Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn

Udgivet af Johan Werfel (1804-09), S. Soldin (1810-25), derefter Fr. Thaarup.

Udkom 1804-31. Fortsat som Allernyeste Skilderie af Kjøbenhavn, 1831-37.

Der er ikke foretaget nogen efterbehandling eller korrekturlæsning af OCR-resultatet. På nogle sider kan OCR-teksten mangle, da siden har været for vanskelig at tolke.

Skønlitterære bidrag indekseret på Dansk Forfatterleksikon:

https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p173876.htm

Udarbejdet 2024 af Niels Jensen

GJENTOFTE
KOMMUNE
BIBLIOTEK
19 18
GKB
EX·LIBRIS·

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Udgivet af S. Soldin.

Et og tyvende Bind.

Kjøbenhavn, 1814.
Trykt paa Udgiverens Forlag, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 1.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 1 Januarii 1814.

Skilderiets Decennalfest.

Augustus var den første romerske Keiser, der høitideligholdt sine Decennalia deels ved festlige Offere, deels ved at gjøre Armeen og den menige Mand Foræringer. Sine Soldater rakte han et Donativum og det romerske Folk et Congiarium. Siden efterlignede de andre Keisere ham deri som i saa meget andet. — Ogsaa Skilderiet høitideligholder i Dag sin Tiaarsfest. Ti Aar ere en Evighed for et Tidsskrift, men en Draabe i Tidens grændseløse Hav. Hvilke forskjellige Følelser opvækker ikke Tilbageerindringen om hiin hensvundne Tid hos Udgiveren! Hvilke Forandringer ere ikke foregaaede i dette Tidsløb med ham og alt hvad der omgiver ham? Hvilken ny Verden, hvilken ny Slægt, hvilke forandrede Ideer fremstille sig ikke for hans Sjel nu fremfor den Gang? Ti Aar, en Syvendedeel af en heel Menneskealder, er han bleven ældre; mangen en broget Sæbeboble, der viste ham Menneskene og Verden i de meest fortryllende Skikkelser, er brusten, og dens svage Bestanddele adspredte i Luften; mangen en faver Rosenknop i Længslernes Have ved dens Aabning fortæret af Ormen; mangen glimrende Forventning om Menneskehedens ustandsede Fremskridt til end større Fuldkommenhed og Forædling skuffet! Kaster han igjen et Blik paa Kredsen af sine Læsere, hvilke Forandringer møde da ikke her hans Øie? Her skjuler Graven mange, saare mange af hans Yndere; hist staae lige saa mange, hvis sortebrune Haar glindse af Decenniets Snee; hist den ømme Hustro, der eengang tog hans Blad som blyfærdig Mø i Haanden, og nu omgives af en talrig Børnekreds; her den unge Mand, der for et Aar i endnu red paa sin Kjephest, og nu maaskee langt overgaaer ham i Kundskaber og Indsigter. Seer han fremdeles paa den Tidsalder, han er hensat i, hvilke Følelser gjennemstrømme da ikke hans rørte Sjel? Hvor er hiin fri, sanddru Tone, som den Gang herskede i Litteraturen? Det mandige Mod i Domme og Yttringer, som den Gang udmærkede saa mangen en Aandsfrembringelse? Hvorledes er ikke Alting i Ideernes Rige bleven sammensnerpet til gold Eensidighed? Hvilken Smaahedsaand har ikke tillige med Kræmmeraanden bemestret sig saa mange Sjele? Kun to Lodder synes der at gives at veie Fortjenesten med: Guldets og Egennyttens. Paa den ene Side Gravhærjere, som troe at Maaner kunne blive til Sole, fordi de rane deres Lys; paa den anden Side Partiegængere, der ophøie alt hvad der hører under deres Faner, og ere blinde og døve for hver andens Fortjenester. — Og Fædrenelandet? — hvilke Omskiftelser frembyder dette ikke Granskeren? For ti Aar siden var det et Fredens Eden, en Veninde af hele Verden, de stridende Folkeslags eneste Værnested, en aaben Havn for alle deres Flag, fuld af Liv, Driftighed, Munterhed, og nu — hvilken Forandring! — Dødsstilhed hersker i vore Havne, Krigsbasunen lyder, hvor den glade Landmand for ti

Aar siden istemte sin fredelige Sang, og Sværde klirre, hvor den Gang ikkun hørtes Leerners Klang! Fødelandet græder, og hver dets ægte Søn græder med: Saaledes har alting forandret sig i det henrundne Aarti; hvor meget det maa have virket paa en Forfatter, der altid paa det inderligste har taget Deel i Fædrenelandets Anliggender, spøget naar det var glad, og sørget naar det var nedslaaet, det vil enhver, der i hiin Række af Aar har læst nærværende Blad, bedst kunne bedømme. Meget har Udgiveren i de sidste Aar havt at kjæmpe imod, meget, som har forstemt hans Lune og gjort ham uskikket til at gyde frisk Olie i Munterhedens Lampe, som man gjorde sig saa megen Umage for at slukke. Endnu brænder den saa godt, som Tiden og Omstændighederne tillade det. Først med hans Livslampe skal hiin aldeles kunne slukkes. Men at lee bestandig naar saa mange græde, er i det mindste ikke passende, og at vælte sin Frøbelige Tønde, liig en Diogenes, omkring i Corinths Gader, for ikke at være den eneste Lediggjænger, føler Udgiveren hverken Lyst eller Kald til.

Epilog

ved en Beneficeforestilling paa et Privattheater den 12 December 1813.

(Indsendt.)

Min bedste Tid hensvandt paa disse Bræder,
Og her jeg høsted' eders Bifalds Løn.
Her hented' jeg min tidt misundte Hæder,
Og hørte eders stærke Haandklaps Drøn.
Her stod jeg eengang som en liden Pusling,
Og saae alt da min Lykkes første Blus
Paa Graven af en tidt beundret Usling,
Hvis Storhed rantes ved et scenisk Puds.
Mit første Maal var eder at behage
Som Helt, som Halvgud og som Harlekin!
I Hamlet, Tell, i Machbet og Rolf Krage
Det hele Publicum mig kaldte sin.
O, Kotzebue, du Udødelige!
Min spæde Lykkes allerførste Smed,
Du lærte aarle mig at hulke, skrige,
Og tænde Hjertet, lig det tørre Ved;
At sætte hver en Lidenskab i Lue,
Og smelte Sneen i den frosne Barm;
Omskabe Høgen til en kjelen Due,
Og mildt neddæmpe grumme Tigers Harm.
Hvor tidt fornam jeg ei min Roes gjenlyde
Hist fra et høit, ukræsent Tribunal,
Hiint Gallerie, som jeg forstod at fryde
Lig Odin sine Gjæster i Valhal.
Tak, ædle Kreds, for al den nydte Hæder,
For hvert et Klap, for hvert et Bifaldsnik,
Hver Gang jeg gav localiserte Sæder
Saa friske, som man dem fra Tydskland fik.
Hver Gang en fransk Louis blev til Mads Hansen,
Og Port Royal til Sortekristianskrog;
Hver Gang I rørt mig rakte Laurbærkrandsen,
Mens end som Konstner jeg kun var en Pog.
Mit sidste Maal var eder at behage,
Hver Vei, som førte did, mig lige kjær;
Jeg gav Jer Retter, som Jer kunde smage,
Og eders Smag var ingensinde sær.
Jeg Schlegel, Ramler og Batteux gav Pokker,
Naar kun jeg eder spilte til Behag;
Jeg paa Kothurnen og paa lave Sokker
Mig lemped' ydmyg efter eders Smag.
Mit hele Spil derefter var beregnet,
Og Facit altid glimrende Applaus,
Hver Caracteer med lige Farver tegnet,
Hvad enten jeg gav Balder eller Claus.
Jeg aldrig brød mig om Magister Lessing,
Og om den Hamburgske Dramaturgie,
Der dømte som hiin Jubel-Cantor Giessing
Om Æsthetik og plastisk Poesie.
Til Held jeg lever i en konstfuld Alder,
Da Glutter spille raskt fuldvorne Folk.

Snart i vor Ewalds nypnaaete Balder,
Og snart som Kjerlighedens søde Tolk.
Da trende Snese gamle Ægtekoner
Os speiltro vise den halvmodne Mø,
Da stundom sølverlokkede Matroner
Fremstille Elskerollen très curieux.
O, Norner, værer evig, evig takket!
I lod mig fødes i en herlig Tid,
Vel er min Glands, som hele Livet, stakket,
Men himmelsk Lønnen for min Konstner-Id!

Erindringer i Henseende til det oprettede Prædikeseminarium.

(Slutning; see No. 104 forr. Aarg.)

2) At det mindre Nødvendige tilsidesattes for det mere Nødvendige. Til det mindre Nødvendige regner jeg a) Kirkehistorie. Jeg mener her ikke al, men kun en for vidt drevet kirkehistorisk Kundskab, da det kunde være godt og nødvendigt, at kiende den fornemmelig i de første Tider, hvortil Adskilligt i det nye Testamente kunde have Hensyn, og derved desto tydeligere forstaaes. Ogsaa kunde det være godt og nødvendigt for en theologisk Embedsmand, i Særdeleshed i Henseende til sin Videnskab, at kunne have nogen historisk Kundskab. b) Dogmehistorie vilde jeg have reent afskaffet. At have den inde røber rigtig nok nogen Lærdom, men hvad sand Nytte og Gavn foranlediger den vel Præsten i hans Embedsforelse? At en Dogmehistorie er til, er ypperligt, naar Præsten kan have Stunder til at læse den, og giøre sig bekiendt med dens videre Omfang. Men til at være en nødvendig Læregienstand for sig selv, synes mig alt for langt borte. Den ligger desuden i Kirkehistorien. Overalt det gælder om, at Præsten veed de sande Dogmata, og kiender deres Beskaffenhed, som ligger i det nye Testamente og hans Fornuft. Dogmernes Skiebne efter hver Grillenfængers Hoved synes mig maa være ham saare ligegyldig. c) Exegetik synes mig god og nødvendig. Dog skulde man hervi ei gaae for vidt? At der forlanges, at en Attestandus skal kunne exegesere det hele nye Testamente, undtagen Apocalyps, er efter mine Tanker alt for meget, paa andets Bekostning, som er mere nødvendigt. Der fordres jo dog aldrig af en Præst, at han øieblikkelig, uden al Forberedelse skal kunne prædike over hver ham forelagt Text. Tilstaaes ham overalt Tid til at studere, ansees Prædikener ex tempore ikkun for maadeligt Gods. Saa synes Enhver at erkiende, at Prædikanten behøver Tid og Eftertanke til at sætte sig ind i sin Text og Skribentens Aand, Tid til at overveje Sammenhængen, Anledningen, Hensigten med Texten, og det deri Befalede, Forbudne, Anpriste 2c. En Bog af det gamle Testamente, og een af det nye, eller en Evangelist og en Epistel burde Exegesis i det høieste fordres over til Attestatser, og NB just det, og intet andet, end det Professorerne havde giennemgaaet paa deres Collegier. Herved kunde de rigtige Fortolknings-Regler læres, kiendes, iagttages, anvendes; Studenten selv vænnes til at tænke og randsage, saa grundig Kiendskab til hver forelagt Text kunde finde Sted, hvilket jeg neppe troer at blive Tilfældet, naar Studenten paa egen Haand skal have inde Exegesis over det hele nye Testamente; altsaa cursorisk maa binde sig til en Forfatter, sværge in verba Magistri, og siden uden videre have denne Autor til sin Gud, eller ufravigelige Rettesnor uden videre Eftertanke. d) Theologia naturalis, i det ringeste in Compendio burde, synes mig, henvises til anden Examen, tilligemed et større theologisk eller dogmatisk-moralsk Christendoms Begreb. Studenten opdrages dog til at blive Statens Embedsmand, men hvor ufuldkomment er dog undertiden den Christendoms Kundskab Een og Anden faaer til sin Confirmation? For det meste gaaer de til Confirmation, medens de ere i de latinske Skoler; men her ere de i Klasse med Andre. Disse standser ikke gierne for at give hine Tid til at læse til Confirmationen. Det kommer altsaa an paa, hvad Confirmanden har lært af Christendom, førend han kom i Skolen. Feiler nu i dette, saa seer det kun daarligt ud med Christendoms Begrebet; og Præsten maa være saa god, som han vil, saa kan han ikke, uden at handle efter Retfærdighed, følgelig lade en latinsk Skolediscipel komme til Confirmation med de samme

almindelige Christendoms Kundskaber, som en anden simpel Mands Søn, der i sin lave Kreds ikke kan stifte saa megen Skade eller Gavn. Og lad end Discipelen have et opvakt Hoved, saa han synes ligesom at sluge Alt, hvad han hører og læser, saa har min Erfaring lært mig, at hos disse raae, men gode Hoveder, glemmes Alt ligesaa hurtig, som det er lært. Men lad nu disse blive Embedsmænd med ingen eller faa Christendoms Kundskaber, hvor raae, barbariske, egennyttige, lastefulde Mennesker maa de ikke blive, endogsaa da, naar de i deres Stilling har faaet nogen udvortes Glasur eller Politur overtrukket deres indvortes Sorthed. Dersom en Saadan tør uden Undseelse yttre om nogen Embedspligt: "ja det har man kun Uleilighed af, og faaer Intet for," saa Gud naade Staten med Disses Pligtopfyldelse. Og dersom Pligtopfyldelse staaer tilbage hos Embedsmanden, hvad er, hvad kan da være Grunden? Ikkun Mangel paa Religion. Jeg troer derfor, at det vilde være sandt Gavn, ja saare nødvendigt, om Studenten til philologisk Prøve, hvortil haves mest Tid og synes den letteste at tage, ogsaa skulde have et halvt Aars Cursus af theologisk Kundskab, som en theologisk Professor skulde holde og Studenten examineres i, ligesom Professor Brorson nu læser et sligt Cursus for de Militaire, dog med mere egentlig Christendom. Men her skulde da være mere Harmonie, end ofte pleier være. I min Tid læsde man i Skolerne til Confirmation: Pontoppidans Forklaring, til Academiet: Veldikes Positioner, og til Attestats: hver Professors Collegium. Heri var nu ikke synderlig Harmonie, skiønt det Alt var Et og burde være Et. Jeg troer, det er det eneste rigtige: at den samme Christendomsbog, hvori baade Dogmatik og Moral, som blev læst til Confirmationen, skulde og læses til 1ste Examen, til philologisk Prøve, og til Attestats, ikkun med den Forskjel, at til 1ste og 2den Examen skulde den være noget vidtløftigere og paa Dansk, og til Attestatsen, foruden at være endnu vidtløftigere, skulde den tillige være paa Latin. Herved anmærkes og: at til enhver Embedsexamen, som skulde holdes paa Latin, skulde unægtelig Collegierne eller Forelæsningerne ogsaa være paa Latin. Hver Videnskab har sin egen Terminologie, men hvorledes skal Studenten lære den, naar han ej hører den? Naar Studenten ej vænnes til Latinen, som han dog skal bruge, hvor fremmed maa samme Sprog ikke blive ham, og hvilken Byrde paalægges ikke Studenten, selv at lære Terminologien, selv vænne sig til Latinen, og oversætte de danske Collegier paa Latin, eller have saadan Færdighed i Latinen ex tempore, at kunde tale det paa Latin, som han har hørt eller læst paa Dansk? De første Dage jeg hørde det latinske Collegium, var det mig rigtig nok noget fremmed, men strax blev det mig ligesaa forstaaeligt, som Modersmaalet, og, naar man saa paa Examinatorier spurgdes og svarede paa Latin, vænnedes man uformærkt til, uden Vanskelighed at udtrykke sig tilbørlig. I min Tid vidste Man aldeles intet af de nu nødvendige Manuducteurer. Een laande af den Anden de skrevne Collegia, skrev dem ud med allehaande Abbreviationer, og vi følde aldeles ingen Trang til Manuducteurer. Aarsagen til disses nu trængende Nødvendighed, troer jeg for største Delen liggende i de danske Collegier. e) Apologetik er nødvendig, men jeg troer, at der kunde spares megen Tid, og at det var lettere for Studenten, naar strax neden under Sætningen og dens Beviser anførdes Modstandernes Indvendinger, deres Grunde og sammes Giendrivelse.

3) I Stedet for Foranførte i No. 2 burde noget andet indføres. Candidater blive Præster, saa aldeles fremmede i Meget, som angaaer deres Embede, at de ikke engang ofte har Kundskab om de Bøger, som heri oplyser dem, og Anviisning at finde hos verdslige Embedsmænd angaaende Lovens anden Bog, har jeg ikke kundet rose mig af. Jeg anseer derfor et Collegium som til Opmuntring at være fornøden, men holdet af en theologisk Professor, eller Præst, som havde været Præst paa Landet, over den anden Bog i Loven, Ritualet, og Pastoral-Theologien, der kunde hindre Præsten med den gode Villie, og Hierte at være paafarende eller uforsigtig, vise ham først, at en Præsts Embede er at oplyse, lære, opmuntre, advare, trøste, forbedre, men ej offentlige personlige Bebreidelser og Irettesættelser; ej Anmeldelser og Angivelser, og om hans Embede skulde giøre saadant til Pligt, han da vel seer til, at paalidelige Vidner eller tilstrækkelige Beviser ikke mangle, uden

hvilket han med sin bedste Villie og egen fuldeste Overbeviisning ikkun udsætter sig selv for store Ubehageligheder. Dernæst maatte saadant Collegium give Anviisning til hans egentlige geistlige Embedsforretninger efter Ritualet og den 2den Lovens Bog, saavelsom til hans mange verdslige Embedsforretninger, ham især i senere Tider ere paalagte, samt til hans forskiellige Indkomster og Rettigheder, hvorvidt de staae ved Magt, eller ere tilbagekaldte, især gives Anviisning til de Bøger, han har at raadspørge, saasom Hedegaards Kirke- og geistlige Ret, Fogtmans Samling af gældende Forordninger ꝛc., der angaaer Religionen og Geistligheden, nyeste Edition, Krog, ꝛc. ꝛc. Men alt i kiernefuld Korthed, at dette nye Tillæg ikke skulde blive en nye Byrde, ligesvær for Studenten, som det Forrige under No. 2 han var lænket i. Dette Collegium skulde holdes paa dansk, ligesom Examinationen skulde og være paa dansk.

4) Dette Seminarium, for at anvise den tilkommende Præst i Prædiken og Catechisation, er meget priseligt, men det skulde indrettes saaledes: at det hverken skulde være for vidtløftigt, eller fordre for megen Tids Anvendelse, saa Candidaten for dets Skyld skulde behøve at ligge et heelt Aar længere ved Academiet, som ikke allene synes overflødigt, men og føder af sig Fattigattester, Dispensationer, og gior, at det for det meste bliver uden Virkning. Mig synes, at saavel dette Collegium, som det under No. 3 anmeldte skulde holdes hvert Aar bestandig, men ikkun een Time hver Uge til hvert Collegium. Naar nu en Student til Attestatsen studerede i 3 Aar, saa synes det Nødvendige meget vel i et Aar at kunne foredrages. Det 2det Aar af disse 3 Aar skulde disse Collegier besøges. Fordi det første Aar kunde Studenten behøve til at faae sine andre theologiske Collegier afskrevne, og han i det 3die Aar kunde behøve at samle ligesom alle sine Kundskaber i Eet, ved Repetition at kunne have dem i frisk Hukommelse til Examen. Det 3die Aar derimod af dette sidste Collegium skulde anvendes for Studenten til practiske Øvelser; og det saaledes: Der ere 4 theologiske Examens Tider, nemlig hvert Quartal, da ere der og Læseferier for Theologien. Disse Ferier vil jeg blot ansætte hver Gang til 14 Dage. De første 3 Dage i hver Ferie skulde Prædikener holdes om Formiddagen i 2 Timer, hvori gierne 4 Prædikener kunde afholdes, en halv Time til hver Prædiken, som for 2de Professorer udgiorde 24, og hvortil Texterne vare givne den sidste Dag i forrige Ferie. Samme Dag hver havde holdt sin Prædiken, skulde ham gives en nye Text, og nye Prædiken holdes 8 Dage derefter. De 3 sidste Dage i første Feries Uge skulde holdes catechetiske Øvelser om Eftermiddagen, og hver gives Catechisations-Pensum Aftenen tilforn. Naar hver catechiserede en halv Time, kunde og her 24 catechisere for 2de Professorer. De 3 første Dage i hver Feries anden Uge, skulde ligeledes igien prædikes, men for den anden Professor, og censureres om Eftermiddagen, eller strax efter afholdet Prædiken, de 3 sidste Dage i hver Feries sidste Uge skulde opoffres til Catechisation, ogsaa for den anden Professor, og censureres om Aftenen eller strax efter Prøven. Saaledes vilde hver Student komme til at holde 2 Prædikener og Catechisationer i hver Ferie, det blev 8 Prædikener. Og naar nu først et Aar var læst over den geistlige Veltalenhed og saa dernæst Reglerne udøvede endog kun i 8 Prædikener under en Professors Anførsel, saa troer jeg dette paa saa fornuftige og oplyste Personer vilde have betydelig Indflydelse, ja Indvirkning paa hver Prædiken og Catechisation i deres hele Liv. Dersom dertil enhver theologisk Studerende ikke allene havde Adgang til, men endog opmuntredes til at høre disse Prædikener og Catechisationer, og fik tillige at høre Professorernes venskabelige Erindringer eller Censur, saa vilde dette endnu have en dobbelt fordeelagtig Virkning. — Maatte nu disse Erindringer optages saa vel, som de ere meente, skulde det være mig kiært, og endnu kiærere, om de kunde vække videre Overvejelse til det gavnligste Resultat.

(Indsendt.)

Indskriften paa Consumtionscontoiret uden Vesterport, saa lydende: **Kongelig Consumtions Contoir**, har fundet en Recensent i nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 102. Han vil, den skulde hede: **Kongeligt Consumtionscontoir**, eller **Kongeligt Konsumsionskontor**, og har altsaa misforstaaet den,

saa simpel og kort den er. Dersom mod Formodning Flere maatte være eller ved Recensionen komme i samme Tilfælde, vil man herved gjøre opmærksom paa, at Kongelig Consumtions Contoir giver en, men Kongeligt Consumtionscontoir en anden Mening. Det Første betyder aabenbar, efter Reglerne for al Grammatik, at Consumtionen er en kongelig Afgivt, og udtrykker altsaa, som Indskrive bør, paa korteste Maade det samme som: den kongelige Consumtions Contoir eller Contoir for den kongelige Consumtion. Kongeligt Consumtionscontoir, som Recensenten vil, betegner derimod, hvad her er blot en Bisag, at Contoiret er kongeligt eller en kongelig Bygning. At Vedkommende, som gav Indskriften, vilde og maatte tilkjendegive det første, ikke det sidste Begreb, vil letteligt skjønnes; thi de, som her skulle erlægge Consumtionen, bør vide, at den er en kongelig Afgivt. Enten Stedet, hvor de betale den, er en kongelig Bygning eller ei, er her ligegyldigt og dem uvedkommende. Uden Nørre- og Østerport erlægges ogsaa kongelig Consumtion, men siden Stadens Bombardement er intet af disse Contoirer kongeligt; thi begge ere leiede af private Eiere. Men Recensenten har end ikke formodet Muligheden af forskjellig Mening mellem det, der staaer over Bygningen uden Vesterport, og det, han vilde, der skulde staae. Vist nok er der intet Ondt i, at Mylord lærer sin Grammatik. Men hvad hjelper det dog, naar Hr. Recensenten ikke forstaaer, hvad Mylord rigtigen skriver?

Om man i Øvrigt bør skrive Consumtion og Contoir eller Konsumsion og Kontor, derom ere Forfatterne endnu uenige. Og saalænge Recensentens kyndige Mgnt endnu ikke har aabnet sin Bod, hvor man kan tye hen, naar man har et Par Ord at opslaae offentlig, faaer vel enhver skrive, som han bedst veed og forstaaer. At ellers i det Tilfælde og paa det Sted, her handles om, bør staves paa den gamle Viis, dertil kunde mueligen være to Aarsager, som Recensenten ei heller har ahnet: 1) at Indskriften skal læses ei blot af Sproggrandskerne, som sjelden have Fødemidler at bringe til Byes, men fornemmelig af Bønder og andre Almuesfolk, som ere meest vante til den brugte Skrivemaade, og 2) at Consumtion og Contoir skrives saaledes i Forordningen af 1ste Febr. 1797, denne Toldsystemets Hovedcodex, som er udkastet fornemmelig af O. Malling og sal. Tønder Lund, og formodentlig endnu den Norm, som Told- og Consumtionsvæsenet, indtil det bedre belæres, i al Retskrivning følger. Vilde dog Vedkommende skaane sig for den Umage at trække paa Skuldrene over disse to Mænds grammaticalske Kundskaber!

Indenlandske Efterretninger.

Oberst v. Bønnichsen, ved det jydske Regiment lette Dragoner, der faldt d. 6 f. M. i en ærefuld Kamp for Fædrenelandet i en Fægtning i Nærheden af Wandsbeck, var, efter en Bekjendtgjørelse fra hans dybtsørgende Enke, ikke fuldelig helbredet fra en langvarig Sygdom, da han mod Enden af sit 56de Aar ilede did, for at opfylde sin Pligt. Han døde fra en kjerlig Ægtemage og 5 Smaae, efter et heelt Aar, fuldt af Sorger.

Hr. Landsdommer Dr. Baden har i denne Tid et juridisk Lexicon under Arbeide, der indeholder Forklaring over alle juridiske Ord og Udtryk med Henviisning til de ethvert især angaaende Lovsteder samt alle de trykte Skrifter og Afhandlinger, hvor enhver af disse Gjenstande ere behandlede. Ogsaa et Skrift om Dannebrogordenen kan med det første ventes fra hans Haand.

Den utrættelige Dr. og Prof. Vedel Simonsen har atter skjenket os et vigtigt Bidrag til vor Nationalhistorie, under Titel af: Fyens Vilkaar i den saakaldte Grevens Feide, med et Chart over Valpladsen paa Ørnebjerget. Skriftet faaes for 4 Rbmk. hos Hofboghandler Schubothe paa Børsen og paa St. Anneplads No. 57.

Gjordemoderen Mad. Buff har ladet bekjendtgjøre, at Værtshuusholder Niels Larsen Krogs Hustrue Johanne Mortensdatter Krogh, boende i Gothersgaden 132 i Kjelderen, er d. 30 Dec. bleven forløst med 3 Børn, hvoraf de to første vare Drenge og det sidste en Pige. Forløsningen varede fra Kl. 4 til 10 om Formiddagen.

Aarhuus, d. 21 December. Det Meulengrachtske Straaehattefabrik her i Aarhuus er nu i fuld Drivt, og leverer allerede Damehatte, som i Smag og Bonitet intet eftergive de udenlandske. Tre ved det Grøningske Fabrik i Kjøbenhavn op-

lærte Jomfruer bestyre dette Industrieanlæg; hvortil Hr. Kjøbmand Meulengracht har ladet opføre en egen dertil indrettet Bygning. — Vore Damer behøve altsaa nu til Sommeren ikke at sættes i Forlegenhed for denne Artikel; og Landet beholder atter herved adskillige Penge som ellers vilde have gaaet udenlands. (Aarhuus Avis.)

Høiesterets-Sager.

Mandagen d. 3 Januarii 1814.

381. Advocat Treschow, contra Henr. Hansen.
322. Justitsraad Bilsted, c. Andr. Kiære.
323. Justitsraad Rottbøll, c. Poul Schmidt.
298. Justitsraad Rottbøll, c. Laur. Sørensen.
63. Procurator Bluhme, c. Degnen Søltoft.
90. Niels Sönder Hele, c. Lars Andersen Hele.
93. Niels Olsen Senstad, c. Aumund An. Senstad.

Sager som behandles Skrivtlig.

215. Professor Pihl, c. Skibskapitain Warming.
79. Morten Stoksmord, c. Niels Bredesen.
97. Bergraad Pedersen, c. Ped. Wright.
125. Kiøbmand Wentzel, c. Brand-Directeur Lund.
243. Kjøbmand Wulf, c. Grev Scheel.

Kiøbenhavns Børs, d. 31te December.

I Dag solgtes her til Udførsel, 19 Kister tydske Lærreder til følgende Priser: Platilles Royales à 30 Rbdlr. Stkt. Dorvles à 71 Rbd. Stkt., Cassarilles 10 til 9 Rbdlr., ublegede Lærreder 6 Rbd. 1 Mk. til 6 Rbdlr., Listados 55 Rbdlr., Osnabrücker 37 Rbdlr. til 48 Rbdlr., Batannos 8 Rbdlr. 4 Mk. til 8 Rbdlr. 5 Mk., Krap 53 til 66 Rbdlr. Enebær 5 Rbdlr. til 10 Rbd. 3 Mk. dito 23 Mk. — Specier solgtes til 49, 46 og 48 Rbmk. — Speciecoursen noteret 800.

Blandede Efterretninger.

Stettin, som d. 5te Decbr. overgav sig ved Capitulation til de allierede Tropper, er Hovedstaden i hele Pommern ved Oder, i det stettinske Distriet, som indbefatter Landet imellem Oder og Peene, samt Øerne Usedom og Wollin. Staden

er stor og velbygt, ligger i en skjøn Egn ved en Høi, 16 Mile fra Berlin, har en talrig fransk Colonie, Klæde-, Rask-, Tøi-, Hatte-, Vorguld-, Papir- og Seilbug-Manufacturer. Stadens Handel er vigtig; især strækker Søhandelen sig til Østersøen, til Holland, Frankrige, Spanien, Portugal og Italien. Brændeved er en meget betydelig Handelsartikel. Skibsbygningen har i de nyeste Tider tiltaget stærkt, og er bleven en vigtig Handelsgreen. Foruden Lutheranerne have ogsaa de tydske og franske Reformeerte og Catholikerne deres offentlige Religionsøvelser. Man tæller her 22,337 Indbyggere, hvoriblandt det Militaire beløber sig til 1884, i 1584 Huse. Oder deler sig her i 4 Strømme, hvoraf den ene berører Staden, kaldes Oder, de andre tre Partnitz og den store og lille Reglitz. Her pleier ogsaa at være den Kongelige Regjering over For- og Bagpommern, Krigs- og Domainekamret, den forpommerske Hofret, den Kongelige Bank, Consistoriet, og adskillige andre høie Collegier. Ved Stiftskirken, St. Marie, er et Gymnasium med et seeværdigt Bibliothek; desuden gives her endnu en offentlig Skole. Her er ligeledes et Citadel med 3 nye 1735 anlagte Forts, nemlig: Preussen, Wilhelm, Anhalt, og en lang Forstad, som kaldes Lastadie. Slotskirken, hvori de pommerske Hertugers Begravelse er, har et Taarn, hvis store Klokke maa trækkes af 24 Mand. Ved Luthers og Melanchtons Billeder i denne Kirke læses følgende Indskrift:

Lutherus decimum confecit strage Leonem
De Clavi noli quærere; penna fuit.
Divisæ his operæ; sed mens fuit unica; Pavit
Ore Lutherus oves; flore Melanchton Apes.

Staden med det til samme hørende Land eiedes tilforn af Kronen Sverrig, men 1713 — altsaa netop for 100 Aar siden — blev den indtaget af de nordiske Allierede. Russerne og Preusserne bombarderede Staden meget stærkt. Men Kongen af Preussen lagde sig derimellem, erstattede Russerne Beleiringsomkostningerne med 2 Tønder Guld, og, efter en Overeenskomst med de Allierede i Schwedt, lagde han Staden, med Pommerns Svenske General-Gouverneurs Samtykke, indtil videre under Beslag. Ved den Stockholmske Fred 1720 blev omsider Staden og dens Gebet, samt Øerne Wollin og Usedom overladt til Kronen Preussen for omtrent 2. Mill. Rdlr.

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstidenden.)

Amsterdam, den 3die December. Omtrent midt i November bemærkede man i adskillige Dele af Holland en stor Bevægelse blandt de franske Tropper, uden at man dertil saa nøie kunde angive Aarsagen. De til Kysternes Bevogtning beskikkede Douaniers forlode disse, og fik Ordre at samle sig i Utrecht, hvor de bleve inddeelte i Regimenter. Didhen sendtes ogsaa de regulære Tropper af Corpset Etranger og den største Deel af Gensdarmeriet. Da man den 16de i Amsterdam blev deres Afreise vaer, og Prinds Erkeskatmesteren (Lebrun, Hertug af Piacenza), Præfecten (Grev Celle), Generalcommissairen (Moutal) og de øvrige franske Embedsmænd havde begivet sig derfra, ødelagte Indvaanerne Douaniersvagthusene og adskillige franske Fartøier. — Orden og Rolighed blev strax bragt tilbage, saasnart Schuttery (Nationalgarden), under Oberst v. Brienen, bestaaende af de paalideligste Borgere, havde udnævnt en Commission af 24 Medlemmer, som erklærede, at den vilde paatage sig den foreløbige Bestyrelse af Stadens Anliggender. — Ligeledes oprettedes, umiddelbart efter Prefecten Staffarts Bortreise, en provisorisk Regiering i Haag, hvis Forsæde Hr. v. Hogendorp paatog sig. Grev Styrum Limburg stillede sig, under Titel af Haags Gouverneur, i Spidsen for den bevæbnede Magt. — Rotterdam, Dordrecht, Delft, Leyden, Harlem, kort de betydeigste Stæder forandrede deres Regjeringer, og opretrede nye af Medlemmer som meest besad Indvaanernes Tillid. — Overalt forretter Nationalgarden den indre Tjeneste. Kun paa faa Steder have de Franske taget den med sig. Antallet af de fiendtlige Tropper, som, for at dække deres Tilbagetog, endnu holde sig paa adskillige Punkter, er ubetydeligt og overstiger neppe 3 til 4000 Mand. Paa Texel commanderes Flaaden af Admiral Verhuel. — Den 24de November ankom den Keiserl. russiske Major v. Marclay ganske uventet hertil med 300 Kosakker fra General Benkendorf fra Issels Bredder, efterat han med Forsigtighed havde omgaaet alle de franske Stillinger. Den 30te November om Natten Kl. 12, bekjendtgjordes Prindsen af Oraniens Ankomst til Haag ved Fakkelskin udenfor Palladset. Den 1ste December, Kl. 8 om Morgenen, landede den Keiserl. russiske General v. Benkendorf med adskillige tusinde Mand her i Havnen, kommende fra Haderwyk over Zuydersøen. Strax efter sin Ankomst sendte han Tropper til Muyden og Halfweg, for at borttage disse Amsterdam nær liggende faste Pladser. Det lykkedes; 20 Kanoner og over 1000 Fanger faldt i Russernes Hænder. — Faa Timer efter blev Wilhelm den Første ved en Proclamation, som oplæstes offentlig, erklæret for Hollands souveraine Fyrste. — Henimod Kl. 8 om Aftenen ankom den bestemte Efterretning fra Haag, at Prindsen af Oranien, saasnart han erfarede de russiske Troppers Ankomst, havde besluttet at komme til Amsterdam den følgende Dag. Dette skedte om Eftermiddagen Kl. 2. — En halv Miil udenfor Staden tog Hr. van der Hoop, Stadens Regierings Præsident, imod Prindsen, og overleverede ham Stadens Nøgler. Af Amsterdams 220000 Indbyggere vare, foruden de mange tilstædeværende Fremmede, vistnok over 150000 Personer ilede Prindsen imøde. Man vilde spænde Hestene fra; men Prindsen tillod det ikke. Langsomt bevægede Toget sig fremad. — Om Aftenen besøgte Prindsen Theatret, hvor han modtoges med Jubel; derpaa oplæstes en Opfordring til Folket om at gribe til Vaaben.

Stettin, den 6te December. Den 5te dennes overgav Stettin sig ved Capitulation. Om Morgenen Kl. 10 rykkede den franske Garnison ud og strakte bataillonviis Gevær. Skyts (351 Kanoner, hvoriblandt 18 af Metal) og Munition overleveredes til de preussiske Officerer. Fæstningsværkerne vare i bedste Stand. Garnisonen bestod af 7 Generaler, 533 Officerer og 7100 Underofficerer og Soldater. Af disse paasatte 1400 Hollændere strax den oraniske Cocarde, for at forene sig med deres Landsmænd. De franske Fanger ere førte over Oder, og skulle have deres Opholdssted hiinside Weichsel. — Om Eftermiddagen rykkede Beleiringscorpset, under General v. Pletz, ind i Staden. Magistraten kom de Indmarscherende imøde.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 2.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 4 Januarii 1814.

Om Fru Schütz.

Fru Schütz har ved sit Spil og sin Mimik gjort saa megen Opsigt, saavel her i Kjøbenhavn som i Tydsklands største Stæder, at en upartisk og smagfuld Konstdommers Tanker om begge Dele upaatvivlelig ville være det konstelskende Publicum kjerkomne. De findes i Professor Sanders nylig udgivne rigtige Værk: Polyhymnia, Euterpe og Theone, Side 500 til 505:

"— — — Europas Folkefærd have mistet deres ældgamle Præg. Selv den kraftfulde, selvstændige, sindig prøvende og upartisk dømmende Nordboe synes at have skiftet Farve og Character. Bevises det ikke ved den synderlige Superlativsyge, der nu hersker hos os baade i det dagligе Liv og i Litteraturen? Alting er bleven guddommeligt, — den sig selv tilbedende poetiske Poet, og hans lige saa flaue, som blinde *) Basunengel; den smukke Dandserinde og hendes nydelige Skoe; den udmærkede Skjønhed og hendes usynlige Taae; den store General og hans lille Bakkenbart o. s. v. o. s. v. Uden al Undersøgelse, uden i mindste Maade at kjende alle til Faget hørende Navne, og deres Fortjenester, kalder man strax Herr Steffen Philosophernes Konge, Herr Povl Danmarks første Æsthetiker, Herr Peder Oldtidens, Nutidens, og Fremtidens ypperste Digter, x., x., x., x., x., og Frue Schütz - - - mageløs. Mageløs? — Ordenes Misbrug beviser Begrebernes Misbrug. Kun Gud er mageløs. I det hele skabte Universum derimod er enten alting eller intet uden Mage; alting, fordi ingen Draabe Vand, ja, selv ingen efterabende Rimer gandske ligner den anden; intet, fordi endog den største menneskelige Fuldkommenhed enten af andre, os maaskee ubekjendte er overgaaet, eller efter Perfectibilitetslovens Fremskridning med Vished kan vente at blive overgaaet. Men, siger Lovtaleren, jeg kaldte Kunstnerinden saaledes, fordi hun endnu søger sin Mage. Vel! Hun reiser rigtig nok igjennem Rusland, Sverrig, Danmark, Tydskland o. s. v., rimeligviis for at søge. Men i saa Fald undres jeg over, at hun i tvende Fag, hvori hun fremtræder, nemlig som blot Talerinde, eller som Skuespillerinde, ikke for længe siden har fundet sit - - - Mage? - - - nei! sin Mesterinde. Vi komme nu til Sagen."

*) "Man behøver jo ikke at kunne see, for at blæse Basunen"! sagde her en Ven til mig: "Beviis derpaa finder De hver Dag i Bl..D.."

"Frue Schütz havde hos os det Held, at nyde en, ved glimrende Anbefalinger forberedet, yderst gunstig Modtagelse i Hovedstadens fornemmeste Kredse, hvorefter Mængden atter med Kulsviertroe lemper sine Meninger; og det Uheld, at forgudes af offentlige Talsmænd, der ingenlunde forstode, at vurdere sand Fortjeneste, uden at skade den ved ubeviist og overdreven Roes. Unægteligen viiste hun sjeldne Talenter til Mimiken,

endskjøndt hendes Figur saare tidt ikke svarede til de frivilligen valgte Characterer. Men hvorledes anvendte hun sit mimiske Talent? —"

"Man paastaaer, at hun har skabt sig et eget Kunstfag. Mener man de Fremstillinger, hvori hun efterlignede Billedhuggeriets og Maleriets Mesterværker? Kun Uvidenhed kan da eftersnakke slig en urigtig Kjendsgjerning. Som bekjendt var det Lady Hamilton i Neapel, Nelsons Gudinde, der først faldt paa, ved Forandringer af Draperie, Stilling, og Gebærde at efterligne Kunstværker af et gandske heterogent Slags: og som en selskabelig Leeg kan sligt jo gjerne træde ind i Kortspillets Sted. Siden have Flere, f. E. Neckers Datter, Frue v. Stael-Holstein, Friherre v. Seckendorf, der kalder sig Patrik Peale, og adskillige Andre fortsat disse mimiske Forsøg; og tildeels ophøiet private Forlystelser til offentlige Udstillinger. Dog hvad vinde vi derved? Alvorlig behandlet, bliver den hele Opfindelse i mine Tanker mere en Udartelse end en Udvidelse af den sande Kunst. Thi ingen Dødelig formaaer blot ved sin Figur paa en værdig Maade at efterligne Abildgaards og Thorvaldsons Skabninger. Enhver skjøn Kunst har sin bestemte Omkreds, ligesom den bruger bestemte, saare forskjellige Fremstillingsmidler; og ingen af dem tør ustraffet vove sig ind i den andens Rige. Hvorfor og hvorledes vil endelig Mimiken frasige sig sin egen Selvstændighed, for blot at efterligne sine Søstre? Plastiken udtaler en enkelt stor eller skjøn Idee, f. E. Zevs, Apollo, Venus, ved den høieste Grad af Formens characteristiske Fuldkommenhed. Men naar faae man et Menneske af saa idealsk en Gestalt? Og om man end vilde antage, at Naturen eengang imellem kunde faae det Indfald, at kappes med Kunsten; saa kan den dog ikke meddele en enkelt Mand eller Qvinde mere end een fuldkommen Form. Og hvad da? Lad Kunstneren aldeles ligne en Apollo, nu! da kan han fremstille denne Gud i en lang Rad af Mythes. Men ogsaa en Zevs, en Herkules, en Jason, en Theseus? Jo mere hans medfødte Gestalt bestemt udtrykker en Apolles Væsen, des mindre kan den bruges til at characterisere og fremstille andre Idealer."

"Forsaavidt begge Kunster bruge menneskelige

Former, kan Mimiken dog nogenlunde efterligne Billedhuggeriet. Men næsten til Barnagtighed nedsynker den, naar den vil indlade sig i en Veddekamp med Maleriet. Denne underfulde Blanding af Farver, af Lys og Skygge paa en Flade, for ved tilsyneladende Former at udtrykke een og anden poetisk Idee, kan aldrig gjengives ved Mennesker. Thi her have vi stedse virkelige, bestemt udtrykte Former. Om end Frue Schütz, som den angerfulde Magdalena, ligger nok saa udtryksfuldt paa Gulvet; stedse seer jeg dog mere en Billedstøtte, end et Maleri. Viser hun mig derimod den forfængelige Magdalena i en rigtig nok alt for lang Række af Scener; saa veed jeg med Vished, her er ingen Efterligning af Maleri, der blot fremstiller et eeneste Dieblik, her er kun Mimik. Dog forsvinder da ikke det store Pralerie, den nye, selvskabte Kunst?"

"Mimikens Misbrug viiste ogsaa sin vanskabende Indflydelse paa Frue Schütz, som Talerinde og Skuespillerinde: og kun derfor har jeg tilladt mig et Par Ord, som ellers kunde ansees for et Udenværk, (Hors d'oeuvre). En idelig Øvelse, en sielden Færdighed i mimiske Bevægelser og Stillinger, og et udmærket Talent, som dagligen blev opflammet ved almindeligt Bifald, alt dette havde frembragt hos Kunstnerinden en uovervindelig Lyst til stedse at male, istedet for at udtrykke Digterens Tanker og Følelser. I en rørende Rolle, i Kotzebus Octavia hørte jeg saaledes, (som jeg uden Overdrivelse tør paastaae,) ikke et eeneste Ord, der foreenede Sandhed med Skjønhed; ikke et eeneste Ord, der kom fra Hjertet og gik til Hjertet; ikke et eeneste Ord, der aabenbarede for os den ædle Huustroe, den gode Søster, den ømme Moder, den høimodige Romerinde. Holdt man derimod Ørene til, saa nød Diet rigtig nok en riig Følge af særskilte, omhyggeligen, ja, ængstligen forberedede, malerske Tableau, der imidlertid manglede den bevægelige Sammenhæng, hvorved Spillet alene bliver et Heelt. Desuden har Hendes Foredrag en til Vane bleven Feil, som Kunstkritiken aldrig kan tilgive, fordi den udelukker al Virtuositet, jeg mener en vis melodisk Sats, en eenslydende Sang, der alt for ofte blev igjentagen, især i de Dieblikke, da hun glemte Digterens Værk, for at tænke paa et eget, paa et følgende Tableau; og hendes

Sang bliver endog til Unaturlighed, fordi hun ender de Perioder, der kræve Stemmens Synken til Hvile, ved bestandig stigende Toner. Vee den danske Talerinde eller Skuespillerinde, der kun en eneste Gang havde begaaet saa grove Feil! Et Folk, der beundrer uægte Mønstre i de skjønne Kunster, tilbeder Afguder, og kan neppe undgaae den fordærvede Smags Aag."

Det Svundne og Kommende.

(Skrevet til en Ven.)

—

Non, si male nunc, et olim
Sic erit.

Hor.

—

Seer Du, de svandt, de gamle Aarets Dage?
De gik til længe søgte Hvile hen:
Vor Kummer følger dem og Alles Klage,
Og tabte Held hjemsøger os igjen.
Til Intets Dyb hver dunkel Stund nediler,
Hvis Øieblikke vakte Jordens Graad,
Og mod os længselfulde atter smiler
Snart glemte Tiders evigskjønne Daad.
Den hulde Fred, og Fredens milde Dyder,
Omvundne af den grønne Oliegreen,
Mod Strømmen værne, der med Kraft indbryder
Selv gjennem Danmarks gamle Kampesteen —
Den vilde Strøm, der blodig Krig sig kalder,
Hvis Vei er Sorg — og Qval — og rædsom Død,
Tilbage til sit Udspring atter falder —
Og endt er Jordens Klagesuk og Nød.
Saa kun vi ønske tør — vort korte Øie,
Du veed, min Ven! ei seer i Fremtid ind:
Kun han, der troner i det fjerne Høie,
Kun han kan see fra Himmelborgens Tind;

Vi vandre om blandt Mørkets Skyggehære,
Død er vort Liv, kun Nat vor lyse Dag,
Taalmodig Blikket tætte Bind maa bære,
Som til at løsne Haanden er for svag.
Men dog vi gjætte maa, det blev os givet!
Og, dvæler Blikket da paa Tiders Gang,
Vi see, at Alt gjentager sig i Livet:
Som Sorgens Skrig, saa Glædens Guddomssang;
Og derfor, elskte Ven! med freidigt Hjerte
Det Kommende vi tavs imøde gaae,
Det Almagtsbud, der gav os bitter Smerte,
Vor Barm vil atter lade Lindring faae —
Hint Fredens Smil, som Krigens dumpe Torden,
Lig arme Flygtning, jog fra By til By
I Øst, i Vest, i Syd, i kolde Norden,
Igjen vil plante os sit Blomsterly —
Og Ro og Sikkerhed vil atter følge
Gjenkomne Færd i Dans det gamle Land,
Bag Ploven Bonden og paa sølvblaa Bølge
Det stolte Dannerflag til fjerne Strand!

S. Hertz.

Den ældre Verdens Handels Forskjel fra den nyere.

(Slutning. — See No. 104 forr. Aarg.)

Den gamle Handels Indretning var i det Hele taget meget simplere end den nyere; thi de fleste kunstige Indretninger vare endnu ikke til, uden hvilke den nyere Handel ikke kunne bestaae. Dens Øiemed blev indskrænket til Tilfredsstillelsen af visse Nødvendigheder, hvad enten de nu vare Trangens eller Overdaadens Nødvendigheder. Kjøbmanden, som skaffede dem til Veie, søgte at sælge dem dyrere, end han havde indkjøbt dem; især naar de vare forædlede ved hans Industri. Paa denne Maade berigede han sig; men over denne Kreds gik heller ikke hans Spekulationer. Alderdommens Handel blev altsaa efter dens Hoved-

Karakteer en **Varehandel.** I mange, maaskee, i det mindste i den høieste Alderdom, i de fleste Tilfælde bleve disse Vare indbyttede mod andre; hvor endog ædle Metaller brugtes som Maalestok for Værdien, skedte det sikkert mere efter Vægten end efter Præget. Vi vide om Phønicierne, Perserne og andre Folkeslag, at de **myntede** Penge; vi vide om nogle Myntsorter, at de vare i Omløb i fremmede Lande, saaledes Darikerne blandt Grækerne; men hvorvidt dette i det Hele er Tilfældet, derom ere vi næsten aldeles ikke underrettede. Det være nu end hvorledes det vil, saa er dog saa meget vist, at **Pengehandelen**, som udgjør en Hovedgreen i den nyere Handel, vel ikke var aldeles ubekjendt i Alderdommen, men blev dog stedse i sin Barndom. I de store Stæder, som Athenen, Rom, Alexandrien 2c., hvor der var en bestandig Sammenstrømmen af Fremmede, maatte der vel findes Pengeomsætning, og der var Vexelerere, som allene befattede sig dermed; men, saalænge der endnu ikke var nogen Vexel, kunde hiin Pengeomsætning ikke blive nogen Hovedgreen i Handelen. De Spor, som man troer at finde af Vexler hos nogle gamle Skribentere, betyde neppe andet end blotte Anviisninger. At disse hyppigen stiledes paa den Tredie, var naturlig; men man kjendte endnu ikke den Kunst, at gjøre disse ved en mere udbredt Circulation til Gjenstande for Handelen. — Den gamle Handels større Simpelhed, i det den allene bestod i Kjøb og Salg af Vare, viser sig og deri, at der var beskjæftiget dermed saa mange og saa forskjellige Klasser af Deeltagere. Man maa vel ikke heri være for paastaaende; thi hvo kan vel med Vished sige os, hvorledes det saae ud i en stor phønisisk og chartageniensisk Handelsstad? Men saavel Sædernes Uforanderlighed, som det hele selskabelige Liv i Orienten er os Borgen for, at Handelens Indretning kuns har forandret sig lidet her. Forskjellen ligger fornemmeligen allene i Formen af den nærværende og den gamle europæiske Handel. Sandsynligen førte imidlertid de daværende Forhold det ogsaa i Orienten med sig, at Kjøbmanden lidet lod sine Forretninger paa de bortliggende Steder besørge ved andre; at han selv maatte gjøre Reiser, for at besørge Indkjøbet; i Særdeleshed i Landene hiin Side Havet, som Spanien og andre,

der beboedes af udannede Nationer; at han tillige selv meest var Eier og Forer af Skibet; ihvorvel dette og kan have havt hyppige Undtagelser. Men Commissionshandelen kunde i Alderdommen ikke have den Form, som den har nu, da denne er alt for afhængende af vor Postindretning. — Ogsaa **Gjenstændene** for den gamle Handel vare uden Tvivl langt mere indskrænkede, da man enten aldeles ikke kjendte mange Produkter, eller dog ikke benyttede dem; eller og den daværende Transportmaade — Kamelernes Ryg — gjorde det umueligt, at de kunde blive vigtige Gjenstænde for Landhandelen. — Til denne Klasse hører først og fornemmelig den nødvendigste af alle Vare, **Kornet.** Endskjønt denne endog ikke blev aldeles udelukket fra Landhandelen, saa kan man dog ikke transportere paa denne Maade **store** Forraad deraf i **stor** Afstand. Kornhandelen i det Store er meget mere nødvendigen forenet med Skibsfarten, og indskrænkede sig derfor i Alderdommen meest til Landene om Middelhavet og det sorte Hav; maaskee og til den arabiske og persiske Bugt. Netop de Lande, som endnu ere de rige Kornlande, Kysterne af Barbariet og Ægypten, vare det ligeledes og da, formedelst deres høiere Cultur i en langt større Grad. Hvo veed ikke, at det var derfra og fra Sicilien, at Rom erholdt sine Forraad? — For endnu langt større Vanskeligheder er **Vinen** udsat ved Landtransport, da denne, som alle flydende Vare, ikke let kan bortsendes paa Lastdyr, men paa Vogne, der aldrig kan komme i Følge med en Karavan, da der saa ofte er Mangel paa banede Veie. Der var endnu en anden Aarsag, som maatte give Viinhandelen i Alderdommen en anden Form. Landene i det vestlige Europa, som nu næsten udelukkende frembringe Vinen, og som drive stor udenlandsk Handel dermed, frembragte da lidet eller slet intet. Overhoved kunde Handelen dermed — paa nogle Undtagelser nær — ikke være saa betydelig, da Beboerne af de Lande, som ikke selv frembragte nogen Viin, benyttede sig endnu meget lidet af denne Drik, istedet for det nu er det modsatte Tilfælde. Ethvert Land frembragte og forbrugte selv sine egne Vine; og dens Dyrkning kunde være saameget betydeligere, som der da ikke gaves nogen Religion, der, som Mahomedanernes nu, forbød dens Bekjendere Brugen deraf.

— Som Handelsgjenstand var Olien i Alderdommen af langt større Vigtighed. Den kunde bedre bringes afsted, og var mere i Brug, da man lidet kjendte til Smør i de sydlige Lande. Dyrkningen deraf har kuns lidet forandret sig; de Egne, som dengang frembragte den, frembringer den endnu; Sicilien og det sydlige Italien skyldte Handelen dermed en ikke ubetydelig Deel af deres Formue. — Langt mindre vanskelig var Transporten af de Vare, som tjene til Beklædningen, endskjøndt det raae Materiale ikke kunde transporteres i stor Mængde, som nu. De meest søgte Stoffe, Silken, Bomulden, og de finere Uldsorter, vare Orienten allene egne, og de vare i en fortrinlig Grad Hovedgjenstænde for Landhandelen. — Specerier og Røgelse endelig, disse Orientens kostbare Produkter, som i umaadelig Mængde forbrugtes ved Ofringerne, strømmede paa mangfoldige Maader fra Arabien og Indien til Occidenten. Ingen Artikel er saa skikket, som denne, til Landtransport. (Hand. Tid.)

(Indsendt.)

Juleaften imellem Klokken 7 og 8 faldt en Mand, formodentligen af Uforsigtighed, i Søen ved Langebroe; ved hurtig anvendt Hjelp blev han, skjøndt i en livløs Tilstand, trukket op af Vandet, og bragt ind i Artilleriecorpsets Sygehuus, hvor man, ved at lægge ham i en varm Seng og rulle hans Legeme, bragte ham til Live. — Indsenderen, som var Øjenvidne og Medhjelper ved denne Redning, og forblev i Sygestuen til omtrent ½ Time efter at Mennesket der var indbragt, blev imidlertid ikke lidet forundret ved at gjøre den Erfaring, at der indtil den Tid endnu ikke var kommet nogen Chirurg tilstæde, ligesom og at der ikke havdes andre Redningsmidler ved Haanden, end saadanne man kan finde i ethvert Huus. Han kan ikke saae dette til at samstemme med det Skildt som findes paa ovenmeldte Bygning, og anmoder derfor Vedkommende i denne Henseende at oplyse ham og Publikum. Hvad Redskaber der skal være paa de Steder, som ere bestemte til Druknedes Redning, og om det er gjort nogen Chirurg til Pligt at være tilstæde, veed Indsenderen ikke, men han troer at enhver vil være enig med ham i, at det var

ønskeligt der var meere Hjelp end i det opgivne Tilfælde, ligesom det vel ikke vilde være forbundet med megen Vanskelighed at en Læge stedse maatte være tilstæde, især paa et Sygehuus, hvor formodentligen flere ere ansatte.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, hvorved Banktegn for 12 Rigsbankskilling og 6 Rigsbankskilling autoriseres til at gaae og gjælde i Kongerigerne.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark og Norge ꝛc., gjøre vitterligt, at Vi, med Hensyn til de Uleiligheder, som ere forbundne med de mindre Pengesedler, hvilke i de seneste Tider have været satte i Omløb udi Vore Riger, og da Udprægningen af egentlig Skillemynt, saalænge en fast Cours ei kan tilveiebringes, er forbunden med betydeligt Tab og desuden ikke svarer til Hensigten, have besluttet allernaadigst at autorisere Rigsbanken til at udstede et Slags Banktegn i Kobber, der, indtil videre, skal gaae og gjælde som Betalingsmiddel i Vore Kongeriger. I dette Øiemeed befale Vi, som følger.

§. 1. De Rigsbankstegn, som af Rigsbanken udstedes, lyde paa 6 og 12 Rigsbankskilling; de ere concave og randede, og indeholde paa Aversen Rigernes og Hertugdømmernes Vaaben, og paa Reversen de Ord: Rigsbankstegn for 12 (6) Skilling og Aarstallet 1813.

§. 2. Disse Rigsbankstegn skulle være gangbare i alle, saavel offentlige som private, Betalinger i begge Vore Kongeriger, og uvægerligen modtages som Rigsbankpenge Navneværdie efter deres paalydende Sum, og som Rigsbankpenge Sølvværdie, i Forhold til den bankbestemte Cours, som til enhver Tid finder Sted.

§. 3. Skulde nogen understaae sig at eftergjøre forommeldte af Rigsbanken udstedte Tegn, da skal han straffes som for falsk Myntning og have forbrudt Ære, Liv og Gods.

§. 4. Hvo som befindes, med Opgjæld, enten at kjøbe eller sælge disse Rigsbanktegn, vil vorde anseet med en Pengemulct af Summens 4 til 8 dobbelte Værdie efter Omstændighederne, og i Tilfælde af Forbrydelsens Gjentagelse med Fængsel eller For-

bedringshuusarbeide fra 2 Maaneder til 1 Aar. I alle Tilfælde confisqveres den Sum, hvormed slig ulovlig Omgang har fundet Sted, Halvdelen til Fordeel for Angiveren og Halvdelen til Stedets Fattigvæsen.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 28de Decbr. 1813.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

En Mand har for Cancelliet andraget, at han i forrige Aars Novbr. Maaned solgte Halvdelen af den ham tilhørende Gaard her i Staden blandt andet paa Vilkaar, at Kjøberen skulde overtage det Halve af en Hæftelse til Creditkassen stor 38,000 Rdlr., hvorfor der var givet første Prioritet i Gaarden, og tillige med ham, der paatog sig den anden Halvdeel, udstede en fælleds Pante-Obligation for den hele Sum; hvilken Obligation ogsaa ved Skjødets Meddelelse under 20de Novbr. f. A. blev udstedt, og de ældre af Sælgeren alene udgivne Obligationer derved indfriede. Da Gjælden nu skal omskrives til Rigsbankpenge, har han forespurgt, om Creditkassen kan være berettiget til at fordre Samme efter et andet Forhold end det, der svarer til den sidstudstedte Obligations Datum, eller, saafremt Samme maatte kunne paastaae den ene Halvdeel af Gjælden omskreven efter den Tid, da Samme først blev contraheret, om da ikke Kjøberen bør tage lige Deel i denne Omskrivning med ham. Cancelliet har i den Anledning ytret følgende. Det skjønner ikke rettere, end at den af Sælgeren og Kjøberen under 20de Novbr. f. A. udstedte Pante-Obligation, for Sælgerens Vedkommende, er at betragte som en Fornyelse af en ældre Gjæld, men, hvad Kjøberen angaaer, som en ny Forskrivning (forudsat, at der ellers intet ældre Datum er, hvorved Kjøberen af den halve Deel af den pantsatte Eiendom har engageret sig til Creditkassen, hvilket ikke er oplyst, ligesom det og ligger udenfor det fremsatte Spørgsmaals Grændser). Sælgeren der, ved Pantegjældens oprindelige Stiftelse, har faaet Valuta for den Halvpart af Samme, som han endog efter Udtrykkene i det udstedte Skjøde (hvoraf Kjøberen med en fra hans Side indgivet Production har indsendt Gjenpart) beholdt staaende i den ham forbeholdte Halvpart af Eiendommen, bør altsaa, for saavidt Cancelliet skjønner, efter Forordn. af 5te Januar sidstl. §. 23 sidste Membrum, tilsvare sin Andeel i Forhold til den Tid, han først engagerede sig som Debitor til Creditkassen, hvorimod Kjøberen, der først senere har forbundet sig med denne Kasse, ogsaa alene kan være pligtig til at omskrive sin Gjæld med Hensyn til dette senere Datum, i Forhold til hvilket han og alene kan antages at have faaet Valuta, eftersom det maa formodes, at Kjøbesummen er bleven saa meget større som Pengerepræsentativerne da vare nedsjunkne under den Værd, de havde, da Sælgerens Forpligtelse blev stiftet. Det Argument, der er taget af den Omstændighed, at Kreditkassen, hvis hele Eiendommen var solgt, maatte have ladet sig nøie med det ufordeelagtigere Omskrivningsforhold for hele Gjælden, kan Cancelliet ikke tillægge nogen Vægt; thi Lovgiveren har villet at Debitor ei skal tilsvare sin Gjæld i Forhold til en større Pengeværdie end den, med Hensyn paa hvilken han har contraheret Samme, om endog Creditor oprindeligviis har givet en bedre Valuta, men hvor Debitor er bleven uforandret, og altsaa denne, efter Retfærdighedens-Grundsætninger, kunde tilpligtes at betale i Forhold til den Valuta, Creditor har fourneret, skal Creditor ikke lide det Tab, som det, under andre Omstændigheder, ikke stod til Lovgiveren at holde ham fri for, naar ikke Debitor derved skulde trykkes. Naar der er formeent, at Kjøberen paa Grund af allerhøistbemeldte Forord. §. 33 i alt Fald skal fratræde Kjøbet eller tilsvare den halve Deel af den Sum Panteforskrivningen i det hele reduceres til, saa skjønner Cancelliet ikke rettere end at dette Lovsted er aldeles uanvendeligt, da Kjøbecontracten var fuldbyrdet inden Forordningens Emanation, og der desuden paa den halve Part, som er bleven Kjøberen tilskjødet, ikke hviler nogen ældre Hæftelse. I Øvrigt vil det afhænge af Vedkommende at lade denne Qvæstion afgjøre ved Domstolene, saafremt de maatte ønske Saadant. (Coll. Tid.)

For Cancelliet er andraget, at et imellem tvende Mænd om en Gaard paa Landet afsluttet Kjøb, i Overeensstemmelse med Forord. af 5te Jan. sidstl. §. 33, er blevet ophævet, hvorfor Parterne have begjært den afsluttede Kjøbe-Contract udslettet af Pantebogen efter den Samme givne Paategning

om Kjøbets Hævelse, men at vedkommende Birkeskriver har vægret sig herved, med mindre et lovformeligt Document om Handelens Ophævelse paa første Klasses stemplet Papiir fremlagdes. Hvorfor der er forespurgt, hvorvidt denne Paastand maatte være lovgrundet. Collegiet har derpaa svaret, at Placaten af 10de August sidstl. §. 4 tydeligen viser, at i de Tilfælde, hvor et Kjøb i Overeensstemmelse med Forordningen af 5te Januar d. A. §. 33 og bemældte Placats Forskrifter gaaer tilbage, maa Paategning paa Kjøbe-Contracten træde istedetfor det i Forordningen af 9de Juni 1812 §. 3 foreskrevne Annihilations Document. (S. Bl.)

Til Latinsk juridisk Embedsexamen have i dette Qvartal 15 Kandidater fremstillet sig. Følgende ere de til den skrivtlige Prøve opgivne Spørgsmaal:

Af Natur- og Romerretten.

1) An officia imperfecta in collisione officiis perfectis semper sunt postponenda? (Bør i Collisions Tilfælde ufuldkomne Pligter stedse staae tilbage for fuldkomne Pligter.

2) Num ex juris naturalis principiis homini licitum est existimationem vi defendere? (Er det, efter Naturrettens Grundsætninger, Mennesket tilladt, at forsvare sin Agtelse?)

3) Imperium quod leges civiles marito in uxorem tribuunt an juri naturæ convenit? (Er den Myndighed, som de borgerlige Love tilstaae Manden fremfor Konen, grundet i Naturens Ret?)

4) An et quatenus principi potestas officiales ab officiis ipsis mandatis removenda ex principiis juris publici universalis tribui potest? (Om og hvorvidt kan man, efter Statsrettens Grundsætninger, tillægge Regenten Ret til at afskedige Embedsmænd?)

5) Quænam sunt juris Romani regulæ de plantatione et num illæ ad jus patrium applicari possunt? (Hvilke ere den Romerske Rets Regler i Henseende til Plantning, og kunne disse finde Anvendelse efter Fædrenelandets Love?)

Af danske Ret.

1) Kan Mandspersonen under 20 Aar og Qvindespersonen under 16 Aar tilbagekalde det ved Jaord givne Ægteskabsløfte, som er samtykt af Forældrene?

2) Har en Forbryder Regres til en anden Medskyldig, naar den ene allene har betalt Skaden?

3) Kan Odelsmanden, der solgte sit Odelsgods, indløse dette, naar det atter af Kjøberen er solgt til en anden?

4) Antager vor criminelle Lovgivning Forskjellen mellem den directe og indirecte Handling?

5) Er en Sag, under hvilken nogen ved Landsoverretten er tilkjendt Straf af 4 Dages Fængsel paa Vand og Brød, appellabel til Hoiesteret?

Bogtrykker Lehman i Christiania har ladet bekjendtgjøre følgende: Efter Hans Høihed Prinds Christian Frederiks naadigste Befaling, trykkes Almanakker for 1814, til Christianias, Christiansands, Bergens og Trondhjems Polhøide. De koste uheftet 7½ Rbß. og heftet 8 Rbß. Stykket. Vedkommende, som ønske Almanakker, behage tilligemed Bestillingen at sende Pengebeløbet, hvorimod Undertegnede besørger dem tilsendte.

Odense, d. 31 Desbr. Hvad der syntes utroligt ved at læse derom fra fremmede Lande, have Vi i disse Dage kunnet see med vore egne Øine i Odense: den saakaldte uforbrændelige Spaniol Gely-Larour, som gaaer med bare Fødder paa gloende Jern, holder det i Munden og stryger sig dermed paa Arme, Been, Hoved, Tunge rc., ja endnu mere! han vasker Hænder og Fødder i smeltet Bly, kommer det i Munden og ligeledes kogende Olie. Ogsaa tilbyder han sig at ville gaae ind i en til 120 Grader ophedet Ovn med en Bedekølle i den ene og Æg i den anden Haand, og ikke komme ud før de ere kogte. Desuden stikker han sig en Kobbernaal igjennem Kjødet paa Armen, og bærer derpaa en Vægt af nogle Uhre. For Tilskuerne synes det Hele at gaae ganske naturligt til. (Hempels Av.)

Ribe d. 28de Dec. Natten mellem d. 12te og 13de dennes, ere 3 engelske Søefolk og en Kosak, alle Krigsfanger, brudt ud af Fangegaarden i Randers. Men haabentlig vil disse fremmede Personer snart vorde paagrebne af Landalmuen. (Riber Av.)

Rettelse. I nogle Aftryk af forrige Nummer staaer i Overskriften over det første Stykke: Decennfest, istedet for Decennalfest.

Kiøbenhavns Priis-Courant, den 31de December 1813.

	Høieste Priis. Rbdlr.	Sk.
Salt, Lyneborgsk, Tonden	120.	=
— Spansk, dito	68.	=
— Engelsk, dito	66.	=
Humle, Brunsviger, Skippd.	550.	=
Jern, Svensk, dito	47.	=
Dansk Vaarsild, Tonden	40.	=
— Høstsild, dito	55.	=
Hør, Skippd.	400.	=
Hamp, dito	350.	=
Tjære, Tonden	70.	=
Tran, Havkalvs, dito	500.	=
Sæbe, Otting.	25.	=
Tælle, Lispd.	8.	32
Viin, Rinsk, en Ahme	800.	=
— Rød, et Oxehoved	1500.	=
— Fransk, et dito	1200.	=
Fransk Brændeviin, et dito	1200.	=
Brænde, Bøg, Favnen	54.	=
— et Bondelæs	17.	64
Tørv, Snesen	=	28
Kul, Tonden	3.	64
Høe, Lispd.	=	36
Halm, Rug, dito	=	26
— Havre, dito	=	24
— Byg, dito	=	20
Korn, Hvede, Sjellandsk, Tdn.	36.	32
— — Lollandsk, dito	28.	=
— Rug, Holsteensk, dito	=	=
— — Dansk, dito	19.	64
— Byg, dito	12.	32
— Havre, dito	8.	16
— Ærter, dito	16.	64

	Høieste Priis. Rbdlr.	Sk.
Malt, Tdn.	16.	64
Gryn, Byg, Tonden	33.	=
— Havre, dito	34.	64
— Boghvede, dito	44.	=
Kartofler, Tdn.	7.	=
Flesk, røget, Lispd.	15.	=
— grønsaltet, dito	11.	=
Smør, Holsteensk, Tdn.	=	=
— Fyensk, dito	216.	=
— Sjellandsk, dito	240.	=
Oste, Holsteenske, Skippd.	54.	=
Kalkuner, Parret	11.	=
Capuner, dito	8.	32
Polarer, dito	3.	32
Høns, dito	3.	=
Kyllinger, dito	2.	=
Ænder, dito	4.	32
Giæs, levende, Stkt.	8.	32
— slagtede, dito	6.	32
Æg, en Snees	1.	32

Priser.

Oxekjød, Pdt. af det bedste	=	48
— Pdt. af det ringere	=	42
Et Grovbrød til $7\frac{1}{2}$ Pd.	=	$44\frac{2}{3}$

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kgl. allernaadigst Tilladelse, forsendes det med Brevposterne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer. Her i Staden modtages Subskriptionen hos Bogtrykker Høeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kiøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 3.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 8 Januarii 1814.

Om Superlativsygen.

(Indsendt.)

Naar Hr. Professor Sander, i sit nylig udgivne Værk: Polyhymnia ic., klager over den synderlige Superlativsyge, der nu hersker hos os baade i det daglige Liv og Litteraturen, saa har han, i Henseende til den sidste, ikke saa aldeles Ret. Neppe gives der en Tidsalder, da man var mindre tilbøielig, selv til Comparativsyge, end netop i vore Dage. Langt fra, at alt er blevet guddommeligt, synes tvertimod en Dæsighed og Dorskhed, der maaskee snarere fortjener at kaldes mageløs end Fru Schütz, at have betaget de Fleste. Man bryder sig kun meget lidet om alt, hvad der ikke umiddelbar ligger under Sandselighedens Herredømme. Ligesom man eengang udsatte det Priisspørgsmaal: Hvorfor taler man i Selskaber saa lidet om Gud? saaledes kunde man, med lige saa stor Føie, nu til Dags udsætte det Prisspørgsmaal: Hvorfor taler man i Selskaber saa lidet om Bøger? — Alt, hvad Hr. Forf. altsaa siger om Basunblæsen, beviser aldeles intet mod "den kraftfulde, selvstændige, sindig prøvende og upartisk dømmende Nordboe"; thi der udfordres en Dommedagsbasun til at vække ham fra den litteraire Lethargie, hvori han synes nedsjunken. Overalt sporer den upartiske Læser i dette ivrigt høist lærerige Værk alt for megen Forkjerlighed for ældre, og temmelig megen Fordom mod adskillige nyere Skribenter. Den Superlativsyge, som Forf., maaskee tildeels med megen Føie, laster hos adskillige af hans Medforfattere, synes han ofte selv ikke at være aldeles fri for. Naar han saaledes S. 423 siger: Samsøes (og nær havde jeg sagt vor Litteraturs) eneste Sørgespil, saa ligner det ganske hvad han laster hos dem, der kaldte Fru Schütz mageløs; og alvorligt kan det ikke være meent; thi det vilde være en ligesaa overdreven Beskedenhed som utidig Selvfornegtelse, dersom Forf. i et Værk, hvor man kun venter at høre den retfærdige Konstdommer, vilde nægte sit Niels Ebbesen, et Stykke, der i æsthetisk Værd langt overgaaer Dyveke, en Plads ved Siden af dette, ja endog ganske nedstøde det fra det Trin, hvorpaa det med saa megen Ret staaer, ved at erklære Samsøes Stykke for vor Litteraturs eneste Sørgespil.

En Udlænding, som læser saavel de to seneste Sanderske Værker, som vore nyeste Danske Læsebøger, skulde lettelig troe, at vor Litteratur, istedet for at gaae fremad, er gaaet tilbage. Dets Mønstre, især de prosaiske, ere næsten altid hentede et halvt Seculum tilbage i Tiden. Ere vi da virkelig saa fattige paa gode Danske Prosaister, at man, saaledes som Tilfældet har været i Svada *), maa tage sin Tilflugt til Oversættelser af det Tydske?

Den, som skriver disse Linier, er, langt fra

*) Svada eller theoret. pract. Anviisning til Betoningskonsten, hvori blandt de prosaiske Stykker kun anføres Prøver af Sporon og Malling, og de øvrige af Herder, Liebeskind og Krummacher.

at være Forfatterens Modstanden, tvertimod een af dem, der paaskjønner hans Fortjenester, og agter lige saa høit hans Smag og Indsigter som hans prisværdige Nidkjerhed for det Danske Sprog og den Danske Litteraturs Hæder; men jo større Agtelse man føler for Forfatterens Fortjenester, desto mindre kan man bifalde de bestandige Sidehug til de nyere poetiske Poeter, de uophørlige Lovtaler over de saa kaldte forsvundne gyldne Tider, og de idelige Klager over Nutidens foregivne Basunblæsere. Man kan tilgive en Gjenganger, at han vredes selv over den, der roser ham, blot fordi han roser flere end ham; men naar den, som ikke gaaer igjen, og lyslevende vandrer her paa Jorden, ligeledes laster den, som altid har rost ham, fordi han synes at rose andre, som ikke fortjene det, saa maa en saadan Dadel forekomme enhver Upartisk høist underlig. Kunne de, som rose, møde en saadan Dadel, hvorledes vil det da først gaae dem, som reent ud laste?

To Forbrydelser, den ene mod Politieanordningerne, den anden mod Moralloven.

(Indsendt.)

Nytaarsskydningen og lavt Prangerie ere de Gjenstande, dette Stykke omhandler. At Nytaarsskydningen endnu kun faa Steder er afskaffet, derom vidner den idelige Paamindelse fra Hovedstaden om Anordningerne derimod; thi denne Vendekaabe i Henseende til Moder og Skikke, har den ikke glemt denne Fortidens Unode, hvor meget mindre maa det da ventes i Kjøbstæderne og paa Landet? — Det er i Hirschholm, dette Stykke skrives. Ingensinde i mange Aar har denne Uskik der været dreven vidre end dette Aar. Skjønt Byen kun har fyrgetyve private Bygninger, var der dog her en saa usfladelig Skydning fra Kl. 4 Nytaars Aften, at man skulde troet en fiendtlig Armee landet og en heel Bataillon Jægere forstukken for at bortpuste den. Skydningen vedvarede saaledes uafbrudt til Kl. over Tolv om Natten, begyndte igjen inden Dag, og var vel aftagen, men endnu ikke ophørt Natten til den 3die Januarii; ja, denne Kaadhed gik saa vidt, at endog Vindner bleve indskudte. — Enhver vil spørge: hvorfor

hemmedes ikke denne Overtrædelse af Anordningerne ved Politiet? Og der maa svares: Politiet kunde ikke hemme det. Politiemesteren efterlod ikke Nytaarsaften at minde Beboerne om Anordningerne derimod; ogsaa udsendte han om Aftenen, da Skydningen tog overhaand, en Tingmand til Patrouillerie, og foranstaltede ligeledes en Militairpatrouille. Men intet udrettedes derved; det syntes endog som Forbudet og Foranstaltningerne fristede til Overtrædelsens Formerelse, fordi Værnet derimod ikke var eller kunde være kraftigt nok. Beklageligt!

Hvorfor modsætter endog Hovedstaden sig denne Almueforlystelse? Ufeilbarligen ikke, fordi der synderligen frygtes for Brand, da Bygningerne der nu næsten alle ere høie og Grundmuur. Det skeer følgelig kun, fordi denne Skydning forstyrrer de rolige Indvaaneres Rolighed og Natteroe, og muligen kan gjøre en farlig Impression paa nervesvage Mennesker. Men foruden disse Aarsager gives paa Landet og i nogle Smaastæder ogsaa den, at den kan afstedkomme Brand, fordi Bygningerne der ere deels opførte af Træ, lave og deels tækkede med Straa. Dette er og Tilfældet i Hirschholm. Føier man hertil endnu, at Brandanstalterne her ere maadelige, og at altsaa en opkommen Brand ikke let standses ved det Huus, den er opkommen i, saa maa man hjertelig ønske, der kunde findes noget virksomt Middel til at standse denne Udaad for Fremtiden. Krudets Bekostelighed er ikke istand dertil; det beviser dette Nytaar. Man maa vide Midler til at overkomme det let, siden man i saa dyre Tider kan ødsle saa overdrevent dermed.

Den anden Forbrydelse, den mod Moralloven, er Prangerie med Commis- og Commissionsbrød. Foranlediget af en Klage derover fra Hirschholms Bagere foranstaltede Provianteringscommissionen i Kjøbenhavn for nyligen ved Politiemesteren undersøgt, hvorvidt den Beskyldning, disse havde gjort mod Kræmmere, at de opkjøbte Commis- og Commissionsbrød paa Nørrebro og solgte dem igjen Stykket for 6 Rdlr. 2 Mk., var grundet. Resultatet af denne Undersøgelse blev, at begge Dele havde sin Rigtighed, og at Brødet blev kjøbt deels af Militaire paa Broen, deels og fornemmelig i to Huse sammesteds. — Hvad Moralstridigt er der heri? vil man spørge. — Meget. De Militaire faae deres Brød til Forpleining, ikke til Handel; Commis-

sionsbrødet bages til Lettelse for de Uformuende i Hovedstaden. Prisen paa det sidste er 2 Rdlr. 4 Mk. 12 ß. D. C., og her i Hirschholm betales det med 6 Rdlr. til 6 Rdlr. 2 Mk. Hvad er ikke dette for et Aagerie i Moralistens Øine, om endog Lovene hidtil, som en ukjendt Syndedaad, ikke har stemplet det? Det er ikke et ubetydeligt Qvantitet, der udhøkres her af dette Brød til Byen og Omegnen ved dem, der handle dermed. Det gaaer endog saavidt med denne Handel, at man finder Brødet til Salg, hvor man efter Skildtet kun skulde søge runde og trekantede træssede Hatte; thi som bekjendt handles der i denne lille By næsten af enhver fra Kong Salomon til Jørgen Hattemager. — Sikkerligen vil der blive sat Grændser for dette Brødskakkerie, men endnu ere de ikke satte, og det varer derfor uafbrudt.

Medborgere!

Vi vide Alle, at ved Eiderens Bred staaer en Hær af Danske, der stride mandelig for Fædrelandet og hædre det; dennem til evig Ære har Bannerherren — som fører de Gjæve til ærefuld Kamp — vidnet derom for Kongen.

Selvfølelsen af opfyldt Pligt, Monarkens høie Naade, Samtids og Fremtids hædrende Erkjendelse kunne ene værdigen belønne Rigets Forsvårere — Penge kunne det ikke.

Men, med Penge og Pengesværd kunne vi, de Kæmpendes skjønsomme Brødre, afbetale paa vor Gjeld til Fædrelandet, ved at bidrage til Monarkens landsfaderlige Omsorg for den Nødige, den Syge, den Saarede iblandt vore kæmpende, vore prøvede Brødre.

Især i Trængslens Tid, hviler en svær Byrde paa Monarken; det er Borgerpligt, hvorsomhelst at lette den, og naar Villien dertil gives, fattes sjelden Midler; endog Bidrag der synes ringe, er det ei, naar de med god Villie ydes paa Fædrelandets Alter.

Ethvert saadant Bidrag i Penge eller Pengesværd ere Underskrevne beredvillige til at modtage og besørge til Dannerhærens Bedste, og for Modtagelsen aflægge vi offentligt Regnskab.

Med skyldig Ærefrygt for Dannerfolket, indstille vi dette vort Forslag i den tillidsfulde

Forventning, at det vil finde sin egen Anbefaling hos gode Dannemænd og Danneqvinder.

Kiøbenhavn d. 25de Decbr. 1813.

Langeland,	Lütken,	Øst,
Krigsraad og R. af D., boende paa den kongl. Proviantgaard.	Capit. og fungerende Hvervings-chef; det kongel. Hvervingskontoir.	Overkrigskommissair, boende i Snarreg. 13.

Indkomne Bidrag til Dannerhærens Bedste.

Hr. Grosserer Donner	100 Rdlr.
— Prof. Høegh-Guldberg, for Decbr.	100 —
— A. H.	40 —
Frue Admiralinde Lütken	100 —
Hr. Theatercontrolleur Fabritius	10 —
— Meubelhandler Siversen	60 —
— Lysestøber Knudsen	100 —
— Lieut. Sebbelow	18 —
— Prof. Sommer	100 —
Enkefrue S.	20 —
Mad. D. H. L. W.	100 —
Hr. Merchandiser Lynby	60 —
— Lærredshandler Nielsen	200 —
— P.	60 —

— Admiral Lützow, et Par Sølvstager, vog $24\frac{1}{2}$ Lod.

Bidrag til Dagens Historie.

Den til sit Fædreland tilbagekomne Fyrste af Oranien Vilhelm I., commanderede allerede i sit 22de Aar den Hollandske Armee, som var bleven uvirksom siden den achenske Fred, og ved at organisere den paa ny bidrog han ikke lidet til de Allieredes Held i Sommeren 1793. Efterat han iøvrigen havde modsat sig hvert Project at gjøre en Expedition mod Dünkirken og maatte bukke under for en overlegen Magt i Menin, førte han i god Orden Levningerne af sin Armee til Blocaden af Maubeuge, hvormed dette Feldttog endtes. Efterat denne unge Prinds havde forenet sig den 16 April 1794 med Østerrigerne paa Focus Sletter, erobrede han Landrecies forskandsede Leir, beleirede denne Plads og indtog den, overtog Commandoen over den østerrigske Armee, der var posteret ved Sam-

bre, og befriede Charleroi, efterat han havde tilfægtet sig en Seir ved Gosselies. Da han ikke, de Fordele uagtede hans Colonne havde tilfægtet sig, kunde forhindre Tilbagetoget fra Fleurus, gav han Østerrigerne den sidste Hjelp i Slaget ved Waterloo, og drog med sine Tropper ind paa det hollandske Gebet, hvor der kort Tid derefter skede Indfald, tildeels af at Floderne lagde til. Da han efter hans Faders, Arvestatholderens Befaling havde nedlagt Commandoen, indskibede han sig den 18 Jan. 1795 til Engelland og tog preussisk Tjeneste som General-Lieutenant. Han var med paa Toget til Nordholland 1799, men uden nogen Titel, der tillod ham at tage virksom Deel deri. — Den efter 7 Aars Fraværelse d. 21 Nov. f. A. til Cassel tilbagekomne Churfyrste Wilhelm IX., er født den 3 Junii 1743 og kom til Regjeringen den 31 Oct. 1785. Han er altsaa nu en Olding paa henved 71 Aar. Hans Gemalinde er Wilhelmine Caroline, en Datter af Kong Frederik V. født d. 10 Julii 1745, altsaa kun 3 Aar yngre end han. Ved den Skadesløsholdelse, som de tydske Fyrster fik 1804, erholdt Hessen-Cassel over 8 Qvadratmile, hvorpaa 17000 Mennesker boe. Indkomsterne ansløg man til 60,000 Gylden. Det havde altsaa vundet 5 Qvadratmile, 11,000 Indbyggere og 20,000 Gylden. Saae man hen til Erstatnings-Landenes Beliggenhed i Henseende til Hovedlandet, deres Frugtbarhed og en langt hensigtsmæssigere Benyttelse, saa havde Hessen-Cassel vundet 4 til 5 Gange saa meget som det havde tabt. For Revolutionskrigen ansløg man Fladeindholdet af Landgreven af Hessen-Cassels Lande til 157 Qvadratmile, paa hvilke der boede 457,000 Mennesker. Indkomsterne vare 3,150,000 Gylden. Lægges Erstatningen hertil, saa eiede Churfyrsten den Gang i det Hele 162 Qvadratmile med 468,000 Indbyggere og omtrent 3,160,000 Gylden i Indkomster. Som Landgreve blev han ved samme Leilighed udnævnt til Churfyrste. — Overanføreren for den store allierede Armee, Fyrsten af Schwarzenberg, som nyligen ved Hüningen er gaaet over Rhinen og rykket ind i Frankrige, tjente 1792 som Oberstlieutenant og Adjutant hos General Clairfait, og udmærkede sig især d. 1 Maji i Slaget ved Quiévrain, anførte i Feldttoget 1793 en Deel af Prindsen af Coburgs Avantgarde, og udmærkede

sig atter i Julii mod Valenciennes, i Oct. i Oisy, i Estreux nær ved Landrecies, trængte frem mod Guise og indtil St. Quentin. D. 29 Maji 1794 bidrog han til at fremskynde Angrebet paa Cateau, og efter at han paa ny havde lagt den største Tapperhed og Indsigt for Dagen d. 27 April i Affairen ved Bouchain og Cambray, fik han Maria-Theresia-Ordenen paa Valpladsen. I hele Feldttoget udviste han Mod og Duelighed, og udmærkede sig fortrinlig i Slaget ved Würzburg, og d. 16 i s. M. i Angrebet paa Dietz.

(Fortsættes.)

Spørgsmaal.

Naar kan man vente det for adskillige Maaneder siden lovede Svar paa de Herrer Juncker & Schmidts Replik i Anledning af Afhandlingen om Klædemanufacturer?

Indenlandske Efterretninger.

Ved Aarets Begyndelse var Antallet af de tjenstgjørende Kongel. Danske Søeofficierer: 2 Admiraler, 1 Vice-Admiral, 12 Contre-Admiraler, 8 Commandeurer, 15 Commandeur-Capitainer, 30 Capitainer, 34 Capitain-Lieutenanter, 52 Premier-Lieutenanter og 90 Second-Lieutenanter. — Ved Søe-Indrolleringen og Lodsvæsenet: 1 Contre-Admiral, 8 Commandeurer, 1 Commandeur-Capitain, 4 Capitainer, 1 Capitain-Lieutenant. — — Søe-Cadet-Corpset har sin Chef, 5 Subalterne Officierer, 1 Adjutant, 1 Auditeur, 18 Lærere, og bestaaer af 16 Cadetter (af hvilke 6 ere Underofficierer) med 100 Rbdlr. Gage, 48 med 50 Rbdlr. Gage og 22 Indskrevne.

———

Randers, d. 29de Decbr. Under 24de Dec. d. A. er af den commanderende General i Nørrejylland, Hr. Generalmajor v. Wegener, udstædt følgende

Proclamation.

En overlegen combineret fiendtlig Armee, under den svenske Kronprindses Anførsel, er trængt frem i det Holsteenske, ja og tildeels i det Slesvigske. Alle Forholdsregler ere tagne, for at afværge fiendtligt Indfald i Nørrejylland, til hvilken Ende her paa Grændsen vil komme til at staae et betydeligt Troppecorps; men skal dette kunde virke med Kraft, maa det ikke adsplittes over Landet, for at forhindre Streifcorpsers Omvandring og trykkende Udskrivninger og Plyndringer, men det maa holdes samlet. Alligevel bør saadanne Plyndringer forebygges, og de Ulykker for Landet, som deraf flyde, standses. Det er derfor Hs. Majestæts allerhøieste Villie, at der øieblikkeligen organiseres nogle frivillige ridende Corpser, som kunde forebygge slige Ulykker, medens Armeen er i Slagtorden, for at møde Fiendens store Hob, da let slige Streifcorps kunde komme ind i Landet, og, skjønt aldeles ikke farlige, med Hensyn til egentlig Erobring, saa dog anrette store Ulykker, til enkelte Byers og Familiers Ødelæggelse, hvilket, ved Siden af Landets Forsvar, er vor saa ædeltænkende og landsfaderlige gode Konge særdeles vigtigt at forebygge. Længe har Landet, ved Regjeringens vise Foranstaltninger, været befriet fra Krigsskuepladsens Rædsler. Denne er nu indtruffen paa Grændserne; at fjerne dens videre Udbredelse, er Hs. Majestæts allerhøieste Formaal. — I Hans Majestæt Kongens Navn opfordrer jeg derfor enhver retsindig brav Jyde til at vedligeholde den Hæder, dette Navn prunker med i Historiens Aarbøger, og at fortjene den Tillid, som Hs. Majestæt sætter til deres Kjækhed, Mod, Standhaftighed, og redelige Troskab imod elskte Konge og Fædreneland. O! brave Jyder! skal noget Stort udrettes, maa det skee med Kraft, der allene fremvirkes ved Enighed og Tillid. — At Regjeringens Planer kan være overeensstemmende med enhver Undersaats Dom, er umueligt; altsaa vil der maaskee findes enkelte Uværdige, for hvilke ingen Stat er fri, som kunde vilde dadle Foranstaltningerne, som kunde vilde dadle Forsvarsplanen. Men, Medborgere! Lukker Eders Øre for disse; foragter dem, som de, hos hvem egen Interesse er Grunden for deres Dadel. Hører Kongen, der intet andet Formaal har, end troe Undersaatters

Bedste; hører mig, som taler i Hans Navn, og mener det vel. Træder frem, hæderfulde Adelsmænd! træder frem, brave Medkrigere! som, af en eller anden Aarsag, ere traadte ud af den militaire Bane, og som endnu have Kræfter til at føre Vaaben. Træder frem, I unge raske Mænd af alle Stænder! der ere besjælede af Fædrenes patriotiske Aand. Træder frem! og forsvarer Eder imod Voldsmænd, der ikke, som Krigere, møde deres Modstandere i aaben Mark, men der, som Røvere, liste sig frem, for at plyndre og ødelægge. Det er kun mod saadanne Streifcorpser jeg opfordrer Eder til at virke, og troe mig! jeg kjender dem, de ere ei frygtelige, naar de finde Modstand, og personligt Mod og Kraft have, og kunne de ei have saameget som vi, der stride for Landets Forsvar, for Kone, Børn, Eiendomme, Venner, og Alt hvad os kjært er: "Landets Vel!" — Af Hs. Majestæt er jeg allernaadigst betroet Provindsens Forsvar; pligtskyldigst skal jeg ofre Liv og Blod, for at forsvare Eder imod, og befrie Eder fra Fiendens Overlast; men jeg fordrer enig Virksomhed overalt. Mine høistærede Medarbeidere, i hvad som tjener til Landets Vel og Kongens Villies Udførelse — Stifts- og Amts-Øvrighederne — har jeg anmodet om at ville, med deres Kundskab, Indsigt og Indflydelse, med mig virke til Sammenbringelsen af større eller mindre Corps til Hest, der kunde anvendes til Beskyttelse mod Plyndringer af Streifcorpser. — Til Amtmændene melde sig da hver brav Jyde, der vil vise, han som Forfædrene, hvis Heltebedrifter Fortidens Historie er fuld af, ogsaa har Mod og Mandshjerte i Brystet. Kjendte man, saa nøie som jeg, hvad der med saadanne Corps kan udrettes, der ikke have andet Formaal end at afholde Voldsmænd, da er jeg vis paa, at Mængde af modige Mænd vilde træde frem, for personligen at virke til dette store Maal. Jeg tør altsaa haabe, at vor allernaadigste Konge snart vil see et Ønske opfyldt, der sigter til saa ædel en Hensigt; og hver den, som saaledes træder frem, vil sikkert tildrage sig Hs. Majestæts allernaadigste Opmærksomhed, og nyde de Fordele, som en sand Hædersmand kan have Krav paa; og ikke mindre vil Medborgeres inderligste Agtelse og Tak være en vis Løn for saa ædle Bestræbelser, hvis Virkninger først nøie vil

skjønnes, naar Eders Hjemstavn ved Eders Mod er reddet fra Fiendens Ødelæggelse. Da vende I igjen tilbage til eders fredelige Sysler, og velsignes af Nutid og Efterslægt.

General-Commandoen i Nørrejylland. Colding, den 24de December 1813.

Wegener,
commanderende General i Nørrejylland.
(Stats-Tid.)

En psycologisk mærkværdig criminel Tildragelse. — I Astafiords Tinglaug i Finmarken foregik i Mai Maaned 1812 følgende Begivenhed, som, foruden at bære Præg af de Menneskers særegne Caracteer blandt hvilke den tildrog sig, tillige, i mere end een Henseende er psycologisk mærkværdig. — Ved Midsommers Tid i Aaret 1809 nedkom til Finmarken en Lap fra det tilgrændsende svenske Lapland, der havde en da 10 Aars gammel Dreng, ved Navn Gabriel Isachsen, med sig. Denne Dreng falbød han til en Mand paa Gaarden Lavig i Astafiords Tinglaug, navnlig Johannes Jensen, der, skjønt han aldeles intet kjendte til Drengens Familie-Forhold, og uagtet hans Huustroe dermed yttrede sig misfornøiet, afkjøbte Lappen Drengen for 8 Rd., i den Hensigt, som han, efter sin under den af det Offentlige seenere mod ham reiste Sag udtrykte sig, at gjøre et Menneske af Drengen. Lappen reiste tilbage til Sverrig. Johannes Jensen tog sig derpaa af Drengen, som om han havde været hans eget Barn, og lod ham intet savne af hvad der hørte til hans Livs Nødvendigheder, og, saaledes som Levemaaden i hiin Egn medfører det, til dets Beqvemmelighed, hvilket ligeledes var Tilfældet med hans Hustroe, uagtet den af hende med den sluttede Handel viiste Misfornøielse. — Det varede imidlertid ikke længe, forend Drengen begyndte fra saavel sine Pleieforældre som alle Naboerne at bortstjæle Madvare, uanseet at han hiemme blev forsynet saaledes med Mad og Drikke, som det efter hans Alder maatte ansees at være nødvendigt. Da de mod ham derfor anvendte Revselser intet frugtede, og den svenske Lap, der havde overladt ham til Johannes Jensen, Aaret efter kom ned til Finmarken, overlod denne igjen Drengen til Lappen, for at føres til-

bage til sit Fødeland. Imidlertid undveeg Drengen, der havde fundet Opholdet i Finmarken behageligere end hjemme i sit Fødeland, ved given Leilighed, da man passerede Fjeldene mellem Norge og Sverrig, og løb tilbage til Finmarken, hvor han et Aars Tid tjente hos en Mand i Egnen af sit forrige Opholdested, af hvilken han, da han ogsaa her yttrede sin vante onde Tilbøielighed, bragdes tilbage til Johannes Jensen. Denne sørgede strax for at Drengen kom i Tieneste hos en anden Mand i Astafiords Tinglaug; men fra denne deserterede han, efter flere gjentagne Tyverier, der altid udøvedes paa Madvare, i Efteraaret 1811. Fra den Tid opholdt han sig, paa forskjellige Steder, i Egnen, hvor han ved oftere gjentagne, endog undertiden paa en voldsom Maade udøvede, Tyverier paa Madvare, gjorde sig saa bekjendt, at næsten enhver vidste af Erfaring at tale om ham. Endelig begav han sig igjen i Marts Maaned 1812, paa en Tid da Johannes Jensen ikke selv var hiemme, til dennes Bopæl, hvor hans gamle Pleiemoder modtog ham og forsynede ham med alt nødvendigt, men dog derhos ansaae det raadeligt, for Sikkerheds Skyld, at indsperre ham paa Loftet. Dette var imidlertid forgjeves, da Drengen, strax anden Dag, vovede et, ei ubetydeligen farligt Spring fra Loftet ned i Gaarden, der lykkedes, hvorpaa han gjorde en Tour i Omegnen, og, efter at have gjæstet flere af Naboernes Spiskamre, igjen indfandt sig paa Lavig, fortærede hvad man tilbragte ham, foruden alt hvad han iøvrigt paa sin Omflakken tilvendte sig, og fortsatte denne Levemaade i nogen Tid, da Johannes Jensens Hustroe selv frygtede for at anvende strængere Forholdsregler mod ham, og allene, naar han kom hjem, lukkede ham inde paa Loftet, hvilken Arrest han, rimeligen i Bevistheden om hvor godt han, naar han vilde, kunde bryde den, ogsaa aldrig modsatte sig at taale. — Johannes Jensen, der, som Levemaaden i Finmarken medfører det, havde været fraværende paa Fiskerie, kom imidlertid hjem, paa en Tid da Drengen var ude. Dagen efter kom en af Naboerne, der havde erfaret hans Hjemkomst, og bragte Drengen, hvem han havde grebet i et Madtyverie, samt forlangte Erstatning af Jensen, som den, der, ved at tilforhandle sig Drengen, havde givet Anledning til at Folk i Omegnen ofte saaledes vare blevne bestjaalne.

Samme Klage og Fordring til Johannes Jensen gjentoge i saie Tid alle Eguens Folk, fra hvem Drengen, efterat han havde igjen tyet til Lavig, havde stjaalet. — Johannes Jensen, lige keed af Naboernes Besøg og af den, hvis Opførsel havde anlediget disse, besluttede endeligen, da han saae han ikke var istand til, hverken at afvænne Drengen med at stjæle, eller at indspærre ham tilstrækkelig, at bringe ham hen til Stedets Lehnsmand, der boede paa Gaarden Selsæter, en Miil fra Lavig. Da han, samme Dag han havde fattet dette Forsæt, for at gjøre Reisen, der maatte skee til Vands, tillavede sin Baad, yttrede hans Pige Lyst til at tage med, da hun, som hun sagde, havde et Ærende i en Gaard, navnlig Havnvigen, paa Veien til Selsæter. Hendes Hosbond tog derfor hende med, og afseilede de saaledes selv tredie fra Lavig. Da de vare komne noget ud, fortalte Pigen, for hvem Johannes Jensen udlod sig om Hensigten af hans Reise, at hun havde hørt, at Lehnsmanden for Tiden ikke skulde være hjemme, men have foretaget en Reise til Tromsøens Kjøbsted. Paa hendes Hosbond syntes, som Pigen derover har forklaret, denne Efterretning ikke at gjøre noget Indtryk, men han satte hende, efter Bestemmelse, i Land ved Havnevigen, paa det hun, til hans Tilbagekomst, der kunde rygte sit Ærinde. Efterat Pigen, med hvem Johannes Jensen selv anden hidtil havde roet Baaden, havde forladt dem, sagde denne til Drengen, der ei var underrettet om Reisens Hensigt: at han nu maatte tage den ene Aare. Efterat man allerede var seilet Lehnsmands Gaarden Selsæter forbi, og kommet en Gaard ved Navn Dyrstad i Sigte, spurgte Johannes Jensen, der siden Pigen var sat i Land, havde siddet aldeles taus, Drengen, om han var fornøiet med at han nu tog og kastede ham i Søen? hvilket Spørgsmaal han tvende Gange gjentog. Da herpaa imidlertid fra Drengens Side intet blev svaret, reiste han sig op, tog denne om Livet, satte sig ned i Baaden og dykkede ham, med Hovedet til Skuldrene, ned i Vandet. (Efter Borgerv. — Forts.)

Viborg d. 30te Decbr. Af en i Aarhuus Avis af Hr. Kammerherre Rosenørn indført Bekjendtgjørelse seer man, at hans Søn, Lieutenant Rosenørn af det jydske Dragonregiment, blev den 6te Decbr. i en Affaire med Kosakkerne blesseret i venstre Arm og Haand. Men hans Fætter, Lieutenant Rosenørn af holsteenske Rytterregiment, er falden. — Natten til d. 14de Decbr. afbrændte i Framlev Bye, Aarhuus Stift, 3 Bøndergaarde. Gaardmand Peder Sørensen leed især betydeligt Tab, da hans Sølv og det meste af hans Ind- og Udboe blev et Rov for Ilden. (Vib. Saml.)

———

Nye Sager til Doms i Landsoverretten samt Hof- og Stadsretten.

H. og L. Eskildsen, c. S. Selboe.
F. Pechüle, c. O. Læger.
S. Olsen, c. Schmetzer.
Preben Bille Brahe, c. J. B. Eichel.
Preben Bille Brahe, c. O. F. Lange.
Søekrigs-Procureuren, c. Petresch.
Lang og Simesen, c. J. C. Møller.
Grev Schack, c. N. Christensen.
Procurator Wilse, c. H. Høyers Enke.

———

Ved Auctionen d. 5 Jan. i Helsingøer, over en Deel af Ladningen af Priisskibet: de jonge Noormann, indbragt ved Lieutenant Gandil, solgtes i Rbpenge N. V.: Rosiner 8 Mk. 13 ß. til 7 Mk. 1 ß. Pundet, Vitriol 4 Mk. 13 ß. til 4 Mk. 4 ß., dito 3 Mk. til 2 Mk. 14 ß., Allun 64 Rbd. 1 Mk. til 50 Rbdlr. 4 Mk. pr. 100 Pd., Melis 14 Mk. til 12 Mk. 1 ß. Pundet, Lumpen 12 Mk. til 11 Mk. 8 ß., beskadiget Topsukker 10 Mk. 6 ß., Caffe 9 Mk. 5 ß. til 10 Mk. 1 ß., Portorico Tobak 17 Mk. 4 ß., Calliatur-Træe 20 Rbdlr. pr. 100 Pd., Farvetræe 22 Rbdlr. 3 Mk. pr. dito, Sirtzer (til 40 Alen Stykket) 82 til 76 Rbdlr. 2 Mk. Stkr.

———

Kjøbenhavns Børs d. 7de Jan.

I Gaar solgtes her ved Auction: allerbedste Sort Steenkul 60 Rbmk. Td., Humle 433 Rbd. Skpd., Haysanschin 22 til 24 Rbmk. Pundet, Cassia Lignea 20 Rbmk. Pdt., Slibestene (2 a 3 Fods) 10 Rbdlr. 1 Mk. Stkt., dito 9 Rbdlr., finsk Tjære 24 til 22 Rbd. Tønden. — Specierne have i denne Uge varieret meget i Prisen. I Mandags vare de 55 a 56, i Tirsdags 52 a 53, i Onsdags 51 a 52, i Torsdags 48 og i Dag d. 7de. 45½ a 46. — Speciecoursen noteret 750.

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstidenden.)

Cassel, den 22de November. Efter syv Aars Fraværelse kom Curfyrst Wilhelm igaar tilbage hertil. Om Morgenen tidlig forkyndte allerede Kanonernes Torden hans Ankomst. Indtoget skedte Kl. 1. Et stort Antal Statsmænd, Officerer, Borgere o. s. v. gik foran; derpaa fulgte mange med Blomsterkrandse festlig smykkede Piger. Folket havde spændt Hestene fra Churfyrstens Vogn, og trak den selv. Ved Siden af Vognen reed den russiske Stadcommendant Hr. Oberst v. Natzen. Hs. Churfyrstl. Durchl. havde Hs. Durchl. Churprindsen ved sin Side. Ligeoverfor dem sad den i russisk Tjeneste staaende Prinds af Hessen-Philipsthal-Barchfeld. Herpaa fulgte Hds. Kongl. Hoihed Churfyrstindens Vogn, som ligeledes blev trukken af Folket og bedækket med utallige Blomsterkrandse; derefter kjørte Hds. Høifyrstl. Durchl. Hertuginden af Sachsen-Gotha, Hs. Durchl. Churfyrstens Datter. Toget sluttedes af adskillige Vogne med omtalte høie Personers Følge, Høistsammes Equipage, ridende Borgergarder og en Mængde Borgere og Embedsmænd tilhest. Det gik over Torvet gjennem Elisabeths- og Frankfurtergaden til Bellevue, hvor Alt var gjort istand til de høie Personers Modtagelse. Om Aftenen var hele Staden illumineret. Hs. Churfyrstel. Durchl. og Hds. Kgl. Høihed kjørte igjennem Gaderne.

Frankfurt d. 5te Decbr. Under 1ste d. M. udkom her i det tydske og franske Sprog efterstaaende Erklæring til Frankrige fra de allierede Monarker: "Den franske Regjering har for kort Tid siden besluttet en ny Indkaldelse af 300,000 Conscriberede. Bevæggrundene til Senatsconsultet ere en Opfordring for de allierede Magter til endnu engang at gjøre Verden bekjendt med de Hensigter, som lede dem i nærværende Krig, de Grundsætninger, hvorfra deres Foretagender gaae ud, deres Ønsker og Beslutninger. — Ikke mod Frankrige, men mod hiin høit forkyndte Overmagt, som Keiser Napoleon, til Ulykke for Europa og Frankrige, kun alt for længe har udøvet udenfor sit Riges Grændser, føre de forenede Magter

Krig. — Seiren har ført de forenede Hære til Rhinen. Det første Brug, som deres Keiserl. og Kongel. Majestæter gjorde af Seiren, var at tilbyde Hs. Majestæt de Franskes Keiser Fred. Den nye og forstærkede Kraft, de have erholdt ved alle Tydsklands Souverainers og Fyrsters Overgang til deres Partie, har ingen Indflydelse havt paa Fredsbetingelserne. Disse ere ligesaameget grundede paa det franske Riges som paa de øvrige europæiske Staters Uafhængighed. De forenede Magters Hensigter ere retfærdige med Hensyn til deres Gjenstand, ædelmodige i deres Anvendelse, beroligende for Alle, ærefulde for Enhver. — De forenede Monarcher ønske at Frankrig maa være stor, stærk og lykkelig, fordi den franske Magt, stor og stærk, er et af Grundlagene for den europæiske Statsbygning. De ønske at Frankrig maa være lykkelig, at den franske Handel igjen maa vorde oplivet, at Kunster og Videnskaber, disse Fredens Velgjerninger paa ny maa blomstre, fordi et stort Folk kun da kan være roligt naar det er lykkeligt. De forenede Magter tilstaae det franske Rige en saa stor Udvidelse af sine Lande, som Frankrig aldrig havde under sine Konger, fordi en tapper Nation derfor ikke synker, fordi den nu ogsaa lærte at kjende Ulykker i en haardnakket og blodig Kamp, hvori den har kjæmpet med sædvanlig Tapperhed. — Men ogsaa de forenede Magter ville være frie, lykkelige, rolige. De ønske en fredelig Tilstand, som ved en viis Kraftafdeling, ved en billig Ligevægt, for Fremtiden vil beskytte deres Undersaatter for de talløse Lidelser, som i tyve Aar hvilede tungt paa Europa. — De forenede Magter ville ikke nedlægge deres Vaaben inden de have opnaaet dette store og velgjørende Øiemeed, dette ædle Maal for deres Anstrængelser. De ville ikke nedlægge deres Vaaben førend Europas politiske Tilstand paa ny vorder befæstet, førend uforanderlige Grundsætninger seire over forfængelige Anmasselser, førend hellige Tractater have sikret Europa den sande Fred. — Frankfurt, den 1ste December 1813."

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kiøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 4.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 11 Januarii 1814.

Svar til de Herrer Juncker & Smidt i Anledning af Stykket No. 77 forrige Aar i Skilderiet.

I No. 77 af Skilderiets forrige Aargang lod undertegnede uden Navns Underskrift indrykke en liden Afhandling: Om Klædemanufacturerne i Danmark. Herpaa fulgte i samme Tidendes No. 85: "Svar til Forfatteren af Stykket om Klædemanufacturerne i Danmark," ved de Hrr. Junker og Smidt. I dette Svar paabyrdes mig at have sagt: "at Fabrikfliden ikke er gavnlig for Danmark;" "at have fremført noget, der er urigtigt, og blot kan have Hjemmel i løse Rygter, samt at jeg har manglet Kundskab om de Materialiers Priis, som udfordres til Klædefabrikationen." Svaret begynder og ender med den christelige Formaning: "at jeg havde gjort vel i, om jeg havde søgt at skaffe mig fornøden Kundskab om den Gjenstand, jeg agtede at skrive om."

Dette Svar, just ikke affattet paa den meest humane Maade, havde ikke behøvet eller fortjent nogen Giendrivelse, dersom ikke Gienstanden, der foranledigede det, Klædemanufacturerne nemlig, var af Vigtighed for Danmark, og fortiente udførligere at afhandles, end Rummet i et Ugeblad tillod. I Skilderiets efterfølgende Nummer bekiendtgiorde jeg derfor, ligeledes uden Navns Underskrift, at der om nogen Tid skulde følge et Gjensvar. I dette havde jeg til Hensigt, ikke alene at frie mig fra de mod mig giorte Beskyldninger, men ogsaa at fremstille de Danske Klædemanufacturers Historie. Dette Skrift var allerede næsten færdigt fra Pressen, da flere Grunde, der for mig maatte være af Vægt, tvang mig til at lade standse med Trykningen, og kassere hele Oplaget. Da dette skete, var medgaaet saa lang Tid, saa jeg troede, at det belovede Svar var forglemt, og at jeg kunde aldeles undlade at svare; men nu opfordret dertil i Skilderiets forrige Nummer, kan jeg ikke undslaae mig derfor, og vil af forommeldte ikke publicerede Skrift her aftrykke, hvad der især havde til Øjemed, at giendrive de mig giorte Beskyldninger.

De Hrr. Juncker & Smidt bebreide mig at have sagt, "at Fabrikfliden ikke er gavnlig for Danmark." Jeg opfordrer Dem herved til at vise mig det Sted, hvor dette skal være sagt af mig. Jeg har sagt, at Danmark har været blandt de Lande, hvor det Statsprincip, at undgaae at kiøbe Fabrik- og Manufacturvarer af Fremmede, men derimod at udføre sine egne raae Producter forarbeidede, har været indført, uden at det har havt den tilsigtede Virkning. Dette skal dog vel ikke ansees som et Beviis paa, at Forfatteren dermed har villet sige, at Fabriker ikke ere gavnlige. Tvertimod, det vilde være overmaade gavnligt og af største Vigtighed, om vi havde saamange Fabriker og Manufacturer, at vi ikke alene kunde forsyne os

selv med disses Frembringelser, men endog hele Verden. Jeg har endog anført Klædemanufacturerne som en for Danmark vigtig Industrigreen. Men, uagtet Fabriker og Manufacturer kunne være gavnlige for Landet, er det derfor ikke sagt, at slige Anlæg have hidtil været her forbundne med Held for Anlæggerne. Jeg troer heri at finde mit bedste Forsvar i Danmarks Fabrik-Historie. I modsat Tilfælde vilde de Hrr. J. & S. meget forbinde Forfatteren ved at underrette ham om, hvilke de Manufacturgrene ere, som før Krigen her have blomstret. Aarsagerne, hvorfor dette ikke har været Tilfældet, ere anførte i Afhandlingen. Ligeledes ere anførte Aarsagerne, hvorfor Fabriker og Manufacturer i disse senere Krigens Aar ere saameget tiltagne. Hvorvidt de i øvrigt vil vedblive at blomstre, naar Krigen er til Ende, og Handel og Agerdyrkning igien har bragt Danmarks Pengevæsen til det, det var før Krigens Udbrud, er et Spørgsmaal, paa hvis Besvarelse det vilde være unyttigt her at indlade sig, da den tilkommende Erfaring vil heri blive den bedste Læremester.

Jeg har endvidere sagt, at Priserne paa Klædevarer stege betydeligen, efterat den i f. A. værende Toldbodauction havde fundet Sted, og at man tilsidst gav 4 til 500 Rdlr. D. C. for en Alen mere end ordinair Klæde. Dette siger de Hrr. J. & S. at være et urigtigt Foregivende, der blot kan have Hjemmel i løse Rygter; derimod skal Klædet høiest have kostet noget over 100 Rdlr. D. C. p. Alen.

Her kommer Raden til mig, at tilraade de Hrr. J. & S.: "at have giort vel i at forsyne sig med fornøden Kundskab om den Gjenstand, De agtede at skrive over." For at bevise, at dette ikke er skeet, troer jeg, at jeg dristigen kan appellere til de fleste af dem, der her i Kiøbenhavn have været tvungne til forrige Sommer at kiøbe meer end ordinair Klæde. Jeg gientager hervid, skiøndt ikke mere anonym, hvad jeg alt engang har skrevet, at der af Manufacturister er fordret fra 4 til 500 Rdlr. D. C. for en Alen mere end ordinair Klæde. Jeg gientager, en Fabrikør har forlangt Betaling i Species for sit Klæde, og har erklæret, intet at ville sælge under 5 Species p. Alen. En Species kostede dengang 140 Rdlr.

D. C. Det blev altsaa 700 Rd. D. C. for en Alen Klæde. Tvivle de Hrr. J. & S. endnu paa dette Udsagns Rigtighed, og ønske mere Beviis, da skal jeg paa Forlangende være beredvillig til at meddele Dem det; jeg vil alene tilraade Dem, en anden Gang at være noget mere om med at beskylde nogen, skiøndt unavngiven, for offentligen at ville fremføre en Usandhed. Det er unødvendigt at bevise, at jeg har havt Grund til at sige, "at det syntes at overskride Billighedens Grændser, naar der fordredes 4 à 500 Rdlr. DC. for en Alen Klæde," siden de Hrr. J. & S. ved at benægte dette Factum, selv tilstaae, at det er saa. Beviset skal imidlertid findes i det militaire Uldmanufacturs Historie, der mueligen snart kan ventes offentliggiort.

Fremdeles er i ofteomtalte Afhandling anstillet en Sammenligning mellem Priserne paa en Tønde Rug, en fiin Hat, og en Alen fiint Klæde, hvilke før Krigen vare omtrent i lige Priis, og deres daværende Priis. Denne Sammenligning skal imidlertid have samme Beskaffenhed, som det Foregivende, at en Alen Klæde kostede 400 a 500 Rdlr. D. C., da det skal være bekjendt, at man i mere end eet Aar har kunnet kjøbe 3 Alen Dansk meer end ordinair Klæde for det, een Tønde Rug kostede. Det er ilde, at det ikke før har været bragt til almindelig Kundskab, at de Herrer J. & S. have solgt og formodentligen ville vedblive at sælge en Alen mere end ordinair Klæde for en Tønde Rug. Jeg vil dog noget nærmere gjennemgaae denne Punkt. En Tønde Rug, en fiin Hat og en Alen fiint Klæde, har jeg sagt, vare før Krigen i eens Priis. Det er egentligen ikkun Hatten og Klædet, der har været i eens Pris; begge Dele have kostet 5 Rdlr. D. C.; Rugen har stedse været kostbarere, der er endog givet 10 Rdlr. for Tønden. Jeg troede imidlertid, naar jeg vilde sammenligne Prisen paa et Natur- og et Konstproduct med Prisen paa en Alen mere end ordinair Klæde, bedst at vælge disse tre. At denne Sammenligning ikke har fundet de Herrer J. & S's. Bifald, sees. Skade er det dog, at de Herrer, ved at vise det Feile i denne Sammenligning, have formodentligen overseet Hatten, da dog denne ogsaa deler den Ære med Klædet, at kunne skylde "mere end Dansk Uld og

Hænder" sit Tilvær. — Kjøbenhavn, den 10de Januarii 1814.

O. J. Rawert,
Hofjunker, og Medlem af den Kongel. Fabrik-Direction.

Plan til en ny Fabrik.

Høistærede Hr. Udgiver!

Fabrik — Konstflid — Industrie ere nu af de Ting, som høre til Dagens Orden — og den store Kongevei til Lykkens Tempel. Jeg har længe pønset paa, ogsaa paa denne Vei at komme til dette Tempel, som Vise og Daarer, Store og Smaa, Rige og Fattige stimle hen til, den ene paa Stylter og den anden paa en Trillevogn, hiin i en Doctorkaabe og denne i en Harlekindragt. Men jeg mangler et væsentligt Middel til en Fabriks Anlæg — Penge til de raa Materialiers Indkjøb og Arbeidernes Lønning. Jeg vidste rigtig nok en Maade, hvorpaa jeg kunde faae Penge, men ulykkeligviis udkræves der Penge til at faae Penge, ligesom der udfordres en Diamant til at slibe en Diamant, Rosentræer til at plante Rosentræer, og Æg til at frembringe Æg. Deels altsaa af naturlig Mangel paa det fornødne Reqvisit, deels af Frygt for, at det skulde gaae mig som Guldmageren, der behøvede 5 Qvintin Guld til at frembringe et Lod Guld, har jeg besluttet at anlægge en Fabrik, hvortil ingen Penge behøves, og hvortil de fornødne Materialier alle ere indenlandske. De studser, formodentlig, min Herre, og troer, at en saadan Fabrik er et ligesaa ubegribeligt Særsyn, som den nylig til Fyen ankomne uforbrændelige Spanier, der, hvis han saa godt kunde trodse Hunger, Tørst og Kulde, som han kan trodse Ild og Flammer, ikke behøvede at reise Verden rundt som en *mælende* Salamander. Min Fabrik er nemlig en *Rygte-Fabrik*, der har den dobbelte Fortjeneste, at alle de deri forarbeidede Materialier ere *indenlandske*, og de derved ansatte Arbeidere lutter *Indfødte*. Jeg agter næstkommende Mandag at aabne min Udsalgsboutik paa Østergaden, og anbefaler mig til den Ende paa det bedste til alle Klubber, Selskaber, Pikkeniker, Barselstuer, Børsgjæster, Speculanter,

Mæglere, Handelscommissionærer, Markører, Barberer, Jordemødre, ꝛc. ꝛc. Naar Rygterne forud bestilles, ligesom den berømte Bolledeig og de velsmagende Æbleskiver, saa kunne de faaes endnu samme Time, de skulle bruges, ganske *varme*. Jeg er forsynet med alle Sortementer, saasom: Rygter, hvormed man kan faae Specier og alle Slags Varer til at falde og stige, Rygter, hvorved man kan faae hele Byen til at troe de dummeste Dumheder og de urimeligste Urimeligheder. For at give Indretningen den muligste Grad af Fuldkommenhed, og for at kunne bevare den i saa Henseende saa høist nødvendige Anonymitet, har jeg ladet indrette en Skuffe uden for min Boutik af samme Beskaffenhed, som den nu lukkede Skuffe til at lægge nyfødte Børn i, uden for Fødselsstiftelsen. Naar man ringer paa den derved anbragte Klokke, saa kommer Skuffen ud, og naar man da lægger deri sin Begjering om et Rygte med Pengene derhos, saa bliver det Fornødne ufortøvet besørget. I denne Tid har jeg ligesom Slagterne ingen bestemt Taxt, da det er netop i nærværende *Rygtetid*, hvor jeg tør haabe at bringe min Fabrik i Drivt. Dog har jeg indtil videre fastsat følgende Priser: Et Børsrygte 10 Rbdlr.; et Klubrygte 8 Rbdlr.; et Pikkenikrygte 6 Rbdlr.; et Barselstuerygte 4 Rbdlr.; et Barbeerstuerygte 3 Rbdlr.; et Torverygte 2 Rbdlr.; et Ølhuusrygte 1 Rbdlr. Min Fabriks Personale bestaaer for nærværende Tid af 6 Sjouere, 20 Handelscommissionairer, 45 Barberere, 12 Jordemødre, 30 Markørere, 16 Haarskjærere, 150 diverse Klubgjæster, 1250 Speculantere. Dersom min Plan skulde finde Almeenhedens understøttende Bifald, saa agter jeg at oprette lignende Fabriker i Provindserne. Ogsaa agter jeg at lade udgaae fra mit Institut et Ugeblad under Titel af *Trompeteren*, hvori man efterhaanden vil meddele Efterretninger om Fabrikens Fremskridt. Men da det er forbudet at trykke Rygter, saa vil Bladet udgives, ligesom det i sin Tid var Tilfældet med visse Intelligentssedler, *skreven*, og man haaber derved, at bringe den fordum saa almindelige og saa mange Hænder nærende Skrivekonst, under Bogtrykkerkonstens nærværende øiensynlige Aftagen og Forfald, igjen i Mode.

Deres forbundne ꝛc.

Indenlandske Efterretninger.

Randers, den 28 Dec. 1813. Her er ved Trykken bekjendtgjort følgende: "Herved modtager Randers Amts Indvaanere den commanderende Generals Opfordring. Denne Mand, som i Aaret 1801 stod ved vor ligesaa ærede som elskede General Moltkes Side, kjender Jylland nøie; han lærte den Gang at skatte Jydernes grændseløse Hengivenhed for Konge og Fødeland, var Øienvidne til det Mod og den Tapperhed hvormed enhver frembød sin Person til Landets Værn; han, denne General, har altsaa en fast Tillid til Jydernes Kjekhed. I ville ikke svige hans Forventning eller afvige fra Eders Fædres Daad. I kjende General Wegener allerede fra hine Dage, I have i den senere Tid atter seet ham blandt os. Eders Kundskaber om Mandens Talenter, Virksomhed og Kjerlighed for Dannerkongen og hans Undersaatter, er Eder fuldkommen Borgen, at I under hans Commando med Klogskab føres til Landets Forsvar. Mange blandt Eder vare i hine Dage mine Vaabenbrødre — hos Eder alle saae jeg umiskjendelige Prøver paa Mod, paa Velvillie til Opofrelse. De samme Mænd maae jo endnu have samme Aand. Stolende paa Eders Fædrenelandskjerlighed, foreslaaer jeg Eder: at vi i det hele Amt, fra hvert Lægd leverer en Hest eller Hoppe rask til Fods, med udmærkede gode Forbeen, iøvrigt af Alder og Størrelse som en Stykhest, forsynet med Sadel, Dækken, Bidsel og 4 Skoe. Den maatte være leveret hos mig her i Byen den 30te d. M. Kl. 10 Formiddag. Hesten og Eqvipagen at tages hos enhver Mand i Lægdet, som haver saadant, og for Øieblikket kan miste samme. Det taxeres her i Byen ved Modtagelsen til fuld Værd, hvilken Summa godtgjøres de Personer, Varene ere tagne hos, inden 1ste Maji næstkommende, saafremt Varene in Natura ikke forinden ere leverer tilbage. Al Forringelse godtgjøres ved Tilbageleveringen; og Udgiverne herpaa lignes paa Amtets fri og ufri Hartkorn. — Lægdsforstanderen besørger dette effectueret. Jeg antager Taushed for Samtykke; og haver nogen af Amtets Indvaanere noget herimod, den ville behage personlig at bringe mig sine Indsigelser den 29de d. M. — Af samtlige Vedkommende udbeder jeg mig Velvillie,

Virksomhed og Raskhed. — Randers Amthuus d. 26 Dec. 1813. — Fønss, Amtmand."

For Cancelliet er andraget, at en Mand i Dec. Maaned 1812 tilkjøbte sig en Landeiendom, uden at Sælgeren i Contracten opgav, at paa Eiendommen hvilede Hæftelser, eller paalagde Kjøberen at indfrie Samme; men at han nu, efterat Placaten af 10 Aug. sidstleden er emaneret, har anmeldt, at den almindelige Enkekasse i Eiendommen havde første Prioritet for 5180 Rdlr. D. C. i Følge en lovligt tinglæst Pantsobligation, og en privat Mand i Følge Obligation af 26 Dec. 1811, der er tinglæst, havde anden Prioritets Panteret for 4000 Rdlr. D. C., hvilke Hæftelser han opfordrede Kjøberen til at overtage og indfrie. Da Kjøberen derimod ikkun har troet sig pligtig til at overtage den første Prioritet, men ikke den anden, efterdi den udstedte Obligation ei er tinglæst, saa har han forespurgt, hvorvidt han hertil maatte være pligtig. Collegiet har derpaa svaret: at, da en Panteobligation, som ei læses inden den i Lovens 5—3—28, (efr. 5—3—30, 5—7—7) fastsatte Tid, i Følge disse Lovsteders Bydende ei kan komme i Betragtning mod andre senere udstedte men tidligere tinglyste Adkomster, men i al Fald blot kan have Retsvirkning med Hensyn til de Dispositioner over Eiendommen, som foretages efter dens Læsning, saa kan den omspurgte utinglyste Panteobligation ikke komme Kjøberen til Skade, hvis Kjøbecontract efter Forordningen af 9 Junii 1812 maa være tinglæst, da den ellers er aldeles tilintetgjort, og uden al Retsvirkning. Da altsaa den omspurgte Panteobligation ikke kan ansees som en paa den solgte Eiendom hvilende Hæftelse, saa er Forordningen af 5 Jan. sidstl. §. 33 og Placaten af 10 Aug. sidstl. efter Cancelliets Skjønnende i saa Henseende uanvendelig. Vel er det saa, at Sælgeren kommer til at lide under, at Panthaveren har forsømt at lade sit Pantebrev tinglæse, men denne Omstændighed kan dog ikke gjøre, at den omspurgte Gjæld uden Hjemmel i Lovgivningen skulde vedkomme Kjøberen, hvis Eiendom den, efter det Foranførte, ikke paahæfter; men den maa ansees som en anden personlig Gjæld der bliver Kjøberen uvedkommende. Iøvrigt vil det afhænge af Vedkommende at lade denne Qvæstion afgjøre

ved Domstolene, saafremt de maatte ønske Saadant. (Coll. Tid.)

For Cancelliet er andraget, at et Handelshuus i Bergen af et andet under 15 Dec. 1812 kjøbte et Pakhuus for 30,000 Rdlr., af hvilke ⅓ skulde betales om 6 Uger, ⅓ om 2 Maaneder og ⅓ om 3 Maaneder, hvorimod Sælgeren skulde skjøde Kjøberen Pakhuset frit. Da imidlertid Sælgeren ifølge Obligation af 11 Martii 1811 skyldte 4000 Rdlr. paa Pakhuset, kunde han ei forskaffe det belovede tinglæste Skjøde forinden denne Gjæld blev afgjort, og han formaaede derfor sin Creditor til at modtage en Vexelobligation for denne Sum imod at extradere Panteobligationen qviteret; men da Vaartinget, hvor bemeldte Panteobligation skulde aflyses, ei blev holdt før 15 April d. A., blev denne Obligation rigtigt nok qviteret af Creditor, men ei aflyst før Forord. af 5 Jan. sidstl. publiceredes. Da nu Sælgeren maa omskrive Gjælden efter Panteobligationens Datum til 1400 Rdlr. S. V., har han paastaaet, at Kjøberen enten skulde indtræde i hans Sted som Debitor for denne Sum imod at afkorte 4000 Rdlr. af Kjøbesummen eller godtgjøre ham Differancen imellem disse 4000 Rdlr. og den omskrevne Gjælds Beløb med 4400 Rdlr., hvorimod Kjøberen har formeent, at, da den udstedte Panteobligation var indfriet med en Vexelobligation, kunde Gjælden ei længere hæfte paa Eiendommen og var ham altsaa uvedkommende. Vedkommende har derfor anholdt om herover at erholde Cancelliets Resolution meddeelt. Collegiet har derpaa svaret, at det ikke skjønner rettere, end at den omhandlede Panteobligation, ved den mod Vexelobligationens Udstedelse, derpaa tegnede Qvittering, var bleven ugyldig; thi Aflæsningen skeer blot for at give Qvitteringen den til tredie Mands Betryggelse nødvendige Notoritet, men ikke for at tilintetgjøre den Panteret, hvorfor Creditor alt har givet Qvittering. Panteobligationen maa derfor, som en Følge heraf, formeentligt blive Kjøberen uvedkommende. Iøvrigt vil det afhænge af Vedkommende at lade denne Qvæstion afgjøre ved Domstolen, saafremt de maatte ønske Saadant. (S. Bl.)

Kjøbenhavn, den 3 Januarii.

Følgende ved Hans Majestæts Armeecorps i Hertugdømmene ansatte Officierer, som i Følge de

fra Hs. Durchlauchtighed General Prinds Frederich til Hessen indkomne Rapporter, berømmeligen have udmærket sig ved Tapperhed og god Conduite i de forskjellige Fægtninger, som dette Armeecorps har havt med Fienden paa sin Marsch fra Grændserne af Holsteen til Rendsborg, ere under 1ste dennes af Hs. Kongelige Majestæt allernaadigst udnævnt saaledes som følger: A. Til Commandeur af Dannebrogen: Generalmajor og Ridder Georg Ludvig Greve von der Schulenburg. B. Til Riddere af Dannebrogordenens 4de Klasse: Oberstlieutenant Jaques d'Aubert af Artillerie-Corpset. — Ritmester og Escadronchef Ferdinand Greve af Moltke af det fyenske Regiment lette Dragoner. — Ritmester og Escadronchef Paul Christian Frederik v. Bardenfleth af samme Regiment. — Stabscapitain Christian Frederik v. Treyka af Kjøbenhavns Infanterie-Regiment. — Secondritmester Baron Adolph v. Rantzau af det fyenske Regiment lette Dragoner. — Capitain Christian Frederik Malthe v. Friis af Ingenieur-Corpset. — Stabscapitain Johan Christian Gottlob Gottholdt von Friis af Artillerie-Corpset. — Divisionsadjutant ved Generaladjutant-Staben Carl von Ewald. — Secondritmester Johan Philip v. Schultz af det fyenske Regiment lette Dragoner. — Premier-Lieutenant og Adjutant Christian Frederik von Meyer af det fyenske Infanterie-Regiment. — Premier-Lieutenant Adolph Otto v. Hedemann af samme Regiment. — Premier-Lieutenant Peder Pedersen von Malling af Artillerie-Corpset. — Premier-Lieutenant Malthe v. Engelsted af det fyenske Regiment lette Dragoner, og Second-Lieutenant Christian Anders v. Wind af samme Regiment. C. Til Dannebrogsmænd. Divisionsqvarteermester ved Generalqvarteermester-Staben og Ridder Hans Christian v. Romeling. — Major, Divisionsqvarteermester ved Generalqvarteermester-Staben og Ridder Frederik Løwenørn v. Bardenfleth, og Major og Ridder Ernst Ludvig v. Berger af Husarregimentet. (St. Tid.)

Placat. Det har behaget Hs. Majestæt Kongen, under 2den d. M., allernaadigst at resolvere: "at det i Placaten af 25de Septbr. f. A. indeholdte Forbud, imod at opkjøbe Creaturer, skal være ophævet." Hvilken allerhøieste Resolution

herved kundgjøres til alle Vedkommendes Efterretning. — Det Kongelige Danske Cancellie, den 4de Jan. 1814.

Placat, angaaende hvorledes der skal forholdes i Henseende til Kjøbenhavns Brandforsikrings Annuitetsgjæld.

Det Kongelige Finants-Collegium har ved Skrivelse, under 20de d. M., communiceret os følgende allerhøieste Resolution af 15de næstforhen: "Vi ville allernaadigst, at samtlige Annuitetsbeviser, som under Vort allerhøieste Garantie af Brandforsikringskassen ere udstedte, skulle nu strax udtrækkes paa eengang; dog saaledes, at de paalydende Summer ikke contant udbetales til den ved Udtrækningen bestemmende Forfaldstid, men at der for Beløbet meddeles uopsigelige Kongelige Obligationer til 4 Procent aarlig Rente, men som i øvrigt ere samme Bestemmelser underkastede, som de, der allerede ere i Circulation, og oprindeligen lyde paa 4 Procent Rente. Derhos ville Vi allernaadigst have bestemt, at det aarlige Tilskud af $\frac{1}{10}$ Procent, som paaligger Brandkassens Interessentere at svare, til Afbetaling paa dens Annuitetsgjæld, skal tilflyde den synkende Fond, for at anvendes til, paa fordeelagtigste Maade at indkjøbe af hine Annuiteter eller andre Statsgjælds-Papirer."

Hvilken allerhøieste Resolution efter det Kongelige Finants-Collegiums ovennævnte Skrivelse herved offentligen bekjendtgjøres.

Directionen for Kjøbenhavns Brandforsikkring, den 23de Decbr. 1813.

Til den i Anledning af Qvægsygen anordnede bestandige Commission er bleven indberettet, at paa Grændserne af Hertugdømmet Holsteen, i Amterne Trittau, Reinbeck og Segeberg, er udbrudt en Sygdom blandt Hornqvæget, som ogsaa allerede skal have yttret sig i Amtet Reinfeld. Omendskjønt Commissionen endnu ikke er underrettet om denne Sygdom er den farlige Qvægsyge, eller en anden af tilfældige Omstændigheder foranlediget smitsom Sygdom blandt Hornqvæget, saa ere dog, til at forhindre dens videre Udbredelse, de fornødne Anstalter trufne. (Coll. Tid.)

Kjøbenhavn, den 11 Jan. I Gaar Aftes henimod Kl. 8 opkom en pludselig heftig Ild i en af Hovedstadens bedst indrettede Kab fabriker, tilhørende et Interessentskab, i den Admiral Ramshart forhen tilhørende Gaard paa Toldbodveien. Den store, 5 Etager høie Bagbygning, hvor Fabriken var, lagdes, tilligemed den største Deel af Fabrikens Inventarium, aldeles i Aske. Klemtningen vedvarede til henimod Kl. 7 i Morges, og Kl. 8 tilkjendegaves ved Kimning, at al Fare var forbi. Uagtet den stærke Ild og haarde Frost lykkedes det saaledes det virksomme Brandvæsens Anstrængelse at forhindre Ildens videre Udbredelse. — Fabriken med dens Indretning var assureret for 100,000 Rbdlr. N. V., men Skaden regnes til henved 500,000 Rbdlr. N. V. — 250 Mennesker, som havde deres Ophold ved Fabriken, ere blevne brødløse, og 7 til 8 Mennesker ere blevne beskadigede ved Ilden, af hvilke nogle ere døde. — Ilden opkom øverst i Huset i Tørrestuen.

I Dag noteredes Speciecoursen 820. — Specier solgtes til 49 Rbmk.

Molde. — (Skrevet i 1804). — Fjorden er her over til Bolsøe mere end en halv og lidt længer i Vester over en heel Miil bred. De Øer, som opfylde Farvandet imod Syd, ere temmelig lave, og see mindre ufrugtbare ud, end Nogen af de nordligere Øer i Nordmøer og Fosens Fogderi; men længer i Syd er hele Horizonten kantet med Fjeldtoppe. Disse Fjelde ere tilsammen af Norges høieste, nemlig Dovrinerne, af hvilke de Romsdalske Øers ere kun en Fortsættelse. — Det bekjendte Romsdals Horn, er en af disse Fjeldtinder, der synes ei engang her at være af de høieste, endskjøndt den tjener Fiskerne til Meed hele 12 Mile ude i Havet. — Adgangen til Molde fra Landsiden er meget skjøn. Paa en liden i Søen fremstikkende Høide ligger Moldegaard, af Udseende som en af de gamle danske Herregaarde, omgiven med høie Lunde ell. vilde Kastagnetræer, som udgjøre en liden Boskel. Fra denne gaaer en stor gammel Allee ned til Byen, som ligger derfra kun 5 til 600 Skridt. — Men nu kommer man i en Gade, der neppe er bred nok til der at kjøre med en Vogn; de fleste Steder er det umuligt, at to kunne kjøre hinanden forbi. Den løber labyrin-

tisk i alle mulige Retninger. Der er nogle Bigader, men disse ere saa smalle, at der aldeles ikke kan kjøres. Naar undtages fem til sex Huse, ere de øvrige alle slette, forfaldne og gamle, for en Deel yderst usle. Havn er her ikke. Der løber en stor og en mindre Aa ned fra det tet bag ved liggende Bierg: hiin driver en Sav, og de Qværne, som male det Korn, der fortæres i Byen. — Dens Indbyggeres Antal stiger efter Tælningen af 1801 kun til 807. — Haandværkerne, der tilhobe ere under det middelmaadige, bestaae i 3 Smede, 3 Snedkere, 1 Garver, 1 Feldbereder, 3 Skræddere, 1 Guldsmed, 1 Kobbersmed, 1 Muurmester og 1 Tømmermester. Her er intet, som qualificerer sig til Benævnelsen Fabrik, uden det skulde være et Potaske-Kogerie af ringe Betydenhed. Uagtet der i Indbygderne hist og her af Skovbønderne koges en heel Deel Potaske, sees dog af Toldlisterne kun een Gang, i Aaret 1790, at være udført et Partie af 3470 Pd. — Byen eier i alt 10 Skibe eller Fartøier, tilsammen 231½ Commerce-Læster drægtige, dog deraf kun 4 Brigskibe fra 59 til 72½ Commercelæster hver, de øvrige Jægter paa 4 til 10 Læster. Fra 1798 til 1803 har her aarligen været fra 9 til 41 Skibe. — Den hele Handel og Omsætning her er lidet betydeligt. Tangasken er den vigtigste Udførselsartikel, skjøndt ogsaa Handelen med dette har været langt ringere end i Christiansund, hvorhen endog ei ubetydelige Qvanta deraf aarlig til videre Forhandling ere udførte. — Fiskehandelen var i de sidste 4 Aar 112 til 600 Skpd. Klipfisk, 75 til 180 Skpd. Tørfisk, 517 til 1025 Tønder Sild, og 17 til 97 Tønder Tran. — Trælasten var her fra 1794 til 1803 kun 129 til 801 Læster, men i de sidste 1800, 1801 og 1802 tilsammen 1703½ Læster, eller aarlig 568 Læster. — At Kornvarernes Indførsel her er ringere end i Christiansund, kunde, naar end Handelen her virkelig forsynede Oplandet, komme deraf, at Romsdalen, saa meget frugtbarere end Nordmøer, mere forsynede sig selv. Dog tilhandler sig det nordre Guldbrandsdalen, som ei selv avler alt hvad der behøves, med sit Qvæg, sine Fede- og Skindvarer, en Deel Korn paa Romsdals Marked. Imidlertid var Indførselen af Korn til Molde Toldsted i de fem Aar 1798 til 1802 i Gjennemsnit kun 861 Td. Havre, 1219 Td. Byg, 529 Td. Rug,

778 Td. Malt, 69 Td. Gryn, 16 Td. Erter, i alt 3356 Td., medens den i Christiansund er aarlig 13000 Td. Det er da sandsynligt, at Moldes Opland forsyner sig for en Deel ogsaa fra andre Handelspladse. — Af Brændeviin indfører Molde over 100 Tønder. — Men ved den løseste Betragtning synes heller intet synderligere, end en Kjøbstads Anlæg, der hvor Molde er lagt. Den ligger paa en af de mindst tillokkende Steder i hele Romsdalen, naar det ikke netop skulde være ude ved det vilde Hav, eller i en utilgjængelig Fjeldkrog. Der er ingen Havn. Det er saa langt inde fra Havet, at det ei, som i Christiansund, gaaer an, i en Hast for en Storm, eller med Haveri at smutte herind. Uagtet Byen ligger paa det faste Land, og der hid gaaer en fortreffelig Landevei, saa er den dog ligesaa vanskelig at komme til, som Havbyen Christiansund, da man skal paa denne Vei to Gange over Søen, den ene Gang over en af de farligste og værste Fjorde; den har paa sit faste Land kun en meget smal Landstrimmel at forsyne eller hente Forsyning fra; og ind til sit egentlige Opland, det indre Romsdal, er der 4 Mile af den farligste og værste Søvei. Det er intet Under, at en saaledes beliggende By, der har det saa meget beleiligere Christiansund, med denne Byes fortreffelige Havn, kun otte Mile borte, bliver stedse i sin oprindelige Middelmaadighed. — Oplandets Handel har efter dens Natur derfor og skaffet sig et andet Centrum. Dette er Romsdals Marked, der holdes paa Devold i Grøttens Præstegjeld hvert Aars 1ste Octbr. og følgende Dage, hvor Omsætningen er meget betydelig. Ei alene hele det indre Romsdalen, men end mere det tilgrændsende af Guldbrandsdalen afsætte her den betydeligste Deel af deres Produkter og forsyne sig her med de Artikler, som de maa hente udenfor deres egne Egne. Uagtet det nærmeste af Guldbrandsdalen har hid kun 6 til 8 Mile, men henved 40 til Christiania, og over 20 Mile høist besværlig Vei til Tronhjem, saa have dog Dølene med Molde saare liden Omsætning, da Fjeldboen har Frygt for den dem uvante Søreise, saa meget mere, som den selv for den tilvante er baade ubehagelig og farlig, desuden for Landmanden, som farer med sine egne Heste, og yderst sparsommelig, alt for kostbar. Markedet bliver derfor desmere besøgt. (Forts. — Hand. Tid.)

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstidenden.)

Paris, d. 20de November. I Senatsmødet d. 14de denn s holdt Senatets Ordfører følgende Tale til Hs. Majestæt Keiseren og Kongen:

"Sire! Senatets Tanker have stedse ledsaget Dem under dette Felttogs mærkelige Tildragelser. Det har med Gysen skuet de Farer, for hvilke Deres Majestæt har udsat sig. Forgjeves have Frankriges Fienders Anstrængelser fundet Begunstigelse i de Allieredes Frafald, i saa uhørte Forræderier, i de overordentlige Begivenheder, i de ulykkelige Hændelser. Deres Majestæt har overvundet Alt. De har stredet for Freden. Førend Fiendtlighederne atter begyndte, tilbød Deres Majestæt Sammenkaldelsen af en Congres, hvortil alle, endog de ubetydeligste Magter, skulde indbydes, for at bilægge enhver Uenighed, og lægge Grundvold til en for alle Nationer hæderlig Fred. Deres Fiender, Sire, have modsat sig denne Congresses Sammenkomst. De ere ene Aarsag til Krigen. Deres Majestæt, som bedre end nogen Anden kjender deres Undersaatters Tarv og Sindelag, veed, at vi ønske Fred. Men alle Fastlandets Nationer trænge endnu høiligere dertil end vi; og dersom vore Fiender, uagtet halvandet hundrede Millioner Menneskers Ønske og Interesse, i det de undslaae sig for at underhandle, ville selv opsætte Betingelserne og foreskrive os et Slags Capitulation, da skal dette skuffende Haab vorde tilintetgjort. De Franske ville, ved deres Hengivelse og Opofrelser vise, at ingen Nation nogensinde bedre har kjendt sine Pligter mod Fædreland, Ære og Souverain."

Hs. Majestæt behagede allernaadigst at svare:

"Senatorer! Det Sindelag, De bevidne mig, er mig behageligt. For eet Aar siden var hele Europa med os; i dette Øieblik er hele Europa mod os. Det er fordi Europas Stemning angives enten af Frankrige eller af Engelland. — Uden Nationens Kraft og Virksomhed vilde vi derfor have Alt at frygte. Efterverdenen skal sige, at store og indviklede vare Omstændighederne; men at de dog ikke formaaede at nedbøie Frankrige og mig."

Moniteuren af 17 Nov. indeholder tre meget lange Senatsconsultsforslag. Det første har til Gjenstand at overlade 300,000 Mand til Krigs-

ministerens Raadighed; det andet Forlængelsen af de Fuldmagter, som de Deputerede af 4de Classe i det lovgivende Corps have, paa Grund af, at Omstændighederne ikke tillade at vente til de Fratrædendes Pladser kunne vorde besatte. Det tredie handler om, at Keiseren for Fremtiden skal udnævne til Forsædet i det lovgivende Corps, istedetfor, som forhen, at vælge blandt fem af Corpset foreslaaede Candidater. — Disse tre Forslag ere antagne. Desuden meddeler Moniteuren et Decret, hvis første Artikel overgiver til Krigsministerens Raadighed 300,000 Conscriberede, tagne af Classerne fra 1806, 7, 8, 9. 10, 11, 12 og 13; 1814 deri indbefattet. Den anden Artikel bestemmer, at 80,000 Mand skulle strax indkaldes, for at sættes i Virksomhed; 50,000 andre skulle holdes færdige, i Tilfælde af at Fienderne skulde gaae over Rigets Grændser. — I Følge et andet Senatsconsult skulle 38,425,343 Franker 34 Centimer overlades til Krigsministerens Disposition.

Paris, d. 22 Nov. Man forsikkrer, at det af Hs. Maj. de Franskes Keiser allerede for flere Uger siden ved Grev v. Meerveldt gjorte Forslag til Oprettelsen af en Congres i Følge et Svar fra den østerrigske Udenrigsminister Grev v. Metternich, skal være bleven antaget. Som Sæde for Congressen nævner man Mannheim; som Befuldmægtigede: Grev v. Metternich paa østerrigsk, Grev v. Nesselrode paa russisk, Lord Aberdeen paa engelsk og Hr. v. Hardenberg paa preussisk Side. Som Underhandler paa fransk Side nævner man Hertugen af Vicenza (Caulincourt), som vil begive sig til Mannheim, saasnart den til Stormarschal udnævnte Grev Bertrand, hvilken Post han siden Marschal Durocs Død beklædte, ankommer. De øvrige krigførende Magters Befuldmægtigede angives ikke. Af disse Mænds bekjendte Tænkemaade haaber man et hastigt og lykkeligt Udfald af en Congres, som endelig vil sætte Grændse for den skrækkelige Blodsudgydelse. Ingen Vaabenstilstand skal sluttes, men man vil kjæmpe under Forhandlingerne, hvilket maaskee vil bidrage meget til at Præliminairerne snart vorde underskrevne. Man vil vide, at de allierede Magter ville lægge Lüneviller-freden til Grund.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 5.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 15 Januarii 1814.

Frygt og Haab.

To Kjæmper regjere Livet; deres Navn er Frygt og Haab. Den ene en Furie, der truer med at ødelægge enhver Gjenstand, den faaer Øie paa, den anden en Engel fra Himlen, der udbreder Lys og Glæde rundt omkring os. Uden Frygt vilde Verden falde sammen i Ruiner; uden Haab vilde hele Livet forvandles til et mørkt Chaos. Frygt og Haab følge hinanden jevnsides paa hele vor jordiske Bane, som to Elementer af modsat Natur. Ligesom hiin gaaer bestandig væbnet og truende foran os, og viser os den mindste Fare i et Huulspeil, saaledes gøgler og flagrer denne foran os, lig en broget Sommerfugl, der viser Alting i sin behageligste Skikkelse. Held den, der ikke lader sig mislede af nogen af dem, og dobbelt Held den, der hverken frygter eller haaber for meget! — Raadføre vi os med Erfaringen, saa finde vi næsten altid, at intet Onde var saa stort, som det Frygten foremalede os, intet Gode saa godt, som det Haabet indbildte os. Sandheden ligger altid imellem begge. Fabellæren fortæller, at Jupiter for at hevne sig paa Menneskene, fordi Prometheus, uden hans Villie, havde bragt Ilden ned fra Himlen, forsynede Pandora med en Æske, hvori alle de Plager fandtes, som kunne hjemsøge Menneskeslægten. Med denne sendte han hende til Epimetheus, en Broder af Prometheus. Men da Pandora aabnede den, for at see hvad deri fandtes, foer alle hine Plager ud af den, og skjønt hun saa hurtig som mueligt satte Laaget paa igjen, beholdt hun dog intet andet i Æsken end Haabet, som blev hængende ved Randen: det eneste Gode, der endnu levnedes Menneskene i deres Elendighed. — Men her kan man billigen spørge: hvor kunde Jupiter, som dog var den ypperste og altsaa den viseste blandt Guderne, falde paa den sære Tanke, at regne Haabet blandt Plager? Ved første Øiekast synes der, at ligge nogen Modsigelse heri, men ved lidt nøiere Eftertanke finder man, at ogsaa overdreven Haab kan ligesaa godt blive en Kilde til en Plage, som overdreven Frygt, og at det maa have været det overdrevne Haab, som Jupiter i sin Harme puttede i Æsken.

Vi troe ikke bedre at kunne ende disse Betragtninger end ved følgende østerlandske Fortælling om en persisk Glashandler: "Almaschar, siger Fabelen, var en meget doven Person, som aldrig gad bestille noget saa længe hans Fader levede. Da hans Fader døde efterlod han ham en Formue af hundrede Drachmer i persiske Penge. For at gjøre den bedste Brug deraf satte han dem i Glas, Flasker og de fineste Leerkar. Disse pakkede han sammen i en aaben Kurv, og efterat han havde valgt sig en liden Bod, satte han Kurven lige for sine Fødder, og lænede Ryggen mod Væggen, ventende paa Kjøbere. Da han sad i denne Stilling med Øinene heftede paa Kurven, faldt han i en Række af de fornøieligste Tanker, og een af hans Naboer hørte, hvorledes han talte til sig selv paa følgende

Maade: "Denne Kurv, sagde han, kostede mig hos Storhandleren hundrede Drachmer, som er alt hvad jeg eier i denne Verden. Jeg skal snart gjøre to Hundrede Drachmer deraf, ved at sælge Varene i det Smaa. Af fire tusind Drachmer maa ufeilbarlig kunne gjøres otte Tusind. Saasnart jeg paa denne Maade er bleven Eier af otte Tusind Drachmer, vil jeg nedlægge Glashandelen, og blive Juveleer. Jeg vil da handle med Demanter, Perler og alle Slags kostbare Stene. Naar jeg har samlet saa megen Formue, jeg ønsker, vil jeg kjøbe mig den smukkeste Gaard, jeg kan faae, med Jorder, Slaver, Gildinger og Heste. Jeg skal da ret begynde at nyde Livet, og gjøre Opsigt i Verden. Dog vil jeg imidlertid ikke standse her, men fortsætte min Handel indtil jeg har faaet samlet hundrede Tusind Drachmer. Naar jeg saaledes er bleven Eier af hundrede Tusind Drachmer, skal jeg føre mig op som en Prinds, og begjere Storvizirens Datter til Ægte, efterat jeg har tilkjendegivet denne Minister, at jeg er bleven underrettet om hans Datters Skjønhed, Vid, Beskedenhed og andre høie Egenskaber. Jeg vil paa samme Tid lade ham vide, at jeg agter at gjøre ham vor Bryllupsnat en Foræring af tusind Guldstykker. Saasnart jeg har ægtet Storvizirens Datter, vil jeg kjøbe hende ti sorte Gildinger, saa unge og gode de ere at faae for Penge. Siden vil jeg besøge min Svigerfader med et stort Følge af Equipager. Og naar jeg har taget Plads ved hans høire Side, hvilket han vil gjøre af Høflighed, var det end blot for at bevidne sin Datter den tilbørlige Ære, vil jeg give ham de tusinde Guldstykker, jeg har lovet ham, og til hans store Overraskelse vil jeg præsentere ham en anden Pung af samme Værdie, med et Slags Tale, saasom: min Herre! da jeg er en Mand af Ord, saa holder jeg altid mere end jeg lover. — Naar jeg har bragt Prindsessen hjem til mit Huus, skal jeg fortrinlig bestræbe mig for, at indprænte hende tilbørlig Ave for mig, førend jeg giver Kjerlighed og Hymen Tøilen. Til den Ende skal jeg indspærre hende i hendes eget Værelse, aflægge et kort Besøg hos hende, og kun tale lidet til hende. Hendes Kammerfrue vil forestille mig, at hun er utrøstelig over min Mangel paa Ømhed, og bede mig med Taarer i Øinene at vise hende Kjertegn, og lade hende sætte sig ved Siden

af mig; men jeg vil vedblive at være ubevægelig, og vende Ryggen mod hende hele Natten. Hendes Moder vil da komme og bringe mig hendes Datter, naar jeg sidder i min Sofa. Datteren med Taarer i Øinene vil kaste sig for mine Fødder, og bede mig, at tage hende til Naade. Jeg vil da, for at indpræge hende en dyb Høiagtelse for min Person, løfte Benet op, sparke hende bort fra mig, saaledes at hun skal falde adskillige Skridt ned fra Sofaen. — Almascher var ganske hentagen af disse indbildte Syner, og kunde ikke undlade at vise med Foden hvad han havde i Tankerne; men ulykkeligviis stødte han til Kurven med de skrøbelige Varer, der vare Grunden for al hans Storhed, sparkede sit Glastøi langt fra sig ud paa Gaden, og brak dem i tusinde Stykker.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Hertugen af Castiglione, (Augereau), Fransk Rigsmarskal og Storkors af Æreslegionen, er en Søn af en ringe Konstner i Paris. Han tog Tjeneste blandt de neapolitanske Tropper, og tjente der som Soldat indtil 1787. Efter Aaret 1792 indtraadte han som Frivillig i den italienske Armee, hvor Dristighed, forenet med Indsigter, snart banede ham Veien til at vorde 1794 Brigadegeneral ved Pyrenæer-Armeen, og udmærkede han sig i Affairen ved Figuieres, og ved forskjellige andre Leiligheder. I Aaret 1795 bidrog han aabenbar til, at Slaget mod Spanierne ved Bredden af Flavia blev vunden. Da han var bleven Divisionsgeneral tjente han med samme Virksomhed og Held i Italien. Efter en forceret Marsch af 2 Dage, naaede han d. 10 April 1796 Mundingerne af Millesino, og efterat han ved denne Operation havde forenet sig med Generalerne Menard og Joubert, fordrev han Fienden fra alle Stillinger i Omegnen, og oversløiede ved sit Manøvres Nøiagtighed og Raskhed en af den østerrigske General Provera anført Division. D. 15de s. M. occuperede han Redouterne ved Montezemo, i Slaget ved Dego, og lettede Armeens Forening med General Serrurier. Næste Dag forlod han sin

Stilling, angreb og erobrede den forskandsede Leir ved Ceva, som forsvaredes af Piemonteserne. D. 26de bemægtigede han sig Alba. D. 7 Maji bemestrede han sig Casale. D. 16 Junii gik han over Po ved Borgoforte, og ankom til Bologne d. 19de, hvor han tog til Fanger 400 pavelige Soldater, Cardinal Legaten og hele Staben. I Løbet af Julii Maaned reiste Indbyggerne i Staden Lugo sig mod de Franske; Augereau begav sig did, for at tilveiebringe Orden igjen, og adsprede Oprørerne. I de første Dage af August tog han sin Stilling i Centrum af Armeen, og bidrog meget til at befrie Massena, der befandt sig i en betænkelig Forfatning. Han udholdt en heel Dags haardnakken Kamp mod et overlegent Antal Tropper, og bemægtigede sig Landsbyen Castiglione. Nogle Dage derefter vandt han en fuldkommen Seir over Fienden, som støttede sig til Taarnet i Scaguello. Han gik siden over Adigo d. 25 Aug. og tilbagedrev indtil Roveredo de Tropper, han havde foran sig. Han afgik fra Verona d. 4de Sept. for at marschere paa Høire af Armeen i den Hensigt, at indslutte et ved Bassano posteret Corps. Da han d. 6te befandt sig i Borgo di Valdi Sugana, erobrede hans Avantgarde, commanderet af General Lanusse, næste Dag Landsbyen Primolan, og han selv tog Fortet Cavelo i Besiddelse. Efterat han havde forladt Padoua d. 10 Sept. begav han sig til Porto Legnago, medens Massena afgik paa samme Tid fra Vicenza, rykkede frem mod Villenova saaledes, at Wurmser saae sig omringet med 5000 M. Inf. og 1500 M. Cavallerie, han commanderede, reddede sig med Møie ind i Mantoua, i det han fulgte langs med Bredderne af Etsch. D. 11te Aug. beleirede Augereau Porto Legnago, som overgav sig samme Dag ved Capitulation, og tog 22 Canoner. Efter Aftale med General Sahuguet bemægtigede han sig d. 15de Fortet St. George nær Mantoua, besatte Brokandsen, og tog mange Folk og Canoner. Da han erfarede, at Fienderne vare gangne over Brenta i Bassano, og at de gjorde Mine til at ville begive sig til Broen ved Lisera, skyndte han sig did, forfulgte dem 4 Mile langt, og trængte dem frem til Portene af Bassano, efterat han havde tilføiet dem et betydeligt Tab. Det var ham, som i Febr. 1796 bragte Directoriet de Fa-

ner, man havde frataget Østerrigerne i de Slage der gik foran Mantouas Indtagelse. Fuld af Tapperhed og Virksomhed besad han alle en Divisionsgenerals Talenter. Da han imidlertid havde opereret, uden dog at blande sig deri, i Revolutionen den 18de Fructidor, i Hoches Sted, der havde vægret sig ved denne Forretning, efterat han først havde antaget den, blev han udnævnt til Generallissimus over Rhin- og Hollandsarmeen. Da Napoleon forandrede Regjeringsformen d. 9de og 10de Nov. 1799, løb Augereau hen til ham, og kastede sig i hans Arme med de Ord: "General! De har ikke kaldet mig; men det er ligemeget, jeg kommer alligevel for at forene mig med Dem." Han fik siden Commandoen over den Hollandske Armee. Hans senere Bedrifter og Skjebne ere bekjendte nok af de offentlige Blade; og han har lige indtil de allersidste Tider spillet en stor og vigtig Rolle paa Krigens Skueplads. — Den preussiske General Blücher tiente allerede ved Rhinarmeen 1793. Han tilfegtede sig d. 16de Jan. 1794 en vigtig Fordeel over de Franske foran Oppenheim. Han udmærkede sig paa ny i Slaget d. 9de Maji, fratog Fienden en Canon og mange Fanger. D. 18 Sept. fordrev han de Franske fra Leystedt med et Tab af 600 Mand. Han blev siden brugt ved Observationsarmeen mod Nedrerhin. Allerede i Aaret 1800 var han General og Oberst ved Husarerne. Hans udmærkede Retirade til Lübek 1806 har især gjort ham navnkundig. I det sidste Feldtog mod de Franske har han ligeledes udmærket sig saare fordeelagtig. — Hertugen af Bassano (Maret), Minister, Statssecretair, og Storofficier af Æreslegionen, har allerede længe været ansat ved den franske Diplomatik. I Slutningen af 1792 sendte den franske Regjering ham til Engelland, for at forhindre dets Forening med Coalitionen; men hans Bestræbelser vare frugtesløse, og efterat han i Febr. 1793 havde overgivet Lord Grenville sine Depecher, lod denne Minister ham, uden at aabne dem, reise tilbage tilligemed hans Secretair Morgue. En Tid herefter blev han udnævnt til Ambassadeur i Neapel, men da han vilde begive sig til sit Bestemmelsessted, blev han og Semonville tagen til Fange af østerrigske Tropper d. 25 Julii i Landsbyen Novate, og ført til Cufstine. Men

1795 blev han udvexlet mod Mad. Royale tillige-med de Deputerede og Generaler, som Dumouriez havde overleveret til Østerrigerne. I Junii 1797 udnævnte Directoriet ham til een af de tre Commissarier, der skulde underhandle i Lille med Lord Malmesbury. 1799 blev han Secretair i Consulernes Statsconseil. Hans senere Forfremmelser og Ophøielser ere bekjendte. — Hertugen af Belluno (Victor), Storofficier af Æreslegionen, blev, efterat han 1794 havde tjent ved Østpyrenæer-Armeen, ansat ved den italienske Armee, hvor han tjente paa en udmærket Maade. Han udviste især den største Tapperhed d. 6te Aug. 1796 i Slaget ved Peschiera; og ydede store Tjenester ved sin Koldsindighed og sin Virksomhed d. 11te, 13de og 15 Jan. 1797, da Gener. Provera blev tvungen til at nedlægge Vaaben, og Wurmser trængte ind i Mantoua. Han blev siden Divisionsgeneral. I Febr. paalagde Napoleon ham at adsprede de pavelige Tropper, og da Freden fulgte paa dette korte, men vanskelige Tog, udnævntes han i Marts til at residere hos Paven. I Aaret 1800 tjente han ved Reservearmeen i Egenskab af General-Lieuten., hos Berthier. Efter den Tid har han været ansat som Minister ved det danske Hof, hvorpaa han fik Commando i Spanien ꝛc. Hvad han siden virkede som Hærfører forskaffede ham Rigsmarskalstaven. — Hertugen af Dalmatien (Soult), Rigsmarskal, Storkors af Æreslegionen, havde oprindelig tjent som Soldat ved det 23 Inf. Reg. Indsigt og Tapperhed banede ham snart Veien til Forfremmelse. 1797 tiente han som Brigadegeneral ved Sambre- og Meuse-Armeen, blev derpaa Divisionsgeneral, og i Aaret 1800 ansat i Italien, som Gener. Lieuten. under Massena, og udmærkede sig der paa den meest glimrende Maade, især ved Genuas Forsvar. (Fortsættes.)

Videre indkomne Bidrag til Bedste for Dannerhæren, især dens Saarede og Syge:

Fra G. . . .	100 Rdlr.
Hr. Havnecontrolleur Bless . .	30 —
— C.	20 —
— A. G.	60 —

Hs. Ex. Hr. Geheimeconferentsraad Colbiørnsen . . .	300 Rdlr.
Hr. L.	60 —
— Lysestøber Johan Møller .	100 —
Eleonore R...... . .	30 —
N.	50 —
N. 1 Rd. K. 1 Rd. . . .	2 —
Hr. Sadelmager Thorbrøgger .	50 —
— Fuldmægtig Thorbrøgger .	30 —
— Capitain Popp . . .	100 —
— W.	40 —
— Capitain og Ridder H. P. Kinch	120 —
— Grosserer P. Wedersø .	300 —
— — Brock . .	300 —
— — Wibroe . .	300 —
— — Søren Schmidt .	300 —
— — J. J. Holbeck . .	300 —
— — Chr. Broberg .	300 —
— — P. Koefoed . .	300 —
— — P. C. Benzen .	300 —
— Langeland, Lütken og Øst .	1000 —
— Prof. Høegh-Guldberg for Januarii	100 —

med dette vedtegnede Tankesprog: Danmark staae, eller falde, det er i Guds Haand. Men gamle Danmarks Ære hævdes mandeligen; det er i vor Haand.

Endvidere er os tilsagt, ved Udførelsen af særdeles opgivne militaire Tildragelser herefter, iblandt flere Summer 5000 Rdlr., 2000 Rdlr. og 1000 Rdlr., af Mænd, der ei svigte deres Ord og Pligt, naar det gjelder Fædrelandets Velfærd eller Ære. Hvilket vi tro vor Skyldighed at burde ligeledes antegne.

Langeland,	Lütken,	Øst,
Krigsraad og Ridder af Dannebrogen; den Kgl. Proviantgaard.	Capitain og fungerende Hvervings-chef; det Kongelige Hvervingscontoir.	Overkrigs-commissair; Snaregaden No. 13.

Til Efterretning for Indsenderen i Kjøbenhavns Skilderie No. 2 d. A. meldes: at Redningskassen for Druknede og Livløse, som er hensat i Artilleriecorpsets Sygehuus ved Langebroe, er nu, ligesom den var sidstafvigte Juleaften, da det ommeldte Tilfælde mødte, i fuldkommen god

Orden, og saaledes aldeles svarende til hvad Skildtet udenfor viser. Aarsagen hvorfor man ej ved den angivne Leilighed har afbenyttet den, er rimeligviis denne, at man har anseet dens Brug for overflødig. Den øvrige Foranstaltning Anmelderen ønsker, ligger udenfor Stadsphysicatets Ressort.

Kjøbenhavn, d. 13 Januari 1814.

Lund,
Stadsphysicus.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende temporaire rentebærende Creditsedler, under Navn af Committeesedler.

Hans Majestæt Kongen har, formedelst de uforudseelige og pludselige Udgifter, som i Slutningen af det henrundne Aar rammede Statscassen, fundet det nødvendigt, gjennem en Committee af Handlende i Kjøbenhavn, at lade udstæde rentebærende Creditsedler, for dermed at dække de Udgifter, som nærmest forestaae, og hvortil andre Hjelpekilder ei i Øieblikket kunne tilveiebringes. — Skjøndt disse Committeesedler ei, i Medfør af Rigsbankens Fundation, skulle gaae som tvunget Betalingsmiddel, forventer Kongen dog, at enhver Hans Undersaat, i Sedlernes Anledning og Hensigt vil finde Grunde til at lette og fremme deres Omløb; ligesom og Grosserer-Societetet i Hovedstaden allerede udtrykkeligen har erklæret dertil at ville bidrage. — Om Tiden, hvori ovennævnte Sedler kunne gjelde, samt om de Vilkaar, hvorunder de udstædes, og den Sikkerhed i Stats-Indtægterne, som gives for deres paalydende Sum i Capital og Rente, er følgende allernaadigst foreskrevet:

1. Den Sum, som ved disse Committeesedler sættes i Omløb, er Fem Millioner Rigsbankdaler, Navneværdie. Den indløses efterhaanden, fra Aaret 1815 af at regne, i 6 Aar, saaledes: at i de 2de første Aar udbetales $\frac{1}{10}$ Deel, eller 500,000 Rbdlr. og i de 4 sidste, $\frac{1}{5}$ Deel, eller 1,000,000 Rbdlr. aarlig.

2. Sedlerne bære 1 Rbsk. daglig Rente af hvert hundrede Rigsbankdaler, eller $3\frac{65}{100}$ Procent om Aaret.

3. I Aaret 1815, og fremdeles i hvert af de følgende 5 Aar, bestemmes det ved Lodtrækning, hvilke de Sedler ere, hvis paalydende Sum i det Aar skal udbetales. Til den Ende gives hvert Fem Hundrede Tusinde Rigsbankdaler eet fælles Hovednummer, og af disse 10 Hovednummere udtrages i hvert af de 2 første Aar Eet, og i hvert af de sidste 4 Aar Tvende Nummere.

4. Renterne udbetales tilligemed Capitalerne, naar disse, efter Lodtrækning indfries. Og skeer enhver Betaling af Capital eller Rente i Rigsbanksedler Navneværdie.

5. I de Kongelige Casser modtages disse Sedler ved contractmæssige Rente- og Capital-Betalinger; og efter Overeenskomst med Rigsbanken, der, i Følge dens Fundations 6te og 8de §§. har at afgive visse aarlige Summer til Finantserne, vil denne, naar Renterne af dens Hæftelser indkræves, for en Deel af disse Renter, modtage bemeldte Sedler efter deres paalydende Værdie; Hvorimod den hele saaledes af Rigsbanken modtagne Sum afleveres, i Liqvidation, til Finantserne.

6. Til Betryggelse for Ihændehaverne af disse Creditsedler, samt til Sikkerhed for, at Capital og Renter til de bestemte Tider vorde erlagte, skulle, for det første, samtlige Indtægter af de Kongelige Jordegodser og Skove i de danske Provindser, og af det stemplede Papiir dertil udelukkende anvendes.

7. Sedlerne udfærdiges af en Committee, som Grosserer-Societetet i Kjøbenhavn har valgt af dets Middel; til hvilken Committee de forommeldte Stats-Indtægter, fra Begyndelsen af Aaret 1815, directe afleveres af Oppebørsels-Betjentene, for at Committeen dermed til de bestemte Terminer kan besørge Indfrielsen og Forrentningen. Den første Rente- og Afbetalings-Termin bliver i Slutningen af Aaret 1815. Desuagtet kunne Renterne dog, naar Vedkommende ønske det, aarligen udbetales til 11te Decembers Termin, imod at afskrives paa Sedlerne.

8. Summerne, hvorpaa forommeldte Committee-Sedler komme til at lyde, blive 500, 100 og 25 Rbdlr., og om det, for Omløbets Beqvemmelighed, skulde gjøres fornødent, ville og Sedler blive at udstæde paa 5 Rbdlr.

9. Samtlige her omhandlede Committeesedler trykkes med de sædvanlige Bankbogstaver, paa det samme Slags blaa Papiir, som forhen anvendtes

til Courant-Tirigsdalerssedlerne, men paa Papirets hvide Side, og have følgende Indhold:

Committee-Seddel paa — Rbdlr. N. S.

Ihændehaveren af denne Seddel har en Fordring til Statskassen for — Rbdlr. Navneværdie, hvilke, tilligemed en Rente af 1 Rbsk. dagligen for eet Hundrede Rigsbankdaler, fra 1ste Januarii 1814 af at at regne, udbetales, naar denne Seddel ved Trækning forfalder til Betaling i Følge Cancellie-Placaten af 8de Januarii 1814. Udfærdiget af den ved Handelstanden i Kiøbenhavn valgte Committee. Januarii 1814.

De underskrives af 3 Medlemmer af den ovennævnte Committee, forsynes med Hoved-Nummer og Løbe-Nummer, samt med et Stempel, indeholdende det danske Vaaben.

Hvilket herved kundgjøres til alle Vedkommendes Efterretning.

Det Kongelige Danske Cancellie, den 8de Januarii 1814.

Slagelse, d. 8 Jan. Hr. Overkrigscommissair Neergaard, som har kjøbt sig en Landeiendom her i Egnen, har begyndt at holde her paa Postgaarden een Gang om Ugen offentlige Forelæsninger over Temperamentlæren for en talrig Kreds af Tilhørere. — Følgende Mænd findes i den herværende lærde Skoles Protocol med vedføiede Notizer: Nicolai Edinger Balle, fød 1744, Faderen, Degn i Lolland, er død; har berømmeligt Testimonium fra Rector i Naskou; blev dimitteret St. Hansdag 1762. — Jens Baggesen, fød 1768, Faderen Bagge Baggesen, Kornmaaler og Skriver ved Amtstuen i Corsøer; har nydt privat Underviisning af Cand. l. l. Min. Brorson; har af samme Lærer det bedste Vidnesbyrd om skikkeligt Forhold, Lærvillighed, Flid og rare Naturens Gaver; blev i Betragtning af hans gode Stiil og store Skjønsomhed, og fordi han tillige erholdt privat Underviisning af Mag. Gottschalch, sat nederst i mellemste Klasse; Vidnesbyrd ved Examen 1777: store Naturgaver, Lyst og Flid, ligesaa ved alle de

øvrige; dimitteret 1782; havde erholdt endeel præmia diligentiæ. — Hans Guldberg Sweistrup fød 1770. Faderen Cancelliraad og Birkedommer Sweistrup; Vidnesbyrd ved Examen 1782: tegner besynderlig vel; gik til Roeskilde Skole formedelst hans Forældres Forflyttelse. — Jens Møller fød 1779; Faderen Sognepræst; Vidnesbyrd ved Examen 1790: hurtig og tro Hukommelse, skarp Dømmekraft; 1792: besynderlig Beqvemhed, udmærket Flid, roesværdig Fremgang; ligesaa ved de øvrige. — Ludvig Stoud Platou, fød 1778; Faderen Sognepræst; Vidnesbyrd ved Examen 1788: god Skjønsomhed, megen Flittighed; gik til Vordingborg Skole.

I Adresseavisen læses følgende Bekjendtgjørelse fra Under-Inspecteuren ved Straffeanstalten paa Christianshavn, Hr. Cancelliesecretair Bierring: Hr. Capitain og fungerende Hvervingschef F. Lütken har under d. 3die d. M. tilstillet Directionen for denne Straffeanstalt 200 Rdlr. D. C., som den rene Indtægt af Tillægget til Bladet om Tyverierne i Kjøbenhavn, til Bedste for Opsynsanstalten for de fra dette Straffehuus løsladte Fanger. For denne Gave skulde jeg herved, som dertil bemyndiget, bevidne Giveren den varmeste Tak, med Ønske, at mange flere, der føle hiin Indretnings Vigtighed, saavel for Almeensikkerheden, som og for Menneskelighedens Tarv, vilde ved givne Leiligheder betænke samme, hvorved det, der endnu staaer tilbage i Indretningens Fuldførelse, muligt snart vil være tilendebragt og Anstalten saaledes kunne vise sin velgjørende Virkning. — Anmelderen tilføier, at paa denne Maade denne ypperlige Indretning, der skylder den virksomme Hr. Generalkrigscommissair og Ridder d'Anchamps utrættelige Bestræbelser sin Tilværelse, og hvis første Øiemed er, at sætte den løsladte Fange, efter udstanden Straf, istand til, igjen at vorde et nyttigt Medlem af Samfundet, snart opnaae det tilsigtede Formaal og hvad den endnu mangler i Fuldkommenhed. At redde Forbryderen fra paa ny at styrte sig i Forbrydelsens Svælg; at forvandle et skadeligt Medlem af Samfundet til et nyttigt, er upaatvivlelig en Gjenstand, der fortjener understøttende Opmuntring af hver Fædrenelandets og Menneskehedens sande Ven.

For nogen Tid siden blev i Kjøbenhavn holdt Auction over et Huus, som, efter de oplæste Con-

vitsonet, opraabtes for 1800 Rbdlr., imod at Kjøberen skulde paatage sig de paa Stedet heftende Prioriteter, til Beløb 1800 Rbdlr. S. V. Efterat det ved tredie Auction var tilslaaet den Høistbydende for 1800 Rbdlr., gjorde Kjøberen Indsigelse imod, at indfrie de i Conditionerne nævnte Prioriteter, paastaaende, at Stedet var bleven opraabt for den Kjøbesum 1800 Rbdlr., og at det burde have været opraabt for 3,600 Rbdlr., dersom de skulde kunne tilpligtes at paatage sig at indfrie de paa Stedet heftende Prioriteter. Sagen svæver nu for Retten, og dens Udfald beroer altsaa paa dennes Kjendelse, saafremt Vedkommende appellere. — Anmelderen, som, i Betragtning af at Sagen er under Rettens Behandling, ikke vover at fremsætte her sin individuelle Mening, troer dog at burde anmærke, at det, for at forebygge enhver Misforstaaelse, vilde være godt, om i Fremtiden enhver Eiendom, der skal sælges ved Auction, maatte blive opraabt for den *hele og virkelige* Kjøbesum, saaledes som man fra Arilds Tid er vant til, da enhver anden Maade kun leder til Misforstaaelse og Stridigheder.

———

Kjøbenhavns Børs d. 14de Jan.

Auctioner. D. 4de solgtes her en 2den Panteret i et Huus i Kjøbenhavn paa 190 Rbdlr. S. V. med Renter 4 PC. for 148 Rbdlr. N. V. pr. 100 S. V., en dito paa 2205 Rbdlr. S. V. med første Panteret i en Gaard i Hirschholm med Hauge og Tørvemose samt sikker Selvskyldner-Caution, hvoraf svares noget over 2 PC., for 97 Rbd. N. V. pr. 100 S. V. — D. 11te 600 Baller Bomuld 9 til 13 Mk. Pdt. — D. 12de 3 Brandforsikkrings-Obligationer paa 580 Rbdlr. S. V. for 101 Rbdlr. N. V. pr. 100 Rbd. S. V. 4 Depositocasse-Obligationer paa 700 Rbdlr. S. V. for 43 til 45 Rbdlr. N. V. pr. 100 Rbd. S. V. 2 Kgl. Finantscasseobligationer paa 200 Rbd. S. V. for 39 Rbd. N. V. pr. 100 Rbdlr. S. V. (Foruden 8 PC. i Omkostninger). — D. 13 solgtes: Melis 12 Rbmk. Pdt., Raffinade 14 Rbmk., Candis 16 Rbmk. Pdt.

Kjøbenhavns Børs d. 15de Jan.

I Handelen hersker endnu bestandig stor Stilhed. Her have været to Auctioner i denne Uge over forskjellige Varer, men der skeete saa godt som

intet Bud. Selv Guld og Sølv har man i denne Tid ondt ved at blive af med til en nogenlunde efter Specierne passende Priis. Af Guld har der især været meget tilbudet paa Børsen i disse Dage. — Virginia Tobak synes at være den eneste Artikel, der endnu holder sig noget i Prisen. I Gaar solgtes her ved Auction 9 Fade af forskjellig Godhed og til forskjellige Priser, saasom til 12, 8, 6 Rbmk. Pundet, efter Varenes Beskaffenhed. — Speciecours noteret 700. Amsterd. 300. — Specier solgtes til 42 Rbmk.

———

Molde. — (Skrevet i 1804). — (Fortsat, see forrige No.)

Her samles da de, som besørge Landhandelen fra hele Guldbrandsdalen, især de andre Egne, og hele Romsdals Amt. Dette Marked besøges og af Folk, ei allene fra nordre Bergenhuus Amt, Nordfjord og Sogn; men ogsaa af de Handlende fra Trondhjems Fjordens østlige Egne, Levanger og fra Trondhjem selv. At denne Forsyning skeer paa et Marked eengang om Aaret, ei i en Kjøbstad, hvor Landmanden stedse kunde finde, hvad han behøver, stedse afsætte sit Produkt, har i den store Uleilighed, at han, ei formuende nok til paa engang at forsyne sig for et heelt Aar, eller til at hengjemme de Varer, han har at afsætte, ligesaa længe, maa overlade sig til Landkræmmeren eller Handelskarlene d. e. Prangerne, hvilke naturligviis indrette Omsætningen saa meget til deres, og saa lidet til Bondens Fordeel, som muligt. Fordelen af Prangeriet forleder ogsaa en uforholdsmæssig stor Deel af de ædle Daleboere til at forlade deres hæderlige Fjeldbonde Liv, for at streife Landet om, paa denne Handel, blive derved ei blot spildte for deres Egns Næring og Arbeide, men hente fra det vagebonde Liv Sæder hjem med sig, som ingenlunde ere forædlende. — Her var, førend Molde saa unaturligen gjordes til en Stad, Kjøbstad paa Vedsøen. Denne oprettet i det 11te Aarhundrede, og forsynet med Privilegier af Kong Oluf Hogensen, 1380, var dog nok neppe nogensinde bleven blomstrende, nævnes end ikke i Norrigia illustrata, eller af Arnt Berentsen. Uagtet der var Havn, saa ligger dette Sted dog ogsaa uden for Fastlandet, skjøndt samme paa een Miil nær. (Hand. Tid. — Forts.)

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstidenden.)

Paris, d. 24 November. Igaar præsiderede Hs. Majestæt i Statsraadet. — Statsminister Grev Cessac, som er udnævnt til Præsident for Krigssectionen i Statsraadet, blev af Hs. Durchl. Rigets Fyrst-Erkecantsler forestillet til Eed, som han havde den Ære at aflægge i Hs. Majestæts Hænder. — Hs. Majestæt har ved et Decret af Gaarsdato udnævnt Hertugen af Marsa til Præsident for det lovgivende Corps. — D. 22de holdt Keiseren Revue paa Carousselpladsen over talrige Troppecorps af forskjellige Vaabenarter. — Deres Majestæter ville i Vinter beboe Thuillerieernes Pallads, hvor Hs. Majestæt Kongen af Rom allerede ankom d. 21de. — Fyrst Erkeskatmesteren, Hertugen af Piacenza (Le Brun), er iforgaars ankommen fra Amsterdam til Paris. Hs. Høifyrstel. Durchl. befinder sig meget upasselig. — Baron Bacher, fransk Ambassadeur i Frankfurt, er død i Maynz d. 15de d. M.

Paris d. 26de Nov. Iforgaars reed Keiseren ud, i Følge med General Cafarelli, hans tjenstgjørende Adjutant, og Grev Fouler, hans Staldmester, og besaae adskillige af Stadens offentlige Arbeider. — Ifølge de sidste Efterretninger fra Girona er General Decaen afreist til Paris, efterat han iforveien havde forenet sit Corps med Hertugen af Albuferas Armee. — Divisionsgeneralerne Grev Reynier, Laborde, Charpentier, og Baron Maison ere udnævnte til Storkors af Reunionsordenen.

Zürich d. 22de Nov. De allierede Hoffers Gesandt v. Lebzeltern har, tilligemed en russisk Officier, været her siden sidste Søndag, og allerede havt adskillige Audientser hos Landammannen. Hvad disses Gjenstand har været, veed man ikke. Flere Fyrster og Gesandter, Venner og Fiender, leve her under eet Tag, og komme i de samme Selskaber.

Berlin d. 11te Dec. Med Hensyn til Erfurt skal en Capitulation være kommen istand, ifølge hvilken Staden indrømmes Preusserne, men Kastellet endnu i tre Uger forbliver i de Franskes Hænder. — Generalerne Frimont, Fresnel og Piccard, hvis Hovedqvarteer siden d. 7de Nov. var i Darmstadt, have begivet sig til Hoppenheim, hvorhen

ogsaa mange Skibsbroer, Munitionsvogne ꝛc. føres gjennem Darmstadt. General Orloffs Hovedqvarteer er endnu i bemeldte Stad. De Kongel. würtembergske Tropper, som hidtil havde ligget i Odenwalde, brøde op d. 11te ad Bjergveien. — Efter Forlangende af den Kongel. preussiske Oberst v. Colomb, Commandant for de i Düsseldorf indrykkede Tropper, er al Communication med den venstre Rhinbred forbuden. — Ifølge foreløbige Efterretninger fra Schweizes Grændse, har den i Zürich forsamlede overordentlige Landdag sluttet sit Møde, efterat den havde givet Landammannen Fuldmagt til endnu at stille et vist Antal Tropper paa Beenene. Den continentale Tarif blev hævet, og i dens Sted indført en nogenlunde billig Told af Colonialvarer, saalænge Krigen varer.

Düsseldorf, d. 11 Nov. Fra den 7de dennes have de Franske trukket sig tilbage gjennem vor Stad og andre Punkter ved Rhinen. Alt er gaaet for sig med største Orden. Den 9de og 10de vare kun faa Franske tilbage, som bivouaquerede i Omegnen af Staden. Disse Tropper brøde i Gaar Middags op herfra, under Divisionsgeneral Rigauts Commando, og vi vare indtil Aften fri for Tropper. Kl. 8 rykkede et Detaschement paa 12 Mand herind. I Dag vente vi store Troppecolonner.

Mayn, d. 17 Nov. I Dag har Hs. Maj. Keiseren af Østerrig givet stor Audients. — Kassels Bombardement har allerede taget sin Begyndelse, og Landsbyen Kostheim skal være bleven et Rov for Luerne. — Den store Armees høire Fløi synes at gaae til Holland og Nederelben, den venstre til Overrhinen; derhen synes ogsaa de nye Stridskræfter fra Østerrig og Rusland (ialt henved 200,000 Mand) at tage deres Retning.

Kjøbenhavn d. 14de Jan. Ifølge Efterretninger, ankomne fra Hs. Kongel. Majestæts Hovedqvarteer i Middelfart, have Fredsunderhandlingerne igjen taget deres Begyndelse, og Fiendtlighederne ere desaarsag indtil videre blevne standsede, saaledes, at de Allieredes Tropper ikke skulle gaae norden for Colding. — Nogle Kosakker, som imidlertid have streifet fremad, ere blevne tilbagedrevne. (St. Tid.)

Kjøbenhavn. Trykt hos N. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kiøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 6.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 18 Januarii 1814.

Griffenfeldts Betragtninger i sit Fængsel.

Hvor mildt udspreder Du, o, Nattens Dronning!
Dit blege Sølv i dette Fangebuur,
Her hvor mit Danmarks Ven, min store Konning,
Indsluttede mig bag tykke, hvalte Muur!
Kun Du, o, evig hulde, blide Maane!
Er end den Ven, som skjenker mig et Smil,
Der ei forsager mig naar Himle graane
Og alle flye mig som den snare Pil.
Du i min mørke Bo udbreder Lise
Og yder Kummers Søn et venligt Blik,
Mens selv den kjerlige og ømme Vise,
Urørt og kold bort fra hans Fængsel gik;
Mens tusind sledske, svigefulde Venner
Bortkaste skromtet Venskabs falske Ham,
Og Munkholms klippefaste Fængsel gjenner
Den Mand, de priste før med største Bram.
Og I, o, lange, mørke Aftenskygger!
Som muntert hoppe, lege trindt om mig,
Du Høg, som trofast ved mit Gitter bygger,
Du Faarekylling, som her fryder Dig,
Mit Samqvem i min Vaandes tause Bolig,
I, min sidste Trøst, hvor alt mit Haab er qvalt!
I ene eder holdt til Griffen trolig
Da blodig den fra Fjeldets Tinde faldt.
Hvor er den Glædes-Sværm, der fordum spøged,
Lig Lygtemænd, om mine svage Fjed?
Der uafbrudt med Kongevirak røged,
Hver Gang mit Øie mildt forbi den gled?
Og hvor er nu hiin store Hyklerskare,
Der gridsk opfanged hvert af mine Ord,
Der ræd og frygtfuld som den feige Hare
Sad taus og ydmyg ved mit brede Bord?
Som tidt mig kaldte gamle Danmarks Ære,
Den store, magelsse Griffenfeldt,
Der, ved sin Pen, var meer end Danmarks Hære,
Og ved sin Aand og Kløgt dets første Helt?
O, Fødeland, kan du saa hurtig glemme
Den Mand, som stod dig bi med Raad og Daad,
Hvis Id det var din store Tarv at fremme,
Der altid saae din Hæders Grav med Graad!
Er Munkholms Fængsel og dets Gitter-Stænger,
Den Løn, du yder en saa prøvet Ven?
Den Mand, hvis Sjel end trofast ved dig hænger
Nu, da hvert Glimt af Haab er svundet hen?
Nu, da hans Isses Snee ham hver Dag minder
Om Støvets Længsel til en bedre Vaar?

Nu da hans blege og indfaldne Kinder
Dybt fures af en grusom Skjebnes Saar?
Skal han, lig Tycho Brahe, dig anklage,
Som den, der voldsomt udstødt af dit Skjød,
Forbander høit de gyldne Barndomsdage,
Da først han saae din Himmel purpurrød?
Nei, end du er den ømme, blide Moder,
Der rakte tidlig mig det hulde Bryst;
Der end mit gamle Hjerte stolt indpoder
Den søde Drivt, at tjene dig med Lyst.
Indspærret her i dette skumle Fængsel;
Og revet bort fra Venner og fra Slægt,
Den sølvgraa Gubbe føler end din Trængsel
I al sin Kraft og med sin hele Vægt!
O, Fredrik! du end for mit Aasyn svæver
I al din Storhed og din Kongepryd,
Fra Gravens kolde Skjød du stolt dig hæver,
Opløftende din høie, røde Spyd;
Du taler ei, men mig dit Øie siger,
Hvor dybt du ynker din udkaarne Ven,
Der engang styred dine Tvillingriger
Med Mandemod, med Kjekhed ved sin Pen;
Hvis stille Pensen virked Underværker,
Mens Millioners blodbestænkte Sværd
Tidt dragen blev af rasende Berserker
I medløs og afsindig Orlogsfærd.
Du seer din Ven i mørke Fængsel sukke,
Og rækker ham den blege Dødninghaand,
Men neppe han sig hen til dig vil bukke,
Saa svinder Kongen, og han seer en Aand!
Hvi drogst du mig ud fra mit stille Mørke,
Hvori jeg nød min Lykke umisundt,
Hvor jeg fandt Fryd, hvor jeg fandt Kraft og Styrke
I Lærdoms Skjød om hele Jorden rundt?
Da hos min Fosterfader og Velynder,
Den ædle Bisp, den sjeldne Hædersmand,
Du mig som Yngling vennehuld forkynder,
At jeg engang vil hædre høit min Stand?

Hvi lod du mig dog ei for evig blive
Den Ranke, som sig selv var meer end nok,
Hvi vilde du saa grusomt den bortrive
Fra sin saa trygge, faste Støttestok?
Hvi vilde du uvarlig den omplante
I en heel fremmed og heel urant Bund,
Hvor den bestandig maatte hive, skrante,
Den spæde Qvist, der før var karsk og sund?
Du drog mig bort fra lave Borgerhytte,
Hvor jeg fandt Venskab i sin Morgenglands,
Og bød mig den letsindigen ombytte
Med Hoffets glimmerfulde Tornekrands!
Ukjendt med Storheds farefulde Bane
Jeg fulgte trygt mit engang valgte Kald;
Mit skyldfri Hjerte aldrig kunde ane,
At jordisk Høihed gik saa nær for Fald;
Jeg sanked Blomster i den feire Have,
Hvor Viisdom selv sit høie Tempel har,
Og offred dem, som en erkjendtlig Gave!
At virke Held og Gavn min Stolthed var,
At see min Id med Folkets Tak belønnet,
I Borgerlivets umisundte Fred,
At see min Stræben og min Flid paaskjønnet,
Det var mit Haab, mit Hjertes første Med!
Blandt Latiens og Hellas gamle Helte
Jeg den Gang fra min hele Verden fandt,
Og hvor om Mandemod og Kraft det gjeldte,
De kjekt mig til mit eget Væsen bandt.
Men, o, du kom, henfarne Dannerkonning!
Og viste huld mig Høiheds gyldne Kalk,
Jeg til dens Glimmer og dens vilde Honning
Fløi brat, som til sit Rov den blinde Falk.
Da følte jeg for seent den store Qvide:
At drages ind i Hoffets Hvirvelstrøm,
Hvor man ei mægter meer sig løs at slide
Fra golde Glædens tomme Feberdrøm.
Jeg steg og steg paa Rangens Himmelstige,
Halvsvimmel i den søde Nectarrus!

Jeg blev den første Mand i Land og Rige,
Den første Yndling i dit Kongehuus.
Men midt i Velmagts foraarsgrønne Lunde,
Blandt Rosenbuske lured giftig Snog,
Og der, hvor Sølverbække listig runde,
Laae Klapperslangen i sin skumle Krog.
Her vanked jeg som Faaret iblandt Ulve,
Vildfarende fra bratte Høi til Høi,
Og paa de glatte hvide Marmorgulve
Jeg tumled mig i Hoffets vilde Støi.
O, Christian, hvor følesløst Du vraged
Din store Faders vise Faderbud!
Skjønt tidt ham selv den mørke Tanke naged,
At han rev Griffen af sin Rede ud,
For at vansmægte i de gyldne Bure,
Hvor Dyden agtes som et Gjøglespil,
Hvor Venner Venner trædsk og lumsk belure,
Og Lasten kjekt sit Hoved reise vil.
O, uforglemmelige Dannequinde!
Du Omme, Hulde, som mig Livet gav,
Hvis hede Taarer jeg saae vældig rinde,
Naar, rørt af Lykkens Demants Tryllestav,
Jeg fløi fra Trin til Trin paa Høiheds Stige,
Indtil jeg midt i høien Sky og Damp
Mig drømte stor og mægtig uden Lige,
Og nær ved Maalet af en møisom Kamp.
Skjønt jeg en Rigensdrot og du en Qvinde,
Saa saae dit Qvindeøie dog ret grant
Det Svælg, der trued den ukloge Blinde,
Som folgte Sjelero for gylden Tant.
Han anden Gang et usselt Liv dig skylder,
Du bad for ham, og ak, du blev bønhørt!
Med Gysen man hans bange Sjel opfylder,
Da til sit Fængsel han blev atter ført;
Da han saae Bøddelsværdet frugtløst blinke,
Og Døden flygte fra sin varme Ven;
Da han saae Naadebudet grusomt vinke
Og Bøddelarmen slænge Sværdet hen.

Alt knælede jeg paa den hvide Banke,
Befalende min sønderknuste Aand
Min Gud i Vold, som kjender hver min Tanke,
I den Algodes naadefulde Haand.
Der laae den vidtberømte Rigets Herre
I Støv nedbøjet for en Bøddelknegt!
Og hørte Sukket fra de ædle Færre,
Med dobbelt Smerte og forøget Vægt.
Det var et Syn, den store Cato værdigt,
Der kjendte Livet og dets hele Værd,
Her, hvor et blodigt Øde alt stod færdigt
At svinge høit det blanke, brede Sværd.
Det Hevneglavind, som kun hidtil trued
Den feige Morder og hans Følgesvend,
Nu i sin Nødselsflamme harmfuldt lued
Mod Kongens Mand, mod Dannerfolkets Ven.
Alt drømte jeg mig tæt ved Herrens Trone,
Alt saae jeg Myriader Stjerners Hær,
Alt vented jeg min Uskylds grønne Krone
I tusind Himmel-Soles lyse Skjær;
Alt var jeg rede, ydmyg at modtage
Tilgivelse for hver en jordisk Feil,
Da "Naade!" jeg lig Torden hører brage,
Og Døden taber brat sin Sølversegl!

(Indsendt.)

Manuel de l'économie rurale à l'usage des provinces danoises, par S. T. Amsberg. Copenhague 1813, chez Bonnier, libraire. 8vo. 218 Sider.

Haandbog for Landhuusholdningen, til Brug for de Danske Landmænd, af Amsberg. Kbhavn 1813, hos Bonnier, 140 S.

Af disse to er den franske Originalen, den danske Oversættelsen. Den franske er noget fuldstændigere end den danske, men i det Væsentlige ere de begge eens. Forfatteren, Hr. Proprietair Amsberg, som eier Gods i Holsteen og i Jylland, viser i hele

Skriftet en fortrolig Bekjendtskab med Agerdyrkningen ei blot hos os, men ogsaa i fremmede Lande. Skriftet er affattet i et Sprog er i en Tankegang, som gjør der til en saare pirrende Læsning, og tilkjendegiver en Forfatter med et lyst og omskuende Blik. Forfatterens Hensigt er at vise, at vort Agerbrug kunde være meget fuldkomnere, og at det er endnu i sin Barndom. For at udvikle dette nærmere, har han i Skriftet udkastet en Slags Agerdyrknings-Cathechismus, som indeholder følgende Afdelinger:

I. Landboevæsenets Særkjende.

II. Indbegreb af Landoeconomien i Almindelighed, som omtaler Grunden til Planternes Vært, de forskjellige Slags Gjødning, Gjødningens Forbedring, om Eng.

III. Angaaende Bejetningen, Kreaturers Opdræt og Røgt.

IV. Om Redskaber til Landbrug, Ploven, Harven, Vognen.

V. Landmandens Bygninger.

VI. Om Agerdyrkningen: Sæden, Ukrudet, Høsten, Markinddeling, Indhegning, Insecter og Utøi.

VII. Gjenstande i Landhuusholdningen: Jagt, Fiskerie, Bier, Skov, Tørv.

VIII. Landlige Sysler: Huusholdningen, Familien, Landmandens Stilling.

Bogen vil tilvisse læses med Nytte og Fornøielse; men den forlanger en oplyst Læser, som ikke vil støde sig over Yttringer, hvilke maaskee ville forekomme ham fremmede, og noget paradoxe; men man maa erindre, at Hr. Amsberg har levet sin meste Tid i fremmede Lande, og medbringer disses Begreber om Jordbruget. Iøvrigt er Skriftet forfattet i det ædelmodige Diemeed, at Indtægten deraf skal tilfalde de faldne Krigeres efterladte Familier. Anmelderen troer at skylde saavel Bogen, som det patriotiske Diemeed, hvori den er skreven, denne Notice til Publicums Underretning.

Anmodning.

Jeg agter at udgive: Samling af Actstykker og Antegnelser til den danske Krigshistorie 1813—1814, med Anmærkninger, og anmoder derfor Enhver, velvilligen at meddele mig paalidelige Efterretninger

a) om ubekjendte store og gode Tildragelser, som denne Krig har lediget eller maatte anledige, og b) om de upatriotiske eller eenfoldige Handlinger, der muligen kunne finde Sted; thi ligesom hine bør optegnes til velfortjent Æreminde og Mønster, bør disse ei forglemmes til Advarsel og Lærdom. I alle Tilfælde tager jeg mig den Frihed at gjøre opmærksom paa, at finder man end ikke forgodt, at meddele mig slige Notitser, saa bør dog Enhver antegne, hvad han finder mærkeligt, og med Vished veed at være skeet; forbyde end Tidsomstændighederne nu at prente alle saadanne Notitser, ville de dog være af megen Interesse for Efterslægten. De Franske eje saaledes i deres mangfoldige Mémoires en Skat, som vi ligeledes kunne skaffe vore Efterkommere, og hvorfor de ville vide os Tak. Seer jeg mig istand til efter Ønske at udføre mit herved anmeldte Forsæt, saa skal jeg til sin Tid offentligen bevidne min skyldige Erkjendtlighed til Dem, som opfylde min venlige Begjæring.

Øst,
Overkrigscommissair.

Videre indkomne Bidrag til Bedste for Dannerhæren, især dens Saarede og Syge:

Hr.	Grosserer og Ridder Twermors	200 Rdlr.
—	Grosserer Thøger From .	200 —
—	Brødrene Holten & Swane .	300 —
—	A. G. en Dansk Speciedueat, til den første Polske Lancier, hvis Blod flød nærmest Danmarks Grændser.	

Af Hr. Grosserer P. C. Knudtzon, er os tilsendt en Skrivelse med 600 Rdlr. til Klædning for dem af Hvervingens Mandskab, som trænge meest dertil; samt Forpligtelse om et Bidrag af 3000 Rdlr. til Bedste for Armeens Saarede og Efterladte, saasnart et Slag er holdt paa Danmarks Fastland.

Langeland,	Lütken,	Øst,
Krigsraad og Ridder af Dannebrogen; den Kgl. Proviantgaard.	Capitain og fungerende Hvervings-chef; det Kongelige Hvervingscontoir.	Overkrigscommissair; Snaregaden No. 13.

Indenlandske Efterretninger.

En Mand i Horsens har for Cancelliet an-
draget, at han under 7de September 1807 ved
Auction forpagtede en et Stervboe tilhørende Lod
i den saa kaldte Priors Lykke ved Horsens paa 7
Aar imod en aarlig Afgift af 235 Rdlr., at til-
svare hvert Aars 1ste Juli. Da han nu i Følge
Forordningen af 5te Jan. sidstl. §. 37 første Mem-
brum har tilbudt den, til hvem Afgiften skulde er-
lægges, at udbetale den til 1ste Juli d. A. forfald-
ne Afgift med 1 Rbdlr. for hver 4 Rdlr. D. C.,
men denne derimod paa Grund af bemældte §. stö-
ste Membrum har paastaaet Afgiften betalt i Rigs-
bankspenge Daler for Daler, saa har han anholdt
om herover at erholde Cancelliets Resolution med-
deelt. Collegiet har derpaa svaret, at, da aller-
hoistbemældte Forordnings §. 37 sidste Membrum
viser, at det blot er den Afgift, som er forfalden
i den første halve Deel af indeværende Aar, der
kan afgjøres paa den der foreskrevne Maade, saa
bliver det, efter Cancelliets Skjønnende, heraf en
Følge, at 1ste Juli 1813 maa i §s. andet Mem-
brum forstaaes inclusive, og at altsaa den af den,
der oppebærer Afgiften, fremsatte Mening er den
rigtige. I Øvrigt vil det afhænge af Vedkommen-
de, at lade denne Qvæstion afgjøre ved Domstole-
ne, saafremt de maatte ønske Saadant.

(Coll. Tid.)

For Cancelliet er andraget, at en Mand her
i Staden i 11te Juni Termin 1811 udstedte sin
Obligation til et Fruentimmer for 8000 Rdlr. og
at han under 7de December f. A. af hende erholdt
et Laan af 6,500 Rdlr. i Kongelige Obligationer,
for hvilke tvende Summer han under 5te Jan.
d. A. udstedte et Beviis indeholdende, at Creditrix
hos ham havde deponeret 14,500 Rdlr. som han
for hende skulde gjøre frugtbringende. Da Credi-
trix nu har ladet Gjælden efter sin Ælde omskri-
ves til Rigsbankpenge, har bemældte Mand vægret
sig for at vedtage denne Omskrivning som uanven-
delig paa det udstedte Beviis, hvis paalydende Sum
i D. C. han ikkun troer sig forpligtet til at ud-
betale med Renter, hvorfor Vedkommende har fore-
spurgt, hvorvidt denne Mening maatte være grun-
det. Collegiet har derpaa svaret, at, da det under
5te Jan. sidstl. udstedte Document intet Gjælds-
brev er, men blot en Tilstaaelse om, at Creditrix

under samme Datum havde hos ham deponeret en
Pengesum, for at han skulde gjøre Samme frugt-
bringende, saa kan han, efter Cancelliets Skjønnen-
de ikke være pligtig til andet, end, som Fuldmæg-
tig, at gjøre Rede og Rigtighed for det ham over-
dragne Anliggende, ved enten at levere fra sig det
eller de for bemældte Sum erhvervede Gjældsbevi-
ser eller, hvis Capitalen ei har været at anbringe,
tilbagegive Pengene, og kun i det Tilfælde at han
maatte have viist Mangel paa behørig Omhu i at
besørge, det han har paataget sig, kunde han være
videre Ansvar undergiven. At den omtalte Mand
forhen skal have været Debitor for ovenmældte
Sum, kan formeentligen aldeles ikke gjøre nogen
Forandring heri, efterdi han maa antages at have
friegjort sig for denne Gjæld og modtaget Pengene
i en ganske anden Egenskab. I Øvrigt vil det
afhænge af Vedkommende at lade denne Qvæstion
afgjøre ved Domstolene, saafremt de maatte ønske
Saadant. (S. Bl.)

―――――

I Søndags Morges Kl. $4\frac{1}{2}$ opvaagnedes at-
ter Kjøbenhavns Indvaanere ved det i denne Kulde
saa skrækkomme Brandskud. Allarmtrommen, der
kort derpaa røres, forkyndte en farlig Huusild, og
virkeligen saae man og strax den udenfra at see til
saa saare skjønne Gaard paa Hjørnet af Kloster-
stræde og Skindergaden, bygget paa italiensk Ma-
neer, at staae i lys Lue. Som sædvanligen saaes
Brandkorpsets agtede Chef først paa Brandstedet,
og Kl. $8\frac{1}{2}$ lykkedes det denne ved Korpsets An-
strængelse at tæmme Ilden, saa al Fare ved den
Tid var forbi. — Ingen er ved denne Ildebrand
kommen til Skade; de mange forurolige Ryg-
ter om Indebrændte, finde aldeles ikke Sted, og ere
maaskee foranledigede ved det man saae Brandsti-
ger ansatte til Huset for at redde Beboerne i de
øverste Etager. Beklage maa man imidlertid, at
disse talrige Beboere, paa Stuen og Kjælderen nær,
ei fik det ringeste reddet, men maatte see deres
Eiendomme fortæres af Ilden. (Dagen.)

―――――

Kjøbenhavns Børs d. 18de Jan.

I Gaar solgtes her ved Auction: Lieb. Hamp
1ste Sort 165 Rbd. 4 Mk. Skpd., russ. Jern
stangjern 42 Rbd. 4 Mk. til 41 Rbd. 4 Mk. Skpd.,
bedste Sort Fridericia Rogtobak 15 Rbdlr. 8 ß. Pd.,
Liim 8 Mk. 2 ß. Pd., Citronskaller 4 Mk. 8 ß. Pd.,

Spanske Dropper 13 Rbd. pr. 1000, Georg. Bomuld 6 Mk. 6 ß. Pd., bittere Mandler 7 Mk. Pd., Ziegelb 7 Mk. 3 ß. Pd., Raffinade 13 Rbmk. Pd., Allun 3 Mk. 10 ß. Pd. — Af Guld blev tilbuden 1000 Guineer til 180 Rbmk. St. — Specier solgtes til 41 Rbmk. 8 ß. — I Dag moteredes Speciecoursen 720. Specier solgtes for $42\frac{1}{2}$ til 43 Rbmark.

———

Molde. — (Skrevet i 1804). — (Slutn., see forrige No.)

Alle yttre det Ønske, som et væsentlig Skridt til Bedste for den hele vide Omegn, at den Romsdalske Kjøbstæd maatte forlægges til et beqvemmere, eller da Molde ligger aldeles ikke beqvemt, paa et mindre ubeqvemt, men til Øiemedet passende Sted. For et saadant anseer man, om et selve Veblungsnæsset, saa en af de mange der i Nærheden beliggende Havne, hvorhen man fra Oplandet kunde komme enten ligefrem til Lands eller dog efter blot at sættes over et sikkert og ubetydeligt Sund. — Man kan være vis paa, at der vil til trods for alt hvad Oplandets samtlige nærværende Beboere savne med Længsel, alt hvad deres forøgede, maaskee ogsaa tildeels herved i Tiden fordoblede Antal efter flere Generationer ville takke Regjeringen for, opstaae utallige Klageskrig af dem, som for Øieblikket ville tabe herved, fordi de just vinde, ved hvad der er Tab for Mængden, man kan vente, at de modende virkelige Vanskeligheder ville gjøres hundredefold større, de uforddelgelige Fordele ligesaa mangefold ringere end de ere. Men dette møder ved enhver Forandring, Fordelen være saa vigtig den end vil. Dersom aldrig deslige Skrig trodses, aldrig Privatinteressens opblæste Bobler sønderknykkes, saa blive alle Fremskridt ugjorte. — Uden Tvivl er det tildeels ved det drivtige Christiansunds fremblomstrende Virksomhed, eller i Følge deraf, at det i det Hele, eller paa tvende Præstegjelde nær, Sundalen og Surendalen, tildeels og Tingvold og lidt af Stangvigens Inderste, ingenlunde frugtbare, men snarere golde og vilde Nordmøer, er i kjendelig Fremvext, hvilket og Schiønning i hans især i oeconomisk Forstand høist interessante Reisebeskrivelse Skridt for Skridt oplyser. Ved et Blik hen over Egnen er det tydeligt, at Romsdalen maatte kunne fremgaae med endnu hurtigere Skridt. Leiligheden for Fiskeriet maa her være i det mindste lige med den ved de nordmørske Kyster. Jorden er her, efter alle Stedkyndiges Dom, i det Hele endnu bedre end i det mindste Størstedelen af den i Nordmøer. Romsdalens indre Fjeldbygde have efter Schiønning alle været meget mere bebyggede og befolkede end de nu ere, hvilket siges ikke uden blot om Aure paa Sundmøer, hvor dog Folkemængden i de 28 Aar fra 1773 til 1801 er voxet med 216 Mennesker. (Hand. Tid.)

———

En psycologisk mærkværdig criminel Tildragelse. (Fortsættelse; see No. 3.)

Efterat Johannes Jensen, i en Tid, som han selv har forklaret, af henved et Qvarteer, havde holdt Drengen saaledes i Vandet og denne, der imidlertid ikke gjorde nogen Modstand eller viiste Tegn paa Smerte, derpaa endnu, ved at drage Aande, røbede at han havde Liv, betragtede Johannes Jensen ham nogle Øieblikke, men dykkede ham igjen, paa samme Maade som forhen, ned i Vandet, hvorpaa han da, i føie Tid tabte Aandedrættet, og altsaa af sin Banemand maatte antages for død. Denne roede derpaa med Drengens afsjælede Legeme lige til Landet, og lagde dette, saaledes at det, efter hans Mening, maatte ligge flodfrit, op paa Strandbredden, lige ud for Gjerningsstedet, og paa et Sted, hvor alt hvad der paa den Tid af Dagen (ved Middagstid nemlig) passerede kunde sees af hvem der maatte være tilstede paa Gaarden Dyrstad. Han begav sig derefter tilbage paa Hjemveien, og da han kom lige ud for Selsæter, roede han i Land og gik op paa Gaarden. Da han her rigtig nok, som Pigen havde sagt, ikke fandt Lehnsmanden hjemme, anmodede han dennes Hustro om at modtage, til Bevaring, en farlig Tyv, som han havde bragt med sig. — Da hun imidlertid, paa Grund af sin Mands Fraværelse, herfor undskyldte sig, gik han en føie Tid bort, og, ved sin Tilbagekomst, bekymringsfuld fortalte hende: at Tyven, som han havde medbragt bunden i en Baad, havde i hans Fraværelse slidt sig løs og var undløben, hvorfor nu baade hun og Omegnens Beboere maatte tage dem vel vare for at blive bestjaalne, da der intet Middel havde for ham været stærkt nok til at afvænne den Undløbne fra sine Tyverier, eller hindre ham i sammes Ud-
Sumak 3 Mk. 6 ß. Pd., Snorrotringer 5 Mk. Pd.,

avelse. Derpaa gik Jensen tilbage til sin Baad, og fortsatte Reisen hjem. Paa Veien tog han igjen Pigen ind ved Harnevjig, og for hende, da hun spurgde om han var bleven af med Drengen, fortalte den samme opdigtede Tildragelse som han for Lehnsmandens Hustro havde opgivet. Samme Fortælling gjentog han, ved sin Hjemkomst, for sin egen Hustro, samt for flere sine Naboer, hvorimod han i rum Tid ei for nogen aabenbarede Sagens sande Sammenhæng. Først den sidste Dag i Maji Maaned samme Aar, paa hvilken han og Huusfolk havde været i Kirke og communiceret, fortalte han sin Huustroe Begivenheden, saaledes som den var foregaaet, og da man, allerede paa den Tid, havde fundet Drengens afsjælede Legeme paa Strandbredden ved Dyrstad, hvilket anledigede nærmere Undersøgelse, tilstod han, strax da han kom for Retten, næsten i eet og alt Handlingen saaledes som den nu er fortalt. — — Man vil ved første Øiekast være tilbøielig til at tillægge Drengen, efter de i en Række af flere Aar og saare ofte, de anvendte Revselser uagtet, gjentagne Tyverier, en særdeles Hang til denne Last. Imidlertid torde maaskee dette ei være aldeles afgjort. Det er mærkeligt, at Drengen aldrig fravendte nogen andet end Fødemidler, dem han dog ikke gjemte, men strax fortærede. Vel forsynede man ham nu hjemme med Mad og Drikke, saaledes som man troede et Menneske af hans Alder maatte have det behov. Det er imidlertid vel mueligt, at Drengens physiske Constitution har været af den Beskaffenhed, at han kunde trænge til flere Levnetsmidler end man for hans [illegible] der vilde ansee nødvendige eller tjenlige; og da det ikke vides, om Drengen er bleven forsynet med de flere Fødemidler, hans Constitution saaledes mueligen har krævet, og om man først, naar han ikke desto mindre, og de givne Advarsler uagtet, har stjaalet, har anvendt Revselse mod ham, saa kan det vel synes tvivlsomt om Drengens Handlemaade maae tilskrives en afgjort Hang til Tyverie i Almindelighed, der nok sædvanlig ei vil indskrænke sig til Ting af bestemt Slags, til det der allene afhjelper Øieblikks Trang, og som strax fortæres, eller om den maaskee har været nærmest grundet i en paatrængende physisk Nødvendighed, der i øvrigt vist nok ingenlunde kan undskylde Maaden paa hvilken den søgtes tilfredsstillet,

saa meget mindre som Drengen, efter hans Pleieforældres øvrige Adfærd mod ham, kunde haabe at man vilde sørge for i denne Henseende at afhjelpe hans Trang. — Denne Bemærkning kan imidlertid lede til at gjenkalde den for vort moralske Liv og Samværen saa saare vigtige Regel: ei at ville bedømme et Menneskes Caracteer efter enkelte Handlinger, eller at tillægge det, paa Grund af saadanne, en afgjort ond Tilbøielighed, da der kunne være Omstændigheder som fremkalde Handlingen, uden at en bestemt, i fordærvet Caracteer grundet og overlagt eller forsætlig Beslutning ene eller fortrinlig har anlediget dem. Det forstaaer sig, at den i og for sig slette Handling derved ikke ophører at være slet; men denne Handling berettiger os ikke til derfor at fordømme den Handlende som et aldeles slet, eller at ansee ham for et uforbederligt Menneske. Maaskee at mangen, om hvem man saaledes har opgivet Haabet, kunde, naar man havde tænkt og arbeidet paa, ved passende Midler at forbedre ham, været bragt tilbage fra den Afvei, paa hvilken han befandt sig, da derimod en Fremgangsmaade fra andres Side, der røbede, at man antage ham for aldeles fordærvet, berøvede ham det Mod og den Kraft til Forbedring, af hvilken han dog endnu var i Besiddelse, og saaledes netop fremskyndte hans Forværrelse. — Betragter man, i sin hele Sammenhæng og Fremgang, det med Drengen fra Johannes Jensens Side passerte, da frembyder dette vist nok Anledning til meer end een psycologisk interessant Bemærkning. Thi vel er det vist, at vi høist sjeldent, og mindst for saa underlige Stillinger, som den Johannes Jensen var i, kunne med afgjort Vished af andres Handlinger slutte til det, der har bestemt dem til at handle netop saaledes som de gjorde. Men der gives dog visse Regler, efter hvilke, som Erfaringen lærer, som oftest Tænkning, Overveielse, Beslutning, og (naar ei uforudseete eller uberegnede udvortes Omstændigheder hindre det) Handlingen selv foregaaer og udføres, og det er, om jeg ei meget feiler, for det tænkende Menneske særdeles interessant, at bedømme de Handlinger man seer, efter disse Regler, en Beskjeftigelse, der, naar man vil tillige foretage den med stadigt Hensyn til og Anvendelse paa sin egen Caracteer, kan være ligesaa nyttig som interessant.

(Efter Borgerv. — [illegible])

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstidenden.)

Leipzig, d. 7 Nov. Den 2den, 3die og 5te dennes har Torgaus Garnison gjort adskillige Udfald mod de sachsiske Tropper, som indsluttede Pladsen paa venstre Elbside; men de maatte hver Gang gaae tilbage til Fæstningen. — Den 2den fratog man Fienderne en stor Deel Vogne, med Pallisader og 60 Trainheste; desuden gjorde man en Officier og 100 Mand til Fange. — Angrebet den 3die, som fornemmelig var rettet imod Landsbyen Loßwig og det derværende Blokhuus, blev ligeledes afslaaet, og Fienderne gik tilbage til Fæstningen, efterat tre af deres Canoner vare blevne demonterede.

Vicenza, d. 18 Nov. Man har her, hvor Hovedqvarteret befinder sig, sunget et høitideligt Te Deum, og Staden har to Gange været illumineret; første Gang for de allierede Armeers Seire, anden Gang for de keiserlige østerrigske Troppers Indrykken i Vicenza. Fienderne, som synes at concentrere alle deres Kræfter paa een Punkt, og derfor trak alt det stridbare Mandskab ud af de forskjellige Fæstninger, som de indtil videre besatte med Invalider, have i de sidste Dage ikke foretaget sig noget af Betydenhed. Alle Efterretninger stemme overeens deri, at Vicekongen ingen Forstærkning kan vente, og at Udfaldet af det nærforestaaende Slag maa afgjøre Italiens Skjebne.

Schweiz, d. 31 Oct. Den 27de dennes, om Aftenen, ankom Kongen af Neapel med tre Officierer til Basel. Strax efter sin Ankomst skrev han nogle Linier til Kongen af Holland, som i adskillige Dage atter har opholdt sig i denne Stad, og derpaa kom til Aftensmaaltid hos ham. Henimod Midnat fortsatte Kongen af Neapel sin Reise over Solothurn. I de sidste Slag ere nogle Heste skudte under ham. — Landammanen i Schweiz har sammenkaldt en overordentlig Landdag til Zürich til 15 Nov., og forstærket Grændsecordonen med en fjerde Bataillon af Contingenttropperne. Tillige har han opfordret alle Cantonerne til at holde deres Contingenter i marschfærdig Stand.

Nürnberg d. 1ste Decbr. Igaar ankom en Colonne keiserl. russisk Infanterie, over 5000 M. stærkt, hertil paa sin Marsch til Armeen.

Frankfurt d. 2den Decbr. Igaar Eftermiddags ankom Hs. Majestæt Keiseren af Rusland fra Carlsruhe til Darmstadt, og tog ind i Hs. Kgl. Høihed Arvestorhertugens Pallads. Hs. Majestæt begav sig derpaa til Slottet til Middagstaffel, efter hvilken Allerhøistsamme tiltraadte sin Reise hertil, hvor han i høieste Velbefindende indtraf henimod Kl. 8. — Den 26de og 28de Nov. marscherede de keiserl. østerrigske Regimenter Oreilly (Chevauxlegers) og Rosenberg (Dragoner) gjennem Stuttgardegnen ad Tübingen.

Nederrhin d. 4de Decbr. Den 2den d. M. gik de Allierede ved Düsseldorf over Rhinen, og erobrede Neuß med Storm, hvorved 20 Officierer, 200 Soldater, og nogle Toldbetjente toges til Fange, og en Kasse med Penge, en betydelig Transport Proviant, og meget Slagtequæg gjordes til Bytte. Adskillige unge Mennesker af Staden toge Deel i denne Expedition.

Berlin d. 9de Decbr. Ifølge Udtog af engelske Blade, som findes indrykkede i franske, bleve de i Junii og Julii d. A. med Rusland og Preussen sluttede Subsidietractater forelagte Parlamentet saasnart det sidst aabnedes. I samme lover Engelland at betale Rusland i Aaret 1813 een Million 133,000 Pund Sterling, og Preussen 666,000 Pd. Sterl., at underholde den i Engelland liggende russiske Flaade (en Udgivt, som man anslaaer til 500,000 Pd. St.), og betale den i Rusland oprettede tydske Legion med 10 Pd. St. 15 Schil. for hver Mand (hvilken Udgivt man anslaaer til 110,000 Pd. St.). Endvidere giver Engelland sit Samtykke til, at en vis Sum foederative Papirpenge skulle foranstaltes tilveiebragde, hvoraf for det første fire Millioner Pd. Sterl. skulle sættes i Omløb. Engelland garanterer deraf $\frac{1}{2}$, Rusland $\frac{2}{6}$, og Preussen $\frac{1}{6}$. — Den 28de November afreiste alle de kongel. sachsiske Prindser og Prindsesser, med Følge, i 21 Vogne fra Dresden til Prag, ifølge en af Keiser Franz flere Gange gjentagen Indbydelse.

Fredagen den 21de Jan. førstkommende, om Eftermiddagen Kl. 6, bliver Generalforsamling i det musicalske Øvelses-Selskab Euterpe, i Forsahlen til det Kongel. Hoftheater, hvor da foretages Valg paa nye Medlemmer.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kiøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 7.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 22 Januarii 1814.

Gjensvar paa det i Skilderiet No. 4 indrykkede Svar til undertegnede.

Uden Tvivl vil de fleste af Skilderiets Læsere, ligesom vi, have draget den Slutningsfølge af den i dette Blads No. 77 f. A. indrykkede Afhandlings Indledning "Om Klædemanufakturerne i Danmark," at Forfatterens Hensigt var, at opkaste Tvivl om disse Manufakturers Gavnlighed i Danmark, indtil Hr. Hofjunker Rawert, som Medlem af den Kongelige Fabrik-Direktion, ved i Skilderiets No. 4 at navngive sig som Forfatter af hiin Afhandling, hævede al Tvivl om Hensigten.

Det Svar, som vi i Skilderiets No. 85 f. A. fandt os befriede til at give den anonyme Forfatter af en Afhandling, som fremstillede Klædefabrikanternes Handlinger i et forhadt Lys, skyldte vi os selv, for at befrie os fra Mistydninger, som vare ufortjente, men som ikke desto mindre ligesaalet kunde skille os ved Publikums Agtelse, som nogen anden; vi maatte bestride en ufordeelagtig Mening, som, udbredt i Publikum, nødvendig maatte kaste en Skygge paa Klædefabrikanterne, i det disse offentlig udpegedes som de, der ved at sætte overdreven Priis paa deres Vare, overskrede Billighedens Grændser; med Hensyn paa denne Gjenstand, var vort Svar aftvungen, men ikke ubeskedent; det kunde saameget mindre sigte til at paadyrde Hr. Hofjunkeren nogensomhelst Beskyldning, da vi paa den Tid ikke havde den Ære at kiende ham som Forfatter.

Paa Hr. Hofjunkerens Forsikring bør vi troe, at der virkelig kan være betalt 4—500 Rd. DC. for en Alen noget meer end ordinairt Klæde, hvormeget end Sandsynligheden er imod, at dette Klæde har været af Dansk Uld; men lad os selv antage, at der har været fordret og betalt 4, 5, eller endog 700 Rdlr. DC. for en Alen "noget meer end ordinair Dansk Klæde," paa den Tid Priserne stode høiest, medens saadant Klæde, som bekiendt, kunde kiøbes for 120—130 Rdlr. DC. paa det Kongelige Klædeoplag, saa beviser dette Tilfælde jo allene Kiøberens Enfoldighed, eller Ukyndighed om Prisen, naar han betaler den Ting med 4, 5 til 700 Rdlr., som kan kiøbes for 130 Rdlr. DC., men det beviser derfor ikke, at førstnævnte Priis har været almeengjeldende, og

dette Faktum er, efter vor Mening, ikke nok til at omstøde vor Paastand.

Muligt torde den Omstændighed, at vi stedse have obtineret de høieste Priser, som af det Kongelige Klædeoplag ere betalte for Klæde af Dansk Uld, være af nogen Vægt, siden samme forudsætter, at vore Fabrikata have fundet vedkommende Bestyreres og Publikums Bifald, dette saavelsom Visheden om, at vort Fabriks Produktion i Henseende til Mængden, ikke staaer tilbage for nogen af Stadens Fabrikers, kunde maaskee ansees som Beviis for, at vi maa være forsynet med i det ringeste "nogen Kundskab om den Gienstand, vi behandle." Forsaavidt vi have Erfaringen for os, og kunne fremlægge Beviser fra det Kongelige Klædeoplag, tør vi tro os competente til at paastaae, at Prisen paa godt Dansk Klæde har i 1813 været i det høiste noget over 100 Rd. DC., men ingenlunde 4—500 Rdlr., eller endog, som man har behaget at sige, 700 Rdlr.

Videre Besvarelse paa Sammenligningen imellem Rug, Klæde og Hatte, forbigaaes her, som ufornøden. Frygt for Tab skulde vi imidlertid neppe have nødig ved at antage Hr. Hofjunkerens Forslag om at levere en Alen godt Dansk Klæde for en Tønde Rug, hvis dette Tilbud maatte convenere andre.

Da vi iøvrigt ansee en Stridighed af denne Slags, som intet Resultat frembringer, for unyttig, maa vi herved erklære: at vi ikke have isinde at indlade os videre angaaende denne Gienstand; at vi uden at have glemt eller opfordret til at fremkomme med det belovede Svar, rolig have afventet samme. Ligesaa rolige skulle vi fremdeles vente paa hvad der maatte offentliggiøres, for at modbevise vor Paastand, og beklage, at Publikum imidlertid maa savne det i Skilderiet allerede som trykt omtalte, men uheldigviis kasserede Værk, hvis Publisering upaatvivlelig vilde have udbredt meget Lys over Klædemanufakturerne og deres Skiebne i Danmark.

Juncker & Smidt.

Forslag til et Døvstumme-Institut for Ikke-Døvstumme.

Høistærede Hr. Udgiver!

L'Epees og Sicards Fortjenester af Menneskeheden paaskjønnes ligesaa meget i Engelland som Dr. Jenners Fortjenester i Frankrige, og det er glædeligt at see den hidtil saa ofte paa Papiret fremsatte, men i Virkeligheden aldrig udførte Idee om en evig Fred, dog for saavidt realiseret i Videnskabernes Rige, at almeenvigtige Opfindelser hyldes af alle Nationer, uden Hensyn til de politiske og moralske Forhold de i øvrigt staae i til hinanden. Men i hvor almeenvelgjørende den Opfindelse, at lære physiske Døvstumme at tale, end maatte være, saa kan det dog ikke nægtes, at der gives mange tusinde moralske Døvstumme, der med de bedste Høre- og Taleredskaber af Verden, alligevel ikke kunne meddele hinanden deres Tanker og Følelser; thi det hvad de ville sige, kunne de ikke sige, og det hvad de kunne sige ville de ikke sige. Men kommer det ikke aldeles ud paa eet: enten man ikke vil fordi man ikke kan eller ikke kan fordi man ikke vil? Imidlertid kan man her med Føie sige: Ligesom ikke alle sove, der have Øjnene lukkede, saaledes ere ikke heller alle Døvstumme, som ikke tale. "Ha, hvi kan man dog ikke male umiddelbar med Øjnene!" siger Conti i Emilia Galotti. Jeg siger: Ha, hvi kan man dog ikke tale umiddelbar med Ørene! "Paa

den lange Vei fra Øret til Munden, hvor meget gaaer der ikke tabt!" "Men, Hr. Udgiver, at jeg veed hvad her gaaer tabt, og hvorledes det gaaer tabt, og hvorfor det gaaer tabt", alt det er noget, som jeg ikke kan eller bør tale saa lydelig om, aldenstund det er min Hensigt at anlægge et Institut, hvor Undervisningen især skal gaae ud paa, at forkorte den lange Vei fra Øret til Munden, og bringe disse hidtil med hinanden saa mistroiske Organer i bedre Forstaaelse sammen. Overalt gives der neppe to Dele af det menneskelige Legeme, der leve i en mere aabenbar Strid sammen, end netop Øret og Munden. Næsten altid maa hiint befrygte at forraades af denne, især naar Lidenskaberne lægge sig derimellem. De fleste Sandheder gaae heller toldfri ind i det ene Øre og ud af det andet, end vove at passere den farlige Vei igjennem Munden, thi, siger den gamle brave Peder Syv, Stenen af Haanden og Ordet af Munden ere ei længere i vor Magt. Imidlertid ere vi dog alle kun skrøbelige Mennesker, og hvor meget end en Kong Salomon og Peder Syv, og hvad de alle hedde, have anbefalet os Taushed, saa gives der dog mangfoldige Ting mellem Himmel og Jord, som nu eengang ligesaalidet kunne beqvemme sig til at passere denne underlig Farentarksvei fra det ene Øre til det andet, og med Vold og Magt ville igjennem den brede naturlige Kongevei, der gaaer igjennem Munden. Men denne Vei er, som bekjendt, besat med Forhugninger og Batterier. Paa Grund af Ovenanførte har jeg besluttet, at oprette et Institut for mælende Stumme, hvor Indretningen bliver omtrent den samme, som i Institutet for Døvstumme. I mit Institut vil man kunne lære at tale, uden i mindste Maade at bruge Munden, det vil sige, man vil ved visse Tegn og Gebærder kunne lære at meddele andre sine Tanker saa-

ledes, at Munden aldrig kan blive dragen til Ansvar derfor. Vigtigheden af en saadan Indretning er alt for aabenlys til at den behøver nogen nøjere Udvikling. Den vil fornemmelig være af stor Nytte for alle de Herrer Rygtemagere, Rygtesmedde, Rygtecolporteurer, Rygtekræmmere, kort sagt, for alle de Mennesker, der med største Travelhed løbe fra Huus til Huus, fra Klub til Klub, fra Vertshuus til Vertshuus, med de allernyeste Nyheder, og fortælle hvad der aldrig er skeet, aldrig kan skee og aldrig vil skee. Det af mig opfundne nye Tegnsprog vilde noget nær realisere den længe paapønsede Idee om et Almeensprog, og den af saa mange Skribenter saa ofte anbefalede uindskrænket Tanke-, for ikke at sige Trykkefrihed. Øret vil da vorde indsat igjen i sine gamle naturlige Rettigheder, og ikke blive en paa alle Sider bloqueret Havn, hvor de vigtigste Sandheder og de interessanteste Nyheder ligge opdyngede paa Tankernes Toldkammer under et for den menneskelige Følelse høist byrdefuldt Seqvester. Jeg gjør mig grundet Haab om, at især mange af de mercantile Stumme, der ikke vove at komme frem med alt hvad der ligger dem paa Hjertet, ville indtræde som Elever i mit Institut. Da jeg arbeider per Honeur og ikke af foragtelig Vindesyge, saa har jeg kun ansat Prisen til 10 Rbdlr. maanedlig. Jeg agter ogsaa at holde Forelæsninger to Gange om Ugen og et Conservatorium tre Gange maanedligen, hvortil Adgangen betales særskilt. — Jeg forbliver med megen Respect

Deres forbundne

Anti-Sicardius.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Greve Gimborn-Walmoden, Cavallerie-General, commanderede 1793 under Gener. Freytag de Hannoverske Tropper, der stødte til den engelske Armee, og aflagde Prøver paa stor Virksomhed og Tapperhed i hele det daværende Feldttog. Da General Freytag, som det var overdraget at dække Dünkirkens Beleiring ved Hertugen af York, blev, tilligemed den engelske Prinds Adolph, fangen d. 6 Sept., ilede Walmoden dem hurtig til Hjelp, i Spidsen af et i en Hast samlet Corps, og befriede dem. Den 7de tog han Overcommandoen over Observationsarmeen, som Gener. Freytag, formedelst de Saar, han havde faaet, maatte forlade; men han blev samme Dag angreben af Republicanerne og slaaet. Dünkirkens Beleiring blev paa Grund heraf ophævet. Efterat han havde været syg i nogle Dage fremstod han i Spidsen af Hannoveranerne i Maji 1794, og i Løbet af December overgav Hertugen af York ham Commandoen over den engelske Armee, som imidlertid blev tilbagedreven af de Franske. Da Preussen sluttede Fred med Frankrige commanderede Gen. Walmoden de Hannoverske Tropper, der udgjorde en Deel af det Armeecorps, der skulde forsvare Demarcationslinien. — Den russiske General Benningsen udmærkede sig allerede i Sommeren 1794 i adskillige Fægtninger mod Polakkerne, og fik i Oct. Maaned St. Georges Orden af 3die Classe og en kostbar Kaarde. — Hertugen af Cornigliano (Moncey), Rigsmarskal, Storkors af Æreslegionen, var ansat som Divisions-General ved den østlige Pyrenæer-Armee 1794 og 1795, tjente der med Held; endte med at faae Overcommandoen, og tilfægtede sig den 17 Oct. 1794 en meget vigtig Seir over Spanierne imellem l'Ecumbery og Villa-Nova, ved hvilken Leilighed henved 50 Canoner faldt i hans Hænder. Han vedblev at fægte med Held i den øvrige Tid af dette Feldttog saavelsom 1795. I 1796 blev han ansat ved Rhinarmeen som Divisionsgeneral, og General Buonaparte anbetroede ham den vigtige Commando i Lyon, hvor han udviste stort Maadehold. — Hertugen af Elchingen (Ney), Rigsmarskal, Storkors af Æreslegionen, var 1796 Gener. Adjutant, og blev derpaa Brigadegeneral. Han udviste den største Tapperhed og megen Duelighed ved Sambre- og Maas-Armeen, den 4de Junii i Slaget ved Altenkirchen. Han udmærkede sig ligeledes den 9 Julii i Obermersch, den 26de i Würzburg, hvor han trængte ind med Gener. Championnet, og den 8 Aug. i Forcheim. I Begyndelsen af April 1797 bidrog han meget til den ved Neuwied vundne Seir over Østerrigerne, som han adspredte i Spidsen for det Franske Cavallerie. Den 16de fordrev han, efter en meget levende Kamp, Fienden fra Diersdorff. D. 20de blev hans Hest skudt under ham, og i det Øieblik han ligesom en simpel Soldat stillede sig blot for at redde en Canon, blev han tagen til Fange af Østerrigerne, men snart derpaa frigiven, imod at han gav sit Æresord paa, at han ikke vilde tjene forend han var udvexlet. Han blev siden forfremmet til Divisionsgeneral, og tjente 1799 i denne Egenskab ved Rhinarmeen. — Hertugen af Danzig (Lefebure) Rigsmarskal, Storkors af Æreslegionen, var forend Revolutionen Sergeant ved den gamle franske Garde. Han forfremmedes strax rask, tjente afvexlende ved Moselarmeen og Sambre & Maas-Armeen, hvor han aflagde Prøver paa stor Duelighed i Feldttogene

1794, 95, 96 og 97. Han erklærede sig med Bestemthed for Napoleon i Statsforandringen i Nov. 1799, og var een af de Generaler, hiin satte siden stor Lid til. D. 8 Nov. sagde han i de Gamles Raads Forsamlingssal: "Jeg arresterer dem, der ere for Uorden, understøttet af General Lefebure, Berthier og alle mine Krigskammerater." Napoleon udnævnte ham Dagen derpaa til sin Lieutenant og i April 1800 til Medlem af Senat-Conservatoriet. (Fortsættes.)

Surrogat for Senegal-Gummi til Fortykning af Beitserne i Cattuntrykkerierne.

Almindelig hvid Stivelse kommer man i en Jernkjedel over en sagte Kulild, og saaledes lader man den blive, til den har antaget en bleggul Farve, hvorpaa den sigtes. I denne Tilstand opløser den sig, liig Gummi, saavel i koldt, som i varmt Vand, og 5 Dele deraf giver Fluidet ligesaa megen Korpus, som 4 Dele af den bedste Gummi. De dermed fortykkede Beitser ere ligesaa brugelige, og løsne sig ligesaa godt fra Formen. (Hand. Tid.)

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Capitain F. Lütken har atter udgivet et interessant lidet Skrift under Titel: Fortsatte Anmærkninger om Tyverierne i Kjøbenhavn, hvori fremsættes adskillige Vink og Bemærkninger af yderste Vigtighed for det Offentlige. Hr. Forf. anfører deri, som Exempel paa Tyvenes Dristighed, at paa ham bekjendte Steder her i Staden Tyvene ikke have været færre end syv i Tallet, hvoraf nogle have sikkret Udgangen, medens andre dreve deres Uvæsen i Huset. En betydelig offentlig Casse er nylig bleven bestjaalet ved Indbrud; ved Zahlkamret har man maattet sætte dobbelte Skildvagter formedelst Forsøg paa Indbrud; Politiecassen er at-

ter bleven bestjaalen; i de senere Tider oplukkes Dørre for Fode væk med falske Nøgler, hvormed enhver Tyv nu omstunder er forsynet i Knippeviis. Endog Gadedørre bortbæres undertiden. Som et Bevis paa Sandheden af Hr. Forfatterens Paastand i Tillægget, at der undertiden stjæles for Tønder Guld, anføres her, at hos Hr. General-Krigscommissair Astrup og Hr. Grosserer Agier, tilsammen, efter de Bestjaalnes eget Opgivende, er stjaalet for omtrent 140,000 Rdlr. D. C. Værdie. Fra den sidstes Pakhuus paa Christianshavn blev Dørren til Gaden istykkersauget, og omtrent 2000 Pd. Caffe bortført, uagtet Vægternes Sindighed og Aarvaagenhed. Som Exempel paa Vægtere, der ere 70 a 80 Aar, navngiver Hr. Forf. en paa 77 Aar, yderst svag; en anden paa 71 Aar og af samme Beskaffenhed; en tredie paa 79 Aar og Krøbling paa den høire Arm, uden at tale om en betydelig Deel andre paa 60 og 70 Aar. — Anmelderen vilde ønske, at der maatte foretages en passende Forandring med hele Vægtervæsenet, som ikke forekommer ham at være, efter sin Natur, saa ganske hensigtssvarende. Han er af den Formening, at en bestandig ridende Patrol i hvert Qvarteer vilde, uden at være forbunden med større Bekostning, være af langt mere Nytte. Hvorledes en saadan ridende Patrol bedst og meest hensigtssvarende kunde indrettes, er her ikke Stedet at udvikle; men Anmelderen forbeholder sig, ved en anden Leilighed, at komme tilbage til denne Gjenstand.

Hos Bogtrykker Thiele i store Helliggeiststrædet faaes: Kongeriget Danmarks chorographiske Beskrivelse, forfattet af Nicolay Jonge, Sognepræst for Allerslev-Menighed i Sjælland. (125 Ark i 4to med tilhørende Kort) 25 Rd. D.C. eller 4 Rbd. 1 Mk. N. V. Dette Værk er unægtelig det fuldstændigste i sit Slags, vor Litteratur eier, og Prisen, i Henseende til Værkets Størrelse, saa billig, som nok neppe nogen Bog af lignende Indhold hidtil er solgt for.

Mariboe, den 9de Januarii. I forrige Uge indtraf den sørgelige Hændelse, at den saare Skjøn-

ne hollandske Mølle ved Nakskov, blev et Rov for den rasende Ildslue. Dog blev til Held og Lykke for hele Nakskov, Krudtmagazinet, der ligger omtrent 100 Skridt fra Møllen, reddet. — Frosten vedvarer endnu i al sin Strenghed med skjønt Veir om Dagen. Begge Indsøerne her ved Mariboe ere tilfrosne. Paa sine Steder er sammenblæst en uhyre Sneemasse. — Ved Auctionen idag i Nyested kostede 1 Tylt 6 Alens Bræder fra 28 til 30 Rdlr., 1 Tylt 7 Alens Bræder fra 36 til 37 Rbd., 1 Tønde Tjære fra 45 til 50 Rbd, 1 Tønde Beeg fra 54 til 60 Rbd., 1 Skpd. Jern 48 Rbd., 1 Skpd. 4kantet dito 55 Rbd., men et Skpd. Pladejern 155 Rbd. Alle Hesteskoene med Søm bleve betalte med omtrent 183 Rbd. Skibet blev kjøbt af Hr. Stadsmægler Herløv pr. Commission for omtrent imellem 40 til 50,000 Rdlr. D. C. (Mariboe Av.)

———

En psycologisk mærkværdig criminel Tildragelse. (Fortsættelse; see No. 6.)

Det skulde vel synes utroligt, at Johannes Jensen, som paa en saa besynderlig Maade (der dog i de Egne, hvor Begivenheden tildrog sig, ei er uden Exempel) kom til Drengen, men selv i det han tilforhandlede sig ham, viste et godt Sindelaug, da han, som han udtrykte sig, kjøbte ham for at gjøre et Menneske af ham, og siden sørgede vel for ham, endog en Tid lang efter at Drengen havde yttret sin herskende onde Tilboielighed, kunde gaae over til en saa haard Beslutning, og udføre den, med koldt Blod, paa saa grusom en Maade, som Fortællingen udviser; og synes dette saa meget mere mærkeligt, som der, efter de Oplysninger, man indhentede om hans foregaaende Liv, ei allene ikke var Grund til at tillægge ham nogen voldsom Caracteer, men hans Vandel endog erklæredes af dem, der havde havt Anledning til at kjende ham nøiere, for roesværdig. — Men der er en, ofte stadfæstet, Erfarings Sætning, at naar, ved en eller anden udvortes Anledning, den modsatte Følelse vækkes af den, der hidtil besjælede Mennesket, den sidst opvakte da vil netop virke

desto voldsommere i jo høiere Grad dens Modsatte forhen fandt Sted. Den, der pludselig finder Anledning til at hade den, han i høi Grad tilforn har elsket, staaer mere Fare for at lade sig overvinde af hiin Lidenskab end den, der anlediges til at ansee et Menneske for sin Fiende, som hidtil enten var ham ligegyldigt, eller dog ei i betydelig Grad afholdt. Dette vil iøvrigt uden Tvivl finde Sted, hvorledes end den udvortes Anledning er beskaffen, der frembringer denne Virkning, men det vil finde Sted i en særdeles høi Grad, og udsætte Mennesket for farlige Virkninger, hvis der, paa samme Tid da hiin Forandring i Sindsforfatningen foregik, indtraffe udvortes Omstændigheder, der gjøre det muligt, eller endog, saa at sige, indbyde til at yttre den forandrede Sindsstemning. — At Johannes Jensen, ligesom paa den ene Side den Kjerlighed og Tillid Drengen viste ham og Hustroe, ved flere Gange at vende tilbage til dem, maatte være ham kjær, dog paa den anden med hans Opførsel, dersom ellers denne laae ham paa Hjerte, som man af hans Udtryk: han vilde gjøre ham til Menneske, dog maa slutte, maatte være misfornøiet, i Særdeleshed i den senere Tid, da Naboerne begyndte at ville holde sig til ham, for hvad Tab de lede ved Drengens Tyverier, var vel saare naturligt, og ligesaa naturligt: at denne Misfornøielse kunde forhøies ved den Tanke, at det var haardt, han for sin gode Villie imod Drengen skulde lønnes saa slet. Midlertid er det dog saa langt fra, at hans Opførsel mod Drengen skulde lede til at antage, at han havde baaret noget Nag til ham, at tvertimod den Omhyggelighed, hvormed han, hvergang Drengen vendte tilbage, naar han frygtede for at beholde denne selv, søgte at anbringe ham andensteds, og dog ei, naar han kom tilbage til Lavig, jog ham bort, vidner om det Modsatte. Det kan vist heller ei paa nogen Maade lægges Johannes Jensen til Last, at han, da Erfaring havde lært Drengen hos ham var uforbederlig, og ikkuns udsatte ham for Naboernes idelige Klager og Fordringer, greb det eneste lovlige Middel, der var tilbage, for at skaffe sig af med ham, nemlig at levere ham i Øvrighedens Forvaring. En underlig Forvikling af Omstændigheder aarsagede nu: at Udførelsen af denne,

i sig endog roesværdige Beslutning anlediaede en saa lastværdig Handling fra hans Side, som den fortalte.

(Efter Borgerv. — Forts.)

Høiesterets = Sager.
Onsdagen, den 26 Januarii.

328. Over-Auditeur Hjelm, contra Sv. Hansen og Maren Hansdatter.
329. Over-Auditeur Hjelm, c. Kar. Kirst. Jørgensensdatter og Anne Christensdatter.
271. Grosserer Øhman, c. Caperfører Koefoed.
67. Forligelses-Commissair Mour. Smith, contra Kammer-Advocaten.
89. Ole Larsen Schulestad, c. An. Kr. Brynnildsund.
89. Ole Larsen Schulestad, c. Torst. Brynnildsund.

Nye Sager til Doms i Landsoverretten samt Hof= og Stadsretten.

28. P. Mariboe, contra J. Petersen.
29. P. Floor, c. C. O. Møller.
30. M. Møller med Værge, c. J. B. Wild.
31. J. L. Kalisch, c. Heinbeck.
32. N. B. Hansen, c. F. Herre.
33. H. Boye, c. Malling.
34. Proc. Toft, c. C. T. Blackert.
35. Proc. Lauritzen, c. N. Nielsen med Flere.
36. Proc. Kirckfteen, c. P. Christensen.
37. Proc. Baggesen, c. A. Eisen.
38. Proc. Nyegaard, c. N. S. Dahl med Flere.

Handels = Efterretninger.

Den 24de Jan. skulde i Løkken, i Hjørring Amt, ved Auction, imod Betaling i rede Sølv eller Sølv = Valuta, bortsælges den halve Deel af Ladningen i et dertil indbragt og prisdømt Skib.

Den hele Ladning, som agtes bortsolgt, bestaaer af: 5036 Stkr. diverse Sitzer og Triller, 40 dito rødt trykkede Cembrits og Triller, 1296 dito hvide Cembrits, 101 dito Jaconets, 200 dito Cembrits Skjorter, 200 dito Særker, 40 Stkr. hvid bredstribet Demitie, nogle tusind Shawler og Tørklæder, 50 Stkr. stribet Ginggang, 244 Stkr. div. Coul. Nankiner, 120 dito sort Manschester, 30 dito forsk. Couleurer Cassemir, 33 dito Texet, 20 dito stribede uldne Buxetøier, 120 Par Bomulds Strømper, 60 dito Halvstrømper, 60 Stkr. hvide broderede Cembrits Snørliv, 50 dito hvid Floret, 30 dito Sengetepper, 72 Bundter tvunden Bomuldsgarn, a Bundtet 9½ Pd., 10 Fade Sirup. — Betalingen for Varene erlægges contant paa Auctionsstedet forinden Udleveringen. — Skibet med Takkellage og Inventarium opraabes saasnart hele Ladningen er bortsolgt.

Den 24de Januarii er averteret til offentlig Auction i Præstøe endeel af Ladningen af et dertil indbragt og prisdømt Skib, bestaaende af: 636 hele Pakker Vatertvist, 255 halve dito Mule dito, 2 Baller couleurt dito, 1430 Stkr. Cambridge, 29600 Pd. fiin blaae Caffe, 14 Piber Bordviin, 120 Flasker Porter, m. m. Trykte Fortegnelser faaes og Prøver af Varene ere til Eftersyn hos Mægler Herløw her i Staden.

Den 31de Januarii og den 1ste Febr. er i Svendborg averteret til offentlig Auction Ladningerne af opbragte og prisdømte Skibe, bestaaende af diverse Sorter Vare.

Kjøbenhavns Børs den 22de Jan. Den 19de solgtes her ved Auction: Melis 12 Rbmk. Pundet, søde Mandler 11 Rbmk. 8 ß., hvide Voxlys 17 Rbmk. 12 ß., smyrnaiske Rosiner 7 Rbmk. 15 ß., Campechetræ 19 Rbdlr. pr. 100 Pd., Asiatiske Actier 98 Rbdlr. 3 Mk. til 96 Rbdlr. Stkt. (foruden 8 PC. Omkostninger). — — Den 21de solgtes: hvid Havannah Sukker 7 Rbmk. 8 ß. til 8 Rbmk. 2 ß. Pundet, guul dito 7 Rbmk. 2½ ß., Havkalvstran 185 Rbdlr. Tønden. — Speciecoursen noteredes 680. — Specier solgtes til 41 Rbmk.

Kiøbenhavn, d. 21 Jan. Ifølge paalidelige Efterretninger er der sluttet Fred mellem Danmark, Sverrig og Engelland. De nærmere Omstændigheder ventes med hvert Øieblik. (St. Tid.)

Declaration.

Ved den danske Regjerings Omhu havde den Krig, som allerede i femten Aar herjede Europa, ikke afbrudt det danske Folks Rolighed, forend Kongen øieblikkelig saae Sig nødt til at anvende Forsvarsmidler, deels for at beskytte Sine Undersaatters Skibsfart, deels for at sikkre Sine til Tydskland grændsende Lande.

Engelske Vaabens Angreb paa Hs. Majestæts Hovedstad, og den danske Flaades Bortforelse i Aaret 1807, endte den heldige Rolighed, som det hidindtil havde lykkedes Hs. Majestæt at lade Sine Undersaatter nyde.

De danske Stater havde ved dette Angreb en fælleds Fiende med Frankrige; deraf fulgte, at en Alliance blev søgt og indgaaet med denne Magt.

Keiseren gav formelig og offentlig Løvte om Folk og Penge; ogsaa rykkede en talrig fransk Armee ind i Kongens Stater.

Man var kommen overeens om, at de Omkostninger, dens Underholdning medførte, skulde hvile paa den franske Regjering; de udgjorde en Sum af flere Millioner Rigsdaler.

Uden at foretage sig noget, vedblev denne Armee imidlertid at være Landet til Byrde længere end den danske Regjering ønskede det. Omkostningerne ved dens Underholdning bleve ikke erstattede, og Danmarks Fordringer i denne Henseende vare ligesaa frugtesløse, som de om de lovede Pengebidrag.

Statens Finantser, hvis Hjelpekilder allerede aftoge ved Søkrigen, og aldeles udtømtes ved denne nye Udgivt, følte snart de sørgeligste Virkninger af Indførelsen af Continentalsystemet, der angaves som Midlet til en almindelig Freds Tilveiebringelse.

De hanseatiske Stæders og tilgrændsende Provindsers Indlemmelse i det franske Rige lagde siden utaalelige Baand paa Handelscommunicationen med Tydskland. Virkningerne deraf udstrakte sig endog til de videnskabelige Forbindelser. Formelige Løvter, som flere Gange vare fornyede, havde givet Haab om, at disse Hindringer, som saa helligen strede imod den gode Forstaaelse, Hs. Majestæt stræbte at vedligeholde med den franske Regjering, skulde vorde hævede; men dette Haab blev altid skuffet.

Medens den franske Armee i Vinteren mellem 1812 og 1813 trak sig tilbage, forsvandt de Keiserlige Tropper, som, ifølge en særegen Overeenskomst, skulde have været tilstæde for at dække Grændserne af Holsteen.

Da den franske Regjering paa samme Tid havde tilkjendegivet, at den vilde underhandle om Fred med alle sine Fiender, fandt Kongen det overeensstemmende med Sin Interesse at gjøre Storbrittannien Fredsforslag. Alliancen med Frankrig havde nu intet Formaal mere. Kongen vilde gjerne have forebygget, at Stæderne Hamburg og Lübeck ikke paa ny skulde falde i de Franskes Magt, for at bortfjerne Krigen fra Sine Grændser, og hindre disse Stæders Ødelæggelse, hvis Velstand er saa umiddelbart forbunden med Hans Undersaatters Interesse. Hs. Majest. blev hindret i Udførelsen af dette Formaal. Hans Interesse fordrede derfor at antage de Tilbud, der gjordes Ham, at fornye Alliancen med Frankrig, og at give den et videre Omfang, for at tilsikkre Sig mægtig Bistand mod de Souverainer, som ikke afsode at erklære, at de havde besluttet at understøtte Sverrigs med Hans Staters Integritet stridende Fordringer.

Kongen har paa Sin Side samvittighedsfuldt opfyldt Traktatens Betingelser.

Medens Hans Hjelpetropper strede ved de franske Troppers Side erholdt de dog ikkun en Deel af den Sold, der, ifølge Traktaten, tilkom dem, og Hs. Majestæts Undersaatter lede føielige Tab, saavel ved det Beslag, der lagdes paa de dem tilhørende Vare i Stæderne Lübeck og Hamburg, over hvilke den franske Regjering tiltod sig at raade, som ved Borttagelsen af de Bankfonds, som vare i sidstnævnte af disse Stæder. De Løvter, der bleve givne om Erstatning i Anledning af disse Besværinger, vare lige saa frugtesløse, som de ofte gjentagne Reclamationer.

Det var i Tractaten lovet, at tyve tusinde Mand skulde være tilstæde for at forsvare Hertugdømmerne og Jylland; men Marschal Prindsen af Eckmühl forlod den Stilling, som dækkede disse Provindser, gik tilbage til Hamborg med alle de under hans Commando staaende Tropper, og overlod til sin egen Skjæbne det Kongelige Troppecorps, der ikke var istand til at modstaae den overlegne Styrke, som rykkede frem for med Magt at tilvinge sig Indgang i Landet.

Fiendernes Indfald i Hertugdømmerne og Fæstningernes Tab vare Følgerne af at Kongen blev forladt af en Allieret, paa hvis Hjelp Han med Føie kunde gjøre Regning.

Hs. Majestæt har været nødt til at give Sit Samtykke til den tungeste Opofrelse, for at sikkre det Øvrige af Sine Stater for det Indfald, hvormed de strax derpaa til Lands truedes af flere Magters forenede Tropper, og for igjen at komme i Besiddelse af de Provindser, som vare faldne i Fiendernes Hænder.

Han tilbagekalder Sin Minister fra de Franskes Keisers Hof, og har erklæret Hs. Keis. Majestæts ved Sit Hof residerende Minister, at han ikke længere erkjendes i denne Egenskab, og at ham skal gives de Midler, der udfordres til hans Tilbagereise til Frankrig. Tillige erklærer Hs. Majestæt, at Han vil forene Sig med de med Frankrig allierede Souverainer, for at medvirke til Gjenoprettelsen af en almindelig Fred, som alle Europas Nationer attraae, og som de danske Stater saa høiligen behøve.

Middelfart, d. 17de Januarii 1814. (St. T.)

Kiøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kiøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 8.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 25 Januarii 1814.

Dagens nyeste Anliggende.

En Subscriptionsplan. *)

Er Nattens Løsen hyppig: "Brand!"
Er Dagens derimod bestandig: "Vand! Vand!
Vand!"
Vi Kiøbenhavnere tilsidst os dog maa hærde!
Man hverken sover eller vaager ret i Mag;
Thi der er uophørlig, Nat og Dag,
Kun Nød og Jammer Slag i Slag
Paa Færde.

Ny gammel engelsk, tydsk, og fransk Elendighed
(Hvorom den seent og tidlig faaer Beskeed)
Forkynder Folk, der netop havde glemt 'en,
Deels over egen Ulyksalighed,
Deels over Efterretningen om Fred,
En lang pathetisk parenthetisk Klemten
Af Kimeren i Dagen, Numer femten.

Som Modgift nemlig derimod,
(Ifald jeg denne Klemten ret forstod)
Var een af sammes æreværde Venner,
Hvis Navn jeg ikke her at nævne nænner,
For nyligen venskabeligst saa god,
Dagvægteren en engelsk Bog at sende,
Som han gad oversat, som skyndigst, til den Ende.

Han ønskede, saa vidt jeg kan forstaae,
Forlægger barestens til dette Værk at faae —
Og derfor skreg, og peb, og klemtede han saa.
Jeg ønsker hiertelig, det maatte hende,
At Himlen saa det vilde vende,
Han dette Hiertens Ønske kunde naae!

Da Værket fylder, (som han skriver)
Sex Ark kun, eller saa omtrent,
At sige: "efter engelsk Prent",
"Og altsaa, efter dansk, Trefierdendeel kun bliver",
Kan Himlen, synes mig, det let faae saadan
vendt.

Det var en Skam, hvis ingenlunde
Bog-Handelen med Alskens Gift
Forlaget af saa tyndt et Skrift
Bestride vilde eller kunde:
En Modgift mod de mange store, smaa
Elendigheds Elendigheder,
Hvorom fra ud- og indenlandske Steder

*) See Dagbladet for Tirsdagen den 18de Januar d. A., 3die, 4de og 5te Columne.

Vi stundom nogen Efterretning faae;
Og stundom ikke nogen, og hvorpaa
Bemeldte Nummer femten synes staae —

En Modgift blot mod dem, vi her i Siælland kjende,
Opveies knap med Guld, end sige med Papiir,
Og sikkerlig en slig velkommen blive
Ei blot for Dagens Ven, men selv for Dagens
Fiende.
Jeg for min Deel er strax til Subscription bereed
Paa denne Mod-Elendighed,
Hvorefter alle Danske tørste,
Hvis og den Ende gjør paa Dagens blot —
den største!

Baggesen.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Hertugen af Tarent (Macdonald), Marskal, Storkors af Æreslegionen, skotsk af Fødsel. Efterat han havde været ansat 1784 som Lieutenant ved Legionen Maillebois, der var bestemt til at tjene det antistatholderske Partie, indtraadte han 1787 som Cadet i det 87de Inf. Reg., og da han omsider havde slaaet sig til Revolutionspartiet blev han udnævnt til Brigadegeneral, og i denne Egenskab brugt ved Nordarmeen, hvor han tjente med Udmærkelse, nemlig 1794 og 95, under Pichegrü. Han udmærkede sig især ved Indfaldet i Holland og i Ostfriesland, hvorhen Overgeneralen havde detacheret ham. Da han var bleven Divisionsgeneral commanderede han 1796 i Düsseldorff, gik omsider til Rhinarmeen, derpaa til den italienske, og bidrog 1798 meget til Championnets Held i de neapolitanske Stater. Da denne sidste var bleven afsat, beholdt Macdonald Overcommandoen over den neapolitanske Armee, og saae sig nødsaget til at være betænkt paa at rømme Landet, som en Følge af Gener. Suwarows og Krays Seire, der truede med at afskjære ham hans Samfærsler;

men inden han iværksatte sit Tilbagetog, dannede han med megen Konst paa alle Kanter et italiensk Insurrectionscorps, som, understøttet af nogle franske Detachementer, sysselsatte i hele den øvrige Tid af Feldttoget mange af Fiendens Folk. I det Øieblik, man troede ham omringet, begav han sig med største Kjekhed bagerst den venstre Fløi af de Allierede, kastede i Begyndelsen en Deel deraf, tabte omsider det blodige, skjønt længe uafgjorte Slag ved Trebia, men opnaaede desuagtet sin Hensigt at iværksætte sin Marsch over Appenninerne og at forene Resten af sine Tropper med den franske Armee. Siden tjente han i det Indre. Han commanderede i Versailles da Napoleon indførte en ny Statsforfatning; han erklærede sig derpaa til hans Fordeel, og tæmmede Jacobinerne. Han har efter den Tid udmærket sig ved mange Leiligheder, især i Spanien. Ogsaa har han været ansat som fransk Gesandt ved det danske Hof. — Hertugen af Neufchatel og Valangin, Prinds af Wagram (Alexander Berthier), Marskal af Frankrige og Vice-Groß-Connetable, Søn og Adjoint af Gouverneuren i Krigshotellet. Allerede meget tidlig ansat ved Armee-Staben, tjente han paa denne Maade i America, og blev Oberst. Ved den franske Revolutions Udbrud slog han sig til det democratiske Partie, men viste bestandigen stort Maadehold; man saae ham endog, da han var bleven Generalmajor over Nationalgarden i Versailles, modsætte sig den 3 Oct. 1793 Forslaget at give Gardecorpset Nationalcocarden. Han viste sig den 9 Sept. i Spidsen for en Deputation af denne Nationalgarde, i Barre de l'ass, og forlangte, at der uden for Portene af Staden Nancy skulde opføres en prunkløs, majestætisk Pyramide med den Indskrift: "Her døde for Fædrenelandet mange Borgersoldater den anden Maaned i den franske Friheds andet Aar." Han begav sig d. 28 Dec. 1791, under Titel af General-Adjutant, til Metz, for at overbringe Generalerne Luckner og Rochambeau den franske Marskalstav. Han vedblev at tjene under Gen. Luckner som Chef for Generalstaben. 1793 gik han til Vendee, og ved Saumurs Indtagelse bleve 3 Heste skudte under ham. Han blev 1796 sendt til Armeen i Italien som Divisionsgeneral, og bidrog meget til dette Feldttogs lykkelige Udfald, ved at beklæde den vig-

tige Post som Chef for Generalstaben. General Buonaparte, som ligeledes satte høi Priis paa hans udmærkede Talenter i dette Fag, medtog ham i samme Egenskab ved sin Expedition til Ægypten. Da han kom tilbage til Frankrige udnævnte hiin ham til Krigsminister, den Gang Revolutionen den 9 og 10 Nov. 1799 (18 og 19 Brum. Aar 8) fandt Sted. Bekjendte ere hans senere Bedrivter og Fortjenester, der banede ham Veien til at blive d. 30 Martii 1806 regierende Hertug af Neufchatel, og til d. 9 Martii 1808 at faae Marie Elisabet Amalie, Prinsesse af Bayern, til Ægte. Frugten af dette Ægteskab er en Søn, født den 11 Sept. 1810. — Hertugen af Rivoli (Massena), Prinds af Eslingen, Rigsmarskal, Storkors af Æreslegionen. Han er født i Grevskabet Nice og var ved Revolutionens Udbrud Underofficier i sardinsk Tjeneste, og da de franske Tropper forsøgte at bemægtige sig Landet, tog han Tjeneste hos dem, aflagde Prøver paa stor Tapperhed og udmærkede militaire Talenter. D. 24de Nov. slog han Piemonteserne ved Castel-Geneste, Brec, og bemægtigede sig Figaretto; d. 16 April slog han et østerrigsk Corps ved Ponte-di-Neva, ovenfor Tanaro; d. 17de bemægtede han sig Ormea, og bidrog mægtigen d. 29de til Seiren ved Saorgio. Da han siden var bleven udnævnt til Divisionsgeneral, commanderede han 1795 den italienske Armees høire Fløi, og vedblev at udmærke sig ved sin Virksomhed, sin Duelighed, og sin Tapperhed. D. 25de Junii tilbagedrev han Østerrigerne, som havde angrebet Stillingerne ved Vado og Tersano, og forsvarede med samme Held Positionen ved det lille Gibralter d. 20 Sept. 1796 bidrog han meget til Seirene d. 10, 11, 14, 15, 16, 17 April, som siden aabnede General Buonapartes glimrende Feldttog. D. 14de Maji indrykkede han i Spidsen for den franske Avantgarde i Mayland, og d. 25de i Verona. D. 22 Junii rykkede han frem mod Roveredo, og tilbagedrev, efter en levende Fægtning, Beaulieus Forposter. D. 6te Julii styrede han Angrebet mod de østerrigske Linier mellem Adige og Floden Guarda, og det lykkedes ham at indtage dem. Mindre heldig d. 29de mistede han den vigtige Post ved Corona, og da han, efter Overgeneralens Befaling, vilde d. 2den angribe

Lonado, blev han kastet, omringet, og han havde allerede mistet 600 Mand og 3 Canoner, da General Buonaparte med Hurtighed ilede ham til Hjelp, befriede Fangerne, gjenerobrede Canonerne, og fordrev Fienden. I den øvrige Tid af denne Maaned vandt Massena den ene Fordeel efter den anden; han forcerede den forskandsede Leir ved Peschiera, gjenerobrede Posterne ved Corona, Montebaldo, Preabolo, Rivoli, og fratog Fienden mange Folk og Canoner. D. 4de Septbr. bidrog han til det gode Udfald af Slaget ved Roveredo, eller Indtagelsen af Linierne ved Santo-Marco, og næste Dag rykkede han ind i Trente. D. 10de bemægtigede han sig de Batterier, som forsvarede Broen ved Brenta, og trængte ind i Bassano. D. 7 Nov. led han et Tab i Nærheden af Scaldaserro. 1797 slog han et østerrigsk Corps, som var rykket frem mod Verona. D. 13 Martii angreb han i Nærheden af Cabon en af General Lusignan anført fiendtlig Division, omringede den, og tog Generalen selv til Fange. Nogle Dage derefter bemægtigede han sig Fortet Chiusa, forcerede Veien til Cassa-Sola, kastede Fienden, trods hans Forskandsninger, fratog ham 600 Mand Fanger og alle hans Magaziner. Imod Slutningen af samme Maaned tilfegtede han sig nye Fordele ved Tarvis og Clagenfurth. I April afsendte General Buonaparte ham i et Ærinde til Wien i Anledning af Freden, og d. 1 Maji begav han sig derpaa til Erkehertug Carl i Durlach. Efterat han havde opholdt sig der nogle Timer, fortsatte han sin Reise til Paris, hvorhen Overgeneralen havde sendt ham, for at faae Fredspræliminærerne ratificerede. Han blev paa en glimrende Maade modtagen i Hovedstaden. D. 18de Maji gav man til hans Hæder i Odeon en Fest, der endtes med et Bal og et Maaltid for 800 Personer. Efterat han havde tjent paa en udmærket Maade som Divisionsgeneral, stod endnu tilbage for ham, at vise sine Talenter som Overgeneral, thi endskjønt man indrømmede ham Udførelsesevne, saa nægtede man ham dog i Almindelighed den til en stor Armees Anførelse saa nødvendige Overskuelsesevne. Men Feldttoget 1799, i hvilket han tappert modstod i Schweitz Erkehertug Carls Anstrængelser, og endte med at bringe den russiske Armee, under Korsakow, i

Norden, beviste, at om man end ikke kan sætte ham i een Classe med Moreau, Pichegru og Buonaparte, saa maa man med Billighed dog sætte ham først blandt Generalerne af anden Classe. Hans uheldige Feldttog i Aaret 1800 i Italien, langtfra at kuldkaste denne Dom, stadfæster den tvertimod. Med en haandfuld Soldater, manglende Penge, Levnetsmidler, Monderinger, Munition, udrettede han alt hvad han kunde mod den af General Melas anførte Magt *), og Genuas Forsvar hædrede en General, der i saa lang Tid, og med et svagt Troppecorps vidste at tilbagedrive Fienden med Fordeel, holde de talrige Indbyggere i Tomme, lære dem at taale Hunger, og med Soldater, der udholdt saa meget Arbeide, Elendighed, og Savn, i lige høi Grad. Napoleon lod hans Talenter og Tapperhed vederfares Ret; han overdrog ham, efter Slaget ved Marengo, Overcommandoen over den italienske Armee. Hans senere Bedrifter ere bekjendte. Napoleon kaldte ham Lykkens Yndling, men Lykken er ligesom saa mange Store ustadig i sine Yndestbevisninger, og den synes heller ikke at have tilsmilet Massena i den senere Tid lige mildt. (Fortsættes.)

*) Denne General, som var bedst istand til at bedømme Massenas Fortjenester, og de under ham staaende Troppers Tapperhed, skrev til ham under Genuas Indslutning: "General! Lykken har ikke understøttet Deres Tapperhed, som ene gjør Dem værdig til hele Verdens Højagtelse. Med et lidet Antal Tropper maa De bukke under for mine Anstrængelser, og De vil bukke under med Ære. Men De offre den Ære, at forsvare Dem indtil sidste Blodsdraabe, for Menneskeligheden, og den Beundring, som intet Menneske kan berøve Dem. Jeg tilbyder Dem en hæderlig Capitulation 2c."

Dersom det er uimodsigeligt, at 2 Gange 18 er 36, saa er det og ligesaa vist, at hvad som er anført i Kjøbenhavns Skilderie No. 5 d. A. angaaende Salget af et Huus, nemlig No. 151 i store Helliggeiststrædet, er et Nonsens; thi det blev tydeligt for Tilstedeværende forkyndt ved 4de Auction, at foruden de ved 3die Auction budne 1800 Rbdlr. S. V., skulde Kjøberen indfrie de i Conditionernes 3die Post ommeldte Prioriteter 1800 Rbdlr. S. V. Hvad enten man nu sagde: det

hele budne er 3600 Rbdlr. S. V., eller: der er buden 1800 Rbdlr. S. V., foruden Prioriteterne 1800 Rbdlr. S. V., det kom jo ud paa et, og burde aldrig kunde underkastes nogen Tvivl, eller give Anledning til slig en underlig Bekiendtgiørelse.

J. H. Baagøe,
Auctionarius ved denne Auction.

* * *

Anmelderen af Bekjendtgjørelsen angaaende hiint Huussalg gjentager her sin engang i No. 5 af Skilderiet fremsatte Mening, "at det, for at forebygge enhver Misforstaaelse, vilde være godt, om i Fremtiden enhver Eiendom, der skal sælges ved Auction, maatte blive opraabt for den hele og virkelige Kjøbesum, saaledes som man fra Arilds Tid er vant til."

Videre indkomne Bidrag til Bedste for Dannerhærens Saarede og Syge:

Fra Hr. Grosserer Jacob Holm, en Committeeseddel paa	100 Rbdlr.
Hr. Grosserer N. D. Bügel .	100 Rdlr.
— Skibscapitain Fischer . .	6 —
— Skibscapitain Kiær . .	6 —
— Kjøbmand Mühlertz . .	100 —
En Nordmand, Borger i Kjøbenhavn	200 —
Ldl. i Lld. . . .	3000 —,

"som en Skyldighed til Staten, da han netop ved Krigens Begyndelse blev Embedsmand og ejede Intet, nu, uden at have fornærmet Hs. Majestæt eller Hans Undersaatter, er Ejer af en taalelig Bopæl, der hidtil blev sparet for Krigens Rædsler." — Endvidere bør vi antegne, at Hr. Grosserer N. D. Bügel, tilligemed de tilsendte 100 Rdlr., forpligtede sig til (i et Brev af 18 Jan.) at tilstille os 3000 Rdlr., "naar et Slag blev holdt, om Seiren end ikke kronede Hærens Bestræbelser."

Langeland,	Lütken,	Høst,
Krigsraad og Ridder af Dannebrogen; den Kgl. Proviantgaard.	Capitain og fungerende Hvervings-Chef; det Kongelige Hvervingscontoir.	Overkrigscommissair; Snaregaden No. 13.

Indenlandske Efterretninger.

Hos Cancelliet er forespurgt, om ikke Beviser, lydende paa vesindisk Courant og udstedte af

danske Undersaatter til danske Undersaatter, maatte være at behandle efter de samme Regler, som ved Forordn. af 5te Jan. f. A. ere fastsatte om Forskrivelser lydende paa dansk Courant, dog med Jagttagelse af den Forskjel af 25 Procent, der finder Sted imellem Værdien af dansk og vestindisk Courant; og, da derhos Beviser paa vestindisk Courant almindeligviis lyde paa 6 Procent Rente, saa er end videre forespurgt, hvorledes Renterne af deslige til Rigsbankpenge omskrevne Documenter kunde være at fastsætte. Cancelliet har i den Anledning yttret følgende. Da Frd. af 20de Marts 1770 ikkun har gjort dansk grov Courant og nogle danske americanske, efter samme Myntfod reducerede Penge, gjældende i de vestindiske Etablissementer, og Frd. af 11te Mai 1775 alene har sat et vist Antal af den kjøbenhavnske Banks Sedler i Omløb sammesteds, saa at ingen for vestindisk Courant var pligtig at imodtage andre end de Banksedler, som vare forsynede med den i Forordningen nævnte Paategning, af hvilke der desuden nu ei existere flere der paa Øen, saa maae de, der have erhvervet Fordringer i vestindisk Courant, ikke være de Indskrænkninger undergivne, som Frd. af 5te Jan. f. A. fastsætter for de Creditorer, der ved Omskrivning af deres Tilgodehavende fra dansk Courant til Rigsbankpenge erholde den ved Begivenhedernes Gang saa dybt nedsatte Valuta, de ellers maatte have modtaget forbedret. Forskrivelser paa vestindisk Courant ere altsaa et alene udenfor Bestemmelserne i Frd. af 5te Jan. f. A., men de Grunde, hvorpaa denne Forordnings Bestemmelser angaaende Reductionen af Fordringer i dansk Courant ere byggede, ere og paa det Slags Forskrivninger aldeles uanvendelige, hvorimod de bør opfyldes efter Lovens 5—1—1 og 2, hvilket og allerhøistbemeldte Forordnings §. 44 synes at bestyrke. (Coll. Tid.)

Det kongelige General-Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium har underrettet Cancelliet om, at det blev en Mand, som under Caution var tilstaaet et Laan af 50,000 Rdlr til at anlægge et Valkeværk, ved allerhøieste Resolutioner af 20de Juni og 11te Juli 1811 bevilget, deels at Renten af denne Kapital i de første 3 Aar skulde udredes af Commerciens Fond, og deels at der for en Kjøbesum af 25,000 Rdlr. blev overdraget en

Dampemaskine, og desuden til Sammes Flytning bevilget et Laan af 5000 Rdlr., for hvilke tvende Summer han først da skulde udstede sin Pante-Obligation paa 30,000 Rdlr., naar Maskinen var opsat og istand til at effectuere 10 Hestes Kraft. Da dette nu er Tilfældet og Obligationen altsaa skulde udstedes, er i Anledning af Frd. af 5te Jan. f. A. opstaaet Spørgsmaal om, fra hvad Tid Laanerens Forpligtelse skulde ansees stiftet, og altsaa Reductionen til Rigsbankpenge regnes, om nemlig for de 25,000 Rdlr. fra Juni 1811, som den Tid Maskinen blev ham overdraget, og for de 5000 Rdlr. fra deres Udbetaling i Mai Maaned 1812, eller om den Dag, da Maskinen først traadt i fuld Kraft, skulde lægges til Grund for Omskrivningen, eller endeligen om derved maatte sees hen til den 26de Mai 1812, som den Dag, da han for de 30,000 Rdlr. udstedte sit Interimsbeviis, hvorom er forlangt Cancelliets Betænkning. Da det derhos var bestemt, at paa Capitalerne aarligt skulde betales 6 Procent, aarligen 4 Procent Rente og 2 Procent Afdrag, og at Samme i de 3 første Aar skulde udredes af Commerciens Fond, men der nu af de omskrevne Capitaler intet aarligt Afdrag vil kunne fordres, saa er end videre forlangt Cancelliets Betænkning om, hvorledes Laaneren efter disse 3 Aars Forløb vil komme til at forrente Gjælden, samt fra hvilken Tidspunkt Forrentningen og Afdragene maatte ansees at tage dens Begyndelse. Collegiet har derpaa svaret, at, da den Cancelliet i Gjenpart meddeelte allerhøieste Resolution af 20de Juni 1811 saa bestemt siger, at Laaneren ei skal ansees som Debitor for de omspurgte 30,000 Rdlr. D. C., førend Dampmaskinen var opsat og istand til at effectuere 10 Hestes Kraft, synes det, at man alene kan antage den Tid, da denne Betingelse gik i Opfyldelse, som Maalestok for Omskrivningen, der saaledes efter de andragne Omstændigheder formeentligen blot vil kunne skee efter det laveste Forhold, der i Forordningens vedføiede Tabel Litr. A. erkjendes. Afdraget paa Gjælden vil ikke kunne fordres uden i Overeensstemmelse med Frdns. §. 32, ligesom Renter ikke kunne kræves af Laaneren for de 3 Aar efter Gjældens Stiftelse, hvori de i Følge bemeldte allerhøieste Resolution skalle udredes af Commerciens Fond, ere forløbne, ei heller beregnes af mere end den

Sum, der vilde være til Rest, efterat de Afdrag vare udredte, som i disse 3 Aar efter allerhøistbemældte Resolution skulde finde Sted; thi for de Renter saavelsom for den Deel af Capitalen, som Commerciens Fond skulde udrede, er ei han, men denne, Debitor. (S. Bl.)

For Cancelliet er andraget, at den Mening skal være opstaaet i Anledning af Forordningen af 5te Jan. f. A. §§. 44 og 36, at Forskrivninger, som i Danmark ere udstedte og lyde paa Species, naar de vare omskrevne til Rigsbankpenge, ikkun vilde blive at forrente i Overeensstemmelse med den i Forordningen vedføiede Tabel Litr. B, hvorfor der er forespurgt, om ikke denne Mening maatte ansees for at være urigtig. Collegiet har derpaa svaret, at Rentetabellen Litr. B, der er et correlatum til Omskrivnings-Tabellen Litr. A, aabenbar kun er anvendelig paa Gjæld, der er contraheret i dansk Courant. Af Gjæld, der er paadraget i Species eller Slesvig-Holsteensk Courant, er derimod den Rente, som forhen lovligen var betinget, ikke bleven nedsat ved allerhøistbemældte Forordning, hvortil der heller ikke skjønnes at have været den Anledning, som fandt Sted i Henseende til de Fordringer i dansk Courant, der ved det nye Pengevæsens Indførelse bleve nedsatte i en Deel af den Værd, som de ved Coursen havde tabt. Saafremt i Øvrigt Vedkommende hellere maatte ønske at see denne Qvæstion afgjort ved Domstolene, staaer Saadant dem naturligviis frit for. (S. Bl.)

Et Handelshuus her i Staden har for Cancelliet andraget, at det i flere Aar har staaet i Handelsforbindelser med en Mand i Fyen, med hvem det da aarligen har opgjort deres Mellemværende og derved gjensidigen efter Kjøbmands Coutume beregnet hinanden Rente af den Sum, den ene hos den anden kom tilgode. Da Huset nu ifølge Conto Courant af 4de Januar d. A. er bleven en Saldo skyldig for Aaret 1812, har det tilbudet at udrede samme i Rigsbankpenge efter Indløsningsforholdet; men, da Creditor har paastaaet Samme omskreven til Rigsbankpenge S. V. efter Gjeldens Ælde, saa har det forespurgt, hvorvidt han hertil maatte være berettiget. Collegiet har derpaa svaret, at Forordningen af 5te Jan. sidstl. §. 31 efter dets Skjønnende in casu maa være Reglen, siden allerhøistbemældte Forordn. §. 32 kun er anvendelig paa Forskrivninger, hvori en vis Betalingstid er

fastsat; hvorimod den af Handelshuset indgivne Conto Courant, naar den endog betragtes som en Forskrivning, formeentligen kun kan blive at sætte ved Siden af en Anfordringsseddel. Saafremt i Øvrigt de Vedkommende maatte ønske at lade denne Qvæstion afgjøre ved Domstolene, kan deri intet være dem til Hinder. (S. Bl.)

En ædel Fremmed, der ei vil nævnes offentligen, har leveret een af de Ældste for Petri Menighed, 150 Sølvspecier til Uddeling blandt denne Menigheds Fattige.

Finantscollegiet har under d. 22 Jan. bekjendtgjort: at de ved Cancellie-Placaten af 8de d. M. indførte Committee-Sedler modtages ligemed Rigsbankpenge i alle Betalinger til den Kongel. Bank- og Vexelcomptoir, til den ophævede dansk-norske Speciesbank, og til den forrige Depositocasse.

Af Fortegnelsen over de i Kirkeaaret 1813 Døde og Fødte i Lollands Stift, sees at af 1792 Fødte vare 178 uægte, altsaa omtrent hvert 10de Barn — et uægte!

I Engelland — denne Vugge for saa mange Synderligheder — findes, som bekjendt, et Selskab, der udelukkende sysselsætter sig med, at forsyne Verden med Bibeler. Det blev stiftet 1804, og har siden gjort overordentlige Fremskridt. I et af vore Tidsskrifter læses i denne Tid en udførlig Efterretning om dette Samfund, som siden har havt Efterfølgere i Tydskland ꝛc. I det brittiske Rige have en Mængde mindre Selskaber dannet sig, for at understøtte Hovedselskabet. I Aaret 1812 fandtes 88 saadanne Hjelpeselskaber i hele Storbritannien. Formaalet er, at bekoste Trykningen af et stort Antal Bibeler i forskjellige Sprog til Uddeling saavel i de engelske Stater, som udenrigs i alle fire Verdensdele, enten aldeles frit, eller til meget lave Priser. Selskabet har ladet trykke Oplag saavel af hele Bibelen, som det nye Testamente i det engelske, welske, gaeliske, irlandske, manske, franske, spanske, portugisiske, italienske, tydske, hollandske, arabiske, gammel- og ny-græske Sprog, foruden Johannes Evangelium i to americanske Stammers Sprog (Mohawk og Esquimaux). I omtrent 8 Aar har det ladet trykke i forskjellige Sprog 140,415 Bibeler og 291,524 nye Testamenter, og siden igjen fra

Marts 1811 til Febr. 1812 over 105,000 Exemplarer af begge Dele. Et i Åbo for Finland oprettet Bibelselskab er af det brittiske Selskab saavelsom af den russiske Keiser understøttet til Bibelens Trykning i det finniske Sprog. I Aaret 1807 besluttede det brittiske Selskab ikke allene at forøge et Oplag af 2000 Exemplarer af det islandske Nye Testamente, som et Samfund i Danmark bekostede, for sin Regning, med 3000 Exemplarer, men endog at besørge et Oplag paa 5000 Exempl. af hele Bibelen trykket i Kjøbenhavn, foruden andre 5000 Exempl. af det ny Testamente. De sidste bleve i Aaret 1807, paa 500 Exemplarer nær, opsendte til Island. Den Deel af det Huus i Kjøbenhavn, hvor de tilbageblevne 500 Exemplarer stode indpakkede, skaanedes af Bomberne, uagtet Huset forresten afbrændte til Grunden. Mange vilde ansee dette for "en Underwirkning eller en usædvanlig Aabenbaring af Begivenhedernes høiere Styrelse," dersom man ikke vidste, at Bomber af samme Caliber hverken have skaanet Kirker eller Altere, Oldingen paa Sygeleiet, eller den Diende i Vuggen.

En psycologisk mærkværdig criminel Tildragelse. (Fortsættelse; see No. 7.)

Johannes Jensen havde, efter hiin Forklaring, ved at gjøre Anstalterne til Reisen, ikke anden Hensigt end den: at bringe Drengen til Lehnsmanden, og end ikke fjerneste Tanke til det der siden passerede. Dette er og, om man ei vil antage en høi Grad af Ondskab hos Johannes Jensen, hvortil hans Caracteer, som forhen sagt, ikke giver Anledning, meget sandsynligt. Thi den der gaaer svanger med Forsæt til saadan Handling, som den senere forefaldne, vil vist ei sætte sig i Forbindelse med andre, der kunde eller maatte ville hindre ham eller røbe hvad der foregaaer, og det var neppe rimeligt, at Johannes Jensen, om han, paa den Tid de afseilede fra Lavig, havde havt i Sinde at tilføie Drengen noget ondt, skulde tilladt Pigen at følge med, naar han ikke dermed forbandt den Tanke: at ville, naar hun havde forladt dem, udføre saadant Forsæt, hvilket da allerede havde viist, i en betydelig Grad, Overlæg. — Først i Anledning af Pigens troskyldige Fortælling: at han nok ei vilde finde Lehnsmanden hjemme, vækkes hos ham, ved Forestillingen om at han saaledes nok ei

vilde blive af med Drengen, men maatte nødes at tage ham tilbage, den Sindsstemning, der, Tid efter anden, frembragte Beslutningen til at skille sig af med Drengen, og hvis Udførelse Øieblikkets Forfatning netop begunstigede. Det er vel tænkeligt: at han nu, da han maatte frygte for, at det eneste Middel han kjendte, til paa en god Maade at skille sig af med Drengen, og som han var i Begreb med at anvende, vilde forfeile sin Hensigt, har i lige saa høi Grad følt Kjedsomhed ved og en Slags Afskye for Drengen, som han tilforn havde viist Omhu og Godhed for ham. — At han fra dette Øieblik af har været i en ualmindelig Sindsstemning, vise de forunderlige Yttringer og den høist paafaldende Fremgangsmaade i at udføre den tilsidst fattede Beslutning: at skille sig af med Drengen. Det Hele synes virkelig saa selsomt, at man, naar man ei henseer til Johannes Jensens egen fri og uforbeholdne Forklaring om det Passerte, om hvis Rigtighed der ei havdes nogen særlig Grund at tvivle, og hvormed det der i øvrigt kunde oplyses, samstemte, maatte snarere ansee det for en digtet, end en virkelig forefalden Tildragelse. — Det maae i Særdeleshed forekomme selsomt, og ved første Øiekast næsten utroligt, at Johannes Jensen, gjentagne Gange, spurgte Drengen, der efter hans Anmodning havde taget fat paa Aaren, om han var fornøiet med at han nu tog og kastede ham i Søen. Enhver, vil man sige, kunde jo dog nok forudsee hvad Svaret vilde blive; og, vil man maaskee tillægge, var det derhos ikke aldeles uhensigtsmæssigt fra Johannes Jensens Side at gjøre Drengen et Spørgsmaal, der, i Forhold til alt hvad der forhen var passeret, kunde hos denne vække Tanken om: at hans Pleiefader muligen havde fattet et Forsæt, der kunde lede til saadant, som det paafulgte Resultat, da Drengen, saaledes forberedt, kunde sætte sig i Forsvars Stand, og man af den, der maatte være forberedt paa at værne om sit Liv, kunde vente at han med den Fortvivledes Anstrængelse og Kraft vilde værge sig? Ligesom jeg imidlertid endog heri finder et Beviis for, at Johannes Jensen paa den Tid han gjorde og gjentog Spørgsmaalet neppe har med Bevisthed tydeligen fattet Forsættet til at udføre Handlingen, troer jeg dog at man, ved et dybere Blik i det menneskelige Hjerte, nok vil kunne forklare det forunderlige i denne Adfærd. (Borgerv. — Forts.)

Kjøbenhavns Børs den 25 Januarii.
I Dag noteredes Speciecoursen 580. — Species solgtes til 34½ à 34¾ Rbmk.

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstidenden.)

Wien, d. 1 Dec. Vore Tidender indeholde den i Ried d. 8 Oct. sluttede Alliancetractat mellem Hs. Keiserl. Kongel. apostoliske Majestæt og Kongen af Bayern, i 11 Artikler. Den 10de er især mærkelig: dens Indhold er følgende: Begge de høie contraherende Parter forbinde sig til ikke at indlade sig i nogen Fredsunderhandling eller noget Forlig med Fienden uden fælleds Samtykke. De love ligeledes gjensidig hinanden paa det høitideligste, at ingen af dem vil antage noget Forslag, som det franske Cabinet middelbart eller umiddelbart maatte gjøre, uden iforveien at have underrettet den anden Part derom. Ogsaa læses i vore offentlige Blade Præliminair-Alliancetractaten mellem Østerrig og Würtemberg, sluttet i Fulda den 2 Novbr. og indeholdende 10 Artikler, af samme væsentlige Indhold som ovenmeldte. — Hs. Keis. Kongl. Majestæt har behaget at skjænke Hs. Majestæt Kongen af Bayern det gyldne Skinds Orden, og selv, ved sin Nærværelse i Frankfurt, at overlevere Høistsamme Ordensinsignierne. — Hs. Maj. Keiseren har overdraget Overcommandoen over den Keiserl. Kongel. Armee i Italien til Hofkrigsraadets Præsident Feldtmarschal Grev Bellegarde, og i hans Fraværelse betroet Feldtmarschal Grev Wenzel Colloredo det midlertidige Præsidium i Hofkrigsraadet. — Hofkrigsraadets Vicepræsident Baron Kerpen er af Hs. Majestæt i Naade meddeelt Afskeed, og den commanderende General i Siebenbürgen, Cavalleriegeneral Baron Stipsicz indkaldt for at gaae Grev Colloredo tilhaande. — Den 29 Octbr. underskreves Capitulationen af Triest's Kastel af den engelske Contreadmiral Freemantel og Grev v. Nugent paa østerrigsk Side, og den franske Commandant Oberst v. Rabie. Den 8de Nov. udførtes den. Besætningen trak ud med alle Krigshonneurs, lagde sine Vaaben ved Indgangen til Staden, og transporteredes med Bagage til Italien. Den bestod af 646 Mand, hvoraf 86

bleve tilbage i Hospitalet. Af Canoner fandtes der 127 i Staden, 55 i Kastellet, ialt 182 Stykker.

Wien d. 21de December. (Ved overordentlig Leilighed). Proclamation. Franske! Seiren har ført de allierede Armeer til Eders Grændser. De ere ifærd med at gaae over dem. — Vi føre ikke Krig imod Frankrige; men vi afkaste det Aag, som Eders Regjering vil paalægge vore Lande, der have samme Ret til Uafhængighed og Lykke, som Eders. — Øvrigheder, Godseiere, Landmænd! forbliver ved Eders Arnesteder. Overholdelse af den offentlige Orden, Agtelse for private Eiendomme, og den strængeste Mandstugt skal udmærke de allierede Armeers Marsch og Ophold. De ere ikke besjelede af Hevnens Aand; de ville ikke føre over Frankrige de talløse Ulykker, hvormed Frankrige i en Række af tyve Aar har overvældet sine Nabøer og de fjerneste Lande. — Andre Grundsætninger og andre Hensigter end de, der have ført Eders Armeer til os, besjele de allierede Monarcher. Deres Hæder skal det være, at have gjort en hastig Ende paa Europas Ulykker. Den Erobring, de attraae, er Erobringen af Freden, men af en Fred, som sikrer deres Lande, Frankrige, Europa en sand Rolighed. Vi forsøgte at finde den førend vi betraadte fransk Grund. Vi gaae nu hen at søge den der!

Marschal
Fyrsten af Schwarzenberg,
Commandant en chef for den store allierede Armee.

— Schweiz har erklæret sig for de Allierede, og den store Armee er gaaet ind i Frankrige, deels gjennem Schweiz, deels ved at sætte over Rhinen ovenfor Hünningen. — Lord Castlereagh er ankommen til Fastlandet, for der at conferere med de allierede Magters Ministre om den almindelige Forfatning. — Hs. Majestæt har givet almindelig Pardon til alle de Deserteurer af hans Armee, som inden Januars Slutning i Aaret 1814 vilde vende tilbage og tage Tjeneste. De, som ikke længere ere tjenstdygtige, have Tilladelse at leve i de Keiserl. Arvelande. Dog gjelder denne Generalpardon ikke for Saadanne, der, foruden Desertion, have gjort sig skyldige i anden Forbrydelse.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 9.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 25 Januarii 1814.

Om Satiren.

Det gives kun faa menneskelige Idrætter, der ikke,
ligesom Janus, have et dobbelt Ansigt, der paa den
ene Side ligner en barsk Olding, og paa den anden
en smilende Yngling. Næsten alle have de deres
alvorlige og deres latterlige Side, alt efter den
Synspunkt, hvorfra, det Lys hvori, og det Øie,
hvormed de betragtes. Den alvorlige Side see vi
alle, den latterlige er mere skjult. Der udkræves,
om just ikke altid udmærkede Gaver, saa dog et
ovet Øie til at see denne end hiin. De Skjær,
paa hvilke man kan strande, ere langt hyppigere
paa det Latterliges end paa det Alvorliges Farvan-
de. Grændserne imellem det Comiske og Carrica-
turen ere langt vanskeligere at træffe, end Grænd-
serne imellem det Sublime og Svulstige. De fleste
Nationer kunne derfor opvise ti, endog mesterlige,
alvorlige Digte mod en Hudibras, Donquixotte
eller Peer Paars. Men netop denne dobbelte
Skikkelse, de menneskelige Idrætter have, og den
større Vanskelighed, der er forbunden med at vise
visse af dem fra deres latterlige Side, gjør det
den satiriske Skribent saa meget mere til Pligt, at
være i dette Tilfælde saa forsigtig som muligt.
Men hvor megen Forsigtighed han end bruger, vil
man dog kunne indvende mod enhver, endog den
meest grundede, Satire, at den satiriserede Gjen-
stand ogsaa har sine fordeelagtige Sider, og at
man, ved at vise den i et latterligt Lys, mueli-
gen mere skader end gavner den gode Sag.

Voltaire, denne saa ofte forhaanede og ligesaa
ofte blindt forgudede Satiriker, har, som en Me-
ster, vist baade hvor godt og hvor slet Satiren
kan anvendes. Hans Domme over Religion og
Bibel er uden al Critik; begge har han bedømt
med sin Tids Letsindighed, og straffet sig selv haar-
dest ved den Vankundighed, han i dette Fag næ-
sten ved alle Leiligheder røbede. Derimod var han
een af de første, som med Satirens Vaaben gik
Fanatismen og Pietismen i Møde, og det i en
Tidsalder, da begge havde saa mægtige Forsvarere
een af de første, der aabnede Selvtænksomheds
og Ytringsfrihedens [illegible]
Kun den, der aldrig har læst Voltaires Værker,
kan nægte, at de indeholde meget Fortræffeligt. At
de Franske saa taabeligen forgudede ham, vil nep-
pe nogen undres over; men at en Mand, som har
gjort saa meget for Menneskeheden, som Voltaire,
fortjener, med alle sine Skrøbeligheder, i det mind-
ste Efterverdenens Agtelse, og ikke bør haanes,
derom kan ikke være nogen Tvivl.*) Lad hans reli-

*) Siden den asiatiske Prinds Menozas Tid er der
vel neppe fældet nogen haanligere Dom over Vol-
taire, end i den i Slutningen af Aaret 1812 ud-
komne Verdenskronike, hvori siges: "at det gamle
Skarn i Ferney jublede paa Gravsens Bred,
da — Pressen (i Danmark) blev frigivet, og al-
skens Uhumskhed udstrømmede af sit skidne Kil-
despring." Man vilde finde det heel ubegribeligt,
hvorledes Voltaire, der snarere forstod Malebarisk
end Dansk, kunde juble over den fra den Dan-
ske frigivne Presse udstrømmende Uhumskhed, der-
som man ikke vidste, at her sigtedes til denne

giøse Synsmaader have været nok saa falske; de betage ikke hans Arbeider, udenfor det theologiske Fag, deres virkelige Værd. Er vel nogen saa ufornuftig, at foragte Bogen om Pligterne, fordi Cicero har været en H e d n i n g ?

Blandt vor Tidsalders mange Emner til Satire, der godtgjøre Sandheden af den ovenfor fremsatte Mening om de menneskelige Idrætters Janus-Ansigt, høre de mange Surrogater, som deels Nyhedssyge, deels ogsaa Nødvendigheden har opfundet. De kunne blandt saa meget andet tjene til Beviis paa, at den gavnligste Ting kan have sin latterlige Side. Uagtet ingen Fornuftig kan finde det latterligt, at lægge Vind paa Surrogater i Almindelighed, eller nægte at Tangsalt, Beensuppe og Hestekjød kan have sin store Nytte, ja at det altid er godt, at have flere Ting at vælge iblandt, saa kan man dog neppe holde sig for at smile, naar man seer den Bram, hvormed ethvert nok saa vindigt Surrogat bebudes og anprises, og den Raskhed, hvormed man saa ofte har villet overtale os til at troe, at vi kunne undvære nu det ene, nu det andet Naturproduct.

I Almindelighed see vi Tingenes Janus-Ansigt længe fra den ene Side, og selv Satiren lykkes det ofte kun meget seent, at blotte den Side, som viser os det Latterlige. Det gaaer næsten hermed [illegible] ret comiske, da man ophørte at bruge dem. Der foregaaer ofte tusinde Latterligheder lige for vore Øine, som det er vore Børn og Børneborn forbeholdent, at lee af, medens vi selv stundom maa græde derover. Der har været Tider, da ingen vovede at lee af Saavedras Donquixotte, af Butlers Hudibras eller af Holbergs Peder Paars, fordi disse Idealers levende Origina-

Forfatters berømte Brev til Christian den Syvende, hvori han med al Ærbødighed for Kronikens Dom viste sig som en af Kjerlighed til Sandhed og Oplysning i høi Grad besjelet Mand. Man maatte ikke have læst hans Epistel, dersom man kunde overtale sig til at troe, at han har jublet deri over Pressens Uhumskhed. Den sidste er iøvrigt næsten altid en Frugt af Skrive-, Glimre- og Vindesyge, men ikke af den frigivne Presse. At den meest ufri, lænkebundne Presse kan fremb̄ringe den utaaleligste Uhumskhed, lærer os baade ældre og nyere Tiders Erfaring.

ler vandrede uforstyrret omkring paa Jorden. Det hedder derfor med Føie:

"Maaskee i Graven, naar forraadnet er hans Krop,
"Man slaaer paa anden Streng, i anden Tone spiller."

Men man troe ikke strax, at en Tidsalder er fri for Latterligheder, fordi man ikke seer dem paa Prent, eller fordi den satiriske Skribent ikke finder det betimeligt, at vise dem. Det Latterlige skjuler sig ofte bag det Alvorlige, lig Foraarsspirer under Sneen, der først, naar denne smelter, fremkomme af deres hvide Grav. Held den, der kan tale om Latterligheder og Taabestreger, lig den Søfarende om den overstandne Reises Farer, og vee den Slægt, der maa græde af det, hvoraf Efterslægten engang vil lee! — I gamle Dage havde de Store saakaldte Hofnarre, der erstattede dem Mangelen af lærde Narre, eller med andre Ord: af satiriske Skribenter. Som Narre havde de Lov til at sige, hvad de Vise maatte tie med. Men begge Slags Hofnarre kom reent af Brug i Begyndelsen af det forrige Aarhundrede. Allerede Rabener nedlagde Satirens Svøbe af Frygt for Mistolkning, og jo mere Verden begyndte at trænge til denne Svøbe, desto mere forvandledes den fra en smeldende Cabrioletpidsk til en tynd Ridepidsk. Den maatte smelde saa fiint, saa varlig, at Taabelighedernes dovne Øg tilsidst blev ganske ligegyldigt for dens Snert. Satiren maatte være saa ualmindelig almindelig, naar den ikke skulde støde, at Skildringerne, naar de skulde være efter de strænge moralske Smagsdommeres Forskrifter, baade maatte ligne alle og ingen.

Hvad der viser den menneskelige Svaghed i et høist besynderligt Lys, er den egenkjerlige Halsstarrighed, hvormed man modsætter sig enhver Sandhed, naar den kommer fra andre end os selv. Med Føie siger Montaigne: dersom det ikke lignede en Taabehandling, at tale med sig selv, saa vilde man hver Dag og hver Time høre mig sige: fy din Nar! — Man bryder sig intet om at sige om sig selv, at man har handlet dumt, enfoldigt, urimeligt, men Gud trøste enhver anden, der vover at sige det, var det end med nok saa stor Grund. Heri ligger nok den vigtigste Aarsag til den slette Modtagelse, som Satiren næsten altid finder her

paa Jorden, saavel i de Stores Palladser som i de Ringeres Hytter. Den vandrer landflygtig omkring fra By til By, og er udsat for saa meget større Fare, som den forsømmer at iagttage det strængeste Incognito, og er uforsigtig i sin Forklædning.

Om den Rigsbankcours, der skal noteres næstkommende 1ste Februari.

Den offentlige Opmærksomhed er i denne Tid med Føie henvendt paa den Cours, Rigsbanken vil lade notere næstkommende 1ste Februari, og det af en dobbelt Grund: deels er nu Freden med Engelland og Sverrig indtruffen, deels har den Maalestok, hvorefter Rigsbanken, i Følge sin Fundation, skulde notere Coursen, nemlig Hamborger Banco, saa godt som ophørt at være til. Den eneste Rettesnor, der er bleven tilbage, ere Species, og disses Cours have taget en saa fordeelagtig Vending, at en Specie, som eengang i Løbet af indeværende Halvaar kostede 145, er gaaet ned til nogle tredive. Det er en naturlig Selvfølge, at dersom Rigsbanken skal sætte sin Cours efter de forskjellige Banco- og Speciecourser, der siden 1ste Aug. have været noterede, vil Rigsbankcoursen paa en Specie blive langt høiere, end den virkeligen kan kjøbes for in Natura. Følgen heraf kunde muligen være den, at Specierne, og med dem de fleste Fornødenheder, vilde stige, efter den forhøiede Rigsbankcours, istedet for at baade disse og hine nu ere paa saa gode Veie til at falde. Man kunde maaskee indvende herimod, at Rigsbankcoursen kun følger Gjennemsnittet af det forløbne Halvaars Børscourser; at efter den Sølvværdien af Renter til Banken og Privatcreditorer, Afgivter til Staten og Renter, som betales af Staten, retter sig, og at Rigsbankcoursen gjerne kan være f. Ex. 700, uden at derfor en Specie behøver at gjelde mere end 34 Rbmk. Men den, som kjender vort Handelsvæsen veed, at hiin Cours hidtil har været Maalestokken for Prisen baade paa Species og Varer, og at det, saalænge Rigsbankcoursen stod 375, altid hedde: under 22 Rbmk. kan en Specie ikke falde. Dog dette er ikke den eneste

ufordeelagtige Virkning, der kan flyde af en forhøiet Rigsbankcours; den allerede følelige Pengemangel kunde letteligen blive derved end mere trykkende, og Tilveiebringelsen af en saa forøget Masse Sedler høist vanskelig. Selv den, der har sine Indtægter efter Sølvværdie, vilde upaatvivlelig komme til at lide derved, thi man maa billigen meget befrygte, at hans Udgivter vilde stige i et meget ulige Forhold til hans Indtægter. Det henrundne Halvaars Erfaring synes at bevise det. Hvor meget er ikke alting steget siden Rigsbankcoursen sidste Gang noteredes? Man sammenligne Priserne, og man vil forbauses. — Forfatteren af disse Linier er, paa Grund af Ovenanførte, af den Formening, at det vilde være gavnligst for det Almindelige, om Rigsbankcoursen indtil videre blev staaende paa 375, og at ingen ny Cours noteredes førend om nogle Maaneder. De indtrufne store Begivenheder ville fuldkommen berettige til en saadan Udsættelse.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Hertugen af Valmy (Kellermann), Senator, Rigsmarskal, Storkors af Æreslegionen, begyndte sin Bane som simpel Husar ved Legionen Conflans, udmærkede sig ved sit Forhold, blev derpaa udnævnt til Officier, siden Oberst for et Regiment, og tilsidst (1791) General. I dette sidste Tidsløb slog han sig til Revolutionspartiet, og man brugte ham, som en Følge heraf, i Elsaß, hvor han bestræbte sig for at lægge Tømme paa Troppernes Mangel paa Mandstugt. Efterat han i Aug. 1792 havde aflagt Lighedseden, fik han Commandoen over Moselarmeen, iværksatte d. 6te sin Forening med Dumouriez, og tog derpaa Positionen ved Valmy. D. 19de understøttede han et Angreb, der, skjønt meget ubetydeligt i sig selv, er bleven berømt, under Navn af Canonaden ved Valmy, fordi det i dette Feldttog var den første Fægtning, der og endtes med at have meget vigtige Følger. Den franske Armee, sammensat af Bønder, og i en Hast sammensamlede Recruter, havde været i den allerstørste Bestyrtelse, da Preus-

ferne nærmede sig; men den trodsede i to Timer Ilden af deres Artillerie — et Vaaben, der aldrig burde bruges mod nye Tropper af Frygt for at give dem Tid til at samle sig — Nationalcaracteren vaagnede, Behjertethed afløste Modfaldenhed, og hver Soldat, som ansaae sig for en Helt, angreb nu om Aftenen med Uforfærdethed den Fiende, der om Formiddagen havde bragt ham til at skjelve. Kellermann, snart angreben, snart forsvaret af Jacobinerne, snart optaget, snart udstødt af deres Klub, blev afvexlende brugt ved Mosel, ved Alperne, ved Lyons Beleiring, og omsider i Begyndelsen af Septbr. 1793 sat i Abbediet. Efterat Revolutionstribunalet havde sat ham i Frihed igjen, tog han i Novbr. 1795 atter Commandoen over Alpe-Armeen, som saa at sige ikke var mere end Reserven af den italienske Armee, siden den Tid General Buonaparte anførte denne. Da han som Militair just ikke regnedes blandt Hærførere af første Rang, saa blev han længe i et Slags ubemærket Tilstand, indtil Buonaparte i Dec. 1799 udnævnte ham til Medlem af Senat Conservateur.

(Fortsættes.)

Søndagen.

Et Ugeblad.

Udgivet af Jens Immanuel Baggesen.

Under denne Titel indbyder Forfatteren af Labyrinten og Gjengangeren Skilderiets Læsere til en lille ugentlig Underholdning i Vers og Prosa, bestemt til blot og bar litterarisk Tidsfordriv, uden mindste Indblanding af statistisk Nyt og politisk Gammelt. Den herskende Høkeraand, som nu omstunder despotisk regjerer Jorden, og mere eller mindre aabenbarer sig i alle smaa og store Verdenshandeler, har tvunget ogsaa ham, meget imod hans Villie, endelig aldeles at opgive Planen til en fuldstændig Udgave af hans samtlige Skrifter, og for at undgaae en offentlig Tryk-Bankerot, fra nu af at falbyde sit Oplag af Sort paa Hvidt i smaa Partier. Intet Under, at ogsaa han, paa en Tid da Europas ældste Stater, og Fædrenelandets gamle Jordegodse parcelleres — da alle Kroner blive til Skillemynt — alle Tønder Guld til cirkulerende Sedler — og alle Folianter, Qvarter, og Octaver til Flyveblade — trods hans sidste Anmeldelse, har maattet udstykke sin lille Bondegaard paa Sydsiden af det danske Parnas. I Umueligheden af anderledes at kunne fortsætte Bestridelsen af de ham paaliggende litterariske Skatter og Afgivter, har han forvandlet den smule Guldsand, han havde liggende paa Kistebunden, til Bladguld — tienende, som saa, vel ikke længer til Ringe paa Musernes Fingre, eller til Strænge paa Kunstens Harper; men i det mindste til at forgylde Pebernødder i Gratiernes Julestue, og — Piller i Smagens Officin. Saalidet og hans prosaiske og poetiske Eiendom var, er den dog ved denne periodiske Finantsoperation bleven til en betydelig Strøe-Bank, Afspredelses-Fond, og Flyve-Masse, der ikke lader ham befrygte, nogensinde herefter at standse med Betalingen af sin Gield til Publicum, saa længe, han lever, og den i Litteraturen gangse Skillemynt og Navnværdie bliver ved at gielde. Regelmæssig altsaa skal, hver Hviledag i Ugen, et Blad, af Størrelse og Format, som Skilderiet, trykt, som Dannora, indeholdende korte philosophiske og æsthetiske Blandinger, Smaadigte, og en staaende Artikel for Bemærkninger over fædrenelandske originale Skuespil og deres Opførelser, tilbringes Prænumeranterne, imod Erlæggelsen af 4 Rigsbankdaler og 1 Mark for hvert Qvartal i Forveien. Det første Ark udkommer næstfølgende Søndag, den 6te Februar, og vil, som Prøve paa hvad man omtrent kan vente sig, være at faae i alle Byens Boghandlinger for 2 Rigsbankmark.

Kiøbenhavn, d. 29de Jan. 1814.

Baggesen.

Indenlandske Efterretninger.

Fredagen d. 26de Novbr. blev i det Kongel. Danske Videnskabernes Selskab forelæst en Skrivelse fra Selskabets Æresmedlem, Hr. Baron Schubart, Storkors af Dannebrogsordenen og

Envoie ved de italienske Hoffer. Denne Skrivelse indeholdt adskillige litterariske Efterretninger fra Italien, hvoraf følgende ere de mærkeligste. Det er bekjendt, at man maa anvende ubegribelig Taalmodighed ved Oprullingen af de herkulanensiske Manuskripter, for at kunne paa den med Gummivand i smaae Stykker enhæftende Guldslager Hinde, og de igjen paa disse paa lignende Maade befæstede Traade afvikle de, næsten i Støv henfaldende Askestumper, hvoraf disse Haandskrifter bestaaer. Sjeldent kan man bestemme en Manuskript Rolles litteraire Værd, forend man ved et langvarigt og møisommeligt Arbeide kommer til Enden, hvor Titlen er; saaledes har man fundet mange efter flere derpaa anvendte Aars Møie at være Kjøbecontracter, og andre for den lærde Verden ubetydelige Documenter. Mange Haandskrifter ere i Forskningen ved slet Behandling gangne forlorne, men der er endnu et betydeligt Antal tilbage, som muligt vil kunne give rigt Udbytte. Næsten 300 Haandskrifter ere hidtil enten aldeles, eller for største Deel oprullede. Deraf ere følgende de vigtigste: a) Philomedes om de Virkninger, som Musik frembringer paa Menneskets Constitution. b) Epicurus om Naturen, tvende Bind. c) Philomedes om Rhetoriken, tvende Dele. d) Philomedes om Forvantskabet imellem Dyder og Laster. e) Philomedes om Lasterne. f) Philomedes om Digterne. g) Philomedes philosophiske Fragmenter. h) Demetrici Geometrici Fragmenter. i) Polistrates om den ufornuftige Foragt. k) Carnisius om Venskab. l) Colothes om Platos Dialog, kaldet Isis. m) Philodemus om Religionen. n) Chrysippus om Forsynet. — Af alle disse ere kun de tvende første nævnte, ved Trykken bekjendtgjorte. — Paa Pompeias Udgravning arbeides med største Iver. Da man her skrider frem efter en vis Plan, og søger ganske at omgaae Byens Mure, kan man haabe, at denne af Asken igjen fremgaaende Bye vil blive et af Oldtidens herligste Mindesmærker. De paa Veien tæt uden for en af Stadsportene til Byens fortrinligste Mænd indrømmede Gravsteder og de interessante antike Gravminder staae allerede ganske udgravede, og som nylig udgangne fra Mesterens Haand. — Med Brevet fulgte en Afhandling af den berømte Piazzi i Palermo om Kometen 1811, og en Oversættelse af en Afhand-

ling over den magnetiske Kraft af den violette Solstraales yderste Rand, af Professor Morichini i Rom. Forfatteren er bekjendt af en Afhandling om Badene i Nocera, og af hans for ikke længe siden gjorte Opdagelse, at Tændernes Emaille indeholder Phosphorsyre.

Fredagen d. 10de Decbr. blev Hr. Commandeur-Capitain og Navigations-Directeur Wleugel valgt til det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs ordentlige Medlem.

Fredagen d. 7de Jan. forelæste Hr. Justitsraad og Professor Wiborg, Ridder af Dannebroge, i det Danske Videnskabernes Selskab, botanisk og oeconomisk Undersøgelse af Spelten, som en nyttig Kornart for de danske Stater.

En Mand har for Cancelliet andraget, at paa Skiftet efter hans afgangne Fader blev til ham udlagt 400 Rdlr., som af Overformynderiet bleve modtagne og udlaante til en Skipper, som derfor under 12te December 1807 udstedte sin Pante-Obligation. Da han var bleven myndig under Curator, udstedte han under 21de Juni 1810 Afkald til Overformynderiet, hvorfor de 400 Rdlr. bleve afskrevne paa Obligationen, uden at de dog af Debitor udbetaltes, da Samme efter Overeenskomst fremdeles hos ham bleve indestaaende, og hidtil ere blevne forrentede, dog uden at Forskrivning derfor er udstedt. Da Gjælden nu skal omskrives til Rigsbankpenge, har han holdt for, at Saadant burde skee efter den udstedte Obligations Datum; men, da Debitor har formeent, at det under 11te Juni 1810 udstedte Afkalds Datum burde tages til Følge, har han anholdt om herover at meddeles Cancelliets Resolution. Collegiet har derpaa svaret, at, naar Debitor, uagtet den paa Pante-Obligationen tegnede Qvittering, ikke har udbetalt Sammes paalydende Sum, maa han, efter Cancelliets Skjønnende, endnu ansees for Debitor efter sin Forskrivning, og altsaa Forordningen af 5te Jan. f. A. §. 23 her anvendelig. Skulde i Øvrigt Vedkommende ønske at see denne Sag afgjort ved Domstolene, staaer Saadant dem naturligviis aabent. (Coll. Tid.)

I Hans Majestæt Kongens Fraværelse udsættes, efter høiere Befaling, den til den 28de Januarii bestemte Geburtsdagsforestilling.

De Kongelige Casser have i denne Uge begyndt at udbetale Renterne af Caperobligationer i Commiteesedler, hvilke nu ogsaa, ligesom alle andre offentlige Papirer, ere blevne en Gjenstand for Handel.

I Aaret 1813 have i Frederiks Hospital været 2957 Syge; deraf ere 2048 udgaaede, og 268 døde. 281 vare endnu tilbage i Hospitalet ved Aarets Udgang.

I Aaret 1813 har i Søe-Etatens Hospital i Nyeboder været indlagt 1204 Syge; deraf ere udgaaede som restituerede 1076, og døde 70 Personer. I Stiftelsen ere fødte 6 Børn.

Den forhen i dette Blad omtalte uforbrændelige Spanier, Gely Latour, er nu ankommen her til Staden. Han giver tre Forestillinger, d. 30 og 31 Jan. og d. 1ste Febr., i Hr. Casadabans Sal paa Kongens Nytorv No. 5, Kl. 6 om Aftenen. Han gaaer i en Ovn, som er varmet indtil 130 Grader Reaumur, holdende i den ene Haand Æg, og i den anden et Stykke Lammekjød, og kommer ikke ud, førend det er stegt lige til at spise.

I Anledning af det Kongel. Døvstummeinstituts Aarsfest holdes offentlig Examen i Stiftelsen Løverdag og Søndag Kl. 11, hvortil dens Velyndere indbydes.

Den 5te Febr. og følgende Dage bliver ved Auction hos Hofboghandler Beeken bortsolgt Bøger, Kobbere og Musikalier, tilhørende afg. Justitsraad Winther, Cand. Lassen, Bogholder Schmidt og Musikdirecteur Lienhardts Boe.

Ved Auctionen i Præstøe d. 24de vare Priserne saaledes: Watertvist i hele Pakker fra 32 til 40 Rbd., Muletvist i halve Pakker fra 13 Rbd. 4 Mk. til 15 Rbdlr. 1 Mk., couleurt Tvist i hele Pakker fra 50 til 106 Rbdlr., Cambridge efter Bonitet fra 30 til 83 Rbdlr. pr. Stke., fineste blaae Caffe fra 7 Rbmk. 3 ß. til 7 Rbmk. 6 ß. Pundet, Rødviin fra 260 til 271 Rbdlr. a 30 Viertler, engelsk Porter 7 Rbmk. 13 ß. pr. Bouteille, 3 Kurve fremmede Planter 45 Rbdlr., Blomkaalsfrøe 47 Rbdlr. pr. Pd., Agurkefrøe 12 Rbdlr. pr. Pd., Farver fra 1 til 16 Rbdlr. 4 Mk. pr. Pd. (Alt med Tillæg af 12½ PC.)

Kjøbenhavns Børs den 29de Januarii.

I disse Dage er her ved Auction solgt: En Panteobligation, stor 1200 Rbdlr. S. V., som svarer 2 Procent S. V. i aarlig Rente med 3die Prioritets Panterettighed udi Huset No. 214 i Adelgaden, næstefter 3250 Rbdlr. S. V., som derpaa hefter i første og anden Prioritet; i Husets gamle Assurance er 4500 Rbdlr. S. V., for 86 Rbdlr. pr. 100 Rbdlr. S. V. 1000 Rd. Species i constanable Bankfonds, som bærer 3 PC. i Sp. eller 7 Rbdlr. S. V. for hver 100 Rdlr. Species for 66 Rbd. N. V. pr. 100 Rd. Species.

Den 27de solgtes her ved Auction: Gulvsteen 5 Rbmk. Stkt., Jernplader 86 Rbd. Skippd., Lys 4 Rbmk. 6 ß. Pd., Talg 7 Rbdlr. 2 Mk. Lispd., Søm 16 Rbmk. 12 ß. 1000de, Glas 68 Rbdlr. Kisten, Hængelaase 16 Rbmk. 4 ß. Dusinet, Messingtraad 11 Rbmk. 4 ß. til 18 Rbmk. 8 ß. Pd., Latonmessing 17 Rbmk. 8 ß. Pd., Eddike 140 til 141 Rbd. Oxhovedet, Kommen 143 Rbd. Tdn., Kjønrøg 5 Rbmk. Pd., Blikplader 4 Rbmk. Pd., Potaske 4 Rbmk. til 3 Rbmk. 7 ß. Pd., Victriol 2 Rbmk. 2 ß. Pd., Rigsbankobligationer 121 til 124 Rbdlr. — Den 28de solgtes: Melis 7 Rbmk. 4 ß. til 8 Rbmk. 4 ß. Pd., Rødviin 415 til 437 Rbdlr. pr. 30 Viertler, Voxlys 17 Rbmk. pr. Pd. — Speciecoursen noteret 600. — Species solgtes til 36½ a 36 Rbmk.

En psycologisk mærkværdig criminel Tildragelse. (Fortsættelse; see No. 8.)

Det er tilforn bemærket, at Johannes Jensens Caracteer, efter hans Naboers og Bekjendteres Erklæring, i og for sig var god, og at han for Drengen selv havde viist al den Omhu og Godhed, man, efter det Forhold hvori han selv frivillig havde sat sig til denne, kunde forlange. Aldeles kunde det oprindelig gode i hans Caracteer, da han var paa Veie til at fatte en Beslutning, for hvis Udførelse Menneskeheden gyser, ikke udslukkes, thi vel virker en Følelse særdeles heftigt, naar det er den modsatte af den man hidtil nærede, men ondt bliver Mennesket kun ved lang Tid at ponse paa

lastværdige Forsættets Udførelse eller oftere at gjentage slette Handlinger. Det var da uundgaaeligt, at, i det Dieblik, hvor saa at sige, den gode og den onde Følelse kjæmpede med hinanden, maatte Johannes Jensens Tænkekraft og Forestillings-Evne sløves, og han kunde vel, om man selv ikke vil antage det forunderlige Spørgsmaal for at være en reen Følge af Sindsforvirring, falde paa den Forestilling, at om Drengen til det gjorte Spørgsmaal svarede ja — muligen fordi denne vilde optage det Hele som Spøg og ei som Alvor — havde han selv givet sit Samtykke til at kastes over Borde, og kunde saaledes ikke klage over, at det Spørgsmaalet gik ud paa blev iværksat. Meget mueligt, at Johannes Jensen heri har søgt en Beroligelse for sig selv, da Forsættet, at skille sig ved Drengen, ved de Betragtninger Pigens Fortælling havde anlediget, var opvakt. — At Drengens benægtende Svar paa det gjentagne Spørgsmaal imidlertid ei ledede Johannes Jensen paa andre Tanker var ikke unaturligt. Har han ønsket et bekræftende, for herved i sin Sindsforvirring at finde for sin Samvittighed en Slags Undskyldning, saa har han følt Misnøie over at hans Ønske slog feil, og letteligen har dette bragt ham paa Tanken om ikke derfor at lade Forsættet slippe, ja vel snarest vakt en Harme over at Drengen ikke vilde optage Spørgsmaalet som det attraaedes, der igjen har fremskyndet Forsættets Udførelse. Og var Spørgsmaalet allene Virkning af Sindets Forvirring — det er dog meget mærkeligt, at det gjentoges, og han, efter hans Forklaring, i Mellemtiden sad stille og tankefuld — maatte og et blot Svar, der ikke ledsagedes af andre Yttringer ved Ord eller Gjerning fra Drengens Side, være ham ligegyldigt og ikke kunne virke nogen Forandring i hans Sindsstemning. — Næsten utroligt er det, at Johannes Jensen kunde i omtrent en Fjerdedeel Time holde Drengen saaledes neddykket i Vandet, som han har forklaret, og at Drengen ikke skal have gjort Modstand da han maatte skjønne det gjaldt hans Liv, eller under denne Behandling yttret Tegn til Smerte. Saa vist der nu skulde i og for sig en betydelig Grad af Styrke til at holde et halvvoxent Menneske, — om man end ikke vil antage en Dreng paa omtrent 12 Aar for mere — saalænge ned under Vandet, er det vel ogsaa tænkeligt, at den

lidenskabelige Forfatning i hvilken Johannes Jensen under denne Handling selv nødvendigen maae have befunden sig, kan have, om det behøvedes, forhøiet hans Kræfters sædvanlige Maal. Det er ikke sjeldent at man seer Mennesket, der handler i en, især øieblikkelig eller kort Tid virkende Lidenskab, anvende en langt større Kraft end man har troet det kunde være i Besiddelse af. Hvilken Grad af Haardførhed og Udholdenhed i legemlige Lidelser i øvrigt det ikke forfinede eller forkjælede Menneske maae kunne opnaae, og i de Egne, hvor dette passerede virkelig har opnaaet, viser den Omstændighed, at Drengen, efterat have været saaledes neddykket i Vandet, endnu, da Johannes Jensen drog ham første Gang op, ved at drage Aande yttrede Livstegn. — At nu hans Banemand i dette Dieblik ei allene ikke afstod fra sit Forsæt, men endog kunde, efterat han, saaledes som Ordene i hans Forklaring lyde, havde en Tid betragtet ham for at frelse ham til Live, hvilket dog ikke skede, overtale sig til paa nye at gjentage den Behandlingsmaade, om hvilken han maatte være overbeviist den vilde skille Drengen ved Livet, røber vist nok en med koldt Blod udøvet Grumhed, fra hvilken man, ei uden Afskye for Gjerningsmanden, vender Dinene bort; og neppe kan man for denne mod al menneskelig Følelse stridende Fremgangsmaade, finde nogen Undskyldning i den raa og ucultiverede Fjeldboers til finere Følelser mindre opvakte Caracteer. Dog er det vel ei vanskeligt at slutte sig til Johannes Jensens Sindsforfatning i de Dieblikke. Det er sædvanligere at den onde Tanke eller Beslutning standses, tidligere eller endog i det Dieblik da den skulle gaae over til Handling, end at den onde Handling, engang paabegyndt, af den Handlende, med frit Forsæt, ikke fortsættes; det første kan være Virkningen af moralske Grundsætninger eller af Betragtningen over de Vanskeligheder, der ville møde eller kunne ventes ved Udførelsen, det sidste derimod skylder sædvanligst en pludselig, uventet og uforudseet, Begivenhed sin Tilværelse, der saa voldsomt ryster den Handlende, at den river ham aldeles ud af Handlingens Virkekreds.

(Borgerv. — Forts.)

———

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstidenden.)

Eisenach, d. 10 Nov. Hos os seer det forgeligt ud. Døde Mennesker og Heste ligge endnu i stor Mængde udenfor Staden. Sygdom har saaledes taget Overhaand, at i vor Stad, som neppe tæller 6000 Mennesker, døde i forrige Uge 49 Personer af Nerve- og Forraadnelsesfeber.

Düsseldorf, d. 12 Nov. I Morges Kl. henimod 7 rykkede en Eskadron Kongelig Preussisk Cavallerie, kommende fra Benrad herind. Kl. 11 ankom et Fortrav Russisk let Cavallerie, og Kl. 1 det hele Regiment tilligemed et let Dragonregiment. I og om Staden hersker bedste Orden.

Danzigegnen d. 12te Novbr. Erfaring har viist af hvor stor Vigtighed de saakaldte Schöttenhäusers Erobring, som skede d. 10de Octbr., har været for Beleiringscorpset. — Saasnart de vare tagne, lod den commanderende General adskillige Batterier af svære Canoner og Mørsere anlægge der, i den Hensigt, at ødelægge de Magaziner, som Fienderne have anlagt paa en Øe midt i Staden. — En velrettet Ild fra disse Batterier gjorde den forønskede Virkning: den største Deel af de fiendtlige Magaziner, med Meel, Korn, Brød, og allslags Fødevare, bleve om Natten d. 2den Novbr. et Rov for Luerne. Man forsikkrer, at 48,000 Centner Korn skulle være brændte i denne ene Nat. — Natten mellem 2den og 3die November bleve Fienderne ikke allene fordrevne af Forstæderne Schidlitz og Stolzenberg, men endog fortrængte af deres Stillinger foran Biskopsbjerget. Samme Nat blev en Parallele aabnet imod dette Bjerg, som Fæstningens svageste Side; Natten efter tog man med stormende Haand en Redoute, hvis Besiddelse var høist nødvendig. — Beleiringscorpset fortsætter sine Arbeider med største Drivtighed. — Vi have ved de sidste Foretagender mistet 500 M.

Basel d. 17de Novbr. De i Hüningen værende spanske Krigsfanger ere transporterede til det Indre af Frankrige. — D. 13de fik den største Deel af Tropperne i Hüningen Ordre at begive sig til Nederrhinen. I Fæstningen bleve ikke mere end 4 til 500 Mand tilbage; dog arbeider man med Drivtighed paa Fæstningsværkerne. Igaar gik nogle hundrede franske Bønder atter herigjennem til Hüningen, hvor de skulle bruges til disse

Arbeider. — Den største Deel af Basels Contingent er for nærværende Tid i Activitet ved dette Cantons Grændser. — Posten fra Zürich til Arau, med Breve til Basel, er igaar bleven plyndret mellem de to førstnævnte Stæder. Man har blot frataget den sine Depecher. — Man forsikrer, at denne Stads Garnison skal forøges til 3000 M.; idag vente vi en Forstærkning af 1800 Mand og 4 Compagnier Waadtlændere. Hine skulle posteres een Miil herfra i Landsbyen Münchenstein, og i andre paa Grændsen af det forrige Bispedømme Basel liggende Flækker. — I Torsdags ankom en Avantgarde af de allierede Tropper til Freiburg i Breisgau, og idag erfare vi, at Cosakker allerede ere trængte frem til Lörrach, hvor man ogsaa venter 200 badenske Cuirasserer. — Paa Rhinstrømmen har al Skibsfart ophørt. — Det herværende Raad formaner i en Proclamation Cantonnets Beboere til Forsigtighed og Klogskab, og foreholder dem de Pligter, de nærværende Forholde fordre af dem.

Frankfurt, den 28 Nov. Den 22de d. M. afsendte Hs. Majestæt Kongen af Würtemberg sin Overstaldmester Grev Görlitz til Hanau, for at complimentere de to Storfyrstinder. Den 23de havde Hs. Keis. Høihed Storfyrst Constantin aflagt et Besøg hos Kongen. — Den 22de s. M. havde de ved de allierede Fyrsters Hovedqvarteer værende Kongelige storbrittaniske Gesandter, Cathcart, v. Aberdeen og General Wilson, den Ære at gjøre Hs. Maj. Kongen af Würtemberg deres Opvartning. — D. 12 Nov. reiste Kongen af Westphalen igjennem Lüttich paa sin Reise til Brüssel.

Wien d. 1ste December. Allgemeine Zeitung indeholder den Efterretning, at det forrige Fyrstendømme Hildesheim er d. 3die Nov. d. A. ved en Proclamation fra det hannoverske Ministerium bleven forenet med Prindsregenten af Engellands tydske Stater, og det, som det hedder i Anmeldelsen, ifølge en med Preussen sluttet Overeenskomst; fremdeles at Major v. Offermann d. 9de s. M. har ved en Proclamation i Hertug Friedrich Wilhelm af Brunsvig-Lüneburgs Navn, taget Hertugdømmet Brunsvig i Besiddelse, og opfordret Undersaatterne til Krigstjeneste.

Kiøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 10.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 1 Februarii 1814.

Om Hebraiske Navne, som findes blandt Negerne paa Guldkysten.

Under denne Overskrift læses i Maanedsskriftet Athene for Sept. en liden interessant Afhandling af Hr. Biskop Münter, hvori godtgjøres med Citater af en i Aaret 1754 i Trondhjem udkommen Reisebeskrivelse til og fra Guinea, forfattet af J. Rask, fordum Præst paa Christiansborg i Guinea, og forsynet med en Fortale af Biskop og Prof. Nannestad, at i de ti forskjellige Sprog og Dialecter, som Negerne paa Guldkysten tale, og paa enkelte Ord nær, ere aldeles africanske, uden at have nogen Lighed med noget hidtil bekjendt europæisk eller orientalsk Sprog, findes en Deel Navne, som ere aldeles Hebraiske. Rask anfører 22 saadanne Navne tilligemed de Steder i Bibelen, hvor de forekomme. Hr. Biskop Münter forklarer dette Særsyn saaledes: at Punierne, især de africanske, have muligen staaet i Forbindelse med de guineiske Negerstammer, og da det puniske Sprog var saa nær beslægtet med det Hebraiske, er det naturligt, at disse kunne have antaget carthageniensiske Navne, især da Negrene, som bekjendt, ansee det for et Venskabsbeviis og kjert Erindringstegn, at deres fremmede Venner bytte Navn med dem. Hr. Forf. mener derfor, at det ikke synes urimeligt, at puniske Navne, efter Aartusinders Forløb, kunne være i Brug hos Negrene, og saaledes være den sidste Levning af hiint i Fortiden saa saare mærkværdige Folk. Skulde denne Forestilling om vedvarende karthageniensisk Handel paa Guldkysten møde Vanskelighed, saa troer Hr. Forf. at kunne forklare hiint Særsyn paa en anden Maade. Det er nemlig unægteligt, at Karthagenienserne ogsaa drive en stor Handel til Lands i det Inderste af Afrika; at deres Karavaner droge over Tripolis til Egnene ved Nigerstrømmen, og vare maaskee selv i Forbindelse med Tombuktu. Paa hiin Side af Ørkenen fandt de Negernationer, og hvad enten deres Karavaner trængte frem til Lands indtil det atlantiske Havs Bredde, eller Negercaravaner fra hine Egne mødte dem ved Nigerstrømmen, eller og Negerstammer, som den Gang boede mere mod Nord og Øst, omsider ved omvankende Levemaade ere førte eller ved Krige med Nabostammer trængte tilbage til Havet, saa er det dog øiensynligt, at Karthagenienserne have været i mange Berørelser med Negerstammer, og at altsaa ingen Vanskelighed kan være i, at tilskrive disse Forbindelser den øiensynlige Lighed, som findes mellem adskillige Negernavne og det Sprog, hiin berømte Handelsnation talte. Vel ere disse Navne ei saadanne, som vi strax erkjende for Karthageniensiske, men af den store Mængde Navne, der have været gjængse i Karthago, kjende vi overalt kun faa, og her har man kun en Haandfuld Negernavne, med hvilken Sammenligningen kan anstilles. Hr. Forf. mener, at naar hans Formodning er rigtig, saa findes paa Guineakysten endnu enkelte Gjenlyd af Karthagenienserne Sprog. Han anseer det ikke for uri-

meligt, at, efter Karthagos Erobring, Mange ere flygtede til det Indre af Afrika, og mueligen vil man blandt Negerstammer i denne vidtudstrakte Verdensdeel engang opdage en Nation, hvis Sprog bærer tydelige Kjendemærker af punisk Afstammelse, ligesom man maaskee engang vil finde i et Negersprog Kilden til det gamle ægyptiske. Var dette Tilfælde, saa kunne de forhen omtalte Navne være af langt yngere Oprindelse, og kun middelbar nedstamme fra Karthagenienserne.

Hvor sindrige og skarpsindige de af Hr. Forf. fremsatte Gisninger end ere, saa er det dog vist, at de tildeels hvile paa en temmelig svag Grund, nemlig den antagne Handelsforbindelse imellem Karthagenienserne og Negrene paa Guldkysten, og den Navnebytning, som den skulde have foranlediget. Det er i det mindste ikke sandsynligt, at det lave Culturtrin, hvorpaa disse Negere endnu i vore Dage staae, skulde have tilladt en saadan Forbindelse. Muligen kunde hine hebraiske Negernavne lade sig udlede af en anden Grund. — Det gamle ægyptiske Sprog har været en Søsterdialect af det Hebraiske, Phoniciske, Arabiske, Chaldaiske, og Egypten, som kaldes paa Hebraisk Mizraim, hedder endnu paa Arabisk Mesri. Efter Diodorus Siculus vare Ægypterne en Colonie af Ethiopier, og dette søger han at bevise med Ligheden imellem begge Nationers Ansigtstræk, Sæder, Love, religiøse Ceremonier &c. At der har været et bestandigt Samqvem imellem dem, er vist. Næsten uden for al Tvivl er det, at Ægypternes hellige Sprog var Chaldaisk, og at Chaldaisk er et Søstersprog af det Hebraiske, er noksom bekjendt.

(Fortsættes.)

12

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Hertugen af Hohenlinden (Moreau), Rigsmarskal, var en Søn af en agtet Advocat, og født i Morlaix omtrent 1761. Af en naturlig Tilbøielighed til Krigsstanden, tog han i en Alder af 18 Aar Tjeneste, men hans Fader kjøbte hans Afsked, og da Revolutionen udbrød beklædte han

et Dommerembede i Rennes, og var meget anseet blandt de Studerende. Et frit Væsen, et indtagende Ansigt, en behagelig Skabning gav hans naturlige Evner og erhvervede Indsigter end større Værd. Han begyndte at spille en udmærket Rolle den Gang Brienne forsøgte at stifte en Revolution i Magistraturen, og blev ved denne Leilighed udnævnt til Parlamentsgeneral. I de fem Maaneder, denne lille Krig varede, viste han en Tapperhed, der var forenet med Visdom og Forsigtighed. Commandanten i Rennes havde givet den Befaling, at gribe ham, men levende; han blev imidlertid alligevel paa sin Post, og viste en saadan Uforfærdethed, at Garnisonen ikke kunde arrestere ham, uagtet han hver Dag lod sig see paa de offentlige Pladse, og ofte med en saare liden Leide. I Vinteren 1788 til 89 understøttede han tvertimod Ministernes nye Foranstaltninger i Henseende til Generalstaternes Sammenkaldelse, anførte de Tropper, der samlede sig i Rennois og Nantois mod Parlamentet og Provindsens Stænder, og fortjente saaledes, ved Nationalgardens Oprettelse, at udnævnes til Anfører for en Bataillon fra hans Departement. Fra den Tid af overlod han sig ganske til sin Smag for Krigskonsten, og lagde sig med Iver efter at studere Taktiken og den militaire Videnskab i alle dens enkelte Dele; han skal adskillige Gange have sagt: "inden en føie Tid er jeg General over Armeen." Alt for oplyst og alt for menneskekjerlig til at kunne ynde en revolutionair Regjering, billigede han langtfra ikke Constitutionen af 1793, og den Bataillon, han commanderede, var ogsaa den sidste i Armeen, som antog den. Hans Tapperhed, hans Koldblodighed, hans naturlige Gaver og hans Indsigter udmærkede ham snart, og 1793 blev han udnævnt til Brigadegeneral. Det første Slag, han derpaa leverede, faldt ikke gunstigt ud for ham. Da han med en Division af Moselarmeen d. 14 Sept. angreb den preussiske Armee, under Hertugen af Brunsvigs Commando, blev han aldeles slaaet; imidlertid lod de officielle Indberetninger, Fienden kundgjorde, vederfares de af Moreau mod ham trufne Angrebsplaner, og især hans Tilbagetog, fuldkommen Ret. Da han var bleven Divisionsgeneral tjente han 1794 paa en glimrende Maade under Pichegru, og udmærkede sig især d. 26 og 30 April, i hvilke

Dage han blokerede og tog Menin; i Junii for Ypres, som han indsluttede d. 1ste og som overgav sig d. 17de, efterat Løbegravene havde været aabnede i 12 Dage; for Burgos, hvor han rykkede ind d. 29de; i Julii i Ostende, Nieuport og Cassanderan, som han bemestrede sig d. 1ste, 18de og 28de, og endelig ved Angrebet af Fortet Ecluse, som capitulerede d. 26 Aug. Det var i det Oieblik, han erobrede for Republiken denne Plads, at Jacobinerne i Brest sendte hans gamle Fader til Skaffottet, som Aristocrat eller Ven af Aristocraterne. Denne agtværdige Olding, som Folket i Morlaix kaldte de Fattiges Fader, var af adskillige adelige Emigranter betroet Bestyrelsen af deres Formue, hvilket tjente hans Fiender til Paaskud for at omkomme ham. Man paastaaer, at Folket i Morlaix, bekjendt med hans Dyder, ledsagede ham med Taarer i Øinene til Guillotinen. Man har mere end eengang bebreidet Moreau, at han vedblev at tjene dem, der havde myrdet hans Fader, som han iøvrigt elskede meget hoit. Hans Caracteersvaghed forklarede denne Adfærd. I det berømte Feldttog i Vinteren 1794, da Holland blev bragt under Frankrige, commanderede han den høire Fløi af Pichegrûs Armee, bidrog til denne Generals hurtige Lykke, som gjorde ham siden til Overgeneral, medens han selv tog Commandoen over Rhin- og Moselarmeen. Han ordnede Luxenbourgs Blocade i Dec. 1795, udkastede derpaa en Plan til Hollands Forsvar, meddeelte den Generalerne Daendels og Dumonceau, og tilkjendegav den derpaa den bataviske Comitee med Befaling, at udføre den, og give ham inden otte Dage Regnskab for, hvilke Forholdsregler de i saa Henseende havde truffet. Da han omsider fik Commandoen over Rhin- og Moselarmeen, aabnede han i Junii 1796 dette Feldttog, der lagde Grunden til hans Krigerhæder. Efterat han havde kastet General Wurmser i hans Leir nær Frankenthal, drev han ham tilbage indtil Manheim, satte strax over Rhinen i Nærheden af Strasburg Natten fra den 23de til 24de, og fandt i Kehl ingen andre end Kredstropperne, der ikke gjorde nogen Modstand; han tog en Deel af dem til Fanger, og bragte de øvrige i største Uorden. Derpaa modsatte han Condés Armee og adskillige østerrigske Smaacorps General Ferino, der sloges uophørlig med dem i

Breisgau og henad Knibis indtil den 18 Julii. Han selv marcherede mod den østerrigske Nedrerhin-Armee, der rykkede frem mod Rastadt, sendte et frisk Corps til Hüningen, for at flere langs med de Vierwaldstädte og tvinge de Tropper, der holdt Breisgau besat, til at trække sig tilbage. Den 6 Juli angreb han Erkehertug Carl i Rastadt, og efter en meget levende og længe uafgjort Fægtning, tvang han ham til at trække sig tilbage mod Eslingen, hvor han angreb ham d. 9de, og tvang ham paa ny til at trække sig mod Durlach, og omsider indtil Pforzheim. I disse blodige Dage aflagde Armeerne paa begge Sider Prøver paa stor Tapperhed, og Moreau udviklede her de største Talenter. I den sidste Fægtning, som først endtes med den indbrydende Nat, manøvrerede han især med en utrolig Raskhed og Dristighed; skjønt det ikke kan nægtes, at han tillige blev understøttet af alle sine Divisionsgeneraler, især af Desaix. Den 15de saae han sig endnu nødsaget til, at angribe Fienden i Pforzheim, for at tvinge ham til at forlade denne Stilling; men fra nu af begyndte han at rykke frem med saa meget større Hurtighed, som Kredstropperne, der holdt den uindtagelige Post Knebis besat, havde forladt den uden Slag, og det Corps, som endnu holdt sig i Breisgau, saae sig snart tvungen til at trække sig tilbage, af Frygt for at blive omringet af hans høire Fløi, medens General Laborde søgte at afskjære det fra de fire Waldstädte. Imidlertid trak den østerrigske Armee sig kun Skridt for Skridt sammen, og adskillige blodige Slag fandt Sted den 18de, 21de og 22de i Stuttgard, Canstadt, Berg og Eßlingen; han omringede raskt de Franske, og det var deres Lykke, at Moreau manøvrerede ved Eßlingen paa den mest glimrende Maade. Disse Fordele gjorde ham til Mester af alle Veiene til Necker, og d. 3 Aug. rykkede hans Tropper ind i Constants. Den 8 og 10 Aug. lede to af hans Divisioner noget Tab, og d. 11te angreb Erkehertugen, der havde besluttet at gjøre et nyt Forsøg, hele Linien, og slog de Franskes Forposter saaledes, at han tilbagedrev den høire Fløi indtil Heydenheim; men Desaix, der anførte den venstre Fløi, kastede Fienden med sin sædvanlige Tapperhed og udmærkede Talenter, medens Moreau ilede til med Reservecorpset, og fornyede igjen Slaget paa Høire. Efter en Bataille

af 17 Timer bleve begge Armeer staaende lige for hinanden. Moreau havde allerede afsendt sin Equipage, men da han næste Dag saae de Tydske begyndte at trække sig tilbage over Donau, skyndte han sig at tage en Seiers-Stilling, og at rykke frem, men dog, da han manglede Munition, uden at forurolige Fienden. Erkehertug Carl havde imidlertid fileret mod Hoire, for at understøtte Gener. Watersleben, som Jourdan trængte stærkt. Moreau vedblev at følge General de Latour. Den 13 August havde General Ferinos Division en overordentlig hidsig Fægtning med Condés Corps, der blev tilbagedreven til Kambach, og den 24de angreb Moreau den østerrigske Armee i Friedberg nær Augsburg, overrumplede den ved en hurtig Marsch, og bragte den i Uorden, efterat han havde frataget den eller dræbt mange Folk. Derpaa rykkede han frem mod Freysingen, hvor St. Cyr drog ind d. 3 Sept., sendte et Corps mod München og befalede et tredie, at bevogte Iser.

(Fortsættes.)

En Kjedel for Malere, Lysestøbere, eller andre Manufacturister, som skal have let antændelige Materier over Ilden.

Det er bekjendt, hvor ofte og hvor let Ildebrand opkommer hos Lysestøbere og Sæbesydere, hos Haandværkere, der skal bruge Olie og Fernis. Disse sidste maae derfor heller ikke koge deres Olier her i Staden, men i de uden for Byens Porte værende Sandgrave. Med hvor megen Uleilighed for Vedkommende dette er forbunden, indsees let. Den offentlige Sikkerhed fordrer det imidlertid, saalænge som man ikke kjender til de Midler, hvorved denne Kogning kan foretages, uden Fare for det Offentlige. Indrettes derimod Koge-Apparatet paa efterfølgende Maade, da vil al Fare være forbi. Indretningen er saa simpel, og Sikkerheden, der derved erholdes, saa stor, at den muligen kunde fortjene Opmærksomhed; Brandforsikkringen vilde i det mindste være vel tjent med, om at alle ovenstaaende Haandværkere bleve

befalede til at have deres Koge-Apparat saaledes indrettet.

Kjedlen indmures, saaledes som vore sædvanlige Vaskerkjedler. Rundt om denne Kjedel anbringes for oven en Canal, der er noget dybere end Kjedlens øverste Rand. Den Kjedlen modstaaende Side af Canalen maa være høiere end den indmurede Kjedel. Canalens Bund maa gaae noget skraa ned til en af Siderne; her anbringes en Rende, der staaer i Forbindelse med et ved Siden af Kogeapparatet staaende Kar.

Naar nu Olien, eller hvilkensomhelst anden let antændelig Materie koger over Kjedlen, flyder den ned i Canalen, og ledes derfra gjennem Renden ned i det ved Siden staaende Kar.

Paa denne Maade tabes intet af den overkogende Materie, det Offentlige er sikret for al Fare, og de uundgaaelige Omkostninger og den Uleilighed, som Vedkommende nu maa anvende, naar der skal koges i Sandgravene, var sparet.

Børsauction.

I næste Maaned Mai, den sex og tyvende,
Præcis imellem Klokken eet og to,
Bortsælges her Hr. Max Vinds Opbudsbo,
Hvis hele Indhold er omtrent saa lydende:

Ti Topper Lumpen Sukker,
To tomme Syltekrukker;
En Casse Haysanschin,
Et Lispund gammelt Tin;
En Pose med Vanille,
To Pund Sassaparille;
Tre Karduser Kjønrøg,
Fem Knipper franske Løg;
To Tylter norske Brædder,
En Slump Mask'radeklæder;
En Silke Paraply,
En Kane, næsten ny;

En Brystnaal med Demanter,
En Casse til Contanter;
Et Skippund sjællandsk Hør,
En Fjerding holsteensk Smør;
En Dumpap, som kan støite,
En Staal poleret Støite;
Tre Stumper engelsk Plaster,
Sex Pund virginisk Knaster;
En Tønde Bergens Tran,
En ung Canarie-Han;
Et Bundt Visitblanketter,
En Skjorte med Manschetter;
En klippet Puddelhund,
En Tønde uden Bund;
Tre store Guldberlokker,
To modens Lappesokker;
Et beitset Skriverbord,
En Klædning til en Mor;
To gule Strøvlekraver,
Tre Skokke Pibestaver;
Sex Alen engelsk Drap,
To Lispund bedste Krap;
Et nyt Par Ridebuxer,
To vel tilredne Fuxer.
Thi vilde de Lysthavende behage
Sig til bemeldte Tid did at umage.

Statistiske Noticer.

Svensk Pommern ligger — efter Tuneld — nordligst af alle Lande i Tydskland. Det bestaaer af Øen og Fyrstendømmet Rügen, Landet Stralsund, Fyrstendømmet Barth, Grevskabet Gutzkow og Herskabet Wolgast. Pommerens Fladeindhold er 443,320 Morgenland og Rügens 140,548, som tilsammen udgjør 70 □ Mile, hvorpaa 1809 boede 114,680 Indbyggere, eller 1436 paa hver □ Miil. I Stæderne boe

omtrent 31,024 Personer. Krongodserne eller Do-
mainerne indbefatte 174,482 Morgenland af hele
Landets Fladeindhold. — Landet er overalt fladt
og Agerbrugen anseelig. Endskjønt Pommern saa-
velsom Rügen ikke ere saa opdyrkede som de kunde
være, saa er dog Jordavlens Afgrøde saa aldeles
tilstrækkelig, at den ikke allene rigeligen nærer Ind-
byggerne, men tillige kan overlade Udlandet saa
meget, at man ei nødes til at betale med rede
Penge hvad man behøver fra det. Landet har
Kornvarer i Overflødighed, og har ofte for en stor
Deel afhjulpet Sveriges Mangel paa denne Arti-
kel. Man gjør her i Almindelighed sin Udregning
paa 6 Fold. Kvægavlen drives med stor Flid og
Fordeel; Fiskerierne ere vigtige. Have- og Skov-
væsenet er drevet vidt. Stæderne og Byerne have
deraf i stor Frastand Udseende af Lystgaarde. Bi-
avlen drives ogsaa godt baade i Pommern og paa
Rügen. De pommerske Egeskove høre til Landets
vigtigste Eiendomme. Derved erstattes Mangelen
af Brændeved, som er meget stor i dette flade og
sædrige Land, hvor en Favn Brænde koster 5 Rdlr.
Courant. Landets Hovedproducter ere Korn, Malt
og Uld; hertil kommer endnu en Deel meget bety-
delige Varer, saasom Hør, Fjeder, Fisk, Frugter,
Victualier og Producterne af Stivelse-, Salpeter-
og Sukkerbrugene samt Porcellainsfabriken etc. Han-
delen var 1792 her i saadan Flor, at i en Tid
af 6 Aar indførtes for 2 Mill. 837,607 Rdlr. og
udførtes for 3 Mill. 445,929 Rdlr., foruden For-
delen af 163,418 Rdlr., alt cour. paa fremmede
Varers Export, saa at Handelsbalancen afgav aar-
lig et Overskud af 123,364 Rdlr. Landets Ind-
tægter vare hidtil 400,000 Rdlr. I Aaret 1798
var den i Svensk Pommern og paa Øen Rügen
circulerende Pengemasse 1 Mill. 200,000 Rdlr.
Værdien af de i Landet værende faste Eiendomme
har man beregnet saaledes: Staden Stralsund har
ladet forsikkre sine Huse for 880,000 Rdlr.; paa
Landet i Pommern har man antegnet Husene for
$1\frac{1}{2}$ Mill.; omtrent til lige stor Sum skine Byg-
ningerne paa Rügen, og naar man da endvidere
antager, at de uassurerede Bygninger i de øvrige
Stæder og paa Landet i det mindste ere af Værdie
1 Mill. 200,000 Rdlr., saa bliver hele Værde-
ringssummen 5 Mill. cour. — De vigtigste Stæ-
der ere: Stralsund, en Stapelstad, ved Sundet

Jeffen, der skiller Øen Rügen fra det faste Land, med 1475 Huse og 15,000 Indbyggere, 5 Kirker, 1 Gymnasium, 1 Vaisen- og 1 Militairopdragelseshuus; Uld-, Lærreds-, Sæbe-, Tobak-, Amdam-, Speil-, Meubel- og Spillekortfabriker, Brændeviinsbrænderier, Oliemøller, Skibbyggerie; 1790 i 59 Huse Skibsrederier; nogen Søhandel; 2000 Huse; Garnison 3000 M. Dens Søtold 1780 19,556 Rdlr. — Barth, nær Havet ved en liden Vig; 250 Huse; 3200 Indbyggere; Søhavn, Skibbygning; Rederie. — Damgard ved Recknitz, 700 Indb. — Tribsees 1100 Indb. — Grimmen 1200 Indb. — Grifswalde ved den seilbare Ryck (Helde), 5740 Indb., Hofret, Landsconsistorium, Universitet (55 Studenter), Landsbyskolelærerseminarium; Oliemølle, Tobaksfabrik, Brændeviinsbrænderie, Skibsrederie, Saltsyderie. — Gützkow 700 Indb. — Loitz 1200 Indb. — Laissan 1100 Indb. — Wolgast 550 Huse, 3800 Indbyggere, Havn, Handel, Skibsbygning. — Øen Rügen (17 □ Mile), 23,600 Indb., fuld af groteske og romantiske Egne, indbefatter: St. Bergen 270 Huse, 1500 Indb. — Garz 600 Indb. — Sogard, Sundhedsbrønd. — Halvøen Wittow, Fiskerier; Jasmund, Mönchgut. — Øen Hittensee.

Indenlandske Efterretninger.

Kjøbenhavn, den 31 Jan. Danmarks Fred med Engelland og Sverrig er afsluttet i Kiel den 14de i denne Maaned. (Stats-Tid.)

Aalborg, d. 11 Januarii. Følgende ædle Handling, der udøvedes i afvigte Aar, er, saavidt mindes, ikke forhen offentlig kundgjort, og meddeles derfor her:

"Ved den rædsomme Storm, som rasede paa Vestkysten, Natten imellem sidste 13 og 14 October, dreve adskillige paa Ladepladsen Løkkens aabne Rhed liggende Skibe, ind paa Stranden. Iblandt disse Kaperskonnerten Medea fra Christiania med 16 Mand af sin Besætning. Elleve af disse vare ved Dagbrækningen bortrevne af Bølgerne, eller nedfaldne fra Masterne hvor de havde søgt Tilflugt. Kun 5 saaes endnu hængende i Vanterne. Deres ængstelige hylende Raab om Redning gjennemfoer med Gysen de tililende Strandboere, og alt opbydes for at komme dem til Hjelp. Men det vildtbrusende Hav driver tilbage enhver Baad, som søger at nærme sig det, og synes at afvise ethvert Forsøg, enhver Anstrængelse, der maatte voves til deres Frelse. Forgjeves kaster Søemanden Christen Clemmensen fra Furebye sig trende Gange i Bølgerne, og forsøger at svømme ud til Vraget, men udmattet ved foregaaende Arbeide, mægter han ikke at naae Maalet. Dog behøve de Lidende ikke derved at forsage. Kun Øieblikke, og snart er den frelsende Skytsengel ved Haanden; thi tilstede er Skipper Peter Bendixen Brachlin; med en Linie om Livet, kaster han sig ud i Søen, naaer svømmende Skibet, og faaer Vanterne fat. De Lidende liste sig ned til ham. Linien kastes om Livet eller hvor bedst haves Leilighed og trækkes af Strandbeboerne i Land. Allerede er en frelst; Linien hales atter og atter ud, og paa den Maade lykkedes det, uagtet Havets Overskylning, der truer at rive med sig selv den Dristige, som saaledes vover at give sig i Kamp med det, at redde de fire. Den femte faldt udmattet ned og fandt sin Grav i Bølgerne. Klokken var nu og 11. Og den modige Befrier var tillige saa udmattet ved den overordentlige Anstrængelse at han selv maatte trækkes i Land. Denne Ædle hører hjemme paa Øen Føhr, og var da ved Chaluppen Einar Tambeskjelver fra Odense i Løkken, for at gaae med en Ladning Korn til Norge. Han har forsmaaet enhver Belønning. Og jeg veed det at Guldet ikke veier op imod den Fryd du føler i din Barm, hver Gang du paa Livets Vei møder een af de Frelste, og denne ved blot Haandtryk siger dig Tak for sin Redning. Men Skjændsel var det dog om den Samtidige lod din ædle Daad upaaskjønnet. — Sand Glæde er det derfor og mig at kunde fortælle, at din Handling bliver af Øvrigheden forestillet vor Konge, der veed at belønne hvad Borgeren paaskjønner." (Aalborg Av.)

Mariboe, d. 28 Jan. Priserne ved Auctionen i Nakskov den 24de Jan. vare i rede Sølv saaledes: 1 Stykke Sirts 15 til 20 Rbdlr., 1 dito Gingang 30 a 34 Rbdlr., 1 Alen Klæde 6 a 10 Rbmk., 1 Stke. Vestetøi 9 a 10 Rbmk., 1 dito Bomuldstøi 28 a 30 Rbdlr., 1 Riis Papiir 6 Rbdlr., 1 Riis Postpapiir 8 Rbdlr., 1 Dosin Bordknive 9 a 10 Rbdlr., et dito af ringere Sort 4 Rbdlr., 1 Pd. Thee 5, 9 a 12 Rbmk., 1 Pd.

Indigo 4 Rbdlr., 1 Pot Portviin 2 Rbmk. 12 ß. til 14 Rbmk. 12 ß. (Mariboe Av.)

For Cancelliet er andraget, at Directionen for en offentlig Stiftelse i Aaret 1805 bortforpagtede til en Enke en Gaards Avling og Hollænderie fra 1ste Mai 1806 til 1ste Mai 1817 imod en aarlig Afgift af 2500 Rdlr. D. C., foruden 300 Rdlr. D. C. for Kirketienden af et Sogn tilligemed Skatterne m. v., til Sikkerhed for hvilken Afgift 3000 Rdlr. i kongelige Obligationer bleve deponerede af Enken, samt at Directionen efter hendes Begjering, under 26de April 1810, overdrog fornævnte Forpagtning fra 1ste Mai 1810 af, indtil den med hende afsluttede Contracts Udløb, til hendes Søn, imod at han indtraad i alle de hende i Følge Samme paaliggende og tilkommende Forpligtelser og Rettigheder. Da nu den stipulerede Penge-Afgift vil blive at reducere til Rigsbankpenge, have Vedkommende forespurgt, om saadan Reduction bør skee efter den i Aaret 1805 eller den under 26de April 1810 afsluttede Kontracts Datum. Collegiet har derpaa svaret, at det ikke skjønner rettere, end at det, efter Grundsætningerne i Forordningen af 5te Jan. f. A., in specie dens 35 §, maa antages, at den, til hvem en Forpagtning med Vedkommendes Samtykke er overdraget, kun skal betale den stipulerede Afgift med Hensyn til Omskrivningsforholdet for den Tid Afstaaelsen skede, til hvilken Tids Pengeværdie han, i at erhverve Afstaaelsen (hvorved det i Almindelighed maa formodes, at en forholdsmæssig Godtgjørelse gives den fratrædende Forpagter), maa antages at have taget Hensyn. I øvrigt vil det afhænge af Vedkommende, at lade denne Qvæstion afgjøre ved Domstolene, saafremt de maatte ønske Saadant. (Coll. Td.)

En psycologisk mærkværdig criminel Tildragelse. (Fortsættelse; see No. 9.)

Dette er ogsaa i og for sig meget naturligt, efterdi den onde Villie, der fremkaldte Beslutningen og styrkede den til Handlingens Begyndelse, vinder i Kraft jo videre denne fortsættes, og altsaa nu behøver en stærkere Modvirkning for at svækkes eller tilintetgjøres, end der, før Handlingen paabegyndtes, vilde været nødvendig; ikke at tale om, at den Betragtning: at det maaskee lider eller intet vilde virke at afstaae fra Handlingen, da Følgerne efter det der var skeet, ei kunde udeblive, eller den Handlende undgaae at drages til Ansvar, ofte kan aldeles hindre den maaskee ellers mulige Beslutning ei at fuldende Handlingen. Det er vel sandsynligt, at Johannes Jensen i hine critiske Øieblikke har været i en saadan Sindsforfatning, af hvilken kuns en stærkt og voldsomt virkende Begivenhed kunde udrive ham. Maaskee dette vilde skeet, om Drengen i disse Øieblikke havde, (hvortil der vel neppe efter den foregaaende Behandling var ham levnet Kraft) bedet for sit Liv, og saaledes vakt hans Banemands Menneskeligheds Følelse; i det mindste maae man formode, at dette vilde have rystet denne ligesaa stærkt, som hans Sindsforfatning i det Hele maae have været spændt, hvorimod der er meget muligt, at han ved at see Drengen endnu havde Liv, da han første Gang drog ham op, uden at noget foregik, som kunde rive ham ud af de Tanker og Forsætter, der i Øieblikket aldeles beskjeftigede ham, endog har følt Fortrydelse over ei at have opnaaet sin Hensigt, der fremskyndte ham til at fuldende den grusomme Handling. — Man kan ikke af Johannes Jensens Forklaringer under den Sag, der anlagdes mod ham, skjønne: om han, allerede førend han dræbte Drengen, har overlagt hvad han siden efter, naar dette var skeet, vilde gjøre, eller om Tanken og Beslutningen hertil først hos ham er opstaaet da Drabet var fuldbragt. Dog skulde det sidste vel synes rimeligere end det første. Der udfordres en djærv ond Caracteer, (og en saadan er der, som forhen anmærket, ikke Anledning til at tillægge ham) til i Forbindelse med Tanken om en ond Handling, især om en saadan, der oprører Menneskehedens første Følelser, at lægge en overlagt Plan til dens Udførelse og Forfølgelse; det Menneske maa være meget fordærvet, paa hvis Forestilling Tanken om Handlingen selv ikke virker stærkere, end at han beholder Kraft nok til ved Siden af samme at tænke paa og lægge Planen for det han efter dens Fuldbyrdelse, end videre vil foretage; og stærke Fremskridt maae den allerede have gjort paa Lastens Bane, hvem ikke Tanke og Udførelse af Handlingen, naar de grændse saa nær til hinanden, som de i nærværende Tilfælde gjorde, ryster saa voldsomt, at der ikke levnes ham Mulighed til at fatte Beslutning for hvad han siden efter vil foretage.

(Borgerv. — Forts.)

At den af Rigsbanken under 1ste Aug. f. A. bekjendtgjorde Cours af Rigsbanksedler mod virkeligt Sølv, i Overeensstemmelse med et af Hans Majestæts Banken tilhændekommet allerhøieste Rescript, dateret Nyborg den 27de f. M., indtil nærmere Bestemmelse bliver uforandret, tilkjendegives herved.

Rigsbanken, den 1ste Februarii 1814.

Malling. Rosenstand Goiske.

Schmidt-Phiseldek. Schønheider.

Kjøbenhavns Børs den 1ste Februari.

Speciecoursen noteredes 550. — Specier solgtes til 32½ Rbmk.

Udenlandske Efterretninger.

(Af den Lübeckske politiske Anmelder.)

I Hamborg ere Alterne nedrevne i 3 Kirker, og Børsen indrettet til Hestestalde. I Børsenhalle derimod holdes den offentlige Gudstjeneste. I nogle Gader har man begyndt paa at opbrække Steenbroen. Et militair Politie er oprettet. — En stor Deel af Hamborgs Indvaanere, der, efter Prindsen af Eckmühls Befaling af 18de Decbr. f. A., ikke har kundet forsyne sig med Levnetsmidler for et halvt Aar, ere fordrevne fra Huus og Hjem. — Efter Hs. Kgl. H. Kronprindsen af Sverrigs Foranstaltning, skal indtil videre 40,000 Rdlr. af den svenske Krigscasse anvendes til at forsyne disse Ulykkelige med de fornødne Klæder og Levnetsmidler. Alle og enhver iblandt dem, der vil medvirke til at befrie Staden, skal blive forsynet med Vaaben. Stederne Bremen og Lübeck ere bestemte til at optage de forjagne Fruentimmer, Børn og Oldinger, for hvis Tarv der ligeledes skal blive sørget.

(Efter Statstidenden.)

Paris d. 2den Dec. Fra Bayonne have vi tilfredsstillende Efterretninger. Udenfor Staden er slaaet en Leir, som forsvares af 100 Canoner. Fienderne forholde sig rolige. — Breve fra Cöln melde, at Hertugen af Tarent (Macdonald) er brudt op med sin Armee, for at begive sig andetstedshen. Prindsen af Moskwa (Ney) er med sit Corps kom-

men i hans Sted. Wesel er forsynet med Levnetsmidler for ni Maaneder. — Detaschementer af Linietropper, Cohorter af Nationalgarden &c. ere paa Marchen henimod Rhinen fra det indre Frankrige.

Ancona d. 13de Dec. Den 6te, 7de og 8de d. M. indtraf her den sidste Colonne af de neapolitanske Tropper, som vare bestemte til at marschere gjennem Ancona. Til denne Division hører en meget betydelig Artilleriepark. — I gaar ankom Hs. Majestæt Kongen af Neapels Eqvipage hertil.

Freiburg d. 2den Januar. Den østerrigske Hovedarmee, hvortil Bayrerne og Würtembergerne ogsaa høre, ere trængte frem til Besançon. Napoleon samler sine Tropper ved Metz. De Soldater, som herefter indkaldes, skulle trækkes sammen i Egnen af Paris. En russisk Armee har taget Veien over Bern til Italien, for at angribe den italienske Armee fra denne Side. Forbindelsen mellem Strasburg og Paris er afbrudt. Man har opsnappet Depescher af stor Vigtighed.

En saakaldet Kjæmpeslange (Boa constrictor) blev dræbt i Februari Maaned f. A. paa Øen Isle de France af Hr. Fleurot, som i Selskab med en Ven var taget ud at fiske. Den laae i en Klippehuling, hvor man maatte skyde fire Gange paa den inden man kunde faae den dræbt; Sex Slaver trak den frem. Den var 14 Fod og 5 Tommer lang, 14 Tommer tyk og veiede 184 Pund. Ved at skjære den op fandt man adskillige Dyr i dens Indvolde. — Man formoder at den er bragt til Øen af et Skib fra Indien, som i Aaret 1801 strandede paa Kysten, omtrent sex Miile fra det Sted hvor den blev dræbt.

Af dette Blad udkomme ugentlig to Numere. I Følge Kgl. allernaadigst Tilladelse, forsendes det med Brevposterne, og kan bestilles paa alle Postcontoirer. Her i Staden modtages Subskriptionen hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 11.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 5 Februarii 1814.

Freds-Tractat imellem Danmark og Sverrig.

Sluttet i Kiel den 14de Januari 1814.

I den hellige Treefoldigheds Navn.

Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Kongen af Sverrig, besjelede af lige Attraae efter at ende den Krig, som uheldigviis har funden Sted mellem Dem, og igjen at tilveiebringe Enighed og god Forstaaelse mellem Deres gjensige Stater paa en Grundvold, som for stedse kan sikkre dens Vedvarenhed, have til den Ende udnævnet og bemyndiget Befuldmægtigede, nemlig Hans Majestæt Kongen af Danmark, Hr. Edmund Bourke, Hans Kammerherre, Storkors af Dannebrogordenen, Ridder af den hvide Ørns Orden; og Hans Majestæt Kongen af Sverrig, Hr. Gustav Baron af Wetterstedt, Hofkantsler, Commandeur af Nordstjerna-Ordenen, Ridder af den Preussiske røde Ørns første Classe, een af de Atten Medlemmer af det Svenske Academie, hvilke, efter Udvexling af deres gjensidige Fuldmagter, der bleve fundne i god og behørig Orden, ere komne overeens om følgende Artikler:

1ste Artikel. Der skal for Fremtiden være Fred, Venskab og god Forstaaelse mellem Hs. Maj. Kongen af Danmark og Hs. Maj. Kongen af Sverrig. De høie contraherende Magter skulle anvende den største Omhue for at vedligeholde en fuldkommen Enighed mellem Sig, Deres Stater og Undersaatter, og omhyggeligen undgaae Alt, hvad der kan forstyrre denne saa lykkeligen tilveiebragte Enighed.

2den Art. Da Hs. Maj. Kongen af Sverrig har tilkjendegivet, at det er Hans uforanderlige Beslutning, ikke at adskille Sin Interesse fra Sine Allieredes, og da Hs. Maj. Kongen af Danmark ønsker til Sine Undersaatters Fordeel at give Freden al muelig Udstrækning, og Han, paa Hs. Kgl. Hoih. Kronprindsen af Sverrigs Begjering, har af de Russiske og Preussiske Hoffer modtaget officielle Forsikkringer om deres Beredvillighed til at gjenoprette med Hoffet i Kjøbenhavn de forrige fredelige og venskabelige Forhold, saaledes som de vare før Bruddet; saa lover og forpligtert Han sig herved paa den formeligste og meest forbindende Maade til intet at forsømme af hvad fra Hans Side kan føre til en hastig Fredsslutning mellem Ham og Hs. Maj. Keiseren over alle Russer og Hs. Maj. Kongen af Preussen. Hs. Maj. Kongen af Sverrig lover at anvende Sin Indflydelse hos Sine Allierede, for at dette gavnlige Værk kan snarest mueligt fuldføres.

3die Art. Hs. Maj. Kongen af Danmark, for at give en tydelig Prøve paa at det er Hans Ønske igjen at tilveiebringe den nøieste Forbindelse med Hs. Maj. Kongen af Sverrigs høie Allierede, og i den faste Overbeviisning, fra Deres Side at finde samme Attraae til hurtigen at tilveiebringe Freden, saadan som den var før Bruddet, lover

formelig og virksom at tiltræde den fælles Sag mod Hs. Maj. de Franskes Keiser, at erklære denne Monark Krig, og til den Hensigt forene et bestemt Antal danske Tropper med den forenede Nord-Tydske Armee under Hs. Kgl. Høih. Kronprindsen af Sverrigs Befaling, Alt paa den Maade og i Følge de Bestemmelser, som nøiere ere fastsatte i den Fredstractat, der i Dag er underskreven mellem Hs. Maj. Kongen af Danmark og Hs. Maj. Kongen af det forenede Rige Storbritannien og Irland.

4de Art. Hs. Maj. Kongen af Danmark frasiger Sig, saavel for Sig Selv, som for Sine Efterfølgere til Tronen og til Kongeriget Danmark, uigjenkaldeligen og for bestandig, til Fordeel for Hs. Maj. Kongen af Sverrig og for Hans Efterfølgere til Tronen og Kongeriget Sverrig, alle Sine Rettigheder og Adkomster til Kongeriget Norge, nemlig til de her opregnede Bispedømmer og Stifter: Christiansand, Bergen, Aggershuus og Trondhjem med Nordlandene og Finmarken lige indtil Grændsen af det Russiske Rige. — Disse Bispedømmer, Stifter og Provindser, der udgjøre hele Kongeriget Norge, tilligemed alle Indvaanere, Byer, Havne, Fæstninger, Landsbyer og Øer paa alle Kyster af dette Kongerige, saavelsom de tilhørende Besiddelser — Grønland, Færøerne og Island ikke deri indbegrebne — ligesom alle Forrettigheder, Rettigheder og Fordele, skulle for Fremtiden tilhøre Hs. Maj. Kongen af Sverrig med fuld Eiendomsret og Souverainitet, og danne et Kongerige forenet med det Svenske. — Til den Ende lover og forpligter Hs. Maj. Kongen af Danmark Sig paa den høitideligste og meest forbindende Maade, saavel for Sig, som for Sine Efterfølgere og for hele Kongeriget Danmark, til aldrig at gjøre nogen directe eller indirecte Fordring paa Kongeriget Norge eller paa nogen af dets Bispedømmer, Stifter, Øer og Landstrækninger, hvis Indbyggere alle ere ved og i Kraft af nærværende Afstaaelse, løste fra den Hyldings- og Troskabs Eed, som de have svoret Kongen og Danmarks Krone.

5te Art. Hs. Maj. Kongen af Sverrig forpligter Sig paa den formeligste og meest forbindende Maade, til at lade Indvaanerne af Kongeriget Norge og dets tilhørende Dele beholde Nydelsen af deres Love, Fritagelser, Rettigheder, Friheder og Privilegier saadanne som de ere for nærværende Tid.

6te Art. Da det hele Beløb af det danske Monarchies Gjeld hefter ligesaavel paa Kongeriget Norge som paa de øvrige Dele af Staten, saa forbinder Hs. Majestæt Kongen af Sverrig Sig i Sin Egenskab af Kongeriget Norges Souverain til at paatage Sig en Deel af samme, der svarer til Norges Folkemængde og Indtægtskilder i Forhold til Danmarks. — Ved offentlig Gjeld forstaaes den, som Danmark har gjort, saavel i Udlandet, som indenrigs. Denne sidste bestaaer i Kongelige- og Statsobligationer og i Massen af Bancosedler og andre repræsentative Papirer, udgivne ifølge Kongelig Autorisation, som nu findes i Omløb i de to Kongeriger. — Det nøiagtige Beløb af denne Gjeld den første Januar Aar Et Tusinde Otte Hundrede og Fjorten skal bestemmes ved Commissarier, som begge Regjeringer til den Ende skulle udnævne, for at gjøre en rigtig Fordeling af samme, grundet paa Norges og Danmarks gjensidige Folkemængde og Indtægtskilder. Disse Commissarier skulle samles i Kjøbenhavn inden een Maaned efter Udvexlingen af nærværende Tractats Ratificationer. De skulle saa hastig som muligt ende deres Arbeide, og i det seneste inden Udgangen af dette Aar. — Dog maae derved forstaaes, at Hs. Maj. Kongen af Sverrig, i Sin Egenskab af Kongeriget Norges Souverain, ikke skal tage Deel i Garantien af anden Gjeld end den, som her ovenfor er omtalt, der tilhører Kongeriget Danmark i Almindelighed, og til hvis Afbetaling alle Dele af dette Kongerige før Norges Aftrædelse burde bidrage.

7de Art. Hs. Maj. Kongen af Sverrig frasiger Sig, saavel for Sig Selv, som for Sine Efterfølgere til Sverrigs Trone og Kongerige, uigjenkaldeligen og for bestandig til Fordeel for Hs. Maj. Kongen af Danmark og for Hans Arvinger til Danmarks Trone og Kongerige, alle Sine Rettigheder og Adkomster til Hertugdømmet Svensk Pommern og Fyrstendømmet Øen Rügen. — Disse Provindser, med alle deres Indvaanere, Byer, Havne, Fæstninger, Landsbyer og Øer, saavelsom de tilhørende Dele, Forrettigheder, Rettigheder og Fordele, skulle for Fremtiden med fuldkommen Eiendomsret og Souverainitet tilhøre Kongeriget Danmark og indlemmes i samme. — Til den Ende lover og forpligter Hs. Maj. Kongen af Sverrig Sig paa den høitideligste og meest forbindende

Maade, saavel for Sig, som for Sine Efterfølgere
og for hele Kongeriget Sverrig, til aldrig at gjøre
nogen directe eller indirecte Fordring paa de oven-
nævnte Provindser, Øer og Landstrækninger, hvis
Indbyggere alle ere ved og i Kraft af denne Af-
staaelse løste fra den Hyldings- og Troskabs-Eed,
som de have svoret Kongen og Kronen Sverrig.

8de Art. Hs. Maj. Kongen af Danmark
forpligter Sig paa den formeligste og meest for-
bindende Maade til at lade Indvaanerne af det
Svenske Pommern og af Øen Rügen med deres
tilhørende Dele beholde Nydelsen af deres Love,
Fritagelser, Rettigheder, Friheder og Privilegier,
saaledes som de for nærværende Tid ere og findes
indførte i de constitutionelle Acter fra Aarene Eet
Tusinde Otte Hundrede og Ti, og Eet Tusinde
Otte Hundrede og Elleve. — Da den svenske Pa-
piirmynt aldrig har været indført i svensk Pom-
mern, saa forbinder Hs. Maj. Kongen af Dan-
mark Sig til ingen Forandring at gjøre i Landets
Myntfod uden Stændernes Deeltagelse og Bifald.

9de Art. Da Hs. Maj. Kongen af Sverrig
ved den 6te Art. af Alliance-Traktaten med Kon-
gen af det forenede Kongerige Storbritannien og
Irland, afsluttet i Stockholm den 3 Marts 1813,
har forbundet Sig til, i en Række af 20 Aar, at
regne fra Udvexlingen af samme Tractats Ratifica-
tioner, at tilstede Hans Brittaniske Majestæts Un-
dersaatter Oplagsret i Stralsunds Havn for alle
de Varer, Artikler og Frembringelser enten fra
Storbritannien eller fra dens Colonier, der findes
indladede i svenske eller engelske Skibe, imod at
betale en Oplags-Afgivt for alle Varer uden For-
skjel af een Procento ad valorem og af sammes
Beløb for Udførselen, saa lover Hs. Maj. Kongen
af Danmark i Sin nye Egenskab af Souverain over
svensk Pommern, at opfylde denne Bestemmelse og
at fornye den i den mellem Danmark og Storbri-
tannien afsluttede Tractat, ved istedet for svenske
Skibe at sætte danske.

10de Art. Den offentlige Gjeld, som er giort
ved det Kongelige Pommerske Kammer, bliver til
Byrde for Hs. Maj. Kongen af Danmark, som
dette Hertugdoms Souverain, der garanterer alle
didhen hørende Bestemmelser efter Forpligtelsernes
Indhold og til de Tider, da disse skulle gaae i
Opfyldelse.

11te Art. Hs. Maj. Kongen af Danmark

anerkjender de af Hs. Maj. Kongen af Sverrig
indtil denne Dag gjorte Donationer af Domainer
eller Indkomster i svensk Pommern og paa Øen
Rügen, beløbende sig til en aarlig Sum af 43,000
Daler Pommersk Courant, og forpligter Sig til
at vedligeholde Donatarierne i fuld og rolig Be-
siddelse af de Godser, Rettigheder og Indkomster,
som ere dem skjænkede, saa at de ubehindret kunne
nyde dem og raade over dem, ved at indkræve og
udføre Produkterne, sælge og afhænde dem; ligele-
des udføre Værdien af dem, alt uden nogenslags
Forhindring og uden at underkastes nogen Afgivt
af Salget, nogen Forandring, noget Fradrag eller
andet lignende under hvilket Navn nævnes kan.
De tvende høie contraherende Parter ere komne
overeens om, at alle Bestemmelser i den 20de Ar-
tikel, som findes anført herefter, angaaende Salget
i et Tidsrum af 6 Aar af private Eiendomme,
tilhørende Individuer, som attraae at forlade den
ene eller anden Magts Stater, ere ogsaa, ifølge
nærværende Tractat, at anvende paa de Donatarier
i Pommern og paa Øen Rügen, som ikke ere bo-
satte der. Disse skulle beholde deres Donationer
som alle andre private Eiendomme.

12te Art. Hs. Maj. Kongen af Danmark
og Hs. Maj. Kongen af Sverrig forpligte Sig
gjensidigen paa det høitideligste til aldrig at afvige
i Henseende til Anvendelsen af Midler, henlagte
til milde Stiftelser eller til offentligt Brug fra den
oprindelige Bestemmelse, der er dem givet i de Lan-
de, de have erhvervet ifølge nærværende Tractat,
nemlig Kongeriget Norge og Hertugdømmet Svensk
Pommern med deres gjensidig tilhørende Dele. —
Hs. Maj. Kongen af Sverrig lover ifølge af denne
almindelige indgangne Forpligtelse, at vedligeholde
det i Norge stiftede Universitet, ligesom Hs. Maj.
Kongen af Danmark forbinder Sig til at vedlige-
holde Universitetet i Greifswald. — De offentlige
Embedsmænds Lønninger, saavel i Norge som i
Pommern, skulle udredes af den erhvervende Magt,
at regne fra den første Dag af det Qvartal, i hvil-
ket Besættelsen af det ene eller det andet Land skal
være iværksat. — De tvende høie contraherende
Parter skulle lade de Pensionister, der ere bosatte
i Norge eller Pommern, beholde de Pensioner, som
af deres forrige Regjeringer ere blevne dem til-
staaede, uden Fradrag eller nogen Forandring.

13de Art. Da Hans Majestæt Kongen af

Sverrig vil, for saavidt som det beroer paa Ham, bidrage til, at Hans Majestæt Kongen af Danmark erholder Skadesløsholdelse for Afstaaelsen af Kongeriget Norge, og da Hans Svenske Majestæt nyelig har givet en tydelig Prøve paa dette Sindelag ved Afstaaelsen af Svensk Pommern og af Øen Rygen, saa forpligter Han Sig til at anvende Sine bona officia hos Sine Allierede, ligesom de Midler, der ere i Hans Magt, for ved en almindelig Fred fremdeles at forskaffe Hs. Majestæt Kongen af Danmark passende Skadesløsholdelse for Kongeriget Norge.

14de Art. Strax efterat nærværende Tractat er underskrevet, skal man umiddelbar og med Hurtighed derom give Underretning til Generalerne og de respective Armeer, hvorpaa Fiendtlighederne skulle ganske ophøre fra begge Sider, saavel tillands som tilvands. De, som kunne forefalde i Mellemtiden, skulle betragtes som ikke indtrufne, og skulle ikke foraarsage noget Brud paa denne Tractat. Man skal troeligen erstatte hinanden alt hvad der kan være bleven taget i Mellemtiden fra begge Sider.

15de Art. Man er mellem de tvende høie contraherende Parter kommen formelig overeens om, at fra nærværende Tractats Underskrivt, skulle alle Contributioner, Betalinger af Penge, Requisitioner, Leverancer eller Anskaffelser, af hvad Art de end ere, ophøre, og at de, som kunne være blevne fordrede før denne Tid, ikke skulle vorde indkrævede. — Man er ligeledes kommen overeens om, at al privat Eiendom, som har været lagt under Beslag i de ved den Nord-Tydske Armee besatte Provindser, skal gives Eierne tilbage. — Dog undtages de Skibe, som, tilhørende Undersaatter af Hs. Majestæt Kongen af Sverrig og af hans Allierede, maatte være blevne tilbagetagne i Havnene af Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, hvilke skulle tilhøre ovennævnte Eiere, der frit og efter eget Godtbefindende kunne disponere over samme. — Der skal udnævnes Commissarier fra begge Sider, som, forsynede med gjensidige Fuldmagter fra begge de høie contraherende Parter, skulle umiddelbar efter nærværende Tractats Underskrivt, overlevere og modtage de befæstede Pladser og de fra begge Sider afstaaede Lande, i Overeensstemmelse med de foregaaende fjerde og syvende Artikler; ligeledes besørge Rømningen af Hans Danske Majestæts Besiddelser, der ere besatte af

den forenede Nord-Tydske Armee. Disse Commissarier skulle i Mindelighed komme overeens om alle de Punkter, som her ikke kunne særskildt berøres. — Der er imellem de tvende høie contraherende Parter bleven fastsat som ufravigelige Grundsætninger for bemeldte Commissariers Handlemaade og Myndighed: 1) At Hertugdømmet Slesvig, deri indbegrebet Fæstningen Frederiksort, skal umiddelbar efter nærværende Tractats Underskrivt rømmes af de allierede Tropper. 2) At fra samme Tid af skulle de allierede Tropper begynde efterhaanden at rømme Hertugdømmet Holsteen, med Undtagelse af de Tropper, der høre til det Corps, der blokerer Hamborg; saaledes at umiddelbar efter Udvexlingen af nærværende Tractats Ratificationer, skal hele Hertugdømmet være rømmet af de allierede og igjen overleveres til Hans Majestæt Kongen af Danmarks Tropper. 3) At Fæstningen Glückstadt skal rømmes og overleveres Hs. Maj. Kongen af Danmarks Tropper umiddelbar efterat denne Souverains Ratification af nærværende Tractat er udvexlet mod Hans Kongelige Høihed Kronprindsen af Sverrigs foreløbige Ratification, under Forventelsen af Hs. Maj. Kongen af Sverrigs. 4) At de svenske Tropper, som forblive i Hertugdømmet Holsteen lige til dets Rømning, skulle, som en Følge af de gjenoprettede venskabelige Forbindelser mellem de tvende Magter, i dette Mellemrum strax betale alle deres Fornødenheder i Overeensstemmelse med en særdeles Overeenskomst, der til denne Hensigt skal træffes med de danske Autoriteter. Dog kunne disse ligesaalidt nægte deres Medvirkning og Bistand til at forsyne Tropperne med det Fornødne, som hine kunne gjøre nogen directe Requisition af hvilkensomhelst Natur hos Indbyggerne. 5) At de svenske Tropper skulle umiddelbar efter nærværende Tractats Underskrivt gaae ind i Norge, og besætte de derværende faste Pladse. Hans Majestæt Kongen af Danmark forbinder Sig til i denne Hensigt at give de fornødne Befalinger paa den Maade, som nøiere er udviklet i den følgende Artikel. 6) At svensk Pommern og Øen Rygen skulle rømmes af de svenske Tropper og overleveres til Hans Majestæt Kongen af Danmarks, naar Fæstningerne Frederikshald og Kongsvinger, Frederiksstad og Aggershuus i Norge ere blevne besatte af svenske Tropper.

16de Art. For at lette Udførelsen af den

foregaaende Artikel, forpligte Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Kongen af Sverrig Sig gjensidigen paa den meest forbindende Maade, til strax efter nærværende Tractats Underskrivt at udstæde Proclamationer til Indvaanerne af de fra begge Sider afstaaede Lande, som underrette dem om den Forandring, som er foregaaet i deres Stilling, løse dem fra deres Troskabseed, og indbyde dem til med Rolighed at modtage deres nye Souverainers Tropper, som maatte komme ind i deres Land. De tvende høie contraherende Parter skulle til samme Tid give de fornødne Befalinger til de gjensidige saavel militaire som civile Autoriteter med Hensyn til Overleverelsen af Fæstningerne og de faste Pladse, af Arsenalerne eller andre militaire Etablissementer af hvilketsomhelst Navn eller Egenskab; ligeledes af Kronens Eiendomme og Tilliggender uden nogen Undtagelse, og saaledes at det afstaaede Land gaaer roeligen og ganske over under den nye Souverains Herredømme. De høie contraherende Parter skulle umiddelbar tilbagekalde fra de afstaaede Lande deres General-Gouverneurer og andre offentlige ikke indfødte Embedsmænd, som ikke ville beslutte sig til at forblive under den nye Regjering, og skulle i Almindelighed tage de meest passende Forholdsregler, som staae i deres Magt, for at forekomme al Forhaling i Udførelsen, og Brud paa Bestemmelserne i nærværende Tractat.

17de Art. Krigsfangerne skulle gjensidigen sættes i Frihed uden nogen Undtagelse og uden Hensyn til Forskjellen i Antallet. De skulle friegives i Masse i den muligst korte Tid paa eet eller flere passende Steder af de gjensidige Grændser, og de skulle erholde alle de Lettelser, som Gjenoprettelsen af godt Naboskab fører med sig, fra Regjeringens Side i det Land, hvor de have været tilbageholdte. Denne skal ogsaa bære Udgiverne af deres Transport lige til det Sted, hvor Udvexlingen skal skee. De to Regjeringer gjøres ansvarlige for Betalingen af den Gjeld, som Krigsfangerne kunne have gjort paa de Steder, hvor de have været tilbageholdte. Regningerne derover skulle gjensidigen afgives inden et Tidsrum af to Maaneder efter Underskrivten af nærværende Fredstractat, og skulle betales saa snart skee kan.

18de Art. Det Beslag, som ved Krigserklæringens Udstædelse har været lagt paa de to Souverainers gjensidige Undersaatters faste og løse Eiendomme, saavelsom den Embargo, der er bleven lagt paa deres Skibe i de to forskjellige Landes Havne, skal hæves fra den Tid af, da denne Tractat er ratificeret. De gjensidige Undersaatters Fordringer, hvis Forfølgelse for Domstolene er ved Fredsbruddet bleven udsat, skulle fra samme Øieblik paa nye begynde.

19de Art. Hans Majestæt Kongen af Sverrig frasiger Sig til Fordeel for Hans Danske Majestæt alle Reclamationer i Anledning af de ved danske Kapere siden Freden til Jonkøping, indtil Begyndelsen af nærværende Krig, opbragte svenske Skibe og Ladninger.

20de Art. De Norske, der for nærværende Tid befinde sig i Danmark, og omvendt, de Danske i Norge, saavelsom de Pomeraner, der befinde sig i Sverrig, og de Svenske i Pommern, skulle have fuld Frihed til at vende tilbage til deres Fødeland, og at raade over deres rørlige og urørlige Gods uden at betale nogen Udførsels-Told eller anden Afgivt, der i denne Henseende maatte være paabuden. — De tvende høie Magters Undersaatter, der ere boesatte i eet af de to Lande, i Norge eller i Danmark, skulle have fuldkommen Frihed at boesætte sig i det andet inden et Tidsrum af Sex Aar, at regne fra den Dag, da Udvexlingen af nærværende Tractats Ratificationer skeer; og skulle forpligtes til i ovennævnte Tidsrum at sælge eller afhænde deres Eiendom til en Undersaat af den Magt, hvis Stater de ønske at forlade. — Det er ligeledes forbeholdt de tvende contraherende Staters Undersaatter, der ere boesatte i eet af de to Lande, nemlig i Sverrig eller Pommern med Den Rygen, at boesætte sig i det andet inden Forløbet af samme Tid, og under samme Betingelser, som her ovenfor ere anførte. — Eiendomme, tilhørende de Personer, som ved Udløbet af denne Tid ikke have fulgt denne Bestemmelse, skulle sælges ved offentlig Auction efter Øvrighedens Foranstaltning, for at Beløbet kan indhændiges Eierne. — Det skal staae enhver frit for, i de 6 Aar, der ere fastsatte ovenfor, at gjøre saadant Brug af deres Eiendomme, som de maatte finde for godt, i det den fredelige Nydelse deraf er dem høitideligen lovet og garanteret. — De kunne, saavelsom deres Agenter, frit begive dem fra een Stat til en anden, for at bestyre deres Anliggender, uden at der-

ved den ringeste Forhindring skal lægges dem i Veien i deres Egenskab af den ene eller anden Magts Undersaatter.

21de Art. Alle Domaine-Adkomster, Archiver og andre offentlige og private Documenter, Planer, Korter over Fæstninger, Byer og Lande, der ved nærværende Tractat ere aftraadte til Hans Majestæt Kongen af Danmark og Hans Majestæt Kongen af Sverrig, derunder indbefattet de Korter og Papirer, som henhøre til Landmaalings-Contoiret, skulle uden Undtagelse udleveres fra begge Sider ved de danske og svenske offentlige Embedsmænd inden et Tidsrum af Sex Maaneder, eller, hvis dette erkjendes for unmeligt, i det seneste inden Eet Aar.

22de Art. Saavel den offentlige som private Gjeld, der er gjort af Pomeranere i Sverrig, og omvendt, af Svenske i Pommern, saavelsom af Norske i Danmark og af Danske i Norge, skal afbetales til de fastsatte Tider og Betingelser.

23de Art. Da de Lande, der i Kraft af nærværende Tractat forenes med Kongeriget the Danmark og Sverrig, ere bundne til deres fordums Moderlande ved Handelsforbindelser, som en lang Sædvane, som Nabøskab og gjensidig Trang have gjort næsten unndværlige, saa have de høie contraherende Parter, besjelede af det Ønske, at vedligeholde disse Midler til gjensidig Fordeel for deres Undersaatter, indgaaet, strax at skride til Afslutningen af en Handels-Tractat mellem begge Lande. Imidlertid ere de tvende høie contraherende Parter blevne enige om, i Løbet af eet Aar at vedligeholde de nu mellem Danmark og Norge, og Pommern og Sverrig tilværende Handels-Forhold, dette Aar at regne fra Udverlingen af nærværende Tractats Ratificationer.

24de Art. Alle Effekter af hvadsomhelst Natur eller Benævnelse, som tilhøre den svenske Armee, der nu er paa Fastlandet, og som findes i svensk Pommern eller paa Øen Rygen, kunne frit derfra udføres til Sverrig, uden at nogen Udførsels-Told eller anden Afgivt skal kunne fordres eller hæves. Det Artillerie og de militaire Effekter, som tilhøre Fæstningen Stralsund og de befæstede Punkter i Pommern og paa Øen Rygen, skulle vedligeholdes i deres nærværende Forfatning for at overgives Hans Danske Majestæt. De Krigsfartøier, som tilhøre den danske eller svenske Marine, saavelsom Paqvotbaadene, kunne ubehindret drages tilbage fra Norge og fra Pommern, saasnart Aarstiden tillader det. — Det er ligeledes indgaaet mellem de tvende høie contraherende Parter, at medens nærværende Krig vedvarer, og indtil den svenske Armees Tilbagekomst fra Fastlandet til Sverrig, skal Communicationen over Pommern og Øen Rygen stedse forblive aaben for Postsække, Courerer, Tropper, Convoier og militaire Transporter af alle Slags; og forbinder Hans Svenske Majestæt Sig derimod til at betale alle de Omkostninger, som denne Passage kunde foraarsage.

25de Art. Den Sjette Artikel af Tractaten i Jønkøping, betreffende Posternes Gang, er ude af Kraft, da Reciprociteten ved Norges Afstaaelse til Sverrig er ophørt.

26de Art. Enhver Embedsmand i Norge, han være Dansk eller Norsk, skal uden Vanskelighed erholde sin Afsked, dersom han søger den inden et Aar efter nærværende Tractats Ratification. Denne Artikel er ligeledes anvendelig paa de Norske, der ere ansatte i Danmark, og de skulle ikke udsættes for nogenslags Forfølgelse eller Bebreidelse for at have søgt samme. — Bestemmelserne i nærværende Artikel ere ogsaa anvendelige paa Embedsmændene i Pommern, det være Svenske eller Pomeranere.

27de Art. De imellem Deres Danske og Svenske Majestæters Forgjængere afsluttede Fredstractater, navnlig den i Kjøbenhavn af Syv og Tyvende Maji Eet Tusende Sex Hundrede og Tredięsindstyve, og de i Stockholm af Tredie Junii og i Fredensborg af Tredie Juli Eet Tusende Syv Hundrede og Tyve, saavelsom Traktaten i Jønkøping af Tiende December Eet Tusende Otte Hundrede og Ni, ere fornyede ved nærværende Artikel og i hele deres Udstrækning igjen satte i fuld Kraft saavelsom ihenseende til deres Bestemmelser, forsaavidt disse ikke ere stridende mod de i nærværende Tractats Artikler indeholdte Bestemmelser.

28de Art. Nærværende Tractats Ratificationer skulle udverles i Kjøbenhavn inden et Tidsrum af fire Uger fra den Dato af at regne, da den er underskreven, eller før, om skee kan.

Dets til Bekræftelse have vi Undertegnede, i Kraft af vore gjensidige Fuldmagter, underskrevet nærværende Freds-Tractat og forsynet samme med Aftryk af vore Vaaben.

Skeet i Kiel den fiortende Januar, Aar efter Christi Byrd Eet Tusende Otte Hundrede og Fjorten.

Edmund Bourke. G. Baron af Wetterstedt.
(L. S.) (L. S.)

Separat-Artikel.

Hans Majestæt Kongen af Danmark, stolende fuldkommen paa Hans Svenske Majestæts og Hans Britanniske Majestæts bona officia, for snarest mueligt at gjenoprette alle fredelige og venskabelige Forhold mellem Hans Majestæt Kongen af Danmark og Deres Majestæter Keiseren over alle Russer og Kongen af Preussen, saaledes som de vare før Krigen, samtykker i, umiddelbar at lade alle Fiendtligheder ophøre mod disse Magter, der ere Allierede af Sverrig og Storbritannien. Alle de Priser, der maatte gjøres efter nærværende Tractats Undertegning, skulle gives tilbage, i det Hans Majestæt Kongen af Danmark stoler paa en fuldkommen Reciprocitet i denne Henseende.

Nærværende Separat-Artikel skal have samme Kraft og Gyldighed, som om den Ord for Ord var indrykket i den i Dag underskrevne Fredstractat, og skal til samme Tid ratificeres.

Dets til Bekræftelse have vi Undertegnede, i Kraft af vore gjensidige Fuldmagter, undertegnet nærværende Separat-Artikel og vedføiet samme Aftryk af vore Vaaben.

Skeet i Kiel den fiortende Januar, Aar efter Christi Byrd Eet Tusende Otte Hundrede og Fiorten.

Edmund Bourke. G. Baron af Wetterstedt.
(L. S.) (L. S.)

Indenlandske Efterretninger.

Placat. Det har behaget Hs. Majestæt Kongen, under 27 f. M., allernaadigst at resolvere: "at Sølvværdiens Bestemmelse for det næste halve Aar, i Betragtning af de særdeles politiske Conjuncturer, maa udsættes, indtil Allerhøistsamme, efter at have ladet sig nærmere allerunderdanigst forelægge de Motiver, der i denne saa vigtige Sag kunne anføres saavel for som imod, har taget Samme under nærmere allerhøieste Overveielse, og at den nuværende Sølvværdie skal tages til Følge, saalænge indtil en ny bestemmes." (Coll. Tid.)

Skrivelse fra Kiel, den 18 Januar 1814.

Det er nu først mueligt af tilforladelige Kilder at forvisse sig om Styrken af de Tropper, som brøde ind over den holsteenske Grændse efterat sammes Forsvar eene beroede paa de Kongelige Tropper, siden de franske Tropper havde skilt sig fra dem og vare dragne til Hamborg. — De fremmede Tropper ere nu i fuld Bevægelse, for at gaae deres oprindelige Bestemmelse imøde. — Man kan forlade sig paa, at der ved at angive den efterfølgende Styrke er anvendt samme Omhyggelighed paa hverken at forøge eller formindske Tallet af de Tropper, som vi i sex Uger, have havt at underholde som Fiender. — De som her anføres under deres nationale Navne staae alle under Hs. Kongelige Høihed Kronprindsen af Sverrigs Befaling. — 1) Den svenske Armee, angivet at være 30,000 Mand, var 25,000 Mand, 2) Hannoveranere, russisk-tydsk Legion Hanseater, under General Walmoden, angivne at være 15,000 Mand, vare 12,000 M., 3) Russere under General Vorontzow 9,000 M., 4) Russere under Generalerne Benningsen og Grev Strogonon 25,000 M., 5) Kosakker under General Tettenborn 2000 M., 6) Meklenborgske Tropper, angivne at være 3000 M., vare 2,500 M., 7) Engelske Tropper i Lübeck 1,800 M., 8) Preussiske Tropper under General Pudlitz, som vel endnu stode i det Mecklenborgske, men vare bestemte til at rykke efter, 9000 M. — Tilsammen 86,300 Mand. — Hvor byrdefuld disse fremmede Troppers Nærværelse har været og tildeels endnu er, uagtet der nu kan ventes Betaling for hvad der fordres til deres Underholdning, kan enhver letteligt forestille sig; imidlertid kan der dog ikke med Grund klages over deres Opførsel ialmindelighed, naar der tages i Betragtning at de rykkede ind i Landet som Fiender. — Ovenstaaende giver Anledning til følgende Betragtninger: — Ved den først sluttede Vaabenstilstand, efter den østerrigske Legationssekretairs Ankomst fra Kjøbenhavn til den fiendtlige Armee, blev Fæstningen Rendsborgs Proviantering sikkret for nogle Uger, da ellers Levnetsmidlerne ikke havde saalænge kunnet strække til for Garnisonen, som var bleven saa betydeligen forøget ved de Troppers Antal, som under General Prinds Friedrich til Hessens Anførsel, ligesaa heldigen som modigen banede sig Veien til Fæstningen, uagtet en overlegen Fiende

søgte at forhindre det, og at afskjære hele Corpset. Men Mangel paa Hestefoder blev dog ikke afhjulpet. — Ved denne Vaabenstilstand forebyggedes ligeledes at de Regimenter, som vare paa Marschen i det Slesvigske, for at forene sig med General Prinds Friedrich til Hessen, ikke bleve enkeltviis opreven af den fremtrængende Fiende, og Jylland saaledes udsat for at blive oversvømmet af ham. — Disse vare de Fordele der høstedes af Vaabenstilstanden. — De fra Sjelland afsendte Regimenter kunde, uagtet al anvendt Flid, ikke saa hastigt komme over Beltet og igjennem Fyen, at et tilstrækkeligt Antal Tropper kunde komme over til Jylland inden Vaabenstilstanden blev fornyet under den Forpligtelse ikke at afsende flere Tropper til Jylland hvilket heller ikke var Hensigten, da man holdt for, at med de Tropper der vare i Fyen kunde Fienden hindres i at rykke frem i Jylland, med mindre han dertil anvendte den største Deel af de Tropper han kunde undvære andetsteds. — De i Rendsborg indsluttede Tropper, som for største Delen bestode af dem, der under General Prinds Friedrich til Hessen havde staaet mod Fienden indtil Vinterens Begyndelse, og derved, ligesaavel ved at modstaae en overlegen Fiende, som ved at bivouaquere, havde liidt betydeligt Tab, vare sammensmeltede til omtrent 9000 Mand under Vaaben. — Glückstads og Frederichsort's Garnisoner, som udgjorde omtrent 2000 Mand under Vaaben, kom ikke i Betragtning, da disse Fæstninger vare til den Tid tagne eller nær ved at overgive sig. — Paa Øen Als vare omtrent 800 Mand under Vaaben. — Hvad der kunde bruges til at gjøre Modstand mod den fremrykkende Fiende bestod i omtrent 2000 Mand af alle Vaabenarter der stode ved Colding som Forpost, men som allerede paa en Maade vare omgangne paa deres høire Fløi ved fiendtlige Troppers Indrykkelse i Ribe, da Fjendtlighederne sidste Gang begyndte, og i den egentlige Styrke som stod samlet paa Øen Fyen, hvilken Stilling høisalig Kong Christian den Fjerde i Krigen med de Keiserlige 1628—29 havde i lignende Tilfælde, da Han af overlegen Magt blev overfaldet, taget; — den Styrke som paa Fyen saaledes var samlet, udgjorde omtrent 16,000 Mand under Gevær, men hvoraf kun 13,000 Mand kunde sættes i Bevægelse, da Resten behovedes til Fæstnings, Kystbatteriernes, Depoternes og Lazaretherness Besætning og Bevogtning. — Af ovenanførte Fortegnelse over de fiendtlige Tropper, som det stod til sammes Anfører at sætte i Virksomhed, vil sees, at især efter Fæstningerne Frederichsorts og Glückstads Fald var Jylland ikke at forsvare mod saa mægtig en Fiende, hvoraf Følgen var blevet, at Fienden havde bemægtiget sig denne Provinds og at saaledes alle Kongens Lande paa Øerne nær vare faldne i hans Vold; hvorved al Mulighed at komme Norge til Hjelp, ved at forsyne det med Korn, var forsvunden, og at Øerne ved Søfartens Aabning havde maattet fristet samme Skjæbne, som Jylland og Hertugdømmerne. (Stats-Tid. — Forts.)

Kjøbenhavns Børs den 5te Februarii.

I denne Uge solgtes her: Brun Candis 13 Mk., fransk Sukker 8 Mk., Georgia Bomuld 6 Mk., Kornbrændeviin 49 Rbdlr. pr. 30 Viertler, St. Ubes Salt 20 Rbdlr. Tdn., Haysanschin 15 til 16 Mk. Pdt., Brasiliesukker 5 Mk. 1 ß., sort Peber 4 Mk. 10 ß., Voxlys 15 Mk. 14 ß., Cacao 6 Mk. 9 ß., Hørfrø 18 til 27 Mk., Pibestaver 71 Rbd., guult Vox 9 Mk. 6 ß., hvide Lærreds Sække 13 Mk. 4 ß., graa dito 6 Mk. 4 ß., halve Maatter 12 Mk. 8 ß. pr. Bundt (10 i hvert), garvet Læder 6 Mk. 4 ß. Pdt., Humle 280 Rbdlr. Skippd. (Alt i Rbpenge R. V.) — Den 4de Febr. noteredes Speciescoursen 510. — Specier solgtes for $30\frac{1}{4}$ til $30\frac{1}{2}$ Rbmk.

(Indsendt.)

Uagtet de ifølge Placaten af 8de Januar 1814 udstædte Committeesedler ved den i 6te §. tilsagte Sikkerhed ere tilstrækkeligen betryggede, saa ere de dog, formedelst adskillige Speculanteres Operationer, saa dybt faldne i deres Credit, at de ere solgte med 20 og flere Procents Tab. Anmælderen heraf tilraader enhver Ihændehaver af disse Committeesedler, ikke af utidig Ængstelighed at skille sig ved dem, da han med Vished veed: at der inden føie Tid vil blive truffet Foranstaltninger, sigtende til at opretholde dem i deres Credit.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 12.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 8 Februarii 1814.

Om Hebraiske Navne, som findes blandt Negerne paa Guldkysten.

(Sluttet.)

At de fleste ægyptiske Navne ere af hebraisk Oprindelse lader sig letteligen godtgjøre; men da hverken nærværende Blads Bestemmelse eller Grændser tillade, at udbrede os over dette kun for en Deel, ikke for alle Læsere, lige interessante Emne, saa ville vi lade os nøie med at anføre her nogle Exempler. Efter et østerlandsk Sagn vare de første, der antoge Titelen Pharao, de saakaldte Hyksos, Høvdinger for nomadiske Folkeslag fra Arabien og Phønicien, hvilke meget tidlig regjerede Ægypten, og holdt det i Besiddelse i nogle Aarhundreder. Hyksos oversættes med Hyrdekonger. Paa Hebraisk hedder Phar, en Stud, og raha, græsse, ligesom Rohe, Hyrde, altsaa Pharao, Stude- eller Qvægvogter. Det Binavn, Joseph fik, Zaphnat paneah, er næsten aldeles Hebraisk, hvori zaphan betegner, bevogte, holde hemmelig, og paneah, aspexit, altsaa En, der seer skjulte Ting. Anubis var een af de ægyptiske Benævnelser paa Mercurius, og forestilledes altid med et Hundehoved. Hun ledsagede den efter Osiris søgende Isis, og skræmmede de vilde Dyr bort, som maatte ville angribe hende. Nobah betegner paa hebraisk gjøe. Selv Benævnelsen Ægyptus er efter al Sandsynlighed hebraisk, i hvilket Sprog Ai betyder en Øe eller et Land, altsaa Øen eller Landet Cupt (Copt), en berømt Stad i Ægypten, hvorefter Copterne have deres Navn. Vel kan man her indvende, at Joseph talde til sine Brødre ved Hjelp af en Tolk; men dette beviser i Grunden dog kun, at Ægypterne *) paa den Tid allerede vare meget afvegne fra det oprindelige hebraiske. Tvivler imidlertid nogen paa, at f. Ex. Islandsk er Skandinaviens Modersprog, fordi de fleste Danske eller Svenske nu ikke

*) Intet Folk viser os Følgerne af Despotismen i et rædsommere Lys end Ægypterne, hvis Historie er et reent Chaos. Endskjønt ingen i Oldtiden har bestræbt sig mere for at forevige sig, end Ægyptens Despoter, ved Mindesmærker, byggte for Evigheden, saa har der dog neppe været nogen, der i saa Henseende mindre naaede sit Maal end netop de. Endnu kunne vi beundre Grækeraanden i Grækernes Værker; endnu ere de, efter Aartusinders Forløb, vore Lærere i Konst og Smag. Men Mulm og Mørke bedække Ægypternes Historie, og deres Hierarkies vist ikke ubetydelige Kundskaber ere tabte for Verden. De have saa gjerne villet leve i Efterverdenens Erindring; det vise deres Pyramider, deres Mumier, deres Sphinxer. Men de maatte døe, trods al deres store Anstrængelse for at ville leve. Det eneste, der lever endnu, er Mindet om deres Skjændsel, Vidnesbyrdet om det Tyrannie, at lade Millioner Ulykkelige opdynge uhyre konst- og aandløse Steenhobe, Erindringen om et undertrykt Folk, der regjeredes af snedige, hemmelighedsfulde Præster, som fandt deres Fordeel ved, at holde det i evig Vankundighed, og nederdrægtige Despoter, der spottede Menneskehedens helligste Rettigheder.

mere forstaae Islandsk? At Ethiopisk er nær beslægtet med det Egyptiske, derom ere de nyere Tiders Lærde aldeles enige. Naar man nu veed, at Egyptisk, Phonicisk, Ethiopisk ꝛc. ere Grene af fælles Stamme, det Hebraiske og Arabiske, og at allerede meget tidlig Egypterne, Israeliterne og Ethioperne have staaet i Forbindelse sammen; at der, som Heeren anfører, allerede i de alderældste Tider har været Samqvem imellem Egypterne og de rige Guldlande paa hiin Side Kysterne; at dette Samqvem er bleven drevet ved Ichtyophager fra Elephantine i Overægypten, der kjendte Landet og Ethiopernes Sprog *); at der endnu i vore Dage drives Caravanhandel i Egypten, ikke af Egypter, men af omvandrende Stammer fra det indre Africa; naar man veed alt dette, saa indseer man allerede Muligheden af, at hebraiske Navne maa kunne findes selv i de fjerneste Dele af Africa. — Men Spørgsmaalet bliver her, have disse Navne oprindeligen hjemme i Sprogene selv, eller ere de komne did ved Forbindelser og Samqvem med Hebraisk eller hebraiske Dialecter talende Nationer, eller ere de grundede i Neger-Sprogene selv? — Hr. Biskop Münter har, som forhen anført, antaget, at de maa være fremkomne ved Karthaginensernes Colonier paa Guldkysten, eller deres Handelsforbindelser med derboende Negernationer, og at denne Handel enten kunde have været dreven til Søes, eller og ved Caravaner til Lands. At en phonicisk Flaade, under den karthagenensiske Admiral Hannos Anførsel, paa den ægyptiske Konge Nechis Befaling gjorde en Opdagelsesreise omkring hele Africa, og rimeligviis kom indtil hiin Side af Senegal og Gambia, lærer Herodot os; men han siger tillige, at det var en stum Handel, som Karthaginenserne dreve uden for Herkulis Støtter; at de, naar de kom til Kysten og udlossede der deres Varer, lode opstige en Røg, som et Løsen, og gik igjen ombord; at ved dette Tegn kom Indbyggerne til Søkysten, lagde Guld ved Siden af Varene, og gik bort igjen. Karthaginenserne gik derpaa atter i Land, og saae om det var nok. I dette Tilfælde toge de det og seilede bort. Var det ikke nok, saa gik de atter ombord og ventede. Indbyggerne kom nu igjen frem, og lagde endnu

*) S. Heerens Ideen T. 2, S. 389.

mere Guld til, indtil hine vare fornøiede. Men de gjorde ikke hinanden Uret, thi den ene rørte ikke ved Pengene, forend deres Værdie stod i lige Forhold til Varene, og de andre ikke ved Varene, forend hine havde taget Guldet. Heeren beviser Rigtigheden af den for Lettroenhed ofte mistænkte Herodots Beretning med et Sted i Høst's Efterretninger om Marocco og Fez, hvori fortælles, at Maroccanerne eengang om Aaret sende en Caravane til Grændserne af Guinea, nemlig Tombut, hvor Handelen med Indbyggerne drives omtrent paa samme Maade, uden at man næsten aabner Munden derved, og Heeren anmærker, at gjensidig Ukyndighed i Sproget er den naturlige Aarsag til en saadan Handel. Herodot, Hjemmelsmanden for Efterretningen om Hannos Reise, siger selv, at Karthaginenserne ikke engang forstode at tale med de Nationer, hos hvilke de hentede Guld, og Heeren tilføier, at Hannos Reise blot var en Opdagelsesreise, men at de i Senegal og Gambia boende Folks Vildhed ikke tillod nogen Handelsforbindelse. Der er altsaa neppe at tænke paa, at Negerstammerne paa Guldkysten skulde have antaget, som Venskabsbevis og Erindringstegn, Navne af Folk, som de ikke engang kunde tale med. Søeværts have Karthagenienserne neppe nogensinde besøgt Guldkysten, og endnu mindre have de havt der Colonier. Men vil man antage, at de droge did med Caravaner til Lands over Tripolis til Egnene ved Nigerstrømmen, og maaskee endog stode i Forbindelse med Tombutku, saa synes denne Hypothese selv hos Heeren at være bygget paa et Maaskee. Hvilken uhyre Reise! hvilke Vanskeligheder havde de ikke allene at overvinde førend de kom igjennem Ørkenen! Til alt dette kommer endnu den saare vigtige Omstændighed, at der, efter troværdige Reisendes Beretning, findes, som vi strax skulle vise, blandt Negerne paa Kysten Guinea jødiske Skikke, som neppe kunne være bragte did af Karthaginensere. — Men der gives en anden Vei til at opløse hiint Problem, en Vei, der synes kortere og naturligere, og denne ville vi her søge, saa godt som muligt, at afskikke.

Fra Egypten blev Landhandelen dreven ved africanske Caravaner. Da Herodot besøgte Egypten, omtrent 30 Aar efter Darius's Død, var Handelen med det indere Afrika og Ethiopien

bragt i fuld Gang igjen. Igjennem Æthiopien kunde disse Caravaner let komme til Darfur, og derfra igjen til Tombuktu. De Negerstammer, som nu boe paa Kysten, have maaskee i ældgamle Tider boet længere op i Landet, og ere enten ved de iblandt dem endnu i vore Dage saa gjængse Krige, eller og, lokkede af Begjerligheden efter at finde frugtbarere Egne, blevne drevne ad Strandbredderne til. Vi see heraf i hvilken Berørelse Negerstammerne stode med Æthioperne, og hvortil denne Berørelse imellem disse i Henseende til Sprog og Sæder den Gang uden Tvivl meget nær beslægtede Folk, ledte, ville vi snart erfare. — Hos Negerne paa Kysten Guinea, fortæller Rømer *), have de Fornemme den Skik, at de antage fremmede Navne. Saaledes lod Kongen ved Cap Monte sig kalde King William og hans Dronning Qveen Anna; neden for Cap Monte levede en Duc af Malborough. Hollænderne give de fornemme Negere, der forlange Titeler, Benævnelse af f. Ex. groote Peter Passop, kleiner Peter Passop; de Danske have fulgt deres Exempel, og paa et Par Steder opkaldet en høi adelig Familie. Nogle Mile oven for Cap Monte regjerede en King Martin **). Hvad der er skeet, og skeer i de nyere Tider, maa sandsynligviis ogsaa kunne været skeet i de alleræld ste, og hvad enten man nu antager, at de af Rask anførte Navne ere aldeles hebraiske, eller forplantede fra det Hebraiske til det Ægyptiske og Æthiopiske, saa har man Grund til at formode, at de af Æthioper ere blevne bragte did i de ældste Tider paa samme Maade, som de forhennævnte engelske, hollandske og danske i de nyere. Denne Grund faaer saa meget mere Vægt derved, at Negerne i Benin og paa Guldkysten, efter samme troværdige Reisebeskrivers Efterretning, have noget af Jødedømmet og de gamle Chaldæeres Religion i deres religiøse Skikke. Accraerne nærme sig mere end andre Nationer til Judaismen i deres Ceremonier, saavel i Henseende til Omskjærelsen, som til Maaden at slagte deres Offringer, paa det de ikke skulle vanhelliges. I Benin ere, efter Rømers Forsikkring, begge hine

*) See L. F. Rømers tilf. Efterretning om Kysten Guinea, Kbh. 1760, S. 12.

**) See Rømers Efterretning S. 17.

Religioner aldeles kjendelige. Ogsaa har man for adskillige Aar siden i Kjøbenhavn været Vidne til, hvorledes nogle med en Ostindiefarer hertil ankomne Sorte slagtede deres Creature, thi de spiste intet andet Kjød, end af det Qvæg de selv havde slagtet, og man fandt, at de af dem iagttagne Ceremonier havde den meest paafaldende Lighed med dem, Judaismen foreskriver. Disse Skikke kunne neppe være bragte did af Karthaginenserne, for hvilke de uden Tvivl vare fremmede, men man maa antage, at enten Israeliternes blomstrende Tidsalder, da i det mindste en Deel af deres religiøse Vedtægter udbredte sig tilligemed deres politiske Herredømme, ogsaa Negerne antoge de israelitiske Skikke, som man nu, skjønt under en forandret Form, finder hos dem, eller og at adskillige af hine Skikke oprindelig kom fra Africa; i det mindste regner Herodot Israeliterne blandt de Nationer, som have lært Omskjærelsen af Africanerne. Denne Lighed i religiøse Skikke har formodentligen givet Anledning til den Mening, at der i Loango og midt i Africa findes sorte Jøder *). At hine hebraiske Navne ere bragte did

*) Det er Oldendorp, i hans Historie om den Hernhuthiske Mission paa de caraibiske Øer, der, efter en Loangisk Negers Fortælling, beretter, at der i Loango findes sorte Jøder, og Michaelis meener, i hans orient. Bibliothek, at hvis det forholder sig rigtigt, maatte iblandt disse findes Codices af Bibelen, der kunde give vigtige Oplysninger; thi der udfordredes mange Menneskealdere, siger han, til at give dem den sorte Farve, og i den hele Tid synes de at have været skilte fra alle andre Jøder. — Det er nu 32 Aar siden (1782), at Michaelis skrev dette; men uagtet Sagen er af saa stor Vigtighed baade for Philologer og Critiker, har man i den lange Tid ikke faaet nogen nøiere Oplysning herom, ihvorvel der siden den Tid er skeet saa mange Reiser til Africa, og Lande- og Folkekundskaben i det Hele er bleven saa udvidet. Det sandsynligste er nok, at de af Negerstammernes religiøse Skikke, der have saa aabenbar Lighed med Judaismen, have givet Anledning til hiin Efterretning. Imidlertid kan man dog ikke reent ud nægte sorte Jøders Tilværelse, især da de berømte Physiologer Stanhope, Hunter og Zimmermann have i høi Grad gjort det sandsynligt, at Solens Paavirkning er den oprindelige og vigtigste Aarsag til Negernes sorte Farve og fortrukne Ansigtstræk.

af andre Folkeslag, og ikke ere grundede i de guineiske Negerstammers egne Tungemaal, synes at være klart deraf, at, efter Dr. Iserts Beretning, de derværende Sprog ere saa mangfoldige, at der gives over 30 distincte, uden at regne de utallige Varieteter. Alle have de det tilfælles med de Vildes eller saadanne Folkeslags Sprog, der lære dem af Traditioner, at de ere fattige paa Ord, og for det meste endes med Vocaler. Dr. Isert *) anfører en Sammenligning mellem en Deel Ord af det Akraiske, Assiantiske og Krepeiske Sprog, med hosføiet tydsk Oversættelse; de ere ikke allene ganske forskjellige fra hinanden, men jeg har, al anvendt Undersøgelse uagtet, ikke været istand til at finde et eneste iblandt dem, der røber at være kommen af det hebraiske eller de dermed beslægtede Sprog. Derimod finder jeg hos Rømer adskillige Egennavne, der synes at være orientalske, som Chuma, Asharri, Adampar, Noy, Adampi, Akofja, Adassi, &c.

*) See E. Iserts Reise nach Guinea &c., Kopenh. 1788. S. 203.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Prindsen af Eckmühl, (Davoust) der kommanderer det franske Armeecorps i Hamborg, er født den 10de Maj 1770 i Avaux, og er bleven opdraget med Napoleon i Ecole Militaire. 1785 var han Underofficeer i et Kavalleriregiment. 1790 tog han sin Afskeed, og blev noget efter Officier i et Frikorps. Han var med i alle de Fægtninger, der forefaldt i Dumouriez's Feldtoge; 1793 blev han General, og under Pichegru tjente han ved Rhinen. Han gik med Napoleon til Egypten, hvor han udmærkede sig ved sin Tapperhed, vendte med Desaix tilbage til Paris, hvor Napoleon gav ham Commandoen over den italienske Armees Kavallerie. Siden udnævnte han ham til Chef for det tappre Korps ved Marengo, som kaldtes Granitstøtten, og snart derpaa til Generaloberst af Garden, og nu hævede hans Krigerstorhed ham fra Trin til Trin til Fyrste af Eckmühl.

Den russiske General Bennigsen nedstammer fra en adelig Familie i Hannover. Hans Fader var Oberst ved den Brunsvigske Garde du Corps, og hans Moder lever endnu og er 83 Aar gammel. Han er født 1745; i sit 10de Aar blev han ansat som Page og 1759 i Syvaarskrigen, Fændrik ved den Hannoverske Garde til Fods, hvorved han avancerede til Lieutenant. Indtil den Tid forvaltede hans Moder Godset, som overleveredes ham 1768. Han forlod den Gang Militairtjenesten og ægtede en Datter af den Hannoverske Gesandt i Wien, Friherre v. Steinberg. Efter hans første Gemalindes Død 1773, gik han i russisk Tjeneste som Oberst-Lieutenant, i hvilken Egenskab Catharine den Anden betroede ham et Regiment Kosakker, som han anførte mod Rebelleren Pugatscheff. Efter at han havde endt denne Expedition blev han ansat ved adskillige andre Regimenter og omsider Oberst ved det Kjowske Regiment, som han med Hæder anførte i Polen. For sit tappre Forhold ved Stædet Mir, hvor han kommanderede den venstre Fløi, skjenkede Keiserinden ham St. Wlademirs Ordenen, ledsaget af en smigrende Skrivelse. Ogsaa i Persien aflagde han Prøver paa sine militaire Talenter, og i den polske Revolution 1794 indtog han Wilna med Storm, og ægtede siden et ungt polsk Fruentimmer af udmærket Skjønhed. Ved andre Leiligheder forærede Keiserinden ham to Godser. Han avancerede omsider til General ved Cavalleriet. 1799 anbetroede man ham Civil- og Militairgouverneursposten i Lithauen. Efter Slaget ved Eylau fik han St. Andreasordenen. Han havde allerede tilforn St. Alexander Newsky-Ordenen, St. Anne-Ordenen, St. Georgs-Ordenen af anden Klasse, og den preussiske sorte og røde Ørneorden. — Hans eneste Søn staaer ligeledes i russisk Tjeneste, og hans eneste Broder er Oberst-Lieutenant ved den engelske Armee. General v. Bennigsen er høi og velvoxen, elsker udvortes Glands, er ubekjendt med lav Egennytte og en Ven af at gjøre Vel. Han har et venligt og bestemt Blik, som røber megen Energie og Aandsnærværelse. Han er urokkelig koldsindig, nedladende mod sine Undergivne, men ubevægelig streng i Tjenesten.

Hertugen af Benevent (Talleyrand) der var en af det franske Statsroers Styrere og Keiser-

Napoleons høire Haand, er nu henved 60 Aar, og nedstammer fra en af de ældste Familier i Frankrige. Allerede endnu som meget ung var han Biskop i Autun. Nationalinstitutet maae takke ham for sin Tilværelse. Han har engang været som Underhandler i Engelland, og har opholdt sig en Tidlang i Altona. Hans Indkomster som Udenlandsminister vare overordentlig store, hans Taffel er det delikateste og rigeste i hele Paris. Han halter, og dette Legemsbræk skal være Virkningen af et Hundebid.

Indenlandske Efterretninger.

Skrivelse fra Kiel, den 18 Januar 1814. (Slutning; see forr. No.) For imidlertid at sikkre disse vigtige Punkter mod fiendtligt Overfald, som især kunne forsøges paa under en streng Vinter, blev tilbageladt paa Sjelland, Møen, Falster og Lolland 14,000 Mand og fordeelt imellem Kjøbenhavn, Citadellet Frederichshavn, Batterierne paa Rheden, samt Kronborg Fæstning. — Hele Armeens Styrke, fordeelt saaledes som der her er anført, udgjør omtrent 45,000 Mand; men Landets geografiske Stilling har været Aarsag i, at der i denne Krig, især siden saamange Fiender, der kunde angribe baade til Vands og Lands fra alle Sider have forenet sig mod os, ikke har ladet sig samle mere, end 15,000 Mand paa eet Punkt, uden at lade andre Punkter mere eller mindre ubedækkede. — Hvor nødvendigt endogsaa de mægtigste Fyrster kunne finde det at opofre enkelte Dele af Staten, for at redde de øvrige, have de sidste 20 Aar givet mange Prøver paa. — De Franskes Keiser har den 30te December, ved sit Svar til Præsidenten for Senatet, paa ny beviist, at Statsklogskab i Nødstilfælde fordrer store Offere; de fleste og mægtigste Fyrster i Europa havde anerkjendt de Indlemmelser, hvorved Keiseren havde udvidet sit Riges Grændser og underkastet sig de af ham oprettede Kongeriger og Fyrstendømmer, og ikke desmindre erklærer han sig beredvillig til, fordi nogle Provindser af det egentlige gamle Frankrig saae Fiender inden for deres Grændser, at slutte Fred paa de tilbudne Vilkaar, og tilkjendegiver udtrykkeligen, at der ei mere kan være Spørgsmaal om at tilbagevinde de tabte Lande, hvilke dog i flere Aar havde udgjort en Deel af Riget. — Saadant Offer bringes Freden, af den for kort Tid siden saa mægtige Monark, saasnart talrige fiendtlige Hære true hans vidt udstrakte Rige. Den langt større Deel af de danske Stater var enten erobret eller ikke at redde, og Danmark kunde ei længer yde Norge den fornødne Bistand, da Kongen tog imod Fredstilbudet, der vilde give Staten Leilighed til at komme igjen til Kræfter, efter en saa langvarig Forsvarskrig, som har aldeles udtømt den. — Ingen af Hs. Majestæts Undersaatter vil miskjende hans faderlige Hensigter, efter at de alle have været Vidne til Allerhøistsammes utrættelige Bestræbelser for Landets Forsvar og Velfærd. — Ikke maa Mismod i Ulykke forøge Smerten af den Beslutning, som gjengav Os Fredens Velsignelser, hvortil vi ere saa høilig trængende, og tilveiebragte igjen god Forstaaelse med de Magter, hvis Venskab sikkrer Statens Vedligeholdelse. (St. Tid.)

Udtog af en privat Skrivelse fra Aller (2 Mile sønden for Colding), den 19 Januar. Den 8de Januar, om Eftermiddagen, ankom General Tettenborn med 3 til 4000 Mand Kosakker, eller rettere lette Tropper, paa een Gang baade til Christiansfeldt og Aller. Generalen tog sit Hovedqvarteer i Christiansfeldt, og en Hovedvagt blev strax lagt ind i Aller, for at bemægtige sig Landeveien, og tillige staae i Forbindelse med Christiansfeldt og Kongeveien. Ved Tyrstrup Kirke leirede sig den største Deel af dem. Nogle hundrede Mand, som vare rykkede ind i Christiansfeldt, bandt deres Heste ved Træerne, gjorde Ild paa mangfoldige Steder i Gaderne, lavede der deres Mad, og sove efter Maaltidet ind under aaben Himmel i den stærkeste Frost. Forpaster vare udsatte til alle Sider. Efter et Par Dage rykkede de længere frem imod Wonsild; dog kom de ikke til Wonsild By, eftersom der var dansk Militair, hvormed de havde en liden Fægtning. Til Colding kom Fienderne heller ikke. Den 13de Januar (gammel Stiil) helligholdt de Nytaarsdag i Christiansfeldt. Den 16 Januar fik vi Efterretningen om Freden, og om faa Timer vare alle Kosakkerne borte. Ved deres Bortreise, som under deres Ophold, holdt de god Mandstugt, og takkede ved Afskeden for god Beværtning. (S. Bl.)

Nyborg, den 24 Januar. Tropperne i Holsteen ere i fuld Bevægelse for at forlade Landet, og man haaber at de i Overmorgen skulle, paa Benningsens Corps nær, som bliver staaende for Hamborg, alle være udenfor Grændsen. Lille Belt er ufremkommelig for andet end Baade; Tropperne kunde derfor ikke komme over til Jylland. Udenlands fra haves intet Nyt. Fæstningen Wittenberg er den 12te dennes taget med Storm. (S. Bl.)

I Januari Maaned har i Kjøkenhavn, efter Iagttagelser anstillede paa det astronomiske Observatorium, Barometrets største Høide været 28 Tom. $4\frac{1}{5}$ Lin. og den mindste 26 Tom. $10\frac{2}{5}$ Lin. Hygrometrets største Høide 44 Gr. mindste $4\frac{1}{5}$ Gr. Thermometrets største Høide $3\frac{3}{4}$ Gr. Varme, den 2den Jan., og dets mindste Høide $11\frac{3}{4}$ Gr. Kulde, d. 12 Jan. De meest herskende Vinde vare Sydvest og Vestsydvest, dernæst Nordost og Nordnordost. Storm i 4 Dage og Vindstille i 3 Dage. Klar Luft i 6 Dage, tyk Luft i 21 Dage, skyet Luft i 4 Dage. Snee i 12 Dage, Taage i 4 Dage, Regn i 3 Dage. Det har frosset i 28 Dage. Hele Maanedens Kulde udgjør $157\frac{3}{4}$ Gr. og Varmen ikkun $5\frac{3}{4}$ Gr., altsaa et Overskud af 152 Gr. Kulde. I de sidst forløbne 17 Aar er denne Januar den koldeste. Ikkun Januar 1803, hvis Kulde forholder sig til sidstafvigte som 31 til 38, og 1809, i Forhold af 28 til 38, komme den nærmest. Januar 1799, da den største Kulde var 12 Gr., samt 1802, uagtet største Kulde steeg til $15\frac{3}{4}$ Gr., have begge havt en meget mindre Kulde, end dette Aars Januar. Forholdet er for den første som 15 til 38, og for den sidste som 12 til 38.

For at lindre Fattigdoms tunge Kaar i denne Vinter, er ved Goddædighedens hjelpsomme Haand indkommet til Selskabet, der har paataget sig Bestyrelsen, i alt 16,502 Rbdlr. 4 Mk., foruden Vare.

Vor periodiske Litteratur, som hidtil har havt en Kjole for hver Søgnedag, har hidtil manglet en Søndagskjole af en for en saadan Dag sømmelig Finhed og smagfuldt Snit. Hr. Justitsraad og Prof. Baggesen har nu afhjulpet denne litteraire Mangel ved et nyt Tidskrift: Søndagen kaldet, hvis første Numer er udkommen og indeholder: 1) Sendebrev fra de tre Gratier til Udgiveren; 2) Søndagsdrømmen; 3) Verdens Gang; 4) Telegraph-Rygtet; 5) Til Hr. Gely Latour; 6) Søndagsefterretning. — Til Prøve paa den muntre Aand; der hersker i dette Tidsskrift, anføres her følgende:

"Til Hr. Gely-Latour, i Anledning af hans Forestilling i den gloende Ovn.

O du, som i din Ovn dig saa kan trende-
mænde *),
At ingen Hede kan forbrænde dig,
O! gjør mig, store Mand, blot uforbrændelig
Den sidste Favn af Magistratens Brænde!"

Det udkomne Numer faaes, ligesom i Fremtiden Fortsættelsen, paa alle Byens Boglader for 2 Rbmk.

*) De tre Mænd (Sadrach, Mesech og Abednego) vare, som bekjendt, Hr. Latours Forgjængere.

Det er Vore troe Undersaatter og hele Europa bekiendt, hvor redeligen og uafladeligen Vi, først som Cron-Arving og derefter som Konge, have ønsket og bestræbt Os for, at vedlig holde Fred for Vore Riger og Lande, og ved Fredens Velsignelser at fremme deres Velstand og Lykke.

Medens Krigen, siden 1792, rystede alle andre Europas Stater, lykkedes det, i fulde 15 Aar, at afvende dens Forstyrrelser og Farer fra disse Riger og Lande. Ikkun da fremkaldtes til Vaaben, naar det gjaldt om at værge for Fædrenelandets Rettigheder, og at opretholde dets Fred.

I Aaret 1806 nærmede de krigende Magters kjæmpende Hære sig til Statens Grændse, mod Fastlandet. Vore sammendragne Tropper holdtes da der, for at sikkre mod saadanne Voldsomheder, som Grændseprovindser, blottede for væbnet Forsvar, i en saadan Tid maatte være og vare udsatte for.

Vore Hensigter vare rene og aabne. Vort Folks og Europas Fyrster erkjendte dem som saadanne. Alle Forbundene med fremmede Magter vare fornyede og bekræftede. Med ærlig Troskab opfyldte Vi Pligterne, som de paalagte Os. Ingen Paastand yttredes fra Vor Side, som kunde opvække Tvivl om Hensigt til Trætte med nogensomhelst Magt, mindre endnu fremkalde til Angreb eller Overfald. Alle Nationers Skibe søgte Sikkerhed i danske og norske Havne, og fandt dem der lige for Alle.

Vi nærede da roligen det Haab, at enhver vilde indsee, at det fra Vor Side saaledes fulgte politiske System vilde være i alle Henseender ufornærmende, og det eneste, som, efter Vor Stats Beliggenhed, stemmede med dens Interesse, og med det øvrige nordlige Europas tillige.

Men dette Vort retmæssige Haab blev pludseligen skuffet. Sjelland og med den Hovedstaden overfaldtes baade til Lands og til Vands af en meer end almindelig

Overmagt, og Flaaden faldt de Angribende i Hænde. Imidlertid opbragtes de talrige danske og norske Skibe, som, i Tillid til Statens Fred, before alle Have, og de, med deres Ladninger, Nationens kostbare Eiendom, gjordes til Bytte.

Et saa overordentligt Angreb fremkaldte til Modstand, som fandt almindeligt og lydeligt Bifald, ogsaa hos de største Continental-Magter, og som førte til nøiere Forening med Frankrige, der tilsagde Forbund og Understøttelse. Men ved denne Understøttelse selv forøgedes kun Statens Byrder, uden at Øiemedet blev opnaaet. For en Tid forstærkedes vel Forsvaret til Lands, men uden at derved kunde udrettes noget mod Magten paa Søen.

Imidlertid rystedes Folkets, i den foregaaende Fredstid erhvervede, Velstand ved Krigens Udbrud, og ved dens Fortsættelse. Kilderne til denne Velstand svækkedes meer og meer. Statens Indtægter og sammes Beløb i Værd maatte aftage i lige Grad, som dens uundværlige Fornødenheder, og med dem dens Udgifter, tiltoge. Nationens vigtige Erhverv ved Skibsfart og Handel afbrødes, og endeligen indførtes et System, som umiddelbart virkede imod al Samfærsel til Søes imellem Nationer og Stater, og tilintetgjorde for Vore Riger og Lande den sidste Levning af den Søhandel, som endnu havde lindret Krigens Onde, uden at føre nærmere til det angivne Øiemed: Freden.

Under denne Tingenes Forfatning blev Norges Forsyning med Levnetsmidler stedse besværligere og for Danmark kostbarere. Neppe blev det muligt, at tilbringe dette Rige den Hjelp, hvorpaa det havde saa billigt Krav. Ikkun utrolige Opofrelser kunde paa nogen Maade overvinde denne Vanskelighed.

Det var Os imidlertid stedse om at gjøre, at tilveiebringe et forandret Forhold i Statens udvortes Stilling. Tidspunktet hertil syntes at nærme sig, da flere Europa's store Stater yttrede Tilbøielighed til Fredsunderhandlinger. Vi grebe denne Leilighed for at tilbyde Storbrittanien, den eneste Magt, med hvilken Danmark var indviklet i Krig, at underhandle om Fred, og Vi formodede, at Tilbudet, ogsaa hos de med Storbrittanien allierede Magter, skulde finde billig Bedømmelse og Bistand. Men Vore gjentagne Skridt for at gjenoprette Fred med Storbrittanien bleve uden Virkning, da Gjenoprettelsen stedse blev underkastet den Betingelse: at Kongeriget Norges Afstaaelse til Sverrig maatte lægges til Grund for Fredsunderhandlingerne; og Sverrig, forladende sig paa sine mægtige Medforbundne, som ikke undlode at understøtte dets Riges Fordring og Storbrittaniens Erklæring, lagde dagligen mindre Skjul paa sit Sindelag, indtil det viste sig i virkelige Fiendtligheder.

I saadan Stilling, truet af halve Europa, omgivet til Lands og til Vands af overlegne Magter, fornyede Vi med Frankrigs Keiser de for en Tid afbrudte Forholde, og oprettede med Keiseren et nøiere Forsvars-Forbund, hvori gjensidig Understøttelse mod fælleds

Fiender blev fastsat, og hvoraf fulgte Krigs-Erklæringer mod de Magter, som allerede i Gjerningen havde erklæret Krig imod Os.

Troligen opfyldte Vi fra Vor Side dette fornyede Forbund, som sigtede til Opretholdelsen af Statens Selvstændighed. Et betydeligt Troppe-Corps forenede Vi med det franske, for at forsvare Holsteen og Hamborg; men saaledes forandrede Krigslykken sig, at Vi ikke kunde erholde den forventede og tilsagte Bistand. Da de fiendtlige Hære i stort Antal, med Kraft, trængde frem, maatte de franske Tropper, hvis Antal under Begivenhedernes Omvexling var mindre end Tractaten havde stipuleret, trække sig tilbage til Hamborg, og overlade Grændsens Forsvar til Vore Tropper allene, hvis Styrke ingenlunde var tilstrækkelig til at modstaae Fiendens angribende Overmagt.

Imidlertid havde det Keiserlige Østerrigske Hof tilbudet sin Mægling imellem Danmark og de mod samme allierede Magter. Den truende Fare for Staten, som daglig blev fryngteligere, og Byrderne som allerede trykkede Folket, og som vilde forøges ved fiendtligt Overfald og mulig Oversvømmelse, svævede Os for Øine. Den eneste Allierede, Vi havde, saae sig ikke i Stand til, nu at kunne komme til Hjelp hvor det for Os uopsættelig behøvedes. Vi betænkte Os da ikke paa at antage den Østerrigske Keisers forekommende, velvillige Tilbud, og Vi smigrede Os med, at saa mægtig en Fyrstes Mellemkomst skulde, i det mindste tildeels, afvende det Tab, som Sverrig, understøttet af Rusland, England og Preussen, var sat i Stand til at foraarsage Vort Monarkie. Men ogsaa dette Haab blev skuffet, da det fra Østerrig gjorte Skridt ikkun for en kort Tid standsede Fiendens Fremgang i Hertugdømmene.

Gjentagne Fredsforslage bleve nu gjorte fra og til Sverrigs Kronprinds, som, i Spidsen af en overlegen, af flere mægtige Staters Tropper sammensat Hær, vedblev at fordre Norges Afstaaelse, hvilken Sverrigs Medforbundne havde tilsagt. Fiendtlighederne begyndte paa nye. Fæstningerne Frederiksort og Glückstadt vare faldne. Om ikke Alt skulde sættes i Vove, maatte Forsvarsanstalterne for det første og for det meste indskrænkes til Fyen, hvorhen Vi beordrede alle de Tropper, som fra Sjelland kunde undværes, og hvorhen Vi begave Os Selv, for at være Kamppladsen og Underhandlingerne desto nærmere.

En fornyet Underhandling standsede atter Angrebet, som var naaet til Jyllands Grændse. Denne Provinds var ikke at beskytte mod Overmagtens fiendtlige Oversvømmelse, om endog en rolig Besiddelse deraf kunde have været gjort stridig. Men ved at blive, ligesom begge Hertugdømmene allerede vare det, Krigens Skueplads, var ethvert Middel Os berøvet, til at føre Korn fra Jylland derfra til Norge.

Nu fremkom altsaa det vigtige Øieblik, da, uden videre Henstand, maatte afgjøres om Fred eller fortsat Krig.

Vanskeligere Stilling end Danmarks, som, afskaaren fra Norge, stode ene imod saa mange, og i Forening saa mægtige Stater, har neppe nogen Stat hidtil havt; og vanskeligere Pligt end her at vælge, har ingen Fyrste været paalagt. Havde Sagen angaaet Os Selv allene, eller det blot var kommet an paa, at gaae en truende Fare imode, naar et ønsket Udfald kunde, endog igjennem den skrækkeligste Kamp, vindes, da vilde Vor Beslutning snart have været tagen; thi Vi kjendte Vort Folks, som Vore Troppers, modige Sindelag, og vidste, hvad Folket endnu, uagtet langvarig Krig havde svækket dets Kræfter, vilde opofre og lide for Fædrenelandet og for Os, naar Vi dertil opfordrede.

Men under Omstændigheder saadanne som de der vare forhaanden, kunde Vi ikke udsætte det hele Monarkie for at opløses, endog i dets enkelte Dele: ikke forlange, at et trofast Folk i en alt for ulige Kamp skulde udgyde sit Blod, for muligen og sandsynligen at fremme det Modsatte af Kampens Øiemed.

Dog var det end ikke om Vaabenkamp allene, Vor Beslutning var at tage. Norge var udsat for den frygteligste Hungersnød, naar Jylland blev Krigens Skueplads, og al Korntilførsel andenstedsfra var Nordmændene betagen. Efter Forestillinger, som Vi alt forhen havde modtaget fra indsigtsfulde og betroede Mænd, havde allene en fjerdedeel af det Kornforraad, som udfordres til Norges Forsyning indtil næste Høst, med største Fare og Tab kunnet opsendes. Selv Midlerne til Korntransporten didhen vare nu ikke tilstrækkelige. Ikke en fjerdedeel af de Skibe, som ellers kunde dertil være brugte, vare mere i de danske Havne. De øvrige vare allerede med deres Ladninger blevne til Bytte. De Anstrængelser, som Danmark i den Henseende længe havde gjort mulige, vare ikke at udholde; de havde allerede kostet Landets Finanser mange Millioner. En tredie Deel af Norges cultiverede Land var i forrige Aar, af Mangel paa Sædekorn, ikke bleven besaaet. Saaetiden i Aar nærmede sig, og fordrede en Opsendelse af flere Hundrede Tusinder Tønder Korn. Tilførsel fra fremmede Havne i Sønden og Norden gjordes, ved Landets Blokade, umulig. At udsætte Norge i dette Aar atter for Mangel af Sædekorn, vilde have været et Middel til Ødelæggelse, hvis Følger vare uberegnelige; thi naar Norges Production af Korn i saa høi Grad blev ved, aarligen at svækkes eller hæmmes, og Udførselen af dette Riges Produkter var spærret, tilstrækkede ikke Rigets hele circulerende Formue til at kjøbe alt dets nødvendige Brødkorn, om det endog var muligt at see samme tilbragt.

For Gud og for Mennesker have Vi da ikke troet, at kunne forsvare, at stille et ædelt Folk blot for en Ulykke, som overgaaer alle andre, og som selv ikke Sværdet havde kunnet afværge, naar Vi endog, omgiven af Vore brave Tropper, efter deres og samtlige Vore Undersaatters Ønske, havde kastet Os i Kampen, ikke med een, men med flere, i Forening overlegne, Fiender. Kræfterne, som vare frembragte og kunde fremdeles frembringes imod Os, vare ikke at beregne. Selv en Seier kunde ikke redde det Hele, og Tab maatte have fremskyndet endnu større Ulykke, og have gjort alle videre Underhandlinger umulige.

I en saa fortvivlet Stilling, som en langvarig Forsvarskrig, og tilsidst den almindelige; alt fortærende Krigslue, som har udbredt sig over hele Europa, har fremkaldt, og som Vor nidkjære Omhue for Vore troe Undersaatters Velfærd ikke, under saa overordentlige Uheld, har været istand til at afværge, have Vi maattet gribe til det eneste Middel, der nu frembød sig, for at redde Norge fra at omkomme af Hunger, medens Danmark, kjæmpende mod ulige Kraft, ene bar Stridens Byrder, og udsattes for dens Følger.

Vi have, under alle disse sammenstødende haarde Uheld, maattet aftræde, til den Svenske Krone, de Rettigheder til Kongeriget Norge, som Vi arvede fra Vore Forfædre.

Vi afholde Os fra at skildre de sørgelige Følelser, som Sønderrivelsen af Baandet mellem begge Riger foraarsager Os. Enhver Dansk, enhver Nordmand vil letteligen slutte sig dertil af hvad han selv føler.

Staternes Skjæbne staaer i Forsynets Haand.

Vi have intet forsømt i de 7 Aar, medens Kampen har varet, for at vedligeholde det Baand, som flere Aarhundreder og Nordmændenes urokkelige Troskab gjorde ærværdigt. Det første Brud derpaa fandt Sted, da Staten berøvedes sin Flaade, og derved Midlerne til fælleds Undsætning fra det ene Rige til det andet. Alle omgivende Magters Forening imod Monarkiet har fremskyndet den voldsomme Sønderrivelse.

Imidlertid have Vi sørget for, at under den Regjering, der træder ind i Vores Sted, enhver Norges Indbygger, efter sin Stand og sin Stilling, skal nyde og beholde de Rettigheder og Friheder, som han er i Besiddelse af.

Aldrig kunne, aldrig ville Vi glemme den Troskab og Hengivenhed for Os og Vores Stamme, hvilken det ædle norske Folk i alle Tider og Tilfælde har givet saa rørende Beviser paa.

Saalænge Troskab blandt Folkeslægterne agtes som en Dyd, ville Nordmændene nævnes som de, der stode ved Siden af, eller overgik ethvert andet Folk i denne Dyds Udøvelse.

Vi og Vore Forfædre have stedse faderligen regjeret over det norske Rige. Villigen ydede Danmark i disse sidste Nødens Aar det Korn, som de Norske Brødre trængte til.

Vort oprigtige Ønske er, at Lykke og Held maa til den seneste Tid blive det tappre og ædle Norske Folks Lod.

Middelfart, den 18de Januari 1814.

Frederik R.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 13.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 12 Februarii 1814.

Dannora.

Under denne Titel har Hr. J. K. Høst for en rum Tid siden begyndt et nyt Tidsskrift, der, om just ikke udelukkende, saa dog fortrinligst, sysselsætter sig med Skuepladsen. Dommene saavel over de opførte Skuespil som over deres Udførelse paa Theatret, ere udarbeidede med en Smag, Frimodighed og Sanddruhed, der i mange Henseender gjør dem til Mønstre i deres Slags, og de røbe overalt en Mand, der, fuldkommen fortrolig med Scenens sande Tarv, kun attraaer det Gode. Længe har vort Theater trængt til en saadan Critik, og vant til enten kun at høre flaue Lovtaler eller til at see den offentlige Dom reent forstumme, maa Theaterartiklen i Dannora kunne virke paa vor Skueplads, lig en frugtbar Tordenregn efter mange Dages Tørke. Adskillige i de senere Aar indtrufne Omstændigheder have gjort en upartisk og retfærdig Critik dobbelt nødvendig. Vi have i lang Tid næsten ikke seet paa vor Skueplads andet end Oversættelser af Tydsk og Fransk; vore Sæder ere i det mindste paa Scenen blevne saa fortydskede og forfranskede, at tilkommende Slægter maaskee engang ville stride ligesaa heftig om hvad de egentlig have været, som hine syv Stæder strede om Homers Fødested, og mueligen vil der engang komme en Tid, da man ikke vil kunne forklare visse Steder i vore dansk-tydsk-franske Skuespil, uden paa samme Maade, som Bellermann forklarede de puniske Steder i Plauti Pønulus. Allerede i vore Dage synes det at være kommet saavidt, at man i vort Skuespilhuus seer Sted og Personer i den besynderligste Modsigelse ligesom i Drømme, hvor man ofte gaaer igjennem Peer Madsens Gang til Thuillerierne i Paris, eller taler Dansk med Keiseren af China. Man er saa vant til at vandre blandt hine Kotzebueske Engle- og Djævlemennesker, hine philosopherende Rollinger og hjertesmeltende Qvinder, hine evige Hofraader, Kantslere, Overforstere, Amtmænd ꝛc. ꝛc., at man tilsidst er paa intet Sted mindre hjemme end i sit eget Hjem. Man bliver ganske underlig tilmode ved at see disse fremmede Personer ideligen streife omkring i Sjælland, og uagtet man tydelig nok mærker, at de ere Emigranter, saa bliver man tilsidst dog saa at sige saa emigrantiseret i sin Smag, at man omtrent som de, der ere vante til at spise ved de Stores Taffel alle Slags fransk-spansk-tydsk-engelske Retter, ordentlig længes efter engang at kunne blive tracteret med en Tallerken graa Ærter eller anden ærlig dansk Ret. Paa anden Maade lader det sig næsten ikke forklare, at Holbergs Stykker, med deres mange vittige Plumpheder og plumpe Vittigheder, med al deres Anstødelighed for den nyere forfinede Smag, endnu bestandig spilles for fuldt Huus. Hertil kommer endnu en anden Omstændighed, der har bidraget til at gjøre Ondt værre. I de tolv sidste Aar er vor Hovedstad bleven besøgt af tre forskjellige franske Skuespillerselskaber, og en navnkundig tydsk Skuespillerinde. At disses

Spil maatte virke paa vor Skueplads er naturligt, thi hvo ønsker ikke at tilegne sig det Ypperlige, hvor og hos hvem end Monstret findes? Men det gaaer hermed som med al Copieren og Efterligmen; man copierer stundom ligesaa godt det Urigtige som det Rigtige; man antager ofte for Skjønt og Naivt det, som, i sig selv uskjønt og smagløst, i det Høieste bliver taaleligt hos et enkelt Individ, der holder os skadesløs ved overveiende Fortreffeligheder. Den Indflydelse, som de franske Skuespilleres og Skuespillerinders saavelsom Fru Schütz's Spil har havt paa adskillige af vore Skuespillere og Skuespillerinder, undgaaer ikke den tænkende Tilskuers Opmærksomhed. Endog den franske Udtale stikker ofte temmelig tydelig frem, og de franske Originaler svæve tidt i det danske Spil, just ikke paa en alt for behagelig Maade, Tilskuerne for Øinene. — Skal vor Skueplads kunne hæve sig til den Rang, den engang var nær ved at fortjene, og den Fuldkommenhed, hvortil den ved saa mange udmærkede Talenter og ikke faa virkelige Genier blandt de Skuespillende af begge Kjøn formaaer at opsvinge sig, saa er en upartisk og grundig Theatercritik, saaledes som Dannora skjenker os den, først og fremmest nødvendig. Men Critiken ville, ligesom Lovene i en Stat, kun være af liden Nytte, naar den ikke tillige paaagtes og efterleves. Wessels Raad til Digteren: "mod klog og taabelig Critik spids aldrig Pen," kunde man maaskee i Henseende til Skuespillerne forandre saaledes: "mod klog, mod taabelig Critik spids altid Øre!" — Er det en Sandhed, at man endog af den enfoldigste Critik kan drage nogen Nytte, hvilket Apelles, der end ikke foragtede en Skomagers Dom over de af ham malede Sko paa et offentlig udstillet Malerie, ved sit Exempel har beviist, saa er det en saa meget større Sandhed, at det er enhver, endog den meest udmærkede Konstners første Pligt, at agte paa Konstdommerens Vink og benytte sig af dem, hvor han finder dem grundede. Den sande Konstner er altid beredt til at lade sig belære, fordi han veed, at Konstdannelsen er uden Grændser, og istedet for med forfængelig Hovmod at sige: "det kan ingen gjøre bedre end jeg" vil han langt heller sige: "jeg er stolt af at jeg veed, hvorfor jeg ikke kan gjøre det bedre." At indsee Grændserne for sin Fuldkommenhed er allerede et Slags Fuldkommenhed. Lad den haandværksmæssig dresserede Skuespiller længe nok blive vred, naar Critiken retter hans Feil og viser ham de Afveie, han er paa. Den sande Konstner, der ligesom den sande Fyrste heller vil høre Sandheden, der kommer saa sjelden, end Hykleriets Løgne, som han opvartes daglig med, vil tvertimod være den Mand høilig forbunden, der ved sine Kundskabers lyse Fakkel leder ham over Bjerg og Dal, over Klipper og Skjær til den sande Æres stolte Tempel. (Fortsættes.)

Bidrag til Dagens Historie.

(Hertugen af Hohenlinden (Moreau); Fortsættelse.)

Det sidste Corps blev slaaet d. 11te, og det andet udholdt de bestandige Fægtninger mod Condé ved München. Moreau havde et Øieblik i Sinde at ville gaae over Donau, for at komme Jourdan til Hjelp, men da han saae nye Forstærkninger ankomme hver Dag fra Østerrige, og den franske General paa sin Side flygte i største Norden, besluttede han, selv at iværksætte sit Tilbagetog, og begyndte det d. 11te. Han syntes i Førstningen at ville bemægtige sig begge Bredder af Donau, hvilket vilde lettet ham Equipagens Overførsel, men da han fandt Puncten Neuburg besat af General Neuendorff, saae han sig nødsaget til at følge den høire Bredde. Denne falske Bevægelse uagtet, der gav de østerrigske lette Tropper og Condés Corps Leilighed til at fratage ham 15 til 1800 Mand tilligemed Equipage og Krigscassen, gik han roligen over Lech d. 17de, og slog endog et fiendtligt Corps, der gik ham temmelig nær paa Klingen. Ene hans Høire leed noget henad Grændserne af Schweiz til, men under dette lange Tilbagetog, i hvilket han tilbagedrev Østerrigerne, blandt andet ved Biberach, hvor han slog dem, fratog dem nogle Regimenter, og vilde tilføiet dem endnu større Skade, dersom ikke Condés Corps og Mercandins Colonne den hele Dag havde opholdt hans høire Fløi. Erkehertugen havde afsendt adskillige Corps, for at gjøre ham Veien igjennem Schwarzwald stridig, men han lod dem forfølge ved Tropper, der detacheredes i Ryggen,

og aabnede sig omsider selv en Vei ved Breisgau. Efter adskillige meget alvorlige Fægtninger, hvor han mødte alle de Angreb, der gjordes, for at forhindre hans Overgang over Rhinen, iværksatte han den i Brissac og Hüningen, og beholdt paa høire Bredde en Broskandse lige for den sidste Stad, og Fortet Kehl. Østerrigerne rykkede frem mod denne sidste Punct. Den blev angreben med Heftighed, og forsvaret med største Tapperhed. D. 22de gjorde Moreau i egen Person et Udfald, og fratog Fienden adskillige af hans Værker. Endelig blev Kehl d. 31te Dec. overgivet til de Tydske, som nu anstrængte alle deres Kræfter mod Broskandsen ved Hüningen. Dette lille Værk gjorde en beundringsværdig Modstand. Da de østerrigske Batterier kunde bestryge det, gravede de Franske sig underjordiske Boliger, og lode i Redouterne kun tilbageblive saa mange Folk, som der vare nødvendige til Tjenesten; men i det Øieblik, der skede Angreb, syntes Bataillonerne at komme frem af Jordens Skjød, for at modsætte sig Fienden. D. 4de Febr. 1797 overgav man ved Capitulation denne Punkt til Østerrigerne. Moreau drog derpaa til Cölln, for paa ny at organisere Sambre- og Maas-Armeen, som han snart overlod til Hoche, for at komme tilbage til Overrhinen. Moreau deeltog aldrig i Jacobinernes Raserie; han bevidnede endog Proscriberede sin Deeltagelse. Hans Forbindelse med Pichegru er bekjendt. Directoriet fattede snart Mistanke imod ham. Hvorvidt det, som fører Navn af Pichegrus Brevvexling, og hvori der ikke findes et eneste Brev fra denne Generals Haand, berettigede til hiin Mistanke, er for vidtløftigt her at undersøge. Denne Brevvexling, som blev funden i den østerrigske General Klinglins Casse, var i lang Tid i Moreaus Hænder, uden at han vilde eller troede at burde gjøre Brug deraf, det være nu af naturlig Hengivenhed for sin gamle Chef, eller og at han ansaae den for at være for ubetydelig. Men d. 18de Fructidor forandrede han ganske sin Adfærd. Man begyndte at tale meget lydeligen om denne Brevvexling, og Moreau, der af alle dem, der kjendte ham, beskrives som det svageste Menneske, men tillige som en Mand, der kun yndede og attraaede hvad der var godt, men som ikke havde Mod til at gjøre det, naar han mødte Hindringer, blev sin Vens Angiver, enten fordi han virkelig ikke billigede den Fremfærd, der vistes Pichegru, der, som han skriver, ikke besad mere hans Agtelse, eller fordi han troede, at hans Beskyldning ikke vilde virke noget imod den Anklagede, og derimod skaane ham for det seirende Parties Had: dette stemte i det mindste overeens med hans Caracteer.

(Fortsættes.)

Slesvig og Holsteen.

Et paafaldende Exempel paa Begrebernes Forvirring ved Navnes Forvirring.

Her i Hovedstaden kalder man Holsteen alt hvad der ligger udenfor Jylland. I Sønden for Eideren kalder den Enfoldigste Slesvig hvad der ligger ham Norden for Eideren, og Slesvigeren kalder Holsteen hvad der ligger ham Sønden for Eideren. Kun Kiøbenhavneren gjør ikke denne Forskjel; holsteensk er for ham hvad der kommer fra Ribe, Haderslev ꝛc. ligesaa godt som det, der kommer fra Krempe, Heiligenhafen ꝛc. — Men der gives neppe to Lande i Verden, der i politisk, statistisk, moralsk, og man kunde sige physisk Henseende, ere saa forskjellige som Slesvig og Holsteen, og hvor Navnes Adskillelse derfor ere saa væsentlige, især i Hovedstaden og Sædet for Statens Regjering. — Slesvig — Landet norden for Eideren indtil Colding Fjord — er en ældgammel integrerende Deel af Danmark; det har i Aarhundreder hedt Sønder-Jylland. Uheldige Omstændigheder gave det i nyere Tider den Stads Navn, som var Residentsen for Kongestammens Efterkommere. Desuagtet beholdt den ny opkaldte Stat sin danske Caracteer, Sprog, Sæder, Love, følgelig blev Folkets Caracteer dansk. Paa Grændserne er Overgangen successiv, og bliver snart bestemt. — Den nyere Administrations Caracteer bærer Præget af Landets vise og simple Love. — Holsteen, Sønden for Eideren, sammensat af mange smaa Stater, er bleven indlemmet i det danske Monarkie, men, endskjønt forenet

under eet Overhoved, er endnu Alt blevet ved det Gamle, det være sig Sprog, Sæder, Vedtægter, Love. Hvert Stæd, hvert District har sine voluminøse Lovbøger, der ere uovereensstemmende med hinanden; ved at flytte fra det ene Quarteer til det andet, kan man blive underkastet jure albinagii (Fremdenschoß). Romersk Ret, Rigslove, Provindsialret, nyere Forordninger ere amalgamerede med hinanden.

Ligesaa forskjellige ere begge Landes Naturproducter, Industrie, Erhvervkilder, og deri har Holsteen Fortrinet for Slesvig. Holsteensk Smør, Ost, Kjød, Drikkevarer, ere ganske andre Ting end lignende fra Slesvig, og den Indfødte fra begge Provindser forbauses ikke lidet, naar i Hovedstaden hine Producter (for største Delen Slesvigske) tilbødes ham under Navn af Holsteenske. Agerdyrkningen og Qvægavlen ere i Holsteen bragte til större Fuldkommenhed. Holsteneren overgaaer sin Nabo i Virksomhed og Behændighed; han arbeider ufortroden og med Overlæg. Canalerne til hans Samfærsel med de nærliggende Hansestæder have oplyst hans Genie, ledet ham paa Industriegrene, som Slesvigeren ikke kjender. Hvor meget lod denne Skildring sig ikke udvide? — Hvad følger heraf for den høiere Statistik? I det mindste maatte Forskjellen paa Benævnelserne være af Vigtighed i Brugen, for siden at kunne iagttage Forskjellen imellem Tingene. Et Folks politiske Moralitet staaer stedse i Samklang med dets Lovgivning i indskrænket Forstand.

Ved Forfatteren af
Manuel de l'économie rurale &c.
D. Amsberg, Proprietair

(Indsendt.)

En Mand i Jylland, der ønsker at anstille Prøve med den i de offentlige Tidender nylig omtalte Bygningsmaade af Leer og Halm, vilde være Vedkommende meget forbunden, dersom en nøiagtig Underretning om Fremgangsmaaden maatte blive meddeelt i dette Blad.

Indenlandske Efterretninger.

Kongeligt aabent Brev angaaende Norges Afstaaelse til Sverrig, udstædt den 18de Januar 1814.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Oldenborg og Pommern, Fyrste til Rygen; Gjøre vitterligt: At, da Vi under mange og haarde sammenstødende Omstændigheder for Vort Monarkie, have, for at gjenoprette Fred i Norden, og for at afværge fra Kongeriget Norge en det overhængende Hungersnød, ved Fredstractat af 14de i denne Maaned frasagt Os, saavel for Os Selv, som for Vore Efterfølgere til Danmarks Trone og Kongerige, til Fordeel for Hans Majestæt Kongen af Sverrig og Hans Efterfølgere til Sverrigs Trone og Kongerige, alle Vore Rettigheder og Adkomster til bemeldte Kongerige Norge; saa have Vi ved samme Fredstractat afløst, ligesom Vi og ved dette Vort aabne Brev afløse alle Norges Indbyggere i Almindelighed, og enhver af dem især, fra den Hyldings- og Troskabs-Eed, de, som Undersaatter i Almindelighed, eller som Embedsmænd i Særdeleshed, enhver i sin Stilling, civil eller militair, geistlig eller verdslig, til Os have aflagt; hvorhos Vi paa Grund af, og i Overeensstemmelse med Tractatens 16de Artikel indbyde dem alle til, med Orden og Roelighed at gaae over til den nye Regjering, som paa den meest forbindende Maade har forpligtet sig til at lade Norges Indvaanere beholde og nyde deres Love, Fritagelser, Rettigheder, Friheder og Privilegier saadanne som de for nærværende Tid ere.

Middelfart, den 18de Januar 1814.

Frederik R.

(L. S.)

N. Rosenkrantz.

Fra det Kongelige Danske Cancellie er, under 5te Febr. 1814, udkommet følgende Bekjendtgjørelse: "Ifølge en Cancelliet tilhændekommen Allerhøieste Befaling, dateret Middelfart d. 18de Januar sidstleden, tilkjendegives herved alle de i Kongeriget Norge hidtil ansatte civile, geistlige og mili-

taire Embedsmænd, som ikke her ere indfødte, og heller ei beslutte sig til at vedblive under den nye Regjering, at de, saasnart deres fra den svenske Regjerings Side udnævnte Eftermænd ankomme, uopholdeligen til disse have at overlevere alt Embederne vedkommende, og saaledes i Overeensstemmelse med Freds-Tractaten mellem Danmark og Sverrig af 14de Jan. d. A. dens 16de Artikel, at forlade deres Poster."

Hs. Majest. Kongen har, under 29de f. M., paalagt H. H. Biskop Plum, ved Circulaire til samtlige Præster i hans Stift, at foranledige den 6te Febr. fra Prædikestolene opsendt Tak til det algode Forsyn for den tilbagevendte Fred, og at derimod ophøres med den hidtil gjorte Bøn i Anledning af Krigen. — Samme Befaling har H. H. Biskop Hiorth modtaget.

Generalpostdirectionen har bekjendtgjort: "Ligesom den ifølge den kundgjorte Fredsslutning med Sverrig foreløbigen har ladet modtage paa det herværende Helsingøerske Postcontoir, de til Sverrig og Norge indleverede løse Breve, og nu lader samme afgaae til bemeldte Bestemmelse i Forening med den Helsingøerske Dagpost, saaledes vil Breve herfra Staden til disse Kongeriger fremtidigen vorde modtagne paa bemeldte Postcontoir tvende Gange ugentligen, nemlig hver Tirsdag og Fredag Aften fra Kl. 6 til 9 og hver Onsdag og Løverdag Morgen fra Kl. 8 til 9, for paa sidstnævnte Dage at afgaae over Helsingøer til deres Bestemmelse. — Ved herom at give det Offentlige fornøden Underretning, har den tillige kundgjort, at den under Krigen etablerede Paketfart mellem Danmark og Norge over Fladstrand fra nu af ophører, samt at ogsaa den ifølge Krigen anordnede Læsning af Breve til og fra Sverrig og Engelland fra nu af er ophævet."

I November Maaned 1813 er i Frederiksborg oprettet et dramatisk Selskab, Thalia kaldet, som d. 28de Jan. d. A. høitideligholdt Hs. Maj. Kongens Fødselsdag paa en værdig Maade. Den i denne Anledning afsjungne smukke Sang var forfattet af Hr. T. Morch, og Anmelderen maa, formedelst Mangel paa Plads, nægte sig her den Fornøielse at anføre samme.

Den for de i Krigen Qvæstede og de Faldnes Efterladte saa utrættelige Dannemand, Hr. Skuespiller Knudsen, der nu i en lang Række af Aar ikke allene har arbeidet for sine Landsmænds Moro, men ogsaa for lidende og trængende Medborgeres Tarv, agter nu med høiere Tilladelse at give den 12 Martii en Forestilling af det saa almeenyndede Nationalsørgespil Niels Ebbesen, til Fordeel for de i Krigen Qvæstede og de Faldnes Efterladte. Paa samme Tid gives i samme ædle Øiemed Skuespil paa alle Theatre i Danmark. Saaledes bliver den 12 Martii en sand Fædrenelandsfest for Danmarks Sønner, og Anmelderen er overbeviist om, at det Danske Folk ogsaa denne Gang med sin sædvanlige Rundhed vil nedlægge sine Offere paa dette Menneskelighedens og Patriotismens hellige Alter.

D. 27 Dec. f. A. faldt for en fiendtlig Kugle, under Glückstadts Beleiring, paa Batteriet Holstein, Søcapitain S. D. Kruse, Ridder af Dannebrogen og Chef for det Glückstadtske Søværn og den derværende Equipage. Han var den eneste af alle de Officerer, Fæstningen indsluttede, der var udkaaren til et Offer for deres ærefulde Bestræbelser.

Historiemaler J. L. Lund er bleven optaget til Medlem af det Kongelige Danske Maler-, Billedhugger- og Bygningsacademie.

Den Keis. Kongel. Franske Minister, Baron Alquier, indkalder i Aviserne alle dem, der maatte have noget at fordre hos ham, at melde sig inden den 14de Febr.

I afvigte Aar 1813 ere i Commissionen for Kjøbenhavn over Haandværkeres og Detailhandleres Fordringer reviderede følgende Klager, over: Blikkenslagere 3, Farvere 1, Giørtlere 1, Glarmestere 1, Hjulmænd 1, Instrumentmagere 1, Isenkræmmere 1, Kurvemagere 1, Malere 3, Pergamentmagere 1, Plattenslagere 2, Sadelmagere 1, Signetstikkere 1, Skoemagere 12, Skrædere 18, Smede 13, Snedkere 14, Spekhøkere 1, Tapetmagere 1, Tømmermænd 1, Vævere 1, tilsammen 79. Deraf ere ved Commissionens Mægling forligte 59, og tilsendte Politieretten med Commissionens Betænkning 20 Klager. Summen af de indklagede Fordringer er 7454 Rbd. 1 Mk. $\frac{1}{24}$ Sk., og Afkortningen i samme 1981 Rbd. 2 Mk. $4\frac{4}{15}$ Sk. Da denne forholder sig til hiin omtrent som 1 til $3\frac{3}{4}$, saa er der bevirket for de Paagjeldende en Besparelse

i det Hele af omtrent 27 pro Cent. — Under 24 April er indgivet Forslag til et Maximum af Betaling for Skoemagere, Skrædere og Hattemagere, hvorpaa Kongen under 12te Junii har resolveret, at det udsættes med at bestemme nogen videre Taxt for Haandværkeres Arbeider, da det, naar Rigsbankens Cours den 1ste Aug. er sat, vil tages under nærmere Overveielse, hvorvidt saadanne Taxtbestemmelser efter bemeldte Tidspunkt maatte ansees nødvendige. — Priiscouranter og Dagløn ere, i Anledning af begjert Forhøielse, bestemte i Commissionen for: Billardholdere 1 Gang, Bryggere 2, Destillateurer 1, Edikebryggere 1, Hørkræmmere 2, Jernhandlere, 3, Klædekræmmere 2, Lysestøbere 7, Meelhandlere 1, Reebslagersvende 2, Seilmagersvende 2, Skibstømmermænd 3, Spekhøkere 2, Theeskjænkere 1, Tobaksspindere 1, Vertshusholdere 1, Viinhandlere 1. Ved Kongelig Resolution af 22de October ere Detailhandlerne fritagne for at begjære Tilladelse til deres Udsalgsprisers Forhøielse. — Commissionen holdes i Stormgaden No. 190, 2den Sal, hvor Klager daglig modtages.

Et under Kuratel staaende Fruentimmer har for Cancelliet andraget, at hendes Broder paa Skiftet efter deres afgangne Moder, under 10de Juni 1806, til Laans modtog hendes Mødrene-Arv, til Beløb 25,000 Rdlr., for hvilken Kapital han efter Skiftets Slutning under 11te December 1808 udstedte sin Obligation med tredie Prioritets Panteret i det ham da tilhørende Gods, men at han, da dette Gods i Aaret 1809 af ham var solgt, under 26de Juli 1810 indfriede sin Pante-Obligation ved, for dens paalydende Sum at udstede en Vexel-Obligation, der siden sucsessive og sidst under 11te Januar 1813 er bleven fornyet. Da Gjælden nu skal omskrives til Rigsbankpenge, og Broderen har paastaaet, at Saadant i det høieste burde skee efter den første af ham udstedte Vexelobligations Datum, hvorimod Creditrix har formeent, at den Tid, da Capitalen paa Skiftet blev ham udbetalt, burde tages til Følge, saa har hun anholdt om, herover at meddeles Cancelliets Resolution. Collegiet har derpaa svaret, at, saafremt den sidstudstedte Vexelobligation virkeligt er en middelbar Fornyelse af den Forpligtelse, Broderen ved Skiftebehandlingen af 10de Juni 1806

havde paataget sig mod denne sin Søster, maa hendes Paastand om Omskrivnings Forholdet, og den i Overeensstemmelse dermed Obligationen givne Paategning, efter Cancelliets Skjønnende billiges som grundet i Fordn. af 5te Jan. sidstl. §. 23, sidste Membrum; thi denne af Broderen underskrevne Forhandling maa formentlig ansees lige med en Forskrivning. Den af Broderen i sit Svar paa den passerede Notorialbeskikkelse paaberaabte Qvittering, paa hans under 11te Decbr. 1808 udstedte Panteobligation (hvis Oprindelse fra Skiftebehandlingen han vedgaaer) kan, som det synes, aldeles intet afgjøre til hans Fordeel, efterdi Samme blot viser, at Panteobligationen er indfriet, men ikke modsiger at Indfrielsen er skeet ved Vexelobligation. Heller ikke skjønnes det, at Creditrix kan tabe noget af den Ret, der efter Fordringens Ælde tilkommer hende, fordi der, efter Broderens Andragende, eengang skal have existeret en Foreening imellem dem om Gjældens Betaling, der siden ved ny Overeenskomst er ophævet. I øvrigt vil det afhænge af Vedkommende at lade denne Qvæstion afgjøre ved Domstolene, saafremt de maatte ønske Saadant. (Coll. Tid.)

Aarhuus, d. 22 Jan. Vinterens Strænghed vedvarer, hvorved især de Fattige lide meget, hvem det er aldeles umueligt at forskaffe sig noget til ind- og udvortes Opvarming, paa en Tid, da der for et usselt Bondelæs Træe ikke fordres mindre end 40 ja endog 50 Rdlr. I saadan en Tid er det unægtelig en af de største Velgjerninger, som kan ydes denne Klasse, hvad 12 af Byens agtede Borgere i Morgen viser den, ved at bespise 150 deraf paa Raadstuen med et godt Middagsmaaltid, og desuden en Snees andre trængende Familier hjemme i deres Huus. Gid flere vilde efterligne hine Ædles Exempel, enten med Fødevare eller Brændsel. (Aarhuus Av.)

Odense, d. 24 Jan. Ved Viborg Byes Forligelsescommission ere i Aaret 1813 foretagne 72 Sager; deraf forligte eller hævede 24, til Retten henviste 48 og der indstævnede 10. Ved Aalborg Byes Forligelsescommission ere i samme Aar foretagne 155 Sager, hvoraf 86 ere forligte, 69 til Retten henviste og 18 der indstævnede. (Hempels Avis.)

Odense, den 25 Jan. Kuldens Strænghed vedvarer endnu indtil 9 Gr. ved Dagmilden. I Søndags Aftes var Kulden igjen 15 Gr. I Gaar havdes saa stærk Sneefog, at de fleste Veie ere ufremkommelige. Skulle der indfinde sig Tøveir inden Kyndelmisse, saa er igjen, efter gammel Regel, at frygte for langvarig Vinter, da derimod vedholdende Frost til Kyndelmisse skulle bebude tidligt Foraar. Gud give imidlertid, at Frostens Strænghed dog maatte mildnes noget! (Iversens Avis.)

———

Kjøbenhavns Børs den 12 Februarii.

I Handelen med Colonial- og andre Varer hersker endnu bestandig stor Stilhed. Ved de Auctioner, som idelig holdes her, sælges kun meget lidt, Auctioner over Priseladninger undtagne. Speciernes have i denne Uge været i 35 Rbmk., men de dalede snart igjen til 32½ à 33. — I Gaar noteredes Speciecoursen 550. Priserne paa Guld staaer endnu bestandig meget lavt mod Sølvpriserne. — Committeesedler solgtes til 87, Caxxeobligationer til 255.

I Bladet Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn, 10de Aargang No. 86, findes indrykket en Efterretning om et paa Huusmand Peder Glindvad af Tolstrup i Dronninglund Sogn i forrige Aars Høst forøvet mordisk Overfald, hvilken Efterretning anføres at være taget af Viborger Samler. — I denne Anledning bliver, i Følge det Kongelige Danske Cancellies Befaling, herved bekjendtgjort, at der, saasnart Indberetning fra Sognepræsten i Dronninglund Sogn var afgiven til vedkommende Overøvrighed om denne Udaad, bleve fra Øvrighedens Side uopholdelig trufne de hensigtsmæssigste Foranstaltninger til Gjerningsmandenes Opdagelse, og, da den Mishandlede havde opgivet 6 ham bekjendte Personer, som dem, der, efter Hans Formening, vare de Skyldige, blev et foreløbigt Forhør optaget over disse, ved hvilket de vel ikke bleve overbeviste, men dog ikke uden Mistanke imod dem tilveiebragt, hvorfor de ere foranstaltede arresterede, og Sag imod dem anlagt til videre Undgjeldelse efter Lovene.

Hertugdømmet Pommern, hvis hidtilværende Svenske Andeel nu er indlemmet i det Danske Monarkie, udgjorde i gamle Dage en stor Deel af det gamle vendiske Rige, men fik siden, fra 1025 af, egne Hertuger, af hvilke den sidste døde 1637. Churhuset Brandenburg skulde succedere; men da de Svenske i 30 Aars Krigen havde hele Pommern i Besiddelse, saa maatte Brandenburg, paa Grund af den vestphalske Fred, afstaae den ene Halvdeel, nemlig Forpommern og Øen Rügen 1658 til Sverrig, og i Freden til Kjøbenhavn 1660 afstod Danmark til samme al geistlig og verdslig Jurisdiction, som det hidtil havde havt over nogle Godser i Fyrstendømmet Rügen. — I Aaret 1806 den 26 Junii blev i Svensk Pommern indført den svenske Statsforfatning af 1772 og 1789, og de svenske Rigslove efter Lovbogen af 1736. Ogsaa skulde Vornedskabet ophøre med Aaret 1810. Ligeledes skulde fra 1 Sept. 1807 af den svenske Kirkelov fra Aaret 1686 i Forbindelse med den almindelige svenske Lov og de senere i saa Henseende udkomne Forordninger tjene til Efterlevelse, og fra hiint Datum af skulde Skolepladsene besættes efter den svenske Skoleanordning af 1724 og de i samme Anledning senere udkomne Forordninger; ligeledes skulde da den svenske Agende for Aaret 1693 følges; Erkebisp Svebelius's i Aaret 1698 første Gang udkomne Catechismus, som efter en Kongl. Skrivelse fra Aaret 1743 er antagen ved de almindelige Læreanstalter i Sverrig, skulde bruges ved Ungdommens Underviisning. Fremdeles skulde fra denne Dag af Landconsistoriet i Stralsund og Staden Stralsunds eget Consistorium ophøre; derimod skulde i Greifswalde et Consistorium ecclesiasticum eller Domcapitel for Pommern og Rügen oprettes, der, efter svensk Indretning, skulde bestaae af Professorer af det theologiske Facultet. Formedelst den uheldige Krig, den forrige Konge af Sverrig, Gustav Adolf IV, førte mod Frankrige, de Franskes Besættelse af Stralsund den 20 Aug. 1807, og den Capitulation, efter hvilken Rügen og de omliggende Øer toges i Besiddelse af dem d. 9 Sept., blev der intet af disse Indretninger. I den i Paris den 6 Jan. 1810 med Frankrige sluttede Fred blev Pommern tilbagegivet Kronen Sverrig.

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstidenden.)

Leerdam d. 17de Decbr. I Morges blev en fransk General, kommende fra Gertruidenburg, indbragt hertil tilligemed 180 franske Krigsfanger. Igaar og Forgaars ankom 20 Stykker Skyts, med de dertil hørende Krudtvogne, samt et Regiment Landsedragere. De sidste rykkede strax frem til Waalen. I vor Stad ligge saamange Tropper, at mange Huse have 18 til 20 Mand i Indqvartering. Gjennemmarscherne vedvarer endnu.

Fransk Grændse, d. 24 Dec. For at forstærke sit Cavallerie har Keiser Napoleon sammentrukket det neapolitanske Cavallerie og alle franske og italienske Æresgarder, foruden 25,600 Mand fra Catalonien. De tjenstdygtige Postillioner i Frankrig ere reqvirerede til Tjeneste tilligemed deres Heste, og den største Deel af de 40,000 Douaniers satte ind under Regimenterne.

Mayn, den 28 Dec. Man venter 24,000 Russer, som skulle komme fra Böhmen, over Baireuth og Bamberg til Rhinen.

Schweiz, d. 30 Dec. Bern, Solothurn og Zürich ere besatte af de Allieredes Tropper. Grev v. Bubna er den 25de ankommen til Freiburg i Schweiz. Ved Colmar har Oberst Schreiber havt en lykkelig Fægtning med Fienderne, hvorved han dog selv er bleven saaret. — Canton Bern har undergaaet en Forandring, og ganske antaget sin gamle Regjeringsform.

Amsterdam d. 1ste Jan. General Thielemann er ankommen med 9000 Sachser til Gener. Bülows Hovedqvarteer i Bommel, Gener. Winzingerode med sit Corps til Düsseldorff. General Thomas Graham har medbragt 10,000 Flinter til Brabanterne.

Bingen d. 3die Jan. I Formiddags Klokken halv tolv blev vor Stad indtaget med Storm af de under Grev Langerons Befaling staaende Tropper. Man forfølger de Franske. Staden har intet lidt. Hvert Dieblik indbringer man franske Soldater, som enten ere saarede eller fangne.

Danzig, den 3 Jan. I Gaar rykkede Hs. Kongelige Hoihed Hertug Alexander af Würtemberg herind i Spidsen for 16,000 Russer og Preussere. Ved Porten hilsedes Hs. Kgl. Hoihed af tolv unge Piger af Stadens fornemste Familier. En af dem overrakte ham Æresvinen i et Sølvbæger, en anden en Laurbærkrands. Han modtog huldrigst begge disse Foræringer. Af Tropperne bleve kun saa mange i Staden, som vare nødvendige til at besætte Vagterne. I St. Johanneskirken var Alt indrettet til russisk Gudstjeneste, som Hs. Kongl. Høihed bivaanede. Siden blev et høitideligt Te Deum afsjungen. Canonernes Torden og Klokkernes Lyd forhøiede Festen. — Iøvrigt er det afgjort, at vor Stad har lidt skrækkelig ved Bombardementet, især ved Vareoplagets Brand, men det var en nødvendig Følge af den Stilling, hvori den saa længe havde været, og havde hiin Bygning ikke brændt, saa havde de franske Magaziner endnu staaet, og upaatvivlelig forlænget Stadens Ulykker nogle Maaneder.

Berlin, den 10de Januarii. Ifølge de nyeste hertil indløbne Efterretninger staae de tre store Armeer under Feldtmarschal Førsten af Schwarzenberg, Feldtmarschal Blücher og Cavalleriegeneral Grev Wrede, nu i directe Forbindelse med hinanden og alle tre ere i Begreb med at rykke mod Paris. Førstnævnte havde sit Hovedqvarteer i Chaumont og hans Avantgarde havde allerede besat Troyes, som ligger omtrent 20 Mile fra Paris. Feldtmarschal Blücher stod i Toul og General Wredes Armeecorps havde besat Dijon og Langres. Den franske Hovedstyrke skal have opstillet sig bag Chalons sur Marne i en fordeelagtig Position, og ifølge Privatefterretninger befinder Keiser Napoleon sig selv der.

Berlin d. 11te Jan. Ifølge hertil indløbne Efterretninger skal Fæstningen Hüningen have overgivet sig til de allierede Tropper, efterat man havde begyndt at beskyde den med langt Skyts. Staden Befort er besat af de Allierede; men Kastellet holder sig endnu. (Befort er en befæstet Stad med et Bjergslot vesten for Hüningen paa den indre Grændse af Elsas).

Rettelse.

Pille 132, Lin. 16, istedet for: græde af læs: græde over.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 14.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 15 Februarii 1814.

Dannora.

(Sluttet.)

Af de mange særdeles interessante Bemærkninger, som Dannoras Bedømmelser over Skuespil og Theater indeholde, findes adskillige, som Anmelderen ikke kan nægte sig den Fornøielse at anføre her.

Dyveke, dette for en Deel Aar siden saa forgudede Sørgespil, paa hvis alt for tidlig hedengangne Forfatters Ligsteen man foreslog at sætte: "han skrev Dyveke og døde," ligesom Mendelsohn engang foreslog, at sætte paa Lessings Gravsteen; "han skrev Nathan og døde" — dette Stykke, som end ganske nylig saa godt som erklæredes for vor Litteraturs eneste Sørgespil, betragtes af Dannoras Konstdommer fra en ganske anden Synspunkt end man hidtil var vant til at see det. "Dette meget rørende prosaiske Sørgespil, hedder det, hæver sig blot i nogle faa Scener over det grædende Drama, en af Mængden ligesaa yndet som i sig selv høist upoetisk Middelart imellem Tragoedie og Comoedie, der, egentlig en konstig Vanart, oprindelig fransk, i de senere Tider fornemmelig i Tydskland og Engelland, til den gode Smags ubodelige Skade næsten ganske har fortrængt de virkelige Arter. Anmeld. er langt fra at miskjende Sørgespillet Dyvekes eiendommelige Værd. Caractererne ere temmelig rigtig tegnede; Gangen er naturlig og ordentlig; paa Tidens, Stedets og Handlingens Eenhed er lidet eller intet at sige; Begivenheden er virkelig tragisk, og det Hele er fuldt af skjønne og rørende Træk, uden at vanzires hverken af Svulstigheder eller Platheder. Men Charactererne ere deels høist almindelige, deels uden Relief eller Colorit, Gangen slæbende, den egentlige Handling alt for tilfældig, og fra Begyndelsen til Enden hersker en næsten uafbrudt Monotonie — ikke at tale om, at der i Dictionen aldrig spores mindste Begeistring, en Omstændighed, der allene var nok til at udelukke det fra den egentlige Konstkreds. Disse Mangler torde imidlertid endnu mere end hine Fortrinligheder være Skyld i det udmærkede Bifald, det nyder fremfor andre nationale Sørgespil af ulignelig høiere Værd, thi Mængden seer nu eengang gjerne sit eget huuslige Liv og Levnet net og ordentlig fremstillet, uden idealsk Forhøielse eller Forsinelse, hvilke begge unddrage sig dens længste Kikkert og klareste Briller."

Hvad Charakterernes rigtige Tegning angaaer, da kunde man vel billigen spørge; er Samsøes Christian den Anden, den halv forelskede, men bestandig kolde, halvslæbende, franske Chevalier, den Christian, Historien skildrer os? — Har Dyveke været andet end en almindelig Frille, der tilligemed den Hollandske Æblekjerling, Sigbrit, udøvede et saa utilgiveligt Herredømme over en alt for lidenskabelig Konge til uboodelig Skade for de Riger, Forsynet havde betroet ham? Forstyrrede Dyveke ikke en fortræffelig Dronnings og Moders huuslige Lykke? Hvorfor vilde da Digteren fremstille os Lasten i et saa forførisk Lys?

Hvorfor male en Frille, der var det farligste Redskab i en snedig Moders Haand, som en Engel? Hvorfor søge at vise hiin Sigbrit fra en saa fordeelagtig Side, den Sigbrit, som, med al hendes Sledskhed, dog var en saare lavtænkende Qvinde, som, ved sin lumske Frænde Ditrik Slaghek, der fra hollandsk Badskjær blev Præmierminister i Danmark og Erkebisp i Lund, uden Tvivl var den første, skjønt hemmelige, Aarsag til det Stockholmske Blodbad? — hun, som tilsidst trøstede den saa dybt sjunkne, høist ulykkelige, Monark med de spodske Ord: "Bliver I ikke Konge i Danmark, saa skal I være Borgermester i Amsterdam?" — Nei, den hele Historie om Dyveke er et Væv af Nederdrægtigheder, der umulig kan være rørende. Samsøes Christian er en skinsyg Barbar, der ikke har mindste Følelse for den ømmeste Ægtefælle; Sigbrit en lumsk Rufferske, der end ikke agter sit Barn for kostbart, naar det kommer an paa at bringe en Konges Vellyst et velkomment Offer, og skaffe sig selv en mægtig Indflydelse paa Statsstyrelsen; Torben Oxe, et ufornuftigt Brushoved, der, efter Historien, selv paadrager sig sin Ulykke ved sin Sluddervurrenhed og sit Storpralerie, at have udstukket Kongen, og som Digteren har maattet lade handle ganske anderledes, end han efter Historien virkelig handlede, blot for at gjøre ham taalelig paa Scenen; Knud Gyldenstjerne, en med Rette mod Sigbrit og hendes hele Slæng høist fortørnet Adelsmand, som i Stykket gjør fælles Sag med Kongens Frille, for at tilfredsstille sin Broders balstyrige Lidenskab, der elsker og vil bortføre en Pige, som ikke elsker ham, men en gift Mand, og ovenikjøbet en Konge — saadanne Characterer kunne, naar man ikke aldeles vil sætte sig bort over nogenlunde historisk Sandhed, umulig give Stof til noget rørende Sørgespil; thi hvo af disse Personer skulde vel her kunne røre? Hvo ønsker ikke gjerne, om just ei ved Gift og Dolk, saa dog paa anden Maade bortfjernet en Frille, der ikke allene forstyrrer et Kongepars huuslige Lykke, men endog er et Almeenvel ødelæggende Redskab i en listig, herskesyg, fremmed Qvindes Haand? Endnu for faa Aar siden har man paa en Herregaard i Jylland, der havde tilhørt Gyldenstjernes Slægt, seet over Hovedindgangen en i Steen udhuggen Figur af et

Fruentimmer, med Underskrift: Dyveke. Efter et gammelt Sagn maatte alle Folk paa Godset, der kom forbi denne Figur, spytte ud for den. Lad end være, at de fortørnede Adelsmænd i de Dage gik for vidt; ganske uden Grund har denne Forhaanelse sikkert ikke været. Christian den Anden havde neppe udfyldt en saa rædsom Plads i Danmarks Aarbøger, dersom Sigbrit og Dyveke og det hele hollandske Slæng ikke havde været. Man sige om den adelige Hvidtfeldt hvad man vil; man ophøie nok saa meget Sigbrits Viisdom; det maatte og kunde ikke andet end harme den danske Adel, at see Rigets Spir i en hollandsk Æblekones Haand.

Ved at anmelde Iflands gamle og nye Sæder leverer Konstdommeren i Dannora en veltruffen Caracteristik af den forhen omtalde konstige Vanart af Skuespil, "hvis meer og meer om sig gribende, liden eller ingen Dyrkning behøvende, i slugtig Jord næsten af sig selv fremskydende Taarepiil, Diderot plantede, Mercier vandede, og Ifland gav Vært. Tro Skildring af det almindelige Livs borgerlige Embedssysler og huuslige Plager, en nøiagtig Afspeiling, saa at sige i klart Vand, af Dagligdagsnaturer og Hverdagsbegivenheder, Fremstilling af dydige og lastefulde Mennesker, som de gaae og staae i denne Verden — et vist knarvurrent ondt Lune med en stræng Afholdenhed fra al poetisk Anskuelse — er det characteristiske hos dette Slags Skuespil, som vor Nutids æsthetiske Smag har forgabet sig i, tildeels af samme Aarsag, som den, hvorfor de fleste nu gjerne spise Kartofler. Begge disse tarvelige Retter, nemlig den aandelige, saavelsom legemlige, ere lette at spise, og lette at fordøie, og hvad der giver dem et uendeligt Værd for satte og sindige Folk: man kan i Almindelighed have dem, naar man ikke kan have andet." — Hvad der siges om de Hverdagsplager man hjemsøges med paa Skuepladsen, er ganske fortreffeligt. "Hvo vilde ikke betakke sig — hedder det — for at være Øie- og Ørevidne til en virkelig Fru Grøndals huuslige Elendighed (i gamle og nye Sæder) — naar man ikke var tvungen dertil — især naar man slet ikke kunde hjelpe — af blot Lyst til at see Dyden plages? Bort! bort! med denne hjertebrækkende Sandhed, der blot fordoppler Livets bedrøvelige Optrin, uden

at forhøje, forædle, eller forskjønne dem! Vi ville ikke see Naturen øget, og dens Individuer formeerte paa Theatret — vi ville see den første forvandlet til Kunst og de sidste hævede til Idealer. Den sande dramatiske Digtning er ikke en blot Sammensætten af Naturens Enkeltheder; og det sande Spil bestaaer ikke i en sammenhængende troe Efterligning af disse; men i en skjøn Overeensstemmelse med sig selv. Illusionen kan ikke være stor nok; men den maa være og blive Illusion — og aldrig forvandles til plat Haandgribelighed. Ikke blot noget meere end Orchestret — et svællende Dyb maa skille Theatret fra Parqvettet — og aldrig bør det med Rette kunne falde nogen Tilskuer ind, at kunne sætte derover uden Vinger, end sige med eet eeneste Skræv. Men, raaber den hele nederlandske dramatiske Skole: Næst det første store Kunstens Bud: Vær dydig! (hvis i Skuespillerbrevene opstilte cathegoriske Imperativ Hr. Rahbeck seenere synes at have forvandlet til det: Vær ærlig!) er dog den fornemste Lov for Skuespillerne, den: at være naturlig — og i Tilfælde, som de gamle Sæders i Sammenstød med de nye, selv at græde, for at faae Tilskuerne til at gjøre det samme: Si vis me flere, dolendum est primum ipsi tibi! Denne Tilflugt til den misforstaaede Horaz redder hverken det grædende Dramas Natur, eller den dramatiske Skoles naturlige Graad. Naar man betænker, at hin æsthetiske Lovgiver indskjærpede den anførte Regel Skuespillere, der aldrig spillede uden Masker, indseer man let, at han med sit dolendum har villet sige noget ganske andet end flæbe. Maskerne — den fra den almindelige Dragt aldeles forskjellige Klædning — Cothurnerne og Sokkerne — skildte noksom de spillende Personer fra Hoffets og Byens Mennesker, til at de Gamle skulde have kunnet løbe Fare for at forvexle Skuepladsen med nogen anden Plads og Skuespillerne med deres daglige Selskabskreds. Det for Poesien i den dramatiske Kunst, og for den store Virkning af samme, ubodelige Tab af Maskerne — kan allene erstattes og paa en Maade gotgjøres ved et i sig selv meget kunstigere Spil, end de Gamle, med deres Theaterindretninger, havde nødigt. Jo mindre Costumet paa Skuepladsen afstikker med Hverdagslivets, jo mere maa Spillet gjøre det."

Maanedsskriftet Athene.

Efterat dette Tidsskrift, under Bestyrelsen af fire blandt vore første Videnskabsmænd, i et halvt Aar havde været udgivet af Hr. Professor Nyerup, har han ikke seet sig istand til, længere at besørge Udgivelsen. Denne har nu undertegnede, efter Forlæggerens Anmodning, allene paataget sig, og anseer det for passende, ved Begyndelsen af Aaret at henvende det danske Publicums Opmærksomhed paa dette, den danske Litteratur indviede Maanedsskrift.

Som Udgiver af samme, er mit Ønske at virke til at danne og vedligeholde et Samlingssted for mindre videnskabelige æsthetiske og historiske Arbeider af Danske Forfattere, og overhovedet for saadanne Afhandlinger, Udarbeidelser, Efterretninger, der allene eller beqvemmest ved et Tidtskrift kunne meddeles danske Læsere. Jeg agter derfor ikke i det Væsentlige at afvige fra den Plan, der fra Begyndelsen var lagt for dette Maanedsskrift, og som det skulde have tilfælleds med det i saa lang Tid paa den danske Litteratur betydeligt virkende Maanedsskrift Minerva; kun at jeg i Athene vil give Plads for en Litteratur-Artikel, hvis Bestemmelse skal være, at optage en og anden Bedømmelse over udkommende mærkelige Skrifter, eller andre Bidrag til vor og den nordiske Litteraturs Historie og Kritik, hvortil ogsaa kan regnes, hvad Udenlands hertil bidrages. Poesie vil Athene, ligesaalidt som Minerva udelukke, og deriblandt ogsaa regne gode Oversættelser af fremmede Digte i nyere Sprog. Oversættelser i Prosa, naar de ikke ere af det græske, latinske eller af de østerlandske Sprog, kunne derimod ikke, uden med ganske sieldne Undtagelser, (f. Ex. et og andet, som Danske kunne skrive udenlands i fremmede Sprog) finde Plads i Athene.

Dette Maanedsskrift vil da, om ikke i hvert Maanedshefte, dog i hvert Bind eller Quartal komme til at indeholde 3 Afdelinger: den 1ste for prosaiske Afhandlinger og Bidrag; den 2den for Poesie; den 3die for Litteratur og Kritik.

Det udkommer i de sidste Dage af hver Maaned, i Hefter af ubestemt Størrelse; dog saaledes, at ethvert Quartal af 3 Hefter skal udgjøre for det første ikke under 16 Ark, og leveres Subskri-

benterne maanedlig, indheftet i farvet Omslag, for 1 Rigsbankdaler 24 ß. S. V. Quartalet.

Ikke paa mine Bestræbelser, men ene paa det danske Publicums Understøttelse, og paa danske Videnskabsmænds Medvirkning beroer det, om et Tidsskrift, der kunde vorde af betydelig Vigtighed for Fædrelandets Litteratur, for hvis Tarv det ene er beregnet, skal erholde Blomstring og Varighed. Hæderlig udmærket i Norden og i Europa er Danmarks Litteratur. Den har i nogle Aar maatte savne det Foreningsmiddel, som et videnskabeligt Tidsskrift giver. Vi mistvivle ikke om, at det igjen vil kunne tilveiebringes, naar kun Fædrelandets Lærde, Digtere og Videnskabsmænd ville skjenke dette Maanedsskrift den Medvirkning, hvortil dets Formaal kan gjøre det værdigt.

Ligesom Athene er bestemt til, med den størst mulige Mangfoldighed i Indhold, at omfatte alle Dele af dansk Litteratur, (dog med Undtagelse af den streng videnskabelige) saaledes ønsker Udgiveren, at ogsaa yngre Videnskabsdyrkere ville vælge den, til der at nedlægge deres første Aandsarbeider, for saavidt som disse kunne være skikkede for et større Publicum, og henvender derfor ogsaa til dem sin Indbydelse. Hans Pligt vil det være at sørge for, ved skjønsomt Valg at bidrage til Maanedsskriftets Værd, til dets Indholds Interesse og Mangfoldighed. De Forfattere, som ønske deres Arbeider indrykkede uden Navn i Maanedsskriftet Athene, ville behage i den Henseende at aftale det Fornødne med Udgiveren.

Ethvert Bidrag, hvormed Nogen vil beære Athene, udbedes tilsendt enten den Gyldendalske Boghandling (i Klareboderne No. 8), eller undertegnede Udgiver. De Forfattere, der maatte attraae saadant, er Forleggeren villig til, efter Aftale at tilstaae et passende Honorarium.

Kjøbenhavn den 31te Jan. 1814.

Chr. Molbech,
Secretair ved det store
Kongelige Bibliothek.

Af Maanedsskriftet Athene, udgivet af Chr. Molbech, er udkommet Januarheftet for 1814, som indeholder: Om Statens Væsen, Statskraft, Nationalaand, og om det, som er Staters Støtte og Nationers Styrke i Farens Tid, af Udgiveren. Udtog af

Breve fra Island af Bibliothekssamanuensis Rask. Til den fædrelandske Clio, den 1ste Januar 1814, af B. S. Ingemann. Walkendorphs Minde, af Samme. Almindeligt Oversyn af den danske Litteratur i Aaret 1813. — Dette Hefte faaes og Subskription paa Maanedsskriftet Athene modtages i den Gyldendalske Boghandling, Klareboderne No. 8.

(Indsendt.)

Flere af Hr. Pastor Mølsteds Tilhørere, der vare tilstede ved hans hjertelige Foredrag den 30 Jan. og 6 Febr. d. A., ville inderlig glædes ved disses Offentliggjørelse ved Trykken.

Indenlandske Efterretninger.

Fra Hr. Bibliothekamanuensis Rask, som i denne Tid opholder sig i Island, læses nogle Efterretninger i det sidst udkomne Hefte af Athene, hvori det blandt andet hedder, under den 7 Sept. 1813, fra Reikevik: "Sedlerne ere her i Landet saa at sige af slet ingen Værd, og med Sølvpenge er det heller ikke bevendt. Kjøbmændene sælge kun for andre Varer, og Bonden kan derfor heller ikke sælge uden for Betaling i Varer, som han behøver. Imidlertid kunde man for Sølvpenge ved Leilighed slumpe til enkelte Varer, og for disse tilbytte sig andre, som man igjen kunde faae et og andet for af Bønderne. Jeg frygter, at det bliver mig reent umuligt til Sommer at komme nogetsteds med Bancosedler. Allerede til mine Smaature nu i Efteraaret maatte jeg betale Hesteleien i Tømmer, som jeg maatte tigge og trykle en Kjøbmand til at sælge mig for 150 Rbdlr. Under saadanne Omstændigheder er ikke at tænke paa, at byde Bancosedler for Rariteter, Sølvsmykker, Codexer eller Samlinger, som kunde have kostet mange Aars Arbeide, og det skulde gjøre mig ondt om slige Sager skulde gaae til Engelland. Med virkelig Smerte saae jeg, at en Kjøbmand, som agter at reise over Engelland til Kjøbenhavn, tog med sig et kosteligt gammelt Sølvsmykke, som bestod i en stor bred massiv Kjæde til at hænge om Halsen, og et Kors deri til Brystsmykke af det Slags, som

paa gammel Islandsk kaldes nisti og festi. Han agtede at sælge det i Engelland. Det er ikke egentlig at betragte som Oldsag, da det endnu ved enkelte Leiligheder og paa enkelte Steder bruges ved Bryllupper; men en Sjeldenhed og Kostbarhed kan man med Rette kalde det. Maaskee jeg kunde overkomme lignende mindre paa andre Steder, om dette ikke skulde komme til Danmark."

Den uforbrændelige Spanier, Hr. Selly-Latour, som nylig viste sine Brændekonster for allersidste Gang til 2 Rbdlr. for hver Adgangsbillet, har i Søndags igjen for første Gang begyndt at vise samme Konster for 1 Rbdlr. Allerede Kotzebue omtaler ham i sine Erindringer fra Paris, og paastaaer, at han smører sig med et Slags Salamandersalve. I det kostbare Værk Encyclopædiæ Britannica finder man denne Konst omtalt under Artiklen: Fire-Eater (Ild-Ædere) paa følgende Maade: "Vi have en stor Deel Markskrigere, der have tildraget sig den offentlige Opmærksomhed og Beundring ved at æde Ild, gaae paa Ild, vaske Hænderne i smeltet Bly, og deslige Kneb. Den navnkundigste blandt disse var vor udenlands saa berømte Landsmand Richardson. Hans Hemmelighed beskrives i Journal des Sçavans for 1680, og skal have bestaaet i Svovlgeist, hvormed han indgned sine Hænder og de Dele, med hvilke han berørte Ilden, den brændte Epidermis (Overhuden), hærdede Skindet og satte det istand til at modstaae Ilden. I Grunden er det intet Nyt. Amb. Pare forsikkrer, at han har prøvet det paa sig selv; at man, efterat have vasket Hænderne i Urin og med Urgentum aureum, letteligt kan vaske dem i smeltet Bly. Han tilføier og, at han, efter at have vasket sine Hænder i Saften af Løg, kunde bære en gloende Skovl paa dem, medens den smeltede Bly. — Iøvrigt kan en Salamander (Lacerta S.) som Overtroen meente om, at den kunde leve i Ild, i det mindste for nogen Tid udholde at være i en maadelig Kulild, uden at tage nogen Skade. Det skeer derved, at den sprøiter af Munden, men især af de smaa Aabninger, der findes paa dens Legeme, en Saft, der fra Tid til Tid opløser en Deel af Ilden og dæmper dens Kraft.

Til Ribe Byes Forligelsescommission er i Aaret 1813 indklagede 54 Sager, deraf er 31 forligte eller hævede og 25 til Retten henviste, men hvoraf kun 2 dertil bleve indstevnede. (Ribe Av.)

Kjøbenhavns Børs den 15 Febr. I Gaar solgtes her: 1 Kongel. Annuitetsbevis L. M. 13 No. 4, stor 500 Rdlr., a 3 PC. Rente, for 29 Rbdlr. pr. 100; 1 Brandcasse-Annuitet, stor 400 Rdlr., a 3 PC., 1 dito, stor 225 Rdlr., a 3 PC., a 41 Rbdlr. pr. 100; 1 Kgl. Obligation, stor 70 Rdlr., a 4 PC., a 55 Rbdlr. pr. 100; 1 Panteforskrivning med 4de Panteret i Huset No. 110 i St. Pedersstrædet, for 53 Rbdlr. pr. 100. — Cours. Speciecours 560. Amsterdam a vista $426\frac{1}{2}$. London 2 Maaneder $15\frac{3}{8}$ Rbdlr. — Species solgtes til $33\frac{3}{4}$ a $33\frac{1}{2}$ Rbmk.

Blandede Efterretninger.

I Aaret 1812 er i Edinbourgh udkommet et Skrift: Christian Researches in Asia with Notices of the translations of the Scriptures into the oriental languages, by the Rev. Claudius Buchman, D. D. late Vice-Prevost of the College of Fort-William in Bengal, and Member of the asiatic Society. (Christelige Undersøgelser i Asia med Anmærkninger til Oversættelserne af Bibelen i de orientalske Sprog 2c.) I dette interessante Skrift fortælles, at Forf. paa hans Reiser i Orienten, efter at have hørt at der fandtes hele Colonier af Jøder i visse Egne, og at nogle endog vare komne did længe før den christelige Tidsregning, to Gange besøgte Jøderne i Cochin. De boe en engelsk Miil fra Staden i en By, som kaldes Machery og Jødebyen. Den er næsten ganske beboet af Jøder, som have to Synagoger her. Ogsaa fra fjerne Egne i Asien findes her Jøder. Dette Sted er Kilden til Kundskab om dette Folk i Asien, da her er idelig Samfærsel til Søes med det røde Hav, den persiske Bugt og Indus's Munding. Jøderne deles her i to Classer: Jerusalems eller de hvide, og de gamle eller de sorte. De hvide boe her paa Stedet. De sorte have ogsaa en Synagog her, men Hovedstammen af dette Folk beboer det Indre af Provindsen. De jerusalemske eller hvide fortælle, efter Tradition, at deres Forfædre, efterat det andet Tempel var ødelagt, for-

løbe, af Frygt for Erobrerne, Jerusalem, og et stort Antal af dem, Mand, Qvinder, Præster, Leviter, kom til dette Land. Der fandtes iblandt dem Mænd, berømte for Viisdom og Lærdom. Den regjerende Konge indrømmede dem Staden Cranganagor til Bolig, tilstod dem en patriarchalsk Jurisdiction indenfor dens District, med visse Adelsprivilegier, og den Kongelige Tilladelse blev indgravet paa en Kobbertavle. Dette skede i Aaret efter Verdens Skabelse 4250 (A. D. 490), og denne Kobbertavle eie de endnu. Deres Forfædre forbleve i Cranganagor omtrent 1000 Aar, og Antallet af de Overhoveder, som regjerede dem, var 72. Siden opkom Uroligheder, hvori de toge Deel, og en stor Deel af dem blev myrdet. Nogle Landflygtige kom til Cochin, hvor de have boet siden, og lidt store Forandringer fra Tid til anden *). — De malabariske Annaler, siger Forf., stadfæste denne Fortælling i Hovedomstændighederne. Man havde viist ham Kobbertavlen, men den er i det malabariske Sprog og med dets Caracterer, og for gammel til at forstaaes. Dog Jøderne have en hebraisk Oversættelse deraf, men den er ogsaa saa vanskelig, da de indbyrdes ei ere enig om Meningen af nogle Ord (?!). Forf. tog en Copie deraf; Kong Airvi udnævner deri Joseph Rabban til Overhoved og Regent for Synagogerne i visse Districter og disses Beboere. De adelige Privilegier bestaae i at ride paa en Elephant; at have en Herold foran sig til at forkynde Navn og Værdighed; at have en Lampe om Dagen; at lade Trompeter og Cymbler lyde for sig. Privilegiet er underskrevet af syv Konger. Men Forf. beklager, at Documentet intet Datum har. Efter hvad der kan udledes af hine Kongers Regjeringstid, synes denne ikke ganske at stemme overeens med Jødernes Tradition, som angiver 490 efter Chr. — De sorte Jøder have Hindu-Udseende og meget ufuldkommen Lighed med de europæiske Jøder. De hvide Jøder betragte de sorte, som en ringere Race af en ureen Kaste. Disse sorte Israeliter gave Forf. mange Efterretninger om deres Brødre i Østen; de opregnede Navnene paa mange smaa Colonier, som boe i det nordlige Indien og China, og gav ham en Liste paa 65 Steder. Han talde med nogle, som nylig havde besøgt disse Egne og vare ifærd med at reise videre, thi Jøderne have en uafladelig Samfærsel med hinanden i Orienten. De fortalde Forf. at det var almindelig troet iblandt dem, at de ti Stammer findes endnu i Chaldæa og Naboegnene deromkring, just i de samme Lande, hvorfra de først bragtes i Fangenskab, og at kun enkelte Familier vare vandrede til Cochin og Rujapur og andre fjernere Steder mod Østen. Iblandt de sorte Jøder fandt Forf. kun faa hebraiske Manuskripter, men blandt de hvide mange. Forf. roser sig af, at han har faaet af de gamle og endeel af de nye. Hvorvidt dette er sandt vil Erfaringen om en føje Tid lære, thi det vilde være meget underligt, at man i Engelland, hvor der gives saa mange Yndere af Antiqviteter, ikke ved Trykken vilde bringe dem til Almeenkundskab. Men Anmelderen frygter, at dette som saa meget andet hører til det sædvanlige Reise-Skrydderie. Forf. forsikkrer, at disse Jøder (de sorte eller hvide?) ogsaa haabe at komme tilbage til Jerusalem og opbygge dets Mure tredie og sidste Gang. Dette (?) forøgede Forf's Ønske at faae det nye Testamente oversat paa hebraisk og udbredt iblandt dem.

*) Saadanne Traditioner ere ikke altid at lide paa. Ogsaa Jøderne i Worms ꝛc. foregive at være komne did efter det andet Tempels Forstyrrelse. Er det virkelig saa, da har der vel aldrig været Mage til Folkeadspredelse. Man betænke hvilken Vei fra Worms til Cochin!

Frankriges
Statsindtægter vare i Aaret 1808: 710 Millioner Fr. — Enregisterement og Domainer 18,086,943 Fr. reen Indtægt, Forstforvaltning 49,076,975 Fr., Told 18,555,699 Fr., Saltafgivter 34,034,616 Fr., Posterne 8,350,000 Fr., Lottoerne 12,804,479 Fr., forenede Afgivter (d. e. Indkomster af Inventarier og lovformeligt Salg, Tobaksforpagtninger i det gamle Frankrige, Accise af Viin og andre Drikkevarer, Stempel, den 11te Centime, der svares Regjeringen af hvert Theaters daglige Indtægt) 76,244,010 Fr., Salt og Tobaksregie paa hiin Side Alperne 9,004,351 Fr., Myntvæsen og udmyntede Pengesorter for 527,479,880 Fr.; — de fastsatte Udgivter 730 Mill. Fr.; Krigsudgivter 475 Mill. Fr.; Krigscontributioner, der fløde i Krigscassen, 64 Mill. Fr. — Udgivterne for Aar 1810: offentlig

Gjeld: uopsigelig Gjeld 60,748,000 Fr., Livrenter 16,004,000 Fr., Pensioner 35,600,000 Fr., Civilliste, de Franske Prindser iberegnede, 27,300,000 Fr. = 139,652,000 Fr.; almindelige Udgivter til Tjenesten: Stordommer 22½ Mill. Fr., Krigsadministration 150 Mill. Fr., Marinen 105 Mill. Fr., Gudstjenesten 15 Mill. Fr., almindeligt Politie 1½ Mill. Fr. = 587,870,000 Fr.; Negotiationsomkostninger 8 Mill. Fr., Reservefonds 4,478,000 Fr. = 740 Mill. Fr. Samme Udgivtssystem blev fastsat for Aar 1811, og det skal anvises en Credit af 720 Mill. Fr. For Aaret 1810 Tjeneste blev af Indkomsten for 1809 det fra de til Udgivt bestemte 730 Mill. Fr. hidrørende Overskud af 10 Mill. Fr. anviist. Hvor vigtige de i Penge og in natura udskrevne Krigscontributioner i de af de Franske besatte Lande have været for den offentlige Skat, sees deraf, at denne 1806, da Krigsudgivterne beløb sig til 486 Mill. Fr., kun bidrog 428,796,320 Fr.; det øvrige blev salderet af Krigscontributionerne. I Aaret 1807 beløb disse Udgivter sig til 486 Mill. Fr., og deraf bleve 337,195,747 Fr. betalte ved den legislative Credit, og det øvrige ved Contributioner. I Aaret 1808 absorberede disse den for dem bestemte Credit af 342,529,006 Fr., endskjønt de dog beløb sig til 475 Mill. Fr.; det Manglende blev taget af Contributionerne. I Aaret 1809, medens alle paa høire Rhinbredde fornødne Omkostninger ydedes af Krigscontributionscassen, rambourserede denne Casse Skatten, de til Feldttogets Aabning gjorte Forskud, saa at de overordentlige ved Krigen foraarsagede Omkostninger ikke kostede den offentlige Skat noget. — Budgetten for Hollands Udgivter for Aaret 1809 beløb sig til 70 Mill. holl. Gl. Statsindtægterne anslog man til 60 Mill. Gl. Der blev altsaa for dette Aar en Deficit af 10 Mill. Gl., og da ved det foregaaende Aars Negotiationer kun tilveiebragtes 20 Mill. istedet for 30 Mill. Gl., som den var ansat til, saa bleve de følgende 10 Mill. lagte til de ovennævnte, og en frivillig Negotiation af 10 Mill. paa meget fordeelagtige Betingelser aabnet. Statsgjelden beløber sig til 2000 Mill. Fr. Renterne af den uopsigelige Statsgjeld tilligemed de nye Indskrivninger beløb sig den 1ste Jan. 1809 til 56,138,238 Fr. Af Crediten paa Indskrivningen i den store Bog vare d. 1 Jan.

1808 tilovers til Disposition 1,624,368 Fr.; deraf ere brugte Aar 1808: 1,014,066; resterede d. 1 Jan. 1809: 610,302 Fr. Livrenterne beløb sig d. 1 Jan. 1808 til 17,151,921, og d. 1ste Jan. 1809 til 16,619,139 Fr. Pensionerne beløb sig i Aaret 1808 til 32,827,321, og i Aaret 1809 til 35,683,225 Fr. Til Restancernes Afbetaling er stiftet en Amortisationsfond, og Regjeringen ved en Lov af 24 Sept. 1806 overlade 60 Mill. i Bons. — Hollands Statsgjeld var d. 31 Dec. 1808, efter Afdrag af den 30,804,575 Gl. Capital og 959,731 Gl. Renter formindskede Amortisationsfond og Tillæg af dette Aars Laan, 1200 Mill. Gl. og 33 Mill. Gl. Renter. Men adskillige Nationer maa ogsaa svare Renter til Holland af de ved Handel og Haandteringer vundne og til dem udlaante Capitaler; man regner over 800 Mill. Gl., der bringe henved 40 Mill. Gl. i Landet. Engelland allene betalte allerede Aar 1765 af 400 Mill. Capital aarlig 12 Mill. Renter; Spanien skylder Holland 40, Portugal 5 Mill. Gl. o. s. v.

Italiens

Statsindtægter beløb sig 1808 til 12,700,000 neap. Duc. (19,223,000 Gl.), nemlig Grundskat 7 Mill., Salt 1,750,000, Stempel 350,000, Douaner 1,550,000, Travoliere ½ Mill., Consumotold 300,000, Domainer 750,000 Duc. — Statsudgivterne beløb sig i samme Aar til 12,696,000 neap. Duc., nemlig Krigsministeren 7,560,000, Marinemin. 1,560,000, Minister for det Indre 720,000, Justitsminister 540,000, Kultusmin. 36,000, Minist. for de udenl. Anliggender 240,000, Finanzm. og Civilliste 1,960,000, Politiem. 80,000 Duc. — Ved Kong Josephs Regjeringstiltrædelse var Statsgjelden 110 Mill. Sølvduc.; i Nov. 1808: 65 Mill. De sælgelige Godser, der hørte til (89) ophævede Klostere, beløb sig til 15 Mill. De resterende 50 Mill. skulle betales paa følgende Maade: 1) Grundskatternes Forhøielse; 2) faste Eiendommes nye Beskrivelse; 3) Renternes Nedsættelse fra 5 til 3 PC., der skal punctlig betales, da derimod didindtil tabtes 16 til 20 PC. paa Gjeldsforskrivninger mod rede Penge. (Fortsættes.)

Kjøbenhavn, d. 14de Februar.

De Hindringer, som Aarstiden vedbliver at lægge i Veien for Samfærselen med Fastlandet, have hidtil forsinket Udvexlingen af Ratificationerne paa den Fredstractat, som d. 14de i f. M. er afsluttet i Kiel mellem Deres Majestæter Kongen af Danmark og Kongen af Storbritannien og Irland. For imidlertid at tilfredsstille Publicums billige Ønske, at kjende denne Tractats Indhold, meddeles den herved i Udtog:

Fra det Øieblik, da Tractaten er underskrevet, skal der være Fred og Venskab mellem de danske og storbritanniske Stater og gjensidige Undersaatter i alle Verdens Dele. Priser, som efter benævnte Tid maatte være gjorte, gives de gjensidige Eiere tilbage. — Saasnart Ratificationerne ere udvexlede, gives fra begge Sider Krigsfangerne tilbage i Masse. — Alle Kongelige Besiddelser og Kolonier, som under Krigen ere erobrede ved de brittiske Vaaben, gives tilbage. Herfra undtages blot Øen Helgoland. — Ved Koloniernes Tilbagegivelse følges de samme Regler og Grundsætninger, som i den Henseende bleve antagne i Aaret 1801. Anholt gives tilbage inden een Maaned efter Ratificationen, med mindre Aarstiden og Skibsfartens Vanskelighed gjøre det umueligt. — Kongen af Storbritannien forpligter sig til at anvende Sine bona officia hos Sine Allierede, Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen, for at deres Forbindelser med Kongen af Dannemark kunne fornyes paa samme Maade, som før Krigen. I Tillid dertil samtykker Kongen af Dannemark i at lade Fiendtlighederne mod begge benævnte Magter strax ophøre. Alle Priser, der ere gjorte efter denne Tractats Underskrift, skulle gives tilbage, i Forventning af en fuldkommen Reciprocitet i denne Henseende. — Hs. Majestæt Kongen af Dannemark samtykker i at tage virksom Deel i de allierede Magters nærværende Krig mod Frankrige, og at stille et Corps af 10,000 Mand, der forener sig med den nordtydske Armee, under umiddelbar Befaling af Sverrigs Kronprinds, og som sættes paa samme Fod, og i alle Henseender behandles paa samme Maade, som de svenske Tropper, der udgjøre en Deel af benævnte Armee. Kongen af Engelland forpligter Sig til fra

Sin Side at udrede til Kongen af Dannemark, for bemeldte Corpses Sold og Underholdning, en vis Sum, som bliver at betale maanedlig i indeværende Aar, i et Forhold af 400,000 Pd. Sterl. aarlig, at regne fra den Dag, da det sættes under Kronprindsen af Sverrigs Befaling. — Handelsforholdene mellem begge Staters Undersaatter indtræde paa ny i den sædvanlige Orden, ligesom før Krigens Begyndelse; og man vil, saasnart mueligt, enes om at give disse Forhold meer Fasthed og Udvidelse. — Kongen af Danmark vil, saavidt det beroer paa Ham, bidrage til Kongen af Engellands og den brittiske Nations Ønske, at see Slavehandelen for stedse afskaffet; og vil til den Hensigt paa den kraftigste Maade forbyde alle Sine Undersaatter at have Deel i denne Handel. — Kongen af Storbrittannien lover, at ville i Forening med Kongen af Sverrig anvende Sine bona officia hos de allierede Magter og ved den almindelige Fred, for at forskaffe Danmark en passende Skadesløsholdelse for Kongeriget Norge. — Strax efter denne Tractats Ratification skal det Beslag hæves, som er bleven lagt paa de af de gjensidige Undersaatters Eiendomme, som endnu ikke maatte være blevet confiskerede eller priisdømte. — Ved en Allianctractat, sluttet i Stockholm den 3die Martii 1813, har Kongen af Sverrig forpligtet Sig til, i en Række af 20 Aar at indrømme de Kongelige brittiske Undersaatter Oplagsret i Stralsunds Havn for alle de Varer, Frembringelser og Handelsartikler enten fra Storbritannien eller sammes Colonier, der ere indladede i brittiske eller svenske Skibe, imod at deraf betales en Oplagsafgivt af 1 Procent af Værdien for Indførselen, og ligesaa meget for Udførselen. Som Hertug af Pommern lover Hs. Maj. Kongen af Dannemark at opfylde denne Bestemmelse, med den Forandring, at der istedet for svenske sættes danske Skibe. — Alle foregaaende Freds- og Handels-Tractater mellem Kongerne af Dannemark og Storbritannien ere ved nærværende Tractat fornyede og igjen satte i Kraft, forsaavidt de ei stride mod nærværende Tractats Bestemmelser.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 15.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 19 Februarii 1814.

Gelly Latour, den uforbrændelige Spanier.

(Af en Skrivelse til en Ven paa Landet.)

De har fuldkommen Ret, min Ven! naar De beundrer den Lykke, som vor Hovedstad i de senere Aar har havt, at blive besøgt af de største Virtuoser, af Mænd, som I Landsbyfolk maa lade eder nøie med at læse Beskrivelser over i Aviserne, ligesom vi Kjøbenhavnere maa lytte med begge Øren efter alt gammelt Nyt og nyt Gammelt, eller med andre Ord alt det politiske Gammelt og Nyt, man meddeler os fra Udlandet. Neppe har Bugtaleren forladt os, førend den uforbrændelige Spanier beviser os den Ære at besøge os, og endog lover, naar han ved Subskription og Prænumeration seer sig skadesløs, at krybe lyslevende ind i en 180 Gr. varm Ovn, med en ukogt Lammesfjerding, og ikke at komme ud igjen førend han bringer denne stegt med sig: et Experiment, som han, hvis den Hamborgske upartiske Correspondent*) ikke er partisk, virkelig skal have udført i Hamborg, hvilket en M. C. D. (maaskee Mag. commust. diab.), har ladet sammesteds bekjendtgjøre med den Forsikkring, at han, som har et Par forsvarlige Lunger, for at overtyde sig om Sagens Rigtighed, krøb ind i Ovnen, men ikke kunde udholde længer den fortyndede Luft, forenet med Kulsyre, end nogle Secunder, og takkede Gud, at han kom ustegt og ubrændt ud igjen. I Kjøbenhavn har Hr. Gelly-Latour endnu ikke viist dette hans Konsts Non plus ultra, og man kan næsten sige, at snarere den stærke Kuldegrad, som smelter den sidste Krone, og forbrænder den sidste Seddel, Folk i denne Tid have i Lommen, end den [illegible] Varmegrad forhindre Konstneren i at gaae ind i Ovnen, og man faaer da heri, som i saa meget andet, lade sig nøie med det, der staaer paa Papiret. Imidlertid maa jeg tilstaae Dem, at de Ildprøver, som denne Uforbrændelige har viist os, overgaaer den dristigste Forestilling. Han gjør sine Experimenter i Concertsalen i den forrige Brunske, nu Cassadebanske, Gaard paa Kongens Nytorv. Naar Latour træder frem for Tilskuerne, gaaer han med opsmøgede Skjorteærmer, og uden Sko eller Strømper paa. Han stiller sig i denne Positur op paa et Bord, og fortæller blandt andet Tilskuerne, at han ikke er uforbrændelig, men at han besidder et hemmeligt Middel til at gjøre sig uforbrændelig. Han opregner derpaa alle de Konster, han vil fremvise, iblandt andre den, at gaae ind i Ovnen, som han ikke viser, og ender med, at han er villig til at lære andre for en billig Betaling sin Hemmelighed, som er af stor Vigtighed i Ildebrandstilfælde ꝛc. Derpaa lader han sig bringe et ganske rødt gloende Jern, men som ikke er gjort gloende paa den Side, han holder ved, og med Kanten af dette stryger han Fød-

*) S. No. 149 af samme Avis for 1813.

derne, Armene, Haarene, Bakkenbarterne. Derpaa tager han en gloende Jernstang, og træder paa den adskillige Gange. Han gaaer endnu videre. Han viser Tilskuerne en Flaske med Olie. Denne slaaer han i en Consur, lader den sætte paa Ilden, og derpaa bringe brændende ind. Han putter en Tinskee deri, men den smelter; han putter en anden Skee, som han siger er af en vis Composition, i Consuren, og holder Skeen med den brændende Olie i paa Tungen, saa at det ordentlig sprutter. Nu lader han sig bringe en Consur med smeltet Bly. Han putter et Øieblik Fodsaalerne og derpaa Hænderne deri, kommer, som det lader, smeltet Bly i Munden, og spytter smaae Klumper deraf ud igjen. For at overbevise Tilskuerne om, at Blyet virkelig er smeltet, øser han det ud paa Bordet, og træder paa det med de bare Fødder. — Havde Sely-Latour gjort disse Konster for fire, fem Hundrede Aar siden, saa havde man med Loven i Haanden nok viist ham den Uforbrændeliges Forbrændelighed, og han havde ligesaalidt ved sin Konst kunnet redde sig fra Hexe- eller Kjetterbaalet, som nu nogen vil være istand til at redde sig ved den i Ildebrandstilfælde. Men Tak skee de nyere Tiders Grandskningsaand, der bestandig opsøgte de naturlige Aarsager til hvert tilsyneladende overnaturligt Optrin! — Jeg kjender Deres Videlyst, min Ven! og har, for at tilfredsstille den, søgt at faae i denne Sag alle de Oplysninger, som min Tid tillod mig at søge.

Konsten, at kunne bære gloende Jern i Haanden, eller gaae paa gloende Jern, er selv i vort Norden meget gammelt. Den saakaldte Jernbyrd eller Ildprøve blev i Kong Harald Blaatands Regjeringstid indført i danske Rettergangssager istedet for Tvekamp. Biscop Poppo, der (formodentlig i Aaret 996) betjente sig af Jernbyrd, som Mirakel, til at omvende de Danske til Christendommen, har, saavidt man af Historien kan skjønne, givet første Anledning dertil. En gammel Forfatter, Anders Sunesen, lærer os, at det allerede i hans Tid var almindelig bekjendt, at Ildprøven kunde illuderes ved Hjelp af en eller anden Saft eller Salve. Han siger: Gestaturus ferrum lota manu nihil debet contingere priusqvam ferrem levet, nec caput nec crines

nec aliqvod vestimentum, ne pertactum alicujus succi vel ungventi per fraudem potius qvam per innocentiam ferri candentis effugiat læsionem. — Ildprøven var tre Slags, hvoraf den ene kaldtes Trygsjern (maaskee Trugsjern), og bestod i, at et gloende Jern skulde bæres med blottet Haand i en Afstand af tolv Fod, og kastes i et Trug; og dersom det faldt udenfor dette, atter kastes deri; Trygsjern brugtes allene i Tyvsager. En Tyv var, efter de Tiders Tænkemaade, langt mere foragtet end Morderen eller en anden nok saa grov Forbryder, fordi denne Brøde ansaaes som et Beviis paa et nederdrægtigt Sindelav, og fordi det vel som oftest vare Trælle, der gjorde sig skyldige deri, saa at man endog vilde forebygge, at de ikke sammenblandedes med andre Forbrydere, naar man maatte tage sin Tilflugt til Jernbyrd. Det var under de Geistliges Tilsyn at Prøven skede, hvorfor de og fik en vis Betaling, nemlig af Sagvolderen, naar han befandtes uskyldig (maaskee fordi der dog havde været grundet Formodning imod ham), men af Sagsøgeren, dersom hiin fældtes ved denne Bevismaade. Derfor maatte de Anklagede ogsaa forberede sig til denne Prøve ved Fasten i to Dage, og iføres egne Klæder. Det var den tredie Søgnedag i Ugen (endnu i vore Dage den sædvanlige Executionsdag) Prøven gik for sig, og næste Søndag aabnedes de tilbundne Hænder eller Fødder af Præsten i Klagerens Nærværelse (Jvf. P. K. Anchers samtl. jurid. Skrifter, T. I. S. 9-10). Efter den skaanske Kirkelov var det overladt til den, der beskyldtes for Helligbrud, enten at ville nægte Gjerningen med 12 Nævninger (12 Mænds Eed) eller bære Jern. Ogsaa i Sigtelser for Manddrab blev Jernbyrd brugt. — Man seer heraf, at den, der udholdt Jernbyrd, udstod en langt haardere Ildprøve end den uforbrændelige Spanier, og at det ildmodstaaende Middel, man i Oldtiden kjendte, maa endog have været langt virksommere end det, hiin betjener sig af. Formodentlig har det især været Geistligheden, som var i Besiddelse af Hemmeligheden, og at den betjente sig til sin Fordeel deraf, derom er ingen Tvivl. Hvor let var det ikke derved at blænde Almuen, og at faae den frikjendt, som man vilde? Paa denne Maade blev Loven en Boldt i egennyttige Klerkes Haand.

I nyere Tider synes hiin Hemmelighed at være gaaet i Forglemmelse, indtil en vis Engelskmand Richardsons Tjener viste i Aaret 1667 den Konst, at æde Ild, og hans Hemmelighed derpaa offentliggjort. Den meddeeles i Journal de Sçavans, for 1680, T. VIII. P. 282. Deri siges, at man maa gnide Hænderne og vaske Munden, Læberne, Tungen, Tænderne og de andre Dele, der skulle berøres med Ild, med reen Svovlgeist. Denne hærder og udbrænder Yderhuden, indtil den bliver saa haard og tyk som Læder, og jo tiere Forsøget gjentages, desto haardere og hornagtigere bliver Huden. Men naar den alt for idelige Gjentagelse gjør den alt for haard og hornagtig, saa maa man vaske de beskadigede Dele med varmt Vand eller i heed Urin, som borttager den rynkede eller fortørrede Huud. Dette Middel kan gjøres endnu stærkere og kraftigere, naar man sammenblander en lige Portion Svovlgeist, Salmiak, Rosmarinessenz og Rødløgsaft. De slemme Virkninger, som kunne opstaae i Maven ved hyppigen at nedsvælge brændende Kul, smeltet Lak, Harpix, Svovl og andre ildfængende Materier, forebygges derved, at man, saasnart Selskabet er gaaet bort, drikker meget varmt Vand og Olie, paa det man igjen kan komme til at kaste alt op. Den, som kjender Hemmeligheden, kan gaae paa brændende Kul eller gloende Jern ligesom Emma (?) skal have gjort. Med Tiden kan man faae den samme Grad af Haardhed i Haanden som Grovsmedde og Jernarbeidere, der med blotte Hænder bære det gloende Jern fra Ovnen hen til Ambolten. Denne Efterretning er meddeelt i Journ. d. Sc. af Dr. Panthot, der foregiver at have fralokket Tjeneren denne Hemmelighed.

I Aaret 1750 har en Engellænder ved Navn Powell viist den Konst at æde Ild paa adskillige Steder i Europa. I hans trykte Bekjendtgjørelse fortalte han, at han havde fremviist sin Konst ikke allene for de fleste kronede Hoveder i Europa, men endog for Videnskaber-Selskabet i London, der havde foræret ham en stor Sølvmedaille, som et Beviis paa det Velbehag, hvormed det havde seet ham æde hvad ingen anden seer sig istand til at æde. Man fortæller om ham, at han tog hvilkensomhelst af en Hob gloende Kul, lagde den paa Tungen, lod et Stykke Kjød stege derpaa, og nedsvælgede

begge Dele. — I London maa man allerede for 64 Aar siden ikke tilfulde have indseet hvorledes det ret hænger sammen med denne Konst, thi i Gentlem. Magazin for 1755 læser man et Brev, hvis Forfatter, som ellers gjør sig ret lystig over den stakkels Ildæder Powell, fremkommer med den her anførte Efterretning i Journ. d. Sc., som en ny Opdagelse, der aldeles drager Sløret bort fra den Powellske Hemmelighed. Men uagtet noget af det Dr. Panthot anfører kan være rigtigt, saa lader det dog ikke at han heel og holden har fralokket Richardsons Tjener Hemmeligheden. Krünitz siger i sin Encyclopædie under Artiklen Feuer, at han ikke vil indestaae for at Svovlgeist kan tilveiebringe en saadan Kraft at modstaae Ildens Virkning. Men han mener, og deri har han upaatvivlelig Ret, at det ved saadanne Konster nok kommer meest an paa Behændighed, f. Ex. at man løber hurtig bort over det gloende Jern. Det synes ogsaa, at Konstnerens Fodsaaler have været vædede med noget, som formodentlig er Aarsag til at det sprutter under Foden. Gely-Latour viser rigtig nok Tilskuerne, at hans Fodsaaler ikke ere vaade, men de kunde jo f. Ex. være indgnedet med Fidt, som ikke kan blive saa hastig hedt, at Foden kan brændes. At han kan berøre Tungen med en Skee, som han har øst sydende Olie op med, er vist, men den Behændighed, hvormed dette skeer, og den Væde, der er i Munden, gjør det maaskee mueligt, at modstaae Hedens Kraft. De Blyklumper, han spytter ud, synes i det mindste ikke at være af den samme smeltede Bly, der er i Confaren.

Iøvrigt er Krünitz af den Mening, at i visse Tilfælde Haardheden af Huden under Fodsaalerne og i Hænderne er tilstrækkelig til i en Hurtighed at kunne udføre adskillige saakaldte Uforbrændeligheds-Experimenter, og denne Mening synes ogsaa at finde Medhold, naar man seer den indere Deel af Gelly Latours Hænder, som ere temmelig brændte. Ikke saa aldeles vanskeligt at forklare er det, hvorledes han kan træde paa gloende Jern, thi det er noksom bekjendt, at man ved at gaae barfodet faaer tilsidst en saa haard Huud, at man kan stikke og skjære deri, uden at der spores nogen Smerte førend man kommer til at røre ved Underhuden, og at man ved idelig Omgang med Ild og Hudens

Brændelse sættes omsider istand til at kunne modstaae, i det mindste for nogle Øieblikke, Ildens og Hedens Virkning. Det seer man tydelig paa Smede, der kunne tage gloende Jern i de blotte Hænder, og paa de i Glashytter arbeidende Folk, som ved den idelige Berørelse af det hede Glas, faae en tyk følesløs Hud. Mange Glaspustere kunne boie det hede og gloende Glas, efter Behag, med blotte Hænder.

Af alt det Anførte skjønnes, at Gelly-Latours i sig selv høist mærkelige og virkelig seeværdige Konst ikke er ny, men at man allerede for henved tusinde Aar har kjendt et Middel til, om just ikke at gjøre sig uforbrændelig, som ingen dyrisk Substance er eller kan blive, saa dog til at modstaae Ildens Kraft for nogle Øieblikke.

Bidrag til Dagens Historie.

(Hertugen af Hohenlinden (Moreau); Fortsættelse.)

Moreaus Angivelse, som kom for sildig, lagde man ikke Mærke til, og han blev nødsaget til at trække sig tilbage. Naar Regjeringen siden efter betjente sig af ham, saa skede det ikke fordi den havde nogen Tro til hans Oprigtighed, men fordi den trængte til hans Talenter. 1799 blev han kaldet til Italien, ikke for at bøde paa de i Begyndelsen af Feldttoget indtrufne Uheld, thi man gav ham aldrig Midler dertil i Hænde, men for at forekomme de Følger, de naturligviis kunde have. Han aflagde ved denne Leilighed, efter alle Sagkyndiges Vidnesbyrd, Prøver paa et Genie, der berettigede ham til en Plads ved Siden af de største Hærførere, og man maatte billigen beundre ham, naar man saae, med hvilken Konst, han i Spidsen for en Armee, uden Sold, uden Magaziner og uden Haab om Forstærkning forsvarede et Jordstrøg paa nogle Mile, som hele Europa troede, kun vilde koste den seierrige allierede Armee en March. I Schwaben grundfæstede han Aaret derpaa i et nyt Feldttog sin Hæder. Den Maade, hvorpaa han fik General Kray til i Aaret 1800 at indlade sig med ham i en Fægtning paa Sletterne i Egnen af Breisgow, medens han iværksatte sin virkelige

Overgang over Rhinen ved Stein; den Konst, hvormed han manøvrerende tvang dem til at forlade Lech, og endelig hans uforfærdede Overgang over Donau gjorde ham end større Ære end de Slag, han har vundet mod denne General. Blandt alle de Hærførere, som udmærkede sig i Revolutionskrigen, var Moreau, næst Pichegru og Napoleon selv, efter alle Sagkyndiges Dom, den største. En Tidlang levede han i Paris i største Indgetogenhed, og kjendte ingen større Lykke end den, han fandt i sin Familes Skjød. Han havde en Kone, som han inderlig elskede, og en liden Søn, som var Faderens udtrykte Billede. Da han ikke længer kunde nyde denne Lykke i sit eget Fødeland, gik han, beklaget og beundret af hele Europa, til en anden Verdensdeel — America. Her førte han i adskillige Aar et stille ubemærket Liv, og skjønt vel een og anden engang imellem drømte om, at han muligen engang vilde komme tilbage til Europa og atter spille der en vigtig Rolle, saa syntes Verdensbegivenhedernes Gang dog saa ganske at bortfjerne enhver Tanke om en saadan Drøms Virkeliggjørelse, at man tilsidst saa godt som aldeles glemte Moreaus Tilværelse. Men efter det uheldige franske Tog til Rusland og de Følger, det drog efter sig, saae man i det i afvigte Foraar aabnede Feldttog i Tydskland Gener. Moreau uformodet optræde igjen paa den Skueplads, hvor han tilforn havde høstet saa mange Laurbær, men man troede ikke, at han virkelig var kommen tilbage til Europa, førend næsten i det Øieblik, man hørte at han var falden. Han stod bag et preussisk Batterie ved Leipzig, talende med Keiser Alexander, da han blev saaret af en fiendtlig Canonkugle, og raabte i det samme: "det er min Skjebne!" I Begyndelsen drog han dybe Suk, men saasnart han var kommen til sig selv igjen, talde han med største Fatning og lod sig give en Sigar. Man bragte ham paa Cosakpiker til et nærliggende Bondehuus, og derfra videre. Da Saarlægen, efter at have afsat ham det ene Been, sagde, at det andet ogsaa maatte afsættes, svarede han: "jeg vilde have foretrukket Døden, dersom jeg forud havde vidst det." Alt gik godt, indtil en lang Samtale, han havde havt med nogle af den allierede Armees Generaler, aldeles udmattede ham. Fra dette Øieblik af blev han slettere og

flettere, men hans Aandskræfter vedbleve at yttre sig stærkt og frit. Da Prindsregenten af Engelland erfarede hans Død vilde han aflagt et Besøg hos hans Enke, men han fandt hende i stærk Krampe. Keiser Alexander tilskrev Madam Moreau et rørende Trøstebrev, hvori han bevidner hende den hjerteligste Deeltagelse, lover, hvis det maatte behage hende, at nedsætte sig i Rusland, at forskjønne paa alle Maader hendes Liv, beder hende bestandig at tilskrive ham selv, og forsikkrer hende, at det eneste Middel han har, i det mindste for en Deel, at afbetale sin Gjeld til hendes Gemal, er det, han kan gjøre for hans Familie. — Saaledes døde een af den nyere Tids berømteste og eyppreste Hærførere i en Alder af 53 Aar, og det synes som en ubevægelig Skjæbne vilde, at han skulde finde sin Død der, hvor han engang fandt sin Hæder — paa Kamppladsen, endog længe efter at han i en fjern Verdensdeel havde ombyttet Sværdet med Fredens rolige Sysler. (Fortsættes.) N° 24

Med Fornøielse kan jeg nu melde for mine talrige Subskribentere, og for dem, som have bidraget til min norske Prospectsamlings Fremme, at nu det første Exemplar, som er Throndhjem, optagen fra Stadens østre Side, med Fæstningen Christiansteen i Forgrunden, liggende paa en steil Klippe, hvor man tillige seer Munkholmen midt i Fjorden, den største Deel af Staden med Rheden og Kirkerne, hvoriblandt den berømte Domkirke, er nu færdig og vil om nogle Dage udkomme, og de øvrige Prospecter følge efterhaanden. Nærværende er udført med Figurer i norsk Kostyme, af den duelige Kunstner Hr. Portrait- og Landskabsmaler F. Lund, og stukket af Flindt. Grundede Aarsager, foruden en langvarig Sygdom, have hidindtil, desværre! hindret Udførelsen af min Plan. Jeg tager mig altsaa nu den Frihed, at bede DHr., som endnu ikke have tilsendt mig Subskriptionsplanerne, at de, med det allerførste, vil tilsende mig samme. Hos mig, ligesom og hos Hr. Bogtrykker Jrgens, boende i Knabrostræde No. 113, modtages endnu Subskription, og er tillige nogle Subskriptionsplaner at erholde for DHr. som maatte ville uleilige sig med at samle Subskribentere mod sædvanlige Fordele. Prisen paa

Kobberet, der er 16½ Tom. langt og 12 Tom. høit, er for de sorte og brune Aftryk 6 Rbdlr., og for de illuminerede 10 Rbdlr. — Det er tilsidst nu ikke mere end min Pligt, at aflægge offentlig min forbindtligste Taksigelse til alle dem, som paa nogen Maade have bidraget til ovennævnte Subskriptions Fremme.

S. Schjødt, Lieutenant.
Borgergaden No. 169, Stuen til venstre.

Til Digteren X.

(Indsendt.)

Exegisti monumentum ære perennius,
Regaliqve situ Pyramidum altius.

Tak! at Du endnu engang din herlige Sang os vil yde,
At, som en Hymne den kan tone ved Oldingens Grav!
Nu er den endelig kommen, Tiden, for hvem den bør synges;
Thi, da den førstegang lød, var den for god for sin Tid.
Nu kan ei Religion og Sæder mere besmittes,
Dertil for oplyst man er, dertil for christelig nu:
Og hvad man fordum har troet, — kunde fortjene,
Det nu fortjener en Krands, flettet af evige Løv.
Tak! da, herlige Skjald! for dine evige Sange!
Høit, som en Hymne, de skal tone engang ved din Grav.

Til en alt for stræng Critiker.

Hvad ingen Sjel kan see, det seer Du faare grandt,
Kun ei hvad alle see — at Du er en Pedant.

Indenlandske Efterretninger.

Af vor Baggesens vittige Blad Søndagen er nu No. 2 udkommen, og indeholder: 1) Til de tre Gratier (Svar paa Sendebrevet i No. 1). 2) Den danske Skueplads. Opførelsen af Barselstuen i Tidsdragter d. 4de Febr. 1814. 3) Til de tre Familier, som havde indbudet mig til Morgen, Middag og Aften sidste Søndag. I Svaret paa de tre Gratiers Sendebrev gjør Digteren os end nøiere bekjendte med hvad vi kunne vente os hos ham. Saaledes hedder det blandt andet:

Og stundom skal jeg i en hellig Tale,
Naar vi har spøget længe nok og leet,
Som hurtig Bladet vendende Prophet,
Trods Udbyes Vender-om, andægtig Eder male
Vort korte Livs evindelige Hale —
(Dog mindre sort og mindre ud i eet)
Hvorledes, for Exempel, Evigheden
Kan altid anbefales ubeseet,
Dem, som i Tidens Kortenspil herneden,
Blev beet —
Da just, naar det er Vinter, det, som kommer,
Og forestaaer,
Er tidlig eller sildig Vaar og Sommer,
I hvor det gaaer.
Og vise skal jeg paa den Livets Scene,
Hr. Ingemann har malt saa fuul,
At det er ei saa sort som mange mene,
At der er og lidt grønt — hvis og Athene
Derover skulde blive guul *) —

Ved den i den sidste Tid saa overordentlige strænge Frost er Vandet imellem Sverrig og Sjælland lagt til, og Samfærslen imellem begge Lande over Isen begyndt. Man seer derfor mange Folk komme hertil i Slæder fra Sverrig, som kjøbe her alle Slags Varer, især nye Møbler, hvilke saa smagfuldt forfærdiges her i Kjøbenhavn. Ogsaa en Deel Stude ere komne hertil fra Naboriget, og de ere os saa meget mere velkomne, som Slagtequægs Overførsel over Beltet hidtil har været saa

*) Dette Sted trænger, efter Anmelderens Tykke, til nærmere Oplysning. Athene, som i det forløbne Aar har været blaa (paa Omslaget) er fra Januar Maaned af guul. Hvis Guder, ligesom vi Mennesker, have Galde, saa er dette Særsyn let at forklare.

besværlig og næsten umuelig. — Blandt mange andre Varer er Rugen falden til det Halve hvad man betalte for den for omtrent to Maaneder siden.

I Hempels Avis foreslaaer en unævnt Patriot Jordbrugerne i Danmark at betænke dem, der i den sidste Tid have lidt Tab ved Krigen, og han tilbyder sig at skjænke de bedste af de 20 Hornqvæg han, som Besætning, eier.

I offentlige Blade modsiges det udspredte Rygte, at Grev Herm. Wedel Jarlsberg skulde have lidt Skibbrud paa en Reise til Norge. Han var endnu ikke afreist fra Jylland d. 28 f. M.

En Deel formuende Indbyggere i Helsingøer have ædelmodigen sammenskudt en Sum af omtrent 50,000 Rdlr. D. C. til Indkjøb af Brødkorn, Gryn, Urter, Flesk m. m., der alt for Indkjøbsprisen efterhaanden i smaa Partier skal udsælges til de mindre Formuende.

Endeel Huusmænd have for Cancelliet andraget, at de ved forrige Michaelis indgik Accord med en Forpagter om at aftærske den paa Gaarden avlede Sæd, imod derfor at nyde endeel Korn og 576 Rdlr. i Penge, hvilken Løn de formene at burde beregnes i Rigsbankpenge efter Frd. af 5te Jan. f. A. §. 40, hvortil Forpagteren ikke er villig. Cancelliet har derpaa svaret, at den accorderede Betaling bør betragtes som Løn, og da den skulde udbetales efterhaanden, som den var fortjent, eller maanedlig med en vis Deel af det Hele, og Tærskningen, i Følge de indhentede Oplysninger, begyndte den 28de Sept. f. A., og var fuldført den 6te Mai d. A., maae Huusmændene være berettigede til at oppebære de 4/7 af Lønnen, som er forfalden efter allerhøistbemeldte Forordnings Publication i Rigsbankpenge efter foranførte §s. Bydende. Men da en Deel af den dem tilkommende Løn, af Forpagteren før Forordningen udkom, forskudsviis er betalt, og allerhøistbemeldte Forordning er uanvendelig paa allerede betalt Gjæld, saa maa Cancelliet antage, at det Forudbetalte først maa afgaae i den Tærskerne tilkommende Løn, efter begge Summers Nominal-Størrelse i dansk Courant, og blot Resten blive Gjenstand for Reduction efter Forordningens §. 40. I Øvrigt vil det afhænge af Vedkommende, at lade denne Qvæstion afgjøre ved Domstolene, saafremt de maatte ønske Saadant. (Coll. Tid.)

Kapitelstaxt for Fyen og Langeland paa Afgroden 1813. Rug 17 Rbd. 76 ß. N. V., Byg 12 Rbd. 1 ß., Havre 6 Rbd. 38 ß.

(Riber Avis.)

Ribe. Capitelstaxt for Ribe Stift paa Afgroden 1813. — Ribe Amt, 1 Skp. Rug 3 Rbd. 23 ß., 1 Skp. Byg 1 Rbdlr. 93 ß., 1 Skp. Havre 1 Rbdlr. 14 ß., 1 Skp. Boghvede 1 Rbd. 60 ß., 1 Lpd. tør Flesk 9 Rbd. 59 ß., 1 Lpd. Smør 12 Rbd. 43 ß., 1 Potte Honning 1 Rbd. 30 ß. — Weile Amt, 1 Skp. Rug 3 Rbd. 74 ß., 1 Skp. Byg 1 Rbd. 66 ß., 1 Skp. Havre 86 ß., 1 Skp. Boghvede 1 Rbd. 54 ß., 1 Lpd. tør Flesk 8 Rbd. 52 ß., 1 Lpd. Smør 9 Rbd. 54 ß., 1 Potte Honning 2 Rbdlr. 13 ß. — Ringkjøbing Amt, 1 Skp. Rug 4 Rbdlr. 8 ß., 1 Skp. Byg 2 Rbd. 4 ß., 1 Skp. Havre 1 Rbd. 13 ß., 1 Skp. Boghvede 2 Rbd. 34 ß., 1 Lpd. tør Flesk 7 Rbd. 69 ß., 1 Lpd. Smør 9 Rbd. 40 ß., 1 Potte Honning 1 Rbd. 2 ß. — Saaledes sat i Ribe den 1ste Februar 1814. — Koefoed. Hjort. (S. Bl.)

Capitelstaxt paa Kornpriserne i Lollands-Falsters Stift 1813. — Aalholms og Mariboe Amt. Hvede 25 Rbd. 1 Mk. 3 ß. Rbp. N. V., Rug 18 Rbd. 2 Mk. 5 ß., Byg 10 Rbd. 1 Mk. 10 ß., Havre 5 Rbd. 3 Mk. 10 ß., Hvide Erter 18 Rbd. 1 Mk. 2 ß., Graae Erter 17 Rbd. 1 Mk. 1 ß. — Halsted Amt. Hvede 23 Rbd. 1 Mk. N. V., Rug 18 Rbd. 4 Mk. 9 ß., Byg 10 Rbd. 4 Mk. 14 ß., Havre 5 Rbd. 5 Mk. 5 ß., Hvide Erter 17 Rbd. 12 ß., Graae Erter 16 Rbd. 2 Mk. 11 ß. — Nykjøbing Amt. Hvede 22 Rbd. 11 ß. N. V., Rug 15 Rbd. 4 Mk. 8 ß., Byg 9 Rbd. 3 Mk. 14 ß., Havre 5 Rbd. 5 Mk. 3 ß., Hvide Erter 16 Rbd. 2 Mk. 7 ß., Graae Erter 17 Rbd. 7 ß.

(Mariboe Av.)

Rettelser:

Pille 217, Lin. 15 nedenfra, Urgentum, læs: Unguentum. Pille 218, Lin. 13 ovenfra, Anmærkninger til, l. Efterretninger om.

Kjøbenhavns Børs, d. 19de Febr. I disse Dage solgtes her: Havannah Sukker 6 Mk. 1 ß. til 7 Mk. Pdt., dito 5 Mk. 4 ß. til 5 Mk. 6 ß., Haysan 33 Mk. 8 ß., Congo 29 Mk. 8 ß., Kampoy 28 Mk. 12 ß., Allehaande 6 Mk. 3 ß., Jamaica Rom 33 Rbdlr. pr. 30 Viertler (alt i Rbp.). — Cours d. 18de Febr. Hamborg a vista 441⅔, London 2 Maaneder 15⅛, Speciecours 530. — Specier solgtes til 31½ a 32 Rbmk. — For Committeesedler blev givet 84 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Øen eller Fyrstendømmet Rügen hedte i Oldtiden Roia eller Royan, og ligger ¼ Miil fra Fastlandet; den har i ældgamle Tider formodentlig hængt sammen med Østersøen, hvorfra den er bleven skilt ved Oversvømmelser; derfor finder man her ogsaa saa mange Halvøer, som Wittow, Jasmund, Mönchguth, Ummanz og Zudar. Den har sit Navn efter Rügerne, der i Begyndelsen boede paa de pommerske Søkyster paa hiin Side Oder, men siden gik til Landet paa denne Side Oder og toge deres Hovedsæde paa den efter dem kaldte Øe. De rügiske Fyrster bragte i det 13de Aarhundrede ogsaa paa denne Side af Vandet en Strækning Land ved Vaabnenes Magt under sig, som kaldtes Fyrstendømmet Barth, men da den sidste rügiske Fyrste Hertug Wratislaf XI døde, blev Rügen forenet med Pommern under Hertug Bogislafs Regjering. Kong Waldemar I, understøttet af hiin navnkundige Erkebisp Absalon, erobrede Rügen 1168, ødelagte Templet og Svantevits Dyrkelse, og tvang Rügens Fyrster til at vorde danske Lehnsherrer. Da den sidste Fyrste Witzlaf døde 1325, blev Fyrstendømmet overladt til den pommerske Hertug Wartislaf IV som Lehn. I den bekjendte nordiske Krig, der udbrød i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede, var Sverrig ogsaa i Tydskland meget ulykkeligt; i Freden til Stockholm mistede det, paa Øen Rügen og det Stykke, der ligger imellem Meklenborg og Floden Peene nær, hele det øvrige Forpommern. I den 1756 udbrudte Krig erklærede Sverrig sig atter mod Preussen, men i Hamborger Freden 1762 blev alting igjen sat i samme Stand som 1720.

Schweitz, d. 24 Jan. Pestalozzi er bleven Keiser Alexander forestillet, og Monarken modtog ham med stor Udmærkelse og fritog Staden Yverdon, hvor denne berømte Mand boer, for det Militairhospital, som var bestemt at oprettes der. (Lüb. Correspondent.)

(Af Lübecker Correspondent af 11te Febr. d. A.)

Vicenza, d. 18de Jan. Den østerrigske Charge d'Affaires Hr. v. Mentz i Neapel er i Dag ankommen til den K. K. Hofleir med den imellem Østerrige og Neapel undertegnede Alliancetractat. Kongen af Neapel vil tage virksom Deel i Krigen. De neapolit. Tropper have allerede rømmet Bologne, hvorhen Veien nu er aaben. D. 23de eller 24de skal foretages et almindeligt Angreb. Lord Bentinck agter at angribe Genua. Den Neap. Gener. Fyrst Pignatelli er reist til de Allieredes Hovedqvarteer. Kongen af Neapel vil snart følge efter. 7000 Neapolitanere have sluttet sig til den Østerr. Gen. Nugents Corps. Vicekongen er endnu bestandig i Verona, og siden en Maaned er intet Skud skeet. Fyrst Cariati har til Basel bragt den Erklæring, at Kongen af Neapel vil stille 40,000 M. mod Frankrige. — Paris d. 21de Jan. Dags Moniteuren indeholder en Generaloversigt over alle de militaire Bevægelser, som have fundet Sted siden de Allieredes Overgang over Rhinen. I Maux, Soissons, Chalons, Troyes, og Arcy-sur-Aud formeres Reserveleir. 100 Escadroner Cavallerie forene sig som Reserve i Meaux og Melun, under Gener. Bor-de-Soult og Pavol. Nationalgarden fra Normandie, Chalons, Troyes og Arcy-sur-Aude ere paa Marschen, for at forstærke Hæren fra Meaux, Soissons og Troyes. En Artill. Park paa 600 C., som commanderes af Div. Gen. Ruty, befinder sig i Chalons. — Fra Italiens Armee. D. 12te havde Vicekongen sit Hovedqv. i Verona. Han stod i Forbindelse med Venedig, som har en talrig Garnison. Hans Armee, de forskjellige Garnisoner iberegnede, bestaaer af 60,000 M. Reservearmeen ved Alexandria er 24,000 M. stærk. Italiens Armeer sætte sig i Bevægelse. — Langres d. 22de Jan. I Dag er Keiser Alexander rykket ind her. Langres hedte hidtil "Jomfru" fordi aldrig nogen fiendtlig Souverain eller General havde været der. Førend Keiserens Ankomst meldte en Coureer, at Hert. af Vicenza var ankommen i Chatillon for Hs. Majestæt. Fyrst. af Schwarzenberg har ladet ham vide, at hans Ankomst ikke kunde standse Operationerne. D. 24de ventedes Keiser Franz, L. Castlereagh og Fyrst Metternich i Langres. — Østerrigerne, under Gener. Colloredo, ere rykkede d. 22de ind i Dijon. Fyrst Schwarzenberg har ladet tilkjendegive alle Anførere for de Corps, den allierede Armee bestaaer af, at Indbyggernes Afvæbnelse i de af den allierede Armee besatte franske Gebeter bliver, flent stridende mod dens Grundsætninger, til Pligt, naar man allevegne seer Opraab til Folket, der opfordre til Snigmord, udstedes. — I Nærheden af Bar er der foresaldet en hidsig Fægtning, og de Franske maatte forlade Bar. Den 24de rykkede Kongen af Preussen ind i Langres. Den 25de Keiser Franz; ogsaa Castlereagh befinder sig her. De Allierede modtages overalt med aabne Arme. Keiser Alexander rykkede, under Folkets Jubel, ind i Vesoul. Det 3die Armeecorps, under General Wrede, havde bestemt sit Hovedqvarteer for den 22de i Bourmont. Veiene begyndte at blive

meget slette, det regner strømmeviis, men Troppernes Tapperhed trodser de bundløse Veie, og de over deres Bredder trædende Floder og Bække. — Schweitz har faaet eftergivet sin Andeel i den Overrhins Dep. paalagte Contribution. Frankriges atter gjorte Fredsforslag ere blevne forkastede, fordi det ikke vilde stille den begjerte Garantie. I Følge Efterretninger fra Berlin af 8 Febr. rykkede de allerede Armeer bestandig videre frem i Frankrige. Blüchers Hovedqvarteer var den 24de f. M. i Vancouleur. Kongen var den 29de i Chaumont og agtede d. 1ste Febr. at være i Troyes. General Kleists Corps var den 16 og 17 Jan. gaaet ved Neuvied over Rhinen. — Commandanten i Glogau har hjemsendt over nogle 1000 Mand af sin Garnison, nemlig Croater, Sachser, Spanier, og da hans af Nationalfranske bestaaende Garnison er derved hensmeltet til 1000 Mand, saa troer man Fæstningen snart vil overgive sig. Fæstningerne Cattaro har capituleret den 8de og Grado, i venet. Istr., den 18de. — General Bülow er den 30de brudt op fra Breda til Brüssel. I Gent er Opstand, og foreløbig indsat en midlertidig Regjering. Districterne Hulst og Arek ere rømmede af de Franske, der føres paa Vogne ilsomst til Paris, hvor det hedder, der formeres en stor forskandset Leir, og hvor alle franske Tropper sammentrækkes. Namur er bleven tagen af et Detachement Cosakker. I Dorsten er igjen bestilt Qvarteer for 16,000 Mand russiske Tropper, under General Woronzow. Imellem Paris og Chalons sammentrækker den franske Keiser sin hele Stridskraft, og her kan altsaa ventes et for Frankrige afgjørende Slag. — Catalonien har Suchet rømmet med sin hele Armee; om han vil vende sig til Lyon eller agere i Overeenstemmelse med Soult vides ikke. 1400 Heste og 6000 Mand Infanterie ere blevne indskibede i Portsmouth, som Forstærkning for Wellington. — Kronprindsen af Sverrig er den 2 Febr. ankommen til Hannover. Det svenske Armeecorps, som ventes her om faa Dage, marscherer videre til Holland. — I Wien er givet Befaling, at forfærdige en nøiagtig Fortegnelse over alle de litterairiske saavelsom Konstværker, de Franske ved deres Nærværelse der 1805 og 1809 have medtaget. — Efter Leipziger Tid. streife Cosakkerne allerede ind til Fontainebleau.

Udtog af en Skrivelse fra Hannover d. 9de Febr. Igaar blev her Freden undertegnet mellem Dannemark og Rusland. Ifølge samme ere alle politiske Forholde, som forinden Krigens Udbrud have fundet Sted mellem begge Stater, igjen oprettede, ligesaavelsom Handelsforbindelserne. Alle Reqvisitioner til Behov for den russiske Armee, som blokerer Hamborg, ophøre; hvad til sammes Underholdning udfordres, betales af Hs. Keiserl. Majestæt efter venskabelig Overeenskomst med Hs. Majestæt Kongen af Danmark, til hvilket Øiemed Commissarier fra begge Sider blive at udnævne. Det bliver fastsat, at Armeen ikke skal overskride en vis Linie i Hertugdømmet Holsteen. (St. T.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 16.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 22 Februarii 1814.

Brevverling.

Udgiveren har Tid efter anden modtaget med Fodposten en stor Deel Breve, indeholdende Klager i Anledning af de i hans Blad omhandlede Gjenstande. Ved at indrykke nogle deraf til Prøve, troer han at kunne give sine Læsere en ny Stadfæstelse paa den Sandhed, at intet paa Jorden er mere ulige end Smag og Behag. Man vil deraf see, at den ene vil have Roser og den anden Tulipaner, kort sagt, at Gratierne selv ikke vilde være istand til at samle saadanne Blomster i Hesperidernes Have, der, bundne i en Krands, kunde behage alle Mennesker.

1.

For Pokker, Hr. Udgiver! vil De da ikke høre op at plage os? Deres Blad kunde være et løierligt og moersomt Blad, naar De kun vilde lægge Dem lidt mere efter at lære at kjende Publicums Smag. Hvad Djævelen bryder man sig om Deres antiqvariske Undersøgelser? Hvem kommer det ved om en gammel Borgruin har tilhørt Biskop Absalon eller Prinds Absalon? Om det har været en Hengst eller Hoppe, der har været Næssekonge i Fyen for mange Hundrede Aar siden? Om der boer sorte eller hvide Jøder Fanden i Vold i Cochin, eller om der blandt Negerne paa Guldkysten findes hebraiske eller chaldæiske Navne? Min Karl hedder Zacharias, endskjønt han er baade født og opdragen i Aarhuus; men alligevel er det aldrig faldet mig ind at troe andet end at han er en ærlig Jydekarl, eller at Jyderne i gamle Dage have havt nogen Maskepie med Phoenizerne. Nei, min Herre, ønsker De at jeg skal vedblive at holde Deres Blad, saa maa De levere noget, der er værd at læse. Løjer! det er det Folk ville have; og saa brav Spektakler, kun Spektakler, det er mit Liv! Nu har der længe intet Skjænderie været i Deres Blad — tvertimod har alting været saa fredeligt, saa roligt, at man falder reent i Søvn derover. Nei, Krig, var det end kun om Berberisser, det er det, Folk vil have!

Elias Springgaas.

2.

Høistærede Hr. Udgiver!

Jeg læser gjerne Deres Blad, men især de Nummer deraf, som indeholde antiqvariske og andre curiøse Undersøgelser, saasom det er noget, hvoraf man dog altid kan lære noget, og jeg siger med den store Cicero: doctrina animum relaxat. Med megen Fornøielse har jeg derfor læst Anmeldelsen af Prof. Wedel-Simonsens Borgruiner, Betragtningerne over hebraiske Navne, som findes blandt Negerne paa Guldkysten 2c., og andre saadanne vigtige Undersøgelser, thi jeg har alle mine Dage været en enthusiastisk Elsker af Curiositeter og Antiqviteter. Førend jeg fik den fordømte Gigt

at drages med, kunde man faae mig til at løbe tre Mile i eet Træk, naar man lovede mig at jeg skulde faae en Kjæmpehøi, Steendysse, eller en gammel Offersteen at see; ja engang gjorde jeg endog en Reise til Wordingborg med Posten, blot for at besee et Stykke af en gammel Stridsøxe og en Flitsbue, der, som man fortæller, skal have tilhørt Einer Tamberskjelver og være den samme, der brast for ham ombord paa Ormen hiin lange. Jeg kan derfor ikke finde mig i, at De fylder Deres Blad med saa meget om Komedier, Politik og Forordninger, og saa meget andet, der umuelig kan interessere et tænkende Publicum. Hvad bryder jeg mig om Komedier? jeg gaaer jo aldrig paa Komedie. Kan det ikke være Folk ligegyldigt om den eller hiin Aktrise har gjort sine Narrestreger saa eller saa, og hvem rager det enten den eller hiin Komediant har spillet som Mester eller Fusker? Hvem kommer det ved hvor langt Kosakkerne streife eller hvo bryder sig om at læse Forordninger om Pengevæsenet og andet sligt? Vil De lyde mit Raad, Hr. Udgiver, saa gjør De Deres Skilderie til et litterairt Blad; søg at belære Deres Læsere, og at udbrede nyttige Kundskaber om Bøger og videnskabelige Materier.

Franzenius, Dr. phil.

3.

Den Historie om Finnen, der kjøbte Drengen for 8 Rdlr., og druknede ham som en Rotte, var ganske fortræffelig. Det er just saadanne Fortællinger, De især burde beflitte Dem paa at pryde Deres Blad med. Der henrettes jo saa mange Aar ud og Aar ind, hvorfor er De saa sparsom med at levere os saadanne Personers Liv og Levnet? Veed De ikke nok the proper study of mankind is man? hvilke interessantere Bidrag til Menneskestudium kan De vel levere os end netop saadanne Personer, der vandre denne Vei ud af Verden? Jeg forsømmer aldrig nogen Execution, om jeg ogsaa skal reise ti Mile langt, og forleden gjorde jeg saa mæn en Reise herfra til Callundborg, for at see en Synder rettes. Jeg har nu i alt optegnet i min Tegnebog to og tyve Henrettelser, som jeg har seet, og jeg skal vist ikke forsømme for Fremtiden at see saadanne Skuespil.

Saadanne Artikler, Hr. Udgiver! er det, som meest interessere mig, og, som jeg haaber, Deres øvrige Læsere; og, dersom De skulde mangle Plads, saa kunde De langt hellere udelade nogle af de Vers, som de fleste Folk springe over.

Christopher **

4.

Det er reent fordømt, Hr. Udgiver! at De ikke kan vænne Dem af med at levere os saa meget af den fule Prosa, og være saa sparsom paa Poesie, især den plastiske. Kan De vel bilde Dem ind, at nogen Morssjel bryder sig om Auctioner, om Specier, om de ugentlige Jobsposter fra Lolland, og andet sligt? Poesie — Recensioner — Theaterkritiker, det er noget, man gider læse; men alt det andet, lige fra Børsefterretningerne til Afhandlingerne om Fabriker og Konstflid ere — sub rosa — ikke en Pibe Tobak værd.

Klingklang.

5.

Jeg er en Mand, som har nok at tage Vare paa, og som ikke trænger til at forslaae Tiden med at læse. Naar Tiden falder mig lang, saa gaaer jeg hen paa Postgaarden, for at faae mig et Slag Kort eller drikke mig en Flaske Dobbeltøl, og passiare om Krig og Fred, og hvad der ellers kan forefalde. Jeg holder derfor ene Deres Blad, for at kunne see Auctionspriserne i Kjøbenhavn og Specipriserne paa Børsen, og andre saadanne Ting, som man imellemstunder kan have nogen Nytte af. At De nu og da ogsaa har lidt Løier og Spas, det lader jeg ogsaa passere. Men jeg kan for min Død ikke udstaae, at De opfylder Deres Blad med lange Afhandlinger om Tyve, og moralske Sparlagensprædikener, og lutter Ting, som Erfaringen dog burde have lært Dem, Publikum ikke skjøtter om. Naar det virkelig er Deres Alvor, at levere noget Nyttigt og Interessant, saa burde De hver Postdag melde os hvor mange Kalve, Stude, Svin og Faar, der kommer ugentlig til Byen; hvorledes Bæsterne betales paa Hestetorvet; hvorledes Alting stiger, og om det vilde vedblive at stige; om der findes stort eller lidet Forraad af

Føde= og Fedevarer i Kjøbenhavn. Seer De, det er Ting, som Folk interesserer sig for her i Slagelse, men man bryder sig feil om hvorfor Tyvene i Kjøbenhavn stjele nu meer end før (aldenstund enhver Mand, altsaa og en Tyv, er en Tyv i sin Næring); eller hvorfor Tyvene stjele, og hvorledes de stjele.

Mikkel Madsen,
Forpagter.

6.

Jeg kan ikke beskrive Dem, Hr. Udgiver, med hvilken Fornøielse jeg nylig læste adskillige Veir-Jagttagelser i Deres Skilderie. Ingen Videnskab er af større Nytte for det menneskelige Kjøn end Meteorologien. Veiret og Luften er Sjelen i hele Livet. Paa Veiret kommer det an, om vi skulle have et frugtbart eller ufrugtbart Aar, om vi skulle nyde Sundhed eller hjemsøges af Sygdomme, om vi skulle være i godt eller ondt Lune, kort, vi Mennesker ere intet uden levende Veirhaner, der vende og dreie sig efter Veir og Vind, og ligesom Lessing engang, da Spinocismens onde Aand foer i ham, i et Regnveir skal have sagt: "maaskee det er mig, som nu lader regne?" saaledes kunde maaskee mangen en Taage eller tyk Luft sige: "det er mig, der har frembragt den eller hiin Statsulykke!" Jeg vilde derfor raade Dem, Hr. Udgiver, saa at sige at lægge mere Vind paa Vind, d. e. skjænke os flere meteorologiske Jagttagelser istedet for de mange Anmeldelser og Anbefalinger af Bøger; thi hvis Bogen duer noget, anmelder og anbefaler den sig selv, og hvis den ikke duer, er det Uret at føre Publicum bag Lyset dermed. Istedet for at fylde Bladet med sligt, skulde De heller søge at skaffe Dem meteorologiske Efterretninger fra de vigtigste Stæder i Riget, og om disse end skulde optage den halve Plads af Deres Skilderie, vilde Publicum, der formodentlig i dette Stykke, tænker som jeg, hellere læse saadanne Observationer, end de mange historisk=statistiske Efterretninger, De ideligen fremkommer med. Hvo bryder sig vel om, hvor meget Frankriges, eller Spaniens eller Hollands Gjeld beløber sig til? Har ikke enhver nok at trækkes med sin egen Gjeld? Hvem rager det nu hvormange Fægtninger den eller

hiin nyligst hedengangne franske General har vundet eller tabt? Meteorologien derimod er noget, som har bestandigt og varigt Værd. Det er noget, som De frit kan skrive, uden Frygt for at løbe an, eller faae en directe eller indirecte Næse.

Julius Veirmand.

7.

Sandt at sige, min kjere Hr. Udgiver, saa læser jeg sjelden eller aldrig Dansk, fordi Dansk er et Sprog, hvori der hverken er Sang eller Klang, men et plumpt og gemeent Jargon. Det eneste, jeg derfor af dansk Litteratur og danske Bøger kjøber hele Aaret igjennem, er en dansk Almanak, ikke saa meget fordi jeg betjener mig deraf (thi jeg har en tydsk), som fordi jeg hver Gang jeg gaaer op paa Børsen plages af en Tiggerske med en nøgen Unge paa Armen, som jeg, for engang for alle at kunne qvittere, kjøber hver Fastelavnsmandag en Almanak af, og betaler en overordentlig Pris af 5 Mk. for. Jeg har, sandt at sige, heller ikke megen Tid tilovers til Lecture, thi hele Formiddagen sidder man lænket fast ved Contoirforretninger, om Middagen spiser man ude eller og har Fremmede hos sig, og om Aftenen er man næsten altid bortlovet til et lidet Partie. Hvor skal man altsaa faae Tid fra til at læse? Jeg har affagt alle Blade lige indtil Adresseavisen, saasom jeg tænker ved mig selv, at det meste Nye, man hører nu tildags, duer sjelden noget, og er gjerne af den Beskaffenhed, at man faaer det Tids nok at vide. Imidlertid har min Kone saa længe pint og plaget mig, at hun gjerne vil læse Deres Skilderie. Jeg holder meget af min Kone, og vilde derfor gjerne føie hende heri; men, saasom jeg anseer det for Synd, at kaste saa mange Penge bort om Aaret til et Blad, saa har jeg proponeret min Nabo Urtekræmmeren, at holde det med mig i Kompagnieskab. Men da det nu kommer til Stykket, saa vil den Æsel ikke holde det med mig paa anden Condition, end at han beholder Papiret. Det er nu noget, som min Kone igjen ikke vil eller kan, saasom hun hele Aaret igjennem behøver meget Papir til Vinduerspolering, Haarpapillotter, og andet nødvendigt Brug. Jeg har derfor troet, at burde gjøre Dem

følgende Proposition: dersom De vil sende mig 4 Ark ugentlig istedet for to, saa at jeg kan lade Urtekræmmeren faae de to, og min Kone de to andre, saa behage De at antegne mig som Subskribent. Jeg forlanger ikke, at De skal sende mig et dobbelt Sæt; det vilde være urimeligt; men min Mening er, at De kun lader Bladet trykke paa den ene Side, og at den anden bliver blank. Paa denne Maade faaer Urtekræmmeren hvad han skal have, og min Kone hvad hun skal have.

Friedrich Grosman.

"Den alt for strænge Critikers" Indvending mod Beskyldningen for Pedanterie *).

(Indsendt.)

Von Thyboe lever end — Stygotius er
død.
Paa Nutidsheltenes nærværende Theater
Man end har af og til med pralende Krabater,
Men sielden med Pedanter meer sin Nød.
Latinen er, med Græsk, for lang Tid siden,
vegen,
I samme Grad, som Tydsk og Fransken her
er stegen —
Med Sabel leger end hver Hovedstadens Pog,
Mens Landsbypræsten selv sig skammer ved sin
Bog.
Derfor er logisk slot, men chronologisk svigter
Den Slutning, nys har gjort en ny parnassisk
Nus:
"Fordi han virkelig en Thyboe er,
som Digter,
Er den, som dadler ham, og en Stygo-
tius." **).

*) See Epigrammet i dette Blads forrige Numer, S. 234: "Til en alt for stræng Critiker."

**) Det Epigram, hvortil ovenstaaende Modepigram

har givet Anledning, er egentlig en Efterligning af et fransk Vers, som man paastaaer sigtede til en vis fransk — ikke dansk — Pedant, ved Navn Nogant, der i Begyndelsen af indeværende Aarhundrede begyndte at drive sit litteraire Uvæsen i Paris, og hvorom man læser Adskilligt i Kotzebues Erindringer fra Paris, S 104. Denne Mand var saa graudseende, at han kunde see Alt, kun ikke, at han selv var en Pedant af første Skuffe. I et Lystspil, hvori der forekommer de Ord: "naar jeg engang skulde komme iblandt lutter Blinde, vilde jeg lade begge mine Øine stikke ud, for at ligne dem", fandt han en Satire paa de Soldater, som mistede Synet i Egypten. I et Stykke, som hed Belisarius, troede han at gjenkjende General Moreau. Ordene fermez la porte (luk Døren) ansaae han for Oprørsudtryk; thi "tillukte Døre" pege paa en Sammensværgelse. "Brigand" var et Ord, som man, efter hans Formening, gjorde bedst i, ikke at lade slippe af Munden, da man let kunde mene Mænd dermed, som tage Deel i Statens Bestyrelse.

Udgiveren.

Indenlandske Efterretninger.

Kongelig Bekjendtgjørelse.

Frederik den Sjette, af Guds Naade, Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn, Ditmarsken, Oldenborg og Pommern, Fyrste til Rygen, gjøre vitterligt, at Vi, i Anledning af den med Hs. Maj. Kongen af Sverrig under 14 Jan. d. A. afsluttede Fred, allernaadigst ville have ophævet alle de i Anledning af Krigen saavel med bemeldte Rige, som med Storbrittanien, Rusland, Preussen og Meklenborg, føiede Foranstaltninger imod ovennævnte Staters Undersaatter og Eiendomme; og have Vi allernaadigst befalet, at der i Anledning af Freden overalt i Vort Rige og Vore Lande skal ved Høimesse-Gudstjenesten i Kirkerne afsynges høitidelig Lovsang, og offentligen fra Prædikestolen fremføres Tak til Fredens almægtige Giver.

Skrevet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 10 Febr. 1814.

Frederik R.

Kaas.

Cold. Bülow. Monrad. Örsted. Berner. Lassen. Hansen. Fischer.

En Mand har for Cancelliet andraget, at han i afvigte Aar afkjøbte en anden Mand en Parcel, og at foreløbigen under 8de Sept. Vilkaarene ved Kjøbet bleve opskrevne paa slet Papiir, hvorimod en lovformelig Kjøbecontract først blev oprettet den 18 Dec. næstefter. Da Sælgeren nu har paastaaet den i Eiendommen indestaaende Deel af Kjøbesummen omskreven til Rigsbankp. efter det for 8 Sept. gjældende Omskrivningsforhold, hvorimod Kjøberen formener at saadant bør skee efter Kjøbecontractens Datum, saa har han forespurgt, hvilken af disse Meninger der maatte være den rigtige. Collegiet har derpaa svaret, at, da Forord. af 5 Jan. f. A. §. 33 end ikke fordrer, at Contracten skal være skriftlig, men ogsaa er anvendelig paa en mundtlig Kjøbslutning, hvilket Frd. af 10 Augusti 1813 §. 4 end ydermere godtgjør, saa vil Sælgerens Paastand efter Cancelliets Skjønnende være grundet, under den Forudsætning, at Parterne virkeligt d. 8 Sept. f. A. ere blevne fuldkommen enige om Kjøbet, skjøndt den formelige Expedition først senere er iværksat. I Øvrigt vil det afhænge af Vedkommende, at lade denne Qvæstion afgjøre ved Domstolene, saafremt de maatte ønske Saadant. (Coll. Tid.)

Tvende Executores Testamenti have for Cancelliet andraget, at en ved Døden afgangen Mand med Hustru, ved et under 30 Junii 1802 oprettet og den 31 Julii s. A. confirmeret Testament, have legeret deres Formue til offentlig Brug, dog saaledes, at Renterne af Samme skulle deles imellem visse opgivne Personer, saalænge disse levede m. v. Da denne Capital, stor 60,000 Rd. D. C., der i Sept. 1807 blev indbetalt i Overformynderiet, nu, i Følge Overformyndernes Opgivende, vil blive omskreven til 25,604 Rbdlr. 48 ß., hvoraf Renten for Tiden udgjør 343 Rbdlr. 5 Mk. 8 ß. halvaarlig, saa have de anholdt om at meddeles Cancelliets Resolution angaaende, hvorledes disse Renter ville blive at dele imellem Legatarierne. Collegiet har derpaa svaret, at Legatariernes Ret maa, efter Cancelliets Formening, bestemmes efter Omskrivningsforholdet fra den Tid, da Testator (thi hans Kone kunde ei efter hans Død omgjøre Testamentet) døde, og forsaavidt Capitalen, der efter Andragne er indsat i Overformynderiet, er saaledes forringet, at den ei kan tilsvare Legatarierne efter bemeldte Omskrivningsforhold, følger det af sig selv, at de proportionaliter maa nedsættes. Men in casu opstaaer endnu den Vanskelighed, at der, foruden de Legatarier, som der er tillagt en pars aliquanta, ere andre, som aarligt oppebære en pars aliquota af Overskuddet, og der kunde spørges, om disse sidste nu kunde erholde noget, saalænge de første, formedelst Capitals og Renters Nedsættelse ei kunne nyde deres fulde Legater. Men, da samtlige Legatarier, der i Medhold af Testamentet, inden Frd. af 5te Jan. udkom, vare komne til at nyde Noget, have en i Henhold til Dettes Størrelse ligesaa Ret, saa finder Cancelliet det at være rettest, at Indtægten nu deles imellem alle, der, paa den Tid Frd. af 5te Jan. udkom, nøde noget af Massen, hvad enten de hørte til Dem, hvem visse aliqvante Dele af Massen vare legerede, og som i det oprettede Testamente ere betegnede med Tal, eller de ere iblandt Dem, som et vist Quotum af Overskuddet er tillagt, og hvilke ere benævnte med Litteris, saaledes at De af den Indtægt, Massen nu oppebærer, nyde en ligesaa stor forholdsmæssig Deel, som De den Tid nøde af den daværende Indtægt. Naar Renten efter allerhøistbemeldte Frd. §. 25 og Tabellen Littra B i sin Tid forøges, bliver enhvers annuum i samme Forhold at forøge; men, naar Nogen af de Nydende døer, forholdes der med hans Part aldeles efter Testamentets Lydende. (S. Bl.)

En Forligelses-Commission har for Cancelliet andraget, at en Mand for Samme har indklaget et Krav af 400 Rdlr. D. C., han skal have paa en Kjøbmand for noget til denne i Aaret 1811 solgt Hvede, hvilken Capital Creditor har paastaaet omskreven til Rigsbankpenge efter den Tid, da Samme i Aaret 1812 skal være bleven krævet, hvorhos Commissionen, da dette Klagerens Opgivende, at have krævet Gjelden, ei er beviist, og da Debitor kunde paastaae, at afgjøre Samme efter Forordn. af 5 Jan. f. A. §§. 31, har anholdt om, herover at meddeles Cancelliets Resolution. Collegiet har derpaa svaret, at, saafremt Gjelden endog er krævet i Aaret 1812, saa kan dette Krav dog ei betage Debitor sin Ret til at afgjøre Gjelden efter allerhøistbemeldte Forordnings §§. 31, med dens Beløb i Dansk Courantsedler eller Rigsbanksedler efter Indløsningsforholdet, naar han kun

berigtiger dette inden 4 Uger efterat Creditor i Overeensstemmelse med Forordningen dertil har opfordret ham. (S. Bl.)

Den for afvigte Aars Afgrøde satte Kapituls Taxt for Sjællands Stift er følgende: Rug 21 Rbdlr. 66 Rbß. pr. Tønde, Byg 12 Rbdlr. 29 ß., Havre 7 Rbdlr. 24 ß. — For Fyens Stift. Rug 27 Rbdlr. 76 Rbß. pr. Tønde, Byg 12 Rbdlr. 1 ß., Havre 6 Rbdlr. 38 ß. — For Lollands-Falsters Stift (see forrige Numer). — For Aarhuus Stift. Rug 31 Rbdlr. 3 Mk. pr. Tønde, Byg 13 Rbdlr. 2 Mk. 12 ß., Havre 7 Rbdlr. 4 Mk. 8 ß., Boghvedegryn 32 Rbdlr. 4 ß., Smør 163 Rbdlr. 1 Mk. — For Aalborg Stift. For Vensyssel og Hann-Herreder: Rug 28 Rbdlr. pr. Tønde, Byg 14 Rbdlr., Havre 8 Rbdlr.; for Thye og Morsøe: Rug 34 Rbdlr. pr. Tønde, Byg 16 Rbdlr., Havre 9 Rbd. — For Viborg Stift. Rug 28 Rbdlr. 4 Mk. 4 ß. pr. Tønde, Byg 13 Rbdlr. 2 Mk. 8 ß., Havre 7 Rbdlr. 3 Mk. — For Ribe Stift (see forr. No.). (Efter Coll. Tid.)

Efter de seneste, til den i Anledning af Qvægsygen anordnede bestandige Commission, indkomne Beretninger, har Qvægsygen i Hertugdømmet Holsteen yttret sig i alle de Amter og Districter, hvor den største Deel af de fremmede Tropper har været samlet, og hvor Communication med det befængte, tildeels fremmede, Qvæg, ikke har kunnet tilstrækkeligen forhindres. Fra 10de Decbr. indtil 9de Febr. ere i begge Hertugdømmerne i Alt bortdøde 652 Høveder, nedslagne 276 Stkr. og igjennemsygede 32 Stkr. Den efter Troppernes Afmarsch foranstaltede, muligst strænge Spærring af de befængte Steder, og Nedslagning saavel af det syge, som tilsyneladende endnu sunde Qvæg paa samme Sted har hidindtil havt den gode Virkning, at Smitten ikke har udbredt sig videre fra de først angrebne Gaarde, og i Hertugdømmet Slesvig hidindtil ikke videre end til 4 Steder i det Kiel og Fredrichsort nærmest beliggende Danskwohlder adelige Godsers District og den dertil grændsende Kjøbstad Eckernførde. (Coll. Tid.)

Mariboe, d. 18de Febr. Sidsel Sørensdatter, under Grevskabet Christiansholm ved Nysted, der var tiltalt for at have slaget sin Mand, er frikjendt for Actors Tiltale ved en Højesteretsdom af 21de October f. A. Derimod er Mads Hansen, for at have slaget sin Fader tildømt at have sit Liv forbrudt og at udrede alle de af Actionen og Straffens Execution flydende Omkostninger. — I Aar kan man sige med Sandhed, naar Dagen længes, saa strænges Vinteren. Paa den Tøe, som glædede os i nogle faa Dage, er fulgt en særdeles stærk Frost, som endnu vedvarer. Mangfoldige Harer have i denne Tid forgjort deres Liv i Kaalhaugerne, som ere blevne betalte med 16 til 20 Rbdlr. DC. Stkt. Et Hareskind koster fra 6 til 10 Rbdlr. DC. — Af en Skrivelse fra Nykjøbing paa Falster, dateret 16de Februarii 1814: Paa Hans Majestæts, vor menneskekjærlige Landsfaders Fødselsfest, den 28de Januarii sidstleden, blev her i Byen, atter fornyet Underretningen om den rette Brug af de ved Stedets Øvrighed anskaffede Rednings-Redskaber m. v. for Druknedes eller i Fare værendes Redning, hvorved tillige — ved de opslagne trykte Kundgjørelser — denne velgjørende Indretnings Stiftelsesdag den 28de Januarii 1811, blev bragt i høitidelig Erindring. Gid flere Steder maatte følge Exemplet! — Ved Auctionen her i Byen næst forrige Uge solgtes 1 Alen meget godt hvidt Cembris, 2 Alen bredt, for 10 Mk. Rbp. N. V., Favnebrændet henved 33 Rbd. og noget over; men nu begynder det at falde i Prisen. — Denne Vinter har været særdeles gunstig for vore Øeboere, da Færselen over Vandene har været frie. Derimod har Vinteren ikke været saa aldeles gunstig for vore Smørpugere, da man vil vide, at nogle her fra Øen har maattet oplægge deres til Kjøbenhavn indbragte Smør, fordi der ei kunde opnaaes paa 2 Rdlr. nær det, der kunde have været faaet her i selve Landet. En ønskelig Straf for sligt et Uvæsen; hvortil føies dette, at for at sikkre sig en god Overfart over Isen, har de ved Gaabense maattet betale en Bagatel af 150 til 180 Rd. D. C. for en ubetydelig Transport af 2de Smørslæder. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs, d. 22de Febr.

Cours. Altona a vista 408½, London 2 Maaneder 13⅓ Rbdlr., Speciecours 460. — Specier solgtes til 27½ Rbmk. — For Committeesedler blev givet 83 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Helvetiens Statsindtægter og Gjeld. Tilforn havde Staten hverken Skat eller Indkomster; ogsaa nu har den ingen andre end dem, Cantonerne efter de fastsatte Forhold behøve til fælles Udgivter. Saaledes kostede den saakaldte Neutralitetscordon under Krigen i Aaret 1809: 1,538,030 Schweizerfrank. (a 9 Gr.); de af Cantonerne indtil Marts 1810 betalte Penge beløb sig til 1,471,530 Fr.; der var altsaa den Gang endnu en Deficit af 66,500 Fr. Man har antaget den Sum 490,507 Schweizerfranker som Grundmasse, efter hvilken Beløbet af de til dette Øiemed fornødne enkelte Dele ved Krigsvæsenet beregnes. Indtægterne vare fra 1ste Julii 1807 til 30 Junii 1808: 72,392 Schweizerfr. Den liqviderede Sum af fælles Gjeld beløb sig 1804 til 3,568,702 Schweizerfr. Enkelte Cantoner have anseelige Capitaler tilgode hos Udlandet; Canton Bern 9,774,421 og Zürich 1,396,956 Schw. Fr.

Østerriges Statsindtægter beløb sig førend Krigen 1809 til 104 Mill. Gylden. Nedreøsterrige bidrog dertil 25, Ungern 20, Galizien 18½, Bøhmen 17, Indreøsterrige med Salzburg 12, Mähren og Schlesien 6½ og Siebenbürgen 5 Mill. Nu ere Indtægterne omtrent 85 Mill. Gylden. Da imidlertid de sædvanlige Indtægter ikke ere tilstrækkelige til at dække de til 135 Mill. stigende Udgivter (f. Ex. til Hofholds og Civiletat 25 Mill., for Armeen 48), saa vedblive de overordentlige Skatter, Militare extraordinarium og Classeskatten, der indbringe 30 Mill. Den af Hofkammer-Stænder og Wiener Stadsbankgjeld bestaaende Statsgjeld beløber sig til 1200 Mill. Aarlig betales 30 Mill. Gylden Statsgjeldrenter. Den siden 1788 næsten uafbrudt førte Krig forøgede Statsudgivterne, og Indtægtens Deficit kunde ikkun dækkes ved de endnu vedvarende Krigsskatter. Til den rentesvarende Statsgjelds Formindskelse anvendes, efter Frd. af 20 Aug. 1806, foruden de allerede tilværende Fonds og Indskrænkninger i Statsudgivterne, alle ved det udvidede Salg af Statseiendomme indkommende Capitaler eller ved Statsobligationernes Indløsning allerede vundne eller sparede Renter. Ogsaa skulle, for at kunne bestride alle de ved Fornødenheders Dyrhed stegne Statsudgivter, de allerede tilværende Skatter af 76 PC. (Kop-, Grund- og Classeskat) for 1801 til 1811 vedvare, og alle indenlandske Fabricata mod en maadelig Afgivt paa ny stemples. For at indskrænke 950 Mill. Bancosedler *) til de for det indere Omløb fornødne Summer, udfærdiges, efter Patentet af 26 Febr. 1810, Indløsningsbeviser, hvoraf endeel aarlig tilintetgjøres ved den synkende Fond. Den dertil bestemte Deputation af Stænderne i alle Provindser og de anseeligste Handelsgremier ere Statshypothekerne betroede til, paa hvilke man i dette Øiemed laaner Penge; ogsaa Bevisernes Udvexling mod klingende Mynt, naar tilstrækkeligt Forraad dertil gives. Til at afbetale den rentesvarende Statsgjeld og Papirpengene tjente i de tydske Arvelande et Paalæg af Stamformuen, som dog ikke skal overstige den 10de Deel; fra Ungern og Siebenbürgen haaber man rundelige Bidrag. De til Hypothek for Afbetalingen bestemte Laan ere hele Geistlighedens urørlige Eiendomme. Til Statsgjeldens og Papirpengenes Formindskelse ere de 2 Patenter, af 8 Sept. 1810, udgivne, hvorved en Formueskat af 10 PC. er bleven udskreven. Det første angaaer de urørlige Eiendomme, Grundeiendomme og Huse, efter deres Capitalværd; Værdien af Grundeiendommene i de tydske Arvelande efter Catasteren fordobbles i Conventionspenge, og beregnes derpaa i Bancosedler til 300; hvoraf det i 15 Aars Ratis indkommende Beløb i de første 5 Aar blot skal anvendes til Papirpengenes Amortisation og i de følgende 10 Aar ogsaa til den rentesvarende Statsgjelds Afbetaling. Capitalværdien af Grundeiendommene i Bancosedler overstiger den Sum 5000 Mill. Gylden i Bancosedler. Det andet Patent bestemmer Skatten af bevægelig Formue, som man har Indkomster af, Capitaler, Varer rc., de Capitaler undtagne, som staae i offentlige Fonds, og de Pengeforraad, som Haandteringer drivende Folk ere forpligtede at have. Af Formuens rene Overskud (efter Gjeldens Afdrag) betales 10 PC. inden 5 Aar i halvaarlige Renter, kun Grosserere rc. betale i 2 Aar. (Fortsættes.)

*) I Aaret 1799 var Wiener Cours i Augsburg 113; 1802: 128; 1805: 153; 1806: 145; 1807: 208; 1808: 243; 1809: 413; 1810 i Jan. 472, i Febr. 400, i April 346, i Sept. 458.

Lübeck d. 14de Febr. Siden i Forgaars fik vi her fra mange Kanter Efterretninger om et stort Slag, som skal være forefalden mellem Hovedarmeerne til de Franskes afgjorte Tab. Efterretningerne stemme overeens deri, at Resultatet skal være 12 til 13,000 Fanger, og omtrent 70 Canoner, som de Forbundne skal have frataget de Franske; men de ere uenige i Angivelse af Tid og Sted; efter nogle skal Slaget have staaet d. 1ste Febr. ved Brienne (hvor Keiser Napoleon erholdt sin første militaire Opdragelse), efter andre mellem Troyes og Paris, og Tilbageveien til Hovedstaden være den franske Armee afskaaren. Hertugen af Cambridge skal have faaet tilforladelig Beretning derom, som han har bekjendtgjort i Hannover. De videre Details ventes med Længsel. — Efter Berlinerbreve skal Folketabet ogsaa paa de Forbundnes Side have været meget stort, og anslaaes allene af det Blücherske Korps for 12,000 Døde og Saarede, indtil Seieren endelig vendte sig paa deres Side.

General Czernitscheff har slaget de Franske ved St. Trond, og er derefter rykket ind i Lüttich, hvor man har forefundet saare betydelige Forraad af Munition, som Franskmændene ikke have kunnet føre bort af Mangel paa Heste. Czernitscheff er paa Veien til Brüssel.

Den 9de Febr. foretoge Russerne et Angreb paa Hamborgs Fæstningsværker paa 5 forskjellige Puncter, begunstigede af Natten og Elbens Iis. Hovedangrebet stilledes mod Øen Wilhelmsburg, til hvilken de trængte frem over Isen fra to Kanter. En Colonne tog paa Østsiden fra Ochsenwerder af, som allerede i nogle Uger har befundet sig i de Beleirendes Hænder, Moorwerderen, med et fransk Batterie af 2 Canoner; en anden gik paa Vestsiden nær til Øen Neuhof. Kl. 5 om Morgenen traf begge Colonner sammen paa Wilhelmsburg. De overraskede Franskmænd maatte overlade Russerne deres Batterier, og drage sig tilbage paa den fjerneste Deel af Øen. Der opstod en hidsig Fægtning, Canonilden varede hele Dagen. Endelig Kl. 5½ om Aftenen forlode Russerne Wilhelmsburg, som er en uholdelig Punct, saalænge Beleirerne ikke ere Herrer af det sorte Bjerg ved Harburg, hvorfra den kun er skilt ved en 1500 Skridt bred Canal, og kan bestryges derfra. — De Franskes Tab af Døde og Saarede var meget stort, og anslaaes (tilligemed de 800 Fanger, som faldt i Russernes Hænder) til 2000 Mand. De Franske Generaler Rome og Osten ere blandt de Saarede. Ogsaa Russerne beklage mange af deres Vaabenbrødres Tab. De Saarede bragtes til Bergedorf, og derfra videre til Lauenburg. Som Seierstegn medbringe de 10 Franskmændene fratagne Canoner; de øvrige maatte fornagles paa Wilhelmsburg, fordi Jordsmon og slet Veirlig ikke tillod at medtage dem.

Lübeck, d. 10 Febr. Hamms Indtagelse ved Hamborg kostede Russerne 10 Døde og Saarede. Mellem 3 og 400 Franske faldt derved i deres Fangenskab. Strax efter sammes Tilbagetog fra Hamm, saaes de Herrer Westphalens, Brünemanns, Marschalls, Ehlers, Greves, Stresows og fleres Landhuse gaae op i Røg.

Den 8de og 9de ere alle Tropper rykkede nærmere imod Hamborg. Man troer at det især gaaer løs paa den nye Broe mellem Hamborg og Harburg, samt paa Udenværkerne. I alle Landsbyer medtage Tropperne Bræder og Stiger. Paa Schäberg ved Høisbüttel er opsat en Larmstang, og i Nærheden deraf paa Marken staae 24 Canoner, sandsynlig som Reserve. I Hamborg selv seer det skrækkeligt ud. Den fra Lybeck forhen reqvirerte Viin er allerede opbrugt. Al Forraad af Viin i Hamborg er taget i Beslag paa en Femtedeel nær, som Eierne maae disponere over. Alle Privatpersoners Heste maae afleveres. En eneste Hyrekudsk maatte give 26, og alligevel maae mange dræbes af Mangel paa Fourage. Mange Aadsler ligge fra Fortiden udenfor Fæstningen paa Grasbrock, hvor ikke Ravne omsværme dem for at mætte sig, men Mennesker. Endog Katte og Hunde maae tjene til Føde. De Syge faae Suppe af Hestekjød. Over 50 Bagere ere udvandrede, under Paaskud at skaffe mere Forraad at bage af; men ere ikke komne tilbage. Dødeligheden er meget stor blandt Garnisonen. Oxekjød er ikke mere at faae. Paa de Dobbeltmarksstykker, som nu ere prægede af Bankens Sølv, staaer de gamle Hamborgske 3 Taarne og Aarstallet 1809. Der underhandles nu virkeligen med Prindsen af Eckmühl.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Tillæg til Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 16.

Fredagen den 25 Februarii 1814.

Kjøbenhavn, d. 24 Febr. Ved overordentlig Leilighed haves her følgende vigtige Efterretning fra Krigsskuepladsen i Frankrige:

(Af Extrabladet til Lübeckisch. politisch. Anzeiger, dat. Løverdagen d. 19 Febr. 1814.)

Köln, d. 14 Febr. I dette Dieblik modtage vi de den 30 Jan. (11 Febr.) i Trier af Generalgouverneuren Justus Gruner bekjendtgjorte

Officielle Armee-Efterretninger, som ere af følgende væsentlige Indhold: Følgerne af den vundne store Seier stadfæste og udvikle sig bestandig herligere. Henved 200 Canoner og 28,000 Fanger ere derved faldne i den forbundne Armees Hænder. Denne er i fuld Fremrykken mod Paris. Feldtmarschal v. Blücher ankom den 8de Febr. til Etoges, den 9de til Montmirail. General York var d. 7de i Epernay, marscherede den 8de til Egnen af Chateau Thierry, og den 9de til la Ferté. General v. Kleist holdt d. 8de Rastdag i Chalons, og fulgte d. 9de General York. Paa den anden Side er General v. Bülow i Mecheln.

Til hvilken Side Napoleon under disse Omstændigheder har trukket sig tilbage, enten directe til sin Hovedstad eller forbi Paris er endnu uvist. Strax efter Slaget ved Brienne tog han med Hovedmagten sin Retning over Troyes. Sandsynligviis kom hans venstre Fløi, som havde den videste Linie imod Aube at gjennemløbe, i Knibe mellem York og Wrede, og den fratoges derfor den største Deel af hine Trophæer. Paa den anden Side stod Hetmann Platow allerede d. 29 Jan. hinside Sens, kun 9 Mile (18 Stunden) langt fra Paris.

De Allieredes Seier har den overvundne Deel selv indrømmet. I Moniteuren af 8 Febr. kundgjøre de Franske, at de, i Følge det forefaldne Slag ved Brienne, have maattet trække sig tilbage mod Troyes. De tilstaae og, at et Batterie af den Keiserlige Garde havde forvildet sig, og er blevet tagen. Fem Keiserlige Generaler ere blevne dræbte eller saarede.

Vor Stad nyder endnu bestandig den Lykke, at besidde Hs. Kongel. Høihed Kronprindsen af Sverrig og hans Hovedqvarteer.

Samme er atter blevet forøget ved Ankomsten af mange udmærkede Officierer og andre diplomatiske Personer.

Privatefterretninger fra Køln af 15de Febr. tilføie, at man almindelig troer, at Napoleon har opgivet Paris, og trukket sig tilbage til Orleans.

Ogsaa fra Italien modtage vi de glædeligste Efterretninger. Verona og Stillingerne ved Etsch have de Franske rømmet. I Mailand ere, i Følge Breve fra Luzern af 5te Febr., Østerrigerne rykkede ind den 2den Febr. Rom og hele Kirkestaten ere blevne provisorisk tagne i Besiddelse af de neapolitanske Tropper d. 19de Jan. i Kongen af Neapels Navn, og den hidtilværende franske Gouverneur, General Grev Miollis Myndighed er bleven erklæret for ophævet. — De nærmere Omstændigheder herom i næste No.

Namur d. 11te Febr.

Afdelinger af Cosakker, der ere trængte frem imellem Philippeville og Givet, ere marscherede til Mezieres, og derfra til Rheims. Paa Veien til den sidste Stad have de taget to Officierer til Fanger, som man bringer til Namur. Nøglerne til Stæderne Mons og Rheims, og Fæstningen Avennes ere blevne oversendte Hs. Kgl. H. Kronprindsen af Sverrig. I Avennes har man fundet 16 Canoner, samt megen Munition og Vaaben. Denne Fæstnings Besætning ere Krigsfanger. Hs. Exc. Baron v. Winzingerode er nu sammesteds. De Allieredes Forposter staae allerede langt forbi Rheims.

Kjøbenhavn, trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 17.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 26 Februarii 1814.

Bekjendtgjørelse

angaaende Opfindelsen af et uefterlignelig Stempel.

Efterat jeg har anvendt den meste Tid af mit Konstnerliv deels paa nye mechaniske Værktøiers Opfindelse, deels paa at fuldkommengjøre de, der allerede ere til, og tillige alt i lang Tid har havt den Lykke, at vinde Publicums Bifald og Europas Konstacademiers Opmærksomhed, har jeg endeligen ogsaa, som Frugten af tolv Aars Eftertanke og ufortrøden Flid, været saa heldig, at udfinde et Middel til at gjøre uefterlignelige Prøvestaaende Stempler, som jeg for deres Almeengavnligheds Skyld herved offentliggjør og tilbyder Publicum.

Det er bekjendt, at alle hidtil gjorte Forsøg, at forekomme Banksedlers eller offentlige Statspapirers Efterligning, ere mislykkede, fordi man endnu ikke havde opfunden nogen sikker Methode at trykke eller stikke noget, som jo ved Konst og Flid kunde, fuldkommen lignende, eftertrykkes eller efterstikkes.

Den Omstændighed, at Bas-Relief-Tryk besidder en vis paafaldende eiendommelig Characteer, hvorved endog det meest uøvede Øie strax kan skjælne det fra hvert Kobberaftryk, gav mig den første Idee til at udtænke en paa denne lette Skjælnemaade beregnet Indretning af mine Stempler. Det af mig opfundne Stempel er et Metal Bas-Relief; men paa en saadan Maade mechanisk sammenføiet, at ingen anden, end ikke jeg selv, eller den, som jeg lærer Forfærdigelsen deraf, nogensinde anden Gang kan gjøre et Stempel, der fuldkommen ligner det eengang gjorte.

Den første betydelige Fordeel, som et saadant ved et Bas-Relief frembragt og ved ingen Kobberstikkerkonst efterligneligt Stempelaftryk besidder, bestaaer deri: at enhver, der med nogen Opmærksomhed betragter (St. 1), finder en fuldkommen nøie Control deri — saaledes nemlig, at den ene Deel af Trykken paa høire, den anden Deel paa venstre, ikke allene i alle Træk aldeles svare til hinanden, men endog ere hinanden i egentlig Forstand fuldkommen lig, da de, naar de anbringes paa begge Sider af Papiret (St. 2), dække hinanden.

Et andet eiendommeligt Fortrin er, at man paa eengang med samme Stempel kan lade aftrykke tre Slags Farver, hvilket sees af vedlagte Aftryk (St. 3) — hvoraf man tillige vil erfare, at de to runde sorte Figurer paa begge Ender, og de to firkantede, den gule nemlig, og den røde, i Midten, ere begge fuldkommen eens.

Et tredie Fortrin, som ikke er at foragte, bestaaer deri, at et saadant Stempel er fire til fem Linier tykt, og derfor, som Konstforstandige vide, kan levere næsten en utallig Mængde Aftryk, saa at det, om det end brugtes dagligen, kan udholde i nogle Hundrede Aar. Den Omstændighed, at dette Stempel kan holde saa længe, er især vigtig

af den Grund, at selv menig Mand med Tidens Længde faaer ved denne uophørlige Lighed, og, saa at sige, evige Eenhed, et øvet Øie, der ikke lader sig mere skuffe, og et saa godt som instinctlignende Blik, der ved det flygtigste Øiekast skjælner imellem hvert Slags paa denne Maade stemplet Papir.

Endelig, for det fjerde, er denne Indretning at stemple Statspapirer den, som haves for den letteste Priis, der kan tænkes, og koster, i Sammenligning med den hidtil brugelige, en Ubetydelighed.

Efter denne Methode, og ved Hjelp af samme Indretning kan man forfærdige Stempler af hvert Slags Størrelse. Saaledes kunne f. Ex. forfærdiges Signeter af dette Slags, der tillige betrygge Navnes Underskrifter (der alle uden Forskjel kunne eftergjøres), mod al muelig Forfalskning, ved at aftrykke dem med en rød Farve paa de skrevne Navne.

Den Opfindelse, jeg her offentliggjør, er iøvrigt af den Beskaffenhed, at dens Eiendommelighed, ved Sagens Natur og ved første Øiekast vil overtyde Konstforstandige om, at der hidtil endnu ikke gaves nogen, som i den Grad har opnaaet det tilsigtede Øiemed. Jeg maa endnu tilføie, at den kan udvikles og fuldkommes endnu langt mere, og at den duelige Konstner, som Opfindelsen er meddeelt, efterat Veien nu eengang er banet, kan yde langt betydelig mere heri, end min oeconomiske Stilling hidtil har tilladt mig at udføre. Prøveaftryk af Stemplerne forevises hos undertegnede, boende paa St. Anneplads No. 60.

Kjøbenhavn d. 20 Dec. 1813.

H. Plötz.

Om Fredsvirkningerne i Kjøbenhavn.

(Til en Ven paa Landet.)

De spørger, min Ven, hvorledes det staaer til i Kjøbenhavn nu da Fredens blide Engel, hvis Fraværelse saa længe beklagedes, og hvis Tilbagevendelse saa ivrig ønskedes, atter udbreder sine hulde Vinger over vort dyrebare Fødeland? Jeg svarer: ganske anderledes end De og saa mange Andre, der boe langt fra Hovedstaden, maaskee troe. Under hele Krigen har man bestandig beraabt sig paa,

at Kilden til alle vore Ulykker var vort ufordeelagtige Pengevæsen. Man forsikkrede, at naar dette først havde forbedret sig, vilde alle Priser falde af sig selv. Nu er den da endelig kommen, den længe ønskte Tid, da vort Pengevæsen med hver Dag forbedrer sig, og da en Specie — næsten imod al Formodning — er gaaet ned til 27 Rbmk., men alligevel ere alle Livets Fornødenheder ligesaa dyre nu som den Gang den kostede over 100, for ikke at sige imellem 140 og 150 Rbmk. Man synes aldeles ikke at tage Hensyn til Pengenes daglige Forbedring, og enhver betjener sig af det Paaskud, "naar andre slaae af, saa skal jeg ogsaa slaae af," og da nu saaledes den ene venter paa den anden, og kun faa ville være de første, saa er der kun svag Udsigt til, at man saa hastig vil begynde at slaae af. Men de, som vise sig mindst beredvillige til at nedsætte deres Priser, ere Professionisterne. Deres Undskyldning er: Levnetsmidlernes og Svendelønnens Dyrhed.*) Endnu i denne Uge har jeg maattet betale i Arbeidsløn for et Stykke Arbeide 16 Gange saa meget som jeg betalte i Fredstider i Banksedler og omtrent to Gange saa meget, naar jeg regner Betalingen i rede Sølv. Hvorfor man endog i Sølv skal betale nu dobbelt saa meget som før Krigen, er een af de mange mørke Gaader, vor Tidsalder er saa rig paa, og som kun kunne forklares naar man seer hen til den Forvirring, som i de senere Aar har grebet ind i saa mange borgerlige Forhold og Sysler. En Slagter lader sig endnu betale 20 Mk. D. C. for et Pund Oxkjød. For en Specie, beregnet til 27 Rbmk., faaer De altsaa $8\frac{1}{10}$ Pund Kjød. Hvorimod De fik førend Krigen for en Specie, beregnet til 8 Mk., omtrent det dobbelte, nemlig 16 Pd., om man endog regner Prisen høit, til 8 ß. — Er det et Forhold?

Men hvad er Følgen af disse urimelig høie Priser? — Almindelig Klage over Mangel paa Arbeide og Afsætning. Boutikerne ere tomme, og kun faa Professionister have synderligt at bestille. Spørger De om Aarsagen, saa svarer man dem:

*) Der gives Svende, som i vore Dage kunne fortjene henved 120 til 150 Rdlr. om Ugen. Følgen deraf er, at mange ikke finde det fornødent, at arbeide mere end 2-3 Dage om Ugen, og anvende Resten til deres Recreation.

Pengemangel — Dyrhed — Folk have nok at gjøre med at tilveibringe det Nødtørftigste. Men undersøger De den sande Aarsag, saa vil De finde, at hiin saa høist skadelige Standsning i de fleste Næringsgrene især hidrører deraf, at enhver vil have sine Varer og sit Arbeide alt for overdreven dyrt betalte; at de fleste nu, da Pengene have forbedret sig i saa betydelig Grad, ikke see sig istand til at tilvei bringe saa hurtig og saa let saa mange Sedler, som for et halv Aar siden, forend Rigsbanken havde inddraget en saa betydelig Masse, og at endelig enhver behjelper sig saa godt som han kan, og ikke, uden naar han høilig trænger dertil, kjøber noget eller lader gjøre noget Arbeide. Dersom de fleste Mennesker indsaae deres egen Tarv, saa vilde de selv bidrage til at faae Priserne til at dale, istedet for at nu saa mange uafladelig bestræbe sig for at faae dem til at stige. Mon de, som have Varer liggende til høie Priser, smigre sig endnu bestandig med den søde Drøm, at Coursen igjen vil løbe op til 15,000? — Mangel paa Tillid har bidraget meest til vor Ulykke i Krigen, Mangel paa Tillid bidrager meest til vor Ulykke i Freden. Hiin Femtentusinds-Cours er det Ideal, som endnu maaskee svæver for Øinene — den Lygtemand, som endnu bestandig fører dem ind i Moser, de aldrig mere ville komme op af. Er den Ulykke ikke alleredd stor nok, at vi skulle kalde en Cours paa 2700, som selv reduceret til Rigsbankpenge, udgjør 450, en god Cours?

Saalænge altsaa ikke Livets første Fornødenheder falde ligesom Pengene forbedre sig, og saalænge de arbeidende Classer ikke i samme Forhold ville nedsætte deres Priser, smigrer man sig forgjeves med Haabet om bedre Tider, som ellers pleie at være umiddelbare Følger af fredeligere Forhold. Men istedet for at trøste os med bedre Dage ovenpaa saa mange sure, giver man sig tvertimod al Umage for, at opsøge alle mulige Skingrunde, hvorfor vor Cours igjen maa blive slettere og med den alle Priser stige. Man opsøger disse Grunde med prophetisk Begeistring, og forudberegner og forudforkynder Ting, som kun den Alseende og Alvidende formaaer at see og vide.

Imidlertid trøster jeg mig med, min Ven, at vore borgerlige Anliggender, trods alle Sibylliske

Spaadomme, ville tage en langt bedre Vending end de, der see alt igjennem sorte Briller, saa gjerne ville overtale os til at troe. Vinteren har været ualmindelig streng, maaskee ligesaa streng som den i Aaret 1789, men der smiler en Sol, der har Kraft til at smelte Bjerge af Is og Fjelde af Snee; den nærmer sig os, og denne alt oplivende Foraarssol vil med fornyet Handel og Skibsfart, sikkrere og uforstyrret Samfærsel med andre Lande, bringe os det Held og den Velsignelse tilbage, som henved syv Aars Forsvarskrig og alle de Ulykker, den havde i Ledtog med sig, hidtil bortfjernede fra os. Vort Financevæsen er bleven skrækkelig rystet; men endnu groer der Guld paa vore Agere — endnu er det sortladne Hav de Danskes Vei, om just ikke til politisk Storhed, saa dog til det, der maaskee opveier denne — Velstand og Borgerheld.

Deres forbundne ꝛc.

Athenes Erklæring i Anledning af hendes Gulhed.

(See Dagen No. 46.)

Min Gulhed nys i Bladet Dagen
Et djærvt og kraftigt Forsvar fandt,
Endskjønt enhver, der kjender Sagen,
Ei finder Tonen elegant.
Naar dybt min Gulhed man beklager,
Saa er det ei det gule Bind,
(Hvori tidt gjemmes lærde Sager,
Som Larven i sit Silkespind).
Hvis Gulheds Aarsag de, som spotte,
Erfare tydligst og bedst
I Klareboder Nummer Otte,
Hvor man har budet mig til Gjæst.
Men hvis jeg selv i sidste Tider
Er bleven guul og ikke blaa,
Da mindes hvad Athene lider
Nu, Himlen er saa mørk og graa

For hende, som for hver Gudinde,
Der troner paa Olympens Top,
Hvor Hippocrene ei kan rinde,
For Olders Is er tøet op;
Hvor intet Grønt formaaer at spire
I Nutids alenhøie Snee,
Hvori Orpheus med sin Lire
Fast ingen Stene meer kan see!

Indenlandske Efterretninger.

Af Søndagen er udkommen No. 3, som indeholder: 1) Offerstenen; 2) den danske Skueplads (om Holbergs Barselstue, Fortsættelse); 3) Napoleons og Marias Bryllupsfest; 4) Barnehimmelen. — Bryllupsfesten er af den hidtil utrykte Fortsættelse af Labyrinten, som denne Prøve opvækker stor Længsel efter; thi, naar man endelig skal vandre i en Labyrint, hvo ønsker da ikke helst at vandre i den Gratierne, under Baggesens Skikkelse have opført, og som med Grund bør regnes, om just ikke blandt Verdens syv, saa dog blandt den danske skjønne Litteraturs faa Underværker? Man seer ellers af hiin Bryllupsfests Beskrivelse, at Bryllupsdagen var en sand Syndflodsdag. Prisen paa Vogne (Remiser, Fiacrer og Cabrioletter) steg, i denne skyllende Regn, til det uhyre; man bød 400 Franker for en Hyrevogn; en forud bestilt Tour betaltes med 25 Louisd'or; en Kappe til Generalinde Grouchy kostede 10,000 Fr. Saa stor var Nysgjerrigheden og Lysten til at glimre ved denne Leilighed, at mange reent forarmede sig, for at bestride Omkostningerne. En hidkommen Dame fra Landet solgte sin Herregaard, for at kunne anskaffe sig de nødvendige Diamanter — blot til Leie.

Med allernaadigst Tilladelse give Madame Dahlén, Hr. og Madame Heger Onsdagen d. 23de i næste Maaned et Declamatorium paa det kongelige danske Theater, hvis Indhold nærmere skal blive bekjendtgjort.

Helsingøer d. 23de Febr. Den 19de reiste herfra Coureer Chapel til Sverrig og Grev Wedel-Jarlsberg til Christiania. Samme Dag høitide-

ligholdtes her i Byens Kirker Fredsfesten, og i den Anledning skede offentlig Taksigelse fra Prædikestolen. — Sædepriserne vedblive at falde, især Rugen. — Sundet er endnu fuldt af Is, og Overfarten vanskelig. Endeel Stude kom i Dag her i Land ved Snekkesteen, og dreves til Kjøbenhavn. (I Kjøbenhavns Adresseavis falbydes i denne Tid svenske Stude).

Mariboe, d. 21de Febr. Efter allerhøieste Befaling skal d. 6te Martii førstkommende i Lollands-Falsters Stifts Kirker opsendes til Høimesse høitidelig Tak til det algode Forsyn for Fredens Gjenbringelse. (Mariboe Av.)

Odense d. 18de Febr. Paa en Tid, da Intet endnu trykker den Fattige saa haardt som Vanskeligheden i at tilveiebringe det nødvendige Brændsel til Varme, er det et priisværdigt Exempel, Gaardmanden Rasmus Larsen i store Wrenberg i Ubberud Sogn har givet, ved at skjænke Fattigvæsenet her i Odense et Læs Tørv. Forhaabentlig ville flere lykkelige Landmænd finde en Glæde i at gjøre det samme. (Hempels Av.)

Ved at læse om den Stad og Fæstning Langres i Frankrige, som nu seer 3 store fiendtlige Monarker i sin Midte, at den hidtil kaldtes Jomfruen, fordi den aldrig før har været i fiendtlig Vold, bringes man til at erindre, at vor Holberg giver Glückstad samme Navn, fordi denne Stad heller aldrig, før i denne Krig, har været indtaget af Fiender. Denne berømte Stad og Fæstning anlagdes af den store Christian den 4de 1620, og har hidtil modstaaet alle Angreb, naar Fiender i foregaaende Krige ere trængte ind i Holsteen. Især forsvarede den sig med megen Berømmelse i Krigene 1628 og 1644, da saavel Wallenstein og Altringer som Torstenson med Skamme maatte afstaae fra deres anstrængte Forsøg at bemægtige sig den. (S. Bl.)

Kjøbenhavn, den 21de Februar.

Følgende er et Udtog af de detaillerede Beretninger, som til sin Tid ere indsendte af Hk. Durchl. General Prinds Friedrich til Hessen angaaende de forskjellige Fægtninger, som det danske Armeekorps under Høisammes Comando har i sidste Krig havt paa sit Tilbagetog fra Stecknitzen til Rendsborg, og som alle bære Vidne om den Tap-

perhed og Vedholdenhed, hvormed de danske Tropper have modstaaet den fiendtlige Overmagt og saavidt muligt gjort sammes Fremtrængen i det Holsteenske stridig:

1) Da Forposterne ved Stecknitzen den 2den og 3die December bleve trukne tilbage, havde den 3die Bataillon oldenborgs Jægerkompagnie en lille Fægtning ved Klein-Klinkrade med det fremtrængende fiendtlige Kavallerie, omtrent 600 Husarer og 1 Compagnie Jægere, som Lieutenant Soosten med 50 Jægere, posterede bag en forhugget Vei, opholdt i 1½ Time og nødte omsider med Tab af endeel Døde og Saarede at afstaae fra sit Forsæt at gaae til Siebenbäumen. Lieutenanten viste med sit Mandskab megen Koldblodighed, lod Fienden komme sig paa 50 Skridt nær førend han fyrede. Han tog selv en Underofficeer til Fange, som skjød paa ham bag en Grøft, og Underofficeer Jessen samt Jægerne Bernhard Johnke, Both, Münster, Mohr og Harber udmærkede sig.

2) Den 4de December havde vore Tropper en glimrende Fægtning ved Boden. Den 2den Brigade, som skulde dække Tilbagetoget fra Lübeck og Stecknitzen og iagttage Landeveien til Hamborg, havde Ordre at holde sig ved Boden for at hindre Fiendens Fremtrængen, da Siebenbäumen maatte forlades. 3die og 4de Compagnie Slesvig toge Steinhorst, men maatte igjen tilbage efter en levende Fægtning. Major Løvenørn Bardenfleth trængte frem over Eichede til Sprenge. Capitain Schow og Lieutenant Soosten med Jægerkompagniet af 3die Bataillon Oldenborg kom snart i en levende Fægtning med Fienden. Ritmester Paul Bardenfleth med Fyen Dragoner og Capitain Müller med Fyen Grenaderer og samme Regiments Jægerkompagnie havde Post ved Westerau og dækkede venstre Flanque under bestandig Fægtning. Kl. 3 Eftermiddag stode ved Deutsch Boden: 1 Bataillon Slesvig og Grenadererne, et Jægerdetaschement af Dronningens Livregiment under Lieutenant Abercron, Jægerne af 3die Bataillon Oldenborg under Capitain Schow og 50 Husarer under Ritmester Hoffmann.

Fienden kom med flere Bataillonner Infanterie, understøttet af et Cavallerieregiment, i Taagen frem over Møllenbruck, og paa 50 Skridts Afstand begyndte en hæftig gjensidig Geværild. I ¾ Time

holdt vore Tropper Stand imod den overlegne Fiende. For ikke at omgaaes fik de Ordre at gaae tilbage til Dänisch Boden, hvor der stod en Reserve af:

4 Compagnier Fyen under Major Castonier,
Jægercompagniet Dronningen under Capitain Flittner,
50 Fyen Dragoner under Major Guldberg.

Een Bataillon Slesvig og sammes Grenaderer dækkede Retiraden fra Deutsch Boden til Dänisch Boden. Her lod man Fienden komme paa 10 Skridt nær, og efter en levende Generalsalve rykkede Alt frem med fældet Bajonet og under Raab: Es lebe der König! kastede man sig ind paa Fienden og jagede ham paa Flugten. Fyen Dragoner hug ind og forfulgte Fienden, hvis Tab man anslog til 7 Officerer og omtrent 100 Mand, foruden 1 Major, 2 andre Officerer og 30 Mand som bleve fangne. Vort Tab var 2 let saarede Officerer, 5 døde og 15 saarede Mand samt 4 Savnede. Fienden bortkastede en stor Mængde Geværer, hvilke man dog af Mangel paa Vogne ikke kunde tage med sig. Da Fangernes Udsigende og Fortroppernes Melding lod paa, at General Walmoden kom med 5 à 6 Bataillonner til Understøttelse fra Siebenbäumen, saa trak vore Tropper sig tilbage uden at blive foruroligede, og samme Aften kom alt af begge Brigader i Positionen ved Oldesloh.

I denne glimrende Fægtning have blandt samtlige anførte Tropper, der søgte at overgaae hinanden i Mod og Tapperhed, særdeles udmærket sig ved raskt og modigt Angreb:

1ste Bataillon og Grenadererne af slesvigske Regiment, ved Steinhorst og Boden,

Jægercompagniet af 3die Bataillon Oldenborg, ved Schiphorst, Stuppen og Boden,

Fyen Dragoner ved Dänisch Boden, og 1ste Bataillon af Fyen Infanterie sammesteds.

Følgende Officerer have udmærket sig ved denne Leilighed:

Major og Divisionsqvarteermester Løvenørn Bardenfleth, ved de givne almindelige Forskrivter, ved at føre høire Fløi og ved personligt Mod.

Capitain og Divisionsadjutant Ewald, ved at udføre med særdeles Overlæg de ham i Hovedqvarteret givne Forskrivter, og ved hans Anordninger

saavel til Marschen fremad som tilbage og til Fægtningen selv, i hvilken han viste udmærket Kjækhed, stedse var i Spidsen og førte det Hele fortrinlig godt. Affairens heldige Udfald kan ene takkes hans Foranstaltninger og Mod.

Ritmester, Ridder Sommichsen af Fyen Dragoner forrettede Adjutant Tjeneste, var stedse i Spidsen for de Angribende og viste sieldent Mod og Overlæg.

Premierlieutenant og Adjutant Meyer, af Fyenske Infanterie-Regiment, førte de tilstædeværende Compagnier med udmærket Raskhed ind mellem Fienden, var stedse den første naar Angreb skeete med Bajonetten.

Major Hoegh Guldberg, Ritmester Greve Moltke og Ritmester Schultz, af Fyen Dragoner, udmærkede sig ved særdeles rask Indhugning i Fienden.

Capitain Golovin og Lieutenant Kindt af Slesvig Grenaderer og Capitain Seydewitz af Slesvig Infanterie, viste særdeles Mod og Rolighed i Fægtningen og ved at dække Retiraden.

Capitain Schow af Jægercompagniet 3die Bataillon Oldenborg og Lieutenant Abercron af Dronningens Jægercompagnie udmærkede sig modigen ved Steinhorst og Boden.

Lieutenanterne Soosten og Funck, begge af Jægercompagniet 3die Bataillon Oldenborg, viste særdeles Mod ved Steinhorst.

Lieutenant Lobedanz, Brigadeadjutant, blev saaret i Haandgemænget ved Boden i sin Fod, var særdeles brav.

Lieutenant Willemoes af Jydske Dragoner, Brigadeadjutant, udmærkede sig ved Kjækhed.

Major Castonier af Fyen Infanterie førte til Fods selv sine Compagnier ind i Haandgemænget.

Desuden anføres deels i Brigadens Rapport, deels i de andre specielle Rapporter følgende Officierer, som alle have viist sig braver:

Capitain Flitner af Dronningens Jægercompagnie, ved Boden.

Oberstlieutenant Schaumberg af Slesvig Infanterie-Regiment, ved Steinharst.

Capitain Wegener af 2den Bataillon Slesvig Jægercorps, ved Sardesreben.

Grenadeer-Capitain Møller af Fyen Infanterie, ved Westerau.

Ritmester Paul Bardenfleth af Fyen Dragoner, sammesteds.

Lieutenant Baron C. Wedel Jarlsberg af Kongens Regiment, ved Siebenbäumen; han skjød en Husar ned af Hesten.

Lieutenanterne Rambusch og Detlefsen, Capitain Licht, Lieutenanterne Bull og Stockfleth, alle af Slesvigske Infanterie-Regiment.

Af Mandskabet have særdeles udmærket sig:

Dragon Jens Nielsen Grønlund af Jydske Dragonregiments 2den Escadron, var udmærket kjæk og koldblodig.

Vagtmester Sørensen af Fyen Dragoners 2den Escadron, gjorde 7 Fanger og vedblev derefter Attaquen.

Korporal Jørgen Jørgensen af Fyen Dragoners 4de Escadron, gjorde 5 Fanger og vedblev ligeledes Attaquen.

Dragon Niels Jensen Windebye af samme Regiments 3die Escadron, tog 1 Officier til Fange.

Husarkorporal Ahlers udmærkede sig særdeles og roses af mange Officierer for sit Mod, Overlæg og Raskhed, han udviste ved at patrouillere Steinhorst, dække Capitain Schows Compagnie mod de overlegne fiendtlige Blænkere, og ved at slaaes med 6 Husarer og 8 Jægere af Dronningens Infanterie imod 40 Husarer.

Underofficier Jessen af Jægercompagniet 3die Bataillon Oldenborg, skjød 2 Husarer ned og udmærkede sig ved Mod og Raskhed.

Jæger Schrøder af samme Compagnie, skjød en Husar ned af Hesten.

Musketeer Hans Nielsen Serslev af Fyen Infanterie 4de Compagnie, gjorde 2 Fanger.

Musketeer Hans Paulsen Odis af Fyen Infanterie 2det Compagnie, førte ved sin Raskhed sine Kammerater ind i Ilden, da de begyndte at vakle et Dieblik.

Jæger Speck af Dronningens 2den Bataillon, viste sig udmærket kjæk og modig ved Stubben.

(Statstid. — Forts.)

Kjøbenhavns Børs, d. 25de Febr.

Ingen Vareartikel er mere falden i Prisen end Rosiner; de kostede for nogle Maaneder siden 17 à 18 Rdlr. Pundet, og i denne Uge solgtes de her ved Auction for 12 til 13 Mk. — Cong-

solgtes for 23 Mk. 12 ß. til 24 Mk. — Cours: Altona 2 M. 408⅓, London 2 M. 13⅓ Rbdlr., Speciecours 450. — Species solgtes til 27 Rbmk. — For Committeesedler blev givet 82 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Preussens

Statsgjeld anslaaes til 23 Mill. Rdlr., hvortil Mark bidrager 7, Schlesien 8, Preussen 6 og Pommern 2 Mill. Rdlr. Deres Kilder ere: Domainamter (af Værdie 92 Mill. Rdlr.; en Deel deraf skulle efterhaanden sælges, dog saaledes, at den fjerde Deel af Beløbet skal blive som bestandig Grundskat) Regalier, Statsmonopoler, Afgivter. — Statsgjelden vides ikke med Vished; ved den nuværende Konges Regjeringstiltrædelse skal den have beløbet til 28 Mill., der imidlertid ved hans vise Oeconomie indtil den høist ulykkelige Krig med Frankrige for største Delen bleve betalte. Efter den d. 8 Sept. 1808 i Paris undertegnede Convention og dens sildigere Modificationer skulle i Løbet af 30 Maaneder 120 Mill., maanedlig med 4 Mill., betales til Frankrige. Dog har Regjeringen, ligesom og mange Individer, at fordre af Hertugdømmet Warschau 60 Mill. med Indbegreb af Renterne (indtil Nov. 1809), hvorpaa der lagdes Beslag sammesteds.

Storbritanniens

Statsindtægter (især af Land- og Malttaxterne, Tolden, Accise, Stempelpenge, Mynten, Lotterie) beløb sig i det Aar, der endtes med 5 Jan. 1809, til 77,157,238 Pd. Sterl. (nemlig de ordentlig og permanente Taxter 43,132,994 Pd. St., Posterne 1,498,251 Pd. St.) og Krigstaxterne det øvrige; dertil kom 10 Mill. Pd. St. Laan. Udgivter 79,394,345 Pd. St., Subsidier til Sverrig 1,100,000 og til Sicilien 300,000 Pd. St.); Deficiten beløb sig altsaa til 2,237,104 Pd. St. Budgetten for 1808 udkrævede 44,383,000 Pd. St. (Marine 19,238,000, Armee 13,953,000, Irland 2,992,000, overord. Udgivter 2,750,000, forskjellig Tjeneste 1,752,000) Credit for Engelland 3 Mill., Cred. for Irland 200,000, Cred. for Portugal 250,000, Artikel, som endnu er at votere paa, 248,000). I A. 1807 beløb Indkomsterne sig til 43,033,610. I A. 1808 beløb Udgivterne sig til 54,173,548 Pd. St., nemlig: Marine 17,496,647, Armee 19,439,184, Artillerie 4,534,571, blandede Udgivter 1,750,000, ostind. Comp. 1½ Mill., svenske Subsidier 1,100,000, Creditvotum 2½ Mill., Separatudgivter for Engelland og Skotland 5,853,741 Pd. St., hvortil Irland overhoved, sin Civilliste iberegnet, bidrog 5,868,515 Pd. St. Deficiten blev, som altid, dækket ved Laan. (Siden Kongedømmets Gjenoprettelse under Carl II, altsaa siden 150 Aar, ere i Engelland myntede af Guld- og Sølvmynter for 99,923,354 Pd. St., deraf allene i Georg III. 66,277,489 Pd. St. Aarligen sættes 200,000 Pd. ved falske Myntere i Cours). Statsgjelden beløb sig 1807 til 586,637,280 Pd. St. (Storbritanniens 533,076,124 og Irlands 53,296,356), hvoraf de funderede Renter beløbe sig til 19,157,196 og de ikke funderede til 1,310,685 Pd. I Febr. 1810 beløb den sig til 781,944,269 Pd. St., og Summen af de Livrenter og Renter, 28 Mill. 23,136 Pd. Sterl. Ved den ny Sinkingfund (Synkendefond, som tog d. 1ste Aug. 1806 sin Begyndelse, og i hvilken lægges aarligen 1 Mill. af Indkomsterne og 1 PC. af alle Laan, er indtil 1809 afbetalt en Capital af 180,339,770 Pd. St.; de endnu bestandig tilveiebragte Renter, som om Gjelden end existerede, lægges til den synkende Fond, for dermed at tilintetgjøre Statsgjelden; derfor er den egentlige Gjeld 601 Mill. Pd. St. (Efter franske Blade beløb Statsgjelden sig i Aaret 1813 til 20,769 Mill. Fr., og Renterne deraf til 736 Mill., ligesom Engellands Udgivter overhoved overstege Frankriges Udgivter 1304½ Mill. Fr.) Intet Land besidder endelig saa megen fremmed Eiendom, som Engelland. Af den i Marts 1808 Parlamentet forelagte Beregning over den Exemption, som er bleven bevilget Udlændinge i Henseende til Afgivter af Dividende eller Renterne af de af dem i brittiske Fonds indsatte Capitaler, (i det Aar, som endtes med den 5te April 1807), sees, at hele Beløbet af Capitalen var 34,658,952 Pd. St. Dividende 690,677, og Afgivten 69,059 Pd. St.

(Fortsættes.)

Hannover d. 3die Februar. Hs. Kongel. Heihed Kronprindsen af Sverrig har udstædt følgende Proclamation til det franske Folk:

Franske! Det er ingen Udlænding, der i Dag vender sig til Eder. Det er en Mand, som de dyrebareste Følelser knytte til Eders lykkelige Clima. Eder skylder han sin første Hæder. I have seet ham forsvare Eders Sag, da den var ædel og reen. I have seet ham med Glæde udgyde sit Blod for Fædrenelandet, naar I kjæmpede for det. Deelende alle Eders Ønsker, alle Eders Forhaabninger, have I seet ham, hvorledes han gjorde det franske Navn elsket endog i de Lande til hvilket han førte Eders seierrige Faner.

Franske! Hvad er der bleven af Eders talløse Skarer? Hvor er Eders Krigerhæder? Hvor ere de Legioner, som vare Eders Stolthed, og syntes for evig at sikre Eders Held? Hvilket Himlens Sværd har fældet dem? — Alt er nedstyrtet i en frygtelig Afgrund. For ti Aar siden gjaldt Eders Grændser for uangribelige; nu — trues de; da vare I Europas Beundring; seer hvad I nu ere! Gjennemvandrende Jordkloden ville Eders Blik neppe være istand til at opdage et eneste Folk-slag, som er eders Ven; allevegne falde de paa Egne, hvor Tusinder af Franske have fundet deres Grav.

Hvo er Stifteren til saamange Ulykker? — En Mand, som ikke engang er født Fransk. — Hvilken usalig Tildragelse har da gjort ham til Eders Skiebnes Voldgivtsmand og Svøbe? Begyndelsen til hans krigerske Løbebane betegnedes af et blodigt Optrin inden Parises Mure; man havde firsindstyve Tusinde Braves Død at bebreide ham, hvilke han opofrede, for at fuldbyrde sin Plan at opsvinge sig til Keiser i Orienten, i en anden Verdensdeel. Skuffet i sit Haab forlod han sin Hær, og paa samme Tid, da han lod sine Vaabenbrødre forsmægte i Elendighed i Lybiens brændende Sand, overtraadte han, for at komme tilbage til Frankrige, Quarantaineloven, som selv den hellige Ludvig havde holdt i Ære.

Til Frankriges Ulykke var Lønnen for saa stor Brøde Consultoaaen, og snart derpaa det Keiserlige Purpur.

Kommen til den høieste Magt, lovede han Frankrige indvortes Ro, Europa Fred. I troede ham, Franske. Hvad saae I ham foretage sig for at opfylde Eders Forhaabninger? — indgaae Foreninger, der lige saasnart bleve brudte som de vare sluttede.

Denne Fredsstifter for Jorden har ført Ødelæggelse og Død over Spanien, og gjort Eder til Medskabere for sin Ærgjerrighed. I saae ham, hvorledes han udspredte Tvedragts Sæd mellem Fader og Søn, derpaa viste sig i Bayonne som Megler, lovede Europa at han vilde bilægge deres Uenighed, opvakt af ham selv, og hvorledes han da, efterat have beraabt sig paa Faderens Værdighed og den Ærefrygt, hans graae Haar bede, styrtede den ene i et Fængsel og jog den anden i Landsflygtighed, men først berøvede begge hvad dem tilhørte.

Det af saamange Uretfærdigheder bedøvede Europa taug endnu; men langt fra at Fyrsternes og Nationernes Langmodighed tilfredsstillede hans umættelige Higen, hvis Aag I bære, syntes hans Ærgjerrighed meget mere kun derved at tiltage. Man saae ham tilintetgjøre sit eget Værk, overfalde sine Venner som sine Fiender, fordrive en af sine Brødre fra en Trone han selv havde skabt, fratage den anden en Deel af de Stater han selv havde givet ham. Den ene Udvidelse af sine Lande sendte han paa den anden, en Omvæltning lod han følge paa den anden, og saaledes berøvede han det i Krampetrækninger liggende Europa ogsaa det sidste Tryllegl imt af en varig Tilstand, hvori det syntes at finde Trøst.

Maalet blev endeligt fuldt, da han, forladende sine Stater, førte de Franske 700 Mile bort fra deres Fædreneland og ved dette Kjæmpetog stadfæstede alt det man har læst om Oldtidens Erobreres Daarskab. Men medens Europa i dette Togs Ulykkesperiode smilende saae sin Befrielse imøde, hvad tænkte I da om ham, som, efterat have bragt saamange Ulykker og saa store Lidelser over den skjønneste Hær paa Jorden, atter forlod den i den Afgrund, hvori han havde styrtet den? Hvad dømte I da om den General, der saaledes blev en Forræder mod sine ulykkelige Soldater, og forlod dem midt i en Sneeørk, uden Levnetsmidler, uden Klæder, uden Veiviser?

I saae de ynkelige Levninger af en før saa blomstrende Hær adspredte i iisdækte Landstrækninger; hvorledes de under Kulde, Hunger og Saar kjæmpede med en trefold Død. I saae hvorledes alle disse Lidelsers Ophavsmand, der nægtede de Ulykkelige al Medlidenhedsfølelse, og ikke tænkte paa andet end at undvige, vovede at vise sig for Eder og fordre nye Kraftanstrængelser, nye Tropper. Kun alt for let erholdt han disse. To Gange hundrede tusinde Franske maatte atter drage ud, for med deres Blod at farve Tydsklands Jordbund, Tydsklands, der elskede dem og som de i tretten Aar maatte overvælde med Forhaanelser og Krænkelser førend det kunde overtale sig til at tænke paa Hævn.

Den guddommelige Retfærdighed har ladet de sidste Anstrængelser af en Tyran, der er sit Fald nær, været frugtesløse. Eders nye smertelige Opofrelser have ikke kunnet ende Eders Ulykker.

Nu, I franske Mænd, er Tydskland befriet; men Napoleon, tilbagetrængt inden Eders Fædrenelands naturlige Grændser, vil forlange nye Kraftanstrængelser af Eder. For at erholde dem vil han sige Eder, at hans Allierede have forraadt ham, at de forenede Magter ville sønderlemme Frankrige, at han, der vilde bringe alle Folkeslag, fra Neapel til Stockholm, fra Madrid til Moskou, under Slaveaaget, vil nu tale til Eder om hans Modstanderes grændseløse Ærgjerrighed. Men Eders Fornuft maa sige Eder hvem der er Ophavsmand til Krigen, han, der uden Ophør bringer den over alle Lande, alle Nationer, eller de, som blot have afværget fiendtligt Overfald og nu forfølge Angriberen. (Forts. — Statst.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 18.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 1 Martii 1814.

Davids 46 Psalme.

Skrevet til Musikens Brug.

I hver en Nød, i hver en Sorg
Er Gud vor evig faste Borg,
Som aldrig knuuses kan!
Om Kloden rokkes, Fjelde bæve,
Om Have sig mod Himlen hæve;
Vi stande dog! os frelser Han!

Frygter Gud, og ingen Dødelig! —
Edens Strømme bugte sig
Om de Frommes Hjem;
Herrens Sol og Maane fryder,
Herrens Vaar og Sommer pryder,
Herrens Hær beskjermer dem!

Som Skyens aabne Sluser,
Som Havet selv frembruser
De stolte Fjenders Magt:
De vilde Millioner
Nedstyrte Jordens Throner,
Og bryde hver en Pagt.

Jehova byder:
Alt tier Fjendens Trods,
Og Kampens Torden lyder
Ei mere trindt om os!
Med os er Herren Zebaoth!
Den overmodig stolte Drot
Ydmyger Han!
Den Svage vinder Kraft og Mod;
Og freidigt ofrer han sit Blod
For elsket Fædreland!

Kommer, Jordens Nationer!
Skuer Herrens Værk!
Ei de vaabenstolte Legioner,
Herren eene kun er stærk!

I Støvet knæler ned!
Jehova, taler:
"Jeg tugter Jordens feige Slægt
"Ved Krigsorkaner.
"Men eene er det Mig,
"Der standser Krigens Gang til Verdens Ende,
"Der sønderbryder Buen, afhugger Spydet,
"Og brænder Vognene med Ilden. —

"Der være Fred
"Paa Jorden, som i Himlen!" —

Med os er Herren Zebaoth!
Den overmodig stolte Drot
Ydmyger Han!
Men faderlig Han smiler ned:
Og signer med livsalig Fred
Vort Fædreland!

Sander.

Historisk Kronike.

To ulykkelige Begivenheder synes især at have lagt Grunden til det haarde Stød, som i Slutningen af det forløbne og i Begyndelsen af indeværende Aar, rammede det nylig saa mægtige Frankrige, hvis seierrige Flag veiede lige fra Middelhavet til Elben — det Frankrige, der allerede talte 128 Departementer med henved en Befolkning af 41 Millioner: en uhyre, i den nyere europæiske Historie uhørt Statskraft, der forsvaredes af 600,000 Krigere, og opvakte saa meget større Beundring, som det er bekjendt, at Frankrige ved Revolutionens Begyndelse, kun talte 83 Departementer med en Befolkning af omtrent 25 Millioner. Disse to ulykkelige Begivenheder vare: Krigen i Spanien, allerede for endeel Aar siden begyndt, og endnu ikke endt, og: Toget til Rusland. Hvad den første har kostet for Offere er vitterligt for enhver, og hvad det sidste ikke allene har kostet, men tillige ledet til, staaer med Ildbogstaver skreven i det nittende Aarhundredes Aarbøger. En Hær, maaskee den frygteligste, der nogensinde blev opstillet, fandt sin Grav syv Hundrede Mile borte fra Frankrige, og det er mærkeligt, at den samme Hær, der skulde bringe den franske Keiserstat op til det sidste Trin af en Vælde, hvis Mage kun halv gjenfindes i Carl den Stores Historie, netop blev den vigtigste Aarsag til, at den franske, hidtil af ingen Fiende betraadte Bund, er den Kampplads, hvor alle de Stater, der hidtil havde seet i deres Hovedstæder den franske Ørn, lade de-

res Hære rykke frem mod den Stad, der længe bar Navn af Verdens Hovedstad. — Krigslykken, som i mere end to Aarti næsten ved alle Leiligheder tilsmilede de franske Hære, synes siden Ruslandstoget ganske at have vendt dem Ryggen. Planen at fortrænge de allierede Armeer, der vandt forøget Styrke, ved den bestandig nye Tilvext af frafaldende Rhinforbundsstater, og den store Mængde Tropper saavel fra disse som fra de i Frankrige indlemmede Lande, blev ikke allene aldeles tilintetgjort ved Leipziger Slaget og Overgangen af hine Tropper, der istedet for at fegte mod de Allierede Magter, vendte midt under Slaget deres Vaaben mod de Franske; men Krigslykken var overalt under hele Feldtoget Napoleon saa ugunstig, at han med Levningerne af sin Armee maatte trække sig tilbage over Rhinen, hvor han, efterfulgt af den allierede Stor-Armee, drog Krigen ind paa fransk Bund, og i Slaget ved Brienne maatte anvende den sidste Spændkraft, et af tyve Aars blodig udvortes og indbyrdes Kamp, Rystelse og Anstrængelse udmattet Rige, endnu formaaede at yde. Moscaus Brand, Slagene ved Leipzig og Brienne, ere altsaa de tre store Momenter i den nye Keiserstats Historie — de tre vældige Stød, som rystede den frankiske Colos maaskee for mange Aar i de første Grundvolde til dens Magt og Anseelse. — Nærværende historiske Kronike begynder altsaa med Slaget ved Leipzig, som den Punkt, hvorfra man bedst kan overskue Begivenhedernes Gang.

En chronologisk sammentrængt Udsigt over Begivenhedernes Gang, synes at være vigtig i en Tidsalder, hvor disse følge hinanden, den ene mærkværdigere og større end den anden, Slag paa Slag. Den historiske Kronike, Udgiveren fra Tid til Tid agter at levere i Skilderiet, haaber han, endog vilde kunne læses med Behag og Nytte, længe efterat de optegnede Efterretninger have tabt Nyhedens tillokkende Glands. Selv er han under Udarbeidelsen bleven overbeviist om Vigtigheden af at kunne betragte disse, efter den strængeste Tidsfølge, hvilket man i de sidste Tider, da Postgangen desuden var saa uordentlig, og ingen kunde holde synderlig Skridt med de iøvrigt saa høist vigtige og følgerige Begivenheders Gang, umuelig saae sig istand til ved den blotte Avislæsning.

October 1813.

D. 15de. Napoleon opstiller sin hele Magt ved Leipzig, og deraf to til tre Armeecorps, hvoriblandt endeel af Garden, imod Cavall. Gener. v. Blücher. — D. 16de. Kl. 8 om Morgenen angriber den forenede Hovedarmee Fienden, som udvikler en Stridskraft af 140 til 150,000 Mand. Slaget begynder paa alle Puncter med yderste Heftighed. Over 1000 Canoner spille mod hinanden. Det kleistske Corps erobrer 5 Canoner. Feldtmarschal Lieutn. Bianchi slaaer den fiendtlige Linie ved Markt-Kleeberg, og erobrer 8 Canoner. — Gen. Meervelbts Hest skydes og han selv faaer et let Saar. — Feldtøimester Guilay fratager Fienden ved Lindenau 2 Canoner. — Cav. Gen. v. Blücher fordriver Fienderne fra Möckern, erobrer en Ørn fra Marinegarden og 30 Canoner, og tager desuden 2000 Mand til Fanger. — D. 17de. Kronprindsen af Sverrig, der staaer ved Cöthen, beslutter, at forene sig med Gen. Blücher, for at afskiære det fiendtlige Corps, eller, hvis dette skulde forene sig med den franske Hovedarmee, at tage Deel i det almindelige Angreb paa Sletten ved Leipzig. Han rykker frem mod Egnen af Halle, og ankommer om Aftenen til Taucha. Cav. Gen. v. Benningsen ankommer til Naunhoff, og Grev Colloredo til Hovedqvarteret. — De Engelske tage den franske Fregat Weser. — D. 18de om Morgenen. Den i Slagorden opmarscherede fiendtlige Hovedmagt opstiller ved Leipzig et Armeecorps mod Gen. Blücher og Kronprindsen af Sverrig. Kl. 8 begynder Hovedarmeens Angreb i tre Colonner, i den Hensigt, at trænge Fienderne ad Leipzig til, som de holdt stærkt besat. Den ene Colonne bestaaer af Cav. Gen. Benningsens og Klenans Armeecorps; den anden, under Overgen. Barclay de Tolly, bestaaer af det Wittgensteinske og Kleistske Corps, og har den hele russ. Garde til Reserve; den tredie, under Arveprindsen af Hessen, dannes af Divisionerne Bianchi, Lichtenstein, Weissenwolf og Nostitz med Colloredos Armeedivision, som Reserve. Fienderne, som opbyde alt, for at standse disse Colonners Fremrykken, trænges tilbage fra en Stilling til den anden, og miste 7 Canoner. — 2 Würtembergske Cavallerieregimenter, under Gen. v. Normanns Befaling, 2 Sachsiske Cavall. Regimenter, og 4 Fusilierbataillonen med 4 Batterier,

bestaaende af 26 Canoner, under Gener. v. Russels Befaling, træde ud af de fiendtlige Rækker, og slutte sig til den allierede Armee, for at fægte i Forening med dem. Allerede Kl. 10 om Morgenen begynde de Franske deres Tilbagetog. Det fortsættes uafbrudt den hele Dag og paafølgende Nat. — Den Wienske Hoftidende bekiendtgjør Declarationen angaaende det bayerske Hofs Frafald fra Rhinforbundet. — Hoffet i München udsteder en Declaration, angaaende sin Forening med de allierede Magter, hvori det beskriver de Forhold, det i 8 Aar har staaet i til Frankrige; dets feilslagne Forventninger om Understøttelse; de Offere, det har bragt og de ulykkelige Følger de droge efter sig, hvoraf den vigtigste var, at hele den bayerske Armee med 8000 Mand Forstærkningstropper, som i Octob. 1812 vare stødte til den franske Armee, tilintetgjordes; og endelig Bayerns Anstrængelse ved det nye Feldttog, at forøge disse Offere ved at lade en nye Division støde til Levningerne af 38,000 Bayrer, som havde fægtet under Napoleons Faner. — Den 19de i Dagningen. Kl. 7 fornyes det almindelige Angreb, og Fienderne kastes til Leipzig. Her søge de at vinde Tid til at redde deres Tropper, Artillerie og Armeebagage. De sende en Parlamentair med Forslag, at overlevere Resten af de sachsiske Tropper, under den Betingelse at Staden ikke beskydes, og at den franske Garnison tilligemed det i Leipzig værende Armeegods faaer fri Afmarsch. Forslaget forkastes. De Allierede som allerede havde bemægtiget sig Forstæderne, trængte, uagtet en heftig Ild spillede paa dem, ind i Staden, hvor de paa Torvet opmarscherede Sachser og et badensk Infanterieregiment strax gaaer over til dem. Haandgemænget bliver almindeligt. Fienderne komme i Uorden. De søge at redde sig, og de Allierede blive Herrer over Staden. — Frugterne af de 3 forløbne Dages Seier ere 250 Canoner, 900 Munitionsvogne, 8000 allerede indbragte Fanger, hvoriblandt alle tre Armeecorps's Overanførere: Generalerne Lauriston, Reynier og Bertrand. — Fyrst Poniatowsky, som d. 16de var bleven udnævnt til fransk Marschal, vil redde sig ved at flygte over Elster, men finder sin Død i Floden. — 8 polske Inf. Regimenter forlade endnu samme Aften de fiendtlige Faner og gaae over til de Allierede. — De Franskes Tab

anslaaes paa alle Sider til i det mindste 40,000 Mand. De Allieredes Tab i det Hele til 10,000 Mand Døde og Saarede. — Fyrst Schwarzenberg faaer paa Valpladsen den østerrigske Maria=Theresiaorden, den russ. St. Georgorden Iste Cl. og den preuss. sorte Ørneorden, af de tre allierede Monarker, som paa Høiene imellem Wachau og Probstheyde, have d. 18de været Vidne til Slaget. — Gen. Blücher faaer til Belønning for sin d. 18de udviiste Tjenesteiver Maria=Theresiaordenen. — De Franske, fortrængte fra begge Hovedveie, trække sig tilbage over slette Biveie, og rykke frem mod Naumburg, men, skrækkede af 5 mod dem fremrykkende Compagnier af Regim. Erkehert. Ludvig, vove de intet Angreb. — D. 20de. Feldtmarschal Blüchers Armee naaer til Staden Merseburg, og Grev Guilay ankommer i Naumburg. — D. 21de. De Franske opstille, for at dække deres Tilbagetog en betydelig Arriergarde paa Høiene ved Neukösen, bemægtige sig for et Øjeblik Broen, men denne gjenerobres, og Fienderne trænges tilbage til deres Stilling. De forlade Høiene om Aftenen Kl. 10. — Den blücherske Armee har ved Freyburg en meget hidsig Fægtning med Fienderne, som miste meget Skyts og mange Fanger. Den allierede Armee ankommer deels til Eisenburg, deels til Naumburg. — Feldtm. L. Gr. Bubna, som nu commanderer Armeens Avantgarde, naaer Weimar. De af Fienderne didsendte Detascheinenter, trænges ud af Staden af Hetmann Platows og de første Afdelinger af Grev Bubnas Corps. Fienderne forfølges en heel Miil fra Staden, søge at vinde Tid ved Auerstedt, til at dække deres, formedelst Veienes Slethed, besværlige Tilbagetog, miste 400 Fanger, hvoriblandt Prindsen af Neufchatels Adjutant. Ved Freiburg lade de 15 Canoner staae, og sprænge 300 Munitionsvogne i Luften. — Den Blücherske Armee besætter Leubingen, Sommerda og Wippach. — Kronpr. af Sverrigs Armee ankommer til Querfurt. — D. 23de. Adskillige Streifecorps sees i Egnen af Erfurt. — D. 24de. Fienderne forlade deres Stilling ved Erfurt, og trække sig igjennem denne Stad til den venstre Bredde af Gera. — Feldtmarschal Blücher har sit Hovedqvarteer i Langensalza. — D. 25de. Dronningen af Sicilien afreiser til Odessa, fra Constantinopel, hvor Sultanen har viist hende megen Udmærkelse. — D. 26de. Keiser Napoleon ankommer med sin Garde til Gotha. Hovedarmeen efterlader et tilstrækkeligt Corps ved Erfurt, og fortsætter uafbrudt sin Marsch. — Fortet Zioba (i Italien) overgiver sig til Østerrigerne. — Kronpr. af Sverrig marscherer mod Nordhausen. Grev Platow og Mansdorfs Streifecorps tilføie Fienden stor Skade. De Franske vedblive at sprænge en Mængde Krudtkarrer i Luften, og lade de Vogne, de ikke kunne medtage, blive tilbage. — Feldtm. Gr. Bubnas Avantgarde trænger frem til Gotha. — Würzburg capitulerer til de Allierede, og 6 Bataillonér tydske Tropper gaae over til Gr. Platow. — I Neapel brændes adskillige engelske Fabrikvarer. — D. 28de. Overanføreren for den forenede østerrigsk-bayerske Armee, Gener. Wrede, som i Ilmarscher var brudt op fra Würzburg til Hanau, angriber denne sidste Stad, og tager en General, en stor Deel Officierer, samt 1200 Soldater til Fanger. — Kongen af Bayern udsteder en Proclamation til sit Folk, hvori han tilkjendegiver det, at han har forenet sig med de allierede Magter; at hans yngste Søn strider i Hærens Række for den store Sag, medens den ældste staaer i Spidsen for Landværnet. — Commandanten i Wittenberg lader alle Soldater af de allierede Armeer, som i forskjellige Fægtninger vare komne i Fangenskab, sætte i Frihed. — D. 29de. Avantgarden af Napoleons Armee ankommer fra Bach over Hüneseld og Gellenhausen til Egnen af Hahnau, hvor den modtages eftertrykkelig af General Wrede, som fratager den 4000 Fanger, for det meste af den unge Garde, hvoriblandt 200 Officierer. — Fortet Lesignans Garnison overgiver sig som Krigsfanger til Østerrigerne. — D. 30te. Napoleon angriber Gener. Wrede med sin hele Styrke paa begge Sider af Hahnauveien. Fiendernes gjentagne og indtil silbig ud paa Natten varende Forsøg, at gjennembryde de Allieredes Centrum paa Landeveien, og tilkjæmpe sig Overgangen over Kinzingenbækken, under Napoleons Anførsel, tilintetgjøres, og de kastes tilbage i Skoven. Om Natten beskyde Fienderne Hahnau, hvori General Wrede opholdt sig, og som kommer i Brand. De opbyde alt for at dække deres Tilbagetog, som de uophørlig fortsætte henad Maynz. — D. 31te. General Wrede forlader Hahnau, og opstiller sig

ved Kinzingenbäkken, hvorfra han tilføier Fienden stor Skade paa deres Tilbagetog. For at forhindre den øvrige Deel af den fiendtlige Armees Tilbagetog, angriber General Wrede om Natten Kl. 2 Hahnau med Storm, bliver saaret i Underlivet, og falder af Hesten, men alt, hvad der modsætter sig, nedsables, Staden tages, og alle Fiendernes Forsøg, at tage den tilbage, tilintetgjøres. 2 fiendtlige Generaler, et stort Antal Stabs- og Overofficierer, samt mange Soldater tages til Fanger. — Platow og Maj. Haddeck af Ulanerne Schwarzenberg med en Streifecommando af Gen. Wredes Armee, støde til Gr. Orloff, angribe Fiendernes Arriergarde ved Gellenhausen, bringe den i Uorden, og tage 20 Offic. og 1500 M. til Fanger. — Gen. Wrede udsteder i Hahnau en Parolbefaling, hvori han siger, at et haardt Saar nøder ham til at nedlægge Commandoen, som han har overdraget til den K. K. Feldtmarschal-Lieut. Gr. v. Fresnel. — Originale Beretninger fra Hert. af Dalmatien (Soult) opfanges, og deraf sees, at Gen. Wellington d. 7de Oct. er trængt ind i Frankrige med 85,000 M., og at han har kundgjort sine Tropper, at de skulle have der deres Vinterqvarteer. — Napoleon ankommer til Frankfurt, og tager, efter nogle Timers Ophold, derfra til Maynz. — Slottet ved Triest overgiver sig til Gener. Nugent, under hvem de østerrigske Tropper staae. — En engelsk Escadre paa 12 Seilere ankommer til Triest, og lægger Beslag paa henved 30 Skibe, der skulle indrage Tropper til en med Engellænderne aftalt Expodition.

November 1813.

D. 1ste. Gr. Orloff-Denidoff angriber Fienderne paa deres Tilbagetog, og fratager dem en Canon. En Canon og 15 Krudtvogne falde Greven i Hænderne ved Bergen, hvor 2 Bataillоner paa 1300 M. strække Gevær for ham. — D. 2den. Frankfurt besættes af østerrigske og bayerske Tropper, og Gr. Fresnel tager der sit Hovedqvarteer. — Hoffet i Stutgard slutter en Alliancetractat med de Allierede, og gjør deres Sag til sin egen. — Storhertugen af Hessen fratræder Rhinforbundet, og forener strax sine Stridskræfter med den østerrigsk-bayerske Armee. — Den østerr. Keiser oversender Gener. Wrede Maria-Theresiaordenens Commandeurkors. — D. 3die. Fyrstendømmet Hil-

desheim forenes, efter en Overenskomst med Preussen, med Prindsregenten af Engellands tydske Stater. — D. 5te. Kongen af Neapel kommer tilbage til sin Residents. — D. 7de. En tydsk Legion oprettes og tages i østerr. Sold. — De Franske trække sig igjennem Düsseldorf og andre Puncter tilbage over Rhinen. — D. 8de. General Taupin bliver angrebet i Spanien, og da han, efter franske Beretninger, kun har 4600 M. at sætte imod 15,000 Fiender, saa maa han med betydeligt Tab trække sig tilbage. — D. 9de. En Expedition gaaer, under Gener. Gr. Nugents Anførsel, under Seil fra Triest. Den deler sig derpaa i 2 Afdelinger, hvoraf den ene, 2 Linieskibe, 1 Krigsbrig, 2 engelske og 8 østerrigske store Transportskibe, styrer ad Ravenna til. — Maj. v. Ostermann tager i Hert. F. Wilhelms Navn Brunsvig i Besiddelse, og opfordrer Undersaatterne til Krigstjeneste. — Fyrsten af Schwarzenberg lader angribe den med Mure omgivne Plads Hochheim, som Fienderne med stor Anstrængelse søge at befæste, og som er besat med 20 Canoner og 2000 Mand. Den tages med Storm; Besætningen redder sig med Flugten, og 800 M., hvoriblandt 25 Officierer, gjøres til Fanger. — De imellem Hochheim og Cassel opstillede Fiender fordrives fra adskillige begyndte Forskandsninger, og maa trække sig, med et Tab af 2 Canoner, til Cassel. — D. 10de. De faa Franske, som endnu ere tilbage, og bivouaquere i Omegnen af Düsseldorff, bryde op, under Div. Gen. Rigauts Commando, og et Detaschement af de Allierede rykke ind. — D. 13de. Kongerne af Preussen og Bayern, og Stor-Hertugerne af Baden og Hessen ankomme til Frankfurt. — D. 14de. Den ene Afdeling af den d. 9de fra Triest udløbne Expedition gaaer til Ankers i Gorobugten. Tropperne sættes i Land imellem Forterne Volano og Goro. Fienderne forlade det første, og det sidste capitulerer. Foruden en Canoneersluppe erobres 12 Canoner. — D. 15de. Fienderne angribe ved Colognola og Caldiero Østerrigerne (i Italien), som tage deres Stilling ved Villanuova bag Alpon. Fienderne søge forgjeves at forcere Broen ved Villanuova. — Vicekongen af Italien angriber den ved Caldiero opstillede Gener. Baron Eckhardt. — D. 16de. Vicekongen maa trække sig tilbage henimod Verona, og

opstiller sine Forposter ved Vago. — 3 østerriaske Bataill. Inf. opstilles paa Monte Bastia, og 4 Bataill. som Reserve foran Montebello; Fienderne trække sig tilbage til Stillingen ved Caldiero. — D. 17de. I Gothenborgs Havn reiser sig en ualmindelig stærk Storm, og af 70 paa Rheden liggende Skibe tage de fleste Skade. — D. 19de. Fra d. 11te til i Dag har Vicekongen mistet 5000 M. af Døde, Saarede og Fanger. Østerrigernes Tab er heller ikke ubetydeligt. — En overordentlig Landdag holdes i Zürich, efter Landammannens Indbydelse. — I Halifax raser en skrækkelig Storm, hvorved mange Skibe forlise, og over 100 tage stor Skade. Adskillige engelske Krigsskibe komme paa Grund, men reddes dog, paa 2 Brigger nær. — D. 20de. Storhertugen af Baden udsteder en Proclamation, hvori han siger, at han, ligesom hans Forgjænger i Regjeringen, hidtil trolig og med store Opoffrelser havde opfyldt sine Pligter mod Frankrige som Allieret; at han, ved de Allierede Magters seierrige Fremskridt forgjeves havde ansøgt hos Napoleon om Neutralitet; at han derfor har forenet sig med de allierede Magter, og at Badens geographiske Beliggenhed, som Nabo af Frankrige, gjør dets Stilling farligere end alle andre Staters, og derfor ogsaa kræver store Offere. — D. 22de. De ved de allierede Fyrsters Hovedqvarteer værende engelske Gesandter, Lord Cathcart, v. Aberdeen og General Wilson, gjøre Kongen af Würtemberg deres Opvartning i Frankfurt. — D. 23de. Napoleon udnævner Hertugen af Massa (Regnier) til Præsident for det lovgivende Corps. (Fortsættes.)

Om Committe-Sedler.

Det er bekjendt, at saavel de i forrige Aar udstedte Bons saavelsom Renterne af alle offentlige Papirer — Creditcasseobligationer allene undtagne — ere sidste 11 Dec. Termin blevne betalte med Committesedler. Mangfoldige, som enten ganske eller for en Deel maa leve af deres Rentepenge, have saaledes modtaget Committesedler. Ikke faa af dem smigrede sig med det Haab, at disse Sedler ville komme til at validere lige med Rigsbankpenge, og en Ubenævnts offentlige Bekjendtgjørelse i No. 11 af Skilderiet bestyrkede dem i dette Haab.

Vel begyndte Committesedlerne, som allerede solgtes med 25 PC. Rabat, uagtet de hvile paa saa sikkert Underpant og svare næsten 4 PC. Rente, at tage nogen Faveur og gaae igjen op til 87 a 88, men de bleve ikke længe staaende paa denne Standpunct, og i Dag (den 28 Febr.) kan man kjøbe dem for 78. Disse Pengerepræsentativer ere blevne en Gjenstand for Speculation, og de ubetydeligste Rygter kunne bringe dem til at falde. Følgen deraf er, at den, der har sat sin Formue i offentlige Papirer, og, som en Virkning af Conjuncturerne, allerede har seet sin Capital betydelig formindsket, seer nu sine Renter henved $\frac{1}{4}$ Deel forringede. Vel er det bleven bekjendtgjort, at Committesedler tages i Betaling for Brænde af Brændsels-Commissionen, og i nogle andre offentlige Casser f. Ex. som Rentebetaling til Banken for $\frac{1}{5}$ Deel, men disse Indbetalingskilder synes at være for faa til at kunne holde Committesedlernes Værdie paa en fast Punkt, og da det ikke er enhver, som har Brænde at modtage eller Renter at betale til Banken, saa see de fleste ingen anden Udvei for sig til at forvandle disse Repræsentativer til almindelig gjængse Penge end ved at sælge dem til Pengehandlere med anseeligt Afdrag, der bliver ganske prekær, ligesom der er flere Sælgere end Kjøbere til og omvendt. — Imidlertid er der ingen Tvivl om, at Committeesedlerne snart vilde vinde betydelig i Credit, og omsider modtages af alle og enhver al pari med Rigsbankpenge, naar det blev de offentlige Casser, især Amtstuerne, paalagte at modtage dem i fuld Betaling, saaledes som de nu udgives. Mange tusinde Mennesker, Enker, Faderløse og Umyndige, hvis hele Indtægt og Livsophold bestaaer i de Renter, som de nyde af de offentlige Papirer, de eie, vilde derved forskaanes for et Tab, som rammer dem, saa længe hine Sedlers Værdiebestemmelse kan vedblive at være en Gjenstand for Børsspeculationer.

(Indsendt.)

At Priserne paa de fleste Artikler, som en Følge af vort saa betydeligen forbedrede Pengevæsen, meget ere faldne er en naturlig Selvfølge. — Man maa saa meget mere finde det besynderligt,

at endskjøndt Kornpriserne nu ligeledes ere dalede til det Halve af det de for kort Tid siden vare, denne Omstændighed dog endnu aldeles ingen Forandring har bevirket i Henseende til Priserne paa det Brød som Hovedstadens Bagere udsælge. Hvorimod Bryggerne dog betydeligen have nedsat Prisen paa Øllet. Ogsaa Sæbe er faldet til det Halve, men Aarsagen dertil skal især være den, at en stor Mængde af denne Artikel kommer i denne Tid over Isen fra Sverrig.

Indenlandske Efterretninger.

Hs. Majestæt Kongen har af sin Chatolcasse skjenket en Sum af 2000 Rbdlr. N. V. som Bidrag til Anskaffelsen af Medikamenter m. m. for Staden Kjøbenhavns Trængende, som i denne trykkende Tid ikke kunne forskaffe sig samme paa Grund af deres Kostbarhed, men som ikke henregnes til dem, der kunne skjønnes at henhøre til Stadens Fattigvæsen.

Kjøbenhavns Børs, d. 25de Febr.
Ved Auction solgtes her: Kongel. Obligationer 36 à 40 Rbdlr., Creditcasse Oblig. 79 Rbdlr. til 80 Rbdlr. 3 Mk., Asiat. Comp. Oblig. 67 til 69 Rbdlr., Brandcasse Oblig. 91 til $98\frac{1}{2}$ Rbdlr., Deposito-Casse Oblig. 43 Rbdlr. (alt pr. 100), Consign. Bankfonds 61 Rbdlr. pr. 50 Spec. — Cours: Altona 2 M. $413\frac{1}{3}$, London 2 M. 13 Rbdlr., Speciecours 460. — For Committeesedler blev givet $77\frac{1}{2}$ pr. 100.

Frederik den Siette af Guds Naade, Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsteen, Stormarn, Dytmarsken og Oldenborg:
Vor venlige Hilsen, og hvad Vi ellers formedelst Slægtskab mere kiært og godt formaae! Høibaarne Fyrste, Elskelige Kiære Hr. Fætter! Vi give Eders Kiærlighed hermed tilkiende: at da Vor Kongelige Villie til Opfyldelse af Fredstractaten af 14de Januar d. A. er Eders Kiærlighed meddeelt i Vore under 17de og 19de Januar, samt 8de Februar d. A. til Eder ergangne naadigste Befalinger, og Vi saaledes maa antage, at hvad Eder af Os er bleven paalagt angaaende de Commissarier at udnævne, med hvilke Norges Fæstninger bør overleveres, allerede er udført, ligesom og at Eders Kiærlighed, efterat have ordnet Alt, forlængst har været betænkt paa at forlade Norge: Saa ville Vi herved naadigst have Eders Kiærlighed entlediget fra det Eder anbetroede Statholderskab; hvorhos Vi dog, med Hensyn til om noget endnu maatte staae tilbage at udføre, her igientage Vore forhen givne Befalinger, paa det at saadant uden Ophold kan vorde udført; hvorefter Eders Kiærlighed strax ville forlade Norge. Vi tilkiendegive derhos Eders Kiærlighed Vor Allerhøieste Tilfredshed, og Vort Hjertes Tak for Alt, hvad af Eder er bleven udført i den vigtige Post, som hidtil var Eders Kjerlighed med uindskrænket Tillid betroet. Vi forblive Eders Kjerlighed med al Kongelig Naade stedse iltilgedan og bevaagen. Skrevet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, d. 22de Februar 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.
Frederik R.

Kaas.
Cold. Bülow. Monrad. Örsted. Berner. Lassen.
Bentley.

Til
Hans Høihed, Prinds Christian Frederik til Danmark, angaaende at afstræde fra Statholderskabet i Norge, og forlade dette Rige.

Kongelig Bekjendtgjørelse.

Vi Frederik den Siette, af Guds Naade, Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken og Oldenborg ꝛc., byde og befale herved alle civile og militaire Embedsmænd i Riget Norge, i Henhold til den mellem Danmark og Sverrig under 14de f. M. afsluttede Fredstractat sammes 15de Artikel 5te Post og 16de Artikel, at de, enhver for sin Embedskreds, saafremt dette ikke allerede er skeet, ufortøvet aflevere alt hvad hver især er anbetroet, være sig Fæstninger, faste Pladser, Arsenaler m. v., samt Kronens Eiendomme og Tilliggender, hvorved de nøiagtigen have at holde sig Vort Danske Cancellies Bekjendtgjørelse af 5te denne Maaned efterrettelige.
Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 22de Februar 1814.

Frederik R.

Kaas.
Cold. Bülow. Monrad. Örsted. Berner. Lassen.
Hansen. Fischer.

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstidenden.)

(Slutning af Hs. Kgl. H. Kronprindsen af Sverriges Proclamation til det franske Folk; see No. 17.)

De allierede Magter ville ikke sønderlemme Frankrige. De ville at det selv uafhængigt skal erkjende andre Nationers Uafhængighed. De tilbyde det Fred, og fordre den. De fordre den, fordi Verden behøver den, og fordi de sætte deres Ære i at ende Verdens Trængsler. De fordre Freden af det franske Senat, og dersom Senatet ikke vover at stemme for denne almeenønskede Fred, saa fordre Hærene den af Hærene og Folket, af hine lemlæstede, forraadte, forladte Hære, af hiint for Mænd blottede, med Skatter betyngede Folk, hvis ædleste Følelser man angriber, hvis Børn man river bort, hvis Industrie man paalægger tunge Lænker, og som, siden Napoleon kom til at beherske det, hverken har Roe for den nærværende eller Sikkerhed for den kommende Tid.

Franske! skuer omkring Eder! Endnu staaer Afgrunden aaben, endnu er den Haand hævet der kan nedstyrte Eder deri. Skal den ogsaa nedstøde den sidste af Eder? Ville I taale at et heelt Folk gaaer tilgrunde? og see I ikke at intet formaaer at bedre den Ubarmhjertige, som Skjebnens Spil har gjort til Eders Behersker! Hvor er i det hele, før saa lykkelige Frankrig den Mand, som nød sin Frihed og sit Liv, og til hvem Napoleons Decreter ikke naaede?

Tvinger ham derfor til at indgaae den Fred man fordrer af Eder. Skulde derimod det franske Folk og dets Hære, ved et grusomt Tilfælde, som stedse er Følge af en tyrannisk Statsindretning, ikke kunne erklære sig for Freden, saa ville de Allierede beklage, at de ikke paa anden Maade kunde naae Frankrigs Undertrykker end gjennem en Nation som de agte, og selv da skal deres Ønske stedse blive: Korsikaneren Krig! det befriede Frankrig Integritet, Fred og Venskab!

Paris, den 30 Jan. Den 1ste Jan. holdt Keiseren følgende Tale til Medlemmerne af det lovgivende Corps, der aflagde ham den sædvanlige Nytaarscompliment: "Jeg veed der gives Forrædere iblandt Eder, som gjerne vilde bevæge mig til at undertegne en Fred, endnu skammeligere end den Frankrigs Fiender virkelig foreslaae. I vilde gjerne see mig, ligesom den ulykkelige Ludvig den Sextende, blive bragt til Schaffotet; men jeg skal vide at forekomme slige Udaadsscener. Enhver af Eder gaaer tilbage til sit Hjem. Jeg veed at I der kunne stifte Ondt; men jeg vil lade Eder bevogte, og naar den Tale, man har holdt i Eders Midte, bliver bekjendt i Departementerne, saa vil jeg lade samme aftrykke i Moniteuren med Anmærkninger, og I ere personlig ansvarlige for hvad deraf kan flyde. Jeg vil reise hen at stille mig i Spidsen for min Armee; jeg vil trænge Fienderne tilbage paa deres egen Grund, og i en Tid af 3 Maaneder have tilkjæmpet mig en hæderlig Fred eller ikke være mere." — Derpaa vendte Keiseren sig til Pariises Mairer og sagde: "Eder, mine Herrer, overdrager jeg Organisationen af Nationalgarden i Paris. Jeg anbefaler Eder et forsigtigt Valg af de Personer som skulle commandere den. Jeg overdrager Eder Keiserindens og Kongen af Roms Beskyttelse. Jeg skal vende tilbage til Eder, og vide at udmærke dem som vise sig min Tillid værdige."

Paris, d. 25 Jan. Moniteuren for i Dag indeholder Følgende: Da Hs. Maj. Keiseren øieblikkelig maae afreise, for at stille sig i Spidsen for sine Armeer, saa har Allerhøistsamme ved et aabent Brev af 23de d. M. overdraget Hendes Majestæt Keiserinden Regentskabet under hans Fraværelse. Endnu samme Dag aflagde Hds. Maj. Keiserinden i en Raadsforsamling af de franske Prindser, Stordignitarier, Kabinets- og Statsministrene, Eden som Regentinde i Keiserens Hænder.

Danzig, den 3 Febr. Hertug Alexander af Würtemberg, som commanderede Beleiringscorpset for Danzig, har tilkjendegivet den herværende Regjering, at Danzig med sit Territorium nu igjen gaaer tilbage under Kongelig Preussisk Høihed. General v. Massenbach har ogsaa i Dag, paa Hs. Majestæts Befaling, overtaget Stadens Bestyrelse. Indvaanerne lagde deres Glæde for Dagen ved frivillig at illuminere, og ved rigelige Pengebidrag for saarede og syge Krigere.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 20.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 8 Martii 1814.

Om Committee-Sedlerne.

(Indsendt.)

Forfatteren til det, som i Dagen No. 55 er indrykket, angaaende Committee-Sedlerne, finder disse Sedlers ubetingede Modtagelse ved de Kongelige Casser ikke tilraadeligt, fordi den circulerende Seddelmasse derved vilde forøges med 5 Millioner. Er det Forfatterens Mening, at Committee-Sedlerne ikke bør modtages i de Kongelige Oppebørseler, fordi de ikke skulle blive ligesaa gode som den ene autoriserede Landemynt, og denne Landemynt altsaa derved vorde forøget med 5 Millioner, — saa spørges: hvori vil da Skadeligheden af denne Forøgelse vise sig? Vil den virke til Skade for Rigsbanken, for Finantserne, eller Landets almindelige Creditvæsen? — Rigsbanken kan, efter dens Fundation, ikke erklære sig imod Circulationen af utvungne Betalingsmidler. Den har heller ingen Interesse derved. End ikke om disse utvungne Betalingsmidler vare mere søgte end dens egne Sedler. Det vedrører ei Rigsbanken, om der i Landet circulerer fremmede eller indenlandske Banksedler, naar de ikke ere et tvungen Betalingsmiddel. Den modtager og udbetaler ikkun sine egne Sedler. Finantsvæsenet kan desuden ligesaalidet lempe sig efter Bankindretningen som Rigsbanken tør tillade sig, uden for dens Fundation, at lempe sig efter Finantserne, om saadant, hvilket ikke er Tilfældet, blev forlangt.

For Finantserne var det vel saare ønskeligt, om Committee-Sedlernes Indførelse ikke havde været fornødent. Men da Nødvendigheden byder det, saa maa den fuldkommenste Circulation af disse Sedler være Finantserne kjærkommen. Hans Majestæts Forventning, udtrykt i Placaten af 8de Jan. d. A., at enhver Hans Undersaat vil lette og fremme Sedlernes Omløb, giver tilfulde tilkjende, at Diemedet af disse Sedler ei, som den ærede Forfatter synes at antage, er, at de blot skulde være Obligationer, og ei andet. For Banken som for Finantserne kan altsaa den fuldstændigste Circulation af Committee-Sedlerne ikke andet end ansees for ubetænkelig; for Finantserne endog meget tilraadelig, da den letter Skatternes Indbetaling, og derved sætter Den Kongelige Casse istand til at anvende de indkomne Sedler til nye Udbetalinger. Ikke vil jeg derved tale deres Sag, som ei have erlagt Mobiliesskatten, og nu ville betale den i Committee-Sedler. Denne og alle de Skatter, som vare anordnede forinden Placaten af 8de Jan. 1814 udkom, maae naturligviis betales i Rigsbanksedler; saameget mere, som Langsomheden med de forinden denne Tid forfaldne Skatters Betaling, tildeels har gjort Committee-Sedlers Indførelse fornøden.

Landets almindelige Creditvæsen har i alt hvad der angaaer ufunderede Pengerepræsentativers Indførelse, den vigtigste Stemme. Statsfonds, hvorunder forstaaes alle offentlige Obligationer, nedsættes i deres Værdie, naar Betalingsmiddelet for Renterne er abitrair. Med Hensyn hertil maa det derfor ligeledes ansees ønskeligt,

at saavel den fattige som rige Rentenerer erholder et Repræsentativ, som har en almindelig anerkjendt, skjøndt utvungen Værdie. Penge- og Vexelcoursen vilde allene blive bestemte efter Rigsbankfedlernes Credit. Paa den har derfor Committee-Sedlerne ligesaa liden Indflydelse, som paa selve Rigsbanken, hvilket i det foregaaende er omtalt. Hvo mindes ikke Laaneinstitut-Sedlerne og Skatkammerbeviserne i Hertugdømmene? Hvor længe gik de ikke næsten al pari med Specjes, og dog vare de ikke funderede i Banken; deres Credit bestod deri, at Regjeringen, som udgav dem for fuld Betaling, ogsaa modtog dem derfor, og vi finde i det omvendte Forhold i Henseende til Committee-Sedlerne, naturligviis ogsaa Aarsagen til disses Miscredit. De holsteenske ufunderede Sedlers Skjebne var ikke Sedlernes Skyld, men den uforholdsmæssige Mængde, som deraf havde maattet sættes i Omløb. Forholdet af slige Sedler maa kunne lempes efter deres muelige Anvendelse i offentlige Betalinger, istedet for fundeerte Banksedler. Fordrer Nødvendigheden, at et større Antal udgives, saa er det ønskeligt, at jevnsides hermed, ved et almindeligt Paabud, Leiligheden til det større Antal Sedlers Anvendelse i samme Betalinger, forholdsmæssig udvides. Med Hensyn til Landets almindelige Creditvæsen, kan det altsaa ligesaa lidet ansees betænkeligt, at den af Hans Majestæt besluttede Forøgelse af 5 Millioner i Circulationsmassen, modtages i de Kongel. Casser for samme Betalinger, som de deraf udgives. En Indretning til Committee-Sedlers, om det end kun var indskrænkede, Omvexling i Rigsbankpenge, vil fuldende den Troe jeg har, at enhver god Embedsmand og Borger gjerne af den Kongel. Casse vil modtage de Sedler, han eller andre dertil igjen for deres fulde Værdie kan anvende til Indbetalinger.

Endnu et Var-Ord om Committee-Sedler.

Man kan ikke andet end give Forfatteren af Stykket om Committee-Sedler, i Dagen No. 55, Ret, naar han siger, at ingen Green af Statsstyrelsen bliver mere kritiseret end Finantsernes Forvaltning, og som alle troe bedre at forstaae end denne. Men mindre Ret maa man give ham,

naar han siger: "meget faa ere de Sindige, som afholde sig fra en Dom over en Sag, til hvis Bedømmelse de færreste besidde de fornødne Data, eller som ærligen erkjende det Vanskelige, for ikke at sige det Umuelige i at gjøre de Fleste, end sige Alle tilpas" — thi alle de, som uforbeholden have givet deres Mening tilkjende om Pengeforandringen, synes i den sindigste Tone at have skildret os dens store Fuldkommenheder og de velgjørende Virkninger, den for Fremtiden kunde love. — Naar Forfatteren fremdeles siger, "at den langt større Deel derimod veed, hvorledes Alt kunde have været langt bedre indrettet, og utilbageholdende giver sin Mening derom tilkjende", saa er dette en Paastand, som Erfaringen ingenlunde stadfæster. Vil man være upartisk, maa man tilstaae, at ingen af de i Aaret 1813 i Anledning af Pengeforandringen offentlig fremsatte Meninger have indeholdt mindste Indvending mod denne Forandring eller mindste Tvivl om dens Ufeilbarhed; men alle gik meer eller mindre ud paa, at udvikle, bevise og tydeliggjøre dens Fuldkommenheder. De fleste andre Mennesker vidste under hele Krigen ikke at raade sig selv, mindre Staten, og greb i deres Raadvildhed snart til dette, snart til hiint Nødanker, for i dette almindelige Skibbrud at redde, hvad de kunde, paa det første det bedste Vrag, de stødte paa. — Men naar nu mange af disse Skibbrudne ikke med Vismands-Mine, men med sand Veemod beklage deres Skjebne, der, skjønt en nødvendig Følge af Landets Tilstand, dog altid er og bliver en Ulykke for dem, har man da Grund til at harmes over deres Domme, kunde det end godtgjøres, at de indeholdt "noget Inconseqvent og Umodent"? Er det os da ikke alle noksom vitterligt, med hvilken uimodstaaelig Magt vort uheldige Pengevæsens engang brudte Dæmning overgav saa mange Tusinde til Armod og Fortvivlelse? Hvor mange forhen lykkelige Familier ere ikke blevne ulykkeliggjorte, hvormange drivtige og retskafne Menneskers Sindsrolighed forstyrret blot ved vort Pengevæsen? Hvor mange have tilsat deres Helsen, ja Forstand ved den bestandige Grublen over deres Fremtids Skjebne og den Forarmelse, som deres Penges daglige Forværrelse, truede med? Fortjene alle disse Ulykkelige ikke i det mindste Skaansel og Mildhed? Bør man fortænke den, der seer Frugten af et heelt Livs møisomme Stræ-

den, som engang kunde holde den kraftesløse Olding skadesløs for den kraftfulde Ynglings og Mands sure Arbeide, tilintetgjorte i en eneste Storm, — tilintetgjorte i en Alder, da han mangler Kraft til at pløje sin Ager paa ny, og Sæd til at besaae den med paa ny — at han i det mindste søger at give sit Hjerte Luft? — Hvad Forfatterens Bevisgrunde for Committeesedlers Ikke-Modtagelse i Skattebetalinger angaaer, da ere de af den Natur, at en fuldstændig Udvikling deraf ikke synes saa ganske nødvendig. Naar han paastaaer, at "Committe-Sedler" (altsaa og de paa 5 Rbdlr. lydende) ere "Obligationer", saa er dette Argument allerede nok til at gjøre alle hans Modstandere vaabenløse. Hans Paastand synes nu ogsaa saa meget mere at bekræftes derved, at disse Obligationer ikke allerede staae blot "nogle PC." men 27 PC. under Rigsbanksedler.

(Indsendt.)

Det i Bladet Nyeste Skilderie af Kjøbenhavn No. 18 om Committee-Sedlerne Indførte sluttes paa en Maade, som om Forfatteren ønskede til Bedste for Enker og Faderløse, der have faaet bemeldte Sedler som Renter af dem tilhørende Kongelige Obligationer, at disse Statspapirer maatte, ved at modtages i Betaling ved de Kongelige Kasser som Rigsbankpenge, gives Adgang til at gaae i Circulationen pari med disse.

Til Oplysning om, hvorvidt sligt Ønskes Opfyldelse vilde være til Gavn eller Skade for de Personer paa hvis Vegne det fremsættes, er det vist nok værd at lægge Mærke til, hvad der af de berørte Obligationer virkelig er oppebaaret i Renter i nysafvigte 11 Dec. Termin, sammenlignet med hvad der blev givet i Terminen før Oprettelsen af Rigsbanken, med hvis Indretning det Ønskede ei kan bestaae:

100 Rdlr. i Kongelige Obligationer gave, i 11 Dec. Termin 1812, 2 Rdlr. D. C. i Rente, som, efter da værende Bank-Cours 1700, udgjorde $\frac{2}{17}$ eller ei fuldt $\frac{1}{8}$ Rdlr. Hamb. Banco.

Sammenlignet med Rug, dengang 84 Rd. D. C. pr. Td., udgjorde disse 2 Rdlr. D. C. $\frac{1}{42}$ Td. Rug.

— — Byg, dengang 45 Rd. D. C. pr. Td., udgjorde disse 2 Rd. D. C. $\frac{1}{22}$ Td. Byg.

Sammenlignet med Havre, dengang 32 Rd. D. C. pr. Td., udgjorde disse 2 Rd. D. C. $\frac{1}{16}$ Td. Havre.

Altsaa i Gjennemsnit omtrent $\frac{1}{23}$ Td. Sæd.

100 Rdlr. i Obligationer gave, i 11 Dec. Termin 1813, 1 Rbdlr. S. V. Renter eller $11\frac{1}{4}$ Rd. D. C., betalte i Committee-Sedler, som, omsatte til disses laveste Pris 77 Rdlr. pr. 100, udgjøre 8 Rdlr. 63 ß. D. C. Da Bank-Coursen nu staaer omtrent 2700, udgjøre disse 8 Rdlr. 63 ß. paa det nærmeste $\frac{1}{3}$ Rdlr. Hamb. Banko.

Sammenlignet med Rug, nu omtrent 90 Rd. D. C. pr. Td., udgjør denne Rente omtrent $\frac{1}{11}$ Td. Rug.

— — Byg, nu omtrent 66 Rd. D. C. pr. Td., udgjør denne Rente omtrent $\frac{1}{8}$ Td. Byg.

— — Havre, nu omtrent 36 R. D. C. pr. Td., udgjør denne Rente omtrent $\frac{1}{4}$ Td. Havre.

Altsaa i Gjennemsnit omtrent $\frac{1}{7}$ Td. Sæd.

Kongelige Obligationers Capitalpris var ved Dec. Terminen af 1812, 90 Rd. D. C. for 100 Rd. i Obligationer, altsaa ved Coursen 1700 omtrent $5\frac{1}{3}$ Rdlr. Hamb. Banko.

Nu er deres Pris omtrent 230 Rd. D. C. pr. 100 i Obligationer ved Coursen 2700, altsaa omtrent $8\frac{1}{2}$ Rdlr. Hamb. Banko.

I 1812 fik Obligations-Ihændehaveren fuld Betaling i gangbare Penge; i den paaklagede Termin nedsat Rente og kun Creditbeviser. Hvorved staae de sig bedst? Kunne de ønske sig betalte ved saadanne Midler som i 1812? Var det tænkeligt, at Committee-Sedlerne bleve indblandede i Rigsbankpengenes Circulation og denne saaledes vilkaarlig blev forøget, saa vilde snart Renten falde i sin Værd til at føde og klæde Enker og Faderløse, meget under hvad den nu er.

Kjøbenhavn den 5te Marts 1814.

Historisk Kronike.

(Fortsat.)

Februarii 1814.

D. 1ste. Foreløbende Omstændigheder ved det store Slag den 1ste og 2den Febr. En fiendtlig Oberstlieutenant fanges, og af

hans medhavende Depecher erfares, at Napoleon, ankommen til Armeen, har besluttet, fremdeles at gaae offensiv frem over St. Dizier; at en Befaling til Marschal Mortier byder, at Troyes og Aube skulle forlades, og han selv skal støde til den fremrykkende Armees høire Fløi, hvoraf sees, at Fienden søger et Slag, og da han har forenet sin hele Armee, saa beslutter Feldtm. Blücher at nærme sig Storarmeen. Man gjør Anstalter til Afmarsch, men i det samme rykker Fienden med stærke Colonner frem mod Brienne. Kl. 3 om Eftermiddagen. Fienden opstiller sig med den høire Fløi i Dienville, med Centrum i La Rothiere og med venstre Fløi i Chaumenil. Han udvikler en betydelig og den Schlesiske Armee langt overlegen Stridskraft. Fienden rykker frem, og den allierede Hovedarmee ligesaa. Feldtm. Schwarzenberg beretter Feldtm. Blücher, at Kronprindsen af Würtembergs og Gr. v. Giulays Corps saavelsom den russiske Grenadeerreserve ville ankomme d. 1 Febr. ved Trannes. Han overdrager Blücher at angribe, med disse Tropper og den schlesiske Armee, Fienden, medens Gener. Wrede trænger fra Doulevient frem mod Brienne. — Feldtmarschallen bestemmer Angrebet til d. 1 Febr. om Middagen i tre Colonner. Kronprindsen af Würtemberg skal angribe Chaumenil, Gen. v. Sacken La Rothiere, Gener. Giulay Dienville. De russiske Grenaderer blive staaende som Reserve. Terrainet er meget slet, og forhindrer Skytsets Befordring; det Halve af Gen. v. Sackens Artillerie maa man lade sidde fast i Dyndet, for ved dobbelt Forspænd at faae det den anden Halvdeel kjørt frem. Kl. 3 er Slaget almindeligt. Af og til fordunkler Snefog Luften, og Ilden maa paa begge Sider tie, fordi de stridende Parter ikke kunne see hinanden. La Chivry, som Kronprindsen har taget, tabes, men tages igjen, efter at Prindsen har kastet 8 Bataillоner derind. Gener. v. Sacken erobrer Landsbyen La Rothiere. Det fiendtlige Cavallerie kastes og forfølges. — D. 2den. Feldtm. Blücher lader Tropperne Kl. 7 om Morgenen rykke frem, for at fornye Slaget; men Fienden har kun kastet en svag Arriergarde til Brienne, for at dække sit Tilbagetog til Lesmon. Napoleon lader Brienne, hvor han nød sin første militaire Opdragelse, stikke i Brand. Fienden fordrives og forfølges lige i Retningen ad Paris til. — De Franskes Tab anslaaes til 20,000, de Al-

lieredes til 6000. De Allierede vare 100,000 Mand i Træfningen, og 67,000 i Reserve. De af Colloredo, Wittgenstein, York og Kleist commanderede Corps komme ikke til at fægte. Frugten af begge Dages Seire anslaaes til 28,000 Mand og 200 Canoner. 5 Franske Generaler ere faldne eller saarede. Blandt de første ere Gen. Andreossy og Flahaut. — Admiral Cochrane afseiler fra Portsmouth, for at tage Overbefalingen ved de americanske Kyster. — Østerrigerne rykke ind i Mailand. Vicekongen lader alle Kostbarheder bringe til Mantua. — Dronningen af Sicilien ankommer til Wien. — D. 3die. Keiser Napoleon vil vove det Yderste, men hans Generaler, især Marschal Ney, viser ham det Umulige deri, og faae ham til at afstaae fra sit Forsæt. — De Allierede vedblive at fægte med Held, tage atter 5000 Franske til Fanger og erobre mange Canoner. — Conferencerne i Chatillon-sur-Seine imellem de Allieredes Gesandter og Hertugen af Vicenza (Caulincourt) tage deres Begyndelse. En Strækning af 2 Mile omkring Staden erklæres for neutral. — Fienderne forlade Stillingen ved Rivoli, og de omkring Ala, Roverodo og Trient cantonerende Østerrigere marschere ad Verona. — Gen. Massenbach overtager, efter Kongen af Preussens Befaling, Gouvernementet i Danzig, som tilligemed sit Gebet igjen er lagt under preussisk Herredømme. Staden bevidner sin Glæde ved Illumination ꝛc. — D. 4de. I Triest bekjendtgjøres en af Kongen af Neapel d. 17 Jan. udstedt Proclamation, hvori han siger, at retmæssige Aarsager have bevæget ham til at søge en Alliance med de forenede Magter imod Napoleon, og at han har havt den Lykke, at hans Forslag er bleven antaget; at han har afstaaet de 3 Øer, der ligge lige over for Neapel (Ischia med 18,000 Indbyggere, Procita med 18,000 og Capri med 3500 Ind.), og, imod lovet tilstrækkelig Erstatning, hele Flaaden (1 Linieskib, 1 Fregat og nogle Brigger, ialt over 80 Seilere) *). — Keiserinden af Rusland ankommer til Bruchsal. Hendes Moder Arveprindsessen af Baden og Dronning Frederikke af Sverrig ere reiste hende i Møde. — D. 5te. Engellænderne passere med 2 Fregat-

*) For faa Aar siden er et Corps Marineofficierer bleven installeret, og et Corps af 400 Marineinfanteriesoldater, 200 Canonerere og 100 Arbeidere bleven dannet.

ter, 2 Brigger og nogle Canonbaade den af de Franske for utilgjængelig anseete Passage ved Blissingen, uden Tab, og een af Briggerne afskjærer Samfærslen mellem Fortet Batz og Antverpen. — Keiseren af Østerrige afreiser til Bar-sur-Aube. — Kronprindsen af Sverrig afreiser fra Hannover til Preussisk Minden. — Gen. Radiwojewich besætter Verona, og rykker frem mod Minciofloden, efterat Fienden har seet sig nødsaget til at trække sig tilbage til Mantua, hvor Vicekongen har kastet 14,000 Mand ind, og derpaa trukket sig med sine øvrige Tropper ad Cremona. — Man skrider til at blokere Mantua. — D. 7de. Troyes tages af de Allierede, (efter nogle Beretninger) med Storm. Napoleon har en fast Stilling ved Nogent. — Antverpen bombarderes. — D. 8de. Kongen af Sverrig udsteder en Proclamation til Nordmændene, hvori han tilkjendegiver dem, at svenske Tropper, paa Grund af Norges Afstaaelse, ville betræde deres Grændser; at de som Ætlinge af samme Stamme som Norges Folk, komme for at befæste deres Rettigheder og Frihed; at Generalgouverneuren skal raadspørge de meest anseete Mænds Indsigter iblandt dem, for at gjøre Forslag til en Statsforfatning, efter deres Tarv, hvilende paa de to Rettigheder at yttre sig ved sine Befuldmægtigede og beskatte sig selv; at Kronprindsen skal vide at agte disse Rettigheder høit, og forplante samme Sindelag paa sin Søn; at Kongen har truffet alle fornødne Foranstaltninger, for at paaskynde Korns Tilførsel ꝛc. — D. 9de. Kronprindsen af Sverrig ankommer med sit pragtfulde Følge til Cöln. Den russiske General Woronzow ankommer med Avantgarden af sit 12 til 15,000 Mand stærke Corps til Cöln. — D. 11te. Thournay forsvares endnu af 1500 Mand fransk Infanterie og nogle Gensd'armer. — Antverpens Bombardement, der uagtet det har anrettet stor Skade, ikke kan skade Skibene, forvandles til en Blocade.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Forordning for Kongeriget Danmark, angaaende hvad i Henseende til Franske, som opholde sig i Riget, samt de Skibe og Varer, der ere fransk Eiendom, bør iagttages.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark ꝛc., gjøre vitterligt, at, da Vi have fundet fornødent, at erklære Keiseren af Frankerig Krig, saa ville Vi allernaadigst, at der i Henseende til de Franske, som for Tiden opholde sig i Vort Rige Danmark, samt med de Skibe og Varer, der sammesteds befindes at være fransk Eiendom, skal forholdes paa følgende Maade.

§. 1. Enhver sig her i Riget opholdende Mands- eller Qvindesperson, der er fransk af Fødsel, eller paa nogen Maade staaer i Forbindelse med den franske Stat eller dens Regjering, skal, inden 3 Dage efter denne Vor Forordnings Bekjendtgjørelse, personligen anmælde sig for Stedets Politiemester, og for denne opgive sit Navn, sin Boepæl og Næringsvei.

§. 2. Anmældelsens Rigtighed bør af forbemældte Øvrighed strax undersøges, og derhos nøiagtigen antegnes: a) hvilke af de Anmældte der her i Riget have vundet Borgerskab, eller have faste Eiendomme, eller nogen Fabrikdrift eller og anden saadan lovlig Næringsvei; b) hvilke der som Søefolk maatte være forhyrede med danske eller venskabelige og neutrale Handelsskibe; c) hvilke der ere i fast Arbeide eller stadig Tjeneste, og d) hvilke der ikke have nogen stadig Næringsvei, Profession eller Tjeneste, til hvilken Classe de franske Embedsmænd blive at regne, som have søgt Tilflugt i Vore Lande, efterat have maattet begive sig bort fra de Steder, hvor de, i Følge deres Forretninger, opholdt sig, saa og de, som Deeltagelse i Kaperudrustninger have ført hid. — Om samtlige bør det tillige anmærkes, hvorlænge de have opholdt sig her i Landet, og hvorvidt deres Forhold hidtil har været ustraffeligt eller ikke.

§. 3. Naar saadan Undersøgelse er anstillet, skal Politieøvrigheden betyde dem, at de inden en Frist af 14 Dage skulle forlade Vore Lande; i modsat Fald vil der blive at forholde efter de Regler, som i det følgende foreskrives.

§. 4. De, som befindes at henhøre blandt dem, der i §. 2 under a og b ere omhandlede, skulle, hvis de vælge at forblive her, opfordres til at aflægge deres Eed paa, at de ikke staae i Forbindelse med den franske Regjering, samt at de hverken umiddelbart eller middelbart ville indlade sig i nogen Brevvexling med Samme eller dens Undersaatter,

eller foretage noget, som i mindste Maade kunde skade den danske Stat eller gavne dens Fiender.

§. 5. De, som i §. 2 nævnes under Litr. c, og attraae at forblive her, skulle aflægge en Eed af lige Indhold, som i §. 4 er foreskrevet, og derhos forpligte sig til at forblive i den Tjeneste, hvori de nu ere, og ikke forlade Samme uden med den Øvrigheds Vidende og Tilladelse, for hvem de nu have anmældt sig. Deres Mestere, Huusbonder eller Madmødre skulle tillige forekaldes og adspørges, om de ere villige til fremdeles at beholde disse deres Arbeidere eller Tyende, og formanes, naar de love Saadant, til, at anmælde for Politiet, om de skulde finde gyldig Aarsag til at gjenkalde dette deres Løfte. Forlader nogen Arbeide eller den Tjeneste, hvori det er tilladt ham eller hende at forblive, bør Saadant af Mesteren eller Huusbonden eller Madmoderen ufortøvet anmeldes for Stedets Politie, under Mulct fra 5 til 50 Rbdlr. Sølvværdie efter Politierettens Kjendelse og med Hensyn til den Skyldiges Vilkaar.

§. 6. Alle dem, som aflægge den befalede Eed og opfylde de foreskrevne Betingelser, forsikkres rolig Besiddelse af deres Eiendomme, og de kunne ubehindret vedblive det Arbeide og de Forretninger, hvortil de have bestemt sig.

§. 7. Alle de, som ikke kunne henføres til nogen af de i §. 2 under a, b og c benævnte Klasser, ligesom og de, der ikke ville aflægge den foreskrevne Eed, skulle, naar de ikke findes villige til at imodtage Reisepasse, for at forlade Vore Lande inden den dem forelagte Frist, begive sig til det eller de Steder, som efter Overøvrighedens nærmere Foranstaltning anvises dem. Hertil bør vælges Steder, som ligge udenfor de almindelige Landeveie. I øvrigt skulle de sættes under Politiets strængeste Opsigt, samt ingensomhelst Brevvexling tilstedes dem; og bør Politiet drage Omsorg for, at de, som mangle Formue, erholde Saadant for passende Arbeide, hvorved de kunne ernære sig.

§. 8. Koner og Børn dele i alle foranførte Henseender Mandens, Faderens, eller Forsørgerens Skjæbne.

§. 9. De, som befindes at handle mod den aflagte Eed, eller at overtræde, hvad der i Følge Samme foreskrives, maae vente sig at blive anseete, som Landets Fiender, og at vorde behandlede som saadanne.

§. 10. Paa franske Skibe i Almindelighed, som befindes i Danmark, skal der ufortøvet lægges Beslag, hvormed forholdes efter de Regler, som i Forordningen af 9de Sept. 1807 og dertil hørende Befalinger, tilforn vare givne.

§. 11. Endvidere skal der ogsaa lægges Beslag paa alle Vareforraad, tilhørende den franske Regjering eller dens Undersaatter. Til den Ende befales det Enhver inden 3 Gange 24 Timer, efter denne Vor Anordnings Kundgjørelse, skriftligen at opgive de Varer, som for fransk Regning ere ham betroede, enten paa Transit- eller Creditoplag, eller som af ham haves i Forvaring og til Forhandling for samme fremmede Regning, enten paa Grund af Consignation, eller Commission, eller paa anden Maade. Alt under af at erlægge de fordulgte Varers dobbelte Beløb.

§. 12. Anmeldelser om ovennævnte Varer bør afgives til den for ethvert Sted anordnede Varecontrolcommission og indsendes til Vort General-Toldkammer. Naar alle Fortegnelser der ere indkomne, blive de samlede at forelægge Os til nærmere allerhøieste Beslutning. I øvrigt følges der og, i Henseende til de seqvestrerede Varer, de Regler, som i Forordningen af 9de September 1807 ere foreskrevne. (Fortsættes.)

Husum d. 22de Februar. En Reisende, som just kom igjennem Friedrichstad ved Eider Kongens Fødselsdag, beretter, at denne Dag høitideligholdtes med stor Inderlighed og Glæde. Nogle 50 Skibe, hvoriblandt mange store, prangede med Flag og Vimpler af alle Farver. Capitain Fischer af det schlesvigske Jægercorps lod sit Compagnie opmarschere en Parade uden for Staden, holdt derpaa en liden passende Tale til sine Folk i Anledning af Kongens Fødselsdag, hvorpaa fulgte et almindeligt Hurraraab, og 3 Musketsalver. Kl. 4 om Eftermiddagen samledes alle Stadens Kongel. Embedsmænd og anseete Borgere, samt adskillige Hamborgske Kjøbmænd, som opholde sig der, til et glad Maaltid. Førend dette Maaltid holdt Præsten en passende Tale. Adskillige Skaaler udbragtes for Hs. Majestæt, af Stadens første Øvrighedsperson, under Musikens Lyd og Canonernes Torden. Om Aftenen var Staden paa det prægtigste illumineret fra øverst til nederst. Skipperne feirede ligeledes Monarkens Fødselsdag, og det Militaire gav et Bal efter Officierernes Foranstalt-

ning. Alle glædede sig paa den kommende Tid. — Paa min Reise til Rendsborg besaae jeg de af de fremmede Tropper over Eider anbragte 3 Skibsbroer. I Bargen i Lexfähen ere to Broer, som ere slagne paa 22 Skibe, og til Hohnen fører en Bro, som er slagen paa 17 Skibe. En saadan med Master forsynet Bro er et besynderligt Syn. I Skibene boede Skipperne. Broerne ere meget faste og stærke. Man troer at befinde sig i en Skov og i et Nabosted. En overordentlig Mængde Tømmer, Bjelker, Brøder, Jern ꝛc. er der medgaaet til disse Broer. To Broer skulle med det første afbrydes. De ere alle tre, som man fortæller mig, blevne anlagte af en Major Grev Caboga, og siden blevne fortsatte under Opsigt af en sachsisk Ingenieurofficier. Naar Isen engang gaaer op, ville disse Broer være udsatte for meget ved den stærke Strøm, naar det er Ebbe og Flod. Man befrygter, at Isgangen vil ødelægge den største Deel af Skibene. Imidlertid troer man, at de, saasnart det bliver Toveir, ville vorde afbrudte. I Landsbyen Hohn var nylig den russiske General v. Pahlen afgaaet. Han laae der med 4 til 5000 Mand. Der skal ogsaa have været store Magazinforraad i denne Landsby. Da jeg kom igjennem Hohn, var der stor Mangel paa de første Fornødenheder. I Egnen omkring Rendsborg seer det meget forandret ud; alle Træer i Alleerne ere fældede; den saakaldte schönen Margarethenhof er ganske nedreven. Imellem Indkjørselerne og Portene ligge Faschiner, spanske Ryttere, og allevegne ere adskillige Pallisader satte. Voldene ere paa adskillige Steder besatte med Skyts. I Slutningen af Decbr. anlagdes i Hohnen, Eckernförde og Friedrichsstadt 3 store Magaziner. Her i Husum have vi næsten bestandig havt Indqvarteringer af Cosakker, og en Major Baron v. Wencisstern var den hele Tid Commandant i Staden.

———

Kjøbenhavns Børs, d. 8de Martii.

Cours: Altona a vista 466⅔, London 2 M. 16⅔ Rbdlr., Speciecours 530. — Specier, som vare gaaede op til 35, gik igjen ned til 31 a 31½ Rbmk.

Blandede Efterretninger.

Generalconseilet for Banken i Paris havde d. 18de Jan. forsamlet sig, for at raadslaae over Handelens Tilstand i denne Stad, og fattet den Beslutning, at fra den 20de af, den franske Bank dagligen kan udgive 500,000 Fr., hvilken Sum skal forøges alt ligesom de i Portefeuillen udgaaende Vexler tillade det. Næste Dag d. 19de Kl. 8 om Aftenen, forsamlede 100 af de fornemste Parisiske Bankierer og Kjøbmænd sig efter Conseilets Indbydelse. — Der blev besluttet, at det Dagen forhen Fastsatte, var det eneste, der kunde bestaae med Bankens Stilling og Handelens Tarv; at Nødvendigheden og Statsinteressen bød det; at da Banken eier i rede Penge og i Vexler en Værdie, der langt overgaaer Beløbet af de i Omløb værende Banksedler og Conticorrenter (foruden Actiernes og Reservernes meer end fuldkomne Garantie), tilsammen 111 Mill. 300,000 Fr., vilde det være ufornuftigt, endnu at bære nogen Frygt. Paa Grund heraf gave alle Medlemmerne af Forsamlingen deres Samtykke til Generalconseilets Beslutning, og erklærede, at de ved alle de Hjelpemidler, der stode i deres Magt, vilde understøtte den antagne Forholdsregels Udførelse, paa det de franske Banksedler maatte ligesom forhen modtages, og Handelen faae alle de Discontolettelser, den behøver. Efter Breve fra Basel, tabes paa Banksedlerne 12 pC. (Lüb. Corresp.)

Riga, den 5te Februar. Indhøstningen af Hamp og Hør har været meget rigelig. Da man venter betydelig Søgning efter Hamp er meget deraf opkjøbt. Korn-Høsten er ligeledes faldet meget godt ud. Rugen er imidlertid formedelst betydelige Opkjøb drevet i Veiret og betalt med 70 Rbl. Cont. Saalænge Amerikaner-Krigen varer søges meget Hørfrø, Tælg og Potaske; ogsaa Hampolie synes at søges til Østersøen og Holland. Seil- og Ravndug er endnu billig. — Paa Trævarer kan endnu ikke bestemmes nogen Priis; af Master og Spær er der store Forraad. Da her er faldet usædvanlig lidet Sne, hindres Tilførsel og Afsætning, saa at man knap kan afsætte Liverpol Salt til 64 Rbl. pr. Læst. Sild betales med 220 Rbl. pr. Læst. I Fragt til Lybek forlanges af Skippere 18 a 20 Rbl. Cour. pr. Læst. (Efter Hand. Tid.)

(Efter Statstidenden.)

Christianstad, den 15de Februar.

Proclamation.

Nordmænd! Kongen af Danmark har, ved en, den 14de Januar sidstl. i Kiel afsluttet, formelig Fredstractat, for Sig og Sine Efterfølgere, samt for bestandig, aftraadt til Os og Vore Efterfølgere til Sverrigs Krone, alle Sine Rettigheder og Adkomster til Kongeriget Norge, samt, ifølge denne Aftrædelse, løst Eder fra den Troskabs- og Hyldingseed, I have aflagt til Hs. Kongel. danske Majestæt og den danske Krone.

Svenske Tropper skulle derfor betræde Eders Grændser. Modtager dem med Rolighed og Tillid. De komme som Brødre, som Soldater af samme Folk, bestemt af Naturen til at være forenet. Ethvert fremmed Folkeslag, som kunde true Eders Fødeland, skulle ville røve Eders Eiendom, og krænke Eders Rettigheder: den svenske Soldat, Ætling af samme Stamme som Norges Folk, kommer for at befæste Eders Rettigheder og Eders Frihed.

Vor Generalgouverneur skal raadspørge de meest anseete Mænds Indsigter blandt Eder, for at forelægge Os til Overveielse og Stadfæstelse et Forslag til en Statsforfatning, indrettet efter Eders Tarv, og som kan betrygge Eders Lykke.

Vi love Eder i Forveien, at denne Statsforfatning skal hvile paa de to skjønneste Rettigheder, som tilhøre et tappert og ædelt Folk: den, at yttre sig ved sine Befuldmægtigede, og at beskatte sig selv.

Saadan er Vor Hensigt, Nordmænd! Vort Hjerte har intet andet Formaal, end at berede Eders Vel. Vor elskelige Søn, Generallissimus for begge Rigers Krigsmagt til Lands og Vands, som i dette Dieblik strider for Nationernes Frihed og Selvstændighed, skal vide at agte disse Rettigheder høit hos Eder. Han nærer i denne Henseende ganske samme Sindelag som Vi, og skal forplante det paa sin Søn. Fra dette Dieblik forsvinde al Avind mellem den skandinaviske Halvøes tvende Nationer! Deres fælleds Styrke beroer paa deres indbyrdes Enighed og Fortrolighed. De attraae ikke at udvide deres Grændser, men alene at forsvare deres Grund. Krigen skal ikke mere udstrække sin Ulykke til Eder. De Fjelde, som

adskille Sverrig og Norge, ophøre nu at være Grændser. Havet og Indbyggernes Tapperhed ere herefter den eneste Formuur, disse Riger behøve.

Vi have truffet alle fornødne Foranstaltninger, for at paaskynde Korns Tilførsel til Eder. En oplivet Handel og gjenaabnede Havne skulle i denne Henseende understøtte Vore Bestræbelser og berede Eder nye og længe savnede Kilder til Opkomst. I ville, derpaa tvivle Vi ei, ved Almeenordens Vedligeholdelse, ved den Lydighed I ere Eders nye Konge skyldige, ved den Tillid I skjænke ham og ved sand Fædrenelandskjærlighed, gjengjelde den faderlige Omhu Vi aldrig skulle ophøre at nære for Eder.

Stockholms Slot, den 8 Februar 1814.

CARL.

Den schlesiske Tidende meddeler følgende allernaadigste Kabinetsskrivelse, hvormed Hs. Maj. Kongen af Preussen beærede General Blücher, ved hans Udnævnelse til Feldtmarschal:

"Ved gjentagne Seire forøge Deres Fortjenester af Staten sig hastigere end jeg formaaer at følge Dem med Beviser paa min Taknemmelighed. Modtag, i det jeg udnævner Dem til Generalfeldtmarschal, et nyt Beviis paa samme, og beklæd endnu længe denne Værdighed, til Glæde for Fædrenelandet, og som et Mønster for den Armee, De saa ofte har ført til Hæder og Seier."

Leipzig, d. 20 October 1813.

Fridrich Wilhelm.

Fyrsten af Schwarzenberg, Feldtmarschal v. Blücher og General Barclay de Tolly have for Seiren den 1ste og 2den Februar erholdt kostbare med Diamanter og Laurbær prydede Sabler. Keiser Alexander har skjænket General Grev v. Sacken St. Andreasordenens Storkors, General Wrede og H. K. H. Kronprindsen af Würtemberg St. Georgordenens anden Klasse.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kiøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 21.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 12 Martii 1814.

Bourbonnerne.

I mere end 1000 Aar har dette Dynastie beklædt den franske Trone, og, skjønt under forskjellige Navne, ere de alle af capetingisk Oprindelse. Følgende er en Udsigt over deres Nedstammelse. Philip den Skjønnes Brodersøn, hvis Fader førte Titelen Valois, var den nærmeste Arving til Tronen, da den 16de Capetinger, den efter Ludvig X. Død fødte Johan, 1316 døde. Den 25de Capetinger af Valois, Carl VIII., efterlod Tronen til sin Bedstefaders Sønnesøn, der førte Titelen Orleans, og der opstod 1498 med Ludvig XII. den anden valoiske Linie. Da ogsaa denne 1515 døde uden Børn, kom den tredie Broder af den 22de Capetinger, der førte Titelen Angouleme, under Navn af Franz I., paa Tronen, og stiftede den tredie Valesiske Linie. — Med de efter hinanden følgende Brødre, som alle døde uden Børn, udslukkedes 1589 denne Linie i den myrdede Henrich III. Deres Søster Margarethe af Valois var gift med Henrich, Arving til Navarra. Denne Henrichs Affkom nedstammer fra den 12te Capetinger, Ludvig IX. eller den Hellige, af hvis 7 Børn den yngste, Robert, fik Titelen Bourbon, med Tilnavnet Vendome, til Forskjel paa begge Linier i den tredie Generation, da den yngste hedte la Marche. Hiin uddøde i den 7de Generation 1522, denne gav i den 9de Generation Linien Condé, i den 10de den ny Kongestamme i Henrich IV, i den 12te Linien Conté, i Ludvig II. den store Condé, forhen Duc d'Enghien kaldet, og som var gift med en Broderdatter af Cardinal Richelieu. — Henrich IV., den 32te Capetinger paa Tronen, efterlod sin Sønnesøn Ludvig XIV. Tronen, hvis Broder Philip antog Titelen af Orleans, efterat hiin Linie af samme Navn af den 22de Regjering var uddød i den tredie Generation. Siden 1715 forvaltede denne Orleans Regentskabet over den umyndige Ludvig XV., Ludvig XIV. Sønnesøns Søn, som i A. 1774 havde Ludvig XVI. til Efterfølger, hvis anden Broder, en Greve af Provence — siden efter Monsieur den tredie, fik Titel af Greve af Artois, og hvis yngre eneste Søster, Elisabeth, 1794 blev guillotineret, fordi hun for de terroristiske Dommere kaldte sig Kongens Tante. Den ældre, Adelaide, blev formælet med Kongen af Sardinien, der 1802 nedlagde Kronen. — Ludvig XVI. endte, som bekjendt, 1793 sit Liv og sin Regjering paa Skaffottet, og Dauphin under Terrorismen paa en voldsom Maade sit Liv i Fængslet i Meudon 1795; hans Søster, født 1778, lod man forlade Frankrige; man foreslog hende en høi Forbindelse, men hun blev sin Faders Testament og sin Tilbøielighed tro, og ægtede i Warschau Hertugen af Angouleme, ældste Søn af Artois. — Derpaa antog Ludvig Stanislav, Greve af Provence, født 1755, Titel af Ludvig XVIII. Med sin Gemalinde, en sardinisk Prindsesse, har hon ingen Børn. Hans Broder Grev Artois's Børn ere hiin Hertug af

Angouleme, der heller ikke har Børn, og Hertugen af Berry, født 1778, som endnu er ugift. — Af den capetingiske Sidelinie af Bourbonnerne, der er deelt i Condé og Conti, uddøde nu den sidste med Ludvig Franz, født 1734. Men af samme blev endnu tilbage 2 naturlige Børn, Franz, med Tilnavn Remonville, født 1771, og Felix, kaldet Hattonville, som Valos i sit i Chateket nedlagde Testament havde legitimeret. — Den berømte Linie af den store Condé er uddød med den sidste Stamme af Hertugen af Enghien, født 1772. Han blev skudt i Stadsgravene ved Valenciennes. En elsket Gjenstand fængslede ham, trods al Advarsel, i Ettenheim i det Badenske. Hans Henrettelse fuldførtes af en fransk Marquis, der havde tjent under hans Fader som Emigrant, med et Detachement Gensd'armer.

Fra Ludvig XIV. Orleanske Familielinie blive i den nuværende 6te Generation endnu Ludvig Philip, født 1773, og Alphons, Hertug af Beaujolois, født 1779, tilbage. Den sidste har udmærket sig i den spanske Krig, men skal for kort Tid siden være død i Engelland. — Regner man fra Robert den Stærke 866, saa er Greven af Provence den 30te Generation og 38 Capetinger. Denne Slægts Forplantning beroer nu paa Hertugen af Angouleme, Berry og Ludvig af Orleans. — De udenlandsk Bourbonske Linier ere: 1) den spanske, da Ludvig XIV. ophøiede sin Sønnesøn, den yngre Broder af Dauphin, som førte Titelen Anjou, under Navn af Philip V., paa den spanske Trone. Denne Linie kom og paa Neapels og Siciliens Trone, og i Besiddelse af Parma. Dens senere Skjebne er bekjendt. — Greven af Provence er af anseelig Vext og corpulent, har en overordentlig god Hukommelse og et godmodigt Sindelav.

Endnu en mærkværdig Familie i den nyere Historie er Greven af Toulouse, Storadmiral af Frankrige, naturlig Søn af Ludvig XIV., avlet med Montepax, der blev ophøiet til fransk Prinds. Hans Søn førte Navn af Hertug af Penthievre, hans Sønnesøn var Hertugen af Lamballe, formælet med en Prindsesse af Carignan; hans Datter var formælet med Hertugen af Orleans, Egalité. For at faae en stor Formue styrtede denne sin Svoger i et Svælg af Udsvævelser, der gjorde tidlig Ende paa hans Liv; for at komme i Besiddelse af Enken, bragte han Svigerinden under Guillotinen, og i en vis Hensigt erklærede han sig for en Bastard af sin Moder, og udbad sig af en rasende Convent et til hans Herkomst passende Navn. Den nuværende Orleans er, efter den Bourbonske Arvefølge, eneste Arving til Orleans og Penthievre.

S. T. A.

Om Committee-Sedlerne.

(See No. 20 af Skilderiet. — Indsendt.)

Det er en saare maadelig Trøst, Forf. af det tredie Stykke angaaende Committee-Sedlerne i No. 20 af Kjøbenhavns Skilderie giver dem, der have maattet modtage Renter i dette Slags Sedler, ved at sammenligne deres Tilstand med Slutningen af 1812; netop den Tidspunct, hvor Tingene vare komne til den Grad af Crisis, at Regjeringen saae sig nødsaget til, ved en Foranstaltning, som den vist nok forud saae at være forbunden med mangen Ulempe, med mangt et Tab, at redde i det mindste en Deel af Landets Penge-Capitaler, for at ikke de offentlige Stiftelser skulde gaae til Grunde, Umyndige og mange andre Private skulde tabe deres Velfærd. Derfor var det, at Capitalerne bleve reducerte, Renterne nedsatte &c., for at det Tilbageblivende kunde blive til fuld Værdie, (skjøndt altid med et vedvarende Tab af de $\frac{3}{8}$, formedelst den forandrede Myntfod). Denne fulde Valuta faae Rente-Modtagerne endda formedelst Omstændighederne ikke engang i Rigsbank-Sedler, men naar de faae Committee-Sedler, tabe de $\frac{1}{4}$ af det, man ved en saa vidt omgribende Foranstaltning har villet betrygge dem. Det er derfor en ulykkelig Sammenligning, Forf. har valgt, der hverken kan ansees som Forsvar for Sagen eller tjene Modtagerne til Trøst; thi enhver Tanke om Nærmelsen til hiin critiske Periode er netop foruroligende,

Indsenderen vil ikke hermed have paastaaet, at Committee-Sedlerne skulde modtages i de Kongelige Casser. Han seer vel, hvad der er derimod, hvor ønskeligt det end kunde være. Han har allene villet tage til Gjenmæle imod en Trøstegrund af en saa besynderlig Natur, at den er nær ved at ligne Spot.

Oeconomisk Spørgsmaal.

(Indsendt.)

Det er bekjendt, at Vintersæd, især Hvede, lykkes meget vel efter eet Aars Klever, og befindes anbefalet af Mange; men om Byg efter eet Aars Klever vil være fordeelagtigt, er mig ubekjendt; gjerne ønskede jeg derom at erfare kyndige Landmænds Tanker, meddeelte i dette Blad, da jeg formoder Gjenstanden vil interessere Flere end mig. Min Hensigt er at drive mine Jorder saaledes: Havre i Grønjord, derefter gjødet Heelbrak, Vintersæd med Klever, som afbetjenes det følgende Aar til Høe, og derpaa vinterlægges Kleverstubben, for efter to Pløjninger at bære Byg; efter Byg tager jeg Ærter og Vikker, hvorefter følger Vintersæd eller Vaarsæd med Klever, rødt og hvidt, for at udlægges til Græsning. Imod denne Sædefølge er gjort mig den Indvending: at Bygget bliver efter eet Aars Kløver meget ureent, fuldt af al Slags Ukrud; da jeg formener, det skulde blive ligesaa reent som efter Ærter. Dernæst har man sagt mig, at Kleveren kommer for tæt paa hinanden, saa at Jorden vilde blive kjed deraf, med mindre jeg kunde gjøde til den sidste Klever. Man har troet, at jeg handlede rigtigere i at følge den Sædefølge: Havre i Grønjord, gjødet Heelbrak, Hvede, Vikker til Høe, Byg, Ærter, Vintersæd eller Vaarsæd udlagt med Klever til Græsning. Men da Vikker ere vanskeligere at gjøre til Høe end Klever, og da Jorden skal efter Vikker, for ei at blive ureen, strax pløjes om, ønskede jeg heller at have Klever end Vikker, naar ikke Bygget efter eet Aars Klever, skulde blive ureent, og fuldt af Qvækker?

(Indsendt.)

Forfatteren af det i Skilderiet No. 17 indførte Brev til en Ven paa Landet ville behageligst opgive, hvad det er for en Professions Svende han antager at fortjene 120 à 150 Rdlr. om Ugen. Ved en af de bedste Professioner her i Staden kan en Svend, ved flittigt Arbejde fra Mandagmorgen til Løverdagaften, ej fortjene meer end 40 til 50 Rdlr. om Ugen. Iøvrigt kan Indsenderen heraf ikke være enig med hiin Forfatter, naar denne formener, at Professionisterne vil være de Sidste til at nedsætte deres Priser; men det er naturligt at disse nogenlunde maa rette sig efter deres uundværligste Fornødenheder; hvilket ej engang har været Tilfældet, da Arbejdslønnen aldeles ikke er bleven forhøjet i Forhold til hine.

Indbydelse.

Med Kongelig allernaadigst Tilladelse, af 14 Sept. 1813, har Undertegnede den Ære, Løverdagen d. 12 Martii 1814, at give en Forestilling paa det Kongelige Theater, hvoraf Indtægten tilfalder de, under Krigen Qvæstede, samt de Faldnes efterladte Enker og Børn. — Skuespillet begynder med: En Prolog; derefter Niels Ebbesen af Nørreriis, Sørgespil i 5 Acter af Hr. Professor Sander. Til Slutning: En Epilog. Prologen og Epilogen ere af Stykkets Forfatter, og begge Dele fremsiges af Undertegnede. — Velgjørende Landsmænd, som ynde mine Bestræbelser at gavne den lidende Menneskehed, skjænker mig end denne Gang Eders Nærværelse, og jeg ofrer Eder mit Hjertes Tak. — De som ønske Billetter ville behageligen henvende dem til Undertegnede, boende paa Rosengaarden No. 126 og 27, Indgangen paa høire Haand i Porten, hvor dagligen fra 9 om Formid. til 4 om Eftermid. disse kunne erholdes. — Det bør formodes, at ingen ved denne Leilighed vil opkjøbe Billetter til Handel, og derved skade Indtægten bestemt til saa velgjørende Brug.

H. C. Knudsen,
Skuespiller og Dannebrogsmand.

Indenlandske Efterretninger.

Forordning for Kongeriget Danmark, angaaende, hvad i Henseende til Franske, som opholde sig i Riget, samt de Skibe og Varer, der ere fransk Eiendom, bør iagttages. (Slutn.; see forr. No.)

§. 13. Paa Vexler og Pengefordringer, som franske Undersaatter maatte have tilgode her i Landet, ville Vi, indtil videre, ikke anordne noget Beslag.

§. 14. Fremdeles skal al Handel, Brevvexling og andet Samqvem med det franske Rige og Sammes Undersatter paa det strængeste være forbuden, under Straf af følelig Mulct eller Fængselsstraf efter Omstændighederne og Dommerens Skjøn.

§. 15. Samtlige foranførte Bestemmelser ere uanvendelige paa alle dem, der ere fødte eller hjemmehørende i Holland, Storhertugdømmet Berg eller andre paa denne Side af Rhinstrømmen liggende Stæder, og paa saadanne Personers Gods.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 24de Febr. 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Hs. Majest. Kongen har allernaadigst befalet: at det, indtil videre, skal beroe med Executionen af Forordningen af 24 Febr. 1814, for saavidt samme i §§. 10, 11 og 12 befaler, at der skal lægges Beslag paa alle Skibe og Vareforraad, tilhørende franske Undersaatter. — Det Kongelige Danske Cancellie, den 10de Martii 1814.

Bekjendtgjørelse. I Følge en Cancelliet tilhændekommen Allerhøieste Befaling, dateret Middelfart den 18de Januarii sidstleden, tilkjendegives herved alle de i Kongeriget Norge hidtil ansatte civile, geistlige og militaire Embedsmænd, som ikke der ere indfødte, og heller ei beslutte sig til at vedblive under den nye Regjering, at de, saasnart deres fra den svenske Regjerings Side udnævnte Eftermænd ankomme, uopholdeligen til disse have at overlevere alt Embederne vedkommende, og saaledes, i Overeensstemmelse med Freds-Tractaten mellem Danmark og Sverrig af 14de Januarii d. A. dens 10de Artikel at forlade deres Poster. — Det Kongelige Danske Cancellie, den 5te Februar 1814.

Igjennem det Kongel. Danske Cancellie er under 1ste Martii d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold:

"Det har behaget Hans Majestæt Kongen, under 25de f. M., allernaadigst at resolvere: "at de af Brandforsikkringen i Kjøbenhavn, til de under det fiendtlige Overfald i Aaret 1807 Skadelidte, udstedte Obligationer skulle overgaae til Rigsbankpenge, efter det til den 11 Martii 1808 svarende Omskrivningsforhold."

Ligeledes er igjennem det Kongelige Danske Cancellie, under d. 4 Martii d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold:

"Hs. Maj. Kongen har, ved den allernaadigste Bekjendtgjørelse af 10 Febr. 1814, hævet de Foranstaltninger, som under Krigen have været førede imod svenske, storbrittanniske, russiske, preussiske og mechlenborgske Undersaatter og deres Eiendomme, hvorved Forordningen af 9 Sept. 1807, Placaten af 30 Oct. 1807, den Kongelige Befaling af 24 Dec. 1807 og Forordningen af samme Dato, Forordningerne af 7 Sept. og 26 Oct. 1813, tilligemed alle, i Forbindelse med fornævnte Anordninger givne speciellere Forskrifter bortfalde. Ligeledes ville Kaperreglementer af 28 Martii 1810, Placaten af 27 Aug. 1813 og alle andre om Kaperfarten udgaaede Anordninger, saavel med Hensyn til fornævnte Kongelige Bekjendtgjørelse, som paa Grund af de, Vedkommende tilsagte Befalinger om Kaperiets Ophør, træde ud af Kraft, undtagen forsaavidt de blive anvendelige paa de førudgjorte Priser. Endvidere har Allerhøist bemeldte Hs. Majestæt tilkjendegivet Cancelliet, at følgende i Anledning af Krigen igjennem dette Collegium emanerede Lovbud strax skulle ophæves: Placaterne af 25 Sept. 1807 og 20 Novbr. s. A., angaaende at Forraad af Krudt, Salpeter, Blye og Svovel skulle holdes i Beredskab til Statens Tjeneste. — Placaten af 4 Febr. 1812, som nærmere bestemmer Placaten af 25 Sept. 1807, forsaavidt angaaer Salg af Krudt. — Placaterne af 21 Maji 1808, 17 Dec. s. A., og 14 Sept. 1813, som forbyde at have Lys tændt i Vinduer, som vende mod Strandkanten, at opkaste Fyrværkerier m. v. i Nærheden af samme, og at have Lys tændt i Kahytterne paa Coffardieskibe. — Placaterne af 27 Maji 1808, 9 Junii s. A., samt 16 August

1813, som bestemmer, hvorvidt Creaturer maae græsse ved Strandkanten og paa Smaaøer. — Placaten af 7 Junii 1808, som bestemmer de Forsigtighedsregler, som skulle iagttages i Henseende til Baade ved Strandkanten. — Placaterne af 1 April 1812, 28 Julii og 3 Aug. s. A., som bestemme særdeles Forholdsregler i Henseende til Fremmedes Reise igjennem og Ophold i de danske Stater. — — Fremdeles har Hs. Maj. behaget at hæve det i Placaten af 2den Dec. 1812 indeholdte, og ved Placaten af 16 Jan. 1813, samt Kongelig Resolution af 5 Julii s. A. nærmere bestemte, Forbud mod visse Varers Salg ved offentlig Auction; saa og Forbuddet imod Kirkeklokkernes Ringning til Gudstjeneste, samt alle Indskrænkninger i og Forbud imod Strandfiskerie og Samfærsel med Smaaøerne."

Under 9de Martii d. A. er fra Kjøbenhavns Raadstue bekjendtgjort følgende: Fra det Kongl. Danske Cancellie er Magistraten under 4de dennes tilhændekommet Hans Majestæts allerhøieste Rescript af 1ste næstforhen, saaledes lydende: "Vi have ladet Os allerunderdanigst foredrage en af Os Elskelige Vore Tilforordnede i Directionen for Fattigvæsenet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn indgiven Forestilling, betræffende deels Afbetalingen af den Gjeld Fattigvæsenet i en Række af Aar har paadraget sig, deels Forslag til for Fremtiden at indbringe Ballance imellem Fattigvæsenets Indtægter og Udgivter. Efterat have taget denne Sag tillige med den af Eder derover afgivne Erklæring samt de Os isvrigt der foredragne Omstændigheder i Overveielse, give Vi Eder hermed tilkjende: at der, ved Eders Foranstaltning, skal, i Slutningen af Martii og i Begyndelsen af April Maaned d. A., som Fattigskat, opkræves det Halve af hvad der for indeværende Aar skal erlægges som Ildstedskat, dog med den Modification, at den første Rigsbankdaler Sølvværdie, som Ildstedskatten udgjør, bliver uden for Beregningen. Og have Vi paalagt Directionen for Fattigvæsenet i Aarets Løb at indgive Forklaring om, hvorvidt den Sum, der ved bemeldte Ligning indkommer, er tilstrækkelig for Aaret 1814, eller om mere i den sidste Halvdeel af Aaret 1814 behøves palignet. — Derimod er det Vor allernaadigste Villie, at fra indeværende Aars Begyndelse af skal ophøre den ved Fattigvæsenets Plan authoriserede frivillige Subskription; den Procent, som svares af Embedsmændenes Gage; det som Staden Kjøbenhavn, efter de hidtil gjeldende Bestemmelser, betaler for veneriske Patienters Cuur, samt de 1500 Rigsbankdaler, som Staden aarlig betaler til Fattigvæsenet efter Anordningen af 21 April 1812."

Directionen for det Classenske Litteratur-Selskab, D.Hr. Callisen, Wiborg, Herholdt, Skjelderup og Klingberg have udgivet følgende Subskriptionsplan: "Ved Ovenanførte er i de senere Aaringer udkommet 4 Bind af "Bibliothek for Læger;" men da saavel Krigen som flere Aarsager hidtil have hindret, at dette Værk ikke er blevet saa bekjendt som vi ønskede, have vi besluttet for Fremtiden at udgive det under Titel af: "Nyt Bibliothek for Læger", hvoraf 2 Bind aarligen vil udkomme, og hvorpaa vi herved indbyde til Subskription. Værket, som vil kunne anskaffes uden at man er nødsaget at eie de foregaaende udkomne Bind af det gamle Bibliothek, vil, som forhen, komme til at indeholde originale Afhandlinger, Udtog og Oversættelser af fremmede Skrifter, saa og en Udsigt saavel over den medicinske Litteratur, som over Danmarks nyeste Medicinal-Væsen, tilligemed Biographier m. v., og tør vi forsikkre, at Intet fra vor Side vil forsømmes for at gjøre Værket saa almeennyttigt som muligt. Det første Bind er næsten færdigt fra Pressen, og vil uforsøvet, naar det udkommer, vorde Subskribenterne tilstillet. Med hvert Bind følger et Portrait. For god Tryk, godt Papiir og billig Priis har Forlæggeren Hr. Hofboghandler Beeken lovet at sørge. Subskription modtages hos ham i Kronprindsensgade No. 30. Subskribentsamlere nyde de sædvanlige Fordele."

Ribe, d. 4de Martii. Hr. Kammerraad og Landvæsens Commissair Just i Viborg, en kyndig og erfaren Jagttager, har lagt Mærke til, at paa Kyndelmissedag havdes hele Dagen klar Luft, Soelskin og Frost. Dette er efter de gamle Mærker — siger han — ikke Tegn til hastig Foraar. De Gamle sagde: "Jo mere Soelskin paa Kyndelmissedag, jo mere Snee faaer vi siden." Ligeledes er det gammelt Sagn: "Naar Solen skinner paa Kyndelmissedag, da skal Bonden holde paa Høestakken med den ene Haand og plukke af med den

anden (spare paa Hoet); men er det Sneefog og ondt Veir den Dag, da skal han vælte Hoet med begge Hænder." De gamle antoge, at den halve Vinter var forbi Kyndelmisse; og sagde, man skulde da endnu have det halve Foder og halve Sædekorn tilbage. Det er og et gammelt Raad at man i Februar skal sage at tærske op i Laden, at ei Musene, som paa denne Tid i Mængde fremkomme af den udklækkede Yngel, skal skjære for meget, hvilket især skeer naar Kornet ei ligger tæt i Gulvene eller og for nær til Væggene, at Dyrene og Kattene som søge dem, ei kunde have fri Gang. Musene ere overalt mangfoldige i Aar, saa denne Regel kunde tages til Hjerte. Vist er det at Rotter, hvor man er plaget med dem, gjerne kan ødelægge og fortære 2 Tdr. Rug i en Lade en Vinter. Korn som ligger under Tagene og paa Lofterne, er især udsat for at skjæres, formodentlig fordi Dyrene der lettere kunde komme til Føden og smutte ind ved Tagene. (Riber Av.)

Odense, d. 3 Martii. Odense store Markedsdag den 1ste Martii var en af de føleligste Vinterdage, og Blæsten saa stærk, at Boderne neppe kunde styres om Dagen. Natten derpaa fandtes de fleste veltede, dog sandsynligen ved Hjelp af vor haabefulde Ungdom. Markedet var i det hele uselt, og det lod som Fornuften dog havde faaet saa gavnlig Indgang hos Kjøberne, at yderst faa indlode sig paa Sælgernes ublue Fordringer. Det der nok meest fandt Søgning var Brændeviin, hvor kostbart det end er. Som Følge deraf veltede en Bondevogn med 3 Mennesker, hvoraf den ene var et Fruentimmer, fra Chausseen ned paa Canalen, som til Lykke var iisbedækket, saa Vognen blev liggende paa Vognkjeppene med Hjulene i Veiret. Menneskene slap med at blive endeel forslaaede, dog skal den ene have faaet en Arm brækket. — Saa gavnlig som Markeders Indretning kan have været i gamle Dage for at lette Samfærslen, saa unyttige ja skadelige ere de ofte nu. Intet Menneske paa Landet af den arbeidende Classe bestiller noget paa en Markedsdag. Den høieste Helligdag er dem ikke saa vigtig, før finde de sig i at forrette en nødvendig Gjerning paa en saadan end paa en Markedsdag; og dog have de fleste intet andet Ærinde til Naboemarkedet end at dagdrive, og endeel at hente sig et Svinehoved med hjem fra Markedet. — Endnu vides ikke Udfaldet af den store Auction i Svendborg, dog fortælles, at den første Dag skulle Mange have været taabelige nok at drive Varerne op for hinanden; men ifald saa er, giver det siden desto lettere Priser for de senere Kjøbende, da man før har seet, at een Auction har født flere af sig, paa andre Steder. Overalt er nok det raadeligste for Tiden ikke at kjøbe noget af nogen Ting, uden det man hoiligen træn er til, da Alting maa falde betydelig i Prisen, naar Søefarten aabnes, da vort Pengevæsen absolut maae forbedres, og arbeidende Hænder herefter ikke mere savnes. (Iversens Av.)

Odense, d. 4 Martii. Natten mellem den 5 og 6te f. M. gik den faste Landiis med en Storm af S. V. og stærk Norden Vande, løs, saavel fra Fyen som Jyllands Kyst, langs Beltet ved Middelfart; den skruede saa stærkt ind ved Kongebroen at den Middelfart Færges Forlagtoug sprang, og den af Isen blev medført. Bemeldte Færge var Dagen iforveien beladt med en Brødvogn, 6 Krudtkarrer og 3 Kister med Munderingssager, 2det jydske Infanterie Regiment tilhørende, foruden en Officeers Kuffert. Ved Efterretning herom blev strax 2 Fartøier udsendte med Færgefolk og de ved Transporten ansatte Kongl. Matroser, som fandt Færgen ved Stenderuphage i Drivisen, hvorfra den ei kunne udbuxeres. Efterat den i et Par Dage var omdrevet, lykkedes det foranførte Folk, som imidlertid havde opholdt dem paa Fænøe, at faae den i aabent Vand og med dens indehavende Ladning, bragt til Snoghøi. Snoghøis Færge, uagtet den laae yderst, blev liggendes og tog blot ubetydelig Skade paa Roret; de 2 andre Færger laae paa den anden Side og blev ei i mindste Maade ramponerede. (Hempels Av.)

(Fortsættelse af de detaillerede Beretninger, som til sin Tid ere indsendte af Hz. Durchl. General Prinds Friedrich til Hessen, angaaende de forskjellige Fægtninger, som det danske Armeecorps under Hoisammes Commando har i sidste Krig havt paa sit Tilbagetog fra Stecknitzen til Rendsborg; see No. 17.)

Desuden anføres i Raporterne navnligen følgende Folk, som have viist Mod og Raskhed i denne Fægtning:

Underofficier Jørgen Hansen og Musketererne Hans Feddersen og Schwalbe, af Dronningens Livregiments 3die Compagnie.

Jægerne Koldenberg og Motzfeld, af Dronningens Livregiments 2den Bataillon.

Musketeer Friedrich Johannsen, Fourer Bohnsteen og Korporal Hagen af Slesvig Infanterie 4de Compagnie.

Jægerne Both, Pipgras, Bernhard Jøhnke, Harder, Claus Mohr, Jacob Thomsen og Asmus Henrich Schultz, samt Underofficiererne Trulsen og Busse, alle af Jægercompagniet i 3die Bataillon Oldenborg.

Vicecorporal Paul Stendrup af 2den Escadron; Dragonerne Anders Svendstrup og Hans Jørgensen af samme Escadron. Vagtmester Hansen af 3die Escadron. Dragon Steen Nielsen og Hans Andersen af samme Escadron. Qvarteermester Petersen, Korporal Hemming Erichsen, og Trompeter Christian Marto, af 4de Escadron; samtlige af Fyenske Dragon-Regiment.

3) Den 5te December blev Major Berger af Husarerne og Capitain Pristroph af Slesvigske Infanterie-Regiments Jægercompagnie angrebne ved Neers og ved Rethwisch.

Major Berger stod ved Neers med sine Husarer samt et af Major Michaelsen af Fyen Infanterie udsat Piqvet. Paa Meldning, at en Patrouille af Fyen Dragoner trængtes tilbage, sendte Major Michaelsen Lieutenant Preusser med 6 Mand Fyen Dragoner og 6 Husarer, med hvilke fulgte 1 Vicecorporal og 4 Infanterister, som der vare paa Forpost.

Lieutenant Preusser engagerede sig med Fienden, som antoges for 30 Mand Cavallerie; Major Berger sendte Husarlieutenant Schielderup med 24 Husarer til Soutien for Lieutenant Preusser, og en hidsig Fægtning begyndte. Lieutenant Schielderup fik 2 Landsestik. Fienden forstærkedes til 60 Kosakker og endeel Infanterie. Major Berger gik nu selv frem med sin Escadron og 1 Compagnie Fyen Infanterie under Capitain Schantz, og angreb Fienden, som omsider efter en levende Fægtning blev kastet ud af Elmenhorst, bag hvilken Bondebye stod 2 til 300 Kosakker, foruden et stærkt Partie, som rykkede frem ved Sülfeldt. Majoren nødtes derved at gaae tilbage til Neers. Denne skjønne Fægtning, hvori Majoren udmærkede sig som sædvanlig, varede fra Kl. 11 om Formiddagen til Kl. 6 om Aftenen. Fienden tabte endeel Døde og Saarede. Vort Tab var ubetydeligt, 1 død Husar, 2 døde eller saarede Infanterister og 2

Savnede. Udmærkede vare: Lieutenant Preusser af Fyen Dragoner; Lieutenant Schielderup af Husarerne; Korporal Køhler, som førte Blænkerne imod den fiendtlige Sværm med særdeles Mod og Overlæg; Musketeer Jens Ploug af det fyenske Infanterie-Regim. 3die Comp., som blev saaret, og, efter at være forbunden, tilbød sig frivillig at følge Compagniet, og var særdeles brav derved.

Capitain Schantz fortjener ligeledes at anføres for at have ført sit Compagnie godt.

4) Samme Dag stod Capitain Pristroph med Jægercompagniet af Slesvigske Infanterieregiment i Rethwisch Mølle. Kl. 12 om Middagen trængte Fienden ind i Rethwisch Bondebye og besatte stærkt nogle Huse. Kl. 2 blev Capitainen angrebet og jagede Fienden to Gange tilbage i Skoven; men da Fienden ved sin Overmagt begyndte at omgaae ham, gik han tilbage til Rethwisch Gaard, besatte der en Broe og en Steendam, som han baricaderede og forsvarede sig der til Kl. 2 om Natten, hvorpaa han fik Befaling at trække sig til Oldesloh. Fienden bestod af 4 Compagnier Jægere og 2 Escadroner Hussarer, og dog stod Capitainen en heel Time i bestandig Fægtning uden at hans Compagnie veeg. Dette fortjener en udmærket Berømmelse. (Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs, d. 11te Martii.

I Dag solgtes her ved Auction: Cons. Bankfonds 55 til 64 Rbdlr. pr. 100-Sp., transp. Statsf. 53½ Rbdlr., Brandcasseobligationer 83½ til 86½ Rbdlr., Deposito-Casse-Obligat. (til 4 PC. Rente) 34 til 40 Rbdlr., dito (til 3½ PC. Rente) 25½ til 28 Rbdlr., Præmie-Obligat. 33 Rbdlr. (Foruden 8 PC. Omkostninger). En 2den Prioritets Panteobligation i Gaarden Nisselkroe i Brøndbyevester Bye, stor 4000 Rbdlr. S. V., med 4 PC. Rente, for 65 Rbdlr. pr. 100. En 5te Prior. Panteobligat. i No. 250 paa Hjørnet af Gothers- og Rosenborgg., stor 930 Rbdlr. S. V., med 3³⁄₄ PC. Rente, for 65 Rbdlr. pr. 100. En 3die Prior. Panteobligat. i Idesgaard ved Slagelse, stor 1050 Rbdlr. S. V., med 3²⁄₄ PC. Rente, for 25 Rbdlr. pr. 100. — Cours. Altona a vista 463½, Speciecours 530. — Specier solgtes til 31 à 31¼ Rbmk. — For Committee-Sedler blev givet 67 pr. 100.

Postefterretninger.

(Af Lübecker Correspondent.)

De seneste Bremer Aviser indeholde vel og den Efterretning, at de Allierede d. 12te Febr. ere rykkede ind i Paris, efterat der i Nærheden af samme var forefaldet et stort Slag; men de nyeste Efterretninger fra Hovedqvarteret af d. 17de, tale intet om hiint Indtog i Paris. De sige, at Keiseren af Østerriges Hovedqvarteer var d. 17de i Troyes; Keiseren af Ruslands og Kongen af Preussens i Pont sur Seine; Fyrst Schwarzenberg befandt sig forbi Nogent, og Forposterne gik indtil Nangis og Provins. De Franske synes at ville concentrere sig ved Meaux. Staden Sens blev d. 11te, efter en yderst haardnakket Modstand, taget af Würtembergerne med Storm, og de Franske kastedes over Yonne tilbage. D. 7de vare Østerrigerne rykkede ind i Grenoble (Hovedstaden i Dauphine). — D. 9de havde det Sackenske Corps en hidsig Affaire med det Macdonaldske imellem Montmirail og La Ferte, hvori den sidste mistede 3 Canoner. (Dette har formodentlig givet Anledning til Seiersefterretningen fra London). — Fyrst Colloredo er i en Affaire ved Coutterauges d. 5te bleven saaret i Hoften, og Grev Nostitz har, indtil hans Helbredelse, overtaget i hans Sted Commandoen over hans Armeecorps. — D. 10de Februar vare de tre allierede Monarker i Troyes, hvor Kronprindsen af Würtemberg havde sit Hovedqvarteer. — Macdonald har d. 5te overgivet Chalons-sur-Marne, ved Capitulation, til Preusserne. — Efter Slaget ved Brienne har F. Blücher taget den fulde Retning mod Paris, og udgjør atter den høire Fløi af den allierede Armee. Han marscherer paa den lille Route over Esternay og Rosoy, som fører lige til Paris. — Vicekongen af Italien har under 1ste Februar udstedt en Proclamation til den italienske Armee, hvori han især beraaber sig paa Neapolitanernes Frafald, men trøster sig med, at der gives manske Franske blandt de neapolitanske Tropper, som snart ville forlade deres Faner. — Man skal indtil videre have nægtet de bourbonske Prindser, ved deres Ankomst til Basel, Passer til de Allieredes Hovedqvarteer, og forbudet Udbredelsen af den af dem udstedte Proclamation. — Den Wienske Hoftidende af 10de Februarii beretter, at Fredsunderhandlingerne i Chalons fortsættes, men at de krigerske Operationer desuagtet gaae uforstyrrede deres Gang. — Alle Landene paa hiin Side Maas ere d. 10de Febr. blevne tagne i Besiddelse i Prindsen af Oranien-Nassaus Navn. — Den 2den Division af den franske Armee fra Spanien er ankommen til Paris og marscherer til den Keis. Hovedleir. Versailles, 2 Mile fra Paris, og alle omliggende Egne ere opfyldte med alle muelige Slags Tropper. — Man vedbliver af alle Kræfter at pallisadere Paris, og var d. 7 Febr. færdig dermed ved Barriererne; man har kun ladet blive smaa Aabninger for Fodgjængere. I Staden ere alle Hænder sysselsatte med at forfærdige Krigsredskaber. I forskjellige Dele ere anlagte Smeder og store Bygninger indrettede til Hospitaler; Borgerne ere opfordrede til at have Linned ꝛc. i Beredskab, for ved et Angreb at have Alt paa rede Haand. Allerede d. 8de ventedes fiendtlige lette Tropper omkring Paris. — Statsbudet Sylvester er den 11te ankommen til London over Paris og Calais med Depecher fra Lord Castlereagh. Han havde Passe fra Napoleon og hørte paa sin Reise igjennem Paris intet til Bevægelser mod Regjeringen. — I Lübecker Anz. siges, at Napoleon, hvis Stridskræfter ingenlunde maa anslaaes for ringe, d. 10de gjorde et gjentaget Forsøg paa, at skille den schlesiske Armee fra Storarmeen; det lykkedes ham og at fortrænge en til den schlesiske Armee hørende russisk Division fra Vertus, men Feldtm. Blücher lod ham d. 11te angribe af Gener. York, Sacken og Kleist, og han blev, efter en haard Modstand, som hans gamle Tropper og endeel af den cataloniske Armee gjorde, kastet med et Tab af 28 Canoner. Fra Cöln skrives, at Gen. Sacken har lidt noget Tab ved Meaux, men at Sagerne ere retablerede igjen, og at Blücher har forenet sig med den nordtydske Armee. — Man venter Fred eller et stort Slag. Keiseren af Østerrige var d. 17de i Pont sur Seine. Schwarzenbergs Hovedqvarteer var d. 16de i Bray og skulde d. 20de forlægges til Trannes. Napoleon staaer 4 Mile fra Paris, og naar alle de allierede Armeer have forenet sig, vil han blive angreben for fra og i begge Flanker.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 22.

Udgivet og forlagt, af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 15 Martii 1814.

Anmodning til Fædrenelandets tænkende Mænd.

En i vor Litteratur fordeelagtig bekjendt Forfatter har bestemt adskillige af sine Fritimer til at udarbeide en upartisk Historie om vort Fædrenelands vigtigste Anliggender i de sidste 25 Aar. Naar han siger "upartisk", saa er dette Ord, der saa ideligen misbruges i trykte Skrifter, ingenlunde hensat her for at skuffe Nutiden eller blænde Efterverdenen. Meningen er, at Kjendsgjerningerne, saavelsom de handlende Personer, skulle skildres, saaledes som Sandheden byder det, i deres naturlige Skikkelse, hverken med en Rembrandts Kraftpensel eller Vanderwerfs Smigerfarver, hverken som Carricaturer af Styghed eller Idealer af Skjønhed, men Alting skal fremstilles som det var og er. Naar Forfatteren forsikkrer, at han har gjort sig Sandheden til sin første og høieste Lov, saa indseer man let, at han, som altid har tilbedet Sandheden, skjønt ikke svoret at blive en Martyr for den, ei ønsker at see sit Arbeide offentliggjort, førend Døden har aabnet et uoverskueligt Svælg imellem ham og alle de Personer og Ting, der ikke tillade en saa upartisk historisk Fremstilling. Saasnart hans Værk er færdigt fra hans Haand vil det, tilligemed de fornødne Bilag, blive nedlagt, under Forsegling og den udtrykkelige Betingelse, at det ikke maa aabnes førend efter hans Død, paa det store Kongelige Bibliothek. En af Forfatteren selv besørget tydsk Oversættelse af Værket skal, paa samme Vilkaar, overgives det Keiserlige Bibliothek i Wien. Men da det, uden fornøden Understøttelse af Fædrenelandets tænkende Mænd, bliver umueligt, at give et saadant Arbeide al den historiske Fuldstændighed, Forfatteren ønsker, saa henvender han sig, i den Anledning, til enhver, hvis Stilling, Jagttagelsesaand og Erfaring sætte ham istand til at levere Bidrag til Værket. Forfatteren ønsker især: 1) Efterretninger om store og gode Handlinger, ligemeget om de ere udøvede i Stormandens Borg eller den Fattiges og Ringes Hytte; 2) Exempler paa Svaghed, Smaahedsaand, Lavhed, Ondskab, Lurendreierie, Kryberie, især hos Folk af Indflydelse; 3) Exempler paa misbrugt Myndighed og ilde anvendt Indflydelse. — Uagtet Værket bliver af reen historisk Form og Indhold, saa udelukkes deraf dog ingenlunde saadanne Træk, der egentligen have hjemme i Abdera, og i Grunden fortjene mere Medynk end Harme, men som dog, uden at gribe væsentligen ind i Historiens Gang, oplive Maleriet ligerviis som en Gedebuk, der gjør Fadæser, et smukt Landskab. Forfatteren er af den Formening, at der i vore Dage hverken kan eller vil være Mangel paa saadanne abderitiske Træk, men maa, af Frygt for at Bidragene ville i saa Henseende blive flere end han seer sig istand til at afbenytte, da han allerede selv har samlet et betydeligt Forraad af saadanne Træk, bede dette Arbeides Yndere, at fatte sig saa kort som mueligt. Med Fornøielse modtager han ogsaa Tegninger af saadanne Personers Contrefeier,

der have udmærket sig ved Abderitstreger, Luxenbreierier, Lavheder, Inconseqvencer, Usselheder, ja endog Lumpenheder i Stillinger, hvor de, naar de besadde mindre Egennytte og Ærgjerrighed, kunde have fremmet det Ædle og Gode, det Fornuftige og Retfærdige. Jo mere saadanne Personer, lig Achilles, ere saarfri for Sandheds Piil og Offentlighedens Banstraale, desto billigere er det, at Efterverdenen ikke allene lærer at kjende dem af deres Gjerninger, men ogsaa af Physiognomie. Værket kommer til at bestaae af 3 Bind. Det første vil især omhandle Litteraturens og Pressefrihedens Historie fra 1788 til 1799 og fra 1799 til 1814. Da Litteraturen er den bedste og usvigeligste Prøvesteen paa et Folks Aandsdannelse, saa vil Forf. bestræbe sig for at vise hvorvidt vi i denne Punct have gjort Frem- eller Tilbagegang; og hvis det sidste har været Tilfældet, hvori Aarsagerne da egentligen ligge. I det andet Bind behandles Statens og Folkets Cultur i Almindelighed; begges Vee og Vel med deres virkende Aarsager vises i deres rette Lys. Det tredie Bind kommer til at handle om vore Forhold til andre Lande. — De, som ville understøtte Forfatteren med Bidrag, det være sig Facta, Caracteertræk, Pudseerligheder, Portraiter, kunne være forvissede om den ubrødeligste Taushed, da man her ikke behøver at opgive sit Navn for nogen Anden end Forfatteren. Stedet, hvor disse Bidrag modtages, skal nærmere blive bekjendtgjort.

Forfatteren.

Historisk Kronike.

(Fortsat.)

D. 11 Febr. Det gamle Castel vecchio ved Verona (beliggende ved Strandbredden med et firkantet Taarn) overgiver sig. — Langs med den franske Kyst høres en Glædesild, og Aarsagen dertil tilskrives en af de Franske vunden Seir. — D. 12te. Statsbudet Sylvester kommer over Paris tilbage til London med Depecher fra Lord Castlereagh. Han har Passe fra Napoleon, og har paa sin Reise igjennem Paris intet hørt til Bevægelser mod den franske Regjering. — Fra Genf indløber den Efterretning, at Østerrigerne ere d. 7de rykkede ind i Grenoble (Hovedstaden i Isere

Dep. med 1200 Huse, 20,654 Indb. og et Citadelle). — Fæstningerne Thionville, Luxemburg og Saarlouis blokeres af hessiske Tropper. — Kongen af Würtemberg faaer fra Hovedqvarteret Fontvannes den Efterretning: at Fyrst Colleredo er i en Affaire ved Courteranges bleven saaret i Hoften, og at Feldtm. L. Nostiz har indtil hans Helbredelse overtaget Commandoen over hans Armeecorps; at Kronprindsen har faaet oversendt Nøglerne til Troyes (Hovedstaden i Champagne ved Seine), hvor de allierede Tropper modtages meget godt, og som er af stor Vigtighed for den allierede Armees Forsynelse; at Napoleon Natten imellem den 6te og 7de er reist fra Troyes til Paris. — 2 Würzburgske Bataillons, 2300 Mand stærk, afgaae over Rastadt til Storarmeen. — D. 13de. Fyrst Schwarzenberg og General Barclay have deres Hovedqvarteer i Nogent sur Seine. — Det hvide Flag vaier paa Hünningens Volde, hvilket ansees for et godt Tegn. — Kronprindsen af Sverrig udsteder fra sit Hovedqvarteer i Cöln, og strax efter hans Overgang over Rhinen, en ny Proclamation til de Franske, hvori han siger, at han har grebet til Vaaben, for at forsvare det svenske Folks Rettigheder; at han, efter at have hævnet de Fornærmelser, der tilføiedes det, og medvirket til Tydsklands Befrielse, er gaaet over Rhinen; at den franske Regjering hidtil har søgt at fornedre alt, og at det er paa Tiden, at dette System forandres; at alle Mennesker af Indsigt ønske Frankriges Vedligeholdelse, men at de blot forlange, det ikke skal være Jordens Svøbe; at Fyrsterne ikke have forenet sig om, at bekrige Folkene, men blot for at tvinge den franske Regjering til at erkjende Staternes Uafhængighed; at disse ere deres Hensigter og at han indestaaer for Oprigtigheden deraf; at han, som Carl XIII. antagne Søn, ved et frit Folks Valg ophøiet til Tronens Trin, ikke har for Fremtiden nogen anden Ærgjerrighed end den, at arbeide for den skandinaviske Halvøes Lykke. — D. 14de. Soissons (en temmelig stor, skjøn og velbygt Stad, hvor 1728 holdtes en Fredscongres) tages, efter en haard Modstand, med Storm. Den franske General Ruska, der commanderer et Corps af 6 til 7000 Mand, dræbes, og 18 Canoner samt megen Munition falde i de Allieredes Hænder. Hele General Ruskas Corps tilintetgjøres. — Fra Freyburg berettes, at i Slaget ved

Brienne ikke en eneste Mand af de Allieredes Reserve er kommen til at fægte, og at de saaledes endnu have en ganske frisk Armee i Beredskab; at Napoleons Armee bestaaer af omtrent 80,000 Mand. I den første Linie fægter Garden. Linie-infanteriet bestaaer næsten ganske af Conscriberede af sidste Udskrivning. For Canonerne ere Bønderheste spændte. — I London er man i stor Bekymring i Anledning af et Rygte, at de Allierede have lidt et stort Nederlag, der ikke allene bekræftes ved indløbne Privatbreve, men ogsaa ved den fra den franske Kyst hørte Glædesild, og en Telegraphberetning fra Bologne af 12 Febr., hvori siges, at Napoleon den 10de aldeles har slaaet et russisk Corps ved Sezane; at Generalen og hans hele Stab, tilligemed 40 Canoner, ere tagne, og at endelig General Sackens Corps d. 11te har lidt et fuldkomment Nederlag. — D. 15de. Den engelske Regjering lader bekjendtgjøre i London, at Statsbudet Fisbar, der er kommen tilbage fra Frankrige, har bragt Efterretninger fra Lord Castlereagh, der gaae til d. 10de, efter hvilke de Allieredes Hovedqvarteer var i Troyes. Napoleon havde trukket sig tilbage til Nogent og intet af Betydenhed var forefalden, men at Statsbudet dog har sagt, at Gen. Blüchers Division, bestaaende af 6000 Mand og 15 Canoner er afskaaret; at Chalons endnu er i Preussernes Besiddelse. — D. 16de. Det Lützowske Fricorps afgaaer fra Cöln til Jülichs Blocade. — Hertugen af Weimar udnævnes til Gouverneur i Belgien, og formaner Indbyggerne i en Proclamation til Roligheds og Orden. — 7400 Mand, for det meste sachsiske Tropper, gaae igjennem Brüssel til Enghien og Ath (i Hennegau). — I London indløber fra Lord Castlereagh den Erklæring til hans Medministere, at han raader meget til Fred med Napoleon, da hans Styrke er betydelig, og at de Midler, han har i Hænde til Krigens Fortsættelse, ere tilstrækkelige til at tilintetgjøre Haabet om ganske at beseire ham. — Hetmann Platow gjør 500 Fanger og tager 9 Canoner. Fienden fortrænges, efter en haard Modstand, fra Fontainebleau og forfølges til Neau. — I Wien indløber Efterretning fra Feldtm. Bellegarde om adskillige meget haardnakkede Fægtninger, da man vilde gaae over Mincio d. 8de, og den fiendtlige Plans Tilintetgjørelse, uagtet Fienden begunstigedes af Terrainet og understøttedes ved de paa

samme Tid fra Fæstningerne Mantua og Peschiera skete Udfald. — D. 17de. Overgangen over Mincio (en Flod, der udspringer i Gardesøen) iværksættes af Divisionen Radivobowitsch ved Valeggio, og af Gen. Versay ved Pozzolo, uden al Modstand. — Overgeneral Grev Benningsen, befaler at gjøre en Expedition mod Wilhelmsburg (en af Elben omflydt folkerig og frugtbar Øe i det Lüneborgske, ikke langt fra Haarburg og 1 Miil fra Hamborg), medens han lader Hamborg og Haarburg true af Generalerne Tschoplitz, Chepelef og Ahrenschild ved Stinangreb. Gen. Doctoroff trænger frem med 2 Colonner, under Gen. Tolstoy og v. Emme, over Bill- og Ochsenwerder mod Wilhelmsburg, for at forene sig paa Samfærselsveien mellem Hamburg og Haarburg, med Gen. v. Markoffs Colonne, der kommer fra Altonaer Kanten over Rheierstieg. Marschal Davoust, for tidlig underrettet om de Allieredes Angreb, tilkjendegiver dette ved Tegn de fiendlige Poster paa Wilhelmsburg og de tilgrændsende Øer, hvor de søge at forene sig, for saaledes fægtende at oppebie Hjelp fra Fæstningen. De allierede Colonner forhindre denne Forening, trænge frem mod Chausseen, hvor de gjøre Front mod Hamburg og Haarburg, og kaste de adskilte Fiender tilbage bag Voldene. Operationen understøttes ved en Demonstration, der paa samme Tid gjøres af Gener. Arenschild mod Haarburg, hvorved det bliver lettere for de mod Haarburg fra Wilhelmsburg fremtrængende Tropper at afbrænde Samfærselsbroen ved Haarburg. Marschal Davoust trækker sig henimod Middag med sin til 20,000 Mand hensmeltede Armee tilbage bag Voldene, efterat have mistet denne Dag 500 Døde og Saarede, hvoriblandt adskillige Officierer af høi Rang. Gen. Benningsen befaler, ligesom forrige Gang, (den 9 Febr.) igjen at forlade Wilhelmsburg, som det ikke ligger i hans Plan at beholde, og føre Tropperne tilbage til deres gamle Cantonneringer. Dagens Trophæer ere 4 Canoner, 7 Officierer og 393 M. De Allieredes Tab bestaaer i 87 Mand og 7 Officierer. — D. 18de. Marsch. Oudinot og Victor angribe Monthereau (en liden Stad i det forrige Isle de France, hvor Yonne og Seine flyde sammen), men tilbagedrives af Kronprindsen af Würtemberg, der understøttes af Gen. Bianchi. De Allierede tage en General til Fange og bemægtige sig adskillige Canoner. — D. 21de. Den 3000

Mand stærke Garnison i Gorichem (en middelmaadig og paa den nyere Maneer befæstet Stad ved Merve, i Sydholland) rykker ud med alle Krigshonneurs, strækker uden for Staden Gevær, og føres krigsfangen til Tydskland. — D. 24de. Hertugen af Kambridge ankommer fra Hannover til Bremen, hvor han modtages af en Deputation fra Senatet. — D. 26de. Hertugen af Kambridge mønstrer i Bremen den russisk-tydske Legion, og efterat han ogsaa har mønstret den hanseatiske Legion, som faaer Befaling at bryde op til Rhinen, reiser han tilbage til Hannover. — Kronprindsen af Sverrig forlægger sit Hovedqvarteer til Lüttich, efter at den svenske Avantgarde er gaaet over Rhinen.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende Bestemmelsen af Indbetalingen til Statscassen i rede Sølv, istedet for de i Forordningen af 23de Junii 1809 Litr. G og Placaten af 1ste Maji 1810 omhandlede Consignationer af Bankfonds.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark rc. rc., gjøre vitterligt. Da den ved Vor Forordning af 23de Junii 1809 og Resolution af 20de Martii 1810, som Betingelse for visse Rettigheders Erhvervelse, foreskrevne Consignation af Bankfonds, efter den senere foregaaede Forandring i Landets Pengevæsen, ikke længere er anvendelig, saa have Vi besluttet, at Afgifter til Statscassen for Fremtiden skulle træde istedet for Consignationen i nogle af de udi bemeldte Lovbud omhandlede Tilfælde. De Bestemmelser, som Vi i saa Henseende allernaadigst ville have fastsatte for Vort Rige Danmark, ere følgende:

§. 1. Istedet for de i Forordningen af 23de Junii 1809 Litr. G foreskrevne Consignationer for Berettigelse til at være Grosserer eller Mægler, skal for Fremtiden efterfølgende Indbetalinger til Statscassen finde Sted: For Borgerskab eller Bevilling som Grosserer i Kjøbenhavn 300 Rbdlr., i Aalborg og Helsingøer, 225 Rbdlr., og i de mindre Handelssteder 150 Rbdlr. For Bevilling som Vare-, Skibs- eller Vexel-Mægler i Kjøbenhavn 225 Rbdlr. og i alle andre Handelsstæder 100 Rbdlr.

§. 2. Den ved Cancellieplacat af 1ste Maji 1810 kundgjorte allerhøieste Resolution af 20de Martii næstforhen forandres derhen, at der, istedet for de deri befalede Consignationer for Fremmede, som her ville drive Handel, bestemmes en Indbetaling af 600 Rbdlr. i de Tilfælde, hvor bemeldte Vor Resolution foreskriver en Consignation af Bankfonds til en aarlig Rente af 64 Species, og en Indbetaling af 300 Rbdlr., hvor ovennævnte allernaadigste Resolution kun fordrer en halv saa stor Consignation, som nysnævnte.

§. 3. Dog skal under den i bemeldte Vor Resolution ommeldte Detailhandel ikke indbefattes Spekhøkerie eller anden Handel, som ei er af større Betydenhed; men til saadan Handel maae den fornødne Tilladelse ogsaa meddeles Personer, der ere fødte udenfor Vore Lande, uden at nogen saadan Indbetaling til Statscassen derfor skal finde Sted.

§. 4. Alle foranførte Indbetalinger skulle skee i rede Sølv, og erlægges inden 6 Uger fra den Dag af at regne, da den Vedkommende erholder Communication om den forundte Tilladelse.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 1ste Martii 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Forordning, angaaende Transithandelen i Hertugdommene Slesvig og Holsteen.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, rc., rc., Gjøre vitterligt: Da den gjenvundne Fred giver Leilighed til at fremme Vort landsfaderlige Ønske, at befordre Transithandelen, ved at give den saamegen Frihed og tillige Lettelse i Afgivter som muligt; saa ville Vi allernaadigst:

§. 1. At alle Varer, som komme fra fremmed Sted og ere bestemte til et andet saadant Sted, kunne tages paa Transitoplag, naar saadan deres Bestemmelse strax ved Ankomsten angives for Toldvæsenet.

§. 2. Skulle Pakker, Kasser eller deslige, hvori de til Udførsel bestemte Varer ankomme, passere flere end eet Toldsted; saa forsegles eller plomberes de ved det Toldsted, de først berøre, og gaae saa-

ledes til det Toldsted, hvorfra de igjen til fremmed Sted skulle udføres, imod at tilveiebringe et Bevis, som afleveres til første Toldsted, for at de ere ankomne med ubrudt Toldsegl eller Plombe.

§. 3. Men indeholde Pakkerne saadanne Varer, hvis Forblivelse i Landet ikke er tilladt, da skal Afsenderen være forbunden til at godtgjøre med et Bevis fra det Toldsted i Danmark eller Hertugdommene, fra hvilket de til fremmed Sted udføres, ei allene at Toldseglet eller Toldplomben er befunden ubrudt og ubeskadiget, men ogsaa at Varerne ved Udførselen have rigtigt og i enhver Henseende stemmet med Afsenderens Angivelse efter Beskaffenhed, Tal, Maal eller Vægt.

§. 4. Naar Transitgods ankommer til det Toldsted, hvorfra det skal igjen sendes til fremmed Sted, da maa det enten oplægges paa Toldboden, indtil Udførselen skeer, eller det maa paa Steder, hvor dette ikke er gjørligt, udleveres Spediteuren eller Commissionairen, efter forud at være forseglet, saavidt dette ikke allerede ved et af de foregaaende Toldsteder er skeet.

I sidste Tilfælde indestaaer Spediteuren eller Commissionairen for de Afgivter, som hefte paa Varerne.

§. 5. For Transitvarer betales ved det Toldsted, hvorfra Udførselen til fremmed Sted skeer, 1 Procent i Transittold. — Men naar Transitgods bliver liggende uudført længer end 3 Maaneder, saa betales, foruden 1 Procent, endnu for hver følgende Maaned $\frac{1}{8}$ Procent til Toldkassen efter Varernes Værdie, indtil Udførselen skeer. — Ved at beregne denne Afgivt, ansees 30 Dage for en Maaned. — Nogle Dage flere indtil 15 komme ikke i Betragtning; derimod ansees 15 Dage og derover for en heel Maaned.

§. 6. Ved Transittoldens Betaling have Spediteurerne og andre, som erholde Transitgods til Forsendelse til fremmed Sted, nøie og rigtig at angive dets Mængde, Beskaffenhed og Værdie, og til den Ende at forsyne sig med rigtige disse Omstændigheder oplysende Facturer, Conossementer og andre Brevskaber, hvilke ved Angivelsens Udfærdigelse Toldvæsenet forevises.

§. 7. I Mangel af slige Documenter er Spediteurens Angivelse ikke at antage, men Pakkerne aabnes, og Varerne taxeres nøie af Toldbetjentene.

§. 8. Ved denne Taxation, hvorfor ingen Sportler

fordres eller modtages, lægges den Middelpriis, som lige Varer paa den Tid have i Landet, til Grund.

§. 9. Pakker, som indeholde Varer, der sælges efter Vægt, veies fra Toldvæsenets Side, for at bestemme Nettovægten.

§. 10. Ikke allene i Angivelserne, men ogsaa i de Toldpasseersedle, som derefter udfærdiges, anføres Transitvarerne efter Mængde, Beskaffenhed og Værdi, og derved anmærkes tillige, om Værdien grunder sig paa forevist Factur og deslige eller paa Toldvæsenets Taxation.

§. 11. Varer, som angives til Transitoplag altsaa til Udførsel, kunne, naar de ikke bestaae i contrebande Artikler, blive i Landet mod Indførselstoldens Erlæggelse, uden at erlægge Transittold, naar Indførselstolden betales inden 3 Maaneder efter Varernes Ankomst. — Men angives Transitvarer til Forblivelse i Landet efter længere Tidsforløb end 3 Maaneder, da maa ei allene formeldte 1 Procent, men ogsaa Forhøielsen $\frac{1}{8}$ Procent maanedlig, beregnet efter Tidens Længde, erlægges foruden Indførselstolden.

§. 12. Fremmede Kornvarer kunne som hidtil ind- og udgaae som Transitgods under Jagttagelse af foranførte Bestemmelser. — Men de maae saavel ved Indførselen som ved Udførselen maales i Overværelse af en Toldbetjent.

§. 13. I Henseende til den Transithandel, som føres over Kiel, forbliver det ved Placaten af 29 Nov. 1810.

§. 14. Naar en Spediteur eller Angiver af Transitvarer overbevises om at have fordulgt Toldvæsenet den rigtige Factur, og derimod at have foreviist en urigtig eller forfalsket Factur, Transittolden til Skade, skal han derfore bøde Transittoldens femfulde Beløb som Mulct.

§. 15. Ved denne Vor Anordning ophæves alle foregaaende senere end 13de August 1807 udgivne Anordninger Transithandelen og Afgivterne for samme vedkommende og navnligen Forordningen af 23 May 1812, forsaavidt Transithandelen angaaer, dog med Undtagelse af førnævnte Placat af 29de Nov. 1810, der fremdeles bliver gjeldende.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 9de Marts 1814.

Frederik R.

Det har behaget Hans Majestæt under 6te Martii d. A. allernaadigst at befale, at alle Ansøgninger om Stillinger, enten det saa er fra den, som lader sig stille for en anden, eller fra den, som vil stille en anden for sig, skulle i Fremtiden ei mere indsendes til Hs. Majestæt; men, naar Supplicanten staaer i Tjeneste, indsendes disse Ansøgninger igjennem Regimentet eller Corpset til General-Commissariats Collegiet, og, er Supplicanten ei i Tjenesten, indsendes disse Ansøgninger igjennem vedkommende Øvrighed til det danske eller slesvig-holstenske Cancellie; ligeledes at, i Henseende til Ansøgninger om Permissioner for Mandskaber, disse indsendes ei heller mere til Hs. Majestæt, men vedkommende Regimenter og Corps have selv at bestemme Permissionerne efter de Regler, som udi Anordningerne ere fastsatte. (Coll. Tid.)

Den med Kongel. allernaadigst Tilladelse af Hr. Skuespiller og Dannebrogsmand Knudsen d. 12te Martii d. A. paa den Kongel. Danske Skueplads givne Beneficeforestilling til Bedste for de under Krigen Qvæstede, samt de Faldnes efterladte Enker og Børn, indbragte ialt 21,505 Rdlr. D. Cour., 2 Sølvspecier og 7 Sølvpenge, samt 330 Rdlr. i Committeesedler. — Hr. Knudsen slutter sin Anmeldelse herom i Statstidenden med følgende Linier:

Til Eder, Dannemænd og Danneqvinder!
Jeg taler nu for sidste Gang,
Og medens Takkens tause Taarer rinder,
Jeg hører alle Frelstes Jubelsang,
Hvis rene Gjenlyd Dannerfolket minder
Om Borgerdydens evig høie Rang!

Mariboe d. 7de Martii. I Anledning af Fredsfesten her i Mariboe den 6te dennes, yttrede den gode Aand sig, der bør besjele enhver Borger, som har Følelse for Fredens Velsignelser. Møller Hr. Appel havde foranstaltet alt hvad der kunde gjøre Festen saa høitidelig som muelig. I Kirken havde han sørget for, at der under Gudstjenesten blev opført en saare skjøn Musik af flere Instrumenter. Sognepræsten Hr. Boeck holdt en Tale. Til Text havde han valgt den 92de Ps. 5te og 6te Vers. Han skildrede "de Aarsager, en Nation har til at skjønne paa Fredens mange Velgjerninger." En usædvanlig Mængde Tilhørere bivaanede Gudstjenesten. Efter Gudstjenesten blæste Musikanterne fra Kirketaarnet. Derefter blev en heel Canonsalve affyret. — Om Aftenen havde Hr. Appel foranstaltet et national Bal for Uden- og Inderbyes af alle Stænder. Det blev aabnet med en Canonsalve. Hele Gaarden til Gaden var oplyst, der, formedelst dens skjønne Beliggenhed, ydede et henrykkende Syn. Overmaade talrig var den Mængde, der tog Deel i Glædesfesten. Ligeoverfor Balsalen var i et afsides Værelse anbragt et Transparentmalerie, der forestillede Fredens hulde Gudinde, som med et vredt Blik opbrændte alle Krigens Morderredskaber. Ved Foden af Fredsgudinden sadde tvende smaae hvidklædte bekrandsede Piger som Genier. — Bag et Teppe var anbragt et Sangchor, der forestillede Engle, smilende til Dannerfolket, som frydede sig over Fredens Gjenbringelse. Førend Ballet aabnedes blev, under Vocal- og Instrumentalmusik, afsjunget en til Festens Høitidelighed passende Hymne, forfattet af Hr. Huuslærer Selstrup paa Høibyegaard, og sat i Musik af Skolelærer Meilbye i Maglemær. Ved Maaltidet blev, under Canonernes Torden og gjentagne Hurraraab, udtømt Kongehusets og Fredens Skaaler. I dette blandede Selskab, hvorudi de fleste af Byens Honoratiores toge Deel, herskede fra Begyndelsen til Enden den anstændigste Munterhed og skjønneste Harmonie. Ballet varede lige til den lyse Dag. I det enhver gik hjem til Sit, takkede de alle paa det forbindtligste Hr. Appel og hans Familie, som havde givet sine Medborgere en saa skjøn Leilighed til at lægge deres Hjerters glade Følelser for Dagen. Ved Maaltidet blev til de Fattige indsamlet 107 Rdlr. 8 ß. D. C., som bleve overdragne Sognepræsten til Uddeling blandt de meest trængende Familier her i Mariboe, for at de ogsaa kunde deeltage i den almindelige Glæde. Desuden har en fraværende Embedsmand tilstillet Sognepræsten 20 Rdlr. D. C., som bleve uddeelte den samme Dag til de Fattige i Hospitalet, der alle paa det erkjendtligste takke den ædle Velgjører. Til Slutning, da Ballet var hævet, blev affyrdt 3 Canonskud. — — Dagen efter Markedet d. 5te d. M. blev imellem Høibyegaard og Rødbye funden en Huusmand, der laae halvdød i Sneen. Uagtet Lægen strax blev kaldet, stod han dog ikke

til at redde, men døde Dagen efter. — De i disse Aviser f. A. efterlyste bortrømte 3 Drenge ere nu komne tilbage igjen. De 2de yngste til Dansted, og den ældste til en Bonde i Nebbelunde. De foregive, at da de kom ud af Dragsmindegab, drev de med Baaden til Rostock, hvor en engelsk Fregat tog dem ombord, og paa hvilken de seilede hele Sommeren, indtil den lagde i Vinterhavn i Sverrig. Da Isen kunde bære, rømte de fra Skibet, og bleve arresterede i Sverrig. Omsider kom de til Helsingøer, hvor de udgave dem for Fiskere. — Paa mange Ting ere Priserne faldne betydeligen. Et Par Støvler, som for nogen Tid siden kostede over 100 Rdlr., blev paa det sidste Marked solgt for 28 Rdlr., et Pund Smør 4 Rdlr., en Pøtte Brændeviin 5 Rdlr. Det Aevrets Smør, der i Haab om endnu dyrere Tider saalænge har lagt i Dvale, begynder, af Frygt for endnu lavere Priser, at komme meer og meer frem.

(Mariboe Av.)

Fredagen den 18de Martii førstkommende, om Aftenen Kl. 6, bliver Generalforsamling i det musikalske Øvelsesselskab Euterpe, som holdes i Selskabets Concertsahl.

Rettelser til forrige Numer.

P. 323. Lin. 12: Stadsgravene ved Valenciennes. læs: Slotsgraven ved Vincennes. Lin. 40: Montepax, læs: Montespan, Lin. 8: Valos læs: Conti — P. 324. Lin. 2: for at komme i Besiddelse af Enken, læs: for at komme i Besiddelse af Enkens Livgeding. — Blandt Børsefterretningerne staaer som solgt en 3die Prioritets Panteobligation i Ides Gaard ved Slagelse, men dens Bortsælgelse er først bestemt til den 18de Martii førstkommende.

———

Kjøbenhavns Børs, d. 15de Martii.

Cours. Altona a vista 445, London 2 M. 14½ Rdlr., Speciecours 500. — Species solgtes til 30 Rdmk. — For Committee-Sedler blev givet 73 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

D. 31te Jan. bleve Prof. Fichtes jordiske Levninger bragte til deres Hvilested. Det berlinske Universitets samtlige Professorer og Medlemmerne af Videnskabsacademiet havde tilligemed alle herværende Studerende, mange Honoratiores og andre den Hedengangnes Venner forsamlet sig i Universitetssalen, og derpaa ledsaget hans Lig til Graven, hvor Dr. og Prof. Marheinicke holdt en rørende Tale. (Lüb. Corresp.)

I Keiseren af Ruslands Følge er ogsaa en asiatisk Prinds, som ønsker at deeltage i Feldttoget. (S. Bl.)

D. 21 Jan., Ludvig den Sextendes Dødsdag holdtes i det franske Capel i London, en høitidelig Sjelemesse. Biskoppen af Carcassone læste ved denne Leilighed selv Messe. Prindsen af Condé, Hertugen af Chartres, Greven af Ecars, Chevalier af Conti, Greve Travel og andre udmærkede Emigranter vare nærværende. (S. Bl.)

I det store Londonske Toldhuus, der ligger i Thamesstreet og er bygt 1718, udbrød d. 12 Febr. om Morgenen, en Ild, der greb snart om sig og tog fat i de omliggende Pakhuse, hvori fandtes meget Krudt. Explosionen var frygtelig, og hørtes meget langt borte. Da Toldhuset allerede længe laae i Aske, rasede Luerne endnu paa den anden Side af Thamesstreet fra Beerstreet til Waterlane, og først Kl. 2 om Eftermiddagen fik man Bugt med Ilden. Skaden er overordentlig. Man formoder at Ilden er opkommen ved Vaade. (S. Bl.)

Staden Hamborg, som i denne Tid beleires, tæller 227 Gader, 23,201 Ildsteder, nemlig 8124 Huse, 3897 Lofter, 9161 Sahle, 1869 beboelige Kjeldere, 100,000 Indbyggere, af hvilke 8000 bekjende sig til den mosaiske Tro. Over 500 Kjøbmænd og 200 Mæglere besøge dagligen Børsen.

En for Havedyrkningen vigtig Opdagelse. — Iuge St. Martin har nemlig opdaget, at Han-Blomsternes Sædstøv, endog udtørret, kan lade sig gjemme, og beholder i et heelt Aar sin befrugtende Kraft. Gjentagne Forsøg med Hamp og tyrkisk Hvede har beviist denne Sandhed. Dette er et fortreffeligt Middel til at give Frugter og Blomster, der ved deres Forplantelse fra fremmede Verdensdele ere udartede, deres oprindelige Beskaffenhed tilbage, i det man nu kan befrugte Blomster med Sædstøv fra deres egentlige Hjem. (Handels-Tid.)

Postefterretninger.

(Af Lübecker Correspondent.)

Moniteuren meddeler nu officielle Efterretninger om hvad der er forefaldet fra d. 10 til d. 12 Febr. og det Tab, de Allierede ved denne Leilighed have lidt. Efter samme havde Keiseren angrebet Fienden ved Champaubert, hvor dennes Styrke var 12 Regimenter og 40 Canoner. Overgeneral Ousouwieff med alle hans Generaler 2c. blev tilligemed 6000 Mand gjorte til Fanger, Resten dræbt eller siddende i Moradser, Gen. Sacken afskaaren fra Blücher; Napoleon mistede kun 200 Mand. D. 11te forefaldt en Fægtning 1 Miil fra Montmirail, hvor Keiseren stødte paa det Blücherske Corps. Efter 2 Timers Kamp var hele den fiendtlige Armee kastet og bragt i Uorden. Den 12de forfulgte Keiseren sin Seir. Allerede den Dag havde han taget 50 Canoner og 3000 Fanger, hvoriblandt 5 til 6 Generaler. Man troer General Sacken er dræbt. Saaledes lyde Efterretninger i Moniteuren. Lübecker Avisen erklærer dem for overdrevne og modsigende, og anfører følgende til Bevis. D. 11te var hele den russiske Armee tilintetgjort, d. 12te fordriver man endnu russiske Bataillоner fra Position til Position. D. 11te er allerede Artilleriet og Munitionen i Fiendens Hænder, og d. 12te fratages endnu de Allierede 50 Canoner. Det Sande skal være, at Napoleon havde kastet sin hele Stridskraft paa een Punct: det Blücherske Corps, og at ved hans overlegne Magt adskillige Stæder, som dette Corps havde taget sin Marsch over, bleve tagne og igjentagne tilbage, og at i hine Dage Bevægelserne frem og tilbage vare afvexlende. Resultatet af Begivenhederne indtil d. 16de synes dog kun at have været det: at Napoleon har nærmet sig mere sin Hovedstad. — Keiseren af Rusland og Kongen af Preussens Hovedqvarteer er d. 20de bleven tilligemed det Schwarzenbergske forlagt tilbage til Troyes. Blücher har opstillet sig i Arcis, for igjen at agere offensiv. D. 21de var Hovedqvarteret endnu i Troyes. — 23 Escadroner russisk Cavallerie ere gaaede igjennem Posen til Storarmeen. Fredsunderhandlingerne fortsættes, og Fyrst Metternich skal d. 18de være afgaaet til Chalons med sit Hofs Ultimatum. — Gener. Wrede havde d. 18de sit Hovedqv. i Bondy, 1½ Mile fra Paris. De Allieredes Armee anslaaes til 300,000, Napoleons kun til 110,000 Mand. — I Følge Efterretninger fra Frankfurt skulde et Hovedslag leveres d. 23de og 25de, der skulde afgjøre Paris's Skjebne, og til hvilken Tid Kronprindsen af Sverrig skulde være rykket over Lüttich og Namur ind i den store Halvcirkel, der trækker sig omkring Paris. Levnetsmidler manglede en Tidlang i det ufrugtbare Champagne, men jo mere de Forbundne nærmede sig Paris, desmere fandt de Brød og Viin; kun Kjød manglede de ofte. Engellænderne have sendt den preussiske Armee 1200 Fade Rom, og meget Riis ventes. — Monsieur er den 20de afreist fra Basel til Frankrige. — Grev Bubnas Corps er ved den Forstærkning, det har faaet, bleven 36,000 M. stærk. — Marsch. Suchet skal være kommen med 12,000 M. fra Spanien til Lyon, hvor Augerau allerede staaer med 9000. De Franske skal igjen have besat Chamberry den 16de, efter en hidsig Fægtning. — Küstrin vil capitulere. — Man troer, at Engelland kun i det Tilfælde at det franske Folk viser nogen Tilbøielighed for Bourbonnerne vil begunstige disse.

Aachen, d. 25 Febr. I Nat er en til H. K. H. Kronprindsen af Sverrig afsendt Coureer passeret her igjennem, som beretter, at der er forefaldet et Slag, som har varet 3 Dage. Den første Dag bleve de Allierede drevne 5 Mile tilbage, den anden rykkede de endnu 7½ Mile videre frem og den tredie rykkede de ind i Paris. Den franske Armee er total slaaet og har trukket sig 5 Mile tilbage hiinside Paris. Marschal Ney skal være falden. I Paris have alle taget den hvide Kokarde paa. Hele Vendee er i Opstand mod Napoleon. Keiserinden og Kongen af Rom have forladt Paris.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Hoeckes Enke, i store Helliggeistsstrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Hoeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 23.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 19 Martii 1814.

Om Maximum.

Denne Idee, og denne Benævnelse er, som alt hvad det øvrige Europa i martialsk, statistisk og financiel Henseende, i det selskabelige Liv, i Klædedragt, i Morskaber udmærker sig ved, af fransk Oprindelse. Ludvig XIV. proclamerede, at hans Hof, hans Sæder, hans Folk skulde tjene det øvrige Europa til Mønster, og enhver af Europa, især det østlige, opfyldte hans Ønsker, og Bourbonnerne i Vesten trængte til ingen Opmuntring. At selv den jevne Nordbo allerede længe maa have været forgabet i franske Moder, viser det gamle Ordsprog: at klæde sig paa fransk og fryse paa dansk, og Holbergs Jean de France siger os noksom, at man for henved 100 Aar siden maatte reise til Paris, for at blive en complet Nar. Selv i Skjaldekonsten paatrængte man os den franske Smag, og det synes som Wessels Kjerlighed uden Strømper virkede i Danmark mod denne Smag, hvad Saavedras Donquixotte virkede i Spanien mod Ridderromanerne.

Vi indsee nu tildags, at de martialske Mønstere vare efterlignelsesværdige, de statistiske overflødige, de financielle fordærvelige, og de selskabelige ikke af synderligt Værd. Og denne Overbevisning har Europa kjøbt med nogle Aarhundreders ulykkelige Erfaringer. Industrien behandledes ligesom i Frankrige, hvor Forarbeidelsen af Jordens Skatte ikkun tjente til at lokke Douanernes Generalforpagter-Commis til sig, hvor der vandtes mere ved ikke at arbeide, i det høieste at indskrænke de med Tiendeafgivter betyngede Jorders Dyrkning til eget Huusbehov, for ikke at ansættes af Foedal- og Statsforvaltningen til en endnu høiere Skat end de forarmede Forfædre.

Statslaan og Statsgjeld vare til i Frankrige længe førend man i Engelland havde en Idee derom. Papirpenge, og deraf flydende Bankrotter (som f. Ex. det store indiske Compagnies), uafladelig Høfelhed, Millioner Vampyrer, der arbeidsløse fortærede Landets Marv, Yngelen af deres Hjerne-Resourcer, Generalforpagtere, Salttold, Stempling, Accise, Mundskat ꝛc., kort, tusinde trykkende Opfindelser og Konstgreb vandrede fra Frankrige ind i Verden, og forvandlede Statsindtægternes simple Væsen til en reen Apocalypsis.

I samme Aand gik Revolutionen frem, og medens man paa den frugtbareste rigeste Jordbund følte trykkende Mangel, og oftere end i nogen anden europæisk Egn endog led Hungersnød, opfandt man, ved Siden af Papirspenge, et Maximum. Denne udsvævende Idee kunde kun ved en Guillotine bringes til Virkelighed, og var i Grunden ikke andet, end at brække den Syge, der har Tandpine, Kindbenet af.

Fordum gaves i andre Lande noget, som i den franske Aand er bleven til Maximum: en vis Maalestok for Livets første Fornødenheder, og denne Maalestok var conventionel. London, Amsterdam, Hamborg, Berlin kunne tjene til Exempel. Brød, Drikkevarer og Kjød vare de almindelige Gjenstande for et Slags offentlig — ikke Paa-

bud eller Forordning. — men Foranstaltning. De, som handlede med saadanne Varer, enedes om Priserne, og hver i sit Fag fulgte en vis Maalestok. Jeg vil kun anføre her Brødet. Hamborg, som kan takke sin næsten grændseløse Handelsfrihed for sin Flor, ømmede sig altid for at befale Bagerne noget; ofte tilsidesatte de det rigtige Forhold; Staten gjorde ikke andet end lod paa Møllerne opslaae Rugmelets Priis. I Berlin bekjendtgjordes den Kongelige Magazinpriis; hver Bager kunde derefter beregne Prisernes Forhold; handlede nogen herimod, saa blev hans Oplag givet til Priis for de Fattige. I Amsterdam bestemte Kornbørsen Prisen; og Bagerne maatte rette sig derefter. Paa alle disse Steder var Brødets Vægt foranderlig. London havde den reneste Sag. Brødet har altid een og den samme Vægt; Prisen varierer fra 4 til 10 og flere Pence, og denne Anomalie retter sig efter Bagernes Overenskomst, paa hvilken Lord Mayor har en betydelig Indflydelse.

Hvor Brødets Vægt ligesom Pengenes er foranderlig, opstaaer en dobbelt Vanskelighed. Den halve hæves ved fuldkommen eens Vægt; det kommer da blot endnu an paa Prisens passende Bestemmelse. Vi ville nu anvende dette paa Kjøbenhavn.

Da en Specie gjeldte 70 Rbmk. var Hvedebrødet temmelig stort; da den gjeldte 140 blev det mindre, nu da den gjelder 30 er det ikke større. Et Franskbrød til 1 Rbmk. veier $\frac{1}{4}$ Pd. — Hvormeget Brød giver en Tønde Hvede? Som bekjendt af det Slags Brød, der bages af alt Slags Meel, som det hos os, 220 Pd. Brød. Altsaa faaer Bageren for sin Tønde Hvede 880 Rbmk. Hvo som nu regner hans Omkostninger, hans Umage og hans billige Fordeel, kan let finde hvad der paa andre Steder iagttages, uden at efterligne et fransk Maximum; og en vis periodisk Ligevægt imellem Livets første Fornødenheder og Repræsentativernes Navneværd er aldeles ikke vanskeligt. Kommer endnu hertil Torvefrihed, fri Concurrence i Kjøb og Salg, der gjør saadanne Spørgsmaale som nyligen fremsattes i Dagen umuelige, saa ville efterhaanden de overspændte Forhold komme i Orden igjen, og gjensidig Lettelse i Udkomme tilveiebringes.

Man beraaber sig ofte paa, at vore Fædre

fra Arilds Tider have havt Taxter, der ikke ere saa aldeles forskjellige fra Maximum, og befundet sig vel derved. Men man glemme ikke, deels at Pengene i de Dage havde et fast Værd, og altsaa Vanskeligheden ved Taxters Bestemmelse var saa meget mindre; deels at ingen Sagkyndig paastaaer, at man aldeles skal ophøre med at sætte Taxter. Men man bør kun ikke gjøre Taxten til Hovedsag. Forøget Production og Concurrencen — er det, som skaber billige Priser. Sjelden kan et heelt Laug enes om at opskrue dem, thi vil den ene ikke nedsætte dem, saa vil den anden. Ved Opskruerie kan man vinde for en kort Tid, men tilsidst nødes man dog til at slaae af. Tusinde Erfaringer vise, at de Professionister og Handlende, der ere blevne rige, ere blevne det ved Billighed, ikke ved Opskruerie. Hvis Bagere og Slagtere tage en overdreven Fordeel, saa kunne de være forvissede om, at det de tage med den ene Haand maa gives tilbage med den anden. Alt hvad de udrette ved deres Begjerlighed er, at de standse alle Næringsveie, og bringe Slaphed i hele Statsmaskinen. Hvad der gjelder om Slagtere og Bagere gjelder om alle de øvrige lige fra Hertemanden til den simpleste Haandværksmand.

Bør Committeesedler indblandes i Rigsbanksedlernes Circulationsmasse.

Under Overskrift: "Fremdeles om Committeesedlerne" læses i Dagen No. 65 f. d. A., et Svar paa det i Skilderiet No. 20 f. d. A. indførte første Stykke om Committeesedler. Enhver, som med Upartiskhed betragter Sagen, maa sande Forfatterens Ord: at enhver god Borger bør vise Rigsbankfundationen Agtelse; thi "haandhæves kan Rigsbanken skaffe Tryghed i de private Omsætninger og Kraft i Finantsforvaltningen; krænkes lader den alt komme i Forvirring og Kraftløshed". Heller ikke kan eller bør der være noget Spørgsmaal om, at Rigsbanksedlerne maa falde i Værdien saasnart den eengang bestemte Circulationsmasse forøges med 5 eller flere Millioner Committeesedler, og at Forøgelsen med 5 Millioner altid forudsætter Mueligheden af Forøgelsen med flere Millioner Rbdlr, Sedler af denne eller en anden Na-

tur. Om man altsaa end vilde antage som afgjort, at de nu udstedte 5 Mill. Committeesedler ved at indblandes i Rigsbanksedlernes Circulationsmasse i og for sig ikke kunde skade Rigsbanken, saa kan det dog ikke nægtes, at Fundationens Krænkelse, og den derved opstaaende Mulighed vilkaarlig at kunne forøge Rigsbanksedlernes eengang bestemte Masse altid maae skade Rigsbankens Credit. — Men saavidt nærværende Forfatter veed, har ingen af de Mænd, der i Skilderiet have yttret deres Tanker om Committeesedler, paastaaet eller ønsket, at de skulde indblandes i Rigsbanksedlernes Circulationsmasse; alle ønskede de ikkun, at de maatte blive antagne i offentlige Casser paa samme Maade som de udgives. Upaatvivleligen tillade Tidsomstændighederne det ikke; men saa er det jo bedre man siger ligefrem til enhver Rentenerer: "I skulde rigtig nok have havt eders Renter betalte i Rigsbankpenge; men Conjuncturerne tillade det ikke. I maa indtil videre lade eder nøje med at faae rentebærende Obligationer istedet for almindelige Landepenge. For Øjeblikket komme I til at tabe noget derved; men det er et Offer, som I bringe Staten i Nødens og Trængselens Dage!"

(Indsendt.)

Indsenderen af det i Skilderiet No. 20 indførte tredie Stykke om Committeesedlerne, har, som hans Ord formeentlig tilstrækkelig vise, ikke havt til Formaal, saaledes som Critiken, indført i No. 21 af samme Blad, forudsætter, enten at forsvare eller trøste. Hvad han har villet gjøre opmærksom paa, er eene den Sandhed, at Ihændehaverne af Kongelige Obligationer — deres Tab paa Committeesedlerne uagtet — ere bedre farne nu, end de om føie Tid vilde blive, hvis disse Sedlers Modtagelse i de Kongelige Kasser svækkede Rigsbanksedlernes Credit, og bragte Stillingen af 1812 tilbage. Hvad hjelper det dem, at de for deres Committeesedler faae fuld Betaling i Rigsbanksedler, naar dette kun skeer ved et Middel, formedelst hvilket disse tabe mere end der forhen tabtes paa de forstnævnte. Naar for en Committeeseddel paa 100 Rbdlr. erholdes 73 Rbdlr. i Bank-Sedler, og disse efter Cours af 450 Procent ere lige $16\frac{2}{9}$ Rdlr. Hamb. Banco, er Eieren bedre tjent, end om han faaer 100 Rbdlr., og disse efter en til

1000 PC. forværret Cours — og den kan, naar Banksedlernes Credit svækkes, let indtræde — kun er lig 10 Rdlr. Hamb. Banco.

Imidlertid er det dog ogsaa sandt, at Obligations-Eierne have vundet meget betydelig ved Forordningen af 5te Januar, endskjøndt de have modtaget Renten i Committeesedler. Ved det nye Pengesystem kunne de vente alt mere og mere at forbedre deres Kaar. Kuldkastedes det, seer Indsenderen for dem ingen Udsigt til det Bedre.

Til Baggesen.

Hvad Du som Skjald os himmelsk sang,
Man glemte;
Hvad Du lidt svimmel skrev engang,
Man gjemte.

Videreindkomne Bidrag til Bedste for den Deel af Dannerhærens Syge og Saarede, som have været i Kamp for Fædrenelandet:

Fra Z. i Jylland 4 Species. N. til de Faldnes Enker og Børn 50 Rdlr. Ved Hr. Schou i Kierteminde indsendt 324 Rd., fra DHr. Capit. v. Brockdorff 20 Rd., Kjøbmændene Eschildsen 15 Rd., Minden 6 Rd., H. Thornøe 20 Rd., W. Thornøe 2 Rd., N. Møhl 20 Rd., Hiorteberg 6 Rd., Michaelsen 10 Rd., Brun 30 Rd., Jensen 10 Rd., Lund 2 Rd., Hincke 8 Rd., N. Larsen 20 Rd., Kragh 12 Rd., Casserer Dastrup 30 Rd., E. Bam 6 Rd., Capellan Monradt 2 Rd., Klokker Monradt 2 Rd., N. Gummesen 10 Rd., C. Hiorteberg 2 Rd., N. Nielsen 2 Rd., Sørensen 1 Rd., N. Rash 5 Rd., Uhrmager Olesen 2 Rd. Skolelærer Nielsen 2 Rd., A. Roed 2 Rd., H. Gummesen 8 Rd., Pensionist Jensen 2 Rd., Farver Rønning 10 Rd., E. Møller 6 Rd., J. Larsen 10 Rd., G. Larsen 2 Rd., J. Biil 1 Rd., Lemle & Levy 4 Rd., M. Rasmussen 1 Rd., Landinspecteur Faber 10 Rd., N. Bam 2 Rd., P. Bam 2 Rd., A. Kragh 2 Rd., M. Rosback 1 Rd., Bager Nielsen 5 Rd., M. Madsen 1 Rd., C. Mortensen 4 Rd., Farver Westphalen 6 Rd. — Efterretning om Anvendelsen af de hidtil ind-

komne Bidrag skal blive bekjendtgjort, saasnart Vedkommendes Besvarelser ere os tilsendte, hvilket formodentlig vil skee, naar en af Veirliget standset Postgang igjen kan fremmes.

Langeland,	Lütken,	Øst,
Krigsraad og Ridder af Dannebrogen; den Kgl. Proviantgaard.	Capitain og fungerende Hvervingschef; det Kongelige Hvervingscontoir.	Overkrigscommissair; Snaregaden No. 13.

Indenlandske Efterretninger.

Endnu i Onsdags kom her Slæder til Kjøbenhavn over Isen fra Hveen. Veien til Malmøe skal ikke være sikker mere. De Svenske, som komme herover, kjøbe alle Slags Varer, men især Møbler og islandske Uldnevarer, skjønt ikke i saadan Mængde som i Fjor, da de danske Penge stode saa slette mod de svenske. Nu den svenske Cours ogsaa har forværret sig betydeligen, er Forholdet imellem Rigsbankpenge og Rigsgjeldssedler omtrent eens.

Odense, d. 8 Martii. I Anledning af Qvægsygens Udbredelse advarer Stutterie-Commissair og Dyrlæge Iversen i Riber Avis imod alle fremmede Personer, som Omløbere og desl., der ingenlunde bør tillades at komme i en Stald. Vare som Hør, Uld, Høe og Halm, der kunne formodes at være komne fra befængte Stæder, maa man vogte sig omhyggelig for. — For Noget siden er Hr. Professor Wiborg reist her igjennem Odense til Qvægsygens Standsning i Hertugdømmene. — De i forrige Uge afholdte Priis-Auctioner i Svendborg havde god Søgning fra alle Landets Egne, og som en Følge blev Alt imod Forventning solgt til høie Priser, omtrent som følger: Caffe solgtes for 48 ß. i Sølv og 8 a 9 Rbmk., Raffinade 60 til 70 ß. i Sølv og 12 Rbmk., Melis 52 a 54 ß. i Sølv og 9 a 10 Rbmk., Lumpen 48 ß. i Sølv og 8 a 9 Rbmk., Candis 70 a 80 ß. i Sølv og 19 a 20 Rbmk., Sirup 20 ß. i Sølv og 48 Rbß., Indigo 25 Mk. i Sølv og 66 Rbmk., Caneel 6 Mk. i Sølv og 18 Rbmk., Peber 35 ß. i Sølv og 5 Rbmk., Riis 5 a 6 Rbmk., Portoriko 18 Rbmk., alt pr. Pd. Salt 25 Rbdlr. Td., svensk Jern 40 Rbdlr., russisk Dito 16 Rbdlr., alt i N. V. o. s. v. Om Priserne selv paa Bøger kan

man gjøre sig et Begreb deraf, at Göthes Wercke 13 Bind kostede 42 Rbdlr., Beckers Welgeschichte 10 Bind 45 Rbdlr. Desuden maatte af alt det, som kjøbtes i Navneværdie, betales $7\frac{1}{2}$ PC. Det meste i Sølv kjøbtes af Holstenere. Af den langvarige Vinter, som hindrer anden Tilførsel, lader sig især forklare, at man speculerede saa høit. — Glædeligere var det at erfare det store Afslag paa alle Kornvare og Fødemidler der paa Egnen, som dog vel snart maa udbrede sig til andre Steder. Rugen sælges nemlig allerede for 15 Rbdlr., Byg for $7\frac{1}{2}$ og Havre for 4 Rbdlr. Td., saa det høilig er at tilraade enhver, som skal kjøbe disse Fornødenheder, ikke at forsyne sig med mere end for det Øieblikket Nødvendigste. (Hempels Av.)

Viborg d. 7de Martii. I Altona er Noden langtfra ikke saa stor, som i den første Tid befrygtedes, siden der er bleven nedsat en Commission, der sørger for at skaffe Huusly og Pleie. Paa een Dag blev i Altona sammenbragt 15,000 Mk. Bco (5000 Species) til de Ulykkeliges Underhold; fra Engelland ankom 3000 Pd. Sterl. (12,000 Species). Fra Wien kommer nu ogsaa Understøttelse. I Begyndelsen vare Priserne paa Levnetsmidler i Altona, formedelst de mange tilstrømmende Hamborgere, stegne umaadeligen; nu har Providerings-Commissionen, der med Beleirings-Corpsets Tilladelse sørger fra Omegnen for Fødevarernes regelmæssige Anskaffelse tilveiebragt, at Oxekjød kan faaes for 5 ß., Smør 10 ß. o. s. v. — En Mand, som forleden tabte paa Gaden i Odense nogle Tusinde Rigsdaler, var saa heldig at faae dem igjen, da de vare fundne af en Malersvend, der af et vedfølgende Papir opdagede Eieren, og da var saa ærlig strax at bringe ham dem. (Malersvendens Navn savner man).

(Viborger Samler).

Maribos d. 7de Martii. Endnu vedbliver stræng Kulde og Frost, Storm og Sneefog at rase i fuld Maade. Næsten i 3 samfulde Dage har Himmel og Jord været som i Eet. Store Sneedynger, som hist og her ligge optaarnede, gjøre i Dag Veiene og Ledstederne ufremkommelige, saa at en nye Skuffen, saaledes at 2de Slæder kan kjøre forbi hinanden, bliver igjen af yderste Vigtighed. — Efter Hr. Iversens Formening kan Frosten endnu holde ved til d. 17de April, som vi før have havt Exempel paa. I Aaret 1772 laae

endnu i Maji Maaned alle danske Havne tillagte med Iis. 1800 trængte man endnu d. 31te Maji til Varme i Kakkelovnen, og d. 9de Junii s. A. faldt endnu Snee med stærk Storm af Nordvest. (Mariboe Av.)

Mariboe d. 14de Martii. Efter Indberetning til Øvrigheden, vare Priserne paa Korn og Fedevare, samt Creature, i afvigte Februar Maaned her følgende: En Tønde Hvede 15 Rbd. En Tønde Rug 12 Rbd. En Tønde Byg 7 Rbd. En Tønde Havre 4 Rbd. En Tønde graae Ærter 14 Rbd. En Tønde hvide Ærter 14 Rbd. Et Pund røget Flesk 80 Rbß. Et Pund fersk Flesk 64 Rbß. Et Pund Kjød 32 Rbß. Et Pund Smør 1 Rbd. Et Pund Ost 28 Rbß. Et Pund Talg 64 Rbß. Et Slagtenød 100 Rbd. Et Faar 10 Rbd. Et Sviin 100 Rbd. (S. Bl.)

Patent, angaaende ledige Skolelærertjenesters Besættelse med Lærere, som ere underviste i Skolelærer-Seminarierne i Kiel og Tøndern.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken og Oldenborg ꝛc. ꝛc. Gjøre vitterligt: Det er Os allerunderdanigst foredraget, at de i Forordningen af 4de Nov. 1791 indeholdte Forskrifter, angaaende ledige Skolelærertjenesters Besættelse med de i Skolelærer-Seminariet i Kiel tilbørlig oplærte Seminarister, ikke i alle Districter i Vore Hertugdømmer Slesvig og Holsteen ere paa lige Maade komne til Anvendelse, hvilket har havt til Følge, at Vor landsfaderlige Hensigt, som er at samtlige Skolelærertjenester skulle besættes med duelige og beqvemme Subjekter, ikke tilbørligen er bleven opfyldt. I Anledning heraf, og da Vi af de til Os indkomne allerunderdanigste Beretninger, angaaende det i Tøndern værende Skolelærerseminars Fremgang, have med allerhøieste Velbehag erfaret, at de, som ere oplærte ved bemeldte Tønderske Seminar, nu, efterat denne Anstalt har i Aaret 1804 erholdt en nye og forbedret Indretning, kunne agtes lige med Seminaristerne fra Kiel, saa have Vi funden for godt, allernaadigst at anordne Følgende:

1. Den i Anordningen af 27de April 1792 (hvorved Forordningen af 4de Novbr. 1791, betræffende de Kieler Seminaristers fortrinligs Be-

fordring til ledig blevne Skolelærertjenester, extenderes til Seminaristerne fra det Tønderske Seminar), indeholdte Bestemmelse, at de sidstnævnte Seminaristers Rettigheder indskrænkes til Landsbyeskolerne i Hertugdømmet Slesvig, ophæves herved; saa at Seminaristerne fra det tønderske Seminar skulle i Fremtiden i begge Hertugdømmerne lige med dem fra det Kieler Seminar, fortrinligen befordres til alle Skolelærertjenester i Stæderne og paa Landet; saa og til saadanne Cantorater, som ikke skulle besættes med examinerede Candidater.

2. De i Forordningen af 4de Novbr. 1791 indeholdte Forskrifter ville Vi have indskjærpede saaledes, at det paalægges samtlige Authoriteter, som have at besætte Skolelærertjenester, fortrinligen at befordre til ledigblevne Skolelærertjenester de fra Skolelærerseminarierne i Kiel og Tøndern, som beqvemme, dimitterede Seminarister. Dog ville Vi, i Overeensstemmelse med det, der under 17de Novbr. 1792 er anordnet, at de Skolelærere, som allerede ere i Embede, og have aflagt Prøver paa Duelighed, skulle agtes lige med Seminaristerne i Henseende til Befordring til bedre Skolelærertjenester, og det uhenseet til, om de ere blevne oplærte paa et Skolelærerseminar eller ikke.

3. Samtlige Skolelærertjenester i Vore Hertugdømmer Slesvig og Holsteen, som ere bestemte til at besættes med Seminarister, skulle classificeres i Forhold til deres Indkomster. De meest indbringende iblandt dem ere bestemte for de Kieler Seminarister, som ere dimitterede fra Seminariet med 1ste, 2den eller 3die Carakteer; samt for de Tønderske Seminarister, som ved den med dem forend deres Afgang fra Seminariet anstillede Prøve have erholdt 1ste eller 2den Carakteer; hvorimod de mindre indbringende Tjenester blive for de Seminarister, som ere dimitterede fra Seminariet i Kiel med 4de og 5te Carakter, samt for dem der ere dimitterede fra Seminariet i Tøndern med 3die Carakter.

4. De Seminarister, som medens de have opholdt sig paa et af Skolelærer-Seminarierne have nydt Understøttelse af Statskassen, skulle være pligtige at modtage enhver Skolelærertjeneste, som tilbydes dem, naar dens aarlige Indkomst er 160 Rigsbankdaler i Sølv, eller derover; vægre de sig herved, skal de have forbrudt alle de dem, som

Seminarister allernaadigst forundte Rettigheder, og deriblandt navnligen, den de Landmilitairpligtige tilladte Fritagelse fra Udskrivning.

5. Direktionerne for Skolelærerseminarierne i Kiel og Tondern, skulle være pligtige at føre nøiagtige Lister over de fra hvert af disse Seminarier dimitterede Seminarister, i hvilke Lister de have at anmærke den, hver Seminarist meddeelte Carakter, samt derhos at anmærke, om han har været underholdt i Seminariet for Statskassens Regning eller ikke. I Overeensstemmelse med disse Lister have Direktionerne paa Forlangende af Vedkommende at meddele de fornødne Efterretninger.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 20de Febr. 1814.

Frederik R.

(Fortsættelse af de detaillerede Beretninger, som til sin Tid ere indsendte af Hs. Durchl. General Prinds Friedrich til Hessen, angaaende de forskjellige Fægtninger, som det danske Armeecorps under Hoisammes Commando har i sidste Krig havt paa sit Tilbagetog fra Stecknitzen til Rendsborg; see No. 21.)

Fortrinligen viste sig:

Lieutenant Schmidt, som med 26 Jægere dækkede Flanquen, trods den hæftige fiendtlige Ild, med al Fasthed.

Underofficier Grewe udmærkede sig ved Mod; han blev haardt saaret i Armen.

Jæger Thomas Herregaard var fortrinlig kjæk.

Desuden roser Capitainen den af ham paa Recognoscering udsendte Sergeant Kümmerling; ligeledes Jæger Daniel Møller, som med megen Snildhed reddede en Krudtkarre, hvis Forhjul vare gaaede itu.

Jægercompagniet havde, formedelst det fordeelagtige Terrain, kun een Saaret, hvorimod Fienden bar endeel Saarede eller Døde bort.

5) Blandt de hæderlige Fægtninger, enkelte Detaschements have havt, fortjener især at mærkes den, som det slesvigske Infanterieregiments 4de Bataillons 3die Compagnie har havt paa Marschen fra Garding over Husum og Krop til Rendsborg d. 10 Dec.

Capitain Flemmich, som førte Compagniet og

har viist en ganske udmærket Conduite og Kjækhed, samlede efter Hs. Durchl. Feldtmarschallen Landgreve Carl til Hessens Ordre sine Detaschements d. 9 Dec. i Garding, og kom om Aftenen efter en møisommelig 4 Miles Marsch i de dybe Veie til Husum, hvor en itubrudt Brødvogn og Krudtkarre maatte efterlades.

D. 10de marscherede han til Krop, efterladende 1 Underofficier og 15 Mand i Hollingsted, for at dække Brødvognen og Krudtkarren, naar de bleve bragte efter. Kl. 7½ Aften kom han til Krop og besatte Byen. Nogle Timer derefter fik han Melding fra en udsendt Patrouille, at Fienden rykkede frem med en Fortrop af 1 Escadron Lansedragere, som fulgtes af 2 Canoner, 2 Compagnier Jægere og nogle Escadroner Cavallerie. Capitainen besluttede at forsvare sig paa Kirkegaarden, som han besatte med sit Compagnie. Da Fienden var omtrent 100 Skridt nær, lod Capitainen give Ild paa ham, hvilket blev besvaret med Haubitz-Granater. Dette varede ½ Time; men, for ikke at afskjæres, trak Capitainen sig derpaa bag Veien til Byen og nogle Huse. Fienden skjød nu med Kartætsker, og hans Jægere trængte ind i Haverne. Dette nødte Capitainen at gaae tilbage til Skoven, hvor han efter ½ Times Forløb atter blev angrebet i Fronten af Jægere, medens Cavallerie omgik Skoven til Høire og Venstre; han maatte derfor tilbage til Uth-Mosen, men var nødsaget til at efterlade Compagniets Bagage. Fienden vedblev at beskyde Krop og Skoven, hvor Capitainens Forposter stode, indtil Kl. 11½, da Ilden ophørte, og disse udsendte Trops, paa hvilke Capitainen biede indtil Kl. 2½, ere tilligemed Commandoet i Hollingsted formodentlig tagne, fordi Capitainen ikke havde Cavallerie til Soutien og de altsaa venteligen ere blevne afskaarne fra ham.

(Forts. — Statstid.)

———

Kjøbenhavns Børs, d. 18de Martii.

I disse Dage er paa Børsen solgt 5 Stkr. Bankfonds a 130 Rd. Species til 3½ Prc. Rente Species eller 7 Rbdlr. S. V. for 64 Rbd. N. V. af 100 Rd. Sp.; 12 Quart Speciesactier a 155 Rd. til 167 Rbd. N. V. Stkt. — Depositokasseobligationer fra 25 til 28, 33 og 38 Rbd. N. V. af 100 Rbd. S. V. 3 Priisobligationer paa

Kaperi 500 Rd. a 33 Rbd. a 100 Rd. — Caffe 5 Mk. 8 a 5 Mk. 10 ß., Klumpe-Bly 40 Rbd. pr. Skpd., Compoy-Thee 23 Mk. 6 ß. a 34 Mk. 2 ß. Pundet, Smyrna Rosiner 4 Mk. 6 ß. a 4 Mk. 12 ß. i Committee-Sedler. — Cours. Altona 450 2 M., London $15\frac{1}{2}$ Rbdlr. 2 M., Speciecours 520. — Specier solgtes til $30\frac{1}{2}$ a 31 Rbmk. — For Committee-Sedler blev givet 72 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Offentlige Blade meddele følgende Skrivelse fra Feldtmarschal Fyrste af Schwarzenberg til den udødelige Naturforsker Buffons Enke i Montbard (en liden Stad i Burgund, paa Grændserne af Champagne): "Til Fru Grevinde v. Buffon i Montbard. Da Hs. Maj. Keiseren, min Herre, har befalet mig at drage Omsorg for, at alle Videnskaberne helligede Steder, eller saadanne, som minde om Mænd, der have gjort deres Aarhundrede berømt, ikke foruroliges, saa har jeg den Ære, at sende Dem, Fru Grevinde, en Beskyttelsesvagt for Deres Bolig, Montbard. — Naturens Historieskrivers Opholdsted bør være den videnskabelige Oplysnings Venner helligt. Det er et Krongods, som tilhører hele Menneskeheden. — Schwarzenberg." — Denne Skrivelse, der vidner om den østerrigske Keisers og hans ypperste Hærførers ædle Sindelav, bringer den udødelige Buffon i fornyet Erindring. Buffon (G. L. le Clerc, Greve af Montbard i Auxois, hvor han blev født, den 1 September 1707), bestemtes af sin Fader, som var Medlem af Parlamentet i Dijon, til Lovkyndigheden, men hans første Hu stod til Astronomien, og han gik altid med Euklides i Lommen. I sit 20de Aar reiste han med en engelsk Adelsmand og hans Hovmester til Italien, hvor han fik Lyst til Naturhistoriens Studium. Ved sin Tilbagekomst til Frankrige saarede han i en Tvekamp en Engelskmand, og maatte tye til Paris, hvor han oversatte Newtons Skrift om Fluxionerne og Planternes Statique af Hales i Fransk. I sit 25de Aar kom han til Engelland, hvor han opholdt sig i 3 Maaneder, og hvormed hans Udenlandsreise endtes. Allerede i sit 21 Aar havde han arvet sin Moders Gods, der vurderedes for 300,000 Livres. Han opholdt sig længe i Montbard, hvor han nød sine Frietimer, der vare Naturgrandskningen helligede, uforstyrret. I Hovedstaden medtog hans Embede, som Intendant over den botaniske Have og det Kgl. Cabinet, meget af hans Tid. Han tilbragte 14 Timer hver Dag med Studeringer. Kl. 5 om Morgenen gik han ind i en Pavillon i sin store Have, og her turde ingen komme til ham. Hans Haandskrifter laae i et Cabinet i en anden Bygning, og han gik af og til fra det ene til det andet. Naar et Værk var færdigt fra hans Haand, lagde han det til Side, for at kunne glemme det, og siden gjennemlæste han det med en Critikers Strænghed. Han kunde ikke faae sine Arbeider filede nok; naar de han forelæste dem standsede et Øjeblik, greb han strax til Filen. Andres Værker læste han som Magliabechi, Titlerne, Indholdet og de meest interessante Steder. Buffon døde i April 1788 i en Alder af 80 Aar, og hans endnu levende Enke maa altsaa i det mindste være 80 Aar gammel. Man fandt i hans Blære 56 Stene, og det er mærkeligt nok at Frankriges største Naturforsker ligesom Danmarks største Astronom (Tycho Brahe) og største Statsmand (Griffenfeldt) døde af Steen. — Han efterlod en eneste Søn, Secondmajor ved Regimentet Angoumois, der i hans Have i Montbard reiste ham en lav Støtte med følgende Indskrift:

Excelsæ Turri
Humilis Columna,
Parenti suo
Fil. Buffon.

Denne Søn faldt i Paris som et Offer for Revolutionstribunalet 1793 i en Alder af 30 Aar, og sagde paa Skaffottet blot de Ord: Borgere, jeg hedder Buffon!

Følgende Stæder, som i denne Tid saa ofte forekomme i Aviserne, ligge i følgende Afstand fra Paris, som nu hele Europas Øjne er henvendt paa: Langres 40 Mile, Troyes 23, Chalons sur Marne $24\frac{3}{4}$, Vesul 51, Soissons 15, Chaumont (i Haute Marne Dep.) 35, Chalons sur Seine 50, Melun 7, Fontainebleau $9\frac{1}{2}$, Arcy sur Aube 21, Chatillon sur Seine 36, Epernay 18, Vertus 21, Vitry (le François) 24, Vitry (le Crule) 1 Miil fra forrige Sted, Bar sur Aube 30, Nogent sur Seine $15\frac{1}{2}$, Sezanne 16, Montmirail $19\frac{1}{2}$, Chateau-Thierry 13.

Posteefterretninger.

(Af Lübecker Correspondent.)

Lübecker Avis indeholder Efterretninger fra Krigsskuepladsen i Frankrige, der gaae til d. 5te Martii. Efter Fægtningerne mod den blücherske Armee i Sletterne mellem Seine og Marne, foretog Napoleon offensive Bevægelser med de ved Paris samlede Tropper, der ialt anslaaes til 100,000 Mand. Med denne Armee leverede han paa hvire Seinebredde Fægtninger mod den Wittgensteinske Avantgarde og Armeecorpset under Kronprindsen af Würtemberg, ved Montereau. Schwarzenberg drog sin Armee tilbage over Seine. Ved Armeens fortsatte Operationer trak Schwarzenberg Reserven til sig, og Blücher ilede til Marne, hvor Foreningen med de under Winzingerode, Bülow og Stroganoff staaende Armeecorps iværksattes, og den under hans Overbefaling staaende Armee kommer til at bestaae af 130,000 Mand. — D. 27de lod Schwarzenberg Fienden angribe med det 5te og 6te Armeecorps ved Bar=sur=Aube, hvor han havde besat Høiene ved Arsonval og Skoven ved Levigny. Fienden blev fordreven fra sin fordeelagtige Stilling, og dreven paa Flugten. Hans Tab skal beløbe sig til 10,000 Mand Fanger og 60 Can.; den slagne Hær forfølges i Retning af Sens. — Berliner Avis af 12 Martii indeholde, under Art. Chaumont i Champagne d. 2 Martii følgende angaaende Slaget d. 27de f. M. Vort Infanterie styrtede ind i Staden Bar=sur=Aube, overvandt alle de Hindringer, som man ved at spærre Gaderne havde lagt i Veien her, og fortrængte Fienden fra Staden, uagtet der fra alle Huse blev meget levende skudt. Fienden trak sig tilbage mod Vandouvres, deels igjennem Spoy, deels paa Veien fra Dienville. Man forfølger ham. Fangernes Tal er 600 Mand, hvoriblandt mange Officierer. D. 24de blev Marsch. Marmonts Corps slaaet og flygtede fra Sezanne mod Laferte=Gauche. Marsch. Blücher ankom d. 27de med sin Armee i Laferte=sous=Jouarre, og har forenet sig der med Nordarmeen, saa at begge Armeer udgjøre over 200,000 Mand. Denne Armee, som Napoleon erklærede for tilintetgjort, gaaer nu over Meaux den lige Vei til Paris. — I Stuttgard indløb den 5te

Efterretning fra Hovedqvarteret i Chaumont den 1ste Martii, at Fienden den 27de forrige Maaned i Fægtningen ved Bar=sur=Aube viste en fortvivlet Modstand i 8 Timer, indtil han omsider blev tvungen til at forlade Vandoeuvres, hvilken Landsby blev afbrændt; at F. M. Schwarzenberg blev saaret i Armen og Grev Wittgenstein i Læggen, men begge let. Kongen af Preussen var selv med i Fægtningen. General Pahlen tog i Vandoeuvre 800 Fanger. Kronprindsen af Würtemb. rykkede med sit Armeecorps d. 28de i Direction af Bar=sur=Aube løs mod Fienden, som han traf i Champignol, men som ikke holdt Stand; man formoder ikke, at han vil holde sig ved Bar=sur=Aube. F. M. Blücher har ved Vertus og Montmirail trukket Langerons, Winzingerodes, Bülows og Woronzows Corps til sig, og er rykket ind med dem i Meaux d. 28de. Napoleon er i Ilmarsch gaaet dem i Møde, for ikke at afskjæres. Feldtmarschallen ventede ham med største Rolighed, og troer at være vis i sin Sag. Keisernes Hovedqvarteer var d. 1ste endnu i Chaumont. — I en Privatskrivelse fra Berlin af d. 12te, hedder det fra Chaumont d. 4de Martii, at F. Schwarzenberg har ladet Troyes d. 3die tage med Magt, og at 2000 Fanger og 10 Canoner ere Frugten af Seiren. Tillige skrives fra Leipzig og Dresden, at Blücher har tilfegtet sig betydelige Fordele over M. Marmont, og at 40 Canoner og 10,000 Fanger ere faldne i hans Hænder. — Jülich er d. 24de bleven beskudt, hvorved Slottet og adskillige Huse ere komne i Brand. Hüningens Beleiring vil endnu vare en Tidlang. — Fra Basel skrives, at de i Chatillon forsamlede Befuldmægtigede skulle, som man paastager, være fuldkommen enige i Henseende til Præliminarierne, og at kun de høie Monarkers Samtykke ventes. — Fra L. Castlereagh skal der være afgaaet en Courreer med franske Passe directe over Paris og Calais til London. — Cüstrin vilde d. 20de overgive sig. — Aarsagen til Wellingtons Armees Standsning i Frankrige skal være nogle spanske Officierers slette Opførsel. Han har tilbagesendt dem til Spanien.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 24.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 22 Martii 1814.

Endvidere om Committeesedlerne.

(Foranlediget ved Dagen No. 65 og 66.)

(Indsendt.)

I de Bemærkninger, som, angaaende den ovennævnte Gjenstand, ere fremsatte, findes den Yttrelse: "Naar Committeesedlerne, ved at modtages i "de Kongelige Skattebetalinger, bleve, tvertimod Bankfundationens Ord og umiskjendelige Aand, indtrængte i Banksedlernes "Circulation, saa vilde 2c." Hermed vil Herr Forfatteren dog ikke have sagt, at Bankfundationens Ord og Aand ikke tillade Committeesedlers Modtagelse i de Kongelige Skattebetalinger. — Naar man erindrer Fundationens 1ste §. og veed, at Committeesedlerne hverken ere eller blive noget tvunget eller ikke rentebærende Repræsentativ, saa kan man ingen Anledning have til at fremføre en saadan Yttrelse, hvorved den offentlige Mening staaer Fare for at misledes.

Dernæst siger Forfatteren: "Vil man nu, "uagtet Coursen noksom viser, at Summen ikke "kan taale at formeres, danne nye Skatte-Anviisninger, ved at modtage Committeesedler i de Kongelige Afgifter; saa 2c." Hvorledes Herr Forfatter, skal Coursen vise om Circulationsmassen taaler Forøgelse? Vil De da saalænge Coursen ikke er pari og under pari have Seddelmassen mere og mere indskrænket? — hvilken Udsigt vilde det være for Handel og Industrie. Lad os ikke indrømme Coursen, hvorved jeg forstaaer Vexel-Coursen, mere Indflydelse paa vort Pengevæsen end den tilkommer. Den bestemmer allene vore Repræsentativers Værdie efter deres større eller mindre Anvendelighed i udenlandske Betalinger. Denne Anvendelighed kan være saare liden, om end Massen af disse Repræsentativer var under det Halve af hvad den nu er, og den kan være meget stor, uagtet Seddelmassen var dobbelt saa stor. — Hr. Forfatteren vil altsaa lettelig være enig med mig, at Circulationsmassen ene kan og bør rette sig efter Massen af Effectiverne, ei efter Coursen. Forholdet imellem Realiteterne og deres Repræsentativer, udviser Discontoen. Denne, og ikke Coursen, maa vi derfor raadføre os med, og vi vil da erfare, at Mangel paa Nummerair maa være meget stor. — Denne Mangel forøges betydelig ved de Summers Tilbagehold, som Speculanterne anvende til Handel med Species og Committeesedler: en Handel, hvis Tilladelighed jeg ikke vil bedømme. — Levnetsmidlers offentlige Salg paa Børsen blev forbuden, og Committeesedler indtoge deres Plads. Saasnart disse (med Species er det allerede Tilfældet, da de circulere til Toldafgifters Betaling, og muelig erholde en udvidet Anvendelse i Skatte-Oppebørselen), erholde Circulation, saa ophører Handelen dermed af sig selv og til Liv og nyttig Virksomhed, som allerede begynder at lammes af Mangel paa Repræsentation, vil da denne døde Capital optages i Statslegemet. Nu da Værdien af Landets Penge er vorden mere positiv, behøver Banken mindre at tage sin Tilflugt til den relative Værdie, Massen

eller Pengenes større eller mindre Sjeldenhed, saaner samme. Jeg er ellers enig med Forfatteren i, at Circulationsmassens Forøgelse over et rigtigt Forhold vil bevirke Realiteternes Stigen. Dette er Tilfældet overalt. Men her vil Bank- og Finantsbestyrelsen, som i Engelland og andensteds, hvor Nummerairets Forøgelse og Formindskelse efter den effective Fornødenhed, udgjør den vigtigste Deel af Pengebestyrelsen, vist finde paa Raad, og Freden vil lette Anvendelsen deraf. Thi det kan dog ikke være Forfatterens Hensigt, at 46 Millioner Sedler altid skulde være det rigtige Forhold af Circulationsmassen.

Jeg eier iøvrigt ingen Committeesedler, har betalt min Mobilieskat, og er hverken i Finantscollegiet eller i Rigsbanken, saa jeg kan ei mistænkes for Partiskhed. Behagelig har derfor ogsaa Hr. Forfatterens Forsikring været mig, at have læst mit første Svar med Fornøielse, og at være enig i Hovedprincipet. Jeg takker ham for denne Yttrelse.

Jeg nedlægger Pennen, og kun ifald Forfatteren maatte gjøre mig den Ære at svare mig i et Brev, indlagt hos Redacteuren af dette Blad, griber jeg den igjen.

Svar paa det oeconomiske Spørgsmaal.

(See No. 21 af Skilderiet.)

At Byg lykkes lige saa vel efter eet Aars Kløver som Hvede, troer jeg ikke kan være nogen Tvivl underkastet; men at Byggen vil blive meget urenere efter Kløver end efter Ærter eller andre Brakfrugter, er nok ligesaa vist. — Hvad de af Spørgeren omtalte Sædefølger angaaer, da finder jeg, efter den Erfaring jeg har havt Leilighed til at gjøre i Landbruget, at de langtfra ikke ere de fordeelagtigste. Saavel for Staten som for Landmanden selv maa det være vigtigt, at faae af Jorden frembragt den størst mulige Product; men man maa og sørge for, at Sædeskifterne saaledes følge paa hinanden, at den ene Sæds Behandling ei kommer til at staae i Veien for den anden, og at hver Sædeart til rette Tid kommer i Jorden. Saaledes feilede man meget, om man efter Brakfrugterne; Kartofler, Roer, Kaalrabi ꝛc. vilde have Vintersæd; thi da Brakfrugternes Høst indfalder saa seent paa Efteraaret, vilde Vintersæden ogsaa for seent blive saaet. Imidlertid er Brakfrugternes Dyrkning høist vigtig saavel for den rene Fordeel, de give, som for Jordernes Forbedring til de følgende Sædearters Production, og bør de derfor aldrig savnes paa nogen Brakmark. Det Tab, Landet lider derved, at flere 100 Tdr. Land ligge i Brak, uden at frembringe Noget, er meget betydeligt. Vel kunne der gives Tilfælde, hvor Jorden ei kunde dyrkes med Brakfrugter første Gang, naar nemlig Jorden trængte til at forbedres ved Stenes Oprydning, Brakgrøfter til Vands Afledning, Hullers Opfyldning ꝛc.; men dette vilde dog kun finde Sted ved de større Lodder og ei ved de mindre.

Spørgsmaalet vil da blive: i hvor mange Dele eller Marker bør en Eiendomslod inddeles, for at erholde en hensigtsmæssig og fordeelagtig Sædeskiftning? Svaret vil beroe 1) paa Jordernes Bonitee, 2) om der haves gode Enge, 3) om de ligge i Nærheden af et eller andet Stæd, hvorfra kan erholdes Gjødning; hvor dette ei er Tilfældet, bør Landmanden vel vogte sig for, ei at gjøre Inddelingerne større, end at han aarligen kan gjøde een Deel. At inddele Jorden paa efterfølgende Maade i 11 Afdelinger, troer jeg vilde omtrent være passeligst for de fleste Jordarter:

1ste Aar saaes Havre i Grønjord;

2det Aar Brakfrugter, hvortil gjødes;

3die Aar Byg, hvorpaa saaes rød Kløver;

4de Aar Kløver, den første Grøde høstes til Høe, den anden aftøires med Kreaturene;

5te Aar Kløver, som aftøires indtil St. Hans Dag, hvorved Jorden atter modtager Gjødning og forbedres. Derpaa letpløies Jorden 1ste Gang og harves. Alt Ukrudsfrøe, som er i Jorden, vil nu opvoxe; men dette maa ødelægges, førend det kaster Frøe, enten med Harven eller Plougen. Naar Vintersæden skal lægges, hvilket da kan skee saa tidligt, man ønsker, pløies dybt; dog alt efter Jordens Beskaffenhed;

6te Aar Hvede;

7de Aar Ærter og Vikker;

8de Aar Rug eller Byg, hvorpaa om Foraaret saaes Kløver eller Raigræs; men i Tilfælde, at man saaer Vintersæd, da harves denne een Gang

over, forinden Kløver- eller Raigræs-Frøet saaes, hvilket endog gavner Sæden meget;

9de Aar Kløver eller Raigræs;

10de Aar Kløver;

11te Aar Raigræs.

Ere Jorderne meget sandige, da kunde endnu een Afdeling til Græs være fordeelagtig.

Frederiksberg, d. 19 Martii 1814.

Voigt,
Slotsforvalter.

Min Mening angaaende det landoeconomiske Spørgsmaal i Skilderiet No. 21.

Jeg indseer ikke hvorfor Byg, saaet i den eenaarige Kløverstub, og under de her angivne Omstændigheder, skulde blive mere urent, end efter Erter. Naar Brakningen er foretagen med den tilbørlige Flid, maae Qvækkerne være ødelagte, og da Agerkaal og andre eenaarige Ukrudtsplanter ikke kan faae Lov at kaste Frøe, hverken paa Brakmarken, hvor Plov og Harve ødelægger dem, eller i Vintersæden, hvor Frosten dræber dem, og ligesaa lidt i Kløveren, hvor de enten qvæles af den frodige Vext, som man her har Ret at vente, eller dog afhugges grønne tilligemed Kløveren, begriber jeg, som sagt, ikke, hvorfor det, efter denne følgende Byg, skulde blive mere fuldt af Ukrudt end efter Erter eller Vikker. Er Jorden meget opfyldt af Ukrudtsfrøe, vil dette groe op i Bygget, hvad enten det saaes efter Vikker eller Kløver, men ikke stærkere efter den sidste end efter de første. Selv har jeg aldrig saaet Byg efter eenaarig Kløver, da Vintersæden er her saa fuldkommen vel placeret, men jeg erindrer, at min Fader i nogen Tid brugte denne Sædfølge, i hvilken Bygget lykkes meget vel, uden at staae mere urent paa Marken end efter Erter eller Vikker.

Fra denne Synspunkt betragtet troer jeg ikke, der kan indvendes noget imod det opstilte Sædfølge; men desto vigtigere forekommer den anden Indvending mig at være, nemlig: at Kløveren ikke lykkes vel, naar den kommer to Gange i een Rotation, uden at der begge Gange kan gjødes til den. Jeg troer nemlig, at Jorden bliver træt af at bære Kløver, naar denne kommer saa ofte, at der ikke kan gjødes lizesaa tidt, som den saaes. Jeg deler denne Mening med mange andre Landmænd, uden at have antaget den paa Troe og Løve, da jeg meget mere formener, at kunne henholde mig til, hvad jeg selv har erfaret i denne Anledning.

Paa Strandmøllens Jorder, der bestaae deels af Leer, deels af sort Muld, og deels af Sand, og som af Naturen ere gode, ligesom ved en lang og omhyggelig Dyrkning i stor Kraft, kan jeg ikkun i meget gunstige Aaringer vente en fuldkommen sluttet Kløvervext, der endda ikke altid kan hugges to Gange. Dette er allerede noget paafaldende. Men naar jeg nu paa samme Tid seer den ønskeligste Kløvervext paa de Jorder jeg eier i Lundtofte, hvor Markerne vist nok ere meget forbedrede, men dog skarpsandede og af Naturen meget magre, naar jeg nu seer denne hvert Aar der, med Undtagelse af saadanne, hvor Kløveren altid forbrændes paa Sanden, kan jeg ikke andet end troe, at Jorden kan blive træt af at bære Kløver, naar den kommer oftere, end man kan gjøde, og mig synes, at jeg tør ansee denne Mening beviist, naar jeg tilføier: at min Fader har fortalt mig om de første Kløverafgrøder han fik af Strandmøllens Jorder, hvilke vare saa overordentlige, at jeg ingen Steds fra har fundet dem anmeldt rigeligere, og at disse først aftoge, fra den Tid, da han vilde avle Kløver hvert tredie Aar, uden at kunde gjøde ligesaa tidt.

Byggende saaledes paa eens Erfaring anseer jeg derfor det Sædskifte, hvori Vikkerne indtage Kløverens Plads, for det hensigtsmæssigste. Hine ere desuden ikke meget vanskeligere at gjøre til Høe, end Kløveren, naar de (hvilket bør skee) afhugges i den Tid de blomstre. De taale en god Deel Regn og give siden et kraftigt Foder, som Qvæget elsker.

Vikkernes Stub bør vistnok omploies saa snart som mulig, efter at de ere afhuggede, da Qvækkerne, om der ere nogle, ellers let trives og Ageren bliver grøn af andre Ukrudtsplanter, hvis frodige Vext noksom bevidne den herlige Forfatning, hvori Vikkerne har efterladt den. Men denne tidlige Pløining gjør som oftest endnu een nødig, da Marken ellers, trods al Harving, bliver atter grøn, inden den kan saaes. Har man Exterpatoren fal-

der denne Pløining reent bort, og 6 Tdr. Land skyttes paa samme Tid man pløier een.

Begge de i Spørgsmaalet fremsatte Sædskifter ere byggte paa den Grundsætning, der er Ageren saa gavnlig: at to Afgrøder langstraaet Sæd bør aldrig følge lige paa hinanden, men stedse foregaaes af Brakken eller af saadanne Planter, der tildeels opfylde dennes Hensigt, saasom Kløver, Erter, Vikker, Boghvede ꝛc.

Da Spørgeren vælger et fra det almindelige saa afvigende Sædskifte, hvis store Fordele han, hvis han er en begyndende Landmand og endnu mangler Erfaring, først i Fremtiden skal vide fuldkommen at vurdere, slutter jeg deraf, at han agter at drive hans Agerbrug med Omhue og i det faste Forsæt, altid at see det gaae fremad. Jeg er derfor saa fri at spørge igjen paa min Side: Om han ikke kan gaae endnu et Par Skridt videre frem, ved at staldfodere sit Qvæg, og avle det dertil fornødne grønne Foder i Brakmarken?

I saa Fald vilde jeg foreslaae, at drive Jorden saaledes: 1) Vikker og Havre, eller hvis Jorden er muldet, Boghvede i Gjødning. 2) Vintersæd. 3) Kløver. 4) Vintersæd. 5) Erter og 6) Byg. Eller hvis Ageren endelig skal deles i 7 Dele, at lade Kløvermarken ligge to Aar, og saae Vintersæden efter tre Pløininger. Græsmarken faldt nu reent bort. Gjødningen, som om Sommeren skulde kjøres paa Brakmarken til Vintersæd, blev nu udkjørt ganske frisk, (det gaaer meget godt an) enten om Vinteren eller om Foraaret, og Ageren blev lidt efter lidt besaaet med passende Foderurter. Vintersæden og enhver af de efterfølgende Afgrøder blive ligesaa gode, naar der i Brakmarken er avlet Vikker eller Boghvede, der afslaaes i Blomster, som naar denne behandles paa den sædvanlige Maade.

Saa besynderlig som dette kunde synes, saa vist skal enhver, der i denne Anledning anstiller sammenlignende Forsøg, erfare Sandheden heraf.

For at stille i fuldt Lys, hvor fordeelagtigt det er, at avle Foderplanter i Brakmarken, vil jeg antage, hvad kun alt for ofte er Tilfældet: at en Landmand ikke kan gjøde hele hans Brakmark, naar den skal gjødes tilstrækkelig. Udbringer han nu strax hans Vintergjødning, saaer Vikker eller Boghvede deri, og opfodres disse Væxter til hans Qvæg paa Stald, da skal han til Efteraaret kunde gjøde næsten ligesaa stort et Stykke Land med Sommergjødningen, som det hvorpaa det grønne Foder har staaet, og hvis Vintergjødningen har naaet over den halve Brakmark faaer han nu den hele gjødet.

Jeg veed meget vel, at mangen Landmand, der gjerne vilde, ikke altid kan indføre Staldfodering, men hvem der kan lægger derved Grunden til hans Velfærd; thi, siger Hr. Pastor Cramer saa sandt: hvad Penge er i Stater, hvad Blodet er i Legemet, det er Gjødning i Agerbruget.

Strandmøllen, d. 20 Martii 1814.

Joh. Chr. Drewsen.

Bidrag til Dagens Historie.

Joachim Napoleon (Murat), siden den 15 Julii 1808 Konge af Neapel, fransk Prinds, Keiserens Lieutenant, det franske Riges Storadmiral, er født den 25 Martii 1771. Han var 1796 og 97 General-Adjudant hos Buonaparte, blev siden udnævnt til Brigadegeneral, og aflagde bestandig Prøver paa Kjekhed og Indsigt. D. 17 April 1796 udmærkede han sig paa en fortrinlig Maade i Slaget ved Mondoni. I de sidste Dage af samme Maaned gjorde Hoffet i Turin Fredsforslag. Buonaparte sendte Murat did, som Underhandler, og derpaa til Paris med 21 Faner, der vare blevne tagne ved adskillige Leiligheder. — Den 24 Maji vendte han tilbage til Turin med Depecher angaaende Underhandlingerne, og begav sig omsider til Armeen. I Junii ledsagede han Ministeren Faypoult til Dogen i Genua, for at opfordre ham til at bortvise fra Republikens Gebet, inden to Gange 24 Timer, den Keiserlige Minister, og nogle Dage derefter tog han Commandoen over General Vanbois's Avantgarde, til hvilken General Toget til Livorno var overdraget. D. 18 Julii ledsde han den venstre Fløis Angreb paa Mantua, og efter de Fordele, man havde erholdt over Wurmser, blev der ham overdraget den 19 Sept. at forfølge denne General i Spidsen af et Corps Jægere. D. 11te søgte han at afskjære ham Tilbagetoget til Cerea, men efterat have kastet adskillige fiendtlige Corps, saae han sig selv

tilbagetrængt af den overlegne Fiende; han fortsatte Angrebet den hele Dag, og blev den 15de saaret. Han viste samme Virksomhed i Feldtoget 1797. D. 14 Jan. rykkede han frem mod Monte-Baldo i Spidsen for en Halvbrigade let Infanterie, forcerede Østerrigerne, der holdt Corona besat, bragte dem, efter en meget haardnakket Fægtning, i Uorden, og tvang deres Cavallerie at sætte svømmende over Adige. D. 24 Febr. forjog han Fienden fra Forskandsningerne ved Foy, som imidlertid bleve forsvarede med Tapperhed. D. 16de Martii satte han, i Spidsen af sin Division, over Tagliamento, og den 19de udmærkede han sig paany ved Overgangen over Lisonzo. I Sept. lod Buonaparte ham marschere med en Colonne til Grændserne af Valtelin, for at slutte dette Lands Stridigheder med Graubünderland. I Slutningen af samme Maaned erklærede han, at Valetin skulde forenes med hiin Republik. I November fulgte han Buonaparte, da denne reiste igjennem Schweiz og Elsaß, og han gik endog til Rastadt, for der at berede ham et Opholdsted, han ikke tog i Besiddelse. Fra den Tid af var han bestandig omkring Buonapartes Person. Han fulgte med ham til Ægypten, hvor han tiente med Udmærkelse, kom tilbage med ham til Europa, og var een af de Generaler, som Buonaparte brugte med stor Nytte i Regjeringsforandringen 1799. Det var imidlertid ikke ham, men Serrurier, der trængte ind i 500 Raadets Sahl, for at understøtte Buonaparte. I Dec. Maaned blev han Anfører for Consulargarden. I Slutningen af samme Maaned knyttede Buonaparte de Baand, der bandt ham til Murat, endnu tættere ved at give ham sin Søster til Ægte, og Berthier ansatte ham derpaa som sin Lieutenant ved Reservearmeen. Han har siden fægtet ved Napoleons Side i Krigen mod Preussen, hvor han forfulgte den preussiske General (nu Feldtmarschal) Blücher lige ind i Lübeck, fægtede derpaa, men med mindre Held, i Spanien, endte i Rusland sine Bedrifter under Napoleons Fane, forlod den omsider ganske og forenede sig med de allierede Magter.

(Fortsættes.)

Historisk Kronike.

(Fortsat.)

Februar.

D. 27de. Hert. af Sachs. Weimar ankommer til Carlsruhe. Ligeledes 2500 franske Fanger, hvoriblandt en Divisionsgeneral, fra Soissons. — Gener. Wittgenstein og Wrede have ved Bar-sur-Aube (en gammel Bye, 30 Mile O. til S. for Paris) en meget hidsig Fægtning med Fienden, som i 8 Timer gjør en fortvivlet Modstand, indtil han, tilbagekastet, maa forlade Landsbyen Vandoeuvres, der afbrændes. Fienden fordrives fra Bar-sur-Aube, hvor man fra alle Huse skyder paa de Allierede, og Gaderne ere spærrede. Schwarzenberg og Wittgenstein faae et let Saar, den ene i Armen og den anden i Læggen. Kongen af Preussen er selv nærværende i Fægtningen. Gen. Pahlen tager i Vandoeuvres 800 Fanger. — D. 28de. Kronprindsen af Würtemberg rykker i Retning af Bar-sur-Seine (5 Mile S. V. for Bar-sur-Aube og 27 S. O. for Paris), løs mod Fienden, hvem han træffer i Chaumont, men som ikke holder Stand der. — F. M. Blücher rykker ind i Meaux (7 Mile N. O. for Paris, paa en smuk Slette ved Marnefloden, med 6600 Indb.) Napoleon gaaer ham i Iilmarscher i Møde. — — Fyrsten af Schwarzenberg meddeler fra Colombe Efterretninger om den under hans Anførsel staaende Armees Operationer, hvori han siger, at han, for at undgaae enkelte Fægtninger, har sammentrukket Hovedarmeen i en tæt Stilling bag Aube, medens Feldtm. Blücher den 24de er gaaet over Aube, for at angribe den ved Sezanne staaende Marsch. Marmont, og derved at komme i Forbindelse med Generalerne Winzingerode og Bülow; at Fienden fulgte Hovedarmeen kun med Victors, Oudinots og Macdonalds Corps, samt Generalerne Milhauds og Nansoutis Cavallerie-Corps paa begge Veie fra Troyes til Bar-sur-Aube og Bar-sur-Seine og besatte tillige Høiene ved Ansonval og Skoven ved Levigny; at Feldtmarschallen har ladet Fienden angribe; at denne er bleven kastet og dreven paa Flugten. Gen. Wrede tager Bar-sur-Aube med Storm. Ved Blüchers Forening med Bülows, Winzingerodes, Strogonoffs, Woronzows og Arveprindsen af Weimars Armeecorps, forstærkes hans Armee til 130,000 Mand. — Det badenske

Corps ved Strasburg, som allerede den 14de til 15de er bleven beskudt med Granater og Brandkugler, bryder, 15,000 Fodfolk og 2000 Mand Ryttere stærk med 20 Stykker Skyts, op til Hovedarmeen, og skulle afløses af andre Tropper.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Forordning, angaaende Transithandelen i Danmark.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark 2c. 2c., gjøre vitterligt. Da den gjenvundne Fred giver Leilighed til at fremme Vort landsfaderlige Ønske, at befordre Transithandelen, ved at give den saa megen Frihed og tillige Lettelse i Afgifter som muligt, saa ville Vi allernaadigst, at alle senere end 13de August 1807 angaaende Transithandelen og Transitoplaget i Vort Rige Danmark udgivne Afgivtsbestemmelser og Anordninger, og navnligen Forordningen af 23de Mai 1812, forsaavidt Transithandelen angaaer, skulle fra nu af være ophævede, og at de før den Tid gjældende Anordninger, nemlig Forordningen af 1ste Febr. 1797 med dens Tillæg i Placaterne af 30te Decbr. 1797, 31te Decbr. 1798, 27de Jan. 1800, 31te Marts 1802, 22de Decbr. 1803, 30te Jan. og 24de Decbr. 1805, igjen skulle træde i fuld Kraft, kun at de i dansk Courant anordnede Afgifter blive at erlægge i Rigsbankpenge rede Sølv eller Sølvvaluta efter Forholdet af Myntfoden, nemlig $1\frac{1}{2}$ Rbdlr. for 1 Rdlr. dansk Courant. — Hvorefter Alle og Enhver kunne vide sig at rette. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 10de Marts 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Placat, angaaende, hvorledes der, med Hensyn til de af det Kjøbenhavnske Overformynderies fælles Masse udlaante Capitaler, som efter Forordningen af 5te Jan. 1813, ere gaaede over til Rigsbankpenge, bliver at forholde.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, 2c. 2c. Gjøre vitterligt, at Vi, til at afgjøre de Spørgsmaale, som i Anledning af Vor Forordning af 5te Jan. 1813, ere

opstaaede med Hensyn til de af det Kjøbenhavnske Overformynderiets fælles Masse udlaante Capitaler, have fundet for godt at byde og befale, som følger.

§. 1. Da samtlige Capitaler, der, før Bekjendtgjørelsen af Vor Forordning af 5te Jan. 1813, ere udlaante af Kjøbenhavns Overformynderie, efter Omskrivningen til Rigsbankpenge, ikke udgjøre saameget som samme Capitaler, efter det til den Tid, da de bleve imodtagne i Overformynderiet, svarende Omskrivnings Forhold, vilde beløbe til, bliver den saaledes manglende Sum at ansee som et Tab, der bør fordeles paa Eierne af de til Overformynderiets fælles Masse hørende Capitaler, forsaavidt disse, hvis de havde været særskilt udlaante, havde staaet Fare for, ved Debitorernes Forandring, at være blevne formindskede.

§. 2. Som en Følge af det i §. 1 fremsatte Bud, maae de Capitaler, som ere indkomne i Overformynderiet efter 10de Decbr. 1812, og altsaa kun gaae over til 20 Procent Rigsbankpenge S. V. af det som de i Dansk Courant udgjorde, være uden for Concurrencen, ligesom denne og for dem, hvis Capitaler tidligere ere indtagne, kun bør finde Sted med Hensyn til det, de, efter Omskrivningsforholdet for denne Tidspunct, skulle nyde mere end 20 Procent, hvilke 20 Procent saaledes altid blive uden for Ligningen. — Den, hvis Capital er indsat i Overformynderiet den 11te Junii 1812, vil til Exempel, kun for 5 Procent af Fordringens Beløb i Dansk Courant, som er en Femtedeel af dens omskrevne Beløb, have at deeltage i foranførte Tab, hvorimod der af Capitaler, som Overformynderiet har modtaget før 11te Septbr. 1807, ere 80 Procent hvorpaa Tabet maa lignes.

§. 3. I samme Forhold, som bemældte Capitalister, deeltage i Capitaltabet, bør de og taale Afgang i det Renteløb, som, efter Forordningen af 5te Jan. 1813 §. 25, og den dertil hørende Tabel Litr. B., vilde tilkommet dem, hvis Capitalerne fuldt ud kunde tilsvares dem efter Omskrivningsforholdet i Tabellen Litr. A.

§. 4. Hvad de til bemældte Overformynderies fælles Masse hørende Kongelige og Kongelig garanterede Obligationer angaaer, som efter Forordningen af 5te Jan. 1813 ere uopsigelige, skal enhver Interessent i denne Masse, som har faaet sin Capital omskrevet med mere end 20 Procent, naar

han i sin Tid bliver denne raadig, nyde en forholdsmæssig Deel deraf udlagt i deslige Effecter; dog saaledes at ogsaa her allene den Part af Capitalen kommer i Betragtning, som, efter de foregaaende §§, skal deeltage i de der benævnte Tab. — Hvor det, for at udlægge nogen sit behørige Qvotum i Statspapirer, er fornødent at have mindre Obligationer end dem Overformynderiet er i Besiddelse af, haver det, i Følge Vor allerhøieste Resolution af 15de April 1813, at henvende sig til Vor Finants-Casse-Direction, for at faae de større Obligationer ombyttede med mindre.

§. 5. Da den Deel af Capitalen, der ei udlægges i de udi §. 4 omhandlede Effecter, ikke kan udbetales, førend den i oftmældte Forordnings §. 26 bevilgede Indult er udløben, skal den Vedkommende, naar han forresten bliver qvalificeret til at sættes i Besiddelse af sine Midler, være berettiget til af Overformynderiet at erholde et Document, der viser, hvilken Capital han der har indestaaende, naar den er indkommet, og hvilken Reduction den, efter det Forestaaende, er undergivet i Capital og Rente. — Dette Beviis, som det skal være tilladt at udstæde paa ustemplet Papiir, skal Overformynderiet lade sig extradere, forinden Capitalen udbetales. Imidlertid kan det ved Transport, som dog bør skrives paa stemplet Papiir af første Classe, gaae fra Haand til Haand.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette og forholde. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 8de Martii 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Det fuldstændige Indhold af det Declamatorium, Madam Dahlén, Madam Heger og Hr. Heger give Onsdagen den 23de Marts paa det Kongelige Theater, er følgende:

Første Afdeling.

Prolog, af Oehlenschläger; fremsiges af Skuespiller Heger.

1) Til mit Fædreneland, af Baggesen; fremsiges af Mad. Dahlén.
2) Til Kjerlighed, af Thaarup; fremsiges af Mad. Heger.
3) Spillesygen, efter Stolberg ved Riber; fremsiges af Skuespiller Ryge.

4) Til Urania, af Baggesen; fremsiges af Heger.
5) Melodiens Almagt, af Oehlenschläger; fremsiges af Mad. Dahlén.
6) Digterens Lykke, af A. L. Lund; fremsiges af Ryge.
7) Gaffelen, af Wessel; fremsiges af Mad. Dahlén.

Anden Afdeling.

8) Valravnen, af Oehlenschläger; fremsiges af Heger.
9) Da jeg var lille, af Baggesen; fremsiges af Mad. Heger.
10) De tvende Kirketaarne, af Oehlenschläger; fremsiges af Heger.
11) Hjemvee, af Oehlenschläger; fremsiges af Mad. Heger.
12) Til Sangen, af Baggesen; fremsiges af Heger.
13) Kirsten Piils Kilde, af Oehlenschläger; fremsiges af Mad. Heger.

Tredie Afdeling.

14) Følgende Scener, af Oehlenschlägers Aladdin eller den forunderlige Lampe, i Costume. I første Act: Monologen af Noureddin, som fordybet i Tanker sidder og puncterer og opdager, at Lampen er i en Hule under Jorden ved Ispahan; Scenen imellem ham og Aladdin paa Gaden i Ispahan, og i den vilde Bjerg-Egn, hvor han aabner Hulen, og Aladdin triner ned for at hente Lampen; Noureddins Monolog ved Hulen; den derpaa følgende Scene med Aladdin, hvori Noureddin lukker Hulen og ender med en Monolog; Aladdins Monolog i den underjordiske Hule, og Scenen med Aanden. — I tredie Act: Monologen af Noureddin, som sidder og punkterer og opdager, at Aladdin er befriet af Hulen og i Besiddelse af Lampen. — I fjerde Act: Noureddins Monolog paa Marken om Natten, og den derpaa følgende Scene med Lampens Aand. — I femte Act: Scenen imellem Aladdin og Gulnare, og imellem Gulnare og Noureddin, som tømmer Giftbægeret og døer efter at Aladdin er kommet ind og har frataget ham Lampen; Aladdin og Gulnare ende Scenen.

Kjøbenhavns Børs, d. 22de Martii. Cours. Altona a vista 450, London $15\frac{1}{3}$ a $15\frac{1}{2}$ Rbdlr. 2 M., Speciecours 510. — For Committee-Sedler blev givet 72 til $70\frac{1}{2}$ pr. 100.

Udenlandske Efterretninger.

Af ældre Efterretninger fortjene endnu følgende at anføres som mærkelige: I Paris udkom, under 13 Dec. f. A., et Keiserligt Decret, som befalede, at Senatorer og Statsraader, i Egenskab af Keiserlige Commissairer, skulle sendes til Militair-Divisionerne, ledsagede af Auditeurer, og paaskynde de Conscriberedes Udtagelse; sørge for Troppernes Udrustning og Bevæbning; det fornødne Forraad i Fæstningerne, de til Armeens Tjeneste fornødne Hestes Tilveiebringelse; Nationalgardens Udtagelse og Organisation. De skulde i de af Fienden besatte Lande foranstalte Opstand en Masse ꝛc., udnævne Militaircommissioner mod alle dem, der beskyldes for at være i Forstaaelse med Fienden eller have Anslag mod Almeensikkerheden; de skulde være berettigede til at udfærdige Proclamationer og Decreter, hvilke skulle være i Kraft for hver Borger. — Allerede d. 27 Dec. f. A. stode 5 PC. Cons. i Paris 48 PC. De franske Bankactier faldt fra den 25 til 31 Dec. fra 830 til 700—705 Fr. Man erindrer, at Grev Fontanes i sin Tale i Senatet berørte adskillige Actstykker angaaende Fredsunderhandlingerne, som Napoleon lod forelægge Senatet, og som bestode af Schwarzenbergs og Blüchers Proclamationer, en Indberetning fra Gr. St. Aignan, og en Brevvexling mellem Gr. Metternich, og det franske Ministerium for de udenlandske Anliggender. Disse Actstykker bleve aftrykte i Moniteuren af 20 Jan. Men neppe var den udkommen, førend den, efter Regjeringens Befaling, blev tilbageholdt, og et andet Nummer i dens Sted ufortøvet leveret. Imidlertid gik adskillige af de første Aftryk til Engelland, og disse Actstykker leveredes derpaa i engelske Blade, hvoraf Lübecker Avisen igjen har taget dem. I Gr. Metternichs Svar paa Hert. af Bassanos Note, dat. Dresden d. 16 Aug., hedder det, at uagtet Krigen imellem Frankrige og Østerrige er udbrudt, holder det østerrigske Cabinet sig dog forpligtet til, at besvare de ugrundede Beskyldninger, Hert. af Bassanos Note indeholder. Retfærdiggjort af den almindelige Mening oppebier Østerrige roligen Europas og Efterverdenens Dom. Hs. Maj. har troet, at burde antage den franske Keisers Forslag, hvori der gives Høistſ. en Straale af Haab om Fred. Han har overdraget Greven (Metternich) at meddele Ruslands og Preussens Cabinetsministere det Ønske, at aabne en Congres, der, under Krigens Løb, kan sysselsætte sig med Midler, der kunde lede til en almindelig Fred. Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen have befuldmægtiget Greven at erklære, at de tre Hoffer ikke kunne bestemme sig angaaende en for alle Partier lige vigtig Gjenstand, forend de foreløbigen have tilkjendegivet det de øvrige Allierede ꝛc. — Efterat Grev Aignan i sin Indberetning har fremført adskillige Klager over den Maade, han, tilligemed en Collonne Krigsfanger, blev sendt til den russ. og østerr. Keisers Hovedqvarteer, siger han, at Gr. Metternich modtog ham udmærket forekommende. I Henseende til Freden sagde Metternich: vi have oprigtig ønsket den, ønske den endnu, og ville slutte den. De allierede Magter forblive forenede. De skjulte Midler, Keiseren kunde anvende til Fredens Tilveiebringelse, ville være uden Nytte. De gjensidige Parter maa erklære sig tydelig, og Freden er sluttet. — D. 8de Nov. havde Grev Aignan, efter sin Ankomst til Hovedqvarteret, atter en Samtale med Gr. Metternich. Denne sagde blandt andet, at han ønskede Keiser Napoleon maatte overtyde sig om, at den største Rolighed og Maadeholdsaand behersker de Allierede; at de ere betænkte paa, at vedligeholde deres Magt og Virksomhed, og aldrig ville skilles ad; at ingen af dem havde Hensigter mod Napoleons Dynastie; at Engelland nærer et langt moderatere Sindelag end man virkelig troer; at man ved Freden sigter til at sætte Skranker for Engellands Magt, og give det franske Rige en fuldkommen Frihed til Søes, som dette, ligesom alle andre europæiske Magter, kan gjøre billig Fordring paa; at Engelland er beredt til at tilbagegive Holland, som uafhængig Stat, hvad det som fransk Provinds aldrig vil tilbagegive det; at Keiser Napoleon ikke vil indsee Mueligheden af en politisk Ligevægt blandt de europæiske Magter; at denne Ligevægt ikke allene er muelig, men endog nødvendig; at han i Dresden har foreslaaet Lande i Erstatning, der den Gang, som Hertugd. Warschau, ikke vare mere i Keiserens Besiddelse; at Erstatning ogsaa nu kunde finde Sted. (Lüb. Anzeiger.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 25.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 26 Martii 1814.

Om Nutidens Oeconomie.

Høistærede Hr. Udgiver!

Oeconomie er et Arcanum, der, ligesom Universalbalsom, er godt for Alting — et Middel for alle moralske, ja maaskee endog de fleste physiske Sygdomme, man ikke noksom kan anbefale og anprise. Seer jeg et Land hive af alle de Svagheder, som ere Følger af en fordærvet Mave, saa tilraaber jeg det: brug Oeconomie, det er en bedre Medicin, end alle financielle Aareladninger, Kopsætninger, Vomitiver, spanske Fluer og Chinamixturer. — Seer jeg en Digter istedet for at stige tvertimod dale i sin olympiske Flugt, saa raader jeg ham: brug Oeconomie; denne poetiske Sultecur befinder din Muse sig langt bedre ved, end om Du hver Dag, ligesom en fransk Kok, svedte for at opfinde nye Souser, og opvarte dine Læsere med bestandig opkogte Retter under nye udvortes Skikkelser. Hører jeg en Kjøbmand klage over Tidernes Besværlighed, over standset Handel, over bestandig Agtergang, saa tilraaber jeg ham: brug Oeconomie, min Ven! bliver Du ikke rig, saa bliver Du heller ikke fattig derved. — Seer jeg en Ægtemand have sin Nød med en ung, af Smiger berused Ægtemage, der indbilder sig at være en anden Venus, saa siger jeg: brug Oeconomie, min Kjere! i dine Smigrerier, og pas paa om Din Tilbedte ikke, inden Du veed et Ord deraf, vil være hurtigere cureret, end om Du udtømte for hende alle Modeboutiker paa Østergaden. — Jeg har saa ofte holdt saadanne og lignende Forelæsninger for min egen dyrebare Ægtefælle, at hun nu har gjort en heel oeconomisk Reform i mit Huus, som i en Tidsalder, da Undværelsen af saa mangfoldige fordums Fornødenheder, ja selv af sund Forstand og gammeldags Redelighed, er bleven til en Nødvendighed, formodentlig vil læses med Deeltagelse i Deres Blade.

Det er ikke længer end ni Aar siden, jeg blev gift med min Lucinde. Hun havde indtil sit 12te Aar gaaet i et Pigeinstitut, hvor hun, efter vore Tiders Mode, foruden alle Fruentimmernetheder, havde lært at parlere Fransk og declamere Dansk, og saa meget af Verdenshistorien og Jordbeskrivelsen, at hun kunde give en Skilling med i Lauget, naar Talen var om en eller anden curiøs Materie. Et Par Aar efter at hun var kommen ud af Institutet, gik hun til physisk-æsthetisk-philosophiske Forelæsninger, lagde sig efter Naturphilosophien og skrev selv naturphilosophiske Afhandlinger, og Forsøg i den høiere Poesie. Hun var fuldkommen uddannet, da jeg havde den Lykke, at gjøre hendes Bekjendtskab i et dramatisk Selskab, hvor hun spilte Maria Stuart, og Ophelia, og andre saadanne Bravurroller, og hvor hun passerede for et sandt Orakel. Jeg gjorde mig i Begyndelsen ligesaa lidet Regning paa denne sjeldne Sjeldnes Haand, som paa at vinde det store Lod i det store, næsten havde jeg sagt alt for store, Classelotterie, men som en anden Aladdin var jeg nu

eengang af Skjebnen udseet til at skulle blive Eier af den uskatteerligste Skjønhedslampe, Kjøbenhavn eiede, og som tusinde Noureddiner forgjæves havde stræbt og arbeidet for at udvriste af et ubevægeligt Fatums Jernhaand. Skumlere paastode vel, at det ikke var saa meget mit rene, som mit urene Jeg (mine Penge), der havde bragt mig i Besiddelse af en saa kostbar Skat, men alle retskafne Folk, der kjendte nøiere til Sagen, forsikkrede mig, at den deilige Lucinde var alt for meget Aand til at hun skulde bryde sig synderlig om en saa uaandelig Ting som Penge. Udfaldet viste ogsaa, at de sidste havde Ret. Min Allerkjereste brod sig saalidet om Penge, at hun ganske overlod sig til sine philosophisk-poetiske Studeringer, og medens hun døde som Maria Stuart i det dramatiske Selskab, levede vore Tjenestepiger som sande Elisabether hjemme i Huset, og naar hun speculerede i Naturphilosophien, lagde vore Folk sig efter Levephilosophien, lode for min Regning komme Capuner og Pularer fra Madam Obel og Langkorg fra Bianchi, og førte hver Aften det lystigste Liv, der kan tænkes. Dette Levnet fortsatte vi indtil for omtrent et Aar siden, da Alting løb saa fordømt i Veiret, at den meest poetiske Begeistring og det meest ulegemlige Legeme, ikke kunde følge det i sin Flugt, og maatte, fængslet af en grovere Natur, blive tilbage paa vor prosaiske Jord. Men nu begyndte min Kone ogsaa for Alvor at trække Seilene ind. Hun steg ned fra sin Trone, hvorpaa hun ellers pleiede at sidde med en Bog i Haanden den hele Dag, tog et fiint hvidt Kjøkkenforklæde paa, gik ud i Kjøkkenet, overtog Commandoen en chef, gav Kokkepigen et dygtigt Ørefigen, da hun vilde gjøre sig ud til Beens, og jagede hendes Medtjenerinde paa Døren, da hun begyndte at ræsonnere. — Men nu begyndte Reformen for Alvor. "Kjere Mand, sagde hun, Du har altid talt saa meget om Oeconomie. Nu er Tiden kommen, da den kan behøves. Tænk, en Alen Levantin koster 80 Rdlr., et taaleligt Shavl 2000, et Tyls Slør 500. Vi maa indskrænke os, min Bedste! — vi maa!" "Villien er Din, min Engel! sagde jeg; Du har at befale!" I det samme vi stode og talede saaledes kom Budet med Adresseavisen: Min Kone foer ganske hidsig løs paa det; "Er hun nu igjen her med Avisen? raabte hun. Har jeg ikke sagt hende eengang min Mand skal — vil ikke holde den? Pak Jer strax paa Døren!" — "Men, min Engel! sagde jeg i det jeg trak hende til Siden, Adresseavisen kan jeg jo dog ikke undvære?" — "Du kan læse den i Klubben — Du kan laane den hos Kjeldermanden," svarede hun i det hun stødte den stakkels Aviskjerling ned ad Trappen, uagtet denne paa det høitideligste erklærede, at den først maatte afsiges. Men neppe var Kjerlingen tumlet som en Meelsæk ned ad Trappen førend der kom et andet Bud med en Qvittering fra Søndagsskolen paa 10 Rdlr. Min Kone modtog dette Bud paa samme Maade som Aviskonen. "Denne Gang vil jeg betale den, sagde hun, men hils Cassereren, at min Mand ikke vil være meer i Søndagsselskabet. Hører Han! Næste Gang bringer Han ingen Qvittering." Jeg forestillede nu min Kone, at det dog ikke gik an at bære sig saaledes ad, og at hun, naar jeg skulde knibe Muskaten i den Grad, ligeledes maatte bruge Oeconomie i det Store, f. Ex. ikke tractere saa ofte om Ugen, ikke øde saa mange Penge paa Stads, ikke spille saa meget bort i Boston og Lombre; ikke være med i saa mange Klubber ɔc. ɔc. "Sødeste Ven! raabte hun i det hun faldt mig om Halsen, hvad der skal til det skal der — kan vi have sjeldnere Selskab hos os end to Gange om Ugen? kan jeg klæde mig simplere end jeg gjør, naar jeg ikke skal confunderes med Slagtermadamen her næst ved? kan jeg være bekjendt at sige: jeg spiller ikke, naar jeg indbydes til et Partie? kan jeg være i mindre end i tre Klubber?" — Alt dette sagde hun saa indtagende, at jeg, som ret havde foresat mig at gjennemhegle hende, stod her som Samson efterat Delila havde afklippet en Lokke af hans Haar. Tusinde Philistere kunde, uden at jeg havde vovet at kny, nu binde mig og stikke mine Øine ud. Jeg stod ligesom forheret, og maatte nedlægge Mandens Scepter for den seirende Qvindes Fødder. — Min Kone fortsatte nu sin oeconomiske Reform. Mine to Canariefugle, som jeg selv havde opfødt, og som vare saa kjelne, at de, saasnart de saae mig træde ind i Stuen, sloge glade med begge Vinger og fløi mig i Møde med et venligt "pippi!" bleve først satte paa Vartpenge, det vil sige, de fik ingen Canariefrø, men sutter Hamp- og Kornfrø, hvoraf de stakkels Dyr bleve halv syge og hørte

op at synge. Dette havde den Følge, at de, som unyttige Lemmer af Huset, i Naade bleve entledigede fra deres Plads og solgte paa Auction for 15 Mk. Stykket. Min tro Pudbel Tyrk, der rigtig nok havde en velsignet Appetit, blev, paa min kiere Ægtemages Foranstaltning, i min Fraværelse jaget ud af Huset, fordi man formeentlig paastod, at den baade var for graadig og kræsen. To herlige Katte, der i syv samfulde Aar havde besøgt vort Huus, og allerede talte en stor og udbredt Familie, der ikke havde liden Indflydelse paa hele Museriget i vort Qvarteer, og som allerede havde Børneborns Børneborn, bleve lønligen sendte først i Exil, og siden mordisk dræbte i Fængslet, under det Paaskud, at de selv vare løbne ind i en Rottesax, uagtet det kunde juridisk bevises, at ingen Katteklo, langt mindre et Kattehoved, kunde komme ind i samme Sax. Fire deilige spanske Høns, som lagde hver et Æg hver anden Dag, og som jeg holdt saa usiælig af, fordi de vare spanske, og ved deres Raskhed røbede deres spanske Natur, bleve, efter min Kones Befaling, ubarmhjertigen slagtede, fordi hun meget sindrig havde beregnet, at hvert spansk Æg kom hende 2 ß. dyrere at staae end et dansk, og hun altsaa fandt bedre Regning ved at lade kjøbe end lægge Æg. Min lille Nikke blev taget ud af Skolen, fordi Bestyreren vilde have sin Betaling i Rigsbankpenge, og min Kone laante sig Pestalozzis Anvisning for Mødre, at lære deres Børn at læse, for ved Hjelp af denne selv at undervise Barnet. Min ældste Søn Fritz skal, efter min Kones Befaling, ogsaa tages ud af Skolen, fordi Bøger og Landkort ere hende alt for dyre. Men jeg maa rigtig nok ogsaa tilstaae, at min Kone tillige har gjort adskillige Indskrænkninger i andre Ting. Saaledes har hun indført et Slags ny besparende Kager, som kaldes Gulerodkager, og istedet for Viin betjener hun sig af kold Punsch, som hun selv laver. Naar vi ikke have stort Selskab hos os, saa opvarter hun de Fremmede med kold Mad istedet for varm; Kortene lader hun beskjære, for at spare at kjøbe nye, og istedet for at leie Dragter og kjøbe nye Masker, naar hun skal til Maskerade, klæder hun sig i sine egne Klæder, og tager sin gamle Maske paa. Men iøvrigt bliver hun ved sit: hvad der skal til, det skal der, og uagtet

mange ondskabsfulde Mennesker, for at nedsætte hende, have paastaaet, at hun holder paa Skillingen, og lader Daleren løbe, saa kan jeg dog forsikkre Dem, Hr. Udgiver, at hun er et sandt Mønster for Nutidens huuslige Oeconomie. Deres &c.

Historisk Krønike.

(Fortsat.)

Martii.

D. 1ste. De Franske trænge, efter en heftig Fægtning, fra 2 Sider frem indtil Colonge. — 6000 Franske omgaae Høiene ved Fortet Ecluse, og trænge frem til Colonge, medens et andet Corps gaaer ved Chancy over Rhone, og ankommer fra Syden af paa Valpladsen. Fægtningen bliver levende, og Tabet paa begge Sider anseeligt. — Staden Genf erklæres af Gener. Bubna i Beleiringsstand; Indvaanerne maa forsyne sig paa 20 Dage med Levnetsmidler, og de, der ikke kunne det, forlade den. — Robinson, Lord Castlereaghs Secretair, afgaaer fra London med de engelske Ministres Svar til Lord Castlereagh i Frankrige. — Det engelske Parlament forsamler sig igjen for første Gang, men Prindsen udsætter, i Betragtning af Tidsomstændighederne, sine Møder paa ny indtil d. 21de Marts.

D. 2den. Storhertugen af Baden forlader Carlsruhe, ledsaget af et talrigt Følge, og reiser til de Allieredes Hovedqvarteer, efterat han i Forveien (d. 12te Febr.) har udgivet en Forordning angaaende en almindelig Landbevæbning, under Navn af Landstorm, bestaaende af 9 Brigader og 92 Batailloner, ialt 10,000 Mand, som skulle være disponibel midt i Martii Maaned. — Offentlige Blade bemærke, at Storhertugdømmet Baden, med en Befolkning af neppe 1 Million, har stillet i en Tid af nogle Maaneder 125,000 Mand. — Prindsen af Oranien Nassau befaler ved et Decret, at de af de enkelte Departementer dertil udnævnte anseeligste Statsborgere skulle d. 28de Marts constituere sig, som de forenede Nederlandes Repræsentantere i en stor Forsamling i Amsterdam.

D. 3die. F. M. Blüchers Hovedqvarteer i Meaux.

D. 4de. Fra Chaumont berettes, at den

hele forenede Armee er i Begreb med at rykke langsomt frem; at Egnen imellem Troyes og Chaumont er ødelagt ved 8 Dages uophørlige Fægtninger, og udtæret ved saa betydelige Armeers lange Ophold, og at Tropperne desaarsag have faaet Befaling, at forsyne sig med Levnetsmidler for otte Dage. — I Kjøbenhavn hæves ved en Kongelig Anordning adskillige i Anledning af Krigen udgangne Lovbud. — Troyes *) besættes af de allierede Tropper, og Fienden, som kun svagt har modsat sig deres Indtog, trækker sig tilbage paa Veien til Nogent, forfulgt af de Allierede, i hvis Hænder der ved Troyes faldt over 2000 Fanger, og deriblandt 45 Officierer af alle Grader.

D. 7de. Fra Frankfurt berettes, at Napoleon, efter at have tilfegtet sig Fordele over F. M. Blücher indtil d. 18de, tilskrev Keiser Franz følgende: Den russiske Armee er tilintetgjort, den preussiske opløst, nu er kun Deres tilbage, for at føre Krig med mig, men hvortil? Lader os slutte Fred ic., hvorpaa Keiseren meddeelte sine Bundsforvandte Brevet, og 3 Generaler bleve afsendte med et mundtligt Svar.

(Fortsættes.)

(Indsendt.)

Den oeconomiske Spørger i No. 21 af Skilderiet er først for 4 Aar siden bleven Jorddyrker, kan altsaa ikke have nogen egen Erfaring i Landbruget, men har i den Tid ved Læsning i de nyere tydske oeconomiske, særdeles Thaers Skrifter, dannet sig et vist Begreb om Agerdyrkningen efter den nyere Maade med Sædskiftet, grundet paa de beste Oeconomers Erfaringer. Hans Agerland, som for det meste er meget god muld- og leeragtig Jord, er inddeelt i 11 Marker, hvoraf den ene Mark tæt ved Gaarden drives særskilt paa Norfolcker Viis i 4 Lodder med Rodfrugter, fornemmelig Kartofler, som fortæres paa Stalden, Byg, Kløver og Hvede; hvilken saaledes er drevet i 3 Aar med særdeles Held ved enhver Frugt, og til denne Dyrkning bruger han de bevidste Brakinstrumenter, Extirpatoren, Kartoffelskuffen, Hæstehakken og den dobbelte Muldbrætsploug. De øvrige 10 Marker, som hidtil have været drevne paa holstensk Maade, skulle nu dyrkes mere overeensstemmende med det saakaldte Vexelbrug, og er derfor besluttet den i No. 21 omtalte Rotation, nemlig Havre, heel Brak, Kløver til Grønfoder og Høe i 2 Snit, Byg, Vikker og Erter i halv Gjødning, tildeels til Høe, Vintersæd, og rød og hvid Kløver til Græsning i 3 Aar.

Det har været hans Hensigt at dyrke ogsaa disse 10 Marker efter det fuldkomnere Ager- eller Vexelbrug med Sommerstaldfodring, overbeviist om den store og stedse tiltagende Kraft, som en saadan Dyrkningsmaade frembringer i Jorden, og desaarsag blev den omtalte ene Mark udtagen at drives særskilt til Forsøg; men ved Jorder af nogen Udstrækning, som drives uden synderligt Hoverie, lader det sig hos os kuns med alt for stor Besværlighed i Begyndelsen udføre. Imidlertid er det dog hans Hensigt, at ogsaa Brakmarken efter Haanden, naar Jorderne ere rensede for Steen, skal besaaes med Vikker til Grønfoder og Høe, for paa den Maade at kunne sommerstaldfodre, naar Omstændighederne ellers tillade det, dog maae Rotationen da forandres, som ikke vilde være vanskeligt.

Det fornøier Spørgeren at finde sin Mening bifaldet af en saa erkjendt rational Landmand som Hr. J. C. Drewsen, at nemlig Byg i et Aars Kløverstub, ikke kan formodes at skulle blive mere ureent end efter Vikker og Erter — og formodentlig heller ikke mere ureent end det vilde blive om det, ligesom hidtil, fulgte umiddelbar paa Vintersæden.

Spørgeren kjender en stor Gaard her i Landet, hvor det i den senere Tid skal være paalagt Forpagteren at drive Jorderne omtrent efter det ommeldte Sædskifte, med Byg i Kløverstubben efter Hvede, og der skal klages over ureent Byg, hvilket egentlig gav Anledning til Spørsmaalet; men man formoder, med megen Grund, at Brakmarkens Behandling er Skyld i Byggets Ureenhed.

I øvrigt skulde det være Spørgeren kjært, at høre flere kyndige Landmænds Tanker.

---

*) Troyes er Hovedstaden i Aube-Departementet (Champagne) ved Seine, og temmelig stor og befæstet. Den har 24,061 Indb. og er Sædet for en Bisp. Staden har Rask-, Atlas-, Læder-, Naale-, Hør-, Hamp-, Bomuldsfabrikker, Viin- og Kornavl.

Indenlandske Efterretninger.

At der nu, paa det udi Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset indrettede Jerntraadstrækkerie, samt Smede- og Fiilhugger-Værksted kan modtages Bestillinger af alle Dimensioner Jerntraad og Haandværkstøi m. v. dertil henhørende, og at samme udsælges til billigste Priser, bekjendtgjøres herved i Forventning, at enhver vil bidrage sit til disse for det Offentlige nyttige, og for Fangerne i Særdeleshed velgjørende Indretningers Fremvæxt.

Hidtil var det Pengenes Slethed og Sølvets Sjeldenhed, som man brugte til Paaskud for de dyre Priser. Nu er det da endelig kommen saavidt, at en Specie kan kjøbes for 29 Rbmk. og et Lod Sølv for 10 Rbmk., men desuagtet mærkes ikke at Livets Fornødenheder i Forhold falde i Prisen. Tvertimod er alting endnu overdrevent dyrt. Et Pund Kjød koster endnu bestandig 18 a 20 Rbmk. ($\frac{1}{10}$ Spec.), et Pund døde Fisk f. Ex. Helleflyndere 6 Rbmk. ($\frac{1}{30}$ Spec.), en Høne 10 Rbmk. (over $\frac{1}{3}$ Spec.) og saa fremdeles. Udenlændinge forsikkre at man nu lever dyrere her i Kjøbenhavn end i nogen anden stor Stad i Europa.

Hr. J. K. Høst har nu ogsaa begyndt at læse over Waldemarernes Historie hver Søndag Formiddag fra Kl. 11 til 12. Paa en særdeles interessant Maade søger han at vise, hvorledes Fædrenelandet reiste sig fra sit Fald, og under Waldemar den Store opsvingede sig til den beundringsværdigste Pynt af Storhed og Vælde.

Bergen d. 27de Nov. 1813. Vaar-Sildefiskeriet har i Aar været meget stort; Vaar-Torskefiskeriet og Sommer-Sildefiskeriet har derimod slaaet aldeles feil, saa at ikke det allermindste er blevet fanget deraf. Laxefiskeriet har været ubetydeligt. (Hand. Tid.)

Under 24de Februar er Kjøbmand Hr. H. F. Hornemann udnævnt til Kongelig dansk General-Consul i London med underliggende Havne. (S. B.)

Placat, angaaende nøiere Bestemmelser af den 35te §. i Forordningen af 5te Januar 1813.

Hs. Majestæt Kongen har, under 5te d. M., allernaadigst resolveret: 1) "at den, der, ved Erhvervelsen af en fast Eiendom, enten paatager sig den derpaa forhen hvilende Pantegjæld, eller af Sælgeren beholder Penge staaende i Eiendommen, skal være forpligtet til, for saadan derpaa hvilende Hæftelse, at udstede sin formelige Panteobligation, og ikke være berettiget til, ved Skjødet, tillige at paatage sig Forpligtelse i saa Henseende, da ethvert Skjøde, hvori saadan Forpligtelse er indført, skal ansees som en Overtrædelse af Lovgivningen om det stemplede Papiir; 2) at denne Bestemmelse ogsaa skal være anvendelig paa de Tilfælde, som omhandles i Slutningen af 5te Jan. 1813 §. 29, samt §. 58, jevnført med §. 36; og 3) at det, forsaavidt der i den forløbne Tid maatte være handlet mod forestaaende Bestemmelser, maa have sit Forblivende ved saadanne Transactioner uden nogen Paatale."

Hvilken allerhøieste Resolution herved kundgjøres til alle Vedkommendes Efterretning og allerunderdanigste Efterlevelse. — Det Kongel. Danske Cancellie, den 10de Marts 1814.

(Slutningen af de detaillerede Beretninger, som til sin Tid ere indsendte af Hs. Durchl. General Prinds Friedrich til Hessen, angaaende de forskjellige Fægtninger, som det danske Armeecorps under Høisammes Commando har i sidste Krig havt paa sit Tilbagetog fra Stecknitzen til Rendsborg; see No. 23.)

Af en Colonist blev Capitainen med det øvrige af Compagniet ført over Mosen ned til Sorgbrück, hvor han stødte paa Fienden, som anraabte ham. Han angav sig at være af den tydske Legion og at have Ordre til at besætte Ahrenstedt uden Ophold; og da Posten ved den baricaderede Broe ikke vilde lade ham passere med Compagniet, gik han igjennem uden at bryde sig om Modsigelser. Tohundrede Skridt var han marscheret frem, da en Cavallerietrop kom efter ham og forlangte at han skulde gjøre Holdt; men da han vedblev sin Marsch, vendte den igjen om. Ved Ahrenstedt blev han igjen anholdt og strax angrebet af 8 Husarer, som vilde hugge ind paa ham, men da 3 af Folkene og 1 Hest blev skudte ned, vendte de andre om og tog Flugten.

Den 11te December om Morgenen tidlig ankom Capitainen til Rendsborg med Compagniet, hvor han af 2de saa kaldte engelske Husarer, der ledsagede en Parlementair, erfarede, at han havde

været engageret i Krop med 1 Husarregiment, 2 Kanoner og 2 Jægerkompagnier.

6) Den 6te December deeltog det jydske Regiment lette Dragoner, i Nærheden af Wandsbeck i en Fægtning med adskillige Pulks Kosakker. Disse Kosakker bleve overfaldne saa raskt, at endeel af dem ikke kunde komme til Hest, de øvrige bleve kastede og forfulgte fra Rahlsted næsten 2 Mile uden at Officiererne kunde standse Dragonernes Hæftighed, som ikke gave sig Tid til at gjøre Fanger, men vedbleve at jage de Flygtende foran sig og at dræbe en Mængde af dem. Denne Hæftighed havde tilsidst den Følge, at de flygtende Kosakker fik Understøttelse af en stor Reserve fra Syck, som standsede Angrebet, og da de Kosakker, man havde ladet bag sig som Fanger, bemærkede dette, samlede de sig, og man var nu nødsaget at trække sig med Hurtighed tilbage og slaae sig igjennem. Ved dette Tilbagetog mistedes en stor Deel Dragoner og kun omtrent 20 fangne Kosakker kunde føres med tilbage.

Fiendens Tab var overmaade stort af Døde og Saarede; vort var ogsaa betydeligt, nemlig: 41 dræbte eller fangne Dragoner, 28 saarede Dragoner og 44 Heste.

Her var det hvor Regimentet tabte den brave Oberst v. Bønnichsen, hvis Hest styrtede; Obersten sprang op og forsvarede sig kjækt, men blev omsider overmandet og faldt hæderligen tilligemed de Dragoner, som vilde forsvare deres Oberst. Lieutenanterne Ursin og Hobe bleve begge stærkt saarede og fangne; man troer at de ere døde. Obersten blev ved Syck begravet med militair Honneurs af Kosakkerne. Lieutenant Rosenørn fik to Stik i Armen. Regimentsschefen Oberst Engelsted fik adskillige Lansestik i Klæderne og Casquen; han gjorde sig Plads med sin Sabel. Lieutenant Fogh styrtede med sin Hest, blev overredet og qvæstet.

Af dette Regiments brave Officerer have Major Christensen, Adjutanten Rosenørn, Lieutenanterne Willemoes, Schaumburg, Jacobsen og Lasson særdeles udmærket sig ved Mod, Overlæg og Raskhed ved denne som ved flere Leiligheder; og anføres specielt: at v. Rosenørn nedsablede en Kosak og vedblev Attaquen uagtet sine Saar i Armen og Haanden; v. Jacobsen og v. Schaumburg vare afskaarne, men hug sig igjennem.

Den 8de Decbr. forlod Regimentet Wandsbek, trods Faren af Tilbagemarschen, da Regimentet maatte passere Fienden, som svarmede i store Hobe hele Landet om. Det raske Regiment gik over Pinneberg og Itzehoe til Rendsborg. Det hvilede kun 2 til 3 Timer paa hvert af de to førstnævnte Steder, undgik heldigviis Fienden, som var bleven opmærksom paa dets Marsch og forfulgte det, men naaede det først ved Jevenstedt i det Øieblik som Regimentet var passeret dette fra Garnisonen i Rendsborg besatte Pas, og denne Besætning hilsede Fienden saaledes med Kanon- og Geværild, at han efter at have lidt endeel Tab afstod fra videre Forfølgelse. Den 9de Decbr. om Eftermiddagen rykkede Regimentet til almindelig Glæde ind i Fæstningen.

7) Ligesaa megen Roes bemeldte Regiment fortjener for denne Marsch, ligesaa megen Berømmelse gives Capitain Bretteville, af det 3die Jydske Infanterie-Regiment for den utrættelige Virksomhed, Overlæg og Mod, hvormed han reddede 12 Officerer og 480 Mand Syge og bragte dem den 5te Decbr. fra Altona til Rendsborg, saa at kun 94, der ikke kunde transporteres, bleve tilbage i Altona. I øvrigt har Capitainen viist de største Anstrængelser for de vanskelige Foranstaltninger til de syge og saarede Mandskabers Underbringelse i Altona, Rendsborg, Itzehoe, Slesvig og Flensborg, hvor hans utrættelige Virksomhed var af den meest velgjørende Indflydelse.

Mariboe d. 21de Martii. I denne strænge Vinter ere mangfoldige Dyr fundne hist og her døde i Skovene. Ligeledes er det især gaaet ud over Harerne, hvoraf en stor Mængde har været tilfalds, men paa den senere Tid har de været meget magre. For et Hareskind gives nu ikke meer end 3 Rdlr. D. C. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs, d. 25de Martii. Cours. Altona 2 M. 433⅓, London 14⅖ Rbdlr., Speciecours 490. — Specier solgtes til 29¾ Rbmk. — For Committee-Sedler blev givet 71 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Liebau d. $\frac{1}{13}$ Febr. D. 3die Septbr. f. A. døde den herværende Kongel. Danske General-Consul og Ridder Herman Sorgenfrey. Handelshusets Forretninger vedblive. — Vinteren her er streng; den megen Snee gjør Veiene slette, saa Tilførselen er besværlig. Godseierne troe og at Varepriserne vil stige, hvorfor de tilbageholde deres Producter. Allene i smaae Partier sælges af dem, der trænge til Penge, Rug til 50 til 52 Rd. alb., Byg 36 til 39 Rd. alb., Havre 24 til 30 Rd. alb. pr. Læst. De tvende første Sorter kjøbes især villig til disse Priser, skjøndt der endnu ikke er indløben udenlandske Bestillinger. Af Hvede forekommer i det Hele lidet; efter dets Godhed kan det noteres til 80 à 108 alb. pr. Læst. — Hosten har i Almindelighed været god og Producternes Beskaffenhed fortrinlig. — Sædehørfrø 5 Rd. alb.; til Olie 3 à $3\frac{3}{4}$ Rd. alb., Hampefrø $1\frac{1}{2}$ à $1\frac{5}{8}$ Rd. alb. pr. Td., 4 Brand Hør 25 Rd. alb., Hamp 15 Rd. alb. pr. Skpd. — Af Salt er meget tilført i forrige Aar; tilsidst til 55 à 60 Rd. alb. for fiint, og for grovt 75 à 80 Rd. alb. pr. Læst. Saavel heraf, som af de øvrige Varer, er Afsætning endnu kuns ringe. Naat Sukker afsættes meget til de indenlandske Fabriker. — Mange Skibe have overvintret her; om Befragtning tales endnu ikke. Det mangler her meget paa Trassentere; tilsidst er givet paa London $3\frac{1}{8}$ Rd. alb. Paa Amsterdam kan man regne omtrent 10 PC. mod alb. Banco $18\frac{1}{2}$ Rd. alb. pr. 100 R. (Hand. Tid.)

Lübecker Avis fremkommer nu med adskillige gamle Actstykker, blandt andre en pavelig Bulle, givet i Qvirinaler d. 12 Jan. 1809, hvorved Napoleon, paa Grund af Staden Roms Besættelse, tilligemed alle hans Tilhangere, Medvirkere og Raadgivere lyses i Kirkens Ban. — Ved den Russiske Keiserindes Ankomst til Fulda, forærede hun en Landværnsbataillon, et Fanebaand. — Kronprindsen af Sverrig har, efter Kongens Befaling tilsendt Gener. Langeron Sværdordenens Storkors i Anledning af hans tappre Forhold i Slaget ved Leipzig, ledsaget af en Skrivelse fra Kongen. — Greven af Provence gik, ledsaget af Hertugerne af Angouleme og Berri, d. 31 Jan. til Hovedqvarteret. — Den af sit Nederlag ved Bailen i Spanien

(1809) bekjendte Gen. Dupont, der sad i Fortet Joux, blev ved de Forbundnes Nærmelse, bragt til det Indre af Frankrige. — Man erindrer den ulykkelige Admiral Villeneuve, som i Slaget ved Trafalgar d. 21 Oct. 1805 commanderede den fransk-spanske Flaade, der blev slaaet af Nelson. Da han derpaa vendte tilbage til Frankrig og blev dragen til Ansvar, erfarede man intet andet ham angaaende, end at han i Rennes d. 26 April 1806 havde aflivet sig med et Pistolskud. Lübecker Avis leverer nu en Afskrift af et Brev, som han paa sin Dødsdag har tilskrevet Napoleon, og som er forfattet i stærke Udtryk. I dette Brev siger Villeneve, at han, da han commanderede i Rochefort, nægtede at tage Commandoen efter den i Toulon afdøde La Roche; at han den Gang var overtydet om, at enhver, der anførte den fransk-spanske Flaades Expedition, maatte vorde slaaet, om han end slap med Livet fra Slaget; at disse bogstaveligen vare hans Ord til Marineministeren; at han, da han saae, hvorledes den spanske Flaade var bemandet og manøvrerede, sendte tre Gange efter hinanden sin Resignation; at Ulykken ved Trafalgar hverken var en Følge af en Forseelse eller Mangel paa Tapperhed, hvilket han ogsaa har viist i sin officielle Indberetning; at Napoleon i sidste Samtale med ham havde yttret, at om end Frankrige beherskede hele Fastlandet, uden Modstand, hans udvortes Magt dog stedse blev usikker, hans indere Tilstand ikke vilde faae nogen Fasthed ꝛc., saa længe han ikke var istand til at tvinge Storbritannien til at underkaste sig hans Forskrifter. (Efter Lüb. Av.)

Den Deel af Frankrige, hvor den allerede Storarmee i denne Tid staaer, er det forrige Champagne, men som efter Revolutionen blev deelt i 6 Departementer: Ardennes (stort 100 □ Mile med 275,792 Indb.), Marne ($154\frac{1}{2}$ □ M. 311,017 Indb.), Øvre-Marne ($117\frac{1}{2}$ □ Mile, 237,785 J.), Aube (109 □ M. 238,819 J.), Yonne ($134\frac{1}{2}$ □ M. 325,994 J.), Seine et Marne ($108\frac{1}{2}$ □ M. 304,868 J.) — Champagne har sit Navn af de store Slætter og Marker, der findes midt i Landet, som imidlertid i de yderste Egne er fuldt af Bjerge og Høie. Her avles meget Korn og fortræffelig Viin. De vigtigste Floder ere: Maas, Seine, Marne, Aube og Aisne.

Estafetteefterretninger.

(Af Lübecker Correspondent.)

Lübeck, d. 20 Martii. I dette Øieblik indløber her følgende Efterretning:

Haag, d. 14 Martii. En af Hertugen af Sachsen-Weimar fra Doornick afsendt Courer har medbragt følgende Efterretning fra Souverainernes Hovedqvarteer: Doornick d. 12 Martii. Overeensstemmende med de høie forbundne Magters Plan maatte de forskjellige Corps concentrere sig, for at danne to Hære; desaarsag vare nogle Tilbagebevægelser paa kort Tid nødvendige. Feldtmarschal Blüchers Corps concentrerede sig ved Laon, mod Napoleon, der stod i Spidsen for 80,000 Mand. En i Gaar her ankommen Courer bragte den Efterretning, at Feldtmarschallen havde besluttet, at levere den 9de et Slag, og i dette Øieblik kommer den anden Courer, der overbringer følgende officielle Efterretning:

"I Morges før Dagbrækning angreb Fienden min høire Fløi og mit Centrum, under Generalerne Wittgensteins og Bülows Befaling, og trængte, under Begunstigelse af en tyk Taage, frem indtil under Murene af Laon. Henimod Middag, da Taagen var over, rykkede forhennævnte to Generalers Corps løs mod Fienden, begyndte en meget heftig Infanteriefægtning paa en gjennemskaaren Grund, og vandt Terrain ved den indbrydende Aften. Kl. 3 om Eftermiddagen viste fiendtlige Colonner sig paa min venstre Fløi, toge Landsbyen Athiers, og canonerede v. Yorcks og Sackens Corps. Da jeg forudsaae dette Angreb, lod jeg Grev Langerons og v. Sackens Corps rykke op, for at forstærke den venstre Fløi, med Befaling at agere angrebsviis tilligemed Yorcks Corps. Generalerne v. Yorck og v. Kleist udførte denne Befaling med deres bekjendte Duelighed. Fienden blev ved Nattens Indbrud aldeles kastet; hans Artillerie, hans Ammunitionsvogne, og et stort Antal Fanger faldt i vore Hænder. Gener. Yorck melder mig i dette Øieblik, at han endnu forfølger Fienden, og at hans Rytterie allerede har drevet samme i største Uorden indtil Corbiny. Jeg iler med at meddele D. K. Høihed disse glædelige Efterretninger.

Allerede nu ere 70 Stykker Skyts faldne i vore Hænder. Antallet af Fangerne og de tagne Krudtvogne er ikke at beregne. Seieren maa især tilskrives et herligt Cavallerie-Angreb. Min høire Fløi trækker i Dag over Aisne. Det er ikke afgjort om Napoleon har commanderet i egen Person; men Deserteurer paastaae, at han om Aftenen d. 8de tog med 15,000 Mand Veien ad Paris, da den store Armee under Fyrst Schwarzenberg har indtaget Fontainebleau.

Blücher er med den hele combinerede schlesiske og Nordarmee forbi Meaux, og Wellington rykker med 90,000 Mand mod Toulouse."

Bremen d. 16de Marts. F. M. Blücher skal være for Paris's Barrierer; Wellingtons høire Fløi i Toulouse. — Grev Bubna har jaget de Franske igjen fra Genf. I Vesoul have Indbyggerne skudt ud af alle Vinduer; Byen er derfor ødelagt, og nogle 100 Indbyggere nedsablede. — Maastricht og Jülich beleires af det svenske Corps.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 26.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 29 Martii 1814.

Sproganmærkninger.

Det er unægteligt, at vort Sprog i de senere Tider er blevet dyrket med en Iver, der gjør den blandt vore Sproggrandskere herskende Fædrenelandskjerlighed udmærket Ære, og, for saavidt Sprogets Dyrkelse altid maa ansees som Prøvestenen for et Folks Cultur, er det ligesaa unægteligt, at intet Land kan i saa Henseende rose sig af en større Grad aandelig Uddannelse end vort Danmark. Ikke at tale om, at vi allerede have næsten Halvdelen af en Dansk Ordbog, udgivet af Fædrenelandets første videnskabelige Samfund, saa have vi i de sidste Tider ogsaa faaet saa mange Afhandlinger om og Veiledninger til Modersmaalet, at der fra Theoriens Side nu synes at være gjort for det alt hvad der kan gjøres. Imidlertid er Sprogets Studium, ligesom Naturens, uudtømmeligt, og lader der sig end i Sprogverdenen, som i den virkelige, ikke mere gjøre nogen columbiske eller cookske Opdagelser, saa gives der dog endnu mangen en ubekjendt Øe at opdage, i det mindste i Sprogphilosophiens store Sydhav. Denne Grund har bevæget Forfatteren af disse Anmærkninger at gjøre i sin philosophiske Cajak en liden Kystseilads, og afstikke paa sit Søkort om just ikke store Øer, som han overlader Sprogets Orlogsmænd og Coffardiefarere at opdage, saa dog de Holme og Banker og Skjær, han paa sin Lystopdagelsesreise er stødt paa. Da han ikke tiltroer sine Aandsfostere enten en Methusalems Alder, eller endog Gudernes Udødelighed, saa lader han sig nøie med at anføre sine Sprogbemærkninger i et Blad, hvis Livstraad ikke trækkes saa langt ud af Parcerne, men som, lig Sommerfuglen, ene synes skabt for at bade sig i Solen, svinge sig op i Luften, og falde død ned til Jorden i et eneste Døgn. Ikke vover han endog kun at smigre sig med det forfængelige Haab, at et andet for Evigheden bestemt Tidsskrift skulde ville optage hans ringe Tanker i sit Skjød, for saaledes at overføre dem fra det Endelige til det Uendelige, fra det Timelige til det Evige.

Et af de Ord, som i vore Dage hyppigen bruges, og som Forfatterne synes at bruge i meget forskjellige, ja modsigende Betydninger, er det Ord total, totaliter. At det kommer af det latinske totus, derom kan der vel ikke være nogen Tvivl, endskjønt en Mand nylig skal have paastaaet, at det kommer af todt al, en Forkortning af todt alles, og at naar det hedder: total geschlagen, saa betegner det, at alt er slaaet død eller ihjel. Uagtet det nu er vist, at samme Mands Etymologie hverken kan eller bør faae Medhold for Sprogcritikens eller Sprogphilosophiens Domstoel, saa er det dog afgjort, at Ordet ofte tages i denne Mening. Men da man finder mange Exempler paa, at Ordet bruges om een og samme Armee, eet og samme Corps 2c., saa vilde det være at ønske, at vore Sproggrandskere maatte søge at udfinde et passende dansk Udtryk for hiint

fremmede Ord, og bestemme hvilken Deel af Totaliteten Ordet totaliter egentlig, især i Krigssproget, er. Det vilde da blive klart, at en Armee ofte har en polypisk Natur, og kan ved en næsten ubegribelig Regenerations- eller Gjenvextævne blive totaliter heel igjen, efterat den totaliter er bleven kastet, slaaet, og gjort til Plukkemad.

Patriot og patriotisk kommer, som bekjendt, af patria, Fædreneland, og forudsætter altsaa nødvendigen, at vore Fædre maa have boet i det Land, hvor vi ere Patrioter eller handle patriotisk, men at dette ikke altid er Tilfældet, beviser ei allene tusinde Erfaringer, men tillige det franske Ordsprog: la patrie est partout où l'on est bien, (Fædrenelandet er overalt, hvor man har det godt), men man har endog Exempler nok paa, at Polakker kunne handle patriotisk i Tyrkiet o. s. v., hvilket altsaa soleklart viser, at en Patriot er en Cosmopolit, der har sit Fædreneland overalt og ingensteds. Og naar man seer hvilken Indflydelse Tid og Sted har paa Patriotismens Natur, saa fristes man imellemstunder til at sige med Alexander VI: vides mi fili, quam leue discrimen patibulum inter et statuam. I Tydskland har man allerede længe følt det Upassende i Benævnelsen Patriot og patriotisk, og den sprogrensende Campe, der har allerede for tolv Aar siden med herkulisk Flid søgt at luge enhver fremmed Plante i det tydske Sprogs store Beed, gjør sig megen Umage for, ogsaa at faae Patriotisme bortryddet, men, som det synes, med ringe Held, da han ikke er istand til at faae et passende tydsk Ord i dets Sted. Han siger, at patriotisk staaer i Modsætning af cosmopolitisk, og bør hedde Fædrenelandsven (altsaa kan en Cosmopolit ikke være Patriot, men maa hedde Fædrenelandsfiende?). Han misbilliger det af Rüdiger foreslagne Ord Vaterländer (Fædrenelænder), "thi, siger han, ligesom ikke en Irlænder, Engellænder, Skotlænder ꝛc. betegner en Ven af Irland, Engelland, Skotland ꝛc., men kun en saadan, der er født i Irland, Engelland ꝛc., saa vilde og en Fædrenelænder ikke betegne andet, end en Ven af Fædrenelandet, altsaa kun Een, der er født i Fædrenelandet. Men at enhver ikke kan være født uden i sit Fædreneland, forstaaer sig saa ganske af sig selv, at det vilde være latterligt at

sige det". Dog her løber den puristiske Pegasus nok lidt løbsk med Hr. Campe; thi at man ikke behøver at være født i et Land, for at betragtes endog som dets ypperste Patriot, det lære mangfoldige ældre og nyere Erfaringer, og kan man ikke sige Fædrenelænder, saa kan man heller ikke sige Fædrenelandsven. Det latinske Adjectiv patrius er formodentlig opkommen i de Tider, da Romerne begyndte at ansee Rom for Verdens Hovedstad og hele Verden for et romersk Rige. Fra dette Hieblik af hedte det vel: patria est, ubicunque vir fortis sedem elegerit, og da hver Romer ansaae sig for en tapper Mand, saa betragtede han ogsaa hver Plet, han satte sin Fod paa, som sit Fædreneland. Det Land, der altsaa med nogen Føie vil bruge Fædrenelandsven som Patriot, maa først erobre hele Verden, eller og antage, at man ikke kan være en Ven af noget andet Land end sit Fædrene- eller Fødeland: en Paastand, der, som anført, gjendrives af alt for mange Erfaringer.— Hos os bruges Ordene Patriot og patriotisk næsten ganske i Flæng. Hvidtfeldt, som tændte sit eget Skib, og Hr. N. N., som har skreven en Prolog, Peter Colbiørnsen, som frelste sit Land, og Hr. X, som har givet 14 Rdlr. for at see sit Navn trykt i tre Aviser; den, som har stiftet et Hospital, og den, som har opfundet et Gjødningsmiddel; den, som har skrevet et episk Fædrenelandsdigt, og den, som har digtet en ny Vise, kaldes den ene som den anden Patriot, og deres Daad Patriotisme.

Ædel er saa nær beslægtet med Adel, at man skulde troe, at det var eet med dette, endskjønt allerede Thaarup har sagt: "at adel kan en Bonde være" hvilket ikke lod sig tænke, dersom kun den, der er ædel, skulde være adel: et Ord, som fordum blot betegnede en Fribaaren, der havde større Anseelse og flere Rettigheder end andre af samme Stand. I senere Aarhundrede kunde kun Fødselen eller et Adelsbrev berettige til adelige Fortrin, og man gjorde derfor Forskjel paa den, som var adelfødt og adlet. Men i de allernyeste Tider blev Ordet ædel ligesaa almindeligt, som Ordet adel, og man hører nu hvert Hieblik tale om ædle Venner, ædle Forfattere, ædle Borgere ꝛc. Da man for adel har to Benævnelser, adelfødt og adlet, saa vilde det ogsaa være

godt, at man havde to Benævnelser for ædel, nemlig ædelfødt og ædlet. Det første kunde bruges til at benævne alle dem, hvis Handlinger, Fødsel eller Stand berettiger til at kaldes ædle; det sidste derimod til at benævne saadanne Adlinge med, der have vidst at forskaffe sig Adgang dertil hos dem, der offentligen uddele Adlingsdiplomer. (Fortsættes.)

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

General Andreossy tjente med Udmærkelse i Italien i Feldttoget 1796, da han endnu ikke var mere end Bataillonschef ved Artilleriet. D. 18de Julii, ved Angrebet paa Mantoua, gjorde han, med 5 Canonchalouper, et falsk Angreb, for at trække hele Ilden fra Fæstningen paa sig, medens Generalerne Murat og Allemagne udførte deres Sendelse. Da han var bleven Bataillonschef aflagde han, d. 19 Maji 1797, en ny Prøve paa sit uforfærdede Mod. Buonaparte overdrog ham at undersøge, om man kunde vade igjennem Lisonzo. Han styrtede sig i Floden, og vadede igjennem den frem og tilbage. Efter Statsforandringen d. 9 og 10de November 1799 (18 og 19 Brum. Aar 8) udnævnte Consulatet ham til Chef for den indre Armees Generalstab, og derefter blev han Adjoint hos den daværende Krigsminister Berthier.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende Bestemmelser til Forebyggelse af Uberettigedes Handel.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, 2c., 2c., Gjøre vitterligt: At Vi, med Hensyn til end ydermere at betrygge Overholdelsen af de Love, som ere givne mod Uberettigedes Handel, have fundet for godt at byde og befale, som følger:

§. 1. Naar en Sag, der reiser sig af en her i Riget iværksat Handel, angaaende et Vareparti, der, efter Anordningerne, er Gjenstand for Handel en gros, indkommer til Forligelsescommissionerne

eller Domstolene, hvorunder ogsaa Skifteretterne indbefattes, bør der tilveiebringes lovligt Beviis for, at Sælgeren har været berettiget til den afsluttede Varehandel.

§. 2. I Mangel af saadant Beviis, bør Forligelsescommissionen eller Retten meddele vedkommende Øvrighed Underretning om Sagen, for at samme kan undersøge, om Overtrædelse af Forbudet mod Uberettigedes Handel har fundet Sted eller ikke, og i saa Fald kalde den eller de Skyldige til Ansvar.

§. 3. Desuden skal, hvis Sagen er anlagt fra Sælgerens Side, Fordringen hverken ved Forlig eller ved nogen Retshandling kunne gjøres gjeldende. Heller ikke kan Kjøberen erhverve Forlig, Dom eller nogen Rets Kjendelse for Varenes Udlevering. Saafremt han derimod allene søger Skadeserstatning, vil samme, forsaavidt den, efter Sagens Omstændigheder, kan ansees hjemlet i de hidtil gjeldende Loves Grundsætninger, kunne tillægges ham.

§. 4. Naar Sagen angaaer et Vareparti, som, efter Formodning, ei kan være bestemt til Kjøberens eget Forbrug, bør ogsaa Anmeldelse skee til Øvrigheden, saafremt Kjøberens Ret til at handle med deslige Varer ei er oplyst.

§. 5. Den i §§. 2 og 4 befalede Anmeldelse bør skee, uagtet Sagen hæves, uden at Dom eller Forlig deri passerer.

§. 6. De foreslaaende Regler skulle og anvendes paa de Handelssager, der allerede ere gjorte anhængige ved Forligelsescommissionerne eller Domstolene, uden der at være bragte til Ende; dog skal den Ret, der allerede har optaget en Sag til Doms, ikke formedelst Mangel af den foreskrevne Legitimation for Sælgerens Handelsberettigelse kunne afvise Sagen.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette og forholde.

Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 15de Martii 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Igjennem det Kgl. Slesvig-Holsteenske Cancellie i Kjøbenhavn er, under den 19 Martii d. A., udfærdiget et Patent af følgende Indhold: "Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen

at resolvere: at ved enhver Sluse paa den Slesvig-Holsteenske Kanal maae een Sluse- eller Broekarl være befriet fra Udskrivning til Landmilitairtjeneste, saalænge han er i Tjeneste hos en Sluse- og Broevogter; dog skal denne Fritagelse forinden anføges hos det Slesvig-Holsteenske Cancellie, hvergang fire Uger forend den Session begynder, paa hvilken Sluse- eller Broekarlens Alder kommer i Betragtning."

Ligeledes er igjennem bemeldte Cancellie, under 25 Marts d. A., udfærdiget et Patent, af følgende Indhold: "Det har allernaadigst behaget Hans Majestæt Kongen at befale, at det indtil videre skal beroe med Executionen af de i Forordningen af 24de Februar d. A. §§. 10, 11 og 12 indeholdte Forskrifter, angaaende at lægge Beslag paa alle i Hertugdømmerne værende Skibe og Vareforraad, for saavidt samme tilhøre franske Undersaatter."

Under 20de Marts er naadigst udnævnt Feldtmarskalk, Hs. Durchl. Landgreve Carl til Hessen, til at være Generalfeldtmarskalk; hvorimod Hs. Durchl. fratræder det ham hidtil overdragne Generalcommando i Hertugdømmene. — Fremdeles er naadigst udnævnt General, Hans Durchlauchtighed Prinds Friedrich til Hessen, til commanderende General i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen. — Generalmajor og Chef for Kjøbenhavns Infant. Reg. G. L. Greve v. der Schulenburg, Commandeur af Dannebrog, afgaaer fra bemeldte Regiment og er udnævnt herved til Commandeur for Livgarden til Fods. (Dagen.)

Under 24de Marts: De under Krigen oprettede interimistiske Jægercorpser, nemlig: det Sjellandske ridende Jægercorps, det Fyenske ridende Jægercorps, det Jydske Jægercorps, det Lollandske Jægercorps og det Langelandske ridende Jægercorps, ophæves i Følge Parolbefalingen af 20de d. M.; ligesaa Sapeurcorpset. (S. Bl.)

Directeuren for Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset i Kjøbenhavn, Generalkrigscommissair og Ridder d'Auchamp, har til Cancelliet indsendt en Beretning angaaende Stiftelsens Tilstand i afvigte Aar, af følgende væsentlige Indhold: I afvigte Aar 1813 har Stiftelsen i Gjennemsnit havt et Antal af 568 Fanger, der have været fordeelte til Arbeide som følger: I Rasphuset 38 Fanger, ved Uldarbeide, saavel Haandarbeide som Maskineriet samt Bomulds og Hørspinderiet 305, Klædevæver-Værkstedet 15, Linnedvæver-Værkstedet 8, Strømpevæver-Værkstederne 13, Skomager-Værkstederne 24, Skræder-Værkstedet 10, Linnedsyening 20, Kammagere 2, paa Værkstedet, hvor Skoe med Træsaaler forfærdiges 13, Sadelmagere 5, Knapslagere og ved Kurvemageriet 4, Maskin-Værkstedet 4, Gulvtæppefletning og Væavning 2, Snedker- og Dreier-Værkstedet 6, Værksteder til Instrumenters Forfærdigelse 6, Smedeværkstedet og Staaltraadtrækkeriet 10, Bygnings-Arbeidere for Stiftelsen og den nye indrettende Forsørgelses-Anstalt 10, Rittemager 1, Syge, Invalider, og Syge-Opvartere, samt Inqvisiter 72, udgjør bemeldte Antal 568 Fanger. — Saaledes er Værkstedernes Antal endvidere i Aaret 1813 forøget med et Smede-Værksted, med hvilket er forbundet et Staaltraadtrækkerie, der nu med større Anlæg er udvidet, og vil tage sin Begyndelse, samt et Sadelmager-Værksted og et Rittebinderie. Iblandt de løsladte Fanger have 72 været ansatte ved forommeldte forskjellige Værksteder og der oplærte, og ere saaledes satte istand til, ved at øve deres Profession eller Arbeide, at kunne, som frie Mennesker, lovligen ernære sig. — Ved det arbeidende Antal Fanger er i Aaret 1813 forarbeidet følgende: Campeschetræ 137,945 Pd., Fustic 22,087 Pd., Caliatur eller Sandel 12,890 Pd., Neguragga 2798 Pd., Sapan 1698 Pd., Hjortetak 528 Pd. Uld, plukket, skruppet og kartet for største Delen paa Elviuske Maskiner 106,269 Pd. Uld, endvidere skruppet og kartet 9776 Pd., tilsammen 116,045 Pd. Uld. Spundet forskjellige Sorter Garn 123,855 Strænge, endvidere 11,748 Strænge, tilsammen 135,603 Strænge. Spundet Bomuld til forskjellig Finhed 4256 Strænge; spundet Traad 184 Pd., spundet Hampegarn 24 Pd., bobinet og skaaret Kjæder 97 Stkr., vævet 275 Bundter Dækkentøier 24,750 Alen, vævet linnede Tresser af forskjellige Sorter 3200 Alen, vævet Hørlærreder og Blaarlærreder af forskjellig Finhed og Bredde 3143 Alen, vævet Tvisttøier af forskjellig Finhed og Couleur 889 Alen, vævet tærnede og stribede linnede Tøier 452 Alen, vævet Tøier til Fangerne 1000 Alen, vævet Strømper af forskjellige Sorter 11,000 Par, syet Cavallerie og andre Støvler 760 Par,

syet af alle Slags Læderskoe 7521 Par, syet Kapper, Frakker, Chenillier, Kjoler, Trøier og Skjørter 1376 Stkr., syet Buxer 1027 Par, syet Veste, Huer og Støvletter 322 Par, Skjorter og Særker deels tilskaarne, deels tillige syede 55,727 Stkr., syet Lagener 4808 Stkr., udskaaren og forfærdiget Kamme af forskjellig Façon 12,312 Stkr., syet Skoe og Tøfler med Træsaaler 6000 Par. Af Sadelmagerne forfærdiget og syet: Tornystre 1944 Stkr., besat Ridebuxer med Læder 750 Par, Brødposer 1401 Stkr., Kugeltasker 100, Matrasser 2127, Hovedpuder 2132, Fourageer og andre Sække 23,332, Chacots 304, Halmsække til Senge 1469 Stkr., slaaet Læderknapper, store 16,700 Dusin, smaae 10,700 Garnitur, flettet Kurve 70 Stkr., samt repareret en stor Deel gamle. Af Mangel paa Vidier kan Værkstedet ikke komme i den ønskelige Virksomhed. Ved Maskin-Værkstedet er forfærdiget: Strømpevævernaale 15,000 Stkr., Messingstifter til Foutteraler 4500 Stkr., Øskener til dito 550 Stkr., Hængsler til dito 49 Dusin, Kroge til dito 66 D., slebne Kobberplader til Kobberstikning 6 Stkr., Staal- eller Gigtringe 500 Stkr., Navklokker 40 Par. Paa dette Værksted er endvidere, for at øve Fangerne, forfærdiget: Navsigneter 2 Stkr., Pibehoved-Beslag 10 Stkr., Guldringe 4 Stkr., Brystnaale 2 Stkr., Sølv Ærmeknapper 2 Par, Uhrnøgler, Uhrkjæder, Tandstikkere og Trækkenaale 9 Stkr., Penneknive 4 Stkr., Messing-Skruer 21 Stkr., Knapper til Stokke 10 Stkr., Messing Gardinkroge 1 Par, Knapper forsølvede 12 Stkr., Sølvknapper 3 Dusin, Strikkekugler 12 Stkr., Modeller til Skjættemaskiner 10 Stkr., og desforuden alt hvad der henhører til Stiftelsens egne forskjellige Maskiners og Væverstoles Reparation, saasom Platiner, Valser, m. m. Af Gulvtepper flettede 60 Stkr., Dito vævede 250 Alen. Dreier- og Snedkerværkstedet har forfærdiget, foruden Reparationer for Huset, Rokker, Spil og alt af denne Slags til Maskineriet henhørende Arbeide, samt endeel Pakkister, og endeligt alt hvad der af Axler, Valser, ꝛc. hører til det oprettende Staaltraadtrækkerie. — Paa Instrumentmager-Værkstedet for Forte-Piano-Fabrikant, Dannebrogsmand Uldahl, er forfærdiget: Mahogni Forte-Pianoer 16 Stkr., Claviaturer 72 Stkr., opskaaren Elfenbeen til Tangenter 572 Pd.,

endvidere: alle de mindre Dele, der høre til 83 Instrumenter, forfærdiget 1 Sopha og 5 Høvlebænke, skaaren Mahogni Fournering 9103 Fod, skaaren af Bøg, Lind, Ahorn, ꝛc. Træsorter 11,301 Fod. — Ved Smedeværkstedet og Staaltraadtrækkeriet er forfærdiget, foruden det betydelige Smedearbeide for Stiftelsen selv, ogsaa alt det, der har været fornødent til den nye indrettede Forsørgelses-Anstalt, og endvidere: Jernrasper 21 Stkr., Vindues-Beslag 52, Jern-Ankere 44, Dito Kramper 94, Rendestens-Jern 15, Claviatur og Anhængstifter, samt Stigestifter 73,351, Stemmenaale 18,730, Halzskruer 1160, Staal- og Jernfjædre 818, Hagestifter 900, Jernstivere 24, Vinkeljern med Bakker og Skruer 38; Jerntrid med tilhørende 128 Stænger og Møttringer 32, Søm af forskjellige Slags 21,000, Gafler med Skruer 236, Laase til Instrumenter 35 Stkr., Vinkel Hængsler 41 Par; Jernskruetvingere 18 Stkr., File ophuggede 221, Dito nye 16, Messing-Kapsler 2911, Trækjern 80 Stkr., samt alt, hvad der af Værktøi og øvrigt Tilbehør udfordres til 6 Dreierbænke. Endvidere 1 Boremaskine, 1 Glødeovn, Valse, Slibe- og Dreiermaskiner, hvorpaa valses rundt og fladt. Desuden trukket Messingtraad 70 Pd., trukket Jerntraad af forskjellig Tykkelse 300 Pd., trukket Blyetraad 40 Pd., trukket Staal- og Messingstrænge til Instrumentmagerne 41 Pd. — Ved det for Oldermanden for Linnedvæverlauget Mester Køhlerts Regning indrettede Rittemagerie er forfærdiget endeel Ritter, saavel til Klæde som Linned og Bomulds Vævning, af disse endeel af indenlandske Rør, og, naar flere Rør kunne erholdes, skal dette nyttige Arbeide med større Virksomhed drives. — Directeuren har derhos tilføiet, at der, i det hele i Aarets Løb, er ved Stiftelsen bemærket god Orden og Arbeids-Flid, ja endog hos mange Fanger Bestræbelse for som flittige og forbedrede Mennesker at værdiges Opmærksomhed og derved bane sig Adgang til at forundes Formildelse eller Eftergivelse i deres Straf, saa at han nærer det Haab, at, naar den indrettede Forsørgelses-Anstalt vorder sat i Virksomhed, og mindre besværlige Tider tillade en Udvidelse i de antagne Principer, vil Straffe-Indretningen opnaae, saavidt mueligt, det tilsigtede Øiemed, og desuden forskaffe Statens Casse en Lettelse udi dennes Tilskud, i det

Indretningen selv vil kunne bestaae ved dens egne Indtægter, forudsat dog at den Deel af Fanger, der enten ere Fruentimmer, eller paa faa Maaneder inddømte, beskjæftiges, som hidtil, med det Uldarbeide, de militaire Klædefabrikker behøve, da disse dog ene af Statens Casse maa soutineres, og det altsaa altid vil være en Besparelse, at en offentlig Indretning erholder Fortrin for private Arbeidere. — Endelig bemærker Directeuren, at, hvad der ogsaa har bidraget særdeles til den Fremgang, Stiftelsen i afvigte Aar har gjort, er den vedvarende Bestræbelse og Virksomhed, hvormed saavel Inspectionen som Fabrikmesteren samt øvrige Mestere og Betjenter have opfyldt de dem paaliggende Pligter, og har tillige i dette nu afvigte, som i de foregaaende Aar, Pastor og Ridder Maßmann, ved særdeles og iverfuld Bestræbelse for Stiftelsens Søndagsskole, sørget for 35 Fangers Underviisning, ligesom og Stiftelsens Præst Gesner ved Foredrag af Religionens Sandheder har virket heldigen og kjendeligt til flere Fangers moralske Forbedring. Ogsaa have de virksomme og veltænkende Mænd, som i Directeurens Indberetning for Aaret 1812 ere nævnte, uafbrudt i det forløbne Aar trodset alle Vanskeligheder, for med Redebonhed at gaae ham tilhaande i Bestræbelser, der sigte til Stiftelsens Tarv og Fangernes nyttige Anvendelse. — Stiftelsens Virksomhed har saaledes i det forløbne Aar ledet til det heldige Resultat, at den, ved blot i Aar at refunderes den af Samme til Forsørgelses-Anstaltens Fuldførelse foreskudte Capital, seer sig istand til, uagtet forøgede faste Udgifter af Lønninger m. m., at ballancere, uden i indeværende Aar 1814 at behøve de ved Kongelig Resolution af 2den April 1808 Samme bevilgede Alimentations-Penge, 18,000 Rbdlr., dog under den foranførte Forudsætning, at endeel af Fangerne beskjæftiges med Uldarbeide til de militaire Klædefabrikker. — Efterat denne Sag fra Cancelliet har været Hs. Majestæt forelagt, har det behaget Allerhøistsamme, under 8 Martii d. A., allernaadigst at resolvere saaledes: "Directionen for Tugt-, Rasp- og Forbedringshuset, saavelsom Sammes Betjenter, tilkjendegives, at Vi med allerhøieste Velbehag have modtaget denne allerunderdanigste Indberetning, hvilken Vort Cancellie bemyndiges til at lade offentliggjøre." (Coll. Tid.)

Det under Titel af Søndagen udgangne yndede Blad, hvoraf 4 Numere udkom, udgaaer nu under Titel af Skuddagen, hvoraf i Søndags udgik No. 000, der i Interesse intet eftergiver sin Forjænger, og til hvis Fortsættelse man bør ønske Udgiveren saa megen Otium og Opmuntring, at han eengang maatte kunne sætte et Ettal foran sine Nuller. Som Tilblad til Søndagen udgaaer Lille Søndag-Aften, hvis Formaal angives i No. 3, som ligeledes udkom i Søndags. Forf. siger deri blandt andet, "at han, efter i et Tidsløb af tredive Aar i de to forskjellige Digter-Luner, i de to forskjellige Sprog, flittigen selv at have ydet sin ringe, men rene Skjærv paa Musernes Alter — har grebet Satirens Svøbe, for, om mueligt, at jage de meest ublu Giftsælgere, Skjøger og Pjaltekræmmere ud af Apollos danske Tempel, og i det mindste skrække andre fra, modvilligen eller letsindigen at træde i deres Fodspor." — I No. 000 af Skuddagen læses, under Overskrift: "Patrioternes Mønster, et lille Heltedigt:" et Stykke, der saa ganske synes at udgjøre et Partie af Kjøbenhavns Skilderie, at Udgiveren gjør sig en Fornøielse af her at afskrive det:

Min Heros ret var skabt til Held for Lander:
 Han fødtes; hvilken Fryd for Faer og Moer!
Han voxte, gjorde Jav, og intet andet;
 Og det fornøiede hans yngre Broer;
Han blev Student; men uden at studere,
 Hvorved hans Lærer var ret froe;
Han leved flot; og derved leved flere
 Paa Tuborg, Hallingsaas og Vesterbroe —
Han gik omkring, som Munken gaaer i Enge,
 Med Damerne den sømmerlange Dag;
Og spilte bort om Natten sine Penge
 Til alle Kavallerernes Behag.
Velgjørende han vilde lidt udbrede
 Sit Væsen paa den udenlandske Jord,
Og reiste — rigtig nok til Sydens Keede;
 Men til desmeer Fornøielse for Nord.
Han kom igjen, og tog en deilig Mage. —
 Som glæded hele Byens halve Kreds —
Tilsidst min Heros endte sine Dage —
 Og hele Verden var tilfreds.

Under 24de Martii d. A. har det allernaadigst behaget Hans Majestæt at bestemme: "at det

Kongel. privilegerede Fodpost-Comptoir maae, istedet for Horn, bruge en Klokke, der forkynder Fodpostens Nærværelse." — Denne allerhøieste Resolution bekjendtgjøres herved til Publicums behagelige Efterretning. — Bestyrerinden haaber ved paalidelige Folk at see Enhvers Ønske og denne nyttige Indretnings Hensigt opfyldt. Samme tager sin Begyndelse den 4de April førstkommende. — Blandt de Indretninger, som næsten Europas fleste Hovedstæder eie, og som man længe har ønsket at Kjøbenhavn ogsaa maatte komme i Besiddelse af, hører Fodposten, hvis Nytte endeel Aars Erfaring nu tilstrækkelig har godtgjort. Men ogsaa denne gavnlige Indretning har lidt meget ved Krigen og lider endnu. Man har Grund til at haabe, at Kjøbenhavns Indbyggere, ved flittig Afbenyttelse af denne Post, ville befordre dens Fremvext, og sætte Bestyrerinden istand til, under nærværende besværlige Omstændigheder, der dog tidlig eller sildig ganske maa ophøre, at holde Liv i en Indretning, som eengang undergaaet, ikke saa letteligt vil kunne bringes istand igjen.

Hobroe, d. 15de Marts. Ifølge ergangne Domme og Hs. Kongl. Majestæts allerhøieste Resolution blev den unge Pige Anne Cathrine Nielsdatter Bjerregaard, som d. 2den Febr. 1813 forsætlig havde sat Ild paa hendes Huusbondes, Kjøbmand Jens Michelsens Gaard, hvorved 10 Gaarde og Huse i Hobroe bleve et Rov for Luerne, igaar den 14de d. henrettet paa Hobroe Mark sønden for Byen. Synderinden var vel beredt at gaae sin Død imøde; hun besteeg Retterstedet med Standhaftighed og Hengivenhed, og i saadan Forfatning anhørte hendes Dødsdoms Forelæsning og selv nedlagde sig i den Stilling, hvori hendes Liv skulde endes. Hr. Pastor Sørensen fra Randers, som havde besøgt hende i hendes Arrest, ledsagede hende til Retterstedet, og med en kraftfuld og fyndig Religionstale virkede til den Gud hengivne Sindsstemning, hvori Synderinden til sidste Øieblik befandt sig. Executionen blev forrettet af Skarpretter Stengel fra Odense, som udførte samme med den bedste Orden, Hurtighed og Akkuratesse. (Randers Av.)

Mariboe d. 24de Martii. I indeværende Aar 1814 er til Høiesteret i Kjøbenhavn indstævnte 85 Sager; nemlig: Danske Sager: Den Kongelige Lands-Over- samt Hof- og Stadsrets i

Kjøbenhavn 29. Den Kongelige Lands-Over- samt Hof- og Stadsrets første Vidnekammers 1. Kjøbenhavns Søerets 3. Kjøbenhavns Gjæsterets 2. Kjøbenhavns Politierets 4. Odense Amts-Over-Politierets 1. Langelands Over-Politierets 1. Baroniet Brahetrolleborgs Skifterets 1. Umiddelbar for Høiesteret i Følge L. 1 B. 2 C. 12 Art. 1. Sognepræst Hr. J. F. Boeck i Mariboe og Udgiveren, contra Hr. Geheime-Conferentsraad Frederik Greve af Knuht. Den Kongelige Lands-Overrets i Viborg 13. Bornholms Landstings 2. For Rettens Fornægtelse og voldsomme Tvang, Svanicke Byetings 1. — Islandsk Sag. Islands Lands-Overrets 1. — Vestindiske Sager. Den vestindiske Lands-Overrets 9. Forrige St. Thomæ Overrets 7. Frederichssteds Byetingsrets 1. Frederichssteds Skifterets 1. Skifte-Commissariers Forretninger 5. — Ostindisk Sag. Overrettens paa Tranquebar 1. — — I Aaret 1813 den 18de Martii vare Ærterne tilsaaede paa de fleste Steder her i Lolland. I Aaret 1814 den 18de Martii lod derimod en Mand her fra Mariboe kjøre til Bandholm fra en af Østofte udskiftede Jordlodder et stort Stykke tilhugget Egetræe til en Møllestub paa en Slæde med 7 Par Heste for. Det var 36 Alen lang, og paa den tykke Ende 36 Tommer og paa den tynde 28 Tommer. — — Endelig er i Dag det saalænge forønskte Tøeveir indtruffet med N. V. og tyk og taaget Luft. — Ved Dagmildningen og Soelstraalernes daglig tiltagende Kraft er baade Snee og Iis næsten reent forsvunden af Gaderne og Landeveiene. Herefter vil det blive meget usikkert at kjøre og gaae paa Indsøerne heromkring. — — Som et Beviis paa, at Foraaret dog engang maa begynde at smile os venlig imøde, er, at Lærken har i disse Dage begyndt at istemme sin Sang. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs, d. 29de Martii. I Gaar solgtes her ved Auction en 2den Prioritets Panteobligation i et Huus her i Staden, stor 945 Rbd. S. V., med $3\frac{55}{100}$ PC. aarlig Rente, for 101 Rbd. N. V. for hver 100 Rbdlr. S. V. — Cours. Altona 2 M. $432\frac{1}{2}$, London $14\frac{1}{2}$ Rbdlr., Speciecours 485. — Specier solgtes til 29 a $29\frac{3}{4}$ Rbmk. — For Committee-Sedler blev givet $68\frac{1}{2}$ pr. 100.

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstid.)

London, d. 1ste Martii. I flere Londonertidender læser man følgende Artikel: "Vi haabede med Vished at see den nærværende franske Regjering fuldkommen styrtet, og vist er det, at dette var den største Deel af Hs. Majestæts Ministres oprigtige Ønske. Vi tage aldeles ikke i Betænkning at forsikkre, at Kabinettet bestemt har erklæret, at det paa det kraftigste vilde medvirke til dette for vort Land saa ønskelige Maal. Men de af Hr. Robinson overbragte Depescher have frembragt en Virkning, ganske modsat disse Ønsker. Enhver Plan at detronisere Keiser Napoleon har mødt uovervindelige Hindringer af en af Europas fornemste Magter, uagtet alle de øvrige havde forenet sig for at tugte den fælleds Fiendes Grusomhed og undertrykke hans Ærgjerrighed. Denne Magt er Østerrig. Vistnok vilde Keiser Franz standse Frankrigs Beherskers Anmasselser, sætte hans Indflydelse, hans Overherredom, hans Territorialdependentser faste og bestemte Grændser, og udøve en stræng Gjengjeldelsesret i Hjertet af hans egne Stater; men derved er han og bleven staaende. Han har ikke villet, at hans Svigersøn skulde ophøre at regjere. Ruslands, Preussens og Storbrittanniens Forestillinger og Bønner have været frugtesløse, og man har maattet give efter for den uforanderlige Beslutning af en Magt, som ved en Bevægelse af 100,000 Mennesker kunde bringe den Vægtskaal, hvoraf Europas Skjebne afhænger, til at synke. — Denne tvungne og smertelige Eftergivelse af Alexander og Frederik Wilhelm har dernæst ogsaa draget Engellands Samtykke efter sig, skjønt dette gaves med endnu større Uvillie. Nødvendigheden deraf er indlysende, og vi lade blot Lord Castlereaghs Aand og Hjerte vederfares Ret, i det vi antage, at han maatte bukke under for Omstændigheders nedbøiende Tryk, som han ikke kunde overvinde, skjønt han derfor ikke opgav sin egen Mening og faste Overbeviisning om de Farer, der ere forbundne med ethvert Forlig, som indgaaes med Frankrigs nuværende Keiser. Deraf Hr. Robinsons Hidkomst, deraf den pludselige Forandring i det engelske Kabinets Beslutninger, deraf endelig Parlementets Udsættelse til 21 Martii." — De østerrigske Tidender have endnu ikke omtalt Greven af Artois Ankomst til Tydskland.

Paris, d. 26 Febr. Man er her beskjeftiget med at organisere en ny Armee, som cantonnerer i og om Paris, og med det allerførste skal bryde op til Krigsskuepladsen.

Italien, d. 28de Febr. Ved de to Hovedarmeer er endnu, naar man undtager en Fægtning ved Gardone, intet af Betydenhed forefaldet. — D. 15de d. M. kom Fyrsten af Strongoli, neapolitansk Generallieutenant, tilbage fra de Allieredes Hovedqvarteer, med en egenhændig Skrivelse fra Keiseren af Østerrige til Kongen af Neapel. — Det er nu vist, at Livorno er besat af Neapolitanerne. Fortet overgav sig d. 20de; men Betingelserne ere endnu ikke bekjendte. De Franske gik ud under Escorte af neapolitansk Cavallerie. Man bragte strax de engelske Skibe denne Efterretning, og lod dem vide, at Havnen var aabnet af General Minutolo. Staden selv var allerede to Dage i Forveien bleven besat af 3000 Neapolitanere. — I Gaeta indskibes svært Skyts til Rom, sandsynligviis til Engelsborgs Beleiring. — Den neapolitanske Division, under Generallieutenant Carascosas Commando, er brudt op fra Modena over Parma; General Ambrosios fra Bologna til Modena. Paa samme Tid rykkede ogsaa General Nugents østerrigske Division frem. — Indholdet af den mellem Marquis del Gallo og Lord Bentink, i Neapels og Engellands Navn sluttede Convention er følgende: 1) Alle Fiendtligheder mellem Neapel og Engelland til Lands og Vands, saavelsom paa Øerne i det adriatiske Hav og Middelhavet, ophøre. 2) Saalænge Vaabenstilstanden varer skal fri Handel have Sted.

Wien, d. 2den Marts. Saa alvorlig Krigen fortsættes paa den ene Side, saa utrættet synes man paa den anden Side at arbeide paa Freden. Man aflader ikke nøie at veie Parternes Interesse mod hinanden, og søge Midler til at tilfredsstille dem alle. — Med Hensyn til Italien forsikkrer man her, at Hs. Majestæt Kong Joachim af Neapel skal overtage den øverste Commando over alle hiin Side Alperne staaende østerrigske Tropper.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 27.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 2 April 1814.

Om Critiken.

Lyst og mørkt er, ligesom stort og lidet, meget relative Begreber. En lys Nat og en mørk Dag ere Billeder paa en Nations Oplysning. Med Føie sammenligner man denne med den levende Naturs Dronning, Solen, der lidt efter lidt opstiger, indtil den i sin hele Middagsglands udbreder sit Lys over Horizonten. Forfængelighed og Egenkjerlighed faae enhver Tidsalder til at troe, at den har naaet det høieste Trin af Aandsdannelse. Lige fra Grønland til Guldkysten hersker denne Forfængelighed, i mindre og større Grad, under forskjellige Skikkelser. Det samme er Tilfældet med Individuerne, og Summen af Eenheder danner jo det Hele. I sit 32te Aar ansaae Manden sig for den meest omfattende Aand; mange forsikkrede ham, at han havde Grund dertil; efter den Tid har han lært tre Gange saa meget til; han tilstaaer nu, at han maa lære endnu ni Gange saa meget, for at komme tilbage til den Overbevisning, han nærede i sit 32te Aar. Altsaa, jo flere grundige Kundskaber, Manden har erhvervet sig, desmere føler han, hvor meget der end mangler. Derfor sagde den vise Sokrates: "Veed I hvorfor Apollo anseer mig for den viseste Mand paa Jorden? Fordi andre før det meste troe at vide noget, som de ikke veed, men jeg derimod tilfulde indseer og tilstaaer, at alt hvad jeg veed gaaer ud paa, at jeg intet veed." Dette "intet at vide" taget i sin rigtige Forstand, udtrykker de menneskelige Kundskabers Begrændsethed med de livligste Farver, og saadanne Ord i en Sokrates's Mund gjør alle duunhagede Vismænd, der ophøie deres egne umodne Kundskaber ligesaa meget, som de træde Andres Talenter under Fødderne, aldeles til Skamme.

Dersom man vil have en rigtig Maalestok for Nationaloplysningen, saa finder man den snarest i Critikens Aand. Den menneskelige Aands Uddannelseshistorie bringer mig paa denne Idee, under Forudsætning hvad ovenfor er sagt, at enhver Tidsalder ansaae sig gjerne for den fuldkomneste.

I Luthers Tider vare Personligheder og Skjældsord blandt Critikens Argumenter. Selv denne store Reformators critiske Skrifter vrimle af Udtryk som Esel, Slyngel, Fæ, Dummerhoved ꝛc. ꝛc. Længe var denne Tone almindelig; endnu den Dag i Dag har man ikke ophørt at betjene sig af Personaliteter blandt Forfatterne. Critik og Libel ere ofte ikke meget forskjellige Begreber, og man behøver stundom kun at skrive noget, der mishager et enkelt Partie, for at see sit Navn opslaaet paa Literaturens Pilori. I Frankrige blev man tidlig noget beskeden; i Engelland betjener Critiken sig nu af ingen anden Forrettighed end den: ene at opsøge det Gode, Nyttige og Brugbare, og bringe det til Almeenkundskab. Man søger saa meget som mueligt at belære og oplyse Læseren; bedømme Manglerne med Skaansel, undskylde dem med det overveiende Gode, og opmuntre hvert tænkende Hoved til end større Stræben efter Fuldkommenhed.

I Italien har man allerede længe fulgt samme Grundsætninger. Frankrige og Tydskland ere blevne noget tilbage heri, imidlertid har dog Critiken siden en kort Tid antaget der en humanere Caracteer, der vilde uddannet sig endnu mere, dersom ikke Bogskriveriet havde taget saadan Overhaand.

Critikens Skjebne i Danmark har været saare forskjellig; men seer man hen til den Tone, der hersker i de fleste polemiske Skrifter, endog i de allernyeste Tider, saa maa den humanere Mand sukke. Hvilken uværdig Aand prædominerede ikke i hiin forargelige Feide i afvigte Aar? Har Skrivefrihedens kaadeste og toileløseste Perioder frembragt værre Uhumskheder? Og dog udkom alle hiin Feides Pamphleter medens Forordningen af 27de September 1799, "der sætter Skranker for Trykkefrihedens Misbrug, saaledes at den ei kal udarte til toileløs Frækhed," endnu var i fuld Kraft — dog udspyede Presserne disse Intolerancens og Fanatismens Fostere kort efter at man havde viist de største Prøver paa den frækkeste Vantro!

S. T. A.

I Anledning af det oeconomiske Spørgsmaal i No. 21 af Skilderiet.

(Indsendt.)

Vi kunne ikke undlade at anbefale saavel den ærede Spørger som Besvarer Cap. VI. 5. i den i forrige Aar udkomne Haandbog for Landhuusholdningen. Begge vilde maaskee enten finde eller kunne tilføie her nogle nyttige og hensigtspassende Oplysninger og Berigtigelser. — Endnu bemærke vi, at den for ikke længe siden i et offentligt Blad omtalte Tærskemaskine, som en Franskmand vil have opfundet i Italien, er den samme, som findes udførlig beskreven i samme Haandbog Cap. IV. 4. c., hvis Effect, ved nogen Skrydерie, kunde været angivet ligesaa høit, og i et Land, hvor der er Mangel paa Hænder, vilde være den nyttigste oeconomiske Maskine.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Carnot (Lazare-Nicolas-Marguerite) er født i Nolay i Bourgogne d. 13de Maji 1753, af en gammel borgerlig Familie. Hans Fader var Advocat, men ikke formuende. Tidlig ansat ved Geniecorpset erhvervede han sig temmelig udstrakte Kundskaber, og lagde sig tillige meget efter Litteraturen. Han udgav forskjellige mathematiske Forsøg, der foranledigede hans Optagelse i forskjellige lærde Selskaber, en Lovtale over Marschal Vauban, som Videnskabersselskabet i Dijon kronede, og meget smukke smaa Digte. Ved Revolutionens Udbrud var han Geniecapitain; Prindsen af Condé skyldte han ikke allene sin Forfremmelse, men ogsaa sin Opdragelse. Han slog sig strax til det democratiske Partie. I September 1791 udnævnte Departementet Pas-du-Calais ham til Deputeret i Lovgivningen, og han lagde nu især Vind paa det militaire Fag. Han foreslog at fabrikere 300 tusend Pikker for Sanscoulotter, og bragte Luckners Armee Decretet angaaende Ludvig XVI. Fald. Som Medlem af Conventet stemmede han for denne Monarks Død, og blev omsider udnævnt til Medlem af Velfærdscommitteen, der udøvede sin Myndighed under Robespjerres Regjering. Det var i denne Tidspunct at Carnots store Indflydelse paa Krigsoperationerne tog sin Begyndelse. Da han havde fri Raadighed over de lige fra Ludvig XIV. Tid i Burrauet nedlagte Planer, styrede han for endeel den franske Armees Operationer, og viste stor Skinsyge i Henseende til dette Slags Hæder. Han vilde tilskrive sig Æren for det gode Udfald af Slaget ved Maubeuge, vundet af Jourdan, hvor han befandt sig som Conventets Commissair. Ikke kan det nægtes, at de Planer og Vink, han gav Velfærdscommitteen, bidroge meget til de Franskes Seire paa den Tid, men det bliver derhos og en uimodsigelig Sandhed, at den Frihedsaand, der, lig Ildstøtten i Ørken, gik overalt foran dem, gjorde disse Seire lette. Endskjønt Carnot fortrinligen sysselsatte sig med de militaire Anliggender, var han dog en ivrig Tilhænger af Bjergpartiet. Næsten alle i hine Dage udkomne Decreter, hvis Formaal er noksom bekjendt, vare undertegnede af ham. Da han forsvarede Barré-

re, Billaud, Collot og Vadier, sagde han: "ere disse skyldige, saa har jeg Deel i deres Brøde." D. 16de Nov. 1793 skrev han, i Overeensstemmelse med Barrère og Billaud, et mærkeligt Brev til Joseph Lebon, der i Cambray lod flyde Strømme af Blod. Freron sagde om Carnot, at han forener i een Person Barrères Forstand, Collots Hjerte og Billauds Hoved. Han undgik siden ikke allene sine Collegers Skjebne, men blev endog udnævnt til Director. Hvilket Indtryk denne Udnævnelse gjorde i Frankrige, læses i Prudhommes Histoire de Crimes. Efterat han en Tid lang havde havt stor Indflydelse i Directoriet, lod han Barras fratage sig Krigs-Portefeuillen, og blev fra dette Øieblik af hans Fiende. I Aaret 1797 dannedes i Conseilet et Partie imod Directoriet; Carnot blev styrtet og indviklet i Proscriptionen d. 18de Fructidor Aar 5 (4de September 1797). Han undgik at deporteres til Cayenne, ved at flygte til Tydskland, hvor han udgav et Værk angaaende sin Opførsel, der endes med en Protest mod den Paastand: at han bestandig er Kongernes uforsonlige Fiende. I December 1797 tilbagekaldte Bonaparte ham, og ansatte ham endog ved Armeen. Men da Bonaparte skulde vælges til Keiser, var han den eneste, der offentligen erklærede sig herimod. Siden Napoleons Tronbestigelse har man aldeles ikke mere hørt Carnot offentligen nævne, indtil man nyligen af de udenlandske Tidender har erfaret, at Keiseren har ansat ham som Commandant i Antwerpen, hvor han, forklædt som Bonde, d. 2den Februar listede sig ind, og medbragte sin Instruction fra Napoleon selv. Man vil bedst kunne bedømme Carnots Militairgenie, naar man betænker, at den ham betroede Punct, i nærværende Øieblik, er een af de vigtigste, om ikke allervigtigste, i de af de Allierede truede Lande. Antwerpen ligger ved Schelde, og er ved Canaler forbunden med Brüssel, Mecheln, Løven, og tæller 56,318 Indbyggere. Den har et Citadel, et stort Søarsenal, og vigtige Søværfter. I dens Havn, der dannes af Schelde, laae allerede for 200 Aar siden ofte 2000 Skibe, og endnu i Aaret 1807 ankom her 1342 Skibe, 75,162 Tønder drægtige, og afseilede 1884 Skibe paa 92,848 Tønder.

(Fortsættes.)

Sproganmærkninger.

(Fortsatte.)

Audience have saavel danske som tydske Purister gjort sig megen Umage for at faae ombyttet med et passende Ord af Sprogets eget Malm. Campe meente at man ligefrem kunde bruge Gehør, men man indvendte med Grund, at stundom ingen har et slettere Gehør end de Herrer Audiencegivere, og at man ei kan give hvad man selv ikke eier. En dansk Purist troede at det burde gives med Fortræde, men glemte, at Ordet ligner i Udtalen Fortræd, og at det altsaa let kunde give Anledning til et satirisk Ordspil, som f. Ex. "jeg har i Dag havt Fortræd hos Hs. Excellence." Dertil kommer endnu, at Ordet tillige leder paa Ideen om fortræde, (træde under Fødderne f. Ex. fortræde Kornet) og denne Idee opvækker altid en ubehagelig Forestilling om Audiencen. Da Ordet Audience oprindelig betegner Hørelse, saa kunde man maaskee oversætte det med Øremøde, d. e. et Møde, hvor man lader Alting gaae ind i det ene Øre og ud af det andet. Man har ogsaa foreslaaet Anhør, men det klinger alt for tydsk; snarere kunde man sige: Høran! som udtrykker et Slags Bøn, hvilket mange Audiencegivere synes godt om, og er analog med slag an!

Classisk er et Ord, som bruges meget, og synes uoversætteligt. Romerne kaldte de Skribenter, der hørte til den første Classe (d. e. de fortrinligste) scriptores classici, men i vort Sprog er det vanskeligt at bestemme, om alle saakaldte classiske Værker høre til første eller sidste Classe, ja det synes endog at gaae med Skrifter, som fordum med de Cavalerer, der kunde faae Billetter til Balparée; de maatte høre til een af de ni Classer, der begyndte med Ridderen af Elephanten og endte med Fændriken a la suite eller Kammer- og Commerceraaden. Naar man altsaa i vore Dage hører tale om en classisk Bog, saa huske man paa de ni Classer, og betænke, at Bogen ligesaa godt kan høre til Commerceraadens som til Ridderens Classe. Men da man har optaget det latinske Ord i den Forstand, saa kunde det maaskee ikke være af Veien ligeledes at bruge det i den

Mening, hvor det betyder at blæse i Trompeten, og man kunde paa Grund heraf ogsaa sige: classiske Journalister, classiske Konstdommere d. e. saadanne Journalister og Konstdommere, der stode i Trompeten for classiske Skribenter.

Melde er i alle sine Sammensætninger et gammelt dansk Ord, og har samme Betydning i Tydsk som i Dansk, af hvilken Aarsag det bruges hyppigen i den fornemme Stiil. "De er anmeldt", siger Kammertjeneren, naar man staaer paa Nippet at blive indladt til Audience. — "Man melder fra —", hedder det i den politiske Stiil. "Hr. Kammerjunker X. har ladet sig melde hos Kjøbmand N." "Min Correspondent melder mig (ikke: beretter mig)", siger Grossereren, naar han foregiver, at have faaet en Staffet om et totalt Nederlag, en tilintetgjort Armee, der tre Dage efter dens Tilintetgjørelse er bleven kastet med stort Tab tilbage i sin forskandsede Leir, eller om en Stads Indtagelse, der otte Dage efter Fiendens Indtog gjør et Udfald. I Curialstilen bruges Ordet "bemeldte" meget ofte. Naar man tilskriver en aldeles titel- og rangløs Person, f. Ex. en Forfatter eller Digter, saa bruger man "bemeldte" som et Slags Tilord, der, ligesom Ordet "respective", i Grunden intet betyder, men dog lader den Paagjeldende føle, at han er et non-ens, d. e. en Ting, som ingen Ting er. F. Ex. "De ville behageligst tilkjendegive bemeldte Mads Madsen, at han —, og bør De staae til Ansvar for, at bemeldte Mads Madsen &c.

Speculant og Speculation ere Udtrykke, som ere langt hyppigere nu end i den speculative Philosophies meest blomstrende Periode, endskjønt Nutidens fleste speculative Hoveder ere intet mindre end speculative Philosopher. Latinernes Speculator var en Speider, Spion, Snushane, hvorfra Begrebet speculativ, skjønt i en ædlere Forstand, gik over i den critiske Philosophie, og derfra igjen, uden Tvivl, i den critiske Handel, der kaldes Speculationshandel. Ligesom Speculation i hiin har forvirret Hovedet paa mange, saaledes har Speculation i denne tømt Pungen paa mange. Campe er meget forlegen med dette Ord; han mener det bør oversættes med Grubler, Grandsker, Foretager, Vover. Men intet af disse Ord synes at kunne passe paa Nutidens Speculanter. At de hverken gruble, grandske eller vove, det beviser alt for mange Exempler. Netop det modsatte er Tilfældet. De overlade al Grublen og Grandsken til deres Creditorer, uden selv at vove noget, og det af den naturlige Grund, at den, som intet har at tabe ikke heller kan siges at vove. Man kan her ikke andet end huske paa den Mand, der sad i Gjeld op til begge Øren, og paa Spørgsmaalet: hvorledes han kunde sove roligen om Natten, svarede: spørg heller, hvorledes mine Creditorer kunne sove roligen? — Speculere skal efter Campe oversættes 1. med at hænge i oversandselige Betragtninger, og 2. med at gjøre Handelsplaner. Det første faaer at passere, men det sidste modsiges ganske af Erfaringen. Hvilken Speculant handler efter Planer? Med mindre man vil kalde det en Plan, at kjøbe hvad andre ikke eie, sælge hvad man selv ikke eier, og naar Krukken kommer, efter mange vovede Expeditioner, hankeløs tilbage, sige a revoir til sine Creditorer. Det latinske Speculator kommer aabenbar af Speculum (et Speil) og er altsaa beslægtet med Begrebet Spiegelfechterei, paa dansk Spilfægterie, som nok rigtigere burde hedde Speilfægterie. Speculationshandel kunde altsaa i Analogie hermed maaskee oversættes med Speilhandlerie: det vil sige, den Handel, der drives med Figurer i Speilet. Speilhandlere (d. e. de, som handle med Speile) kunne vel ikke have noget imod dette Ords Optagelse i Sproget i hiin Forstand, thi deels er Speilhandelen saa godt som ganske ophørt, deels vilde de fan, der handle med denne Artikel, vel af Kjerlighed til Modersmaalet frivilligen give Slip paa denne Benævnelse, aldenstund dette er den eneste Maade, hvorpaa den critiske Philosophie igjen kan sættes i Besiddelse af et Udtryk, den har Hævd paa.

(Fortsættes.) i No. 40 inclus.

Indenlandske Efterretninger.

Rappel- og Pardons-Patent for dem der ere undvigte fra det i Holsteen organiserede bevægelige Armeecorps fra 1ste April 1812 til 14de Jan. 1814.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, ɽc., ɽc., Gjøre vitterligt: Vi ville allernaadigst, at alle de, som fra den 1ste April 1812 indtil 14de Jan. 1814 ere undvigte fra det i Vort Hertugdøm Holsteen, først under Navn af bevægelig Armeedivision, og siden under Navn af Auxiliaircorps organiserede Armeecorps, skulle være fritagne for al Straf, naar de frivillig indfinde sig igjen ved det Regiment eller Corps hvorfra de ere undvegne, inden 6 Maaneder fra dette Vort Patents Bekjendtgjørelse i Lybekker Correspondenten, for saavidt de opholde sig udenfor Vore Lande; og saafremt de opholde sig i Landet, inden 6 Uger fra den Tid af at regne, da dette Patent er paa lovlig Maade bekjendtgjort paa det Sted, hvor de opholde sig. — Dog skal denne Benaadning ikkuns gjelde, for saavidt de Vedkommendes Forbrydelse som Deserteurer angaaer, saa at de der have gjort sig skyldige i andre Forbrydelser, ikke skulle være deelagtige i denne Naade. — I øvrigt ville Vi, at dette Patent ikke allene skal bekjendtgjøres fra Prædikestolene, men tillige opslaaes paa alle Grændser og Færgesteder.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 25de Marts 1814.

Frederik R.

Torsdagen den 31te Marts høitideligholdt det Kongl. Maler-, Billedhugger- og Bygnings-Akademie sin Stiftelsesdag. Elevernes Arbeider vare, som sædvanligen, udstilte i Skolerne. Efterat Forsamlingen havde taget Sæde i den store Figursal, aflæste Secretairen en Beretning om Akademiets Forhandlinger i det forløbne Aar. Derpaa bleve de Elever fremkaldte, som i afvigte Aar havde vundet Præmier, nemlig: ved Concourçen for de store Præmier Hermann E. Freund i Billedhuggerkunsten og J. K. B. Jessen i Bygningskunsten, den anden Guldmedaille; for Tegning efter det levende Model F. Flachner den store Sølvmedaille, S. Mygind og N. Bunsow den mindre Sølvmedaille; for Bygnings Tegning Henr. J. Koch den store Sølvmedaille; Frid. Scherneckau, G. N. Holgreen og M. Køhnke den mindre Sølvmedaille, hvilke samtlige modtoge Belønningen for deres Flid af Academiets Directeur.

Paa Østergaden forevises i denne Tid et saakaldt lidet Menagerie, der bestaaer af to temmelig forsultne, skjønt levende, Ørne og en Ugle; en udstoppet Kalv med to Hoveder, og et foregivet vildt Menneske, som Eieren paastaaer om, at det for 12 Aar siden er bleven fundet i en Skov i Frankrige. Personen er klædt som en Vild, men beviser iøvrigt sin Vildhed ved intet andet end at han bider Hovedet af en levende Due og æder den: et i sig selv meget ækkelt Syn. Han seer snarere ud til at være fjantet end vild. Men skulde det virkelig være saa, at han er bleven fundet vild i en Skov, hvorom Anmelderen af mere end een Grund høiligen tvivler, saa har man virkelig her Aarsag at udraabe, naar man hører Rousseau, ophøie saameget Naturstand og Naturmennesket: "see her Rousseaus Menneske!" — Paa et lavere Trin af Dyriskhed, for ikke at sige Svinskhed, end denne Vildmand, kan et Menneske neppe staae.

I Ribar Avis læses følgende Bekjendtgjørelse: "Da der til Forplegning af det russiske ved Hamborg staaende Blocade Corps ufortøvet skal leveres til det Kongelige Magazin i Itzehoe, af Ribe Amt 125000 Pund Kjød i levende Slagtequæg saaledes, at den første Transport Stude af 75000 Pd. ankommer til bemeldte Itzehoe den 8de April førstkomende, og den anden Transport af 50,000 Pd. den paafølgende 19de May, saa bliver til denne Leverances Udredelse afholdt offentlig Licitation paa Ribe Raadstue Mandagen den 28de Marts førstkommende om Formiddagen Klokken 10 efter de paa Licitationsstedet bekjendtgjørende Conditioner hvilke og forud her paa Amthuset kan erholdes til Eftersyn. — Ribe Stiftamthuus, den 22de Marts 1814. — H. Koefoed.

Kjøbenhavns Børs, d. 1ste April.

I Gaar og i Dag solgtes her: Caffe 6 Rbmk. 14 ß., Nankiner 22 a 23 Rbmk., Virginia Tobak 8 Mk. 6 ß. til 11 Mk. 2 ß., Berg. Tran 84 Rbdlr., Jam. Rom 105 Rbdlr. pr. Anker, søde Mandler 9 Mk. 13 ß. — Cours. Alt. à vista 438⅓, London 15 Rbdl., Spec. 490. — Specier solgtes til 29½ Rbmk., Committee-Sedler til 67 à 68 pr. 100.

Paa Børsen forevistes nylig en falsk 100 Rigsbankdalersedbel. Den var skreven med Tusk.

———

Rettelser. P. 401. Lin. 10 nedenfra: Ovdagelser læs: Opdagelse. — P. 403. Lin. 5 nedenfra: og en Fædrenelænder ikke betegne andet end en Ven af Fædrenelandet, læs: ikke betegne en Ven af Fædrenelandet, altsaa 2c.

Blandede Efterretninger.

Sverrigs Statsindtægter beløb sig hidtil til 6 Mill. Rdlr. Banco eller 10 Mill. Sl. — I Aaret 1772 regnedes Statsudgivterne til 11,586,678 Rdlr., nemlig Hofetaten 2,100,000, Senatet og Regjeringen 1,800,000, Civiletat 514,000, Militair 3,760,000, Marine 1,812,000 og Extraudgivter 1,570,000 Rdlr. Under Gustav III. Regjering fra 1772 til 30 Martii 1792 beløb Udgivten sig til 92,782,233 Species Rdlr. og Indtægten 66,280,718 Spec. Rdlr. (nemlig Subsidier fra Frankrige for 1772—76 1,254,685 Rdlr.; af Porten 1789 og 90 252,213 Species Rdlr. og af Rusland 1792 91,512 Spec. Rdlr.) Statsudgivterne i Aaret 1809 beløb sig til 2,937,049 og med Gjelden fra det forrige Aar (549,323 Rdlr.) 3,486,373 Rdlr. Blandt Udgivterne ere ogsaa de 100,000 Rdlr. Rigsgjeld i Pension til den afsatte Konge Gustav Adolph. De Pensioner, som Kronen betaler, beløbe sig til 30,290 Rdlr. For den Kongel. Hofetat eller Civillisten ere 467,824 Rdlr. Banco bestemte. — Rigsgjelden beløb sig i Slutningen af Aaret 1808 til 11,315,335 Rdlr. Banco, hvoraf 10,076,351 Rdlr. Banco tilhøre Udlandet. Krigen med Rusland kostede Sverrig 18,448,743 Rdlr., hvoraf Orlogsflaaden allene kostede 1,817,627 Rd. I Jan. 1810 beløb Gjelden sig til 40 Mill. Rd. Hovedmassen af Pengestokken ere Rigsgjeldssedlerne, af hvilke der 1807 curserede for 3,346,679 Rdl. Den curserende Skillemynt beløber sig til omtrent ½ Mill. Rdlr. (Efter Prof. Steins Handb. d. Geogr. u. Statist. 1811.)

Wiener Cours gik d. 9de Marts til 204, d. 10de steg den til 209, d. 12te til 214. — Keiseren af Østerrige har belønnet den af mange Officierer i Tydskland udviste Tapperhed med Ordensdecorationer. — Serviernes berømte Anfører, Czerni Georg, er med sin Ægtefælle ankommen til Grätz i Steyermark, hvor han indtil videre vil opholde sig. Han fører Caracteer af russisk General-Lieutenant. — I Østerrige gjøres store Anstalter til at modtage Keiser Franz, deels af enkelte Privatpersoner, deels af Selskaber og Instituter. Men de kostbareste føier Magistraten, der har anmodet Konstacademiet om Subjecter til at udføre de Planer, der skulle udkastes i Henseende til Høitidelighederne ved Hs. Majestæts Tilbagekomst. — Man vil vide, at Styrelsen af de østerrigske Financer, der hidtil kun forvaltedes midlertidigen, er tiltænkt Frih. v. Wessenberg.

Det er bekjendt, at før Colberts Tid spistes Kartofler ikke af Almuen i Frankrig. Det blev denne Ministers Fortjeneste at indføre dem. Det skete paa følgende Maade: Turgot, da Gouverneur i Orleannois, indbød ideligen de hæderligste af sin Omegns Bønder til sit Bord, foresatte dem Kartofler i mangehaande Slags Tillavning. Bonden, som før ansaae Kartoflen for Svineføde, blev underviist ved denne Erfaring om, at den lod sig spise, smagte og bekom vel, og, som var det vigtigste, var en fornem Spise. Inden faa Aar spiste hele Frankrig Kartofler, plantede dem altsaa, sparede Fortæringen af Millioner Tønder Korn, og andre Fødevarar, og satte Landet i Stand til at føde saa mange flere Mennesker, som der nu blev Mad for.

Chinesernes Maade at eftergjøre ægte Perler. — En ligesaa behændig som mærkelig Fremgangsmaade bruges hertil i China. — Naar Muslingerne nemlig i Begyndelsen af Sommeren krybe op i Vandskorpen og ligge gabende mod Solen, ligge Chineserne færdige med 5 til 6 Perlemoers Perler, trukne paa en Traad og ved Knuder adskilte fra hinanden, og lægge en Rad af saadanne Perler ind i hver Musling. Med denne Fangst sænker Muslingen sig ned i Vandet. Aaret efter ophentes Muslingerne, og ved deres

Aabning findes enhver af de indlagte Perlemoers Perler overdragne med en ny Perlehinde, som af Udseende aldeles ligne ægte Perler.

Brød-Surrogat. — Raad- og Landphysikus Oberlecher i Rastadt giver følgende Recept til et godt Brødsurrogat. Man samler om Høsten Qvekrødder (Triticum repens), vasker dem fuldkommen rene fra al Jord og Sand, tørrer dem, og skjærer dem i Stykker paa en Hakkelsekiste. Dernæst udbredes de paa Bræder eller Klæder, og tørres ved Soel- eller Ovnvarmen indtil de kan overbrækkes; i denne Tilstand males og sigtes de paa Møllen. Hvo der nu vil bage Brød, tager saameget som man vil af dette Meel, salter og gjør det suurt som andet Meel, lader det gjære, og bager Brødet i Ovnen. Til Gjærens og Deigens Æltning bruges intet Vand, men følgende Afkog: Hørfrøe koges i Melkevalle saalænge, indtil det sidste bliver aldeles slimig. Vallen trykkes derpaa gjennem Lærred, og bruges varmt isteden for Vand og efter Brødbagningens almindelige Regler. Forholdet af Hørfrøet er een Haandfuld til to Viertel (8 Potter) Valle. Paa denne Maade erholder man et fortreffeligt Brød.

Om Colonier. — Det er en af de interessanteste Skuespil, som tilbydes os af Historien, naar man eftersporer Nationernes fredelige Udbredelse ved Colonier. De despotiske Riger, som alene forstørre sig ved Erobringer, yde os ikke dette Syn; den voldsomme Folke-Forflytning, som der er i Brug, kan ikke frembringe blomstrende Plantestæder, da de ere forbundne med de Forflottedes Undertrykkelse og med deres Adspredning. Dersom man forefinder hos dem Colonier, saa ere de almindeligen af det militaire Slags, der, saaledes som i det macedoniske, romerske og andre Monarkier, anlagdes i Riget som Besætning, mere for at værne om Provindsen, end for at opdyrke den. Handels-Nationer derimod, især naar de under Beskyttelse af den borgerlige Frihed udvidede deres Søfart til fjerne Lande — Phoenicier og Græker ikke mindre end Britter og Bataver — følte snart Nødvendigheden af at nedsætte sig der; og uagtet alle de dermed forbundne Misbrug, som Historieskriveren ikke kan miskjende, er det dog unægteligen, at ikke alene deres egen Cultur, men for

størstedelen og Menneskehedens Cultur, beroer paa denne fredelige Udbredelse. Den stedsevarende Handel med dem opliver Moderstatens Drivtighed og udvider dens Synskreds; men fortrinligen er det en uudeblivelig Følge, at Udviklingen af politiske Ideer og den derpaa grundede borgerlige Forfatnings-Fuldkommenhed bevirkes ved den. Den adskilte Deel af et Folk modificerer sig anderledes i enhver ny Plantestad, da det forandrede Locale og Omstændigheder maa give Aanden en anden Retning. Der hvor man begynder for fra, maa meget være anderledes, end der hvor allerede alt fik sin Consistents; og om endog i Begyndelsen Colonierne copierer Moderstatens Forfatning, saa føres de dog snart ved Forskjellen i de ydere Forhold og den ved Trangen udvidede Driftighed til andre Synspunkter. Den borgerlige Frihed udsprang almindeligen til alle Tider fra Colonierne. Grækenland fik først sin Solon, da dens lille Asiatiske Plantestæder alt stode i fulde Blomster; og mod denne eneste Moderlandets Lovgiver, som ikke blot vilde danne Krigere men og Mennesker, havde Colonier i Storegrækenland og Sicilien næsten hver deres Zaleucus og Charondas. Ja, i disse Afkom overlever næsten enhver handlende Nation sig selv; og da nu engang enkelte Nationers Stigen og Falden er Historiens Gang, saa sikkredes derved under alle Revolutioner den engang opnaaede Cultur. Tyrus og Milet laae under for deres Skjebne; men de nøde forud den Lykke, at see i deres Plantestæder i hundredeviis et talrigt Afkom blomstre op om sig; og dersom den sørgelige Lod igjen blev Europa til Deel, at synke under Despotismens og Anarkiets Aag tilbage i Barbariets Nat, saa har Forsynet alt sørget for, at dens Culturs Sæd er udspredt i alle Verdensdele; og vor Tidsalders endnu aldrig sete Syn, yder i en af dem allerede modne Frugter, medens den i de andre først seer dens Blomstring i Møde eller neppe begynder at opspire. — Uagtet alle disse store Fordele, er imidlertid Colonisystemets Skadelighed ikke mindre paafaldende. Det leder til Erobringssyge og Handelsmisundelse, og destoværre! det er de colonistiftende Folks almindelige Skjebne, at lide under dette dobbelte Onde, og ikke sjelden at finde sin Undergang derved.

(Efter Hand. Tid. — Fortsættes.)

Udenlandske Efterretninger.

(Efter Statstid.)

Italien, den 9 Martii. Den 20 Febr. er Paven ankommen til Savona. En Oberst med en Commando Cuirasserer escorterede ham derhen. Han havde blot Erkebiskop Bertalozzi og sin Livlæge med sig. — Florenz's Kastel, Forterne Basso og Belvedere have overgivet sig den 23 Febr. Besætningen er ført krigsfangen til Frankrig. — Den i Mantua commanderede General Zurchi har med 600 Mand foretaget en Recognoscering til Governolo, og tilbagebragt 56 Fanger til Fæstningen.

Vesoul, den 10 Martii. Allerede for nogle Dage siden vidste man her, at Fredsunderhandlingerne snart maatte føre til et Resultat, og i dette Øieblik kommer en Coureer med den Efterretning, at de ere saa godt som afbrudte og Udsigterne til Freden aldeles forsvundne, da Keiser Napoleon har forkastet de Allieredes Fordringer. — De østerrigske Reserver, som endnu ere paa Marschen, skulle ikke støde til Fyrsten af Schwarzenbergs Hær, fordi denne Feldtherre ingen Forstærkning behøver, men marschere mod Augereau, for igjen at fordrive de Franske fra Franche Comté og Egnen ved Genf.

London, d. 11 Martii. Afvigte Søndag blev følgende Bulletin bekjendtgjort angaaende Kongens Sundhedstilstand: "Hans Majestæt lider endnu bestandig af sin sædvanlige Sygdom. Hans physiske Forfatning er god, og i hele forrige Maaned har Hs. Majestæt været rolig."

Lübeck d. 24de Marts. Fra den polske Armees General en Chefs Hovedqvarteer, Pinneberg, er udkommen en ny Bulletin angaaende Beleiringscorpsets Operationer for Hamburg. — Marschal Davoust synes at opgive Den Wilhelmsburgs Forsvar, da han nu ikke har andet der end Jagttagelsers- og Communicationsposter mellem Hamburg og Haarburg. Uovervindelige Hindringer tvinge bestandig Beleirerne til at lade sig nøie med smaae Fordele over Fienderne; hver Nat foretages Expeditioner til Wilhelmsburg eller mod andre Steder, hvor fiendtlige Forposter findes. Fienderne blive derved idelig allarmerede. Chefen for Beleiringscorpset har truffet gode Foranstaltninger mod Udfald af Garnisonen. Cavalleriegeneralerne Tschaplitz og Chepelef anføre Forposterne, og Generalerne Doctorof, Tolstoy og Markof understøtte dem med deres Infanteriedivisioner. For Haarburg har den engelske General Lyon et blandet Corps af Russer, Hannoveranere og Hanseater. Chefen for Beleiringscorpset har paa ny afsendt Cavallerie til Rhinen, og beholder kun saameget for Hamburg og Haarburg, som er nødvendigt til Tjenesten der; derimod trækker han en stor Deel Infanterie til sig. Han har, paa Nederlandenes souveraine Fyrstes Forlangende tilladt, at et Compagnie maa oprettes af de fangne og overløbne Hollændere, og derpaa sendes til Holland. — For Hamburg ere 24pundige Canoner ankomne. Man bemærker, at Blocadecorpset rykker nærmere mod Staden. Davoust har endnu 70 Magaziner med allehaande Levnetsmidler.

Den franske Keiser har, under d. 5te Martii, i sit Hovedqvarteer i Fismes udstedt to Decreter. I det første fastsættes: at i Betragtning af de fiendtlige Feldtherrers Erklæring: at lade alle Bønder, der gribe til Vaaben, skyde, ere alle franske Borgere ikke allene bemyndigede, men opfordres endog til, ved de fiendtlige Troppers Nærmelse, at ringe med Stormklokkerne, forsamle sig, afbryde Broer, forstyrre Fiendens Samfærsler, og falde ham i Ryggen og i Flankerne. For hver krigsfangen Franskmand, der føres til Døden, skal, som Repressalie, en fiendtlig Krigsfange skydes paa Stedet. Det andet Decret byder: I Betragtning af Kjøbstæds- og Landboere, opbragte over Fiendens Voldsomheder, og især Russernes og Cosakkernes, gribe til Vaaben, for at hindre Fiendens Streifetog, afskjære ham Tilførsel, og tilføie ham muligste Skade, paa nogle Steder ere blevne afholdte derfra af Mairerne og andre Øvrighedspersoner, saa skulle alle Mairer, offentlige Embedsmænd og Indbyggere, der tilbageholde Borgerne fra et retmæssigt Forsvar, ansees og behandles som Forrædere. — Ved et Decret af 24de Febr. befales, at enhver Fransk, der staaer i de forbundne Magters Tjeneste, og har ledsaget deres Hære efter d. 20de Dec. 1813 paa fransk Bund, skal dømmes til Døden, og hans Godser confisqueres.

(Efter Lübecker Avis.)

Kjøbenhavn, Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 28.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 5 April 1814.

Om Yttringsfriheden.

I No. 11 af den danske Litteraturtidende læses i Indledningen til en Bedømmelse over Maanedsskrifter Athene nogle høist frimodige Betragtninger over Savnet af egentlig statsborgerlig Interesse i dette som alle vore øvrige Tidsskrifter. "Istedet for, hedder det, at man i det gamle Maanedsskrift (Minerva) fandt de allervigtigste af Statsbestyrelsens Grene drøftede med Frimodighed og ofte tillige med Sagkundskab, saa herskede hidindtil i Athene om alle deslige Gjenstande den dybeste, og — Rec. tilføier — den sørgeligste Taushed: ei eet Ord om Lovgivning, om Skole- og Opdragelsesvæsen, intet om civil, eller geistlig, eller militair Administration, med mindre man hertil vil regne den frimodige G. L. Badens Excerpter, der, skjøndt fødte under Censurens Herredømme, ville tykkes mange Læsere endnu for vore Dage høist djærve. Skulde det være blot Tilfælde? Neppe; thi det samme gjælder jo om alle vore øvrige Tidsskrifter. Eller er det fordi alle vore Indretninger nu have naaet Fuldkommenhedens Spidse, fordi ingen Misbrug gaae mere i Svang, fordi alle Embedsmænd og Forvaltere ere blevne samvittighedsfulde, uegennyttige, Pligten og Kongen troe? Ja, give Gud, at dette var Aarsagen; da maatte vi i Sandhed lykønske os med hiin Taushed; men vi vide desværre, at det ikke er saa; at aldrig traadte Egennytten og dens grummeste Datter, Bestikkeligheden, frækkere frem, end siden Krigen forøgede Undersaatternes Byrde og (rigtig nok tillige) Embedsmændenes Trang." Imidlertid ville dog vist de Fleste have gjort samme Erfaring som Rec., at det ligesaa ofte var de rigeligen aflagte, som de slet lønnede, der begik Underslæb og anden Udaad. Men hvis Ingen vovede at pege paa Feil i Administrationen, da dristede man sig endnu mindre til at gjøre Forslag til Forandringer i Lovgivningen, eller til Modificationer i visse af Øieblikkets Trang fremkaldte og derfor (ifølge den menneskelige Naturs Feilbarhed) neppe ufordervelige Foranstaltninger. Rec. viser derpaa, at ingen i tide gjorde opmærksom paa Farligheden og Fordærveligheden af Creditvæsenet, eller det Middel, som ved Udsættelsen ikke blev mindre nødvendigt, men vel mindre mildt, ny Skatters Paalæg, og at man først, da Regjeringen forlod hiint System, hørte Bastlysning derover i trykte Skrifter, men som dog forbigik de svage Sider derved, der ved dyrekjøbte Erfaringer kom for Lyset. Imedens de egentlige Lærde berigede Litteraturen med det ene vigtige Videnskabsværk efter det andet, var det som om Haanden var lam og Tungen stum paa dem, som havde Kald og Evne til at tale og skrive offentligen om de egentlige Statsanliggender. Skjønt Forordningen af 27de Septbr. 1799 har snarere havt en gavnlig end skadelig Indflydelse paa vor videnskabelige Litteratur, i det Manges Sind og Syssel blev derved henvendt fra løs Politik til et eller andet grundigt Studium, har Rec.

dog aldrig kunnet overtyde sig om Nødvendigheden af det almindelige Forbud mod Anonymitet, da Regjeringen har de sikkreste Midler ihænde, til at kunne paa anden Maade skaffe sig Kundskab om de Forfattere, som ved at overtræde Lovene qvalificere sig til Straf. Imidlertid afholder hiin Bestemmelse de Fleste fra at skrive om Statens Anliggender, fordi de frygte for at udsætte sig for Had og Miskjendelse. Paa anden Maade kan Rec. ikke forklare sig den paaankede Taushed. Vel bekymrer sig den frimodige Skribent intet om Anonymiteten, men hvor faa ere ikke de, der siden Anonymitetens Ophævelse have paatalt Misbrug eller Uordener. Rec. kjender fra de sidste Dage næsten ingen, uden den hæderværdige Capit. Lütken, der skrev om de i Kjøbenhavn overhaandtagende Tyverier.

Unægteligen indeholder dette Malerie mange veltrufne Træk, og naar nærværende Forfatter end mere udmaler det, saa skeer det snarere for at forøge det med nye Partier, end rette Tegningen eller Compositionen.

Trykkeanordningens Aand, Natur og Formaal fandt allerede strax, efterat den var udkommen, sine Fortolkere, men dens Virkninger paa Nationens Aandscultur og Fædrenelandets Anliggender kunde kun Erfaringen, denne Visdommens Moder, lære os. Fjorten Aar ere nu henrundne siden Yttringsfriheden fik snævrere Grændser og Pallas, for at bruge Recensentens Udtryk, mistede sit Palladium. Efter saa mange Aars Forløb, efter saa store Omskiftelser, efter saa vældige Rystelser, tilkommer det den blot raisonnerende og abstraherende Fornuft at træde et Øieblik tilbage, og lade Aar og Erfaring tale.

Indledningen til Trykkeanordningen tilkjendegiver saa fuldkommen Lovgiverens Hensigt, at det ikke synes af Veien at afskrive her dette mærkværdige Sted. "Ligesom det i Almindelighed — hedder det — er Kongens Ønske og Villie, at enhver af Undersaatterne skal nyde al den Frihed, som kan bestaae med Orden i Staten; saa ynder Han og især Trykkefriheden, fordi Han anseer denne, som det virksomste Middel til at udbrede Oplysning og almeennyttige Kundskaber iblandt alle Borgerclasser. Med Hensyn til at fremme en for Menneskeheden saa velgjørende Sag, har Han, kort efter Hans Regjerings Tiltrædelse, ophævet Censuren, og derved aabnet Vei for enhver oplyst og retskaffen Mand, til at kunne meddele offentligen Resultaterne af sine Grandskninger, og ubehindret yttre sine Tanker og Meninger om hvad der kunde bidrage til det almindelige Beste. Men, ved ubegrændset Frihed, maatte Pressen blive allehaande nedle Lidenskabers Værktøi, til skadelige Følger for den offentlige Rolighed og den private Sikkerhed. Trykkefriheden maa altsaa ved Lovens Forskrifter ledes til Almeenvel, som er dens Øiemærke, og den maa, som en Deel af den offentlige Underviisning, være Regjeringens Tilsyn undergiven. Det paaligger Ham derfor som Konge og Lovgiver, at sætte Skranker for dens Misbruge, saaledes, at den ei skal udarte til tøileløs Frækhed, og blive et Middel for Ondskab til at kunne, ustraffet, undergrave Statens Grundstøtter, og forstyrre den borgerlige Sikkerhed, der staaer i uadskillelig Forbindelse med sand Borgerfrihed." Derpaa hedder det fremdeles: "at uagtet der mod saadanne Misbruge gjentagne Gange er advaret, har Kongen dog erfaret, at hans Lovgivninger desangaaende uden Ophør overtrædes, og at nogle ildesindede Personer med strafværdig Frækhed dagligen antaste og forhaane alt hvad der i ethvert Borgersamfund er helligt og agtbart ꝛc. Vel forebygges saadan Udaad allersikkrest ved Skrifters Censur, forend de til Trykken maa befordres, men da dette Middel medfører en ubehagelig Tvang for enhver god og oplyst Mand, der har Lyst til at gavne med sine Indsigter, vil Kongen ikke gjøre Brug deraf; derimod vil Han forsøge, saa bestemt og nøie som muligt, nærmere ved Lov at fastsætte Trykkefrihedens Grændser, og at tilføie passende Straffe for dem, som vove at overtræde hans landsfaderlige og velmeente Buds Forskrifter."

En Anordning, hvis Indledninger gaaer ud fra saa lyse og ædle Grundsætninger, burde ikke have gjort et saa besynderligt Indtryk paa den skrivende og læsende Verden, som den ved dens Bekjendtgjørelse, efter manges Paastand, virkelig skal have gjort. Vel er det saa, at den fastsætter legemlige Straffe og Landsforviisning mod grove Æreskjændere ꝛc., men saa har den derimod igjen formildet de Straffe, der ere fastsatte i 2—21. Nr. 20. 4, samt 6—1—7, saavelsom 6—4—1, 2 og 9 ꝛc. Imidlertid kan det ikke nægtes, at fra 1799

af begyndte den dybeste Taushed at herske i statsborgerlige Grene af den danske Litteratur; hver frimodig Tanke, der, som et enkelt Lyn af og til sporedes, blændede saa meget mere det med Halvmørket fortrolige Øie, og fik tusinde til at stirre paa Lynet som et sjeldent Meteor, der for et Øieblik aabnede Sandhedshimlens mørke Porte. Naar Rec. altsaa siger: "at efter Sandsynlighed adskillige af Fædrenelandets mange Uheld kunde været afværgede, hvis Forordningen af 27 Sept. 1799 ikke havde været," saa vilde neppe nogen sandhedselskends Fædrenelandsven give ham saa ganske Uret. At opsøge Aarsagerne hertil er hellig Pligt for hver frimodig Skribent, der mener det vel med sit Fødeland.

Vi have af Indledningen til Trykkeanordningen allerede seet, at den i det Hele ingen Anledning gav til ikke at fremsætte offentligen frimodige Tanker om alle statsborgerlige Gjenstande, og at det især kun var Forhaanelsen af alt hvad der bør være Mennesket helligt, som ved den ny Trykkelov saae sig skræmmet tilbage i sin skumle Hule. Men Fleerheden af den læsende og skrivende Almeenhed tænkte ikke saaledes. Tvertimod hedte det: "Hvad der nu skrives, eller tør skrives, er ikke værd at læse," og denne Tanke blev saa almindelig og saa rodfæstet, at man næsten kan sige: den blev en Pind til den danske Boghandels Ligkiste. Vel er det sandt, at den ny Trykkeanordning bortledte Manges Sind fra løs Politik til et eller andet grundigt Studium; og at mange flere solide Værker udkom efter at der var skeet Indskrænkning i Trykkefriheden.*) Men herimod kan igjen indvendes Adskilligt. Vist nok væmmedes en stor Deel af den læsende Almeenhed ved de utallige Flyveblade, Presserne, især i det sidste Decennium af det 18de Aarhundrede, fødte af sig. Men man glemme ikke, at denne Tidspunkt var Gjæringernes Periode, og det største Jordskjælv i de menneskelige Ideer, Aarhundredet har oplevet. Den af Frankerne saa høit forkyndte Frihed og Lighed reiste sig, lig en stor Øe af Havets Skjød, og forsvandt ligesaa hastig igjen, som den var kommen op. En saadan overspændt Tidsalder maatte

*) Jvf. Udkast til den danske Litteraturs Historie i Begyndelsen af det 19de Aarh. i den nylig udkomne hist. Calender f. 1814.

nødvendigen føde overspændte Hoveder. Men Mængden af Datidens Flyveskrifter havde ogsaa sin gode Side. Ikke at tale om, at der iblandt saa meget Maadeligt og Slet altid maatte være noget Godt, saa vedligeholdt den hos det store Publicum dog noget, man i senere Tider kun synes at have kjendt i Engelland, og som der stiftede saa uendelig megen Stordaad — public spirit, eller Almeenaand. Hvor denne mangler, der savnes alle de store Dyder, der udmærke et Folk — den Spændefjeder, der i Nødens og Trængslens Dage holder den slappede Kraft tilbage fra ganske at gaae over i Sløvhed og Dorskhed.

Men nu kunde man opkaste det Spørgsmaal: hvorfor har den bedre Deel af det skrivende Publicum, som indsaae Anordningens humane Formaal og som vidste, at den vil intet mindre end lægge Baand paa sømmelig Ytringsfrihed, hvorfor har ogsaa den Deel ladet sig henrive af en panisk Skræk? Hvorfor taug selv de Læber, hvorfra man var vant til at høre Fædrenelandets vigtigste Anliggender med dansk Frimodighed og Sindighed drøftede? Vi ville søge saa godt som mueligt, at udfinde de sandsynlige Aarsager hertil.

At den frimodige Skribent, som Rec. siger, kun bryder sig lidet om Anonymiteten, kan kun betingelsesviis indrømmes. Cato havde neppe gjort sig udødelig, dersom han ikke selv blandt Romere allerede havde været et Særsyn. Ikke enhver frimodig Skribent besidder saa megen Selvfornægtelse, at han kan overtale sig til at bringe det almene Vel sin egen Rolighed og sin timelige Lykke til Offere. Antaget at en saadan Skribent boede i en liden Stad, hvor een af Stedets første Øvrighedspersoner gjorde sig skyldig i Uordener, Misbrug eller Underslæb, hvilken Forfølgelse udsatte han sig da ikke for, dersom han vilde offentligen opløfte sin Stemme mod en saadan Mægtig? Hvad udkræves der ikke til juridisk at bevise Overtrædelser, om de end ere hver Mand vitterlige? Kan man altid have to Tingsvidner i Beredskab? Hvad byder altsaa Klogskab? — At tie. Hvad gjør den Skyldige? Han fremturer ustraffet i sine Uretfærdigheder, og frygter ikke Sandheden, saalænge den ikke kan eller tør betrygge sig med Anonymitetens Visir. Upaatvivlelig bør, som Anordningen siger, enhver, ligesaa vel vedstaae det,

han lader offentligen trykke, som hvad han skrifteligen eller mundtligen yttrer, og altsaa ikke mindre være sit Navn bekjendt i hiint, som i disse sidste, men hvor ønskeligt vilde det ikke være, at han kun *burde* dette i det Tilfælde, hvor Landets Øvrighed *opfordrer* ham dertil! At aabenbare Beskyldninger, der, hvis deres Sandhed bevises, maa paadrage den Beskyldte Straf, i Fald de ikke bevises, ligesaa godt bør være underkastede Ansvar, naar de fremsættes paa Prent, som naar de fremsættes skriftligen, er noget, som finder Medhold i enhver sund Lovgivnings første Grundsætninger. Men naar dette skulde udstrækkes til *alle* offentlige Forvaltningsgrene, alle Misbruge og Uordener uden Forskjel i en Stat, saa vilde der kun blive lidet tilbage at skrive om. Man turde paa denne Maade ikke engang fordriste sig til at sige: denne Embedsmand er for langsom i sit Embedskalds Faldbyrdelse, i denne eller hiin By herske Uordener ꝛc. ꝛc.; thi man bør altid antage, at en retskaffen Embedsmand ikke gjør sig skyldig i hiint eller bør taale disse, og at han, naar han gjør det, *ikke* kan være retskaffen. Heraf kan altsaa reise sig Beskyldning for *Uretskaffenhed*, som, naar den ikke tilfulde bevises, drager Skribentens Afstraffelse efter sig. Af Frygt for at sige for meget siger man altsaa aldeles intet. End ikke for Had eller Miskjendelse vil nogen, der handler ulidenskabelig, selv i den retfærdigste Sag, frivilligen udsætte sig, naar han ved Taushed kan undgaae det. Man beraaber sig paa, at Trykkefrihedens Indskrænkning ikke har standset grundige videnskabelige Skrifters Udgivelse, og man har Ret. Men fremmes Cultur, næres Almeenaand da *blot* ved de grundige videnskabelige Skrifter? Kan et Folk, som Folk betragtet, ikke være saare langt tilbage i Cultur og Nationalvelstand, fordi dets Videnskabsmænds indskrænkede Publikum skriver for et ligesaa indskrænket videnskabelig dannet Publicum? Forbedres et Lands Nationalanliggender, hvorpaa det Heles Vee og Vel dog egentlig beroer, ved Mesterværker i Mathematik, Physik, Moral og Digtekonst? Kan der ikke foregaae tusinde Uordener og Misbrug i Bestyrelsen, selv hvor Leibnitzer philosophere og Homerer synge? Det nytter mig kun lidet at min Datter synger en Bravourarie nok saa mesterligen medens Luerne true at ødelægge mit Huus eller et Jordskjelv at opsluge det.

Kaste vi et Blik paa vort Skriftrige, hvad opdage vi da? Hvad sysle vore Skribenter med midt i en Tidspunct, da Fædrenelandet saa høiligen trænger til danske Mænds Raad og Daad? Pønse de paa Midler til at ophjelpe Statens sjunkne Kræfter? Søge de med et Speiderblik at opdage Misbruge og Udaad, hvor og hos hvem de end findes? Tage de Bladet fra Munden og ivre med dansk Sanddruhed for Fædrenelandets Sag? — Ingen, i det mindste saare faa, følge dette store Kald. Derimod see vi dem næsten alle bevæge sig i en Sphære, der ligger ganske uden for Tidens Kreds. Mangfoldige Penne have travelt med at skildre os Nordens Aand, som den var, ikke som den er. De opføre konstige Ruiner i Hesperidernes Søndermark, og istedet for at aflede Vande, rydde Skovjord, dæmme Bække, luge Ukrud, opføre de i dette Vildnis Eremitboliger af Leer og Freyatempler af Træ, for at trylle os tilbage i længst hensvundne Old. Vore Historiegrandskere glemme den Verden, vi leve i, for destomere at beskrive den, der er os fremmed. Vore Philosopher svæve i Oversandselighedens Regioner, medens vor egen Klode taber sig under dem som under Aerostaten. Ikke laste vi denne Drivtighed just fordi den bevæger sig i denne Sphære, men vi finde det besynderligt, at den i en Tidspunct, som den, hvori vi leve, ganske indskrænker sig til disse Ydregrændser, og vi kunne ikke ansee den for andet end Virkninger af Trykkefrihedens Indskrænkning.

Kaste vi igjen et Blik paa den læsende Almeenhed, hvad møde vi da? Hvo læser og hvor mange læse? De fleste Store og Rige bryde sig kun lidet om at pleie Aanden paa en Tid, da de have nok at bestille med at pleie Legemet. Spise- og Spilleselskaber, Baller og Pikenikker er det evige Kredsløb, hvori den sløvede Sjel uophørlig tumler sig, og saaledes bortsløse de det korte Liv i Sværmen af sandsesløse Glæder. Merkurs Udkaarede læste fordum intet, fordi de havde for meget Guld, nu fordi de troe at have for lidet. Hos de øvrige Stænder var Læselysten endnu alt for ung, da Trykkefriheden blev indskrænket, til at man, nu, da de øvrige Classer foregaae dem med saa uforlignelsesværdige Exempler, skulde kunne haabe, at de flygtende, overalt bortskræmmede

I

Muser, skulde kunne finde et tryggere Tilflugtssted hos dem, end hos hine. Skuepladsen er endnu det eneste Sted, hvor man dyrker to af disse Flygtninger, men mere for at dræbe nogle Timer, man er fri for Kortgaleien, end for at skaffe den sløve Sjel en Aandshusvalelse.

Saaledes skjuler Solen sig bag tykke Skyer, og jo skjønnere den Regnbue er, der hvælver sig over Horizonten, desto veemodigere seer man en Syndflod imøde. Held den, der fra sin lille Ark med philosophisk Hengivelse kan see Himlen overtrækkes med sorte Skyer, og Vandet skjule de høieste Bjerge. Maaskee han endnu kan opleve den Dag, da Duen vender med Oliebladet i Munden tilbage!

Erklæring.

Ubekjendt med Athenes Forvandling og Forandring, spurgte jeg for omtrent 2 Maaneder siden Hr. Professor Nyerup, om min litterariske Troesbekjendelse kunde finde en Plads i hans Journal: og han havde den Godhed at svare, at han, skjøndt ikke Redacteur mere, dog vilde besørge den indrykket. Umiddelbar til Hr. Molbech vilde jeg neppe have henvendt mig. Februarheftet kom: og mit Bidrag fandtes ikke deri, endskjøndt man naturligviis ønsker, at see sligt et Stykke, der blot har øieblikkelig Interesse, jo før jo heller trykt. Martsheftet oploste Gaaden. Hr. Molbech havde ladet det henligge, rimeligviis for at ledsage det med Forord og Anmærkninger. Men er en Journaludgiver beføiet til slig en egenraadig Mishandling af en Andens Arbeid? Jeg tvivler derpaa. Var det Indsendte efter hans Mening ikke godt i sig selv, eller ikke overeensstemmende med Planen, eller ingen af Delene: da stod det til ham, strax at sende det tilbage. Men at antage det; og alligevel ved Forord at indtage Tilhørernes Gemytter, førend den Talende selv kan komme til Orde, ved Anmærkninger at forhindre det Heles Virkning, dertil var han neppe berettiget. Velvillie og Høflighed er dog nok det Mindste, en Vært skylder sin godtroende, frivilligen modtagne Gjæst. Hr. Molbechs Anmærkninger selv besvarer jeg ikke. Thi hvilken Hensigt kunde jeg fornuftigviis haabe at opnaae? At overbevise ham om, hvor urigtigt og uværdigt han tænker om mig og mine Arbeider, vilde sikkert være forgjæves: og at hans Dom kunde formindske mine agtværdige Medborgeres Agtelse for mig, har jeg ingen Grund til at formode. De fleste til denne Sag henhørende Akter ligge jo trykte for Nationens Domstoel. Enhver, der kjender Danmarks nyeste Theater- og Litteratur-Historie; Enhver, der finder det Umagen værdt, med prøvende Upartiskhed at sammenligne mine Værker med Hr. Molbechs Ytringer, vil i mine Tanker let kunne opdage den afgjørende Sandhed.

Den 31 Marts, 1814.

Sander, Professor.

Indenlandske Efterretninger.

Under 22de Febr. d. A. er igjennem det danske Cancellie udfærdiget følgende Reskript til Kjøbenhavns Magistrat. Vor synderlige Gunst! Os er allerunderdanigst foredraget en fra Eder til Vort danske Cancellie indkommen Skrivelse af 26de Julii f. A., tilligemed en Forestilling fra Curatorerne for de Getreuerske Stiftelser i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, hvori de andrage, at disse Stiftelsers Capital, der, i Følge Fundatsens Forskrift, har indestaaet i bemeldte Kjøbenhavns Overformynderie, og som ved Udgangen af Aaret 1807 udgjorde 121,601 Rdlr. 8 ß. Dansk Courant, og ved Udgangen af Aaret 1812, 124,539 Rdlr. 1 ß. Dansk Courant, nu, som en Følge af Forordn. af 5te Jan. 1813 er omskrevet til omtrent 74,257 Rbdlr. S. V., hvorhos Curatorerne tillige forestaae, hvorledes dette Tab for Tiden kunde erstattes, at Stiftelserne fremdeles, som hidtil, kunde svare til deres Stifteres velgjørende Hensigter. Efterat have taget denne Sag i Overveielse, give Vi Eder hermed tilkjende, at Vi, med Hensyn til de Getreuerske Stiftelsers nærværende Forfatning, allernaadigst ville have fastsat: 1) at de nuværende Pensionister skulle nyde Pension i Forhold til den Indtægt, Stiftelsen har, efter indbemeldte dens faste Udgifters Fradrag, og

at de indtræffende Vacancer ikke skulle besættes med nye Pensionister, men de ledige Pensioner anvendes til Fordeel for de nuværende, indtil disse nyde den fulde Pension i Rigsbankpenge S. V. paa den i Forordningen af 16de Novbr. sidstl. §. 13 foreskrevne Maade, dog saaledes, at de Expectanter, der efter Fundatsen have et jus qvæsitum til at oprykke i de Udgaaendes Sted, ei derved betages denne deres Ret, og at de i Fundatsens Art. II §. 8 benævnte Pensionister, saavidt de endnu maatte være i Live, strax skulle oppebære den fulde dem tillagte Pension i Overeensstemmelse med Forordn. af 16de Novbr. f. A. §. 13; 2) at den i Fundatsens Art. II §. 8 befalede Oplægning af Renter, for at supplere Capitalen til 93,000 Rbdlr. S. V., ikke skal begynde førend enten de nærværende Pensionister have faaet den fulde dem efter Forordn. af 16de Novbr. §. 13 tilkommende Pension, eller og Renteforøgelsen efter Frdn. af 5te Jan. 1813 §. 26 finder Sted, da, efter den Tid, det Halve af det, Renten udgjør mere end nu, skal anvendes til at supplere Capitalen til fornævnte Sum; og 3) at, naar nogen af Stiftelsernes nærværende Betjente afgaaer, skal den hans Post tillagte Løn, der for de nærværende Betjente bliver at udrede efter Forordn. af 16de Novbr. f. A. §. 6, nedsættes i samme Forhold, som de Stiftelserne paaliggende Pensioner formedelst Capitalens og Renternes Formindskelse maa nedsættes. Derefter I Eder allerunderdanigst have at rette, og Vedkommende det fornødne i saa Henseende at tilkjendegive. Befalende Eder Gud. (Col. Tid.)

Under 15de Marts d. A. er igjennem Cancelliet udfærdiget følgende Reskript til Kjøbenhavns Magistrat. Vor synderlige Gunst! Os Elskelige Vore Tilforordnede i Vandcommissionen i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn have for Os allerunderdanigst andraget, at den Gravning, som er fornøden, for at foretage og udføre Reparationer paa Vandrender under Bygninger her i Staden, er forbunden med megen Vanskelighed, naar man ikke ved Bygningernes Opførelse søger at sikre dem mod den Beskadigelse, som Gravning ved Fundamenterne kan medføre. Efterat have taget det af bemældte Commission i saa Henseende gjorte Forslag i Overveielse, give Vi Eder hermed tilkjende, at Vi, for at Bygninger, som herefter blive opførte her i Staden, kunne sikkres for Beskadigelse ved saadan Gravning, allernaadigst ville have fastsat, at der ved nye Bygningers Opførelse i bemeldte Kjøbenhavn skulle indrettes Buer i Muren under Sammes For- og Bagside, hvorigjennem Vandrenden gaaer, eller kan formodes indlagt, hvilke Buer skulle holde i det mindste 3 Fods Bredde i Lysning, og, saafremt Vandrendens Leie er eller vil blive dybere end Bygningens Fundamenter, skulle de hvile paa tvende Piller, som opføres fra den fornødne Dybde. Endeligt er det Vor allernaadigste Villie, at Stadsbygmesteren skal have Opsigt med denne Vor allernaadigste Befalings Overholdelse. Derefter I Eder allerunderdanigst have at rette, og Saadant til alle Vedkommendes Efterretning offentligen at bekjendtgjøre. Befalende Eder Gud. (S. Bl.)

Kjøbenhavns Børs den 5 April.

Cours. Altona à vista $438\frac{1}{2}$, London $15\frac{1}{2}$ Rbdlr., Spec. 500. — Specier solgtes til $29\frac{3}{4}$ a 30 Rbmk., Committeesedler til 66 a 67 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Om Colonier. (Slutning; see forrige No.) — Erobringssyge synes meest at være stridende mod en handlende Nations Interesse. Venskab og Forbund med fremmede Nationer, som man kommer til, synes snarest at aabne den deres Havne og fylde dens Skibe med deres Produkter! Men dette er ikke Historiens Gang! I Alderdommen, som i vore Tider, var og bliver Undertrykkelse Løsnet. Saaledes undertvang Carthagenienserne Spanien; saaledes Spanierne America; saaledes Britterne Indien. — Det kan ikke nægtes, at i mange Tilfælde var Forstørrelses og endog Røversygen Anledningen til disse Erobringer, men ligesaa ofte, og maaskee endnu oftere, udsprang dette Erobringssystem af dette Fredelige at udbrede sig ved Plantestæder og Colonier. Ved Handel med fremmede Lande og især med mindre cultiverede Folk var det aldeles nødvendigt saaledes at nedsætte sig, naar man vilde føre nogen sikker og regelmæssig Handel; men just disse Nedsættelser bleve Anledning til Stridigheder enten ved det ene eller andet eller

begge Partiers Skyld; Stridighederne udartede til Vold og dette igjen til Krige, som enten endte sig med de gamle Indbyggeres Betvingelse eller med Colonisternes Undergang. (Efter Hand. Tid.)

Middel mod Qvægsyge. — Bonden Steinke i Flederborn i Pommern mistede ved den Qvægsyge som i 1807 og 1808 rasede i forskjellige Egne af Pommern, og ved den Lungesyge, som nogle Aar forud grasserede i ovennævnte By, ikke et eneste Stykke Qvæg, medens alle de øvrige mistede næsten alt deres Qvæg. Formedelst dette paafaldende Tilfælde lod det Stettinske Krigs- og Domænekammer Sagen undersøge ved en egen anordnet Commission, og for denne angav Bonden Steinke, at han havde et Latværg, som han skyldte sit Qvægs Frelse. Latværget bestod af følgende Species: 2 Skeefuld Tjære, 2 Haandfuld Salt, 1 Haandfuld Løg, 1 Spiseskeefuld Moderurt, 1 dito Angelika, 1 dito Pestillentsurt, 1 dito Pebberrod, 2 dito brændte og stødte Enebær. Alt bliver godt blandet mellem hinanden, og en Skeefuld deraf stryges om Morgenen med en Pensel i Qvægets Mund. Da ovenstaaende Ingredientser i Følge Sanitetscollegiets Erklæring kraftigen modstaaer Forraadnelsen, saa bekiendtgjorde Krigs- og Domæne-Departementet dette Middel imod Qvægsygen. (S. Bl.)

Archangel. — Denne Bye har, seet fra Dvinafloden, Udseende af en stor og velbygget Stad. Den er bygget paa den høire Flodbred og paa den venstre ligger det saa kaldte Zollenboden, en liden Øe, hvorpaa Admiralitets Bygningerne med Værftet samt Skibshavnen er, desuden en Deel andre Bygninger, saa at Øen har Udseende af en liden særskilt By. — Indvaanernes Antal i Archangel og Zollenboden ansloges i 1804 at være 13,113 Mennesker, hvoriblandt nogle faa Udlændinge især Tydske, nogle Engelske og Hollandske og faa Danske, dog kuns een der forstod Dansk og det kun maadeligt. — Husene ere almindeligen af Træe, meget smukt panelede hos de Formuende, men ofte kun et, sielden 2 Stokværk høie. — Regjeringen har bekostet nogle Bygninger af Steen, men Steenhuse elskes ingensteds i de nordlige Climater, fordi Erfaringen synes vise, at de holde sig mere kolde og fugtige om Vinteren og varmere om Sommeren end Træbygninger. — Værelserne udmærke sig ved at være særdeles høie og rummelige og opvarmes alligevel meget godt ved de allevegne i Rusland brugelige Steenovne. Man paastaaer endog, at Jernovne ere forbudte og at Rusland havde dette Forbud at takke for den ikke ubetydelige Tilvæxt i Udførsel af Jern, ligeledes at derved havde en stor Mængde Muurarbeidere Underholdning. Uagtet Brændebesparelse endnu neppe behøves i de fleste nordlige russiske Egne, synes de endog i denne Henseende at være nyttige. Den Omhu, hvormed der sørges for tætte Værelser, og at Lufttrækket ophører, saasnart Ovnen er varmet, bidrager ogsaa meget til at formindske Forbruget af Brændsel. — Archangel har kuns faa reelle Gader, dog almindelig forsynede med et Slags Fortog af Bræder for Fodgjængere. — Den regnes at være over 5 Verster lang og ½ Verst bred, dog ligger endnu megen Grund øde, især efter en stor Ildsvaade, der for nogle Aar siden ødelagde en stor Deel af Byen, samt en Deel af det saa kaldte Kaufhuus eller Gasthof, en meget stor Steenbygning, hvor alle fremmede Varer oplægges og fortoldes, og hvor Kjøbmænd forsamle sig som til en Børs. — Almindeligen tillægges Dvinafloden i October, og vedbliver saaledes at være tillagt indtil Slutningen af April eller Begyndelsen af Maji. I Slutningen af Maji og Begyndelsen af Junii indtræffer her almindeligen Storme af Nord og Nordvest. Sommermaanederne, især Julii og August, ligne et Slags Marked eller Stevnstid. Først mod Slutningen af September ophører Farten. Man regner det aarlige Antal af fremmede Skibe til Archangel at være 150 (i Aaret 1801 var der 167). Vare-Udførselen anslaaes til 2 Mill. Rubler; men kyndige Handlende paastaae, at den er det dobbelte. Den Engelske Handel anslaaes til det Halve, endog almindelig til henved ⅔ Dele heraf. Spørgsmaalet, om den Engelske Handel begunstiges af den Russiske Regjering fremfor andre Nationers, benægtes af herværende Kjøbmænd. Handels-Tractaten mellem Storbritannien og Rusland af 21de Februari 1797 synes at tilstaae Britterne samme Forhold i Henseende til Toldafgifterne, som de Indfødte. — I Archangel synes man dog ei at kiende nogen anden Forret end Frihed for Indqvartering, som dog ogsaa blev Engellænderne frataget under Keiser Pauls Regjering.

(Efter Hand. Tid. — Forts.)

London, d. 8 Martii. I Følge en Skrivelse fra Lord Wellingtons Hovedqvarteer af 15 Febr. er fra 4de til 7de s. M. en Afdeling af to engelske Divisioner gaaet over Adour, og siden ere alle Anstalter trufne til at rykke frem. Lord Wellingtons Hovedqvarteer skal umiddelbart forlægges fra St. Jean de Luz til Pau (Kronprindsen af Sveriges Fødeby). Man formoder, at Sir John Hope skal med tre Divisioner marschere mod Bordeaux, i det Lord Wellington med den øvrige Armee rykker mod Toulouse. Sir John Downie, som Lorden har bestemt til at anføre Spanierne, besætter med disse vor forrige Stilling for Bayonne. Commissariatet er meget beskjeftiget med at forskaffe sig Understøttelse fra alle Sider. Fra Spanien komme Stude, Hø og Halm; ogsaa fra Engelland bringes Fødevare og Rum didhen. — Efter de sidste Depescher fra Lord Wellington have Hills og Pictons Divisioner i tre Dage efter hinanden, den 13, 14 og 15 Febr., i Egnen af Pau havt seierrige Fægtninger med en fransk Division, som med et Tab af 3000 Mand Dræbte, Saarede og Fangne har maattet forlade alle sine Stillinger. General Pringle er ved denne Leilighed bleven saaret, og Capitain Clitherae dræbt. — Den 26de gjorde man Anstalter til et Angreb paa Bayonne, og man troede, at den hele Armee vilde rykke frem ad den 23de. For at afskjære Bayonne al Tilførsel har man spærret Adour ovenfor Staden. — Breve fra Catalonien melde følgende: Suchet er brudt op med 8400 Mand Infanterie og 1870 Mand Cavallerie i Retning af Lyon. I Barcellona har han efterladt 6000 Mand; ogsaa Figueras synes besat; men de øvrige Fæstninger og Forter ere sprængte af Fienderne. Fienderne marscherede ilsomt bort, men bleve ligesaa hastig forfulgte af vore Tropper. For at standse vor Marsch havde de Franske ladet Broen ved Moulins del Rey Almede sprænge; men vore Soldater svømmede over Strømmen. (Lüb. Av.)

Wien, den 14 Martii. Man taler om en nær forestaaende Forbindelse mellem det Keiserlige Østerrigske og det Kongel. Preussiske Hof. (S. B.)

Postefterretninger.

De med Dagsposten ankomne Lübecker Aviser have medbragt følgende Nyheder: Rheims, som

den 5te blev besat af de Franske, er d. 12te igjen bleven tagen med Storm ved en Deel af den Blücherske Hær, under den Russiske Keisers General-Adjutant Grev St. Priests Anførsel. Det fiendtlige Cavallerie, som udgjorde en Deel af Besætningen og med Magt vilde hugge sig igjennem, blev aldeles tilintetgjort. 2500 Mand Franske bleve tagne til Fanger og iblandt dem Gen. Lacoste, Oberst Regnier og et stort Antal Officierer. De Allieredes Tab var ikke betydeligt. — D. 9de blev den franske Armee, under Napoleons egen Anførsel, slaaet ved Laon af Feldtm. Blücher og maatte trække sig tilbage til Soissons. I Følge Berliner Efterretninger blev i dette Slag (d. 9de) Marschal Marmont aldeles slaaet, og 45 Canoner og 6000 Mand tagne; formodentlig ved Underretninger fra Syden meget presset, angreb Napoleon selv det Bülowske Corps ved Laon d. 10de og 11te. Alle Landsbyer stode i Brand. Den 12te opgav Napoleon Angrebet, og trak sig tilbage. Det Bülowske Corps forfulgte ham i Retning af Soissons og Rheims. — I Følge en Privatskrivelse fra Basel af 15 Martii er Marschal Ney fuldkommen slaaet; ved hans Nederlag ere 14,000 Mand, for det meste af den gamle Garde, blevne tagne til Fanger og 52 Canoner erobrede. Slaget stod ved Dormans ved Marne, hvor Feldtm. Blücher d. 12te havde sit Hovedqvarteer. Samfærslen mellem denne og Feldm. Schwarzenberg er tilveiebragt igjen. — Fra Chaumont berettes under d. 14de Martii, at den allierede Storarmee staaer i nøie Forbindelse med den Schl. og Nordarmeen, som bestandig alt mere og mere nærmer sig Paris; en fortvivlet Kamp vil Fienden endnu vove, thi alle Anstalter gjøres dertil; 2½ Mile omkring Paris er Alting ødelagt; de skjønneste Lystslotte, især eet, som er Keiserinden fortrinligt dyrebart, er lagt øde. — Gen. Tettenborn skal med sit Corps i adskillige Timer have opholdt en stærk Division Franske, ved Fere Champenoise. — Napoleon, som indtil d. 12te selv hver Dag kjæmpede, skal i Slaget ved Laon være bleven saaret af en Flintekugle i Ansigtet. Efter Baseler Beretninger skal Schwarzenberg d. 13de have været i Bray ved Seine. — Fredsunderhandlingerne skulle være afbrudte.

(Efter Lübecker Avis.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 29.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 9 April 1814.

Historisk Kronike.

(Fortsat.)

Martii.

D. 7de. Kongen af Neapel trænger i Spidsen for Avantgarden, Fienden tilbage over Staden Reggio, som bliver taget, og hvor den fiendtlige Divisionsgen. Savoli, der har mistet Foden, tilligemed 600 Mand bliver tagen til Fange. (Fienden angiver sin Styrke til 2500 M. og sit Tab til 250.) — Kongen af Neapel slaaer i en Fægtning ved Parma Gen. Grenier, og fratager ham 7800 Mand, hvoriblandt en Brigadegeneral og 10 Canoner. F. M. Bellegarde, gjør en Tilbagebevægelse mod Verona. — En Afdeling af to engelske Divisioner fortsætte deres Overgang over Adur; Lord Wellingtons Hovedqvarteer forlægges fra St. Jean de Luz til Pau, Hovedst. i Nedre-Pyrenæernes Dep., 124 Mile S. for Paris og 24 S. for Bordeaux, Kronprindsen af Sverrigs Fødested. Fra Spanien hidbringes Stude og Fourage, fra Engelland Fødevarer og Rom. — Fienden, som d. 6te gik over Aisne, angriber F. M. Blücher paa den venstre Flanke ved Crannes og trænger frem mod Laon, Hovedst. i Aisne-Departem. paa et Bjerg, 7 Mile N. V. for Rheims, 4½ N. O. for Soissons og 19½ N. O. for Paris. Gener. Winzingerode, som Blücher allerede Aftenen i Forveien havde paalagt at afgaae ufortøvet til venstre med 10,000 M. Cavallerie og Artillerie, for at forekomme og angribe Fienden paa Veien til Laon, finder Hindringer ved Overgangen over Lette, og opholder derved de andre Corps, det Yorckske, Kleistske og Langeronske, der vare afsendte til hans Understøttelse. Han ankommer om Eftermiddagen istedetfor at Blücher havde gjort Regning paa, at han skulde ankomme i Dagbrækning ved Fethreux, og Kleist, uagtet han var afgaaet 10 Timer sildigere, allerede er indtruffen der. Napoleon angriber Winzingerode med sin hele Magt (60,000 Mand), og General Sacken, der commanderer høire Fløi, trækker sig langtsom tilbage fra Høi til Høi. Fienden anvender alle sine Kræfter, for at omgaae ham, og at skade ham ved overlegent Cavallerie. Fægtningen endtes med Dagen, efterat Fienden havde mistet mange og de Allierede 2000 Mand Døde og Saarede, blandt de første den russiske General Strogonofs Søn, blandt de sidste 3 Russiske Generaler. Marschal Victor, General Grouchy og General Exelmanns ere blandt de fiendtlige Saarede. — General Sacken trækker sig om Natten til Leon, hvor de Allierede beslutte at antage Slaget. Soissons, blottet for alle Livnetsmidler, maa forlades af General Rudeczewicz.

D. 8de. De Allieredes Forposter rykke frem indtil Enza, medens Gen. Gober og en Brigade af Divisionen Ambrosio beordres mod Brosco di Sotto og Guastalla. — 3000 Engellændere nærme sig i Morgenstunden den stærke Fæstning Bergen op Zoom, i Brabant, 4 Mile N. for Antwerpen; 1000 af dem gaae i al Stilhed over Skandserne og Voldene, medens de andre nærme sig den aabne Port. Besætningen bliver dem vaer, og de drives med betydeligt Tab ud af Staden.

— Hele den allierede Armee concentrerer sig bag Laon, og det Bülowske Corps besætter Staden og Slottet. Langerons, Sackens og Winzingerodes Corps staae paa høire; Yorcks og Kleists paa venstre Side deraf. Fienden rykker henimod Aften frem paa Veien fra Soissons, og driver de Allieredes Garde mod Chivy.

D. 9de (om Morgenen). Medens den stærke Taage betager al Udsigt, trænge det franske Infanterie de Allieredes Poster tilbage, og tage Landsbyerne Semilly og Ardon. Kl. 11, da Taagen staaer op, lader F. M. Blücher Gen. Winzingerode begynde at gaae angrebsviis frem. Landsbyerne tages og Winzingerode trænger Fienden tilbage indtil Lasnicourt. Kl. 3 berettes, at Fienden i stærke Colonner trænger frem paa Veien fra Rheims. Blücher, som nu kan overskue sin høire Fløis Fægtning, venter Hovedangrebet paa venstre. Han lader v. Sackens og Langerons Corps blive paa venstre som Reserve for det Yorckske og Kleistske Corps, og befaler General Yorck, saasnart denne Reserve ankommer, at gaae lige løs paa Fienden. Reserven ankommer ved Nattens Indbrud, og Yorck rykker mod Fienden i det Øieblik, denne med Infanteriecolonner kommer ham i Møde. Det Uventede i Angrebet og en heldig Cavalleriecharge bestemmer snart Slagets Udfald. Fienden bringes i Deroute og General Yorck forfølger sine Fordele indtil Kl. 9 om Aftenen. Indtil Kl. 11 om Aftenen ere allerede 50 Canoner, en Mængde Munitionsvogne og Fanger indbragte i Laon.

D. 10de. Fyrsten af Schwarzenberg udsteder i Troyes en Kundgjørelse til de Franske, hvori han siger: at man ægger dem til Opstand i de af de Allierede besatte Departementer; at de lide under Trykket af de paa deres Bund staaende utallige Armeer, men at det tilkommer deres Regjering, at ende deres Lidelser ved at antage den Fred, Europa tilbyder den; at de allierede Magter ikke attraae Frankriges Erobring, men at de ikke paa andre Betingelser ville slutte Fred, end paa saadanne, som sikkre deres Folkeslag og Frankrige selv en Tilstand af varig Rolighed; at Freden allene kan formaae de allierede Hære at forlade Frankriges Bund; at nye Skarer bedækkede Veiene fra Tydskland, Belgien, Spanien, Italien; at de Franske skulle opløfte deres Stemme til Fordeel for Europas Fred, og opfordre deres Regjering til at til-

bagegive deres Colonier, deres Havnes Gjenaabning, deres Handel, lutter Fordele, som tilbydes dem; at alt hvad de gjøre, for at fortsætte Krigen, vil mislykkes, og hver misledet eller forført Franskmand gaae sin visse Undergaang i Møde. — Fyrst Schwarzenberg udsteder, i Anledning af en Befaling fra General Alix, Chef for den 18de Militairdivision, angaaende en Opstand en Masse, en Parolbefaling, hvori han fastsætter følgende: enhver, der gribes med Vaaben i Haanden og hørende til Opstanden en Masse, skal behandles som Krigsfanger, og føres til de forbundne Magters fjerne Lande; hver Kjøbstæds- eller Landbeboer, der har dræbt eller saaret een af de forbundne Magters Militaire, skal overgives til en Militaircommission og inden 24 Timer skydes; ethvert Sogn hvor der ringes med Stormklokken, for at ægge Folket til Opstand, skal gives Luerne til Priis; ethvert Sogn, der begaaer et Snigmord, skal drages til Ansvar, og paalægges i Forhold til dens Folkemængde, en Contribution hvoraf den høieste, for en By af 20,000 Indb. er 500,000 Fr.; at hver Chef for et Corps er berettiget til at fuldbyrde denne Befaling, og udtage Gidsler, der sendes bag efter Armeen, indtil Contributionen er betalt og de Skyldige udleverede; hvert Sogn, der reiser sig en Masse mod de Allieredes Tropper, skal gives Luerne til Priis; hver Overbringer af Befalinger, der sigte til at fuldbyrde Gen. Alix's Anordninger, skal behandles som Spion, og skydes paa Stedet; alle krigsfangne Franske, der befinde sig i de Allieredes Værge, skulle være ansvarlige for det, man tillader sig mod det Militaire, som kommer i de franske Armeers Vold. Iøvrigt fornyer Fyrst Schwarzenberg sin Forsikkring om at holde god Krigstugt og at lade til den Ende oprette bevægelige Colonner. — Endeel af den østerrigske Garnison rykker ud af Genf, og tager i 2 Colonner sin Retning efter de af de Franske besatte Puncter. En Colonne paa 1700 Mand pousserer nogle Detaschementer til la Roche, Vinz og Bonne, hvorved de dække hele Bredden af Arve; den anden Colonne, 400 Mand stærk, vender sig mod Landet Gex. Centralcommissionen i Genf udskriver en Skat af 40,000 Fr., der skulle erlægges inden 48 Timer. — Fienden angriber venstre Fløi og Centrum, under Gen. Winzingerode og Bülow, i det han benytter sig-

af det ounstige og gjennemskaarne Terrain til ved Canon- og Tiraillcurild at sysselsætte de Allieredes Fronte indtil om Aftenen, hvor han gjør et mislykket Angreb paa Staden Laon. Det Marmontske Corps, hvis fuldkomne Tilintetgjørelse Napoleon vil forekomme, forfølges kun indtil Beri-au Bac. Fienden, som indtil i Aftes gjorde alle Anstalter til fremdeles at gaae angrebsviis frem, trækker sig om Natten, forfulgt af de allierede lette Tropper, tilbage over Chavignon.

D. 12te. Grev St. Priest, Keiseren af Ruslands Gen. Adjut., der commanderer en Deel af den Blücherske Hær, tager om Morgenen Kl. 6 Staden Rheims*) med Storm. Det fiendtlige Artillerie, som udgjør en Deel af Besætningen, og med Magt vil hugge sig igjennem, nedsables. Man tager 2500 Fanger, hvoriblandt Gener. Lacoste, Oberst Regnier, og et stort Antal Officierer, samt 10 Canoner. — Napoleon trækker sig, efter en frugtesløs Storm paa Laon, tilbage. — Blüchers Hovedqvarteer er i Dormans ved Marne.

D. 13de. Den østerrigske og russiske Minister Ridder Lebzeltern og Gr. v. Capo d'Istria kom fra det Keis. Hovedq. igjen tilbage til Zürich. — Gen. Grev Segur saares haardt. — Napoleons Hovedqvart. er paa Veirmøllebjerget ved Rheims. — F. M. L. Bar. v. Bianchi slaaer Marschal Augereau ved Macon (Hovedst. i Depart. Saone og Loire, 58 Mile S. O. for Paris).

D. 14de. En russisk Coureer ankommer til Chaumont med en af Gen. St. Priest i Rheims erobret Fane, hvor den commanderende General tilligemed 3000 Mand bleve tagne til Fanger, 1500 Cavallerister nedhuggedes, og 10 Canoner erobredes. — Napoleon lader slaae Broe over Marne, for at iværksætte sit Tilbagetog.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Forordning angaaende Tolden i Kongeriget Danmark.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark &c. &c., gjøre vitterligt: Da

det er Vor allernaadigste Villie under den nu gjenvundne Fred, at give den almindelige Indførsels- og Udførselshandel, samt indenlandske Omsætning, al den Lettelse og Frihed, som kan bestaae med den lovlige Handels, den indenlandske Industries og Vore Financers Tarv, saa byde og allernaadigst befale Vi som følger:

I Afdeling. Om hvilke Varer, der maae indføres og udføres.

§. 1. Alle Varer maae fra fremmede Steder indføres til Vort Rige Danmark, undtagen følgende: A. Klæde og alle Tøier eller Alenvarer, som ere vævede af Uld; trykte Sirtser og Cattuner, samt alle farvede eller brogede Tøier og Alenvarer, som ere vævede af Bomuld; Olmerduger og Bomesier; saa og vævede Strømper af Bomuld. B. Fremmede raae og raffinerede Sukkere fra Europa; fremmede Spillekort; samt fremmed Porcellain.

§. 2. Alle indenlandske Varer, som i Vore Lande ere fremkomne eller der forarbeidede, samt alle indførte fremmede Varer, maae til fremmede Steder udføres.

§. 3. Ved Kjøbenhavns Toldsted allene skal det indtil videre være tilladt, at indføre fremmede Varer af de i §. 1 A. benævnte Slags, under de Betingelser, som her i II Afdeling ere anførte.

§. 4. I Henseende til de Varer, hvis Indførsel i §. 1 er forbuden, bliver Indførsel fra Hertugdømmene at betragte lige med Indførsel fra fremmed Sted.

II Afdeling. Om Former og Forholdsregler ved Toldvæsenet.

§. 5. Hvad Formerne og Forholdsreglerne ved Toldvæsenet angaaer, samt Controllen med de i Landet forhaanden værende Varer, og med dem, som herefter indføres, da ophæves herved alle i saa Henseende under Krigen siden 13 Aug. 1807 givne Anordninger og Bestemmelser, og skal det herefter have sit Forblivende ved det, som desangaaende er befalet ved Forordningen om Tolden af 1ste Febr. 1797 og dens Tillæg i Placaterne af 30 Dec. 1797, 31 Dec. 1798, 27 Jan. 1800 17 Jan. 1801, 31 Martii 1802, 22 Dec. 1803, 30 Jan. og 24 Dec. 1805, 3 Jan. 1807 og 17 Maji 1810 allene med følgende nærmere Bestemmelser:

§. 6. De her under §. 1 A. benævnte Varer

sorter skulle forsynes med Toldstempel, hvad enten de ere tilvirkede paa de indenlandske Fabriker, eller ere fremmede, som indgaae til Forblivelse i Landet i Følge §. 3.

§. 7. De indenlandske Fabricater skulle derhos endvidere være forsynede med de anordnede Fabrikstempler eller Mærker.

§. 8. Naar de efter §. I A. til Indførsel forbudne Varer ankomme til Kjøbenhavn, for at fortoldes til Forblivelse i Landet, skulle de: a) Anmeldes for Toldvæsenet, som andre til Indførsel bestemte Varer, og oplægges i Toldbodens Pakhuse. b) Bortsælges ved offentlig Auction, som af Toldvæsenet afholdes. c) Ikke udleveres fra Toldvæsenets Værge, førend de efter afholdt Auction og Afgivtens Berigtigelse ere forsynede med det kjøbenhavnske Toldstempel.

§. 9. Ved andre Toldsteder end Kjøbenhavn maae kuns indenlandske Fabricater af de under §. I A. benævnte Slags, som ere frembragte i et Toldsteds District, forsynes med sammes Toldstempel.

§. 10. De under §. I A. nævnte Varer, være sig enten af indenlandsk eller fremmed Forarbeidning, maae ved Omførsel i Landet søværts eller landværts fra et Toldsted til et andet foruden at være behørigen stemplede, tillige ledsages med Toldseddel fra Affendingsstedet, hvilken for indenlandske Steder udenfor Kjøbenhavn skal indeholde Stemplingsstedet og Fabrikens Navn; Varer med kjøbenhavnsk Toldstempel, indenlandske eller fremmede, fremsendes directe fra Kjøbenhavn med almindelig Toldpasserseddel, fra andre Steder derimod med Toldseddel, som oplyser om naar og hvorfra de til respective Affendingssted ere ankomne.

§. 11. Naar stemplede Varer udføres til fremmed Sted, skal Toldstemplet enten afskjæres, hvor det uden Skade for Varene kan skee, eller og et Contrastempel paatrykkes.

§. 12. Varer, som ved Indførselen fra fremmed Sted befindes at være forsynede med dansk Toldstempel, behandles, som om Stemplet var forfalsket; men Varer, som maatte tilbageføres med Contrastempel, betragtes som fremmede Varer, og maae altsaa ikke indføres til andre Steder end Kjøbenhavn, hvor de behandles efter §. 8.

§. 13. Udenfor Kjøbstæderne og de til Handel berettigede Pladse maae ikke være Oplag af hvilkensomhelst fremmed Vare i større Mængde end antageligt til Besidderens eget Brug eller lovlige Næringsdrivt paa Stedet, hvorom Kamret i Tilfælde skjønner.

§. 14. Hos alle dem, som ere berettigede til enten en Gros eller en Detail at handle med de Varesorter, der ere Stempling underkastede, er Vort Toldopsyn herved bemyndiget til at undersøge, om de paa deres Udsalgssteder, Varelagere eller i deres Pakhuse og Vaaningshuse have ustemplede Varer henliggende.

§. 15. Hos dem, som ikke ere Handelsberettigede, maae ligeledes efter Vort General-Toldkammers eller Stedets Overøvrigheds Ordre skee Huusundersøgelse efter ustemplede Varer, samt efter forbudne Oplag af fremmede Varer udenfor Kjøbstæderne og de lovlige Handelspladse; hvilken Undersøgelse skal forrettes af Toldopsynet i Forening med Politiet.

§. 16. Den, som angiver forbudne Vare-Oplag, har at henvende sig enten gjennem Stedets Toldvæsen eller directe til Vort Generaltoldkammer eller Stedets Overøvrighed, for at udvirke Undersøgelses-Ordre, og skal efter Omstændighederne stille Borgen fra 10 indtil 100 Rbdlr. S. V.

§. 17. Forefindes ustemplede Varer af det Slags, som burde været stemplede, eller saadanne Oplag af fremmede Varer, som efter §. 13 ikke maae være udenfor de handelsberettigede Steder eller Pladser, da forfalde disse til Confiscation.

§. 18. Af Confiscationens Beløb efter Afdrag af Afgivter og Omkostninger samt de offentlige Stiftelsers Andeel erholder Angiveren eller Angiverne det Halve, den anden Halvdeel deles i 2 lige Dele, den ene til Toldvæsenet og den anden til Politiet, som have paa Embedsvegne overværet Undersøgelsen. Hvor ingen Angiver er, og hvor Politiets Nærværelse ikke er her befalet, tilfalde de respective Andele Toldvæsenets Betjente, som efter Befaling eller af egen Drivt foretage Undersøgelsen.

§. 19. Kunne de angivne ustemplede Varer eller det angivne ulovlige Oplag udenfor de handelsberettigede Steder og Pladser ikke findes, saa hjemfalder den Sum, Angiveren har stillet Borgen for, efter Fradrag af Omkostningerne til Stedets Fattigvæsen.

III Afdeling. Om Creditoplag.

§. 20. Ligesom Transitoplaget allerede ved Vor Anordning af 10de f. M. er sat paa samme Fod, som for Krigens Udbrud eller 13 Aug. 1807, saaledes anordnes dette herved for Creditoplaget; hvilket dog skal være indskrænket til 6 Qvartaler, saa at Rettighederne af enhver paa Creditoplag indgaaet Vare skulle endeligen berigtiges inden 6te Qvartals Udgang.

IV Afdeling. Om Afgivterne.

§. 21. Indførselstolden, Udførselstolden og den Told, som svares for Varer fra Hertugdømmene, skulle for alle toldbare Varer, hvis Indførsel eller Udførsel ikke ved denne Forordnings 1ste Afdeling er forbuden, erlægges saaledes, som ved Vor Forordning af 8 Sept. f. A. angaaende Toldafgivternes Erlæggelse i Sølv for de da tilladelige toldbare Varer er bestemt, altsaa allene efter Tariffen af 1ste Febr. 1797 eller dens specielle Forandringer med Differencen i Myntfoden mellem Dansk Courant og Rigsbankpenge, saaledes at alle sehere almindelige Forhøielser, nemlig Extraafgivten efter Forordningen af 1ste Oct. 1802, Tillægsafgivterne efter Forordningerne af 21 Oct. 1803 og 6 Junii 1806, samt Forhøielseafgivten efter Forordningen af 11 Nov. 1809 bortfalde for alle herefter tilladelige tolbare Varer. — Som særdeles Bestemmelser for visse Artikler fastsættes herved: Indførselstolden af Caffe, brændt og alle Slags Væxter, som paa samme Maade kunne bruges, saasom Cichorie 1 Pd. 5 ß. i Sølv; af Fajance, eensfarved 100 Pd. 2 Rbdlr. 64 ß., af Fajance, malet eller flerfarved, 100 Pd. 8 Rbd., af Sæbe, hvid, 100 Pd. 4 Rbd., af Sæbe, fiin, i Kugler, Glas og Pulver 1 Pd. 25 ß., af Steenkul, 1 Td. 16 ß., af Talg, 100 Pd. 2 Rbd. 48 ß., af Talglys, 100 Pd. 6 Rbd., af Tobaksblade og Stilke, 100 Pd. 88 ß., af Røgtobak, almindelig og Portorico, 100 Pd. 5 Rbd., af Snustobak, almindelig, 100 Pd. 8 Rbd., af Rapee i Stænger eller Karotter, 100 Pd. 5 Rbd., af revne Rapeer, spansk Snustobak og alle finere Snusarter, heel og skaaren Kraster, 100 Pd. 18 Rbd., (alt i Sølv). — For de i §. 1 A. til Indførsel forbudne Varer, som efter §. 3 og 8 forauctioneres ved Kjøbenhavns Toldsted og indgaae til Forblivelse i Landet, svares 30 Procent af det brutto Auctions Beløb istedet for Tolden og alle paaløbende Afgivter og Omkostninger; saaledes at Vedkommende, for hvis Regning Auctionen er afholdt, erholde de 70 Procent uden nogen Slags videre Afkortning. — Udførselstolden af Heste, til fremmede Stæder 18 Rbd. i Sølv, til Hertugdømmene 8 Rbd., af Hornqvæg: en Tyr eller Stud, til fremmede Stæder 12 Rbd. 64 ß., til Hertugdømmene 4 Rbd., en Koe eller Qvie, til fremmede Stæder 10 Rbd. 72 ß., til Hertugdømmene 2 Rbd. 48 ß., for en Kalv, til fremmede Stæder 5 Rbd. 64 ß., til Hertugdømmene 2 Rbd. 48 ß., for Huder af stort Qvæg og Heste, til fremmede Stæder: uberedte tørrede 1 Pd. 4 ß., saltede 1 Pd. 2 ß., Skind uberedte af Kalve, Faar eller Lam med eller uden Uld 1 Pd. 2 ß., for Uld, rene, 1 Pd. 4 ß., for Kalkuld, 1 Pd. $1\frac{1}{2}$ ß., (alt i Sølv). — Iøvrigt forbliver alle andre Afgivter ved Toldvæsenet, som her ikke udtrykkeligen ere nævnede, saaledes som de for nærværende Tid ere bestemte.

Hvorefter Alle og Enhver kunne vide sig at rette.

Givet i Vor Residentsstad Kjøbenhavn, den 2den April 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Forordning angaaende Tolden i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, etc., etc., Gjøre vitterligt: Da det er Vor allernaadigste Villie under den nu gjenvundne Fred at give den almindelige Indførsels- og Udførselshandel, samt indenlandske Omsætning al den Lettelse og Frihed, som kan bestaae med Handelens og Vore Financers Tarv, saa byde og allernaadigst befale Vi:

§. 1. Fremmed Porcelain og Spillekort skulle herefter være de eneste Varer, hvis Indførsel er forbuden, og Kampstene maae fremdeles, for Digevæsenets Skyld, ikke udføres.

§. 2. Indførselstolden og Udførselstolden, forsaavidt de ikke nedenfor ere speciel bestemte, blive at beregne efter Tarifen af 8de Julii 1803 med 25 Procent Tillæg, ifølge Forordningerne af 21de Octbr. 1803 og 6te Junii 1806, samt med Differencen mellem Møntfoden af Rigsbankpenge og Slesvig-holsteensk Courant. Derimod skal den under 15de Decbr. 1809 paabudne Forhøielse i Tolden bortfalde; ligeledes skal den ved Forordningen af 1ste Octbr. 1802 paabudne Extraafgivt bort-

følde for alle toldpligtige Varer. — Af nedennævnte Varer skal Tolden beregnes, som følger: Indførselstolden. Fajance, malet eller fleerfarvet, 100 Pd. 8 Rbdlr., Kaffe, brændt, eller brændte Nødder, der paa samme Maade kunne bruges, 1 Pd. 5 ß., Steenkul 1 Tde. 16 ß. (alt i Sølv). — Udførselstolden. Uld, raae 1 Pd. 3 ß., Kalkuld 1 Pd. 1½ ß., Huder, af stort Qvæg og Heste: uberedte tørrede, 1 Lpd. 45 ß., dito saltede, 1 Lpd. 2- ß., Skind, uberedte eller ikke fuld beredte: af Kalve, Faar og Lam, med eller uden Uld, 1 Lpd. 32 ß., Heste, til fremmede Steder, 1 Stke. 10 Rbdlr., til Altona 1 Rbd. 14 ß, Hornqvæg, stort, til fremmede Stæder, 1 Stke. 8 Rbd. 24 ß., til Altona 6 Rbd. 25 ß., Kalve, til fremmede Steder og Altona, 1 Stke. 3 Rbdlr. 14 ß. (alt i Sølv). — I disse specielle Toldbestemmelser er Tillægsafgiften tillige indbefattet. — Alle andre Afgivter ved Toldvæsenet, som her ikke ere nævnede, forblive saaledes, som de for nærværende Tid ere bestemte.

§. 3. Forsaavidt herved ikke ere givne udtrykkelige Bestemmelser, ophæves alle Toldvæsenet vedkommende under Krigen eller efter 13de August 1807 givne Anordninger, og skal Forordningen af 8de Julii 1803 i Forening med den af 9de f. M., angaaende Transithandelen, og denne Vor Forordning herefter være Reglen for Toldvæsenet i Vore Hertugdømme.

Hvorefter alle og Enhver sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 2den April 1814.

Frederik R.

Igjennem det Kgl. Danske Cancellie er, under d. 1 April d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Det har behaget Hans Majestæt Kongen, under 29de f. M., allernaadigst at reskribere Cancelliet saaledes: Vi ville allernaadigst have Vort Cancellie paalagt at foranstalte bragt til offentlig Kundskab, at de af Os i Norge beskikkede Embedsmænd, der, efter dette Riges Afstaaelse til Sverrig, ønske, i Overeensstemmelse med Fredstractaten, at vende tilbage til Vort Rige Danmark, kunne vente at beholde deres fulde Lønning i Vartpenge, indtil de igjen kunne vorde ansatte i Vor Tjeneste."

Rigsbanken har under d. 2 April d. A. bekjendtgjort følgende: "Ved at meddele offentlig Underretning om, at nogle falske Banksedler lydende paa 100 Rigsbankdaler ere indsendte til Banken, som i denne Henseende har foranstaltet det Fornødne, maae man gjøre Publicum opmærksom paa, at ifald af dette Slags flere end de til Banken indkomne endnu skulle være i Omløb, ville disse være kjendelige deraf, at de ere tegnede med Tusk, som lettelig kan erfares, naar de berøres eller gnides med en fugtig Finger, hvorhos i samme fattes de rette Vandmærker i Papiret, og Underskrifterne ere meget maadeligt efterlignede, ligesom og Stemplerne deels mangle, og deels ere forskjellige fra Bankens. — For Opdagelsen af ommeldte Falskneriet, saavelsom for grundet Angivelse af den eller de, der vidende maatte udgive nogen saadan Seddel, udlover Banken en Belønning af 200 til 1000 Rigsbankdaler, og, om forlanges, Angiverens Navn fortiet."

Vor Landsmand, Regimentschirurgus Lud. Jacobson, en Søn af Hof-Graveur og Medailleur Jacobson, har, som bekjendt, i Sommeren 1811 med Hans Majestæts allernaadigste Tilladelse og Understøttelse foretaget en Udenlandsreise, for at udvide sine allerede erhvervede Kundskaber, især med Hensyn til Anatomiens Dyrkelse. Man kan nu meddele følgende Efterretninger om denne talentrige Videnskabsmand, hvilke ville være saavel hans værdige Lærere og talrige Venner i Særdeleshed, som enhver dansk Videnskabsynder i Almindelighed, saare kjerkomne. — Efterat have opholdt sig omtrent 6 Uger ved Universitetet i Kiel, og lige saa længe i Göttingen, hvor han, efter Anmodning fra den værdige Blumenbach, som just var upasselig, foretog med Held en Herniotomia, fortsatte han derpaa sin Reise til Paris. — Kort efter sin Ankomst til denne Stad oplæste han personligen i det Keiserlige National-Institut en af ham i det franske Sprog forfattet Afhandling om det af ham kort for sin Afreise fra Fædrenelandet opdagede Organ i Pattedyrenes Næse, som det Kongel. Videnskabers-Selskab og Selskabet for Veterinairvidenskabens Fremme belønnede, hiint ved at tilkjende ham sin Æresmedaille, og dette ved at optage ham til Medlem. National-Institutet fældede over denne Opdagelse en særdeles gunstig Dom, som findes i dets Rapport for Aaret 1812. — Siden den Tid har han beskjæftiget sig med adskillige anato-

miske Undersøgelser, og har end dette korte Tidsrum ikke tilladt ham, tilfulde at overbevise sig om Resultaterne af flere af disse Undersøgelser, saa har han dog havt den Tilfredsstillelse, at see sit Arbeide tildeels kronet med Held. Han har opdaget et nyt Organ i Reptilierne, ved hvilket disse Dyrs Ernæring under deres Vintersøvn skal kunne forklares. Denne Afhandling oplæstes i la Sociéte Philomatique og findes indført i dets Bulletin for April 1813. Han har bekjendtgjort en anden Opdagelse angaaende en hidtil ubemærket Glande i Næsen af Mennesket og de fleste Dyr, der ligeledes findes sammesteds indført. Endvidere har han opdaget et særeget Sandseorgan hos Rokken (Raja) og Haifisken (Squalus). I la Sociéte Philomatique, la Sanité medicinale og le Cercle medical har han, under Løbet af forrige Aar, oplæst adskillige Afhandlinger om nye Jagttagelser, hvorover en hædrende Dom er bleven fældet. Ligeledes har han med megen Held exterperet et Tumor cysticus paa en vis Dame. — Siden Maji Maaned s. A. iagttog han i l'hospital des enfans deels ved Sengen og deels ved Cadaveret en af de vigtigste Børnesygdomme; men i denne Jagttagelse blev han afbrudt ved Hans Majest. Befaling, at han skulde begive sig til den franske Hær, som paa denne Tid endnu stod seirende ved Oderens Bredder. Han forlod Paris i September, efterat han under 24de i s. M. var bleven udnævnt til corresponderende Medlem af la Sociéte philomatique, uden at ahne de Gjenvordigheder, Skjebnen vilde, han skulde kjæmpe imod. Fra Erfurth sendte han i October Efterretninger til sit Hjem. Imidlertid blev Franskmændenes Stilling fra Dag til Dag betænkeligere, med den Posternes Gang mindre sikker, og endelig havde Leipzig-Slagets for Franskmændene saa uheldige Udfald, i Forening med Kamppladsens Forflyttelse til Danmark, Communicationens Spærring til Følge. Man smigrede sig med det Haab, at man, da Freden var afsluttet og Posternes Gang atter tilveiebragt, skulde erholde Brev fra ham, men forgjeves; først for 8 Dage siden, altsaa efter 6 Maaneders Forløb, fik hans Fader Brev fra ham, dateret fra Dresden. I dette melder han, at han fulgte den 53de Division Franske, bestemt til Dresden. Paa Marschen følte han allerede Forløberne til et nær forestaaende Udbrud af den Smitsot

(Nervefeber), som herskede i de franske Hospitaler i Frankfurth og Gotha, og som han maatte have paadraget sig ved at besøge dem. Ved Ankomsten til Leipzig blev han syg, og paa Professorerne Rosenmüllers og Schwägerchens Anmodning blev han transporteret til St. Jacobs Hospital uden for Byen. Han følte sig allerede i en merkelig Bedring, da pludseligen Horizonten i denne Egn formørkedes. Talrige franske Hære concentrerede sig i og omkring Leipzig; der skulde Tydsklands Skjebne afgjøres. Den merkværdige Dag kom, og det store Slag forefaldt deels for St. Jacobs Hospitals Vinduer, deels i Nærheden deromkring. Længe varede det, forinden nogen af de kjæmpende vilde vige; endeligen viste Fordelene sig paa de Allieredes Side, og de Franske vege. Man skjød over Hospitalets Gaard. I Værelset ved Siden af det, hvori Jacobson laae, bleve nogle dræbte, og endelig begyndte de Franske at retirere. De plyndrede først Hospitalet, men overmandedes af Cosakker, og da holdtes et skrækkeligt Huus. Jacobson blev nøgen udplyndret; intet blev levnet, alt berøvedes ham. Nøgen og Syg, uden anden Føde end koldt Vand, maatte han i denne skrækkelige Forfatning tilbringe 1½ Dag. At denne Handelse maatte have nye Tilbagefald af Sygdommen til Følge, var let at indsee; dog, han kom sig snart, saa at han allerede i November kunde overtage sig Bestyrelsen af et Lazareth, som han forestod indtil Februarii, da det ophævedes. Han tænker nu at begive sig paa Hjemreisen, og snart kan vi see ham i vor Midte.

I Addresseavisen for 4de d. M. fandtes følgende indrykket: "Hr. Pastor Grundtvig vilde sikkert tilfredsstille mange Tilhøreres Længsel ved at prædike en af Helligdagene." Herpaa findes i samme Avis for 6te d. M. følgende Svar: "Kunde jeg fundet Adgang til en Prækestoel i Helligdagene, skulde det været min Lyst derfra at forkynde Guds Ord; men i visse Maader maa man skikke sig i Tiden, enten man vil eller ikke. Kun dette skal være vitterligt, at jeg ikke alene er villig til at præke, saa ofte som mueligt, men takker hver Præst, som vil tillade mig det. Endnu skulde jeg med Glæde præke een af Paaskedagene eller dem begge, hvor det undtes mig; men min Umage har været forgjæves. — N. F. S. Grundtvig. Holmens Kanal 254."

Posteefterretninger.

Den i Formiddags ankomne Post har medbragt følgende Efterretninger:

Den 19de f. M. ankom Greven af Artois i Nancy, hvor han blev modtagen med Hædersbeviisninger. — I Engelland har Prindsregenten modtaget Efterretninger om Bordeaux's Indtagelse. Paa Marschen til denne Stad kom Engellænderne Deputerede i Møde med Begjering, at skaane Staden, da Indbyggerne vilde modtage Hert. af Angouleme med aabne Arme. Den engelske Regjering vil sende 100,000 Geværer til Frankrige. — Underhandlingerne i Chatillon vedvarede endnu d. 18de Martii, og efter franske Blade stod det politiske Thermometer meget paa Fred. Hertugen af Vicenza skal personlig være meget stemt for denne. Courerergangen skal være hyppigere nu end nogensinde før. — Efter engelske Blade gjorde Lord Castlereagh allerede d. 7de Martii Anstalter til at reise fra Chatillon tilbage til Engelland. Man formoder, at han vil reise over Holland, og medtage saavel hans derværende Gemalinde, som ledsage Hertuginden af Oldenborg (Keiser Alexanders Søster) til Engelland. — Blandt de Gjenstande, der debatteres om ved Congressen, skal ogsaa være det engelsk-ostindiske Compagnies udelukkende Privilegium, som Frankrige mener at være skadeligt for det i hine Egne. Efter et engelsk Morgenblad foreslog Napoleon først en Vaabenstilstand, men som man erklærede, ikke at ville tilstede, førend Præliminairiernes Undertegnelse. Grundvolden for disse Præliminairier var: at Frankrige skulde bestaae ligesom før Revolutionen. Denne Basis, siger man, vilde Napoleon antage, naar man vilde tilføie nogle Betingelser angaaende Colonierne (de franske) i Ost- og Vestindien. Dette sidste skal have foranlediget Hr. Robinsons Reise til London. Efter hans Tilbagekomst til Chatillon skal man have forelagt Napoleon et Ultimatum, hvis Antagelse eller Forkastelse man ventede af ham senest den 10de. Betingelserne skulle have været: Frankrige maa indskrænkes til sine gamle Grændser fra 1789, og til Underpant forlange de Allierede Fæstningerne: Strasburg, Metz, Valenciennes, Ryssel (Lille), Bayonne og Perpignan. Napoleon skal have indrømmet nogle af disse Fæstninger, naar de Allierede trække sig tilbage uden for det gamle Frankriges Grændser. — Det engelske Statsbud Shaw er d. 18de ankommen til London, efterat han i Chatillon havde forladt Castlereagh, Aberdeen og Stuart i en Conference med Hertugen af Vicenza, med saa vigtige Depescher, at Lord Liverpool overleverede Prindsregenten dem om Natten Kl. 12 og at Geheimeraadet var samlet indtil Kl. 5 om Morgenen. Derpaa blev strax et Statsbud afsendt til Chatillon, og et andet fik Befaling, at holde sig færdig til en Reise til Udlandet. — For Hamborg er ankommen en stor Mængde Beleiringsskyts. (Lüb. Av.)

I London har nedsat sig en Committee, hvis Hensigt er ved Subskription at indsamle Understøttelsesbidrag for de Stæder og Egne i Tydskland, som have lidt meest ved nærværende Krig. Den har allerede decreteret og anviist følgende Summer: For Schlesien: Liegnitz, Jauer ec. 2000 Pund Sterling; for Lausitz: Bautzen, Bischofswerda ec. 600; for Böhmen: Culm 500; for Sachsen: Dresden 1000, Lützen 500, Torgau 500, Naumburg 500, Erfurt og Eisenach 500, Landsbyerne omkring Leipzig 1000; for Anhalt: Dessau 500; for Hessen 1000; for Frankfurt 500; for Mecklenburg 1000; for Lübeck 500; for Hannover 1000; for Brandenburg: Berlin, Wittstock 1000; for Magdeburg, efter endt Beleiring, 500; for Stettin 500; for Hamburg 1000; for Würzburg 500. (Lüb. Av.)

Paris, d. 8de Marts. Ved et Keis. Decret er Baron Caffarelli, Præfect i Aisnedepartementet, bleven afsat, fordi han forlod Nogent, da den endnu var besat af franske Tropper. Præfecten i Trasimenedepartementet, Hr. Röderer, skal betræde hans Plads. — En vis Gou, forhen Emigrant, og Vanderange, forhen Garde du Corps, have erklæret sig for Fienderne, og baaret St. Louiskorset, hvorfor de begge ere stillede for en Militaircommission, og dømte fra Livet. Den første er virkelig bleven henrettet; den anden er undvigt, og dømt in contumaciam. — D. 17de Februar, Klokken 7 om Aftenen, angrebe 17 til 1800 Kosakker med to Kanoner og en Haubitz, efter en Fægtning ved Chateauneuf, Staden Orleans. Om Natten plyndrede og ødelagde Fienderne Bygningerne udenfor Staden, og toge endeel Heste bort med sig. (S. B.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 30.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 12 April 1814.

Endnu et Svar paa det landoeconomiske Spørgsmaal i dette Blad No. 21.

Spørgeren skader sin Hensigt, ved ikke at opgive, hvad Jordart hans Lod bestaaer af, men da han anbringer Hvede, Byg, Ærter i sit Sædskifte, formoder jeg, at den er Leer eller dog stærk Jord. Nogen Utydelighed er ogsaa indløben just paa det Sted, hvorom hele Spørgsmaalet dreier sig, naar det nemlig hedder: "derpaa vinterlægges Kløverstubben, for efter to Pløjninger at bære Byg." Man lades i nogen Uvished, om Vinterlægningen er den ene af disse to Pløjninger, da det ikke var saa sært, om Bygget blev ureent; eller den er en særskilt Pløining, og at her altsaa, som sædvanlig, pløies tre Gange til Byg. I sidste Fald forstaaer jeg det og svarer:

Naar Kløverfrøet er reent og sundt; naar der saaes et Lispund paa hver Tønde Byg; naar det groer frodigen og lukker sig tæt sammen; saa er der ingen Tvivl om, at jo en saadan vel tilgroet Kløvermark kan sættes ved Siden af en Ærteeller Vikkemark ihenseende til sin Egenskab at rense Jorden: og at Bygget vil blive ligesaa reent efter Kløver, som efter Ærter eller Vikker, og Kløver altsaa bør foretrækkes disse i den Spørgendes Sædfølge. Men er Kløverfrøet ureent, som det man kjøber af Bonden ofte er, og hvori alskens Ukrud findes; eller groer Kløveren ikke tæt sammen, fordi man enten har sparet, eller Jorden er bleven kjed deraf; da er det ligesaa upaatvivleligt, at Jorden vil blive fuld af Ukrud, og Bygget efter saadan Kløverhøst vorde ureent, og det saa meget mere, som Jorden var lettere og federe, og man havde saaet Bygget tidligere. Og hermed er, saavidt jeg indseer, Spørgsmaalet tilstrækkelig besvaret; thi Svaret kan, efter Sagens Natur, ikke andet end blive relativ, formedelst den Mislighed ved Kløversæd, at den ved hyppigere Brug slaaer Feil.

Jeg sagde derfor, at Jorden bliver kjed af Kløver. Det have Andre sagt for mig. En, jeg husker ikke hvo, har vittigt nok herpaa svaret: at det er ikke Jorden, som bliver kjed af Kløveren, men Kløveren, som bliver kjed af Jorden, fordi, som han meente, Jorden var ikke noksom tilberedet for Kløversæden. Men dette er mere vittigt sagt, end sandt; thi hvad Hr. Drewsen skriver *) at være hændet ham og hans Fader, det er ogsaa hændet mig. Da jeg tiltraadte min Jordlod, var den meget mager, og jeg nødtes snart til at lægge den ud med Kløver; men uagtet dens Magerhed gav den en stor Mængde Kløver, undertiden saa stor, at den ikke kunde tørres paa den Plads, hvor den var voxet. Siden har jeg havt Leilighed til at sætte min Lod i stærk Gjødningsstand; men Kløveren slaaer aarligen mere Feil, uden at den har Grund til at klage over, eller blive kjed af sit Qvarteer; thi jeg har for det meste saaet den med Byg efter Vintersæd i gjødet Brakmark. Mere

*) I Skilderiet No. 24.

seer jeg dog ikke man kan gjøre for den, uden det skulde være at saae den i Byg efter Brakfrugter, hvortil der var gjødet. Men Brakfrugters Dyrkning bliver endnu en tidlang et fromt Ønske for de fleste Landmænd.

Saaer man derimod, som Brug er paa mange Hovedgaarde, efter gammel holsteensk Kobbeldrift, sin Kløver i 5te Halm efter Gjødningen, da er Anmærkningen rigtig og Vittigheden træffende.

Men overalt om det er Jorden, som er kjed af Kløveren, eller Kløveren som er kjed af Jorden, røber sig selv klarligen; thi naar den fede Kløvermark om Forsommeren overtrækkes med hvide Urter, som et Lagen, da bliver den magre opfyldt med en Mængde store Urter og Blomster af de meest brogede Farver.

Naar jeg da siger: at Jorden bliver kjed af Kløver, da har en uheldig Erfaring lært mig dette; thi det er ikke eet eller to Aars Tab og Forlegenhed, der har indgivet mig denne Mening, men med Fasthed og Ihængen har jeg vedblevet min Plan, og efter denne ofte at lade Kløversæd indløbe, indtil en ligesaa stor og modsat Fasthed i Naturen endelig har overbeviist mig.

Og hermed stemmer jo ogsaa overeens hvad der indtræffer med andre Sædearter, at komme de for ofte, da bliver Jorden kjed af dem. Det er en practisk Sandhed, hvad Hr. Slotsforvalter Voigt for et Par Aar siden i Skilderiet har sagt: at man ikke maa byde den samme Jord Hvede igjen førend i det mindste efter 6 Aars Forløb. Neppe kan nogen mere end jeg stadfæste denne Sandhed; thi neppe har Nogen mere end jeg villet forcere Hvedeproduction ved den Mængde Gjødning jeg har seet mig istand til at give Jorden. Men baade Brakning og stærk Gjødning, reen Sæd og den strængeste Iagttagelse i Saaetiden af det gamle Axiom: tempore venire, som i ingen Ting gjælder mere end i Agerbruget; alle disse coaliserede Magter tilhobe, siger jeg, have ikke været mægtige nok til at overvinde den Modstand, som Jorden satte derimod. At her var Strid i Naturen, var aabenbart og iøinefaldende. Blaakorn og Hvede kjæmpede om Overmagten. Først seirede Blaakornet, indtil det ved en større Sommervarme maatte give Plads for en Hvedesæd, der af Mange blev anseet for god, endog for ypperlig, men hvis Fold

eller Givtighed gav mig en anden Lection, stødte mig tilbage fra at naae et stort Ideal, og tvang mig, mod min Villie og mit Ønske, til paa stærk Jord at alternere med Rugsæd, hvori under lige Omstændigheder ikke eet Blaakorn var at see.

Hvad jeg her har sagt om Hveven, indtræffer ganske med Kløveren. Samme Strid i Naturen, samme Modstand af Jorden. Og denne Kløverens Feilslaaen anseer jeg for et Tab for det Almene, for et offentlig Uheld, der nærmer sig til Kornmisvext, Qvægsyge og andre Landeplager. Denne Sag fortjener derfor alle Landmænds største Opmærksomhed og fortsatte Bestræbelser for at udfinde en Græsart, som kunde sættes i dens Sted; thi endnu er ingen saadan opdaget. Jeg har i de senere Aar saaet endeel Raigræs; men der feiler vel i, at dette kunde substitueres Kløveren, eller være den coordineret.

Men kan man ikke hjelpe sig med Spørgsmaalets andet Alternativ, og saae Vikker? Upaatvivleligt! Men Et er det, at hjelpe sig; et Andet, ei at behøve at tage sin Tilflugt til en Hjelp, der i sig selv er vanskeligere, fordrer mere Arbeide og større Forsigtighed i Anvendelsen.

(Fortsættes.)

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

28. *)

Der er en stor Auction over Ladninger af de opbragte Priis-Skibe, siger Caspar; skal vi tage derud Monfrere? — Ja vel, svarede Godske, men det skal jo betales med Species. O ja! naar du har dem, hvis ikke, tage de og imod 36 Bancosedler pr. Specie. — Kort, de reiste begge. Der vare utallige Liebhabere og forskjellige Vare: Cembrics, Callico, Platillie, Medoc-Viin, Java-Caffe, Twist, Linon, Bomuld, o. s. v. Man saae store Poser Species, meget Sølvtøi, ja selv Guldarbei-

*) Formedelst en langvarig Gigtsmerte i hele den høire Side har jeg i flere Maaneder ikke kundet levere noget Bidrag til Kjøbenhavns Skilderie før nu, da det begyndte her fortsættes.

Wedel.

de, at hengives til Auctions-Incassatoren, dog tog han og imod Bancosedler efter Coursen. Egtepar og Godske kjøbte for meer end 10,000 Rd. D. C., hvoraf de havde laant meer end det halve. Men de fik og store Læs Dagen efter af Viin, Alenkram, Bomuldsgarn og deel. De kunde have solgt endeel deraf strax med megen Fordeel. Men nei, det skal gjemmes til dyre Tider. Nu har de disse skjønne Sager liggende, som man nu i Kjøbenhavn kan kjøbe for det halve, og de frygte, at Creditorerne snart ville gjøre Fordring paa de laante Penge med al muelig Strænghed. Saaledes er det gaaet flere af disse Prangere i større eller mindre Grad. Men sutor ne ultra crepidos, at en egentlig Kjøbmand vinder og taber er en Følge af hans Næringsvei, men naar Uberettigede ville være Negotianter, saa skader det ei, at de give Lærepenge. Sølv Caffekander, Bægere, Skeer o. s. v. ere vandrede bort for Tvist, som ingen Landsbyvæver kan bearbeide rigtig. Nu har Vedkommende hele Lispund liggende, blot for at see paa eller at sælge i Kjøbenhavn, langt under Indkjøbsprisen. Andre have Caffe og Cembrits, og ærgre sig daglig, at de nu maa tabe saa meget. — Men, kjere Børn! hvad ville I der?

29.

Folkeløn er nu saare høi, især paa Landet. En Pige f. Ex., som kan bage og brygge, faaer aarlig 8 Al. Hørlærred, 10 Al. Blaarlærred, 10 Al. Vadmel, en Hue med Baand, et Par Skoe, et Faar i Føde og Græs, 1 Skjeppe Hørsæd og 20 til 40 Rdlr. D. C. i Penge, dog under den Betingelse, at hun maa gaae til Legestuer, Kæstegilde, Fastelavnsdans, Kjøbstædmarkederne, samt spille Kjereste med saa mange, som hun vil; thi ellers bliver hun kort for Hovedet og siger op til næste Fardag. Er der flere Piger i et Huus, klamres de sædvanlig nogle Gange ugentlig, som oftest af Jalousie, især naar de smukke Husarer ere i Omegnen i Indqvartering. Men, vil man have Folk, maa man finde sig i sligt, og synge med de Fugle, man er iblandt.

30.

Sviir og Fylderie har gjort mange fattige paa Landet; men skulle man troe, at Skraatobak

gjør det samme? Der er sandelig den Huusmand med mange Børn, som daglig bruger Skraae for 1 Rdlr. D. C. Love, Forordninger, Mangel kan sandelig ikke forebygge dette saa meget overhaandtagende Onde. Kun nogle meget fattige maa behjelpe sig med Calmusrod, hvor den voxer, for dog at have noget at tygge paa.

31.

Det er ingen Skam at fortjene noget paa en skikkelig Maade. — En fattig flink Huusmand kunde ikke ernære Kone og Børn med sædvanligt Bondearbeide, hvor flittig og ordentlig han end var. Han var nævenyttig, som man siger, og faldt engang paa at reengjøre et Nürnbergeruhr hos en Bonde, men havde Fortred nok, inden han fik det samlet igjen, saa det kunde gaae. Derefter prøvede han det oftere, tilsidst med ottedags Stueuhre, og anskaffede sig det fornødne Værktøi. Nu har han flere Snese Stueuhre at reengjøre om Aaret. Foruden Betaling faaer han af Bonden Korn, Smør, Ost, Brød og Flesk for meget ringere Priis end andre. Han klæder sig selv godt, opdrager sine Børn vel, lader Pleilen og Spaden hvile, og speculerer nu paa at reengjøre Lommeuhre. Et har han skilt ad, men vil ikke spørge Sagkyndige tilraads; han vil selv tænke og gruble, indtil det lykkes ham at faae det igang; og skeer det med et, saa vil han nok prøve at tage flere Lommeuhre under Cuur, enten ved Purgation, Brækning eller Smørelse.

32.

Tobak er, som alle andre Ting, bleven meget dyrt, og man siger at den slemme Cours er dertil Aarsag. — Men man kan jo selv plante dette nødvendige Onde? — O ja; men at behandle samme rigtig, dertil hører Kundskab og flere Redskaber. Avler man da Tobak, saa gjør man bedst i at sælge de tørrede Blade til Fabriquerne og for Pengene kjøbe nogle Carduser. Men ellers kan den simple Mand dog behjelpe sig, naar han samler i Maii saa mange Kirsebærblade, at de tørrede udgjøre et Pund, lægger dem i Presse efterat de ere dyppede i friskt Godtøl, der er afkogt i nogle Svedsker. Saadant et Pund blandes i et Pund Liverpool, og kan da meget godt røges.

33.

Vi maa have en Diabel eller Cabriolet, min bedste Mand! ligesom min Søster Fikke, der blev Forpagterkone i Fjor. — Ja vel! svarede Probus: men Fikke boer tæt ved den store Landevei, vi derimod inde i Landet ved slemme Bieveie. — Ja, Snik, Snak! mine egne Penge skal jo dog betale det, naar du vil gjøre nogen Hæder af din Kone. — Kort og godt, Probus maatte skaffe saadan en smuk Vogn, om han ville have et mildt Ansigt. Det gik nogenlunde om Sommeren, da Madamen præsenterede sig med sin Vogn, pletterede Heste og Liberiekudsk hos de fleste Naboer, som roste og beundrede al denne Stads; men Efteraars Sølføre indtraf, den skjønne Cabriolet blev siddende i den leerede Dynd i en slem Huulvei; Tjeneren maatte løbe til næste Bye, for at faae Bønder og Heste til Hjelp; Kudsken frøs og bandede. Madamen maatte give dygtige Drikkepenge. Nu kjørte de atter ½ Miil, her sad den store Børe igjen fast i det dybe Leer, Bønderne maatte løfte den op med Stænger, Axelen var knækket, Madamen maatte kjøre hjem paa en simpel Fjællevogn for dyr Betaling, da hun var i Forlegenhed; Probus maatte med flere Heste hente den beskadigede Cabriolet, som blev længe staaende i et Vognskuur, inden den endelig blev kludret i Stand, og omsider bortsolgt for det Halve. — Hun fandt sig siden ret godt i en smuk Postvogn, som Probus før havde tilbudet hende; men den Gang svarede hun: Fy, for en Ulykke! skulde jeg kjøre paa en aaben Vogn — hvad ville da mine Venner sige? Tiden forandrer alt, forandrede hende saa hun endog beqvemmede sig til at kjøre i en Postvogn til Kjøbenhavn. — Denne lille Fortælling vil altsaa sige: at Landsbyfolk, som ere bosiddende langt fra de brede og store Veie ikke bør have Stadsvogne, der ei passe sig for smalle og sølede Veie.

Indenlandske Efterretninger.

Fortegnelse over de ved det Kongelige Maler-, Billedhugger- og Bygnings-Academie udstillede Kunstsager.

Malerier og Frihaandstegninger. — Høyer.

1. Signes og Habors Forening for Freyas Alter. Emnet er taget af Suhms Fortælling: Signe og Habor. Receptionsstykke. — Lund. 2. Habors Tilbagekomst fra Slaget, og hans Modtagelse ved Kong Sigars Hof. Emnet er taget af samme Fortælling. Receptionsstykke. — Kratzenstein Stub. 3. Portrait af Hr. Exc. Greve Danneskjold af Samsøe. 4. Dame-Portrait, Knæstykke. 5. Dame-Portrait, Brystslykke. — Eckersberg. 6. Hagar og Ismael i Ørken. Tilhører H. H. Prinds Christian Frederik. 7. Den hellige Familie, en Copie efter Raphael. Tilhører E. N. Berner. 8. En Udsigt ved Meudon Slot. 9. En Udsigt ved Pont Royal fra Quai de Voltaire i Paris. Tilhører den Samme. 10. En Scene af Holbergs Jean de France (Act. I. Sc. 6). Tilhører Hr. Nathanson. 11. Hermoder, som i Gudernes Navn beder Hel, Dødens Dronning, at give Baldur tilbage igjen. Tilhører Stiftamtmand Thygesen. 12. Vicelin, som uddeler Levnetsmidler til de Trængende. Tilhører Grosserer Aal. 13. 14. Tvende smaa Landskaber: det ene taget under Vandledningen i Arceuil ved Paris, det andet forestillende Udgangen fra Bois de Bologne til Longchamp; Mont calvaire sees i Baggrunden. Tilhører E. N. Bugge. 15. En udført Esqvisse: Ulysses paa Flugten fra Cyclopen Polyphemus, af Homer Od. 9. v. 318. 16. Etude af et Fruentimmer, halv Figur. 17. Etude af en ung Skytte, som sliber sin Piil. 18. Etude af tvende Hyrder, den ældre forklarer noget for den yngre. 19. En siden Pige legende med en Kat. Tilhører Grosserer Knutzon, jun. — J. P. Møller. 20. Egen Composition, taget af Omegnen ved Paris. I Baggrunden Mont calvaire og Klosteret Longchamp; i Mellemgrunden sees Seine Floden og et Partie ved Neuilly. Tilhører H. H. Prinds Christian Frederik. 21. Prospect af Broen over Seine ved Bondebyen Sevres paa Veien til Versailles. Lige for Broen paa Bakken sees Slottet Belle Vue, fordum Mad. Pompadours Boelig. Tilhører Stiftamtmand Thygesen. 22. Copie af et Originalmalerie af Claude Lorrain i Musée Napoleon, forestillende en italiensk Bondedands, hvori nogle Folk fra Staden tage Deel. Tilhører H. M. Konsen. 23. Prospect af St. Cloud. 24. Forskjellige Studier efter Naturen. — Gebauer.

25. En Biørne Jagt, copieret efter et Originalmalerie af Snyders. — S. Mygind. 26. En Egn i Nærheden af Brede. 27. Copie efter et Originalmalerie af Hackert i den Kongel. Samling ved Frederiksholms Canal. Forstørret og forandret. 28. Prospect af et Lyststed i Frederiksdal. Tilhører General-Consul Gram. 29. En Tegning efter det levende Model for anden Sølvmedaille. — C. A. Jensen. 30. Prof. Lorentzens Portrait. 31. Prof. Klingbergs Portrait. 32-33. Kunstnerens egne Forældre. 34. Et Dødningehoved. Alt efter Naturen. 35. Copie efter et Originalmalerie af Rubens i den Kongel. Samling ved Frederichsholms Canal. 36. Den hellige Cecilia, efter en Mester af den Bolognesiske Skole. 37. Copie efter et Originalmalerie af Rubens i den Moltkiske Samling. 38-39. Tvende Copier efter Rubens. 40-41. Tvende Copier efter Originalmalerier af Greuze i den Moltkiske Samling. — C. Meyer. 42. En Fegtning mellem Soldater og Røvere. Copieret efter et Originalmalerie af Lorentzen. 43. Niels Ebbesens Død. Copieret efter et Originalmalerie af samme. 44. En Copie efter Greuze. — C. E. Eckstrøm. 45. En Groupe tegnet efter Naturen og Antiken. 46-48. Tre Portraiter: Tømmermester Meyer, Mad. Meyer og Jomfr. Brade. — S. L. Lange. 49. Vandfalder Troldhætta i Sverrig, malet efter Naturen. 50. Sommerspiret i Kridtklinten paa Møen, efter Naturen. 51. En Udsigt af den østlige Kant af Møen, tegnet ved Stranden. — J. Dahl. 52-53. Tvende Landskaber. Egen Composition. — J. N. Seth. 54. Herthas Udtog af Leire Lund, efter Lorentzen. — J. Petersen. 55. Hyrderne tilbede Jesus. Copie efter Bockhorst. 56. En bedende Magdalene, efter Schalken. 57. Et Vandfald, efter Ruysdal. — H. P. Overgaard. 58-61. Fire Still-Lebens Stykker. — Af en Dame. 62. Et Landskab. Original. 63. Et Landskab copieret efter Hess. 64. Et Landskab copieret med Forandringer efter Luccatelli. 65. Et Landskab efter Glauber. 66. Et Landskab efter Lund. 67. Et Landskab efter de Vries. 68. Et Landskab efter Lormier. — Af en Dame. 69. Den hellige Cecilia, tegnet efter Marinari. 70. Mater dolorosa, efter Carlo Dolci. 71. En Moder med sit Barn, efter Lund. — Af en Da-

me. 72. Et Hoved, forestillende den hellige Cecilia, efter Raph. Mengs. — F. Flachner. 73. Tegning for den store Sølvmedaille. — N. Bunsow. 74. Tegning for den anden Sølvmedaille. 75. Dame Portrait. — Billedhugger-Arbeide. — Herrmann E. Freund. 76. Jacob som velsigner Pharao, af 1 Mos. B. c. 47. v. 7—10. Modelleret for den anden Guldpræmie. 77. Thisbe, som finder Pyramus bragende med Døden, efterat han havde saaret sig selv i den Tanke, at hans Elskede var sønderrevet af en Løvinde. Ovid. Met. 4. v. 143. — Tegninger i Bygningskunsten. — Wallich. 78. En Plads. Decoration. 79. Et lidet Landskab. Italiensk Prospect. 80. Et stort Gallerie. Decoration. 81. Det Indere af en gothisk Kirke. — J. K. B. Jessen. 82. En Kongel. Cancellie-Bygning. Tegnet for anden Guldpræmie. — J. Koch. 83. En Kongelig Cancellie-Bygning. — G. Timmermann. 84. En Kongel. Cancellie-Bygning. — H. W. Koch. 85. Et Observatorium med Profil og Plan, tegnet for den store Sølvmedaille. — Fred. Schernekau. 86. Et Observatorium med Profil og Plan, tegnet for anden Sølvmedaille. — G. N. Holgreen. 87. Façade, Plan og tvende Profiler af en Landsbykirke; for anden Sølvmedaille. — M. Kohnke. 88. Façade, Plan og tvende Profiler af en Landsbykirke; for anden Sølvmedaille. — S. P. Pontoppidan. 89. En offentlig Plads. — O. J. Schmidt. 90-91. Tvende Tegninger i Tusk.

Udtog af en Skrivelse fra Kiel af 8 April 1814. — Det usædvanlig milde og behagelige Foraarsveir som nu, efter saa langvarig og haard Vinter, har indfundet sig, har ligesom paa ny oplivet vor Stads Indvaanere, befolket Spadseregangene til vort Yndlingssted, den saakaldte Düsternbrok, og gjort Ende paa den nødtvungne Indspærring i Husene. Allerede belaver man sig ogsaa paa, at besøge Sundhedsbrøndene i Bramsted og Ottensee, til hvilke for nogle Aar siden Gjæster fra alle Kanter strømmede og alle den Gang vare enige i at rose Brøndens Virkninger i alle Slags Sygdomme, omendskjøndt disse Kilder siden den Tid have været mindre besøgte. — Her have en Deel Personer

været syge i forrige Vinter og Døden har vel og bortreven en eller anden af dem, men de virksomste Anstalter til at afværge enhver muelig Udbredelse af en Epidemie, har været en uafladelig Gjenstand for vore medicinske Professorers Omhu og Opmærksomhed. Med megen Forundring have saavel disse Mænd som vi læste endog i Hovedstadens Aviser at et Par medicinske Professorer her i Staden vare iblandt de Dødes Tal, da tvertimod disse brave Mænd ikke allene befinde sig vel, men uafladelig gjøre sig det til Pligt i Sygdoms Tilfælde at yde deres Medborgere den omhyggeligste og kraftigste Bistand. — Vi have nu ogsaa faaet den behagelige Efterretning, at Hornqvægsygen, som var udbrudt i flere Egne i Hertugdømmene, nu ved de af Regjeringen anvendte virksomme Forsigtighedsregler er bleven standset. — Da vor Rhede og Eideren nu ere fri for Iis, saa kan man vente at Skibsfarten ogsaa snart vil begynde. — Vor Borgermester, Justitsraad Jes, er bleven udnævnt til Etatsraad.

Et nyt Tidsskrift under Titel: Antegninger af blandet Indhold, ved Overkrigscommissair N. C. Øst, er begyndt, og skal udkomme til ubestemte Tider.

Hr. Skuespiller og Dannebrogsmand Knudsen har, i Anledning af Forestillingen den 12te Martii d. A. paa det Kongel. Theater, til Fordeel for de Qvæstede og de Faldnes efterladte Enker og Børn, endvidere modtaget 821 Rbdlr. 4 Mk. 8 ß., nemlig fra Officierer og Mandskab ved Hr. Capitain v. Wedelfelts Batterie 104 Rbd. 3 Mk. 8 ß., fra W. 16 Rbd. 4 Mk., fra det dramatiske Selskab i Randers 367 Rbdlr. 1 Mk., fra det dramatiske Selskab i Svendborg 333 Rbdlr. 2 Mk.

Mariboe d. 4de April. Efter Indberetning til Øvrigheden, vare Priserne paa Korn- og Fedevarer i afvigte Martii Maaned her følgende: En Tønde Hvede $13\frac{1}{2}$ Rbd. En Tønde Rug $11\frac{2}{3}$ Rbd. En Tønde Byg 7 Rbd. En Tønde Havre 4 Rbd. En Tønde graae Ærter 13 Rbd. En Tønde hvide Ærter 13 Rbd. Et Pund røget Flesk 80 Rbß. Et Pund fersk Flesk 64 Rbß. Et Pund Kjød 32 Rbß. Et Pund Smør 1 Rbd. Et Pund Ost 28 Rbß. Et Pund Talg 56 Rbß. Et Slagtenød 100 Rbd. Et Faar 10 Rbd. Et Sviin 70 a 90 Rbd. (Mariboe Av.)

Mariboe, den 7de April. Paa Markedet i Rødbye d. 5te dennes herskede en stor Flauhed i

Handelen, der formodentlig hidrørte fra de slette og ufremkommelige Veie. De faa Sælgere, der indfandt sig, havde liden eller rettere ingen Afsætning. Med Hensyn til vort Pengevæsens Forbedring vare Hestene endnu meget dyre. For en temmelig god Bondehest blev forlangt fra 1000 til 1500 Rd. D. C. — Broen ved det saakaldte Sæingevaad er reent bortskyllet af den overvættes store Mængde Vand. — Her i Mariboe kan bekommes 1 Flaske god Margo rød Viin for 16 Rd. og en Flaske spansk catalonie Viin for 12 Rdlr. D. C.; derimod koster et Pund Kønrøg 80 Rd. D. C. Et Pund Oxekjød kan nu atter kjøbes her for 2 Rd. D. C. — Endnu den 1ste April kjørtes fra Askøe til Bandholm; den 6te gik man endnu paa Indsøerne her. En Mand slap i, men reddede sig. — I denne Tid er i Reesnæs under Grevskabet Knuthenborg fød en Kalv med 2 Hoveder. (S. Bl.)

Finants-Collegiet har, under 9de April d. A., bekjendtgjort følgende: "For at fremskynde Inddragelsen af de ved Forordning af 8de Januar d. A. autoriserede Committeesedler har Hs. Majestæt Kongen ved Resolution af 7de d. M. allernaadigst bemyndiget Finants-Collegiet til at tilbyde Finantskassens og den forrige Depositokasses Debitorer i 11te Junii Temin d. A. at indfrie deres til bemeldte Casser udstedte Forskrivelser i Sølvværdie med Committeesedler endog efter de lavere Forhold i Navneværdie, end den nu gjældende Bankcours foreskriver. I dette Øiemed kundgjøres herved, at Enhver, som er skyldig til Finantskassen eller Depositokassen, kan i forestaaende 11te Junii Termin afbetale hvert 100 Rbdlr. S. V. af sin Gjeld med 150 Rbdlr. i Committeesedler, naar derom, i det seneste inden 28 Maji næstkommende, er skeet Anmeldelse til den for deres Realisation af Grosserer-Societetet udnævnte Committe. Ved denne Liqvidation bortfalder den Rente, som imidlertid er forfalden af de derved anvendte Committeesedler. — De saaledes indkomne Committeesedler afgives til forbemeldte Committee, som besørger dem casseerte."

I afvigte Kirkeaar 1813 ere i Christiansands Stift i Norge ægteviede 1027 Par; fødte 2104 Drenge og 2009 Piger, ialt 4113 Børn, hvoriblandt 134 Uægte og 24 Par Tvillinger; døde 1549 af Mandkjønnet, 1620 af Qvindekjønnet, ialt 3169 Mennesker. Altsaa ere 944 flere fødte

ere døde. 207 have opnaaet en Alder af over 80 og 41 en Alder af over 90 Aar. 43 ere omkomne ved ulykkelige Hændelser, og 5 have ombragt sig selv; 122 vare dødfødte. (St. Tid.)

Kjøbenhavns Børs den 12 April.

Cours. London 16 Rdlr., Spec. 520. — Species solgtes til 31 a 31½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 75 til 71 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Petersborg Tidende indeholder Betingelserne for den mellem Rusland og Persien sluttede Fred. Persien har maattet begvemme sig til at gjøre store Offere. Det afstaaer til Rusland Provindserne Karabag, Ganshin, Scheking, Schirvan, Kubin, Baku, hvis Hovedstad af samme Navn er berømt af det under Benævnelsen Rosenparadis bekjendte blomstrende District, Talyschen og Dagesthan; det frasiger sig alle sine Fordringer paa Grusinien, Imirete, Guriel og Mingrelien, og erkjender Keiserens Landshøihed over denne Deel af en egen Fyrste beherskende Gebet. Rusland har ganske ene og med Udelukkelse af hver anden Ret til at sende Krigsskibe til det caspiske Hav. Dets Undersaatter er det ikke allene tilladt at drive Handel paa Persien, men ogsaa i alle tilgrændsende Lande, mod Erlæggelse af en Ind- og Udførselstold af 5 PC. I alle persiske Stæder, hvor den russiske Regjering finder det nødvendigt, kan den endelig udnævne russiske Consuler eller Agenter, hvis Jurisdiction strækker sig til alle imellem russ. og pers. Undersaatter opstaaende Tvistigheder i Handelsanliggender. — De nye Lande, Rusland har faaet, høre, i Henseende til Frugtbarhed og mildt Clima, blandt de herligste paa Jorden. Ranken bærer uden menneskelig Pleie de kosteligste Druer. Bjergene ere bedækkede med Castanier og Oliver, og Slætterne med Laurbær- og Granitskove. Fasaner med pragtfulde Fjeder gjennemsværme Luften i hele Flokke; her er deres oprindelige Fødeland. Disse Landes Rigdom af Guld var allerede bekjendt i den mørkeste Oldtid. Persien har ved denne Afstaaelse mistet den ene stærkere af sine Formure, de nordlige Passe af Caucasus, kun den sydligere dække det endnu mod Angreb. Rusland er derved blevet Overherre over det caspiske Hav, den store asiatiske Indsø, og ved den hidtil uangrebne Souverainitet

over det sorte Havs Østkyster, er det nu ogsaa istand til at gjøre Porten Herredømmet over det sidste endnu mere stridig end hidtil. Fire Districter og persiske Provindser skilte det hidtil fra Portens Besiddelser i Asien; ved Freden med Persien er det ogsaa fra den Side blevet dets Nabo. (Lüb. A.)

Liebau, d. 8/20 Martii. Vinterføret vedvarer endnu; Foraarsluften virker alt meget, dog kan man ikke vente nogen tidlig Skibsfart. Tilførselen af Hamp, Hør og Hørfrø har været meget ringe, da forrige Aars Product ikke var stort, skjøndt godt, og Landmanden erholder i Riga, men især i Memel høiere Priser end her. Man finder derfor ingen Contrahentere her, om man end vil give 16 til 17 Rdlr. Alb. for Hamp, 28 a 26 Rdlr. Alb. for 4 og 3 Brand Hør, 4 a 4½ Rd. Alb. for Hørfrø til Olie, og 5½ Rdlr. Alb. pr. Td. for Sædefrø, hvilke Priser alt ere betalte. Ukraine Bladetobak koster nu 18 a 20 Rdl. Alb. pr. Skpd. Kornbrændeviin 20 a 21 Rdlr. pr. Oxehoved. Af Korn er meget oplagt; af hvad der kommer til Salg gives gjerne for Rug 52 a 54 Rdlr. Alb.; af Byg 40 a 42 Rd. Alb., af Havre 28 a 30 Rdlr. Alb., af Hvede 102 a 112 Rdl. Alb. pr. Læst efter Varernes Beskaffenhed. Af raae Huder ere her et anseeligt Forraad. Af Salt er ligeledes Forraadet stort og kun liden Afsætning. Forgjeves tilbydes Liverpool fiin Salt til 53 Rd. Alb., St. Ubes til 68 Rd. Alb. pr. Last. Sild er i Fjerdinger betalt med 3½ Rdlr. Alb. Med Colonialvare er det stille, og Caffe er solgt for 28 a 24 Rd. i Sølv pr. 100 Pd. Alle Skibe ligge her endnu fast i Isen, og ingen Fragte ere afsluttede. Et Skib, hjemmehørende i Bremen, erholder 15 Rd. L'dor; paa Lybek venter man 15 Rd. Lub. ct., paa Holland 45 a 40 Gl. (Hand. Tid.)

Postefterretninger.

(Af Lübecker Correspondent.)

Den i Nat ankomne Post har medbragt følgende Nyheder: Fra de Allieredes Storarmee i Frankrige. Et stort Slag er forefaldet, om hvis Udfald man har efterfølgende Beretninger. Den schlesiske Hær under Blücher stod saaledes: Winzingerode i Epernay, Woronzow i Rheims, Sacken i Braine, Bülow i Soissons, Yorck i Chateau Thierry, hans Forposter i Montmirail, Kleist i Laferte sous Jouarre. Schwarzenbergs Hovedqvarteer var d. 17de i Arcis sur Aube. Napoleon havde, efter Slaget ved Bar sur Aube, ladet kun 45,000 Mand imod ham, og vendt

sig mod Blücher. Efterat have kjæmpet med ham fra 8de til 13de næsten uafbrudt, kastede han sig atter paa Schwarzenbergs Hovedarmee, og forenede sine Tropper ved Arcis paa een Punct. Her udviklede den ovenfor omtalde store Kamp sig, hvorom Efterretningerne lyde saaledes: Fra Basel: I Følge Efterretninger fra Schwarzenbergs Hovedqvarteer af 20de rykkede Fienden ved Midnat, under Napoleons Anførsel, over Chalons, Fere, Champenoise og Plancy frem mod den Hovedarmee, der havde concentreret sig paa venstre Aube-Bred ved Arcis. Napoleon selv befandt sig med sin Garde Natten fra d. 19de til 20de i Plancy. Den 20de fægtedes hele Dagen; 4 Canoner og mange Fanger faldt i de Allieredes Hænder. Fienden beholdt med stor Anstrængelse Arcis og den for samme liggende Landsby Dorcey indtil Nattens Indbrud, men paa alle øvrige Puncter blev han kastet tilbage over Aube. Fra den keiserlige Hofleir berettes under den 22de, at samme Hovedqvarteer var den 21de i Pougy; at samme Dag Fienden paa alle Puncter var bleven slaaet tilbage med betydeligt Tab; at der iblandt Fangerne vare 1000 Mand af den gamle Garde, og at 7 Canoner allerede vare indbragte. Fra Lüttich berettes under den 30te, at de Allierede have tilkjæmpet sig en glimrende Seir ved Fere Champenoise, hvori 9 Generaler, deriblandt Divisionsgeneral Pactot og Ameil, 50 til 60 Canoner og 8000 Fanger ere faldne i deres Hænder. I en officiel Beretning, dat. Chalons den 24de, hedder det; at Keiser Napoleon selv i en Cavalleriefægtning saae sig nødsaget til at forsvare sig med Kaarden i Haanden; at han, i Følge hans egenhændige opfangne Brev, marscherede ad Marne, for at drive de Allierede end mere tilbage fra Paris, og ventede at være d. 22de i St. Dizier. --- Kronprindsen af Sverrig er fra Lüttich d. 25 Martii ankommen til de allierede Fyrsters Hovedqvarteer. Det hedder: at han skal have Overcommandoen over den schlesiske Armee, da Blücher formedelst Sygelighed vil nedlægge den. Andre Efterretninger sige, at en Hær af 100,000 M., hvortil foruden de Danske og Belgierne, 20,000 Hollændere skulle støde, skal samle sig i Belgien, og at Kronprindsen skal have Commandoen over samme. --- Gen. Gr. Wrede er udnævnt til Feldtmarschal. Gen. Tettenborn er saaret i Armen. Grev Wittgenstein venter at blive helbredet i Rastadt, hvor han er ankommen d. 24de. St. Priest er død af det Saar, han d. 13de fik ved Rheims's Forsvar. Det hedder fra Frankfurt, at Marschal Augereau, efter forskjellige for ham ulykkelige Fægtninger, har Natten fra den 20de til 21de maattet forlade Lion, og at Prindsen af Hessen-Homburg rykkede ind der med et Corps af 40,000 Mand d. 21de; at Nationalgarden modtog dem i Parade under Gevær, men at kun 4000 af hine Tropper bleve i Staden, og de øvrige toge Veien til St. Etienne, medens Rytteriet satte efter Augereau. --- Marschal Soult havde, efter de seneste Beretninger, endnu sit Hovedqvarteer i Tarbes (6 Mile fra Pau), hvor han d. 8de Martii har udstedt en Proclamation til

sine Soldater, i hvilken han beskylder Wellington for at ægge Almuen til Opstand. Gr. St. Barbe og Hr. Turnem, som d. 14de forlode Bordeaux, ere ankomne til London, for at aflægge Greven af Provence Troskabseden. Man troer der, at ikke allene Hertugen af Berri, men ogsaa Greven af Provence vil begive sig til Bordeaux, og da han tager den sidste Erkebisp af Rheims med sig, saa troer man, at han sammesteds vil lade sig krone. De engelske Ministere skulle være tilbøielige at understøtte Royalisterne i Guienne, Gascogne og Languedoc med Tropper, Vaaben og Munition. Den tydske Iagttager siger, at overalt, hvor de allierede Hære befinde sig, udstedes Bekjendtgjørelserne i Ludvig XVIII Navn. --- Underhandlingerne i Chatillon og Lusigny skulle siden d. 19de være aldeles afbrudte. Lord Cathcart og de øvrige Befuldmægtigede vare allerede ankomne i Bar sur Aube. I et engl. Blad siges: at Østerrige, Rusland, Preussen og Engelland ville slutte en Quadroupel-Alliance paa 20 Aar, hvori de forpligte sig, i Tilfælde af en Fred med Frankrige, at stille hver (af de 3 forstnævnte) for at vedligeholde Ligevægten, og sikkre sig deres Besiddelser, 150,000 Mand, naar Engelland vil understøtte dem med 5 Mill. Pd. St. --- Fæstningen Befort (i Departementet haut Rhin, 7 Mile V. for Hüningen, med 3000 Indbyggere) har capituleret d. 21de. Man fandt deri 37 svære og mange lette Canoner, samt megen Munition. Staden Florenz's Forter, ere, efter Overeenskomst, blevne indrømmede de neapolit. Tropper. Man vilde allerede skride til Angrebet, da Hert. af Otranté (Fouché) erklærede, at han var forsynet med Fuldmagt til at lade disse Forter romme. De Allierede ventedes d. 19de i Mailand, og Vicekongen trak sig tilbage mod Allessandria. ---- I Berlin er under d. 5te April bekjendtgjort en Privatskrivelse, dat. Lüttich d. 30 Martii, efter hvilken en svensk Officer, der d. 26de forlod Storarmeen, beretter: at Napoleon d. 24de med 70,000 M. har sat sig i Bevægelse mod Joinville, sandsynlig for at angribe de Allierede i en for ham høist gunstig Stilling, og bortdrage dem fra Paris; at de imidlertid ikke lode sig skuffe, men sendte 12,000 M. Cavall. til at observere ham, medens de angreb Mortier, Oudinot, Macdonald og Marmont, som Napoleon havde efterladt med deres 50,000 Mand stærke Corps, for at dække Paris. Dette skede d. 25de mellem Arcis sur Aube og Fere-Champenoise, og faldt saa meget lykkeligere ud som Blücher fandt Leilighed til at falde Fienden i venstre Fløi og Ryggen. Resultaterne af denne Dag vare d. 26de om Morgenen tidlig allerede 10,000 Fanger, hvoriblandt 9 Generaler, 80 Canoner erobredes. Anføreren for de 12000 M. Cavall. beretter, at Napoleon ved Efterretningen om Angrebet paa de 4 Marschaller, gjorde en Tilbagebevægelse til Paris, hvor man venter at Winzingerodes Corps vil være det første, der rykker ind i Paris.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang No. 31.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 16 April 1814.

Endnu et Svar paa det landoeconomiske Spørgsmaal i dette Blad No. 21.

(Slutning; see forr. No.)

Og vilde man raade at vælge et andet Sædskifte, som det Hr. Voigt eller Hr. Drewsen foreslaaer *), da var dette vist nok det Bedste for alle dem, som kunne udføre det, og blandt hvilke man har Grund til at henføre den Spørgende. Men hvor mange af vore Jordbrugere, fornemmelig Bønderne, ere istand til saaledes at drive?

Jeg for min Deel troer, at det endnu enstund vil være nødvendigt for Fleerheden af Landmænd, at simplificere deres Agerbrug. Jeg forstaaer en Simplification, der med Simpelhed forener Fordeelagtighed. Og hertil skikker Kløveren sig saa særdeles vel, da den har den store og for de fleste Jordbrugere vigtige Egenskab, at den med stor Begvemhed i Driften forbinder ikke liden Fordeel i Productionen. Men dens Mislighed, naar den oftere bydes Jorden, gjør Spørgsmaalet om det rette Sædskifte end mere problematisk **). Ved det rette Sædskifte forstaaer jeg her ikke det allerfordelagtigste. Dette bliver en særskilt Opgave, en Opgave for de Landmænd, som have Indsigt, Evne og Leilighed til at practisere derefter. Nei, saalænge vort hele Landvæsen endnu er saameget tilbage; saalænge endnu de fleste Lodder ere enten slet ikke eller ufuldkomment indhegnede, næsten alle Udlodder lidet opdyrkede; saalænge endnu saa mangen Lod ligger besaaet med smaae og store Stene, saa mangen en Bonde aldrig har havt en rigtig Brakmark end sige et ordnet Agerbrug; saalænge vore Veie ere ufremkommelige m. m.; saalænge er det af langt større Vigtighed at udfinde og tilraade et Sædskifte, som under disse Omstændigheder er det meest passende, det simpelt fordeelagtigste, det almindeligst anbefalelige.

Det bedste jeg i denne Henseende kjender, er det Hr. Assessor Zeuthen har udgivet. Men maaskee jeg feiler, naar det forekommer mig at have tvende Feil: at det paa gode Jorder ikke er fordeelagtig nok; thi 4 Aars Græsleie anseer jeg her for et Tab; og at det tager for haardt paa simple Jorder, ved at tage Havre foran Brak og 5 Halme i Sammenhæng. Man maa med saadanne Jorder være glad, om man ved Hvile *), Brak og Gjødning kan frembringe en god tætstaaende Vintersæd. Da jeg ikke anseer Acterne i denne

*) I Skilderiet No. 24.

**) Det rette Sædskifte, denne de Vises Steen i Landoeconomien, (summum principium agriculturæ) er endnu ikke funden; i det mindste er Sagen ikke bragt saaledes i det Rene, at man jo bør ønske at høre kyndige og erfarne Landmænds Tanker herom.

*) Jordens Hvile, denne forunderlige Ting i Naturen, og den Kraft, som Jorden derved erholder, hvorom de store Ax med hammel Kjerne noksom tale, har endnu Ingen, saavidt jeg veed, theoretisk oplyst. Fra den practiske Side betragtet, vidner den om uafbrudt Virksomhed og tilsatte Kræfter.

Sag for at være sluttede, troer jeg det derfor ønskeligt, at ret mange kyndige practiske Oeconomer, som en Voigt og Drewsen, vilde derom fremsætte deres Tanker, for at man kunde samle Stemmer og vælge, afhøre Vidner og dømme. Og det, som havde de fleste Stemmer som almindeligst, erkjendtes for det Bedste, skulde ogsaa overholdes, der skulde under Tilsyn hvile paa Bonden og menige Landmænd en Forpligtelse til at følge det.

Dette Tilsyn burde Staten selv paatage sig. Saalænge dette ikke skeer, har Sagen ikke den tilbørlige Vigtighed i dens Øine. — Vi finde i Egypten i de ældste Tider, saavidt Historien rækker, visse offentlige Tilsynsmænd, Kongel. Landinspecteurer beskikkede til at opmaale og tildele Enhver sin Lod, naar Nilens aarlige Oversvømmelser havde gjort Skjellet mellem Naboer ukjendeligt. Dette vidner om, at man der tidligen har vidst at sætte Priis paa og følgelig at benytte Jord, og at Staten har paataget sig Overopsynet dermed; thi neppe har hine Landmaaleres Inspection indskrænket sig blot til Loddernes Perimetre. Man finder derfor ogsaa Korn-Magaziner der tidligen indrettede. Om saadant et Folk lader det sig begribe, at det i Dyrtid kunde afhænde Korn til de omkringboende Nationer. Dersom vi Danske ligeledes er et agerdyrkende Folk; dersom ligeledes i Danmark Agerdyrkning er Hovedkilden til Velstand; da burde den ogsaa udgjøre en Hoveddeel af Statsbestyrelsen, og Staten selv tage sine Jorders Dyrkning under et umiddelbarere Tilsyn. Dette Tilsyn kunde nærmest betroes vore nærværende Landvæsens-Commissioner *), til hvis Personale en Landinspecteur maatte høre, der ei allene forstod sig paa at udskifte en Lod og beregne dens Størrelse, men ogsaa at bedømme og bestemme dens rigtige Dyrkning, Ordet taget i den meest udvidede Forstand.

Det vilde være ligesaa ubilligt, om Nogen vilde udlægge dette som Dadel, som det vilde være utaknemligt at dadle en Bestyrelse, der har saa store Fortjenester af Landvæsenet, hvorom vor herlige Landbolovgivning i det Hele vidner. Det er ikke den nærværende Slægt af Agerdyrkere, der

*) Et overordnet Opsyn kunde Ingen værdigere betroes end det Kongel. Landhuusholdnings-Selskab, hvis Præmie-Anvendelse derved tillige vilde blive lettere og gavnligere.

meest skal prise syvende Christians og sjette Frederiks Regjeringer, saavelsom de Mænd, der ginge Dem tilhaande med deres Raad. Navnene paa disse Mænd ere ikke ubekjendte, og de have deres Roes i hver upartisk Landmands af Egennytten uplumrede Forstand; om de endog kunde have feilet i en enkelt Ting, eller drevet den for vidt. — O! jeg saae engang mit Fædreneland paa herligste Gled til en forbedret Agricultur og deraf flydende sikker og varig Velstand. Denne lykkelige Fremskriden har Krigen standset, som saa mangt et Gode. Men da vi nu have faaet Fred, bør Sagen tages for paa ny, den tabte Traad optages igjen, og vi bør ikke troe, at fordi meget er gjort, derfor er der intet mere at gjøre.

Hvo, som kjender saa mange Individers slette Dyrkningsmaade, vil ikke tage mig det ilde op, eller ansee mig for ubeskeden, naar jeg troer en Control at være nødvendig, en liberal og velorganiseret Control, der ikke skulde binde Nogens Frihed i at gaae frem til det Bedre, men hindre gammel og skadelig Slentrian eller dorsk og vrangvillig Efterladenhed. I det mindste kan jeg ikke andet end love mig meget godt af et saadant Opsyn. Da først kan man vente, at den velgjørende Forordning af 1794 om Hegn og Fred vil blive sat ret i Udøvelse, og man vil ikke kunne sige: at Fælledsskabets Ophævelse er Fælledsskabets Udvidelse; da først love sig en bedre Markfred og Skades Erstatning *); og da først vil Brakfrugters Dyrkning og anden Agerbrugets Forædling finde Sted, Daniens Sletter forvandles til yndige Haver, og Danmark vinde i intensiv Storhed.

Mehre ved Præstøe d. 23de Martii 1814.

P. C. Cramer,
Magister, og Sognepræst i Mehre.

*) For endeel Aar siden gik om Natten nogle uvane hildede Heste ind i min Hvedemark, og hoppede frem og tilbage paa den Tid om Foraaret, da Jorden var nyligen optøet og meget blød. Jeg lod Synsmændene kalde, for at taxere Skaden, de vurderede den til to Mark dansk; da jeg uden at tage Tingen strængt kunde beregne mit Tab til en Tønde Hvede. Saa blinde ere disse Seere, saa nøisomme vore Bønder; de beregne i det Høieste deres Fordeel, men aldrig deres Tab.

Det Prosit, som kom seent,
er bedre, end slet intet.

Wessel.

Først nyligen blev undertegnede giort opmærksom paa, at Hr. B. F. Rønne har havt fat paa det Stykke, der, først indført i Aarhuus Avis, og derfra i Skilderiet, modsiger hans, formeentligen afgjørende, Erfaringer om Berberissernes Skadelighed for Kornet i Lyngbye. Den Maade, hvorpaa han har giort dette, og den hoverende Tone, hvori han tilsidst yttrer sin Formening: "*at det nu vist vil være Forfatteren kjert, ikke at have nævnet sig,*" foranlediger mig til, at vække ham af hans Vildfarelse, ved her neden under at tegne et Navn, som sagtens ikke er saa berømt i den stridende skrivende Verden, men ligesaa uplettet, i det mindste, som Hr. Rønnes; og dernæst — siden Hr. Rønne her er saa stor en Ven af Korthed og med saa fornem en Mine afviser "*al vidtløftig Ordvexling*" — blot at fremsætte en Erklæring og et Par Spørgsmaale.

Erklæringen er denne: "Ja! jeg har misforstaaet det anførte Sted, og saaledes have flere, blandt andre formodentligen ogsaa Hr. Hansen i Todberg, som tog til Orde imod mig, og vist ellers ikke havde forbigaaet en saadan Bommert med Taushed — en Mand, der vist — efter alles Tilstaaelse, som kiende ham — er ligesaa "*øvet i at læse og giøre sig Begreb om det Læste,*" som Hr. Rønne i Lyngbye, og vist heller ikke kan mistænkes for "*forsætlig Fordrejelse,*" al den Stund han er paa hans Partie. Han dele da den vakkre Beskyldning med mig! Vel kunde vi i al Fald spørge: Hvad er "*en Berberishække, hvis ene Halvdeel bestaaer af Berberisser og den anden af Piil,* og svare: omtrent det samme som: et Plankværk, hvis ene Halvdeel bestaaer af Plankværk og den anden af Steendige; men jeg vil hellere spørge: hvi holder Hr. Rønne sig ene til dette — nu vist nok kuldkastede — Argument imod sig, men ikke til det andet ligesaa vigtige om Forskjellen paa en Berberis- og Pilehække? Hvi ikke til hvad der er sagt om Hækker i Almindelighed? hvi ikke til mit egentlige og fornemmeste Ræsonnement over

hans utidige Bebreidelse for Vantroe i Ting, hvor den er mere at rose, end at dadle? — Hvori bestaar "*den mindre beskedne Maade*" paa hvilken jeg har modsagt Hr. Rønnes Yttringer? er det maaskee allerede Ubeskedenhed, at modsige en Rønnes Meninger? — ja saa er der mange ubeskedne — ret slemme ubeskedne Folk i Landet, hvis Tal jeg ikke blues ved at regnes iblandt, og deraf vil han finde et ikke ubetydeligt Antal i de af Hr. Commerceraad Tommesen samlede og for noget siden i Viborg udgivne *Biedrag til Berberissens Forsvar*; hvilket Skrivt jeg ved denne Lejlighed giver mig den ærbødige Frihed, at anbefale til Hr. Rønnes gunstige Opmærksomhed.

Lyngaae d. 14de Martii 1814.

J. Z. Hyphoff,
Sognepræst for Lyngaae og Skjøde
Menigheder i Aarhuus Stift.

I Anledning af Hr. Professor Sanders Erklæring i Skilderiet No. 28.

Da Hr. *Sander* i ovenanførte Stykke i Skilderiet egentlig intet andet har *erklæret*, end at han ikke agter at besvare nogle Anmærkninger, jeg har tilføiet hans saakaldte *litterariske Troesbekiendelse*, indført i Martsheftet af Maanedsskriftet Athene: har jeg i den Anledning ganske lidt at sige. Ilde var det dog ikke for ham selv, om han *overbeviste* mig om, at jeg tænker urigtigt og uværdigt om ham og hans Arbeider; da dette maaskee endnu mindre end min Dom vilde *formindske* den Agtelse, han nyder hos agtværdige Medborgere. Naar Hr. *Sander* fortæller os: at de fleste til denne Sag (ɔ: til hans Troesbekjendelse og mine Anmærkninger til samme) henhørende Acter ligge trykte for Nationens Domstol: har han kun *tildeels* Ret. Thi vi savne fra Hr. *Sanders* Side saamangen æsthetisk, til Trykken værdig Declamation imod nyere Digtere; vi savne tilmangen et Epigram imod disse, der kun er til i sieldne Afskrifter; vi savne ogsaa, om ei den i Troesbekiendelsen omtalte *Foliant*, saa dog en lille Octav med Grunde for den Sanderske Harme imod vor Tids Digtere og Philosopher, eller i Hr. *Sanders* Sprog, Bersærker og Abderiter.

Hvad angaaer den af Hr. Sander paaskaaede "Sammenligning med prøvende Upartiskhed," saa troer jeg i Sandhed, han var bedst tient med saa lidt af denne Sammenligning som muligt; thi det er ikke blot med "mine Yttringer," men med de af ham forhaanede Digteres og Philosophers Værker, at hans Arbeider skulle sammenlignes. Det er vist, at "enhver let vil kunne opdage den afgiørende Sandhed," der f. Ex. tager sig paa umiddelbart at sammenholde Hr. Sanders Hospital med Aladdin, eller Knud Lavard med Hakon Jarl, eller Eropolis med Baldur hin gode eller Axel og Valborg; men til Lykke for Hr. Sander er dette et Arbeide, som kun faa Læsere ville paatage sig, da hans Digtes Kiedsommelighed i det mindste har den Fortieneste, at man ikke uden høi Nødvendighed spilder Tid paa at læse dem.

For Resten har jeg til Hr. Sanders Forkælling i den omtalte Erklæring at tilføie følgende: Hans saakaldte Troesbekiendelse kom mig til Hænde midt i Februar, da Indholdet af denne Maaneds Hefte af Athene alt er bestemt, og for største Delen trykt. Derover maatte Hr. Sanders Arbeide henligge til Martsmaaned. Havde Hr. Sander, som Skik er, umiddelbar henvendt sig til Athenes daværende Udgiver: vilde han ogsaa have faaet sit Arbeide umiddelbar tilbagesendt. I øvrigt har det aldeles ikke været min Hensigt, at indtage Læserne imod Hr. Sanders Troesbekiendelse, der selv er indtagende nok, eller at forhindre dens Virkning, som jeg snarere, om det behøvedes, vilde forhøie. Mine Anmærkninger ville jo skade mig selv, og ikke Hr. Sander eller hans Troesbekjendelse, om de ere ugrundede, og overflødige; ere de det modsatte, da bør de jo staae der. Til Hr. Sanders Anmærkning: "at Velvillie og Høflighed er det mindste en Vært skylder sin godtroende, frivilligen modtaane Giæst," har jeg dette at tilføie: at den Giæst, der trænger sig ind i et Huus i den Hensigt, at overvælde Husets Venner med Grovheder og Ukvemsord, kun af den svage og feige Vert kan vente en høflig Modtagelse.

Kiøbenhavn den 11te April 1814.

C. Molbech.

(Indsendt.)

Forslag til en Skat i Committeesedler:

Indsenderen heraf, som er overbeviist om, at en god Regjering gjerne hører velmeent, paa en beskeden Maade yttret Sandhed, og at det er enhver redelig Statsborgers helligste Pligt, efter Evne, ved Raad og Daad, at virke til Statens Vel, fremsætter herved, uforgribeligen, Følgende:

Vort Fædrelands Ulykker have, blandt mange andre Onder, ogsaa frembragt Committeesedler. Dette Nødmiddel rammer, umiddelbart, eller middelbart, næsten alene den mindst formuende Deel af Borgersamfundet. Umiddelbart rammer det Enker, Umyndige og offentlige Stiftelser, hvis Formue, i Almindelighed, er søgt betrygget i kongelige Obligationer, hvoraf Renterne fortiden betales i Committeesedler; middelbart træffer det den fattige, i disse næringsløse, dyre Tider, ofte brødløse Laantager, til hvem den rige Handelsmand, eller Speculant, anbringer dette Betalingsmiddel for fuld Valuta. Uangribelig for Statslovens, og, kinbarligen, ogsaa ubeskjæmmet for Pligtlovens Domstol, tilvender Udlaaneren sig derved, paa 1 Aar, 33 Procent (1 Rbd. for Laanet af 2 Rbd.!) ja, endog ofte, paa 3 Maaneder, 132 Pro-

*) Dog maa herved anmærkes, at Committeesedler, saavidt jeg har erfaret, kun sjeldent i den sildigere Tiid ere blevne anbragte til de sidst anførte uhyre Procent, hvilke ogsaa selv den meest æreløse Agerkarl vilde undsee sig ved at fordre. Dette var kun Tilfældet strax efter Udstedelsen af Committeesedlerne, fordi Enhver da, ifølge vedkommende Placat, ventede, at enhver Hans Majestæts troe Undersaat vilde beforder Committeesedlernes Omløb for samme fulde Betaling, for hvilken de udgaves. Hvor uskadelig for Rigsbanken, hvor bekvem for Finantserne og hvor særdeles gavnlig for den offentlige Tillid Opfyldelsen af denne Forventning vilde være, er Alt saa fyldestgjørende og fortræffligen udviklet i Nr. 20 og 24 af dette Blad, til Svar paa det i Dagen Nr. 55, 65 og 66 Anførte, at det synes mig overflødigt, at sige Mere, og vanskeligt, at sige noget saa Godt, end sige Bedre, i denne Anledning.

cent *)!!! — Man indvende ei, i disse Tilfælde, at Committeesedler ikke ere noget tvunget Betalingsmiddel; thi, det ere de dog for den Trængende, i ligesaa høi Grad, som Vand og Brød, alene, ere et tvunget Fødemiddel for Den, der ellers maatte sulte, af Mangel paa bedre Kost. Det er derfor upaatvivleligt, at Committeesedlerne, hvis de ikke kraftigen hæves, kunne ødelægge mangfoldige af Statens uformuende, men gavnligste Borgere (hvoriblandt den store Deel af Embedsstanden) og veldædigste offentlige Stiftelser, imedens de blot ville berige enkelte, formuende, men oftest langt mindre nyttige, ja endog ofte for det Hele skadelige Mennesker. Men: at fordele Statens Byrder billigen, forholdsrigtigen paa alle Statslegemets Lemmer er unægteligen det store Formaal, hvis Opnaaelse, til enhver Tid, selv i Trængselens Dage, ufravigeligen bør eftertragtes. Jeg vover derfor, at foreslaae en Skat af 50 Committeedaler paa hver Tjener, Hest, Hund, Vogn osv., som ikke holdes til Næringsbrug, og altsaa maa antages, at tilhøre formuende Folk. En saadan Skat, til Inddragelse og Tilintetgjørelse af Committeesedlerne og deres Renter, vilde være ligesaa velgjørende, som den er billig; thi, den vilde redde mange Ulykkelige fra uforskyldt Undergang, og forskaffe Statscassen en betydelig Indtægt, der maatte hæve Tilliden til det Offentlige. Og skulde end denne Skat ikke alene være tilstrækkelig til fuldeligen at opnaae de anførte, vigtige Hensigter, da kunde desuden paalægges en Formueskat i Committeesedler, at erlægges af Enhver, som maatte eie en vis, ei ubetydelig Formue. Ethvert af disse Paalæg vilde redde den Svage fra at segne under en Byrde, som er let for den Stærke, der i det Høieste maatte indskrænke sin Overflødighed, paa det at Hiin ikke skulde savne det Nødtørftige.

Historisk Krønike.

(Fortsat.)

Martii.

D. 13de. F. M. Blücher udsteder i sit Hovedqvarteer i Laon en Proclamation til de Franske, hvori han siger: at deres Redning tvinger ham til endnu engang at henvende sig til dem; at man ved Proclamationer vil forlede dem til at troe, at de Allierede ville ødelægge og sønderstykke Frankrige, og ved digtede Seire vil blænde dem; at det som er forefaldet i Tydskland, Spanien, Italien, Schweitz og Holland, og de Allierede Armeers Takrighed, beviser det Falske heri; at Indbyggerne i Laon kunne bevidne, at den Franske Armee d. 9de og 10de er bleven fuldkommen slaaet, og har maattet flygte; at det kun var en Deel af den Blücherske Armee, der tilfegtede sig denne Seier, men at en anden Deel har taget St. Quentin, *) hvor 49 Metalcanoner fandtes o. s. v.; at Feldtmarschallen raader dem ikke at lade sig blænde; og have end de allierede Soldater, af Forbittrelse over at see adskillige Krigsfæller myrdes af Indbyggerne, begaaet Uordener, saa har han dog søgt at holde dem i Tømme og straffe de Skyldige med Døden; at de bør holde sig roligen hjemme, og ikke have nogen Forbindelse med Fienderne; at han hidtil ikke har straffet nogle Stæders Beboeres Grusomheder mod Courerer og enkelte Soldater, men at han i Fremtiden vil bruge største Strænghed, og at de Stæder og Landsbyer, hvis Beboere gribe til Vaaben og mishandle Soldaterne &c., skulle brændes; at de Allierede ikke ville andet end Fred, og at Forhandlingerne i Chatillon, der ville vorde kundgjorte, skulle bevise, at det er Napoleon, der bestandig lægger nye Hindringer i Veien; at man kun behøver at bringe Hr. Rainouards berømte Tale i Erindring.

D. 14de. Det bayersk-østerrigske Corps under F. M. Wrede bryder op til Arcis. — I Moniteuren bekjendtgjøres en Armeeefterretning, hvoraf sees, at Conferenserne i Lusigny ere afbrudte; at man ikke har kunnet komme overeens om Demarcationslinien; at man vel var enig om Occupationspuncterne i Norden og Østen, men at Fienden ikke allene vilde udvide sin Linie til Saone og

*) St. Quentin, en befæstet Stad ved Somme, 30 Mile fra Paris. Collegialkirken, hvori den hellige Quintins Been gjemmes, er een af de skjønneste i Frankrige. Her fabriceres meget Batist. Her er en berømt Canal, som forener Schelde med Somme.

Rhone, men endog med indbefatte Savoyen; at Keiseren imidlertid ikke vilde skille sig fra Italien. — Lord Wellington indberetter i en Depeche, dateret Aire (ved Fl. Adour i Depart. Landes, 17 Mile S. for Bordeaux), at den stærke Plaskeregn og den Soultske Armees Bevægelser mod Tarbes, have formaaet ham til at lade de allierede Troppers Hovedcorps gjøre Holdt imellem Pau (besat af en Deel af R. Hills Corps) og Aire; men at han har afsendt et Troppecorps, under Marschal Beresford, til Bordeaux *), hvor denne er indrykket d. 12te, og er bleven modtagen med Glæde, den hidtilværende Regjerings Vaaben strax nedtaget af Indbyggerne, som yttrede det lydelige Ønske, at understøtte Huset Bourbon.

D. 15de. De allierede Magters Hovedqvarteer forlægges til Troyes. Hovedarmeen staaer i Nogent, Pont, Mery og Arcy sur Aube (det sidste 21 O. S. O. for Paris). — Fienden holder Forstaden af Nogent paa hiin Side Seine og de skovfulde Høie besat, og skal i Dag angribes af Kronprindsen af Würtembergs og Gr. Wittgensteins forenede Corps, til hvilken Ende det 4de Armeecorps beordres at gaae over Seine. Tre Infanteriecompagnier sendes paa Pontons til Fiendens Recognoscering, men uagtet de bemægtige sig en Deel af Staden, trække de sig dog, da Fienden udvikler en stor Overmagt, efter Befaling tilbage; det tilsigtede Hovedangreb opgives, og alle ved Nogent forsamlede Tropper gaae igjen i deres forrige Cantonnering.

(Fortsættes.) 32

*) Een af de første og rigeste Stæder i Frankrige, 82 Mile S. V. for Paris, med 84,000 Indb., 13,000 Huse, og en af 3 Fæstninger forsvaret Havn. Dens ved Krigen standsede Handel har for Revolutionen været meget betydelig.

Indenlandske Efterretninger.

Placat, angaaende hvad der skal iagttages ved Salg af havarerede Spise- og Drikkevarer.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken

og Oldenborg; gjøre vitterligt: At Vi, af Omhu for den offentlige Sundhed, have fundet nødvendigt at foreskrive følgende Regler, der, ved Salget af havarerede Spise- og Drikkevarer for Fremtiden skulle iagttages:

§. 1. Saasnart havarerede Fødevarer eller Drikkevarer, enten ved Søefarten indbringes, eller ved Stranding ankomme til noget Sted i Danmark, paaligger det vedkommende Skipper, Kjøbmand, Mægler og Toldopsyn, at drage Omsorg for, at der uopholdeligen derom gjøres skriftlig Anmeldelse for Politiet, som, ved Stedets Physicus eller Districtslæge, foranstalter den fornødne Undersøgelse om, hvorvidt Varerne kunne ansees uskadelige for den menneskelige Sundhed.

§. 2. Dersom det befindes, at Varerne blot under visse særdeles Betingelser, eller til et vist bestemt Brug, kunne uden Skade anvendes, da bør Lægen i den Attest, han har at meddele om Varernes Beskaffenhed, tillige anføre, enten de Forsigtighedsregler, som kunne tjene til at gjøre slige Varer aldeles uskadelige, eller Underretning om det indskrænkede Brug, hvortil de alene maae sælges. Og er det derved saavel Politiets som Lægens Pligt at paasee, at de Forsigtighedsregler, som paa ethvert enkelt Tilfælde ansees anvendelige, blive iværksatte.

§. 3. Skulde Fraliggenheden eller andet lovligt Forfald hindre Stedets Physicus eller anden Læge, inden 24 Timer, at foretage denne Undersøgelse, saavelsom den videre foreskrevne Omgang, da skal vedkommende Politievæsen være bemyndiget til, strax at udnævne tvende sagkyndige Mænd til at foretage Undersøgelsen.

§. 4. Det skal være forbudet saavel Skipper, Kjøbmand eller Mægler at sælge eller udlevere havarerede Føde- eller Drikkevarer, som Enhver at kjøbe slige Varer, førend dertil haves Politiets Samtykke.

§. 5. Sælges Varerne ved offentlig Auction, bør den af Lægen om Varerne udstædte Attest oplæses ved Auctionen, og Kjøberne forbindes til ei at gjøre andet Brug af Varerne, end den med Attesten overeensstemmende; hvorhos Auctionsforvalteren, inden Varerne udleveres, bør underrette Politiet om, hvem Varerne ere bleven tilslaaede.

§. 6. De havarerede Varer, som ere i den

Grad beskadigede, at de alene til et bestemt Brug kunne anvendes, maae aldeles ikke komme i Detailhandel.

§. 7. Overtrædelse af denne Anordning straffes med Varernes Confiscation til Bedste for Fattigcassen, eller, hvor disse ikke længere ere i Overtræderens Eie, med Indbetaling af deres Beløb til samme Kasse, og derhos med en Mulct til bemeldte Kasse, der ei maa være mindre end det halve, og ei overstige det dobbelte af de Varers Værdi, som have været Gjenstand for Forseelsen. Værdien bestemmes enten efter den derfor erholdte, eller betingede Sum, eller naar samme ikke kan oplyses, efter Varernes lovlige Taxation.

§. 8. Sager angaaende Overtrædelser af denne Anordning skulle behandles efter Politie-Anordningerne, og, paa det at der ved deslige Sagers Behandling kan haves tilforlig Vished om, at Varerne ere af den Beskaffenhed, som i Lægens Attest angives, bør der, ved havarerede Varers Anholdelse og Eftersyn, strax tages tvende Prøver, som forseigles saavel af Eieren, som Anholderen, og hvoraf den ene bestandig følger Sagen, og den anden indsendes til Vort Sundheds-Collegium, hvis nogen af Parterne maatte attraae sammes Betænkning.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 29de Marts 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Igjennem det Kongel. Danske Cancellie er, under den 25 Martii d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Da der, for saavidt Reglementet af 21 November 1810 §. 19 har forhøiet den ved allerhøjeste Resolution af 25de Marts 1791, bekjendtgjort ved Cancellie-Placat af 29de April s. A., Gjordemødrene, i visse Tilfælde tillagte Betaling, kunde være Anledning til Tvivl om de, efter de gjeldende Anordninger, kunne paastaae den saaledes forhøiede Betaling med det fulde Beløb i Rigsbankpenge S. V., har Cancelliet desangaaende gjort allerunderdanigst Forestilling. — Det har derpaa behaget Hans Majestæt Kongen, under 23de d. M., allernaadigst at resolvere: "at de Districtsgjordemødrene ved Reglementet af 21de Novbr. 1810 tilstaaede Betalinger skulle gaae over til Rigsbankpenge S. V., Daler for Daler."

Ligeledes er igjennem Cancelliet under 30 Martii d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Det har behaget Hans Majestæt Kongen ved allerhøieste Resolution af 25de d. M., at ophæve den, ved Cancellie-Placat af 21de Marts 1808 bekjendtgjorte Kongelige Resolution af 18de s. M., hvorved det, indtil videre, blev forbudet alle Chirurger at forlade Landet."

I Onsdags Formiddag fandt den sædvanlige aarlige Høitideli hed Sted i Kjøbenhavns Rasp-, Tugt- og Forbedringshuus. I Følge Kgl. Resolution af 24de f. M. bleve 4 Forbedringshuuslemmer af Mandkjønnet og 2 af Qvindekjønnet, hvoraf 3 have været indsatte paa Kongens Naade og 3 paa Livstid, frigivne; 4 Rasphuusfanger af Mandkjønnet og 1 Tugthuusfange fik Opreisning paa deres Ære, og 4 Tugthuusfanger bleve overflyttede til Forbedringshuset. I Følge den Kongel. Resolution skulle de frigivne Fanger ikke løslades, førend det bevises, at de lovlig kunne ernære sig, og kun paa det Vilkaar, at de uden videre Dom igjen skulle indsættes i Straffeanstalten, saafremt de maatte begaae nogen Forbrydelse, der ikke medfører større Straf. Ved denne Leilighed holdt, efter Sædvane, Stiftelsens virksomme og fortjente Directeur, General-Krigscommissair og Ridder d'Auchamp en saare passende Formaningstale til alle de tilstedeværende Fanger, og hans Ord syntes at gjøre stort Indtryk paa en Deel af dem.

Kjøbenhavns Børs d. 15de April. I disse Dage solgtes her Kongel. Creditcasseobligationer 75 Rbd. N. V. pr. 100 Rbd. S. V., Caperobligationer 35 Rbd. N. V. pr. 100 Rbd. S. V., Virgintobak 9 til 12 Rbmk. Pd., hvid Tran 70 Rbd., brun dito 50 Rbd. 3 Mk., Huush. Ost 19 ß., Pet. optim. 4 Rbm. Pd., Harpix 10 ß. Pd., Pots Bouteiller 18½ St. ⅞ dito 2 Mk. 5 ß. Bankebyg 13 ß. Pd., Propper 13 Rbd. 5 Mk. pr. 100. Snorrottinger 3 Mk. 4 ß. — Cours: Alt. 2 M. 430. London 15⅔ Rbd. Spec. 500. — Specier solgtes til 30 Rbmk., Committeesedler til 67½ pr. 100.

Nyeste Post-Efterretninger.

(Af Lübecker Correspondent.)

Allerede i Tirsdags havde man her i Kjøbenhavn Privatefterretning om de Allieredes Indtog i Paris d. 31 Martii, og denne Efterretning stadfæstedes end mere i to med Staffet hertil ankomne trykte Declarationer, den ene udstedt i Fyrst Schwarzenbergs Navn d. 30te for Paris, og den anden udstedt til Paris's Indbyggere i Hovedqvarteret i Paris d. 31 Martii i Keiser Alexanders Navn. De med Posten ankomne Lübeck. Aviser meddele denne vigtige Efterretning i følgende Orden: I et Extrablad af 9de April læses under Overskrift; Indtog i Paris. D. 31 Martii have Kongen af Preussen og Keiseren af Østerrige holdt deres Indtog i Paris, under Frydaabet; Vive notre Roi, à bas l'Empereur! Der er ikke løsnet et Skud. Senatet var kommen i Møde, Keiserinden bleven tilbage i Paris, Napoleon gaaet til Lyon. --- Slaget d. 25de gav 180 Canoner, og 13000 Fanger. 30,000 Franske fra Bearn og Bordeaux skulle være med Engellænderne i Anmarsch til Vendée. ---- Münster, d. 6 April 1814. Kgl. Preuss. Milit. Gouvernem. mellem Weser og Rhin. (undert. C. v. Heister. Vinke.) --- Et andet Extrablad, dat. d. 10de siger: at Efterretningen om Indtoget i Paris fuldkommen stadfæster sig; at det var en Følge af en Seier over Marschal Mortier d. 30te. Hovedavisen af 12 April indeholder en Artikel, (den seneste man angaaende denne vigtige Begivenhed har), hvori det hedder, at nøjere og officiellere Efterretninger end de allerede meddeelte, kunde desangaaende ikke indløbe, da hine heltemodige Kjæmpere endnu paa andre Maader vare alt for meget sysselsatte, og benyttede deres Seire med Ørnesnarhed. ---- Fra Haag skrives under d. 4 April, at til den engelske Minister samme Dag er ankommen en Coureer, som Sir Ch. Stewart d. 30te har afsendt fra Hovedqvarteret Belleville ($5\frac{1}{2}$ M. fra Lyon), og som har berettet, at Paris skulde besættes d. 30te Martii. De Allierede vare d. 28de gangne ved Meaux over Marne, og havde slaaet Mortier med et Tab af 8000 Fanger og 63 Canoner. Denne Marschal erklærede derpaa, at han var beredt til, under alle de Betingelser, de Allierede maatte fastsætte, strax at holde inde med Fiendtlighederne, tilføiende, at Hert. af Vicenza var af Napoleon sendt fra Troyes til Keiseren af Østerrige med de fuldkomneste Fuldmagter til at underhandle. Efterat man havde svaret ham, at den første Hovedbetingelse var Paris's Rømning og hans Afmarsch, besluttede Marschal Mortier virkelig at forlade Paris, og tage Veien ad Bretagne; imidlertid var Keiserinden gaaet til Rambouillet. Førend de allierede Tropper drage ind i Paris vil der gaae en af Fyrsten af Schwarzenberg udstedt Proclamation foran, hvori Indbyggerne opfordres til, ved det Partie, som det beror paa det selv at tage, at bidrage til at tilveiebringe Europas Rolighed og Frankriges Lykke. ---

Efter Fægtningerne d. 20de, 21de og 22de trak Napoleon, der ikke vilde antage det ham af den allierede Hovedarmee tilbudne Slag, sig tilbage til Vitry. --- Keiseren af Østerrige, der, for at nærme sig Sydarmeen, begav sig til Dijon, modtog ved sin Ankomst der d. 25de Negtlerne til Lyon, som Fienden, efter 3 Dages Fægtning, havde rømmet, og af Prindsen af Hessen Homburgs Tropper besat. --- Marschal Augereau har i saadan Hast trukket sig med Levningerne af sin Armee ned ad Rhone, at de Allieredes Avantgarde først indhentede hans Arriergarde i St. Simphorien. --- Efter Lyons Indtagelse har Pr. af Hessen Homburg sendt Gr. Bubna Forstærkninger paa Veien fra Genf og Chambery, for at søge at komme i Forbindelse med ham, og falde Fienden i Ryggen og Flanken. Gr. Bubna beretter fra Genf under d. 23de, at den lige over for ham staaende Fiende ved Efterretningen om de Allieredes Indrykkelse i Lyon, har Natten fra d. 22de til 23de trukket sig tilbage over St. Julien paa Veien til Chambery. Major Beyer, der stod i St. Claude, er derpaa strax rykket over Dortan frem mod Nantua, for derfra at poussere mod Chatillon og l'Ecluse. Gr. Bubna har tillige sendt stærke Patroller mod dette Fort, hvilke have fundet det forladt af Fienden og de deri værende Canoner fornaglede. --- Pisa og Livorno ere blevne rømmede af de Franske, og det sidste tilbagegivet af Kongen af Neapel sine forrige Frihavns Rettigheder. Lord Bentink, der med 10,000 Mand er landet i Livorno, har begivet sig til Kongen af Neapels Hovedqvarteer i Bologna, for at aftale med ham om videre Krigsforetagender. Kongen har modtaget en egenhændig venskabelig Skrivelse fra Keiser Franz. Hans Minister vil underhandle med Lord Castlereagh Difinitiv-Freden mellem Engelland og Neapel. I Frankfurt er, under d. 3 April, udkommen en Erklæring fra de forbundne Magter i Anledning af de afbrudte Underhandlinger. Af denne sees, at de Allieredes Forslag, at Frankrige skulde indskrænkes til de Grændser, det havde havt i sine Kongers Tid, blev i 14 Dage ubesvaret, og efterat den, af de Allierede fastsatte Termin (d. 10 Martii) var forløben, bevilgedes de franske Befuldmægtigede en ny (d. 15 Martii), da de forelagte et Contraproject, i hvilket de gik tilbage til hvad de selv havde foreslaaet, forlangende, at de for den franske Aand aldeles fremmede Folkeslag, fremdeles skulde blive under fransk Herredømme og Medlemmer af den regierende Familie i Frankrige igjen sættes paa fremmede Troner. ---- Man venter, at Formælingen imellem Arveprindsen af Oranien og Kronprindsesse Charlotte af Engelland vil finde Sted i Maji. Prindsen har allerede sendt sin Trolovede sit Portræt. Arveherteginden af Oldenborg, for hvem der i London er leiet et Pallads paa et halvt Aar, er ankommen sammesteds. --- Blandt Medlemmerne af Oppositionen hersker Uenighed; nogle vilde at Bourbonnerne skulle understøttes, andre misbillige det.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 32.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 19 April 1814.

Betragtninger
i Anledning af
de Allieredes Indtog i Paris.

—

Dersom nogen i en anden Verdensdeel og blandt et Folk, der er ligesaa ubekjendt med vore offentlige Anliggender, som vi ere det med det hidtil af ingen Europæer besøgte indre Afrikas, vilde beskrive Frankriges Hændelser i de to sidste Aarti, saa er der ingen Tvivl om, at et saadant Folk vilde betragte en saadan Historie med samme Øjne, som vi betragte hine Æventyre, der ere bekjendte under Navn af Tusind og een Nat. Man vilde ansee den for Frugten af en levende Phantasie, og belee den, der vilde udgive den for en virkelig Historie. — Betragter man den franske Revolution i sit første Udspring og sin senere Udvikling, hvilke paafaldende Syner viser den os da ikke? Et Folk, vant i Aarhundreder til den monarkiske Regjering, omstyrter den med eet, ikke saa meget af egen Drivt, som tilskyndet af herskesyge Demagoger; træder alt hvad der er Mennesket helligt under Fødderne; udgyder Strømme af Borgerblod; overgiver sin retmæssige, godmodige Konge til Død og Skjændsel; forvandler den meest uindskrænkede monarkiske Regjering til en næsten tøileløs republicansk; lader sine Hære midt under den største indvortes Forvirring og under en bundløs Statsgjeld, angribe og undertvinge andre Stater; forplanter Frihedsaanden med Sværdet i Haanden ligesom fordum Muhamed sin Religion; vælger sig een af sine lykkeligste Hærførere til Keiser; modtager af hans Haand Constitution, Love og en heel ny Bestyrelsesindretning i enhver Green af Statsforfatningen, medens han selv foreskriver næsten hele Europa Love; gjør sig frygtelig lige fra Elben til Ebro, lige fra Rhinen til Wesel; afsætter Konger i Sønden og truer en mægtig Trone i Norden. — dette vidunderlige Folk seer nu sine Hære slagne og sin Hovedstad besat af fiendtlige Tropper! Hvilken Omvæltning! Hvilken Sammenkjædning af ubegribelige, uforudseete Hændelser!

Saaledes viser den franske Revolution med sine Aarsager og Virkninger, sig ved første Øjekast, i et ganske eget Lys, og studsende ved alt hvad der er skeet, som ved det der skeer, forvilder man sig her i en evig Labyrinth af Modsigelser. Dog, betragter man Sagen med et roligt Øje og prøvende Eftertanke, saa finder man, at de forunderlige Blomster, man nu seer frempippe paa dette store politiske Bed, vel maa forekomme os fremmede, thi usynlig var den Haand, der nedlagde Frøet dertil, men betragte vi enhver af disse Blomster særskilt, uden for den store brogede Vrimmel, hvori de staae, saa finde vi, at Naturen handler efter evig uforanderlige Love, og bliver sig selv altid tro. Om den end imellemstunder gaaer uden for de betegnede Grændser, vender den dog tidlig eller sildig tilbage til den Punct, den gik ud fra.

Vort Fædrenelands nærværende politiske For-

hold til Frankrige, fritager Forfatteren herak naturligviis for at lægge Baand paa sine Tanker og Følelser; men Øjeblikket synes saa meget mindre at være beqvemt hertil, som det kunde synes upassende, at sige naar Lykkens Sol daler, det, som man enten ikke vilde eller kunde sige medens den straalede i sin hele Middagsglands. Men fuldkommen Taushed i et Øjeblik, som dette, kunde ikke undskyldes for Efterverdenen. Den maatte altid gjøre sig en høist besynderlig Forestilling om en Tidsalder, der enten var feig eller kortsynet nok, til ikke at ville i ringeste Henseende yttre sine Tanker om een af Aarhundredets vigtigste og mærkværdigste Begivenheder.

Frankrig sank som enhver overmægtig Stat, der ikke vil sætte sin Magt Grændser, under Vægten af sin egen selvskabte Storhed. Den store af saa forskjellige Nationer og saa forskjellig Interesse-sammensatte Colos, maatte, skjønt tilsyneladende bygt for Evigheden, falde sammen, fordi de Fødder, den stod paa vare for spinkle, og Overdelen af dens Legeme fik en Overvægt, som disse ikke kunde imodstaae. Frankriges politiske Planer vare for udstrakte. Det havde neppe selv, som Stat naaet sin Fuldmodenhed, førend det bortødslede allerede de Kræfter, det endnu ikke udvoxne Legeme ret godt kunde behøve. Krigen i Spanien, som den erfarne Statsmand Talleyrand skal have fraraadet, lagde Grunden til Frankriges Uheld, Toget til Rusland fuldendte det. Saalænge det bestandig kunde holde Krigsfurien uden for sine egne Grændser, og Europa i Drømme om dets Uovervindelighed, var det mueligt at holde saa vidtløftige Besiddelser besatte. Men da dets egne Grændser truedes, og Drømmen om dets Uovervindelighed forsvandt; da Europas Interesse ikke mere vilde lade sig dele, og fælles Trængsler opfordrede til fælles Forsvar, da indsaae man, hvor umueligt det var for en Stat, som Frankrige, saaledes at fordele sine Kræfter, at disse paa de forskjellige Puncter angrebne med Eftertryk og Samhold, ikke lettelig skulde kunne svækkes; thi af den Modstand, der hidtil vistes dette Rige, var bestandig kun fra enkelte Sider, og de forskjellige Kræfters og Interessers konstige Deling, havde hidtil været det ubegribelige Middel, hvorved Frankrige overvandt snart denne, snart hiin anseelige Magt.

Et Folks og en Regjerings Caracteer sees bedst af deres Handlinger. Disse maa og bør bestemme, hvorvidt Verden har Aarsag til at rose begges Storhed og Visdom.

Undersøger man denne Sag med Frimodighed, og uden Hensyn til andre Forhold end Sandhedens hellige Krav, saa finder man, ved Skridt for Skridt at følge den franske Revolutions Historie, intet uden de besynderligste Modsigelser. Vi møde her et Folk, som i alle sine Idrætter, gaaer over fra den ene Yderlighed til den anden: fra Vantroe til Overtroe, fra Anarchie til Aristocratie, fra Selvforsvar til grændseløs Erobringssyge. Et saadant Folk maatte snart blive en Bold for tusinde Lykkefristere, og styrte sig fra Charybdis i Scylla, og fra Scylla i Charybdis. Endnu have Verdens Aarbøger ikke kunnet opvise en Revolution som den franske eller en Demagog som Robespierre, der i Frihedens, Republikens og Menneskehedens Navn rasede, mange Aarhundreder efter en Nero og Caligula, langt værre end begge disse Oldtidens berygtede Tyranner. Robespierre var en Giftyde, der kun kunde fremkomme og trives i saadanne Tider. Ikke blot ved deres Vaabenlykke, men ogsaa ved den forkyndte Frihed, der, som alt Nyt, smigrede Mængden, bragte de franske Armeer Italien og mange andre Lande under deres Herredømme. Men Republiker fremstod og forsvandt som glimrende Stjerneskud, og det varede ikke længe førend de befriede Stater indsaae, at det ikke var saa meget for deres egen, som for Frankriges Skyld, at man havde republicaniseret dem.

Ikke ville vi gjenkalde her i Læserens Erindring bekjendte og lykkeligviis halvglemte Optrin; Republicanismens Misbrug, Mistolkning, Vanslægtning, og romersk Stordaads Travesteren. Det vilde lede os alt for langt bort fra vort Hovedspørgsmaal: har Frankrige bidraget til Verdens Held, eller har det, ved de Grundsætninger, det i de senere Tider fulgte og efter Tingenes Natur, kunnet bidrage dertil?

Den franske Stat befandt sig ved Bonopartes Tilbagevendelse fra Ægypten i en Tilstand af Vanmagt. Dets Armeer vare slagne i Italien under den uduelige Scherer, og dets indere Forvaltning i en slet Forfatning. Med Føie udraabte derfor den tilbagevendte Hærfører: "Hvad har

I gjort af det skjønne Frankrige, som jeg efterlod eder i en saa blomstrende Forfatning?" At den franske Stat, efter at Napoleon havde taget Scepteret, vandt meget i Glands og udvortes Storhed, derom vidne alt for mange Kjendsgjerninger. Rhinforbundets Oprettelse, Louis, Joseph, Jerome Bonapartes Ophøielse paa Hollands, Spaniens, Vestphalens Troner, vare Begivenheder, der forudsatte en Kraft, mageløs i den ældre, og meer end beundringsværdig i Fremtidens Historie. At Frankrige selv fik større indvortes Tryghed, og mange ypperlige offentlige Foranstaltninger, kan ikke nægtes. Men hvorvidt Frankriges virkelige eller tilsyneladende Lykke har været Europas, hvorvidt Cultur, Nationalvel og Oplysning er bleven fremmet i andre Lande ved den franske Stats bestandig tiltagende Glands og Vælde, det maa Kjendsgjerninger vise. At Europa i sine enkelte Dele ikke kan være lykkelig, naar Magten saa at sige befinder sig i en eneste Stats Haand, derom kan der ikke være noget Spørgsmaal. Naar endnu dertil kommer, at denne eneste alvældige Stat erklærer enhver, som ikke er dens Fiendes Uven for sin Fiende, saa bliver det Onde dobbelt stort. At Frankrige i sin Kamp med Engelland ikke saae sig istand til at bekjæmpe denne Magt paa anden Maade, end ved at ville udelukke den fra hele Fastlandet, og tilintetgjøre dens Handel, var en Grundsætning, der, jo ivrigere den franske Regjering fulgte den, desmere maatte bidrage til at forstyrre alle andre Staters Handel, Skibsfart og Financer. Om ogsaa Frankrige selv troede, ved sit Lands naturlige Frugtbarhed og Rigdom paa Hjelpekilder, at kunne udholde en saa passiv Kamp, saa kunde de fleste andre Stater, hvis hele Tilværelse beroede paa deres Handel, dog ikke udholde den, med mindre de vilde gaae tilbage til en Tilstand, som aldeles ikke passede mere til den nærværende Civilisation og Cultur. Det fra saa mange Kanter saa ivrig anbefalede Undværelsessystem, den Travelhed, hvormed Surrogater bleve opfundne, de Decreter, hvorefter engelske Manufacturvarer skulle offentlig brændes og ødelægges, o. s. v., vare Midler, som langtfra ikke opfyldte den tilsigtede Hensigt. Jo mere man i saa Henseende anstrængte sig, desmere forværredes Finantserne, desmere standsedes Handelen, og med den alle Næringsveiene. Disse vare Fastlandssystemets Virkninger

paa de politiske Statslegemer, og dens Sandhed ville end ikke dens største Beundrere kunne nægte.

Fra den videnskabelige Cultur og Oplysning i Europa havde det nye franske System naturligviis ogsaa en saare indgribende Indflydelse. Med det franske Herredømme skulde ogsaa det franske Sprog, ja endog franske Love (Code Napoleon) og Vedtægter indføres i alle betvungne Lande og Provindser, der middelbart eller umiddelbart indlemmede i eller afhængige af den franske Keiserstat, nu sammensmeltedes med dette. Seer man hen til den franske og tydske Litteratur i dette Tidsløb, saa sporer man just ikke de heldigste Virkninger af hint System. Enten det nu var grundet eller ugrundet Frygt, nok er det, intet synderlig frimodigt Skrift kom for Lyset; selv Staternes vigtigste Anliggender bleve uberørte. Derimod udkom i Overflødighed Lovtaler og Smigerskrifter, som endog overgik dem, Ludvig XIVs Tidsalder fremavlede, og jo mere man i Skrifter forsikkrede Verden om at den levede i en Augusts Tidsalder, desmere overbeviste den daglige Erfaring den om det Modsatte. Gravens Taushed herskede i Litteraturen; hvert Ord var talt, veiet og beregnet. Alle Tunger vare lamme, og næsten skulde man troet, at de havde antaget: "at Himmelens Fugle føre Røsten, og de, som have Vinger, sige det efter."

Jo mere man altsaa søger med Frimodighed, at udfinde de velgjørende Virkninger, som det franske System har havt for Europas Held, desmindre seer man sig istand til at opdage dem.

Kjøbenhavn, d. 19 April 1814. Den 7de dennes ere Ratificationerne af Hs. Majestæts Fredstractat med Storbrittannien blevne udvexlede i Lüttich. (Stats-T.)

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.) 26

Paris (Lutetia Parisiorum), som hele Europas Øine i dette Øieblik er henvendt paa, ligger paa Øer og paa begge Sider af den seilbare Seine under 48° 50′ 14″ Bredde og 20° østlig fra Ferro, (Denne Beliggenhed er at forstaae om Observatoriet, hvorfra de franske Geographer pleie at tælle deres Længdegrader og at forfærdige deres Kort.) 59 Mile fra London, 57 fra Amsterdam,

134 fra Wien, 120 fra Berlin, 100 fra Hamborg og 135 fra Kjøbenhavn. Den er een af de største og folkerigeste Stæder i Europa, og tillige Hovedstaden i Departementet Seine. Den har over 30,000 Huse og Gaarde, der for det meste ere høie, store og af Steen, og deriblandt mange prægtige Palladser, men kun faa brede og lige Gader. Indbyggernes Tal, som ellers altid regnedes for 7 til 800,000 Sjele, beløber sig, efter den nyeste Tælling, kun til 500,000, hvoriblandt 86,936 Personer, der nyde Almisse eller offentlig Understøttelse. Gadernes Tal er 875 og de offentlige Pladses 41. Luften i det Indre er ikke sund; ogsaa er her Mangel paa godt færsk Vand. Blandt Palladserne og de offentlige Pladse ere følgende mærkelige: 1) Louvre, (nu Palais des sciences et des arts) et af Franz I, Henrich II og Ludvig XIV bygt, men ikke ganske fuldendt, Pallads. Allerede under Kongernes Regjering var her en Samling af mange kostbare Malerier, men som siden Revolutionen er bleven overordentlig forøget og nu fører Navn af Museum Napoleon. Man finder her over 1000 Malerier af den franske og italienske Skole, 250 Stykker Statuer og kostbare Oldtidsminder af Marmor, og 450 Tegninger af de største Mestere, som er en Deel af den af 2000 Tegninger bestaaende store Samling. En betydelig Deel deraf have de franske Generaler hentet fra Tydskland og Italien. 2) Tuilleriernes Pallads, hvor Napoleon pleiede at residere, naar han opholdt sig i Paris. Catharine af Medicis lod begynde med sammes Bygning 1564, og Henrich IV fuldendte den i Aaret 1600. Det er vel ved et Gallerie forenet med Louvre, men dog en Bygning for sig selv med fortreffelige Haver. Paa Tuilleriernes Plads ligeover for stod tilforn Ludvig XV Billedstøtte, men den blev i Revolutionen ødelagt. Paa denne Plads blev Ludvig XVI guillotineret. 3) Palladset Luxembourg (ogsaa Orleans), som i nyere Tider kaldtes Palais du Sénat conservateur. Henrich den Fjerdes anden Gemalinde, Maria de Medicis, lod det prægtigen opføre, og bestemte det til sit Enkesæde. I Aaret 1779 forærede Ludvig XVI samme til sin ældste Broder, Greven af Provence. I Revolutionen boede Directoriet her. 4) Palais royal med sine Haver. Det blev bygt af Cardinal Richelieu, som forærede Ludvig XIII det, og Ludvig XV forærede det igjen til Hertugen af Orleans. Denne besad det indtil Revolutionen. Det var i de Dage en Samlingsplads for alle Doblere, Ryggesløse og Ultra-Revolutionaires. 5) Place de victoires med General Desaix's Monument. 6) Place Vandome med den af 450 erobrede Canoner støbte, 135 Fod 7 T. høie, 12 Fod i Diameter, og paa Skaftet med 276 Plader eller Basreliefer prydede Colonne d'Austerlitz med Napoleons 10 Fod høie og 4000 Pund veiende Statue af støbt Kobber. 6) Place de Vosges med Hautpoults Statue. 7) Sex fortreffelige Broer, hvoriblandt Pont d'Austerlitz og de Jena; paa Pont neuf staaer en 180 Fod høi Obelisk til Erindring om Jena og Weichsel Feldttogene; paa Pont de la Concorde, Generalerne St. Hilaires, Espagnes, Lasalles, Lapisses, Cervonis, Colberts, Lacours, Hervos Statuer, hvilke Generaler alle døde Heltens Død. 8) Den erkebispelige Domkirke Notre Dame; den er af gothisk Bygningsmaade, stor og prægtig, meget gammel og især berømt af Napoleon Bonapartes Krøning d. 2 Dec. 1804. 9) Temple, en gammel Bygning, der tilhørte Johanniterordenen, men som under Revolutionen tjente til Fængsel, og hvori Ludvig XVI og hans Dronning sadde som Fanger indtil deres Henrettelse. 10) Salpetriere, en fortreffelig Indretning for Hittebørn, forrykte, vanartede eller fattige Qvinder, hvilken Bygning ligeledes tjente til at gjemme Fanger. 11) Hallerne, hvor de bedste Fødevarer i Paris sælges, med de i Revolutionshistorien saa berygtede Dames des Halles. 12) Institutet for Blinde, hvori findes 300 Blinde, og som er forenet med en Læreanstalt for unge Blinde. 13) National-Institutet for Døvstumme i Forstaden St. Jaques. 14) Sytten Hospitaler for alle Slags Sygdomme, hvoriblandt det store Hospice de l'humanité, som ofte optog 30,000 Syge i eet Aar, Hospice de la maternité, hvori aarlig forløses 2—4000 Fruentimmer og dannes 200 Jordemødre, Invalidernes Hospital, der i de sidste Aar har været meget besøgt (med et Bibliothek, der indbefatter 20,000 Bind). 15) Det franske Pantheon, fordum St. Genoveva (bestemt til Begravelse for Senatorer, Ministere, Stordignitarier og Rigsmarschaller). 16) Det i Aaret 1777 oprettede Laanehuus. 17) Det Keiserlige Bibliothek, med 400,000 Bind og 100,000 Haand-

skrifter i orientalske og andre Sprog; en Kobber-samling af 5000 Bind deelt i 12 Classer; Bibliotheket er forbunden med en Special-Skole, hvori underviises i Persisk, Malaisk, Arabisk, Tyrkisk, Tatarisk og Nygræsk. 18) College impérial de France, hvoraf 17 Professorer give Underviisning i Mathematik, Physik, Lægevidenskaben, Anatomie, Chemie, Naturhistorie, Natur- og Folkeret, Historie, Moral, Poesie, Litteratur, døde og levende Sprog. 19) Lycæum, som er opstaaet af Universitetet, med 12 Professorer. 20) Tre Centralskoler, en ved Pantheon og en anden, des quatre nations kaldet, i det forrige Collegium du Plessis, og et tredie i det forrige Jesuiternes Collegium, fremdeles 46 Secundærskoler. 21) Ecole d'Economie rurale veterinaire d'Alfort med 6 Professorer. 22) Det naturhistoriske Museum med en riig botanisk Have og et Menagerie. 23) Museum Napoleon i 8 Sahle. 24) Museum for de franske Oldsager. 25) Museum de Mines, med en stor Mineralsamling. 26) Nationalskolen for Bygningskonsten. 27) Specialskolen for Malerie- og Billedhuggerkonst. 28) En Ecole de dessin, hvori Børn, der ville lære et Haandværk, underviises frit. 29) Det musicalske Conservatorium (conservat. de musique), hvor 115 af de fortrinligste Konstnere ere ansatte som Lærere og 600 Elever nyde fri Undervisning. 30) Det for hele Europa høist vigtige Bureau de longitude, der aarlig udgiver Bogen la connaissance de tems, og staaer i Correspondence med alle Observatorier, saavel i som uden for Frankrige. 31) 8 Theatre, hvoriblandt den Keiserlige Opera, Theatre Louvois, Vaudeville-Theatret, Opera buffa eller Theater Favart. 32) Det høistvigtige Nationalinstitut, som ogsaa tæller udenlandske Lærde blandt sine Medlemmer, er deelt i 4 Classer. Den 1ste sysselsætter sig med de physiske og mathematiske Videnskaber, den 2den med det franske Sprog og den franske Litteratur; den 3die med Historie og gammel Litteratur, den 4de endelig med de skjønne Konster og Videnskaber. Foruden dette hele Riget tilhørende Institut 33) collége de etudians en médicine, Societé médicale d'émulation, Societé d'encouragement pour l'industrie nationale (der 1809 uddeelte for 60,000 Fr. Præmier), Societé académique des sciences, Societé acad. de med., Socit. de pharmacie, Agerdyrkningsselskab for Seinedep. — (Fortsættes.)

Historisk Kronike.

(Fortsat.)

Martii.

D. 16de. En russisk italiensk Legion ankommer til Schweiz, for at støde til F. M. Bubnas Corps. — Marschal Victor og General Grouchy indbringes saarede til Paris. — Fienden forlader den hiinsidige Forstad af Nogent (egentlig Nogent-sur-Seine, 15½ O. for Paris) som besættes af de Würtembergske Tropper. En Skibsbroe slaaes over Seine, for at lade det Würtemb. Armeecorps gaae derover, men i det samme ankommer en Befaling fra Hovedqvarteret, at indskrænke sig til at gaae forsvarsviis frem. Brigaden Misani bliver i Nogent, og de øvrige Tropper sætte sig i Bevægelse mod Troyes. — I Lausanne ankomme 2 Bataill. af den tydske Legion hver paa 800 Mand, paa deres Vei til Genf, og endnu 2 Regimenter af Cavallerie, paa 8000 M. i engelsk Sold ventes. — En Reisende træffer 5 Mile fra Lyon, Fortropperne af den østerrigske Armee, som 40 til 50,000 M. stærk, rykker frem mod denne Stad.

D. 17de. Keiser Alexanders Brødre, Storfyrsterne Michael og Nikolaus, gaae igjennem Carlsruhe til Armeen. — En Deel af den Russ. ital. Legion marscherer over Stein til Genf.

D. 18de. Congressen i Chatillon fortsætter sine Forhandlinger. — Grev Moltke, Kgl. dansk Minister ankommer til Hovedqvarteret. — Monsieur, Greven af Artois, ankommer til Nancy (Hovedst. i det forrige Lothringen, 72 Mile fra Paris med 20,000 Indb.) Et Detachement Cavallerie sendes ham i Møde af Gener. Gouverneuren Alopæus, paa Gouvernementets Grændser, for at tjene ham som Æresvagt. Prindsen tager ind i Forstaden St. Succurs Kirke (berømt af Kong Stanislaus, som har ladet den bygge, og som tillige med sin Gemalinde, Moder til Dronningen af Frankrige, ligger begraven her). Han modtages af Gener. Gouverneuren, der forestiller ham Deputationen fra Staden. Prindsen besvarer Formanden Hr. Migues Tale, og siger at Kongen, hans Broder, ønsker at ende deres Lidelser og gjøre de Franske til et Folk af Brødre. Udraabet: Grev Artois leve, gjenlyder, og Prindsen tager ind til Gener. Gouverneuren, hvor han spiser til Middag i Selskab med Gen. Wittgenstein og andre

russ. og preuss. Generaler. — 2000 Bayerske Tropper marschere igjennem Schafhausen til Genf.

D. 19de. Over 5000 M. Bayerske og ungersk Infanterie drage igjennem Basel, og man venter at endnu 80,000 tydske Tropper ville her og i denne Egn gaae over Rhinen.

D. 21de. Fæstningen Befort capitulerer. — Prindsen af Hessen Homburg rykker ind i Lyon (næst Paris den betydeligste Stad i Frankrige, 66½ M. fra Paris, med 7000 Huse og 150,000 Indb.; før Revolutionen anslog man Værdien af de herfra aarlig udgaaende Varer til 10 Mill. Rigsd.)

D. 22de. Fredsunderhandlingerne i Chatillon afbrydes, og fra nu af gaae de Depecher, der afferdiges af Lord Castlereagh, ikke mere igjennem Frankrige, men over Holland. Som Aarsag til Underhandlingernes Afbrydelse angives fra de Allieredes Side: at de franske Befuldmægtigede foreslog en Vaabenstilstand, og tilbød sig at overgive de Fæstninger, Frankrige skulde afstaae, men under den Betingelse, at de krigerske Operationer skulde ophøre, hvilket de forbundne Magter ikke kunde indrømme; at nogle partielle Fordele omstemte de franske Underhandlingers Caracteer, og at der forløb 14 Dage inden der fra fransk Side kom noget Svar paa den af de Allierede foreslagne Præliminærtractat; at endelig d. 15de Martii, den yderste Termin, fremlagde de franske Befuldmægtigede et Forslag, efter hvilket den franske Regjering vil vedblive at herske over Nationer, som ikke Aarhundreder formaae at sammensmelte med det franske Folk. — Rheims *) tages med Storm af de

*) Rheims, et af de ældste og berømteste Stæder i Frankrige, ligger paa en Slætte, som paa en Strækning af 2 til 3 Mile er omgiven med smaa Bierge, paa hvis Skraaninger den fortræffeligste Viin voxer. Paa Toppen voxer noget Krat. Murene ere en god Miil i Omfang, og den lille Flod Vesnes skyller tildeels op til dem. Det har et i Aaret 1547 stiftet Universitet. Den herværende Erkebisp var fordum Hertug og Pair af Frankrige, den pavelige Stoels fødte Legat og Primas af Gallien. Han havde den Ret, at krone Kongerne; hans Indkomster beløb sig aarligen til 50,000 Livres. Blandt Kirkerne udmærker den bispelige Domkirke sig, især ved sin prægtige Portal. I samme bleve de franske Konger salvede og kronede af Erkebispen for Hoialteret. Ikke umærkeligt er det, at den russiske Keiser

Allierede. — I London indløber Depecher fra Lord Wellington, hvori han beretter, at Soult har trukket sig tilbage fra Tarbes, og at Engellænderne have besat denne Stad og dens Omegn. Begge Hæres Størrelse i Slaget ved Orthes angives af Lord Barthurst for 40,000 M. Engellændernes Tab i dette Slag anslaaes til 2600, Soults til 6000, og 12,000 franske Conscriberede berettes at være vendte tilbage til deres Hjem. — Parlamentet forsamles igjen første Gang. — Napoleon vægrer sig ved at antage det Slag, der tilbydes ham, trækker sig over Aube tilbage, og tager sin Retning mod Vitry og St. Dizier.

D. 23de. Den russ. Gener. Chelikoff tager efter en Seier ved Vitry 2300 Fanger og 20 Canoner.

D. 24de. Kronprindsen af Würtemberg tilfegter sig foran Sezanne en Seir, og tager 13 Canoner og 5000 Fanger.

D. 25de. Ved Vitry forefalder en hidsig Fægtning, hvori Marschallerne Mortiers og Marmonts Corps og hele General Pactods Division blive slagne. Af hele denne franske Armee, som havde til Hensigt at forene sig med Napoleons Armee, blive kun 30,000 Mand tilbage. — En Kamp imellem Arcis sur Aube og Fére Champenoise, som har varet fra d. 20de, endes til de Allieredes Forbeel; og 80 Canoner og 10,000 Fanger, hvoriblandt 9 Generaler, ere Frugten af Seiren.

D. 26de. Kronprindsen af Sverrig afgaaer fra Lüttich, efterat næsten alle under hans Befa-

et Aar efter at Napoleon sad i Moscau, befinder sig i de franske Regenters Kroningsstad: noget, som den dristigste Phantasie ikke havde vovet at tænke. Domkirkens Skat indbefatter det med Guldblik og Ædelstene rigt besatte Evangelium, hvorpaa Kongerne aflagte Eed. I den berømte Benedictinerordens Kirke gjemmes den navnkundige Olieflaske (Ampulla Rhemensis), som 496, da Chlodovig den Første lod sig døbe af Biskop Remigius, skal være bragt af en Due fra Himlen. Hver Gang en Konge af Frankrige skulde krones, blev noget deraf taget og blandet i den sædvanlige Salveolie. Man finder her endnu forskjellige Levninger af Antiqviteter. Indbyggerne handle med Viin, Peberkager, uldne og Silkestoffer. Staden er ikke folkerig; der voxer Græs i alle Gader.

ling staaende Tropper ere brudte op til Nederlandene og Frankrige.

D. 30te. Et blodigt Slag forefalder paa Montmartres Høie i Nærheden af Paris, hvor Marschallerne Marmont og Mortier ere stærkt forskandsede og forsynede med en stor Mængde Skyts af svær Caliber. Ilden fortsættes med Heftighed fra Kl. 6 om Morgenen til $3\frac{1}{2}$ om Eftermiddagen. Fienden fordrives og fratages 110 til 120 Canoner, skjøndt disse Fordele koste de Allierede meget. Marschallerne capitulere og faae Tilladelse til at trække sig tilbage med Levningerne af deres Corps. Feldtm. Blücher gjennemrider, under Slaget, Rækkerne og raaber: "Børn, henter mig vor Vogn!" (en Hentydning paa den Triumphvogn, Bonaparte 1806 lod bringe fra Berlin til Paris). — Hertuginden af Oldenborg, Keiser Alexanders Søster, ankommer i en Kongelig Vogn, som var sendt hende i Møde, til London, hvor man har leiet for hende et Pallads paa et halvt Aar.

D. 31te (om Morgenen). Keiser Alexander og Kongen af Preussen, ledsagede af Storfyrste Constantin og Fyrsten af Schwarzenberg, holde, i Spidsen for Colonnen, deres Indtog i Paris, og modtages af en Deputation fra Senatet med Talleyrand i Spidsen, under en uhyre Mængde Folks Udraab: "Leve de forenede Souverainer! Fred! Fred!" etc. De indrykkende Tropper bestaae af Fodfolk, et talrigt Rytterie og et Artillerietrain. Fodfolket marscherer 30 og Rytteriet 15 Mand høit. Souverainerne tage Plads paa høire Side og i Midten af Indgangen til de elysæiske Marker, hvor Tropperne defilere i mere end 6 Timer forbi dem. En anden betydelig Colonne defilerer paa samme Tid over de ydre Boulevards langs Parises Mure, for at drage i Cantonneringsqvarteer i Omegnen. — Keiser Alexander udnævner Overgeneral Baron v. Sacken til Militairgouverneur i Paris. Keiseren af Rusland residerer i Palladset Bourbon i de elysæiske Marker, Kongen af Preussen i Hotel Villeroi. — Keiseren udsteder (om Eftermiddagen Kl. 3) en Proclamation til Pariserne, hvori erklæres: at om end Fredsbetingelser krævede stærkere Garantier, da det kom an paa, at tæmme Bonapartes Ærgjerrighed, maa samme nu dog være gunstigere, naar Frankrige selv, ved at vende tilbage til en viis Regjering, er Borgen for en saadan Rolighedstilstand; at de allierede Souverainer ikke mere ville underhandle med Bonaparte eller nogensomheist af hans Familie; at de ville respectere Frankriges Heelhed, saaledes som det var under sine retmæssige Konger; at de altid erkjende den Grundsætning, at Europas Lykke kræver, at Frankrige maa være stort og stærkt; at de ville erkjende og garantere den Forfatning, Frankrige selv giver sig; at Senatet derfor opfordres til at udnævne en midlertidig Regjering, som kan sørge for Forvaltningernes Tarv og forberede en for det franske Folk passende Constitution. — Gr. v. Nesselrode opfordrer, i Keiserens Navn, Politiepræfecten Bar. Pasqvier til at løslade to af Coulommiers Indvaanere, der ere blevne heftede fordi de have forhindret, at her i deres Sogn blev skudt paa de Allierede, og forlanger ligeledes at de, som have været arresterede paa Grund af deres Hengivenhed for deres forrige og retmæssige Beherskere, skulle frigives. — Politiepræfecten, og Præfecten i Seinedep. underrette i opslagne Placater Indbyggerne om hvad der er forefaldet, og opmuntrer dem at holde sig stille og rolige, og vise den gode Aand, der altid har udmærket dem. — Om Aftenen sees en uhyre Mængde Mennesker af alle Stænder og begge Kjøn blande sig paa alle Gader, Pladse og Spadseregange med de russ., østerr., preuss., bayerske og würtemb. Officierer og Soldater. Man hører fra mange Steder Udraabet: leve Kongen! Leve Ludvig XVIII!" Mange Parisere have fæstet den hvide Cocarde paa Hattene, og lade i det de spadsere bære den hvide Fane foran sig. En stor Deel samle sig paa Vandomepladsen, og ere ifærd med at omstyrte Napoleons Billedstøtte.

April.

Den 1ste. Senatet, under Talleyrands Forsæde erklærer Napoleon afsat fra Tronen og Ludvig XVIII udraabt til Konge. — Ilbude afsendes med denne Beslutning til alle Chefer for enkelte Armeecorps, og til alle Commandanter i de beleirede eller blokerede Fæstninger med det Tillæg, at de, hvis de endnu vedblive at vise Modstand eller modtage Befaling fra Boneparte, skulle de ansees for Oprørere og dømmes efter de franske Loves Strænghed.

Kjøbenhavns Børs d. 19 April. Cours. Altona à vista 450, London $15\frac{1}{8}$ Rbdlr., Amsterdam 425, Spec. 475. — Specier solgtes til 28 a 29 Rbmk., for Committeesedler blev givet $68\frac{1}{2}$ pr. 100.

Nyeste Post-Efterretninger.

(Af Lübecker Correspondent.)

Det var d. 1ste April om Aftenen Kl. 9½ at Senatet i Paris ved en høitidelig Beslutning erklærede Napoleon afsat fra Tronen. Blandt Underskrifterne finder man: Marschal Serurier, og Greverne Garat, Gregoire, Barthelemy, Bertholet o. a. Til Hærene har Senatet udstedt en Adresse, for at opfordre dem til at ile Fædrenelandet til Hjelp. At Augereau er gaaet over med sin Hær, vil man snart faae noiere Efterretning om. Den i Paris oprettede provisoriske Regjering bestaaer af: Talleyrand, Beurnonville, Abbé Montisqiou, d'Arbert og Jokourt. De Optrin, der gik foran denne store Begivenhed, ere i Korthed følgende: Efter Slaget ved Laon marscherede Napoleon med sin Garde og Neys Corps mod Arcis, og lod Marmonts og Mortiers Corps for General Blücher. Da han ved Arcis traf Fyrst Schwarzenberg, gik han med Tab af Cavallerie igjen tilbage over Aube og drog mod Vitry, i det han meldte Keiserinden, at han nærmede sig Marne og sine Fæstninger, for at bortdrage de Allierede fra Paris. Som det synes vilde han omgaae den Schwarzenbergske Armee ved Brienne, medens Marmont og Mortier havde Befaling at marschere mod hans Fronte og ved Aube. Den allierede Armee fulgte ham til Vitry, men derfra sendte den kun Winzingerodes Cavallerie efter ham, og vendte igjen vestlig tilbage mod Paris. Blücher rykkede imidlertid frem fra Chalons, styrtede sig, understøttet af den fra Sønden fremrykkende General Wrede og Kronpr. af Würtemb., imellem Vertus og Vatry paa det mackdonaldske Corps, anrettede et skrækkeligt Nederlag, hvorved Pactods Division og en anden bleve saa aldeles tilintetgjorte, at ikke en Mand undkom. Ved Fere Champenoise stødte Storarmeen, anført af Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen, paa de allerede af Yorck og v. Sacken forfulgte Corps under Marmont og Mortier. Begge disse bleve slagne med et Tab af 9000 Fanger og 64 Canoner, og i det de trak sig mod Paris, forfulgte af den allierede Armee. Da Napoleon saae, at den sidste ikke fulgte ham, vilde han d. 27de komme Paris til Hjelp, men Winzingerode, forenet med Wahlen, forstyrrede med 12,000 Mand Cavallerie ganske hans Samfærsler. Hvad der i Slaget d. 30te forefaldt og siden paafulgte, have vi allerede meldt. Keiserinden begav sig med sin Søn til Orleans (30 Mile fra Paris). Levningerne af den slagne Armee skal have trukket sig til Bretagne, hvor der er udbrudt Oprør. Blot den russ. og preuss. Garde er i Paris, og indqvarteret i Casserner. Keiser Franz ventedes hvert Øieblik. Napoleon, der i det Hele endnu skal have 60,000 Mand, staaer nu imellem Melun og Orleans. De sidste Efterretninger fra ham, gaae til den 28de Martii. I Fægtningerne ved Arcis sur Aube skal der være skudt en Hest under ham. Den 24de havde han sit Hovedqvarteer i Vatry mellem Arcis og Chalons. D. 27de var han rykket frem mod St. Dizier, og man venter ved hans Hær store Slag og Begivenheder. --- I Følge de nyeste Efterretninger fra Genf af 27 Martii have de Franske rømmet Fortet L'Ecluse og overgivet det til Østerrigerne, og hele Landet Gex er nu i Østerrigernes Hænder. Genf er ganske blottet for østerrigske Tropper, der tilligemed hele Rytteriet fra Landet Gex og den nylig ankomne tydske Legion er brudt op. Allerede d. 25de og 26de forefaldt, efter at de Franske havde trukket til sig Avantgarden af et italiensk Troppecorps paa 80 0 Mand, der er kommen til deres Forstærkning, en hidsig Fægtning ved Genf. --- Det stadfæstes, at Kongen af Neapel skal have Overcommandoen over samtlige østerrigske, neapolitanske og brittiske Tropper i Italien. De Allieredes Forpost skal allerede staae paa hiin Side Firenzuolo ikke langt fra Piacenza. --- Maubeuge i Belgien beskydes af General Borstell, og han skal allerede have Udværkerne inde. --- Fra Antverpen fordrives endeel af de fattigere Indbyggere, og disse tage deres Tilflugt til Brüssel ꝛc. Fra Luxembourg har Besætningen d. 8, 15 og 18de f. M. gjort Udfald, hvoraf det første og sidste vare betydelige. I Hovedqvarteret Pinneberg er d. 6 April udstedt en Parolbefaling, hvori klages over, at Fienden paa den meest uhørte Maade brænder og skiænder, og at han ved Haarburg nylig har brændt 7 Landsbyer efter hinanden. Overgeneral Gr. Benningsen befaler paa Grund heraf, at i Fremtiden alle de, der gjøre sig skyldige i Mordbrand og komme i Fangenskab, skulle, uden Persons Anseelse, paa Stedet behandles, ikke som Krigsfanger, men som Mordbrændere. --- Kong Ferdinand VII skal den 17de f. M. være ankommen til Madrid. Den hele spanske Krigsmagt bestaaer nu af 184,152 Mand og 17,446 Heste, nemlig 155,609 Mand Inf. og 21,705 Mand Cavall. Fortet Laredo har overgivet sig til Spanierne. --- I Spanien skal der være Partier, der ere meget forbittrede paa hinanden, hvortil den af Cortes udkastede nye Constitution skal have givet Anledning. Nogle ville have et indskrænket, andre et uindskrænket Monarkie. I Portugal er det bleven forbudet at trykke noget desangaaende. --- Den franske Garnison, under General Miollis, har rømmet Engelsbourg, og begiver sig, i Følge Capitulationen, til Frankrige. Man var i Rom i færd med at foranstalte en Illumination d. 20de og 21de i Anledning af Pavens Kroningsdag. Engelske og neapolitanske Tropper ventedes der. --- Fienden har rømmet Gent.

Et med Estaffet ankommen Tillæg til Lübecker Avis beretter følgende: Hvor Napoleon er vides ikke. Han dækker sig ved Frem- og Tilbagemarscher. Hans Plan skal det have været, at bemægtige sig den østerrigske Keiser, hvilket i Tide blev opdaget. --- I Oprabuset bleve Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen modtagne med de lydeligste Fryderaab.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 33.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 23 April 1814.

Kongeligt aabent Brev.

Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken og Oldenborg;

Til samtlige Embedsmænd og øvrige Indbyggere i Norge!

Den Stilling, hvori Danmark og Norge, ved Slutningen af det sidstforløbne Aar, befandt sig, gjorde Os som Landsfader til Pligt, at frasige Os det eene af Vore Tvillingriger, for at forebygge begges Undergang. Fredstractaten i Kiel, af 14 Jan. d. A., var en Følge heraf. Ved denne gave Vi det høitidelige Løfte, som aldrig fra Vor Side er, eller skal blive, svegct: at afstaae alle Vore Rettigheder til Norge; samt: at beskikke Commissarier til at overlevere dette Riges Fæstninger, faste Pladser, offentlige Casser, og Domainer, til de af Hs. Maj. Kongen af Sverrig dertil udnævnte Befuldmægtigede.

Vi paalagde derfor Norges daværende Statholder, Hans Høihed Prinds Christian Frederik af Danmark, i Vort Navn at udføre, hvad Vi saaledes havde forpligtet Os til. Vi meddeelte Ham de meest bestemte Forholdsregler, og tilstillede Ham, under 19de Jan. d. A. Vor Kongelige Fuldmagt for de Mænd, som af Ham skulde udnævnes til, i denne Henseende, at besørge Freds-Tractatens punctlige Opfyldelse. Vi løste derpaa samtlige Norges Indbyggere fra deres Troskabs-Eed til Os, og indskjærpede dem de Pligter, hvilke de herefter maatte skylde Kongen af Sverrig.

Med dyb Bekymring have Vi erfaret, at Vor nærmeste elskede Frænde, til Hvem Vi med uindskrænket Tillid fortroede Norges Bestyrelse, istedet for at efterkomme de Ham af Os tillagde Befalinger, har vovet: at tilsidesætte dem, og derimod, at erklære Riget Norge som uafhængigt, og Sig som dettes Regent; at nægte al Overleverelse af hvad Hs. Maj. Kongen af Sverrig efter Fredstractaten havde Ret til at paaligne, og endeligen: med Magt har sat sig i Besiddelse af Vore Krigsskibe som befandtes i de norske Havne, befalet andet Flag end det danske heiset paa samme, og belagt deres Førere, Vore Tjenere, med Arrest.

Som Vi, efter den af Os samtykte Fredstractat af 14 Januari d. A., og efter at have afstaaet Vore Rettigheder til Norge, ikke erkjende og ikke ville erkjende anden Myndighed i dette Rige, end Hs. Maj. Kongen af Sverrigs, saa kunne Vi ei heller anderledes end med allerhøiste Mishag ansee, hvad der, tvertimod bemeldte Tractat og Vore udtrykkelige Befalinger, sammesteds er foregaaet; og det saameget mere, som enhver af Os forordnet Embedsmand, fra den høieste til den laveste, ligesom enhver anden Vor Undersaat, i Norge, ikkun under det Vilkaar er bleven fritagen for den Eed og Pligt han stod i til Os: at Freds-Tractatens Betingelser, for saavidt Ham maatte vedkomme, nøiagtigen skulde opfyldes.

Ved at kundgjøre dette, forbyde Vi tillige enhver af Os forordnet Embedsmand i Norge, at

modtage eller beholde noget Embede i bemeldte Rige, under dets nærværende Stilling. Vi hjemkalde dernæst alle de Embedsmænd i Riget Norge, som der ikke ere fødte, og som erkjende Danmark eller noget af de dertil hørende Lande for deres Fødeland; og paalægge dem, inden 4 Uger fra den Tid da dette Vort aabne Brev er blevet dem bekjendt, at vende tilbage; under Tab af Vor Hyldest og Naade, samt af alle de Rettigheder, Fordele og Benaadninger dem, som Danmarks indfødte Undersaatter, ere tillagde eller kunde tilkomme.

Skrevet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, d. 18 April 1814.

Frederik R.

Kaas.

Cold. Bülow. Monrad. Örsted. Berner. Lassen.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

34.

"Velkommen, Mikel Væver! har han der mit blaastribede Dynevaar?" hvad skal han have for Alen?" — "Ja, Madamen faaer at have det for 3 Rdlr. Alen, skiønt det er fiint og bredt." — "Ih, Gud bevare os — jeg har i de gode Tider kun givet ham 24 ß." — "O ja, det skal hun faae det for endnu; her er 36 Alen, bliver ialt 9 Rdlr. Men jeg vil ingen Penge have. Madamen er saa god at lade mig faae nogle Pund Smør à 12 ß., nogle Pund Flesk à 16 ß., et Par Lispd. Brød à 2 Mk., en Skjeppe Malt à 2 Mk., saa er jeg endda fornøiet, og saadan var Prisen, da jeg fik i Væverløn 24 ß." — "Nei, nei!" sagde Madamen: "saa vil jeg hellere give ham de 3 Rdlr." Hun gik ind, talte Pengene, og leverede ham. Men Mikkel sagde: Ja, enhver skal have noget for sit: See der, vær saa god og flye vor Præst disse 3 Rdlr., og beed ham, at han vil tage til Takke dermed som Offer for 2 Gange. Tilforn gav jeg kun 24 ß.; men da jeg nu seer, at Præstequinden er resonlig, saa skal hendes Mand og have skikkeligt; men havde hun nu qvittet meget af, saa kan skee jeg ganske havde glemt hendes Mand. Men, Madam! der er 12 Rdlr., vær saa god nu at lade mig faae saa meget Smør og Flesk, som hun vil unde mig — er hun kurant, saa skal

jeg nok igjen med Sækketøiet være reputeerlig, saa vi nok skal blive alliant med hverandre.

(Indsendt.)

Paa min Jord, beliggende strax uden for Byen, er bleven udført en saa stor Mængde Renovation, at, efter det er bleven spredet og udjevnet, er der et Lag af omtrent et Qvarteer sammenbrændt Gadeskarn paa den. I et saaledes til Upligt gjødet Jord, tør jeg ei saae Sæd; thi den vil lægge sig, ei heller lægge Kartofler; thi de ville faae Smag efter Gjødningen. Mit Ønske var at erfare gjennem dette Blad, hvorledes et sligt overgjødet Stykke Jord passende benyttes i en tre til fire Aar, indtil den havde tabt sin Geilhed. Til Sellerier, Kaal og andre Havesager, var den meest beqvem, men det ønsker jeg ei, da jeg holder mange Kreature af Heste og Køer, og har Jorden fornemmelig for Foringens Skyld. Man har derfor tilraadet mig at saae Vikkehavre i Jorden og afslaae grønt, eller at saae Vikker, Ærter, Havre, Byg og Klever tilsammen i Jorden, som vilde give en stor Mængde Foder grønt at afhugge. Den Kyndiges Formening til min og fleres Underretning, som er i lignende Casus, udbedes snart, da Foraarsarbeidet skal begynde.

Til fælleds Brug for Beboerne i en Bondebye skal en stor Bagerovn bygges. De sædvanlige Bagerovne formenes at være for høie, og der burde anbringes Trækrør til at fordele Heden lige i hele Ovnen. Vel har jeg seet i en trykt Bog Tegning til en saadan Ovn, men jeg ønskede gjerne at kjende saadanne lave Ovne med Træk, og som man vil paastaae, at man kan bage med den fjerde Deel af Brændsel ved allerede gjort Erfaring. Den fordeelagtigste Construction af en stor Bagerovn, var altsaa min ydmygste Begjering at erfare, og Meddelelser givne i dette Blad, eller indleverede til Skilderiets Udgiver under Forsegling, med Udskrivt: Bagerovn. Jeg veed der gives Bagermestere i Kjøbenhavn, som have meget vel indrettede Bagerovne til Besparing af Ildebrand; de vilde meget forbinde mig ved at opgive mig deres Addresse; ligeledes gives der tilvisse flere af Stadens lærde og oplyste Mænd, som have tænkt over denne Gjenstand; deres Formening udbedes, og om deres Tid ei tillader skriftlig at forklare

dem berøver, da at opgive deres Navn og Bopæl, thi i Slutningen af Maaneden kommer jeg til Byen, og skal da give mig den Frihed at hilse paa de Mænd, som behageligen vilde interessere sig for den Gjenstand, som jeg anseer for et ikke uvigtigt National-Anliggende.

(Indsendt.)

En Ynder af Land- og Jorddyrken eier en næsten 100aarig naturfilosofisk og økonomisk Afhandling, af en brav dansk Mand forfattet, deels over Jordens Dyrkning, især Gjødningens Nytte, Frembringelse og Forøgelse m. m., som leder til Ideer og skjønne Betragtninger over Naturen og dens Virkninger, samt en behagelig Læsning over flere interessante og vigtige Materier af høiere Værd. — Skulde hiin Jorddyrker eller Bruger i Kjøbenhavns Skilderie No. 21 for d. A., eller nogen Anden ønske læse dette Skrivt, bedes Adresse behagelig opgivet i Adelgaden No. 211 2den Sal til Gaarden Eftermiddag 4—6, Døren tilhøire.

Det har behaget Hr. N. T. Bruun i hans Fortale til Crispins Forvandlinger, at anføre følgende:

"Mesternes Navne synes altsaa at være Borgen for deres Arbeider. Mit underkaster jeg det høistærede Publicum, hvis Stykket med bedre Held end min antagne, men sødtslumrende Markedsdag, gjennem alle de musicalske Cabaler kan bane sig Vei til offentlig Forestilling."

Under to forskjellige Directioner har jeg forelagt samme mine Grunde, hvorfor jeg ønskede at fritages for at componere Musik til ovennævnte Stykke. Hr. N. T. Bruun skylder jeg intet Regnskab. Men han tillade mig det Spørgsmaal: om der ikke kan gives Aarsager nok, til ikke at sætte et Stykke i Musik, uden at Grunden dertil just behøver at være Kabaler? Kan et Stykke ikke være maadeligt, ubetydeligt, ja slet? Kan ikke Componisten væmmes ved platte Ordsprog, gemeen Posponisten... ubelvittighed? Kunne haltende eller langtrukne umusikalske Vers ikke afskrække ham? Have ikke adskillige Componister tilbagesendt Forfatteren hans Stykker? og er det en saa stor Forbrydelse, at man desaarsag bør beskyldes for Kabale? Iøvrigt

anseer jeg det ikke for et saa stort Uheld, at Markedsdagen uden Musik slumrer sødt, da nu adskillige Stykker af samme Forfatter med Musik nyde en sød og salig Søvn.

F. L. Æm. Kunzen.

(Indsendt.)

At Kongens Hauge, endog under sin nærværende saa meget forandrende Form, er en meget behagelig Spadseregang for Stadens Indvaanere, kan vist ingen nægte. Det vilde derfor være meget ønskeligt, at man ogsaa paa den behageligste Tid af Dagen, nemlig tidlig om Morgenen, kunde afbenytte denne Hauge, og at den følgelig blev aabnet Kl. 6 om Morgenen istedet for Kl. 9. Dette vilde især være meget behageligt for mange som Forretninger blot levne nogen Tid i de første Morgentimer.

Bidrag til Dagens Historie.

Paris (Slutning: see forr. No.).

Skjøndt Paris for Videnskabsmanden og den nysgjerrige Reisende unægtelig er den første Stad i Europa, saa staaer den dog med Hensyn til Fabrikker, Manufakturer og Handel, under de fleste andre Europas Hovedstæder, ja er i saa Henseende endog ringere, end mange Stæder i Frankrig selv. Vel gives der neppe nogen Konst eller Haandtering, uden den her udøves og har her sine Værksteder, hvis Kunstprodukter skattes høit for deres smagfulde Arbeide, men disse Kunstnere arbeide hverken saa samlede ikke heller saaledes i det Store, at deres Værksteder kunne fortjene Navn af Fabrikker. I Forhold til Byens Størrelse er det og kun meget lidet af deres Fabrikater, som gaae uden for Byen, og en stor Mængde Fabrik- og Mannufakturvarer indføres fra Frankrigs andre Stæder, som og fra fremmede Lande. Nogle af de vigtigste af deslige Anlæg ere: det gobelinske Tapetmanufactur, hvis Væverstole levere de bekjendte hautelisse og basselisse Tapeter (forskjellige kun deri, at Rendingen (lalisse), staaer ved de førstes Vævning lodret og ved de sidstes vandret). Med dette Anlæg er et fortreffeligt Skarlagens Farverie forbundet. Næst efter dette er Teppemanufakturet, Savonnerie, en

af de fortrinligste Industrie-Indretninger i Paris. Det leverer Gulvtepper af Uld og Silke, som med Hensyn til Farve og Varighed fortjener fuldkommen at sættes ved Siden af de bedste tyrkiske og persiske Tepper, og som, hvad Smag og Tegningens Rigtighed angaaer, langt overgaae dem. Den her værende Speilfabrik polerer og folierer alle dem i St. Gobain og Tour la ville støbte Glas. Den leverer Spile indtil 100 Tommers Høide. Et temmelig betydeligt Klædemanufaktur leverer foruden andre uldne Toier, et Slags meget fiint Klæde, bekjendt i Handelen under Navn af Gobelins, eller Drap de Julienne, som i Styrke, Farve, Glands og Appretur overgaaer det bedste engelske og hollandske Klæde. Blandt de øvrige Haandværkere ere Guld- og Sølvarbeiderne, Juvelererne, Perlestikkerne, Skræderne, og alle Mode-artiklernes mange andre Fabrikantere de talrigste. Her forfærdiges desuden en Mængde Silketøi, Flor, Baand og deslige, samt meget gode Uhre, musikalske, mathematiske og physiske Instrumenter, Galanterievarer, Fajance, Vogne, alle Slags Smaaekram, (Quincaillerieartikler), chirurgiske Instrumenter, Pastelfarver, Saffian, garvet Læder m. m. I Aaret 1798 gaves her 340 Bogtrykkerier, 15 Skrivtstøbere, 15 Skrivtskjærere, 327 Kobberstikkere, 45 Kobbertrykkerier og 3138 Bogbindere. Blandt Bogtrykkerierne udmærker sig især de Didotske Officiner ved deres smagfulde Typer, og især ved de bekjendte Stereotyp-Udgaver af de bedste classiske Skribenteres Værker, hvis bequemme Formater og lette Kjøb har skaffet dem Afsætning over den hele læsende Verden. — Ligesaalidt som Paris udmærker sig som Fabrikstad, ligesaalidt og endnu mindre er den Handelsstad. Vel gjøre den uhyre Concurents af Mennesker, den store Tilforsel af Levnetsmidler, og det mangfoldige Udsalg af allehaande Livets Fornødenheder og Beqvemmeligheder, af en stor Mængde af Indbyggerne, finde deres Underholdning ved Handelen; men disse Handelsmænd ere mere Kræmmere og Detailhandlere, end egentlige Kjøbmænd og Grosshandlere, og deres Forbindelse med fremmede Handelsstæder er stedse ubetydelig i Forhold til Byens Størrelse. Imidlertid boe her mange rige Kapitalister, der tage Deel i Handelsforretningerne i Søestæderne. Forresten forbruger Byen selv de fleste Fabrik og Manufakturvarer, den frembringer, og den betydelige Tilforsel af disse Slags Varer fra fremmede Stæder skeer middelbar over de nærmeste Søe- og Handelsstæder. Vigtigere er Pengehandelen, da Paris er Centrumet for alle Regjeringens Negociationer i dette Fag. Foruden nogle private Banker, er der en stor Nationalbanke og et Assurance-Compagnie. Boghandelen er ligeledes af Vigtighed, og maaskee den eneste egentlige Handelsgreen af nogen Betydenhed, da her gives 455 Boghandlinger, hvoraf nogle ere temmelige store.

Indenlandske Efterretninger.

Den 22de Marts er Overhofmarskal Hauch, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmand, udnævnt til Ordensmarskal i afg. Grev Baudissins Sted. (Coll. Tid.)

Den 9de April er Etatsraad N. L. Bagger i Naade entlediget fra sine Embeder som Politiemester i Kjøbenhavn og Justitiarius i Kjøbenhavns Politieret, samt udnævnt til 3die Borgemester i bemeldte Kjøbenhavn; Etatsraad og General-Auditeur i Sø-Etaten H. Haagen, Ridder af Dannebrogen, til Politiedirecteur for Kjøbenhavn og Justitiarius i Kjøbenhavns Politieret. (S. Bl.)

Under 29de Martii d. A. er udstedt et Kgl. allernaadigst Reglement for det mosaiske Religions-Samfund i Kjøbenhavn, hvis væsentligste Bestemmelser ere følgende: A. Angaaende Repræsentanterne: Det mosaiske Religions-Samfund i Kjøbenhavn, hvorunder saavel den saakaldte høitydske, som den portugisiske Menighed indbefattes, skal fremdeles, som hidtil i de seneste Aar, bestyres af syv Repræsentantere; de tvende ældste Repræsentantere skulle ordentligviis afgaae hvert Aars 2den Januarii, i hvilken Anledning Repræsentanterne i Begyndelsen af hvert Aars December Maaned forhen til det Danske Cancellie skulle indberette, hvilke der efter Tour skulle afgaae, samt i enhvers Sted foreslaae 3 Candidater, blandt hvilke Cancelliet udnævner een; til Repræsentantere bør foreslaaes bekjendte, forstandige og retsindige Mænd, som have fyldt deres 25de Aar og yde Bidrag til Samfundet; det paasees stedse, at der iblandt Repræsentanterne bliver i det mindste een af den saakaldte portugisiske Menighed, og at Fader og Søn, Svigerfader og Svigersøn, saa og 2de Brødre

eller Svogre ikke komme til paa een og samme Tid at have Sæde i Repræsentationen. De, som af Cancelliet udnævnes til Repræsentantere, skulle være pligtige at modtage Udnævnelsen og at vedblive denne Bestilling i eet Aar, i hvilken Tid de ere fritagne for borgerlig militair Tjeneste og borgerlige personelle Tyngder; ligesom og de, der i fulde 6 Aar have fungeret som Repræsentantere, skulle, hvis de ønske det, være fritagne for borgerlig militair Tjeneste i Fremtiden. Repræsentanterne udvælge aarligen en Formand imellem sig selv, som skal sammenkalde dem, naar Forsamling skal holdes. Til ham skulle Vedkommende henvende sig i Henseende til Forretninger, hvilke paaligge Repræsentanterne, og hans Navn skal aarlig tilmeldes Stadens Øvrighed og Domstolene, samt kundgjøres i Aviserne. Samtlige Repræsentantere skulle overlægge de Erklæringer, som Øvrigheden maatte affordre dem; de skulle overlægge og beslutte de Processer, som maatte blive at anlægge i Samfundets Navn; de skulle have hele Menighedens Cassevæsen under dens Bestyrelse, og i Almindelighed med Iver og Kraft tage sig af Samfundets Tarv; de skulle føre en Protocol over deres Forhandlinger, og en Copiebog, hvori indføres alt det der indkommer til dem, Samfundet vedkommende; ligeledes skulle de føre en Regnskabsbog over alle Samfundets Indtægter og Udgivter. Samtlige Protocoller og Bøger skulle være authoriserede af Stadens Magistrat. Hvert Aar, inden Udgangen af Januarii Maaned, skulle Repræsentanterne aflægge et almindeligt og lovformeligt Regnskab over alle Selskabets Indtægter og Udgivter, hvilket Regnskab afleveres til Kjøbenhavns Magistrat, der sørger for, at der i Henseende til dette Regnskab forholdes som med Stadens Regnskaber. Forstanderne for alle iblandt Samfundets Lemmer værende private Selskaber o. s. v. skulle aarlig indsende til Repræsentanterne en Beretning om, hvad de i det forløbne Aar have virket. Alt hvad der vedkommer Religions-Ceremoniellet i Synagogen o. s. v. er aldeles afsondret fra Repræsentanternes Forretninger. — B. Om Menighedens Udgivter, Indtægter og disses Inddrævelsesmaade: Samfundets visse Udgivter, som lade sig beregne, skulle Repræsentanterne indbefatte under et Reglement, som indsendes til det Danske Cancellies Approbation. Samfundets

saavel visse som uvisse Udgivter, udredes af dets almindelige Casse; hvorimod alle de Udgivter, der allene vedkommer Ceremoniellet eller Gudsdyrkelsen i enhver Synagoge bliver at afholde af den enkelte Menigheds Lemmer. I Samfundets almindelige og fælles Casse indflyder, som hidtil, alle frivillige Bidrag, og det manglende reparteres aarlig paa Samfundets Lemmer ved Taxation, hvorimod den ophævede Kjødtaxt fremdeles er afskaffet. Kjøbenhavns Magistrat skal, efter Overlæg med Repræsentanterne, aarligen udnævne trende for Retskaffenhed bekjendte Mænd af Samfundet til Taxationsmænd; hvilke, efter bedste Overbevisning og paa den i D. L. 3 B. 6 Cap. befalede Maade, skulle bestemme, hvad ethvert af Samfundets Lemmer, i Forhold til sin Formue og Næringsvei, i det Aar, bør bidrage til de fælles Udgivters Bestridelse; dog er Magistraten bemyndiget til, enten at nedsætte Taxten eller aldeles at eftergive sammeden, der bliver mærkeligen forarmet. — C. Om Skiftevæsenet. Alle Stærvboer saavel som Opbudsboer og Fallitboer efter Bekjenders af den mosaiske Religion i Kjøbenhavn, behandles herefter af Lands-Overrettens samt Hof- og Stadsrettens Skifte-Commission i Kjøbenhavn. — D. Om Fattigvæsenet. I Henseende til det mosaiske Religionssamfunds Fattigvæsen forholdes der, indtil videre, efter de hidtil gjeldende Regler; dog bør Repræsentanterne inden 6 Maaneder indkomme til det Danske Cancellie med Forslag til sammes forbedrede Indretning, hvorved det især bør tages under Overveielse, hvorvidt det maatte være hensigtssvarende, at bemeldte Fattigvæsen indlemmes under Stadens almindelige Fattigvæsen.

Af Hofkobberstikker Lahdes Tegneøvelser efter Thorvaldsons Figurer, med Vers af Øhlenschlæger, er 2det Hefte udkommen. For de, som allerede ere bekjendte med Tegnekonstens første Grunde, leveres i dette Værk saa smukke Mønstere, som man før hos os ikke har seet Mage til. Enhver, hvis Øie for det Skjønne allerede er dannet, og hvis Følelse vækkes ved Betragtning af smukke Former, vil sikkerlig med Velbehag dvæle ved disse yndige Figurer, og den gode Smags Udbredelse vil vinde derved. Saaledes virker Thorvaldson, uagtet han er fraværende, ikke blot ved den Glorie, som omgiver hans Navn, men ogsaa ved sine Arbeider, til sit Fædernelands Hæderlighed.

Dette 2det Hefte indeholder: Venus med Guldæblet, Charitas ell. Moderkjærlighed, Christi Daab, Prometheus og Minerva. Den poetiske Forklaring, som følger med det sidste Blad, lyder saaledes:

Naturen slavisk kun at efterligne,
Det skjænktes mangen Støvets Søn;
Men skal vi kalde Konsten skjøn,
Saa maa en Guddom Værket signe.
Ej Penselen, ej Meiselen formaaer
At danne Hjertet som det slaaer;
Ej kold Forstanden mægter at beregne
Den Kraft, som Ingen seer, men virker allevegne.
En Elvah maa stærk og stor
Oplive med sin Aand den frosne Klimp af Jord;
Prometheus rane Livets Lue
Til Støvet fra den hvalte Himmelbue.
Da træder først Gudinden ned
Til Kunstens ærefulde Tempel,
Og skjænker Værket, med sit Stempel,
Sin Sjæl, — og sin Udødlighed.

Mariboe d. 15de April. Den 13de April d. A. tabte Mariboe een af sine ældste og agtværdigste Borgere, Hr. Kjøbmand C. Krøyer, som endelig maatte bukke under for en langvarig og haardnakken Brystsvaghed, omtrent 75 Aar gammel. Ved en utrættelig Flid og Virksomhed i sit Kald, ved den strængeste Orden og Nøiagtighed i sine huuslige Sysler, ved en usminket Ærlighed og Oprigtighed imod alle og enhver, ved en usvigelig Ordholdenhed i sine Løfter, ved uden Bram og i det Skjulte at række den beskedne Trængende en hjelpende Haand, ved ædelmodigen med Forskud og Laan at understøtte den stræbsomme og flittige Haandværker — kort — ved sand og ægte christelig Religiøsitet, ved Agt for den offentlige Gudsdyrkelse, saalænge hans Helbred tillod ham at bevaane den, har han erhvervet sig et Navn iblandt os, som vil leve og blomstre til den sildigste Efterslægt. Fred! Herrens Fred med hans Støv evindelig! Afsalighed vorde hans Lod! — Igaar løb et Par Heste fra Krænkerup løbske her paa Gaden. Et lidet Pigebarn, uden for Garver Bischoffs, havde paa et hængende Haar nær blevet et Offer for Kudskens Skjødesløshed og Ligegyldighed, som

havde forsømt at spænde Nakkerne fra. Tilfældigviis stod en Skytte paa Gaden med sit ladte Gevær, som han affyrede i Luften i det de ilede forbi ham. Dette gjorde den forønskede Virkning. Faa Øieblikke derefter standsede de af dem selv paa Torvet. — Vi glædes nu daglig ved en saare skjøn og blid Foraarsluft. Formedelst det vedholdende stille Veir bliver Mangelen paa Brødmeel meer og meer almindelig. Indsøerne her omkring ere nu næsten seilbare. Sneen er for en stor Deel forsvunden, naar undtages ved de Gjerder og Grøvter, der ligge mod Nord. Veien til Kilden her i Mariboe er af samme Aarsag endnu utilgjængelig. Landmanden er i fuld Virksomhed. Den lollandske Feber begynder hist og her at yttre sig.

(Mariboe Av.)

Mariboe d. 18de April. I hvor stræng end Vinteren har været i Aar, saa kan den dog paa ingen Maade sættes i Linie med den fra 1708 til 1709. L. Axelson, Provst i Ninds Herred i Viborg Stift, beskriver den saaledes i sin Dagbog: I ovenmeldte Aar var det en umaneerlig stræng Vinter, hvis Lige ingen kan mindes; thi den begyndte strax efter Michelsdag, og holdt længe ved. Den var allerstrængest efter Juul, saa at omsider sidst i Martii og først i April frøs og sultede mange Dyr ihjel, baade vilde og tamme. I Paaske Helligdage var det saa koldt som ved Juletider. Jorden var overlagt med idel Iis og Iisslag, saa at intet Creatur, vildt eller tamt, Dyr eller Fugl kunde faae enten Lyng eller Græs. Harer, Aarhøns og Agerhøns bleve næsten allesammen ødelagte, og fandtes i Foraaret døde i Sneedriverne, baade i Byerne og Hederne. De smaae Steenugler uddøde reent. Fiskedammene bundfrøs og Fiskene døde, Træerne visnede og gik ud. Rugsæden tog stor Skade, hvorpaa fulgte en meget haard og dyr Tid; thi faa Traver kunde give en Skjeppe, ingen over 2. En Skjeppe Sæderug gjaldt 4 Mk. og mere, var ondt at bekomme, og derfor ikke synderligt uden den halve Rugsæd saaet til Vinters. — — Natten imellem d. 17de og 18de d. M. faldt en velsignet frugtbar Regn, med en temmelig stærk Torden og Lynild. — I disse Dage ere ved Flækken Rødbye fangne saa stor en Mængde Aal, at de ere blevne solgte for 3 Mk. D. C. et Pund. Her i Mariboe koster et Pund 8 Mk. D. C. (S. Bl.)

Kjøbenhavns Børs d. 22 April. Cours. Altona à vista 450, London 15 Rbdlr., Amsterdam 413⅓, Spec. 470. — Speciet solgtes til 28¼ Rbmk., for Committeesedler blev givet 67½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

K. H. Jördens fortæller i Fortalen til det 3die Bind af hans Lexikon deutscher Dichter und Prosaisten (S. XXX. i Anmærkningen), at den forrige kurhessiske Gesandt Hr. v. Leonhardi har blandt andet i Aaret 1807 tilskrevet ham følgende: "I Aaret 1799 befandt jeg mig i Holsteen. Der var nylig i Nærheden af Glückstadt ankommen et Coffardieskib fra Ostindien, og jeg gik ombord for at tage dette Skibs fortrinlige Storhed i Diesyn. I Kahytten fandt jeg adskillige chinesiske Malerier, forestillende Werthers Lidelser. Dette fortjener vel at anmærkes i Deres Lexikon d. Dicht. u. Pros., da Hr. v. Göthe uden Tvivl er den eneste Tydske, som en saadan Ære er vederfaret." Af denne Bemærkning skulde man troe, at den tydske Litteratur har udbredt sig lige til China; at de chinesiske Damer, ligesom de europæiske, finde Morskab i at læse Werthers Lidelser, og at den chinesiske skjønne Litteratur eier hvad den danske mangler — en Oversættelse af Werthers Leiden, som man ansaae for farlig, medens saa mangt et andet langt slettere og langt farligere Skrift blev udbredt iblandt os. Men Sagen lader sig forklare paa en ganske anden og simplere Maade. Chineserne ere, som bekjendt, ligesaa store Stympere i at male som i at tegne; men derimod forstaae de at anbringe saa skjønne Farver, for det meste uden Tvivl særegne Producter af denne Himmelegn, at deres pralende Malerier letteligt blænde den mindre Kyndige, og dernæst besidde de og, som i saa mange andre Fag, en udmærket Efterligneses-Evne; de kunne copiere hvad det skal være, men, det forstaaer sig, i deres Maneer. Naar nu europæiske Søfarende komme til China, saa lade de stundom copiere europæiske Kobberstykker, Tegninger &c. hos chinesiske Malere, ofte endog indbrænde Navne, Vaaben &c. paa Porcellain. Det er altsaa paa denne Maade at man har faaet chinesiske Malerier, som forestille Werthers Lidelser, uden at den copierende Chineser nogensinde har drømt om, at der gaves en Göthe eller Werther.

Blandt de Høie, der findes i den iøvrigt flade Egn omkring Paris, er Montmartre een af de mærkeligste, og den er bleven endnu mærkeligere derved, at her d. 30 Martii d. A. forefaldt en Fægtning der afgjorde Parises og med samme Frankriges Skjebne. (See Skild. f. N. S. 509). Paa denne Høi skal Parises første Biskop den hellige Dionysius være død Martyrdøden, i hvilken Anledning der siden blev bygt paa dette Bjerg et Abbedie for Benedictinernonner. Ikke mindre mærkværdigere end Montmartre er Brienne, hvor eet af de Slag, der meest bidrog til Catastrophen, forefaldt, som det Sted, hvor Napoleon Bonaparte nød sin første Dannelse, og det er paafaldende nok, at hans Sol skulde gaae ned paa den samme Punct, hvor den stod op.

Senatet i Frankrige (Vedligeholdelsessenatet) vaagede over Constitutionens Hævdelse, og undersøgte alle det lovgivende Corps's Beslutninger, førend de fik Lovskraft. Det bestod af franske Prindser, der havde fyldt deres 18de Aar, Indehaverne af de store Rigsværdigheder, de 136 Medlemmer, som valgtes af Keiseren efter de af Departementernes Valgcollegier forfærdigede Candidatlister, og af de af Keiseren til Senatorværdighed ophøiede Personer. Alle Senatorer vare Rigsgrever. Keiseren udnævnte Præsidenten, som valgtes blandt Medlemmerne paa et Aar; men han overtog dog selv Overpræsidium, eller overlod det til een af Indehaverne af de store Rigsværdigheder. Senatet dannede af sin Midte to Commissioner, hver bestaaende af 7 Lemmer, for den personlige Frihed og Pressefriheden, og havde endelig 2 Prætorer, en Kantsler og en Skatmester, alle valgte blandt Medlemmerne af Keiseren paa 6 Aar. Endeel af Senatorerne overtoge Opsynet over bestemte Dele af Riget, som kaldes Senatorier, og hvoraf der er 32. Enhver af dem doteredes med et Huus og en aarlig Indkomst i Nationaldomainer af 20 til 25,000 Fr. Senatorierne skulde besiddes for Livstid, og de Senatorer, der besadde dem, maatte i det mindste i 3 Maaneder aarligen have deres Sæde der; disse forrettede tillige overordentlige Missioner, som Keiseren paalagde dem for Arrondissementerne, og maatte umiddelbar aflægge ham Regnskab. Senatorierne forlehnedes af Keiseren, efter Senatets Forslag, som bestemte 3 Senatorer for hvert.

Nyeste Post-Efterretninger.

I det franske Senats Møde d. 3 April, under Senator G. Barthelemy's Forsæde, forelæste Grev Lemoyzchts et af Senatet siden antaget Udkast, paa Grund af hvilket Senatet decreterede, at Napoleon Bonaparte har forbrudt Tronen og at den i hans Familie fastsatte Arveret er ophævet; at det franske Folk og Armeen er løst fra sin Troskabseed til ham, og at Decretet skal overleveres Frankriges provisoriske Regjering og proclameres i alle Hovedstadens Qvarterer. De i ovennævnte Udkast mod Bonaparte fremsatte Beskyldninger ere: at han har paabudet større Paalæg end Loven tillod; at han har gjort dette Indgreb i Folkets Rettigheder, endog efter at han, uden Nødvendighed havde ajourneret det lovgivende Corps, og ladet undertrykke som lovstridig en Adresse af dette Corps, hvori det paatalte sin Ret og Deel i Nationalrepræsentationen; at han constitutionsstridig har indladt sig i en Række af Krige, udstedt Decreter angaaende Dødsstraf, og især to af 3 Martii, som byde at ansee en Krig for National, der ene er en Følge af hans umaadelige Ærgjerrighed; at han har krænket de constitutionelle Love ved sine Decreter om Statsfængslerne; at han har ophævet Ministrenes Ansvarlighed, sammenblandet enhver Magt og tilintetgjort de lovgivende Corpsers Uafhængighed; at Trykkefriheden, der var anordnet og helliget som en af Nationens Rettigheder, bestandig har været underkastet hans Polities egenraadige Censur, og at han derimod betjente sig af Pressen, for at opfylde Frankerige og Europa med opdigtede Facta, falske Grundsætninger, for Despotismen gunstige Lærdomme og Fornærmelser mod fremmede Magter; at de af Senatet udstedte Acter og Rapporter ere undergaaet Forandringer i de Bekjendtgjørelser, man har ladet udgaae; at han har vægret sig ved at underhandle paa Vilkaar, der ikke krænkede det franske Folks Ære; at han har misbrugt alle de Midler, man betroede ham baade af Folk og Penge, ved at lade Saarede ligge uden at forbindes, uden Understøttelse, uden Pleie ꝛc. og ved andre Forholdsregler, hvis Følger vare Stædernes Ødelæggelse, Landenes Affolkning, Hunger og smitsomme Sygdomme. ---- Strax efter Indrykkelsen i Paris lode Seierherrerne nedtage i Invalidernes Hotel de Faner, Standarter ꝛc. som de Franske i tidligere Feldtslag havde erobret, og som her vare opdyngede. Triumphvognen over Brandenborger Porten, der 1806 blev bragt fra Berlin til Paris, skal nu igjen optage sin gamle Plads. --- Keiseren af Østerrige befandt sig endnu d. 4 April i Dijon. --- Keiser Alexander har, som et Beviis paa det varige Forbund, han vil slutte med det franske Folk, lovet at tilbagegive alle de franske Krigsfanger der findes i Rusland, og hvis Antal anslaaes til henved 200,000. Den provisoriske Regjering har udstedt en eftertrykkelig Proclamation til de franske Soldater. De erindres deri om, at de for ikke længe siden vare en Million Kjæmpere, hvoraf den største Deel nu er omkommen; at Freden er i deres Hænder, og at det er paa

Tiden de bør væbne sig mod Bonapartes Tyrannie ꝛc. I et Opraab til Paris's Indbyggere hedder det, at istedet for Frankrige under Kongernes Regjering kun svarede 400 Millioner i Afgifter, udpressede Bonaparte 1500, og truede med at udpresse endnu mere. --- Marmont og Augereau have forladt Bonaparte, og ere gaaede over til Bourbonnernes Fane; Marmont er allerede ankommen til Paris, og det hedder at 12,000 Mand skulle følge efter ham --- Ludvig XVIII skal have holdt sit Indtog i Paris. De Allierede skulle have tilbudet Bonaparte Øen Elba i det toscanske Hav og en Pension af 6 Mill. Franker. Da man den 8 April vilde angribe ham i Fontainbleau skal Marschal Ney være kommen de allierede Souverainer i Møde, og bad at opsætte Angrebet, da Garden og Armeen har vægret sig ved endnu engang at slaaes for Bonaparte. Han lod tilbyde, at fraslige sig Tronen, naar hans Gemalinde og Søn kunde regjere i hans Sted. Men dette blev afslaaet, og ovennævnte Tilbud gjort. Da Marschallerne tilkjendegave ham deres Frafald var han ligesom ude af sig selv, og reiste derpaa til sin Gemalinde i Tours. Om Eftermiddagen ankom Marmont, Macdonald, Ney og Caulincourt med hvide Cocarder paa og spurgte hvor den russiske Keiser vilde see den franske Armee defilere forbi sig. Keiseren saavelsom Kongen af Preussen reed dem strax i Møde. Ved denne Leilighed uddeelte den russiske Monark for 3 Mill. Fr. Foræringer. --- Keiserinde Josephine er i Malmaison, hvor hun har en Æresvagt. --- I Følge en Frankfurter Avis af 12 April skal Napoleon være udleveret til Senatet, og Freden med de allierede Magter være undertegnet af Talleyrand d. 7de i Senatets Navn. (Lübecker Av.)

Bruxelles, d. 9 April. I Dag er Kronprindsen af Sverrig ankommen hertil. --- Følgende Efterretninger ere indløbne hertil, og udgives for paalidelige: Man siger, at der d. 2den og 3die d. M. er forefaldet et meget blodigt og mærkværdigt Slag i Nærheden af Melun imellem de Allieredes og Bonapartes Hære. Man tilføier, at Udfaldet var uvist den første Dag, men at den paafølgende var ødelæggende for Verdens Undertrykker; at hans Armee kom i den skrækkeligste Uorden, og at man fratog ham 100 Canoner. Man paastaaer endog, at Napoleon er haardt saaret. Endvidere forsikkrer man, at General Maison har med sit Corps erklæret sig for Ludvig den 18de, og at Commandanten i Ostende har paasat den hvide Cocarde.

Bruxelles, den 9 April. Prinds Volkonsky, den russiske Keisers Generaladjutant, har under 5te April fra Hovedqvarteret Paris tilskrevet Hertugen af Sachsen Weimar, at han just som Brevet afgik erholdt den Efterretning, at Marschal Marmont med sit hele Armeecorps var kommen for at forene sig med de Allierede, og at mange andre franske Marschaller vare samme Dag ankomne til Paris for at aflægge Keiseren deres Hylding. (S. Bl.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 34.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 26 April 1814.

Skrivelse fra en Veirhanefabricant.

P. M.!

Da Veirhanerie aldrig synes at have været mere i Brug end nu tildags, saa har jeg, paa Grund heraf, anlagt en Fabrik af alle Sorter Veirhaner, som jeg herved tilbyder det høistærede Publicum. Mit Sortiment, som jeg bestandig agter at forøge, bestaaer for det første af følgende:

Politiske Veirhaner, som dreie sig til alle Kanter, ligesom Vinden i den politiske Verden blæser til, enten den er aristocratisk, republicansk, anarchisk, terroristisk eller moderat.

Poetiske Veirhaner, som dreie sig efter enhver Vind paa Parnasset, hvad enten Vindrosen peger paa Göthe eller Wieland, Tieck eller Hans Sachs.

Philosophiske Veirhaner, der dreie sig til de Kanter, hvorfra Modens Aeolus med fulde Kinder blæser, ligemeget om denne Guddom boer i en Baumgartensk eller Wolfisk, Kantiansk, Fichtisk eller Schellingsk Hule, og bevæge sig saa let og hurtig, at Øjet, ligesom ved Changementet i vort Skuespilhuus, neppe er istand til at mærke Bevægelsen.

Geistlige Veirhaner, forfærdigede af en transparant Materie, som jeg selv har opfundet, der dreie sig i et Nu fra Vantro til Overtro, fra Heterodoxie til Orthodoxie, fra Riemskhed og Voltairiskhed til Nørbyskhed og Maaløskhed og Haugeanskhed o. s. v.

Patriotiske Veirhaner, der dreie sig til den Side, hvorfra Patriotismens Vind blæser.

Jeg venter mig meest Afsætning hos de Herrer Forfattere, for hvilke disse Veirhaner synes at være af største Nytte og Vigtighed. At min Fabrik mere er anlagt for at gavne Almeenheden, end for min egen Fordeels Skyld, haaber jeg enhver vil erkjende, anbefalende mig og mine Veirhaner til det ærede Publicums Bevaagenhed.

Just Justsen,
privilegeret Veirhanefabrikant i Kjøbenhavn.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

35.

Sneekastning paa de store og mindre Veie har især i Martii Maaned været saare byrdefuld for Landmændene. I 6 Dage efter hverandre have alle Byefolkene været ude, endog Inderster, at gjøre Veien fremkommelig, og dog er det endnu saare vanskeligt for Reisende at komme frem. Øvrigheden og Sognefogderne have gjort alt hvad de kunde; men Almuen har et just gjort alt hvad den kunde; thi saa mange Snese Mennesker, samlede fra en Bye, der passiares frem og tilbage, der kjævles om, at Fogeden har givet den ene en slemmere Part at kaste end end en anden, der skal smages de kjære Snapser, for at værge imod Kulden og de af Sneevand vaade Been; der fortælles Kroniker og Dagens Nyheder o. s. v., saa da just ikke udrettes saa meget, som der kunde, og Tiden hendsøes, da Loe, Lade, Hakkelsekisten, Huggehuset, og Kreaturets Pleie hjemme tildeels forsømmes. Men det er dog en Trøst, at der hengaaer flere Aar, som saadan en Sneekastning ikke udkræves, altsaa overvindes vel det denne Gang, og faaer man at finde sig i, at Tjenestefolkene derved forsømme meget Huusarbeide.

36.

"Ih, nu faaer vi godt Veir, da Madamen gjør os den Ære at besøge os!" — "O nei, saa man! men min Mand er buden til Taffels i Dag hos det høie Herskab (det er en lille Proprietærs Kone, og en Forpagter, der tale her sammen), siden han fik af Kongen Bestalling paa den naadige Titel." — "Ih, hvad Karakteer fik han? om jeg tør spørge." — "Conferenceraad." — "Det er umueligt, Madame! om Forladelse min naadige Frue, umueligt for saa ung en Mand, der ikke er i noget kongeligt Embede." — "Ja, vil De ikke troe det, saa skal De selv faae det store Kongebrev at see." — Hun slog med Nakken, gjorde en spodsk Mine, og sagde: Ja, der er vist mange, som misunde os denne Lykke. — "Lykke, lille Frue! Ja og Nei, som De vil! Men da Deres Mand var formuende, og en agtet Mand før, saa ansaae jeg ham for lykkelig, især da han havde Dem til Kone, og vakkre Børn — behøvede han da Rang?"

— "Ja, jeg skal sige Dem, unter uns, Præstekonen er bleven Frue, da hendes Mand har faaet Rang med Amts-Provisorer; her er saa mange Madamer her i Sognet: Gartneren, Mølleren, Hollænderen, Kleinsmeden, Skoleholderen og Hegelemesteren — deres Koner taale ikke, at man siger: Guds Fred, god Dag, lille Moer. Nu tænkte jeg som saa: du er dog rigere og af bedre Stand end Præstekonen, og derfor — unter uns — fik jeg min Mand til at gjøre Alvor af mit længe Ønske!!!!" — Nu kom da hændelsesviis Præsten tilreisende. Forpagteren fortalte ham denne nye Tidende. Ja, ja, svarede han gravitetisk: jeg veed nok, at han deroppe har faaet Rang med andre Commerce-Raader i 9de Classe. Ha, ha, ha! der er en Pokkers Forskjel imellem dette og Conferenceraad. "Jeg vil ikke være deres Nar," sagde Fruen: "jeg har den Ære at recommendere mig."

37.

"Tjenerinde Jomfrue! er De i Dag her i Kirke?" sagde en Nabomadame. — O ja, det var saa deiligt Veir, saa gjorde jeg denne Promenade herover med Søster Fikke; thi da her er Vacance, saa hører man en ny Præst hver Søndag." — "Jomfruen hørte vist ikke meget paa Prædikenen; thi De hviskede og loe næsten stedse." — "Ja, det var Kammerjomfruen fra Gaarden, som spurgte mig om noget Nyt fra Kjøbenhavn." — "Men hvorfor gaaer De da i Kirke?" — "Hillemænd! disse Madamer vil og være bigotte. De har vist og paa min Alder slaaet en Spøg af?" — "Ja, ganske rigtig, og endnu tager jeg Deel i alle sømmelige Forlystelser og Munterheder; thi Alderen trykker mig endnu ikke i mit 30te Aar; men naar jeg kommer i Kirke, bruger jeg den pligtskyldige Andagt. Desværre, jeg kan kun komme i Guds Huus eengang hver Maaned, formedelst mit Huus, Børn, og en lang Vei; men jeg vil vist ikke give Almuen Forargelse med at snakke og hviske i Kirken. Og i Dag havde vi saa skjøn en Prædiken af den fremmede Præst, at enhver, som kan tænke, burde bruge Øren og Forsæt til Indholdets Efterfølgelse." — "Adjø, Madam! velbekomme Maaltidet — mange Tak for deres smukke Sottise og Hovmestertone!" — Det var Ret, sagde en anden honet Kone: at De sagde hende Sandheden. Den-

ne Tøs er saadan en Sladderhank, at Munden løber paa hende bestandig, og det meste er Vaas. Smuk er hun; men hun forstaaer intet andet end at pynte sig, dandse og harcellere med Mandfolkene. En Potte Suppe kan hun vist ikke lave, og sye — ja neppe en ordentlig Særk. Naar hun kommer i Selskab, saa speiler hun sig bestandig, spadserer frem og tilbage paa Gulvet, vil gjerne være vittig i Talen, slaaer Krøller paa Næsen, seer andre Piger over Skuldrene, der ikke have saa mange Penge, Kjoler, Kjærester og Anekdoter som hun. — Men gift bliver hun nok. Der ere jo saa mange Herrer, der blot see efter det Udvortes; for dem er hun et herligt Bytte.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Det Decret, hvorefter Buonaparte afsættes fra Tronen, er undertegnet af Præsidenten Barthelemy, Greven af Valence og Pastoret. Disse i Revolutionshistorien berømte Navne bringes herved i fornyet Erindring. François Barthelemy er en Neveu af den berømte Abbed Barthelemy, Forfatter til den unge Anacharsis Reise i Grækenland. I sin Ungdom gjorde han en Reise i Schweiz og derpaa i Sverrig, hvor han blev Legationssecretair hos den franske Ambassadeur ved dette Hof, d'Adhémar. Ved dennes Tilbagekaldelse blev han der en Tidlang som Minister plénip., endog under Luzernes Ambassade. Den franske Revolution forflyttede ham snart til det engelske Hof, og i Dec. 1791 til det schweizerske. Den 12 April 1795 undertegnede han i Basel Freden med Preussen i den franske Regjerings Navn; den 22 Julii s. A. den med Spanien og den 28 Aug. den med Hessen. Han havde ogsaa samme Aar nogle frugtesløse Communicationer med Wickham angaaende en Fred med Engelland. I det Hele viste Barthelemy megen Maadehold i sin Sendelse til Schweiz. Da Latourneur afgik som Medlem af Directoriet, valgtes Barthelemy i hans Sted. Hans Maadehold gjorde ham ikke vel skikket til denne Post. Han blev den 18de Fructidor Aar 5 (4 Sept. 1797) indviklet i Proscriptionen, og deporteret. Ved sin Ankomst til Cayenne blev han dødelig syg, men efter nogle Maaneders Fangenskab undkom han tilligemed 6 af sine Ulykkes Fæller, og en Tjener (Tellier) eller rettere en trofast Ven, der frivillig fulgte ham i hans Landsforvisning. Han opholdt sig derpaa i de engelske Besiddelser, gik siden til Engelland, og derfra igjen til Fastlandet, og blev tilbagekaldet af Buonaparte i December 1799. — Greven af Valence var før Revolutionen Oberst ved Dragonerne. Nogen Tid efter samme ægtede han en Datter af Mad. de Genlis, og allerede 1789 slog han sig til Orleans Partie, og blev 1791 General. 1792 blev han ansat ved Luckners Armee, commanderede en Division i Affairen ved Valmy, og tjente siden under Dumouriez. I Sept. fik han Dillons Post ved Ardennes Armeen, forfulgte Preusserne paa deres Tilbagetog, modtog Verduns og Longwis Capitulation, bemægtigede sig efterhaanden, efter Slaget ved Jemappe, Charleroi, Namur og Fortet ved denne Stad. I Begyndelsen af Feldttoget 1793 gav Dumouriez ham Commandoen over den Armee, der stod lige for Prindsen af Coburg, men hans Forposter bleve slagne d. 2 Martii, han selv næste Dags Morgen, og han bad nu Dumouriez at ile ham til Hjelp. Den 18de samme Maaned blev han saaret i Slaget ved Neerwinden i Spidsen af Cavalleriet. Siden havde han nogle Ubehageligheder, der ikke tillode ham at blive i Frankrige. Han holdt sig til Mad. de Genlis, blev uenig med Dumouriez og gik til det Holsteenske, hvor han levede ubekjendt og indgetogent. Omsider kom han tilbage til Frankrige, til Fordeel for Regjeringsforandringen i November 1799, og blev i April 1800 udslettet af Emigrantlisten. — Pastoret (J. D.) var før Revolutionen Maître des requêtes ved Skattecollegiet i Paris, Medlem af Indskrifternes og de skjønne Videnskabers Academie, og bekjendt af adskillige Værker om Lovgivningen. Da han havde erklæret sig til Fordeel for Revolutionen, udnævnte Kongen ham til Minister for det Indre i Sept. 1790 i St. Priests Sted, men han beklædte kun i kort Tid denne Post, og valgtes den 30 Jan. 1790 til Præsident for Departementet Paris, d. 14 Febr. til Procureur Syndic i samme Depart.; d. 3 Sept. til Parises Deputeret i Lovgivningscorpset, og d. 3 Oct. til Præsident i denne

Forsamling. I det Dieblik Mirabeau døde fremtraadte han i Nationalforsamlingens Skranke, som Departementets Præsident, og foreslog at bestemme Kirken St. Genevieve til at optage Asken af store Mænd, som det lovgivende Corps maatte finde værdige til denne Hæder. I det lovgivende Corps's første Møde adresserede han til den const. Forsamling en Tale, hvori han holdt en Lovtale over sine Formænd. Han talde ogsaa siden med Eftertryk mod Emigrationen, paastod Universitetstribunalets Afskaffelse og Negerslaveriets Ophævelse, understøttede kraftigen Forslaget at erklære Østerrige Krig, udvirkede et Decret, som befalede at opreise en Frihedsstøtte paa det Sted, hvor Bastillen havde staaet, og gjorde overalt mange i de Dage vigtige Forslag. Efterat han havde overlevet Rædselsregjeringen blev han 1795 valgt til Var-Departementets Deputeret i 500 Raadet; han var der bestandig en ivrig Forsvarer af Maadeholdssystemet, og modsatte sig stedse de voldsomme og revolutionaire Midler. Den 10de Februarii 1796 anholdt han om Montesquieus Optagelse i Pantheon, og d. 14 Juni holdt han en skjøn Tale angaaende den Agtelse, der skyldes de Hedenfarne. Han talde med Varme de exporterede Præsters Sag, som man straffede efter en religiøs Constitution, der ikke var til mere. Med Følelse og Indsigt ivrede han mod Fængslernes Bestyrelse i Frankrige, og blev derpaa Præsident i Raadet. Han tog adskillige Gange med mandig Veltalenhed Trykkefriheden i Forsvar, som Directoriet vilde undertrykke, og sammenlignede dens Fordele og Ulempe med hinanden. Han tog sig paa ny af de flygtede Præsters Sag. Den Uforbeholdenhed, hvormed han bestandig under Directoriets Regjering ivrede mod Misbrug og Forbrydelser, gjorde ham, ligesom hans Energie og Veltalenhed, frygtelig for Triumviratet, og Følgen deraf var, at han blev eet af de første Offere paa Deportationslisten d. 5 Sept. 1795. Men han undkom fra Cayenne, begav sig i Jan. 1798 til Oleron og blev tilbagekaldet af Buonaparte i Decbr. 1799.

Indenlandske Efterretninger.

Anordning, som bestemmer, hvad Bekjendere af den mosaiske Religion, der opholde sig i Kongeriget Danmark, have at iagttage.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark ꝛc., gjøre vitterligt: at Vi have fundet for godt at give følgende Bestemmelser med Hensyn til de Bekjendere af den mosaiske Religion, der opholde sig i Vort Rige Danmark.

§. 1. De af den mosaiske Religions Bekjendere, der ere fødte i Vort Rige Danmark, eller have erholdt Tilladelse til at bosætte sig sammesteds, skulle nyde lige Adgang med Vore øvrige Undersaatter til at ernære sig paa enhver lovlig Maade; hvorimod de og, forsaavidt Vi ikke ved denne Vor Anordning derfra have gjort Undtagelse, skulle i alle Maader rette sig efter Landets borgerlige Love, saa at de, i intet borgerlige Anliggende, kunne indskyde sig under de mosaiske Love eller de saakaldte Rabbinske Forskrifter og Vedtægter. Heraf følger, at de, i Henseende til Skiftevæsenet, Fattigvæsenet samt Skolevæsenet (Religions-Underviisningen undtagen) saavelsom i ethvert andet Anliggende, der ei staaer i uadskillelig Forbindelse med Religionen, skulle henhøre under det Steds Jurisdiction og Øvrighed, hvor de ere bosatte, dog med de Undtagelser, som i Henseende til den mosaiske Religionsbekjendere i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn ere fastsatte i det af Os under Dags Dato udgivne Reglement.

§. 2. Strax efter denne Vor Anordnings Kundgjørelse skal Politieøvrigheden, enhver i sit Embeds District, optage et Mandtal over alle der hjemmehørende Bekjendere af den mosaiske Religion, i hvilket Mandtal enhver bør være anført med et Familie-Navn, hvilket Søn efter Fader uforandret skal føre. Dette Mandtal, som iøvrigt bør være affattet overeensstemmende med det Schema, der under Litr. A er vedføiet denne Vor Anordning, skal Politiemesteren i Kjøbenhavn directe, men paa de øvrige Steder igjennem Overøvrigheden, indsende til Vort Danske Cancellie, og lige Mandtal bør derefter paa samme Maade aarligen optages og inden Januarii Maaneds Udgang indsendes.

§. 3. Alle Gjeldsbreve, Testamenter, Ægtepagter, samt alle andre Documenter, som oprettes af den mosaiske Religions Bekjendere, skulle, naar de Vedkommende ville vente, at der skal tillægges Documenter Gyldighed, skrives i det danske eller tydske Sprog med gothiske eller latinske Bogstaver, og de, der udstede slige Documenter, skulle betjene sig af den i Vort Rige og Vore Lande alminde-

liggjeldende Tidsregning. Paa lige Maade skulle de Handelsbøger, hvilke Bekjendere af den mosaiske Religion maatte føre eller lade føre, hvis der skal tillægges dem nogen Troværdighed, skrives i det danske eller tydske Sprog med gothiske eller latinske Bogstaver, og den ovennævnte Bestemmelse i Henseende til Tidsregningen ogsaa der iagttages. — Hvis et saadant Document eller en Handelsbog tillige er affattet i et andet Sprog eller paa anden Maade, end som befalet, bør de Tvistigheder, hvilke i Anledning af Samme maatte opstaae, allene paakjendes efter det Document eller den Handelsbog, der er affattet i Overeensstemmelse med denne Anordnings Forskrift.

§. 4. Alle officielle Protocoller, hvilke af et mosaisk Religions-Samfund, efter hvad der i det Følgende befales, skulle holdes til Oplysning om Personernes Alder, Ægteskab, Dødsfald eller anden Gjenstand, hvorom der i borgerlige Anliggender kan blive Spørgsmaal, skulle ligeledes føres i det danske eller tydske Sprog med gothiske eller latinske Bogstaver og efter den almindelige i Vort Rige og Vore Lande gjeldende Tidsregning. Disse officielle Protocoller skulle desuden være authoriserede i Kjøbenhavn af Magistraten og udenfor Samme af Amtmanden, hvilke Øvrigheder skulle have nøie Indseende med, at Protocollerne virkeligen blive førte paa den foreskrevne Maade, og i modsat Fald drage de Vedkommende til Ansvar.

§. 5. Ægtepagter og Testamenter, som Bekjendere af den mosaiske Religion efter denne Vor Anordnings Bekjendtgjørelse oprette, og som indeholde Bestemmelser, der ere udenfor eller stride imod de danske Loves Forskrifter, skulle ikke medføre nogen Forbindtlighed eller Kraft, med mindre de blive forsynede med Vor allernaadigste Confirmation. De Ægtepagter og Testamenter, som, ved denne Anordnings Kundgjørelse, allerede maatte være oprettede, skulle, naar de inden eet Aars Forløb, indsendes til Vort Danske Cancellie, med ordrette Oversættelser, om de ikke ere affattede i det danske Sprog, og med sidemerede Gjenparter af Oversættelsen, efter Omstændighederne blive forsynede med allernaadigst Confirmation, om de end i noget maatte være afvigende fra de Regler, som ellers gjelde for slige Documenters Confirmation; hvorimod de, der ikke paa saadan Maade inden forbemeldte Tids Forløb indsendes til Confirmation, ville,

forsaavidt de ikke have Hjemmel i Landets Love, blive at ansee som aldeles ugyldige.

§. 6. Intet Ægteskab, som er stridende imod de danske Love, maa tilstedes imellem Bekjendere af den mosaiske Religion, med mindre dertil haves Vor særdeles allerhøieste Tilladelse.

§. 7. Skilsmisse fra Bord og Seng imellem Bekjendere af den mosaiske Religion maa ikke skee paa anden Maade, end ved Øvrighedens, i Overeensstemmelse med Forordningen af 28 Maji 1800, meddeelte Bevilling, og intet Ægteskab maa aldeles ophæves, uden ved Dom eller Vor igjennem Vort Danske Cancellie meddeelte allernaadigste Bevilling.

§. 8. Hverken Repræsentanter, Præster eller noget andet Medlem af et mosaisk Religions Samfund maae fordriste sig til, under Skin eller Paaskud af Religionen, i mindste Maade at forhindre eller forstyrre nogen af denne Religions Bekjendere i sine lovlige Handlingers Udøvelse, eller tiltage sig nogen Magt over deres huuslige Forfatning. — I Følge heraf bliver den under 6 Martii 1722 givne Bevilling til at bruge det lette Band, som ved denne Anordning gjøres unødvendig, herved aldeles afskaffet.

§. 9. Bekjendere af den mosaiske Religion maae ikke have nogen Synagoge, undtagen hvor de dertil have erhvervet eller herefter erhverve speciel allernaadigst Bevilling.

§. 10. Ved enhver Synagoge skal ansættes en Præst, som beskikkes af Os, og som af Menigheden skal nyde saadan Embeds Indkomst, som Vi nærmere allernaadigst bestemme. Desuden ville Vi beskikke en øverste Præst, der skal boe i Kjøbenhavn og hvem de andre Menigheders Præster i alle Embedssager skulle være underordnede.

§. 11. Ingen præstelig Forretning maa foretages af andre end de af Os saaledes beskikkede Præster, hvilke som Vore Embedsmænd skulle staae Os til Ansvar for deres Handlinger; dog skulle de, der allerede ere i Besiddelse af Ret til at udøve præstelige Forretninger ved en slig Menighed, i 3 Maaneder efter denne Vor Anordnings Bekjendtgjørelse fremdeles dertil være berettigede, men, efter saadan Tids Forløb, skal det være dem aldeles forbudet at iværksætte nogen saadan Forretning, med mindre de af Os ansættes ved nogen Synagoge, hvorom de, naar de dertil findes værdige, efter Ansøgning kunne gjøre sig Haab.

§. 12. Det skal være Pligt for Repræsentanterne eller Forstanderne for de mosaiske Religions-Menigheder paa de Steder, hvor det tillades at have Synagoge, at føre eller ved dertil af Øvrigheden udnævnte Mænd at lade føre tvende ligelydende Protocoller, hvori de Fødte, Døde og Ægteviede blive anteguede ved Navn med tilføiet Datum, naar Fødselen, Dødsfaldet eller Vielsen fandt Sted. Disse Protocoller, hvilke bør være authoriserede paa den, i §. 4, befalede Maade, skulle indrettes efter det denne Vor Anordning hostrykte Schema Litr. B. De, der føre Samme, skulle jevnligen conferere med hinanden; dog at begge Protocollerne ikke nogen Nat ere under eet og samme Tag, og tvende Gange aarligen, nemlig hver 1ste Maji og hver 1ste Nov., skulle Bøgerne forevises Øvrigheden, som ved Paategning har at attestere, hvorvidt de stemme med hinanden. — Paa de Steder, hvor ingen Synagoge er, skal Stedets Øvrighed have er særskilt, efter Schemaet Litr. B affattet og af Overøvrigheden authoriseret, Protocol, hvori ligeledes indføres alle de Børn, som fødes af mosaiske Religions-Bekjendere, alle Dødsfald, som indtræffe, og alle Ægteskaber, som indgaaes.

§. 13. For at det i foregaaende §. Befalede, nøiagtigen kan blive efterlevet, skal der gjøres Indberetning til den der fører Protocollen, angaaende Fødsel og Dødsfald, af Forældre, efterlevende Ægtefælle, eller hvem der ellers er nærmest til at foranstalte det Fornødne i Anledning af saadan Begivenhed, og, angaaende Ægteskab, af den Præst, som har forrettet Vielsen. — Indberetningen bør skee inden 24 Timer, under Mulct fra 20 til 500 Rbdlr. S. V. efter Forseelsens Beskaffenhed, og de Skyldiges Vilkaar. Naar Fødselen, Dødsfaldet eller Vielsen foregaaer paa et Sted, hvor der ikke er nogen Synagoge, og hvor Indberetningen altsaa bør skee til Stedets Øvrighed, skal den Vedkommende være pligtig til, under lige Mulct, med første Postleilighed at anmælde saadan Begivenhed for den Menigheds Repræsentanter, hvortil de Fødte, Døde eller Ægteviede høre; hvornæst Repræsentanterne have strax at lade Saadant antegne i Menighedens Kirkebøger.

§. 14. Da Vi have authoriseret en Lærebog i Religionen for Ungdommen af den mosaiske Troesbekjendelse, saa skulle alle, saavel Drenge-, som Pigebørn, herefter være pligtige til, ved en offentlig Prøve at gjøre Rede for hvad de, efter denne Bogs Veiledning, have lært, og derefter høitideligen aflægge deres Troesbekjendelse, samt give Løfte om, ikke med frie Villie at handle mod de af dem erkjendte og i denne Bog foredragne Grundsætninger.

§. 15. Saadan offentlig Examen maa ikke afholdes andersteds, end hvor der med allernaadigst Tilladelse haves Synagoge, og ikke af andre end den derved ansatte Præst eller de Mænd, hvilke til saadan Examens Afholdelse authoriseres igjennem Vort danske Cancellie.

§. 16. Til saadan Examen, som kan afholdes tvende Gange aarligt, nemlig den første Uge i Mai og den første Uge i November, maa ingen antages, forinden han har fyldt sit trettende Aar.

§. 17. De, som ved denne Anordnings Kundgjørelse have fyldt deres fjortende Aar, eller som siden indkomme her i Landet, efter allerede at have opnaaet denne Alder, fritage Vi for at underkaste sig denne offentlige Prøve; men ellers maae herefter Bekjendere, af den mosaiske Religion ingenlunde stedes til at aflægge Eed, at indgaae Ægteskab, at indskrives som Svend i noget Laug, at vinde Borgerskab i nogen Kjøbsted, at drive nogensomhelst Næringsvei af hvad Navn nævnes kan, at indskrives iblandt de Studerendes Tal, eller som myndig at raade over deres Gods, forinden de have underkastet sig forommældte Prøve og aflagt deres Troesbekjendelse paa den foreskrevne Maade.

§. 18. Den ved Synagogen ansatte Præst skal holde nøiagtig Protocol over den Ungdom, der saaledes stedes til at aflægge Troesbekjendelse. Denne Protocol, som bør authoriseres og føres i den i §. 4 befalede Maade, skal være indrettet efter det denne Forordning vedføiede Schema Lit. C.

§. 19. Enhver, som bekjender sig til den mosaiske Religion, hvad enten han henhører til den saakaldte portugisiske eller høitydske Menighed, og som maatte attraae et længere Ophold i Vort Rige Danmark, end det der udfordres til blot Gjennemreise, hvortil i det høieste ikkun tilstaaes en Tid af 14 Dage, skal, uden Hensyn til Kjøn eller Alder, være pligtig under Mulct fra 50 Rbdlr. til 1000 Rbdlr. S. V. efter Sagens Beskaffenhed, at indgive Ansøgning om saadant forlænget Ophold til Vort Danske Cancellie, som Vi have bemyndiget

cil, efter Omstændighederne at meddele sig Tilladelse paa nogle Maaneder. — Skulde den Fremmede under der ham tilstaaede Ophold, gjøre sig skyldig i utilladelig Handel, i det saakaldte Skakkerie, i Betlerie eller andet lovstridigt Forhold, skal han, foruden at tiltales og straffes efter Anordningerne, strax efter udstanden Straf, ved Politiets Foranstaltning føres ud af Landet.

§. 20. Paa de Steder, hvor de mosaiske Religions-Bekjendere have særskilt Menighed, skulle Repræsentanterne eller Forstanderne være pligtige under vedbørlig Mulct at anmælde for Politiet enhver Fremmeds Ankomst til Menigheden, og paa denne Maade gaae Politiet tilhaande i dets Opsyn med slige Fremmede.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 29de Marts 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

Kjøbenhavns Børs d. 26 April. Cours. Altona à vista 450, London $15\frac{1}{12}$ Rbdlr., Amsterdam $416\frac{2}{3}$, Spec. 460. — Specier solgtes til $27\frac{3}{4}$ a 28 Rbmk., for Committeesedler blev givet 66 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Strax efterat Keiser Alexander og Kongen af Preussen vare indrykkede i Paris, var det første de gjorde, at lade nedtage i Invalidernes Hotel de Faner, Standarter ꝛc., som de Franske i tidligere Feldtslag havde erobret, og her vare opdyngede. Disse Seierstegn fandtes egentlig i dette Hotels Domkirke, som beskrives af Kotzebue, (i hans Erindring fra Paris, 2den Deel S. 88—90) paa følgende Maade: "Hvad der hæver Sjelen paa en ganske besynderlig Maade, er den store Domkirke, fra hvis Hvælvinger den utallige Mængde Faner hænge ned; enhver af dem er Bogstavet af en Indskrivt, som forkynder Nationens Seiervindinger, Hieroglypher, saa læselige, som endnu aldrig nogen tilforn have været. Der bramme næsten alle Nationers Faner, men hvor meget jeg endog saae mig omkring, kunde jeg dog ikke faae Øie paa nogen preussisk. De Hestesumper,

Halvmaaner o. s. v., som ere erobrede i Egypten, ere malerisk grupperede rundt om Colonnerne. Fanerne udgjøre vist i Alt nogle Tusinde, og man gaaer som under et umaadelig stort Telt. — Men man maae dog ikke blot see i Veiret, Sidevæggene ere ikke mindre mærkværdige. Saasnart man kommer ind, er Muren paa begge Sider høit op incrusteret med Marmor, og — ligesom de gamle græske Tavler i Museum Napoleon, der forevige Navnene paa Heltene af Erechtidernes Stamme — saaledes læser man her Navnene paa alle de Krigere, der have udmærket sig i de forskjellige Armeer, eller som ere blevne paa Ærens Seng. Disse Tavler ville engang tiene Franskmændene til Adelspatenter. — Jeg gaaer fremad, for at betragte Malerierne. Det allerstørste Smigerstykke, det som forestiller den 18de Brumaire, har slet intet Indtryk gjort paa mig; for det første, fordi jeg i Almindelighed kun har saare liden Følelse for Allegorier, og for det andet, fordi denne Æresplads er bleven indrømmet det meget for tidlig. Pladserne i Domkirken i Invalidernes-Hotel, saavelsom i Pantheon, skulde kun Efterverdenen uddele. — Ludvig den Fjortendes Seire hænge rigtig nok paa deres Plads, men der er kun lidet at see paa dem, thi de malede Slag ligne hinanden allesammen. Det Malerie derimod, som forestiller den heltemodige Opoffrelse af den unge Officier i Nancy (man veed at han stillede sig foran en Canon, for at hindre at den ikke skulde blive affyret paa Borgerne, og saaledes blev han et Offer for sin Patriotisme) dette Malerie er skjønt, og at det hænger her, er endnu skjønnere. — Træder jeg omsider hen under den store Kuppel, dette runde Tempel, som er bygt i den høitideligste Stiil og synes at hige op imod Himmelen, saa seer jeg strax dets eneste, i enhver Henseende eneste Prydelse: Turennes Gravmæle. De Been, som bleve bjergede af Hulen i St. Denis, hvile virkelig her. Mindesmærket er det selvsamme, som hans Børn engang lode opreise for ham i St. Denis. — Noget undrede mig dog ved Kuppelen i dette Tempel. Man seer nemlig der de tolv Apostler malede, og nedenunder dem Basreliefs af Voltaire, Rousseau o. fl. a. Hvorledes komme Voltaire og Rousseau blandt Invaliderne og Apostlerne?"

Nyeste Post-Efterretninger.

London, d. 9 April. En overordentlig Hoftidende for i Dag indeholder følgende: Vi modtage i dette Øieblik Depecher fra Gen. Visc. Cathcart, hvori Buonapartes Tronafstaaelse meldes omtrent i følgende Udtrykke: "Da de allierede Magter have erklæret, at Keiser Napoleon er den eneste Hindring for Frankriges og Europas Freds Tilveiebringelse, saa erklærer Keiser Napoleon, at han, sin Eed tro, frasiger for sig og sine Arvinger Frankriges og Italiens Trone, og at der intet personligt Offer gives, end ikke hans Liv, som han jo er beredvillig at bringe Frankriges Vel." — Statsbudet Meyers er i Gaar landet i Deal med to franske Herrer, afsendte for at opvarte Kongen af Frankrige og Navarre. Det lovgivende Corps og andre Statscollegier have udtrykt deres glade Hengivenhed for den nye Regiering. Barbé Marbois sagde i en Adresse til Cours des Comptes: Fra alle Sider høres Bourbonnernes Navn og ledsagede med Ønsker for deres Tilbagekomst. Saavel dette Cour, som Seinens Præfectur og det Keiserlige Tribunal i Paris have erklæret sig med Varme for Bourbonnerne. Senator, Abbed (Greve) Sieyes har indsendt sin Underkastelse. --- I adskillige Stæder er Ludvig XVIII bleven proclameret. Civil- og Militairauthoriteter erklære ham for deres Overhoved. I Dünkirchen vaier det engelske og franske Flag sammen, og de derværende Fanger ere sendte til England. I Dag ankom her et Ilbud fra Frankrige, bærende den hvide Cocarde, og overbringer den officielle Efterretning, at Buonaparte har frasagt sig den høieste Magt, og vil begive sig til Øen Elba. --- Fra Paris skrives, under den 6 April, at de Betingelser, under hvilke Marschal Marmont tilbød sig med sine Tropper at forlade Napoleons Armee vare: at alle Tropperne skulde have Tilladelse med Vaaben, Munition og Bagage &c. at trække sig tilbage til Normandie, og at Napoleon Buonaparte, dersom han i Følge denne Afmarsch og i de Krigsoptrin, der endnu maatte finde Sted, skulde falde i de allierede Magters Hænder, skal beholde Liv og Frihed, og anvises, efter disse Magters Godtbefindende, et Opholdssted i et bestemt Gebet. Disse Betingelser bleve Marschallen tilstaaede, under Garantie, af Fyrsten af Schwarzenberg. Municipalraadet i Paris har ladet Marmont takke, fordi han har været den første, der viste den nye Regiering et skjønt Exempel paa Lydighed. Det under ham staaende 8000 Mand stærke Corps er rykket ind i Versailles, hvor det oppebier den provisoriske Regierings videre Befaling. Marschallerne Ney, Mortier, Macdonald fulgte strax hans Exempel, og havde i Gaar Audience hos Keiser Alexander. De afgik derpaa til Fontainebleau, hvor Napoleon befinder sig. Ney meldte derpaa Fyrsten af Benevent, at han i Gaar begav sig med Macdonald og Caulincourt til Paris, hvor de havde Fuldmagt at forfegte Napoleons Dynasties Sag hos Keiser Alexander, men da Sagerne havde taget en anden Vending, saa blev, for at forebygge en Borgerkrig, intet andet tilovers for de Franske, end at slaae sig til deres gamle Kongers Partie, hvilket han i Dag har tilkjendegivet Napoleon, som nu vil frasige sig Tronen &c. ---- Napoleon skal, som det hedder, da Marschallerne overleverede ham Frasigelsacten, i Begyndelsen være kommen i den heftigste Sindsbevægelse, men syntes efterhaanden igjen at samle sig, og finde sig i sin Skjebne. Næste Dag (d. 5 April) lod han hele Armeen passere Revue, og gav derpaa Befaling, at marschere fremad, for endnu engang at prøve Vaabenlykken, men Marschallerne, og derpaa Divis. Generalerne erklærede, at de ikke vilde føre nogen Borgerkrig. I Følge heraf blev en Vaabenstilstand paa 48 Timer sluttet. Det hedder at Napoleon skal have antaget Senatets Forslag at anvises Øen Elba til Opholdssted med en aarlig Pension af 6 Mill. Fr. (efter en Beretning fra Hannover skal det kun være 600,000, hvoraf hans Gemalinde, der i Underhandlingerne bestandig kaldes Erkehertuginde af Østerrig skal have det Halve.) Den provis. Regiering har tilladt, under 4 April, alle udtagne Conscriberede at vende hjem, de, som endnu ere hjemme, at blive, hvor de ere, og udstrakt denne Begunstigelse til alle af Departementerne opstillede Batailloner og Landstormen, paa Grund af, at man i Følge Forholdene mellem Frankrige og de allierede Magter kan tænke sig Riget i Fredstilstand. --- Den har ligeledes befalet, at alle Sindbilleder, Kjendemærker og Vaaben, der betegne Bonapartes Regiering, skulle undertrykkes og overalt hvor de findes, tilintetgjøres; at imidlertid ingen Adresse, Proclamation eller noget offentlig Blad eller Privatskrivelse maa indeholde Beskjæmmelser eller fornærmelige Udtryk mod den styrtede Regiering. --- Moniteuren beretter, at det nye Project til en Constitution er af Senatet eenstemmig bleven antaget, og at Ludvig Stanislaus Xaver er ved et constituelt Document bleven de Franske tilbagegiven. Keiser Alexander har, da han vil forlade Paris, accrediteret Gen. Maj. Pozzo di Borgo, som sin Gen. Commissair hos den provis. Regiering. Denne har decreteret, at Paven paa sin Reise til Rom skal bevidnes alle ham tilkommende Hædersbeviisninger, og at den spanske Infant Don Carlos, som Bonaparte har ladet anholde i Perpignan, skal sættes paa fri Fod og ledsages til de spanske Grændser. Den prov. Regiering har erklæret Moniteuren for det eneste officielle Blad. Magdeburg og Hamborg skulle efter en fra det franske Gouvernement didsendt Befaling overgive sig til de Allierede, og hvis dette ikke skeer inden 24 Timer efter Befalingens Overlevering, skulle de franske Gouverneurers Godser i Frankrige confisqueres og desuden ansees som Rebellere. --- Kronprindsen af Sverrig ventedes d. 10de i Brüssel; hans Armeecorps's Styrke anslaaes til 34,000 M. --- Keiseren af Østerrige er d. 8de reist fra Dijon til Paris. Napoleons Gemalinde skal have erklæret, ikke at ville forlade ham; hun er allerede siden 3 Maaneder frugtsommelig. (Lüb. Corresp.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 35.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 30 April 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

De Biographer, Napoléone Buonaparte har havt, ere saa mange, at hans Historie, gjentagen, saaledes som man hidtil har skildret os den, neppe kunde læses med synderlig Deeltagelse. Under den Pressetvang, der i det Napoleonske Tidsløb herskede i Frankrig, — en Benævnelse, som den Gang indbefattede hele Italien, Holland og den største Deel af Tydskland, — og de Virkninger deraf, der, med Frankeriges Vælde udbredte sig over andre Europas Lande, kunde saadanne Levnetsbeskrivelser ikke være stort andet end Lovtaler, indblandede i Efterretninger om Buonapartes Feldttoge, fortalte saaledes som franske Blade havde meddeelt dem i deres Nyhed. Om det franske Senat i det Decret, hvorved Napoleon afsættes fra Tronen, end ikke nylig havde sagt os, "at Trykkefriheden, der var anordnet og helliget som een af Nationens Rettigheder, bestandig har været underkastet hans Polities egenraadige Censur, og at han derimod betjente sig af Pressen til at opfylde Frankrig og Europa med opdigtede Facta, falske Grundsætninger, for Despotismen gunstige Lærdomme, og Fornærmelser med fremmede Magter", saa vide vi dog alle, at i den Napoleonske Guldalder intet turde trykkes paa Fransk, Tydsk eller Hollandsk, som i ringeste Henseende fordunklede hans Glorie. Palm, som, under Tydsklands dybeste Fornedrelse, udgav, som Boghandler, en Bog om denne Fornedrelse i et Land, der ikke umiddelbar stod under fransk Herredømme, maatte, som Fader for en talrig Familie, og uden Hensyn til, at det var hans Fædreneland, hvis Fornedrelse der klagedes over, bøde med Livet. Kotzebue, den eneste Skribent, der i de Dage vovede at tale lidt frit om Buonaparte, maatte i Aaret 1806 flygte fra Berlin, da Seierherren nærmede sig denne Hovedstad *). I et Land, hvor det er kommet saavidt

*) Selv under Consular-Regjeringen gaves der i Paris, efter Kotzebues Forsikkring, en Censurtvang uden Lige. Den, som dette Hverv var betroet til, var en vis Nogaret, en Mand paa 60 Aar, der holdt et syndigt Huus med alle Aandsproducter, og bestandig svarede paa enhver Forestilling herimod: "Vil De have jeg skal miste mit Embede? Jeg har intet andet at leve af." Muligen havde Manden Ret, og uden Tvivl udsatte han sig for at miste sit vist ikke misundelsesværdige Embede, naar han forsømte at beklippe enhver aandelig Plante saa omhyggeligen, som Buonapartismen ønskede det. Kotzebue anfører adskillige Exempler. I et Stykke, Forgemakket, af Dupaty den Yngre, hvori Satiren revsede de Mennesker, der havde svinget sig i Veiret fra intet, finder man dumdristige Hentydninger, og troer endog, at een af Skuespillerne, der spillede sin Rolle i en blaae Kjole med gule Knapper, har villet pege paa en Mand, der fordum i Artillericorpset bar en saadan Uniform. Man lader alle de Klæder, der brugtes i Stykket, hente, og sender Forfatteren i Landflygtighed til St. Domingo, vel ikke som Digter, men som Officier ved Marinen, fordi han, uden tilbørlig Tilladelse, var kommen til Paris i nogle Dage. Kotzebue forsikkrer, at have hørt det af den Paagjeldendes

med Tænke- og Pressefriheden, kan man umuelig vente upartiske Efterretninger om den, i hvis Haand dets Skjebne hviler. Hvad i efterfølgende Bemærkninger over Buonaparte siges, er udledet af uomstødelige Kjendsgjerninger, og fremsat med al den Anstændighed; men tillige med al den Frimodighed, et oplyst Publicum har Ret til at fordre. Jeg haaber, at man ikke vil troe, at jeg agter at skyde bag den hældende, eller rettere vækende Guldvogn, og hjelpe med at haane det Idol, man nyeligen faldt i Støvet for. Selv den mindste Mistanke om, at ville træde paa Labben af nogensomhelst døende Løve, vilde smerte mig; men ingen fortænke Anatomikeren, at han, efter at have oppebiet Løvens Død, beskriver dens Anatomie.

egen Mund. Efterat Officieren ombord var falden i en svær Sygdom, og maatte sendes i Land igjen, holdt man ham i lang Arrest, og endelig, efter mægtige Forbønner, slap han med denne Arrest, fordi man ansaae den for tilstrækkelig Straf for hans Forbrydelse. I et Lystspil forekom de Ord: "Hvis jeg engang skulde komme iblandt lutter Blinde, saa vilde jeg lade begge mine Øine stikke ud, for at ligne dem", og Censoren fandt en Satire deri over de Soldater, som mistede Synet i Egypten. I et andet Stykke, Belisarius, gjenkjendte han General Moreau, og forbød det. Derimod havde man fri Raadighed til at sige de væmmeligste Hyklerier. En Digter undsaae sig ikke for at udraabe om Bonaparte:

Il eu pour ennemis le feu, la terre & l'onde,
Il en triomphé pour le bonheur du monde. †)

Bredow, hvis attende Aarhundredes Krønikes Fortsættelse, saavidt man veed, blev forbuden efter Fransk Indvirkning, fortæller et andet Beviis paa Trykkefrihedens Tilstand under Buonaparte: I en fransk Ordbog fandtes det Ord: spoliateux, Bonaparte. Forfatteren drages strax til Ansvar, som om han havde begaaet en Majestætsforbrydelse, og paa hans Erklæring, at han ikkun havde anført dette Ord saaledes, fordi han ikke havde anden Hjemmel for samme end det, at Bonaparte havde betjent sig deraf i 500 Raadet ved hans Tilbagekomst fra Egypten, slap han vel, men det Blad, hvorpaa Ordet fandtes, maatte udskjæres af alle de trykte Exemplarer. — I Forerindringen til en 1812 udkommen tydsk Roman: Der Gesandte oder d. Vermählung durch Procuration ꝛc. von Jul. v. Voß, forsikkres: at ingen maa søge heri noget virkeligt, nogen Hentydning paa det Tilværende; men at Alt er taget af Drømmeverdenen og kun omgivet med et Gevandt af det Muelige. — Saa ængstelige vare Skribenterne!

†) Han til Fiender havde Ild, Jord og Hav,
Men beseired' dem til Verdens Held.

Napoléone Buonaparte *), er født i Ajaccio paa Øen Corsica, d. 15 Aug. 1769. Han er en Søn af Charles Buonaparte og Lætitia Raniolini (født 1750). Charles Buonaparte skal have været af toscansk Herkomst, og hans Slægt bosat i Ajaccio siden to Hundrede Aar. Han havde studeret Lovkyndigheden i Rom, men han forlod sit Fag, og fegtede som gemeen Soldat med Paoli mod de Franske, da de bemægtigede sig Corsica, saa man kan sige at Faderen kjæmpede imod det samme Frankrig, som siden Sønnen kjæmpede for. Han vilde drage bort med Paoli, men een af hans Onkler, en Canonicus, forhindrede ham deri. Da hans Hustro var en Veninde af Marquis de Marboeuf, Gouverneur paa Corsica, blev han udnævnt til Kongel. Procureur i Ajaccio. I Aaret 1773 skulde en Deputation fra de tre Stænder sendes til Ludvig XV., og C. Buonaparte udvalgtes til Adelens Repræsentant, hvilket har givet Anledning til den hidtil ubeviste Paastand, at han var Adelsmand. Han havde den Gang fire Sønner og tre Døttre, og da han døde vedblev Marboeuf, som Ven af Huset, at tage sig af hans Familie. Den næstældste Søn, Napoléone, satte han først i Collegiet i Autun og siden i Militairskolen i Brienne, hvor han tidlig udmærkede sig blandt 150 Elever, ved en egen Caracteer og store Anlæg til de alvorlige Videnskaber. De Anecdoter der fortælles om ham fra den Tid, have først faaet Vigtighed ved hans senere Ophøielse, og vilde aldrig kommet i Betragtning, dersom det ikke altid havde været Tilfældet, med Møie at opsøge de ubetydeligste Træk af navnkundige Mænd, og tillægge dem en Betydning, som de oprindelig aldrig have havt.

*) Han kaldtes sædvanligst Bonaparte, formodentlig fordi man i Frankrig er vant til at give ethvert fremmed Navn et fransk Sving. Saaledes kaldes vor berømte Landsmand Anatomikeren Steen Stenon, og Malthe Conrad Bruun Malte-Brun (som udtales Maltbrün). Buonaparte er det rigtige Navn, da det kommer af det Italienske buono og parte, og betegner en god Deel eller Lod.

At han tidlig fandt meest Behag i Eensomhed, og viste et udmærket Mod, synes adskillige Træk at vidne om. Allerede 1785 forlod han Militairskolen, gik til Paris, hvor hans Moder da opholdt sig, lagde sig med megen Iver efter Artillerievidenskaben, tog den anordnede Examen med Udmærkelse, blev ansat ved Artilleriregimentet la Fère, og havde allerede tjent derved to eller tre Aar, da Revolutionen udbrød. Som en Yngling paa neppe 20 Aar antog han med Enthusiasme det ny System, og hans Heftighed i saa Henseende paadrog ham adskillige Stridigheder med de andre Officierer, noget som var meget almindeligt i de Dage, endog udenfor Frankrig, hvor man stundom saae unge enthusiastiske Mennesker fælde bittre Taarer, naar de Franske tabte en Fægtning. Da Paoli ankom til Frankrig, for at modtage Borgerkronen 1790, omfavnede han der sin gamle Vens Søn. Siden mødte de hinanden igjen paa Corsica, hvor Buonaparte, efterat have forladt Artilleriet, tog Tjeneste som Oberstlieutenant ved Nationalgarden. Han deeltog i den anden Expedition, der forsøgtes mod Sardinien, og var med at tage Øen St. Magdalena; men utilfreds med Krigstugten og Troppernes Organisation, vendte han tilbage til Ajaccio. Paa samme Tid havde Paoli og hans Tilhængere det Anslag at overgive Corsica til Engellænderne; Buonaparte billigede det ikke; men han var Paoli personlig hengiven, og skal have havt Deel i den Forestilling Municipaliteten i Ajaccio gjorde mod det Decret, der erklærede hiint urolige Hoved for en Fiende af Republiken. Dette Skridt lod formode en fortrolig Forbindelse imellem begge, og Lacombe-St. Michel og tre andre af Conventets Commissairer gave Befaling, at arrestere Buonaparte; imidlertid blev denne dog Frankrig tro, reiste did og nedsatte sig 8 Mile fra Toulon. Her var det, hvor den første Steen til den stolte Bygning lagdes, der ikke faldt førend hele Europa var rystet i alle sine Grundvolde. Da de Engelske havde bemægtiget sig Staden, anbefalede ham en Deputeret, Salietti, der kjendte hans Talenter, til Barras, der var Aarsag i at han blev brugt mod Toulon som Brigadechef. Ved sin Duelighed bidrog han til Pladsens Befrielse. Nogen Tid derefter forsøgte han et Tog mod Ajaccio, der var besat af Engellændere, men med mindre Held. Hans egen Fetter, Masserla, drev ham tilbage. 1794 lod Repræsentanten Beffroi ham arrestere i Nizza, som Terrorist, men man fandt intet imod ham, og han blev frigiven. Paa den Tid, altsaa i en Alder af omtrent 25 Aar, gik han til Paris for at søge om en Plads, men han kunde ingen faae, og man vil paastaae, at han anholdt om Tilladelse at gaae til Constantinopel, men at det blev ham nægtet. Til hans Lykke udbrød nu i Paris Sectionsrevolutionen (d. 3, 4 og 5 Oct. 1795). Barras, som var Dagens Helt, lod ham kalde til sig, og bidrog i Forening med ham til Conventets Seir. Fra dette Øieblik af var Barras, der maa betragtes som hans Lykkes første Skaber, hans Beskytter, fik ham udnævnt til Divisionsgeneral, og strax derefter til General en Chef for Armeen i det Indre. I Vinteren samme Aar ægtede han den guillotinerede General Beauharnois's rige Enke, en Veninde af Barras, og blev derpaa ansat som Hovedanfører for den italienske Armee. At gjentage her Buonapartes Bedrifter i Italien vilde være overflødigt, da de kjendes af alle, lige fra Borgen til Hytten. At han ved alle Leiligheder viste megen personlig Tapperhed, udmærket Krigsnildhed, beundringsværdig Aandsstyrke i Modgang, uudtømmelig Opfindelseskraft til at skabe sig Hjelpekilder og bøde paa Mangler, sjeldne Gaver til at benytte sig af sine Modstanderes Feil, og et næsten til Fortryllelse grændsende Genie til ved Taler at opflamme sine Soldaters Mod og vække Italienernes Sands for Republikanismen — alt dette er noget, som ikke kan nægtes. Men man bør tillige ikke glemme: at Ordene Frihed og Lighed gik som to Cheruber med dragne Sværd foran ham, og bortryddede enhver mødende Hindring; at han havde den herskende Mening for sig, medens hans Fiender havde den imod sig; at Nødvendigheden og Omstændighederne lærte ham, at hans Tropper altid maatte vide at leve paa Fiendernes Bekostning. Dertil komme endnu adskillige andre for ham lykkelige Tilfælde: Italien var deelt i alt for mange smaa Stater, hvis Interesse lettelig maatte støde sammen og komme i Modsigelse; Wurmser, den tappre og indsigtsfulde østerrigske Hærfører, med hvis Nederlag Italiens Skjebne afgjordes, var en udlevet Olding, der med sølvgraa Haar havde en fyrig, modig, af store Planer beruset ung Mand paa 28 Aar imod sig — overveier man alt dette,

saa vil den Omstændighed, at Buonaparte med 25,000 Mand Infanterie, 10,000 Mand Cavallerie, som for en Deel manglede Heste, kunde overvinde Italien, tabe meget af sin Vidunderlighed. Overgangen over Broen ved Lodi, som har gjort Buonaparte saa berømt, viste, at han forstod at trodse Alt, og, for saavidt man bør bedømme et Foretagende efter dets Udfald, at seire ved kraftige Midler. Men den, som denne Overgang har gjort virkelig udødelig, var Berthier, der uagtet han havde modsat sig den i det holdte Krigsraad, galloperede i Spidsen for de fremstyrtende, men vaklende Colonner, og raabte: "fremad, følger mig Venner!" Beslutningen at lade en Armee gaae over en med 30 Canoner besat og 200 Favne lang Bro caracteriserede ganske den Maade, man i de Dage pleiede at føre Krig paa. (Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Ved Reskript af 12te d. M. til Kjøbenhavns Magistrat er det fastsat, at, uagtet Freden er sluttet, skal det i Henseende til Flyttetiden i Kjøbenhavn have sit Forblivende ved Reskriptet af 15de Febr. 1812 saaledes, at der kun bliver een lovbestemt Flyttedag om Aaret, der af Magistraten hvert Aar fastsættes til en Dag i Slutningen af Mai Maaned; derimod er Reskriptet af 19de Mai 1812 forandret derhen, at det skal være enhver uformeent at indgaae og slutte Leiecontracter paa kortere og længere Tid og imod saadan extraordinair Opsigelses Tid, hvorom Eier og Leier maatte blive enige, kun, at, naar der i Contracten ikke er bestemt nogen extraordinair Flyttetid, bliver Reskriptet af 15de Febr. 1812 Regelen.

Der har behaget Hs. Majestæt Kongen, paa Cancelliets derom gjorte allerunderdanigste Forestilling, under 23de d. M., allernaadigst at resolvere: "at det maa være Alle og Enhver tilladt overalt at fiske efter blinde Ankere, hvorved forstaaes saadanne, ved hvilke der ikke findes Bøyer flydende paa Vandet, samt beholde slige opfiskede Ankere, uden Tiltale af Eierne, hvo disse end maatte være, dog at de først tilbydes Søe-Etaten, for om de til den Kongelige Tjeneste skulde behøves indkjøbte." — Hvilket herved bekjendtgjøres til alle Vedkommendes Efterretning og allerunderdanigste Efterlevelse. — Det Kongl. Danske Cancellie, d. 25 Marts 1814.

Igjennem det Kgl. Slesvig-Holsteenske Cancellie i Kjøbenhavn er, under d. 23 April d. A., for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen udfærdiget et Patent af følgende Indhold: "Det har allernaadigst behaget Hs. Majestæt Kongen, under 20de d. M., allernaadigst at resolvere Følgende: Da Tidsomstændighederne fordre, at der endnu nogen Tid maae anvises frit Qvarteer til Officiererne, og at Mandskabet maae gives Bespiisningspenge og Bespiisning hos deres Værter; saa skal Forordningen af 9de Maji 1806 i Henseende til frit Qvarteer i Garnisoner og Distrikter, saavel for samtlige Officierer af Linietroppeerne, som af de annecterede Batailloner, forblive i Kraft indtil den 31 Julii d. A., og disse Officierer saavel i Dannemark som Hertugdømmerne blive altsaa indtil den Tid at anvise frit Qvarteer. Endvidere skal Udbetalingen af Bespiisningspengene for Mandskabet, og deres Bespiisning hos Værterne, efter Forordningen af 9de Maji 1806 vedblive som hidtil, indtil formeldte 31te Julii d. A."

Igjennem det Kgl. Rentekammer er, under d. 18 April d. A., udfærdiget et Patent for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen af følgende Indhold: "Det har behaget Hs. Maj. Kongen, paa Rentekammerets derom gjorte allerunderdanigste Forestilling, under 15de d. M. at bifalde, at den under 1ste Dec. f. A. fastsatte Termin, til Modtagelsen af de indtil 1ste Augusti forrige Aar i Restance forblevne Skatter og Afgifter til Allerhøistsammes Casse, endnu maae forlænges til næstkommende Junii Maaneds Udgang, saaledes at indtil denne Tid de for 1ste Augusti f. A. i Restance forblevne Skatter og Afgifter maae erlægges i Rigsbanksedler efter disses for nærværende Tid bestemte Cours, hvorimod samme efter denne Termin, forsaavidt de endnu ikke maatte være erlagte, skulle betales i Sølvmynt."

Forordning angaaende hvorledes de i Selskab eller Bander omreisende mistænkelige Personer skulle straffes, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark 2c., gjøre vitterligt: For at hindre ved de alvorligste Midler de, i saa mange

Henseender, for Vore Undersaatteres Eiendom og Sikkerhed skadelige Følger af, at flere i Selskab eller endog i hele Bander forenede mistænkelige Personer reise omkring, have Vi funden fornødent allernaadigst at befale Følgende:

§. 1. Naar Familier eller flere voxne Mandsfolk, som bruge en eller anden af de Haandteringer, der drives ved Omreisen i Landet, saasom Kjedelflikkere, Sigtemagere, Skjærslibere o. s. v. reise i Selskab med hverandre i deres ellers lovlige Forretninger, da skulle de ikke allene være forsynede med tilbørlige Passer, eller andre tilstrækkelige Beviser, men tillige have en Øvrigheds-Attest, som nøiagtigen viser Aarsagen, hvorfor de reise sammen; og skal Tilladelsen til saadan Omreisen ikke meddeles nogen, uden efter en foregaaende tilstrækkelig Undersøgelse.

§. 2. Dersom der i en og samme Familie af denne Slags ere flere voxne Mandfolk, og de ikke have den forommeldte Øvrigheds-Attest, da skulle de skille sig fra hinanden.

§. 3. En saadan Familie maa hverken reise i Selskab med en anden Familie, eller med andre saadanne voxne Mandfolk, som maatte ville forene sig med den.

§. 4. Skulde saadanne Personer (§. 2, 3) hændelsesviis træffe sammen paa Veien, da skulle de snarest muligt skille sig fra hinanden. Reise de længere sammen end en halv Dag, eller opholde de sig, vidende derom, i et og samme Herberge længere end een Nat, da skulle de for Politieøvrigheden paa saadant deres Opholdssted oplyse Aarsagen, hvorfor de reise tilsammen. (Fortsættes.)

Det Kongelige General Land-Oeconomie- og Commerce-Collegium er bleven meddeelt fra det Kongelige Departement for de udenlandske Sager, følgende Samme officielt tilstillede Kundgjørelse fra den Svenske Regjering: "Hans Kongelige Majestæt har herved villet erklære og for Alle bekjendtgjøre, at Norge er blokkeret saavel til Søes som til Lands. Ethvert til Norge bestemt Fartøi bliver ifølge heraf, om det er lastet med Krigsfornødenheder, Korn eller Levnetsmidler, opbragt af de Kongelige bevæbnede Skibe og erklæret for god Prise. Er Fartøiet lastet med andet Kjøbmandsgods, skal det den første Gang afvises med Underretning til Skipperen og Paaskrift paa Skibets Papirer, at, ifald det derefter forsøger at indløbe, bliver det opbragt og behandlet efter Prise-Reglementet. — Alle fra Norge udgaaende Fartøier blive ligeledes opbragte uden Hensyn til den indehavende Ladning, og indtil videre lagt under Sequester, for siden at behandles efter Omstændighederne."

I 6te Bind af nyt juridisk Arkiv læses følgende Berigtigelse af tvende Klager, som man idéligen hører over Forordn. af 5 Jan. 1813. "Den første af disse — hedder det — er, at alle Skatter derved umiddelbar bleve forhøiede til det sexdobbelte, og siden yderméere efter hvert Semesters Bankcours. At dette kun gjelder om enkelte og tildeels efter Krigen ei forhøiede Afgifter, sees af det foranførte; og Fdg. 9 Juli 1813 for Danmark, §. 10, har end mere formindsket disse Afgifters Tal, ved at reducere de gamle Landtaxter til Kornværdie efter hvad de deri udgjorde i Aaret 1811, hvilke Skatter saaledes ere blevne anseelig nedsatte under deres oprindelige Beløb. Den anden Anke er den, at Sølvværdiens Indførelse har betaget Landets Numeraer den Egenskab, som det forhen, dets Nedværdigelse i Forhold til Sølv uanseet, havde, at være et godt Betalingsmiddel for Skatter og andre faste Udgifter. Denne bortfalder og med Hensyn til de i Toldspecies eller Kornværdie fixerede Afgifter. Den er desuden og, af den Aarsag, mindre befsiet, at Regjeringen dog stedse, naar de foreskrevne Skatter, formedelst Numeraerets Synken, bleve utilstrækkelige, maatte forøge disse. Det maa derhos bemærkes, at dens Udgifter ei, ved Pengeforandringen i Almindelighed og Sølvværdien i Særdeleshed, bleve forøgede, uden de, som Retfærdighed og Statens Vel krævede forøgede, og som vel tildeels uundgaaelig maatte have været forøgede, om end Numeraeret havde vedblevet at beholde sin juridiske Værd; i Særdeleshed havde det været en trængende Nødvendighed at forøge Embedslønninger, hvilke endog i Rigsbp. S. V. under Coursens fastsatte og formedelst de mørkere politiske Udsigter forstærkede Stigen, bleve heel utilstrækkelige. I kontraktmæssige Betalinger vilde rigtig nok Numeraeret, naar det ingen juridisk Reduction havde været underka-

ket, gaaet for fulde, saa dybt end dets virkelige Værd sank. Men denne Fordeel for Debitorerne var en sand Uret mod Creditorerne. Overalt er det vist nok indlysende, at det ved Fdg. 5 Jan. 1813 indførte Sølvværdiesystem staaer uendelig tilbage for et paa et fast og uforanderligt Numerær bygget Pengesystem. Men, ved upartisk Prøvelse, vil man og finde, at det, saalænge denne Fasthed ei lader sig tilveiebringe, er bedre, at Numerærets sjunkne Værdie Tid efter anden, bliver juridisk erkjendt til nogenlunde Opretholdelse af de Rettigheder, hvis Gjenstand er en bestemt Pengesum, end at Numeræret stedse skal beholde sin juridiske Gyldighed, saa dybt end dets reelle Værdie nedsættes. Hertil kommer endnu, at Sølvværdiens Indførelse endog kan bidrage til, skjøndt langsomt, at ophjelpe Coursen, efterdi Rigsbanken, formedelst samme, aarlig inddrager flere og flere Sedler eftersom de ere blevne mere eller mindre nedværdigede ved Coursen. Uleiligheder har vist nok Sølvværdiesystemet, selv i Sammenligning med det umodificerede Papirsystem; men disse Uleiligheder overveies af dets umiskjendelige Fortrin. Det værste er, at det er kunstigt og for den mindre Eftertænkende vildsomt. Men det forrige System var det, i Grunden, ikke mindre. Enhver troede vel at vide, hvad 1 Rdlr. var, men det var kun en Indbildning, da han ei kunde beregne den reelle Værdie, som denne Rigsdaler vilde have, naar han fik den eller skulde betale den. Folk lode sig derfor, ved et stort Nominalbeløb, lokke til at sælge Ejendomme, hvorfor de, naar det kom til Opfyldelsen, dog hverken fik heel eller halv Værdie. Havde Systemet blevet uforandret indtil Conjunkturerne bragte Pengene noget i Veiret, vilde derimod, paa den anden Side, de Kjøb, som nyelig havde spaaet store Fordele, blevet ødelæggende for Kjøberen. Man handlede altsaa vist nok mere i Blinde, naar man, i Aarene 1808-1812, indgik Contracter i de da gjeldende Penge, end naar man nu indgaaer Contrakter i Rigsbp. S.V. At man, ved det nye System, er blevet mere frygtsom for at kjøbe og sælge Eiendomme, er vistnok ingen Ulykke. Dersom ei Numerærets stedse aftagende Værdie havde frembragt de uhyre Speculationer paa faste Eiendomme, vilde de offentlige Stiftelser og private Hypothekhavere været blevne frie for de følelige Tab, som Fdg. 5 Jan. 1813 ei kunde rædde dem for."

Kjøbenhavns Børs, den 29 April. I disse Dage solgtes her ved Auction: Kongl. Creditcasse-obligationer 58 Rbdlr. pr. 100, Kgl. Obligationer 49 a 50 Rbdlr., Depositocasse dito 48 Rbdlr., Caper dito 50 Rbdlr., Brandcasse dito 108 Rbd. pr. 100 i Committeesedler og 8 PC. Omkostninger i Rdpenge. — Cours. Spec. 485. — Specier solgtes til 29 a 29¼ Rbmk. — For Committeesedler blev givet 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

I Aarene 1812 og 1813 bleve i Frankrige udtagne: Ifølge Senatsconsultet af 20 Decbr. 1811 af Classen for 1792: 120,000 Mand; efter Senatsconsultet af 14 Martii 1812 af Classerne fra 1787 til 1792, til Nationalgardens første Ban, og efter Senatsconsultet af 11 Jan. 1813 indlemmet i Armeen 100,000 M.; efter Senatsconsultet af 1 Sept. 1812 af Classen for 1793: 137,000 M.; efter Senatsconsultet af 11 Jan. 1813 af Classerne fra 1789 til 1792: 100,000 M., og af Classen for 1794: 150,000 M.; efter Senatsconsultet af 3 April 1813 af Classerne fra 1787 til 1792: 80,000 Mand, og Æresgarde 10,000 M.; efter Senatsconsultet af 24 Augusti 1813 af Classerne fra 1792 til 1794 i de 25 Spanien nærmest liggende Departementer: 30,000 Mand; efter Senatsconsultet af 7 Oct. 1813 af samme Classer i de øvrige Departementer: 120,000 M., og af Classen for 1795: 160,000 M.; efter Senatsconsultet af 17 Novbr. 1813 af Classerne fra 1786 til 1794: 300,000 M. Tilsammen 1,307,000 Mand. — Til disse Udskrivninger have dog ikke de 19 Hanseatiske, Hollandske, Toscanske og Romerske Departementer bidraget, eftersom Conscriptionen der blot var anordnet ved et Keiserligt Decret, og uden Senatets Samtykke; men det ældre Frankriges 111 Departementer, hvis Folkemængde udgjør omtrent 36 Millioner, have stillet denne Masse. Det franske Riges Føde- og Dødelister godtgjøre, at Generationen i Frankrige fornyes hvert 30 Aar, og at der i de nævnte 111 Departementer aarlig fødes 1,200,000 Mennesker. I følge omhyggelige Jagttagelser lever efter 20 Aars Forløb ikke den halve Deel af de Fødte, følgelig af hine 1,200,000 ikke 600,000, og

neppe 300,000 af Mandkjønnet. Ovenstaaende Fortegnelse beviser, at i de sidste to Aar af Classen for 1792: 258,000, af Classen for 1793: 220,333, af Classen for 1794: 233,333, af Classen for 1795: 160,000 Mand ere udtagne, og i Gjennemsnit 72,500 Mand af hver af Classerne fra 1786 til 1791, hvis første Udskrivning i de tidligere Aar ogsaa have udgjort 100 til 120,000 Mand, dersom Totaludskrivningen af enhver af disse 6 Classer ligeledes har udgjort henimod 200,000 Mand. Hertil maa ogsaa de, i Begyndelsen af forrige Aar saakaldte, frivillige Tilbydelser regnes, som have udgjort over 50,000 Mand, altsaa paa hver af de anførte Classer over 5000 Mand, og fremdeles er at iagttage, at istedet for de undvigte Conscriberede, bestandig andre, som ellers vilde været frie, maatte træde istedet, og at, som Følge af den Franske Revolution, Fødslerne i Aarene 1793, 1794 og 1795 have været færre end sædvanlig. Af de i Aarene 1786 til 1795 fødte Mænd ere derfor i det Høieste den Fjerdedeel blevne fri for Krigstjenesten, og da disse sikkerlig ikke kunne gribe til Vaaben, uden at en fuldkommen Stilstand i alle Forretninger i det borgerlige Liv maa paafølge, saa vil Frankrige, om det ogsaa ellers var istand til at fortsætte Krigen i nogle Aar, dog i det lykkeligste Tilfælde, formedelst Mangel paa stridbare Folk, ikke længe kunne fortsætte den, og skulde det forestaaende Feldttog faae en ligesaa ulykkelig Ende for de Franske, som de to sidste, saa vilde Følgerne blive uberegnelige for Frankrige. (Af Lüb. Corresp. for 14de Jan. 1814.)

Følgende er den af Greven af Artois udstedte Proclamation til de Franske:

"Vi Carl Philip, Søn af Frankrig, Monsieur, Greve af Artois, Kongens Broder, Kongerigets General-Lieutenant

Fremsende alle Franske vort Hilsen. Franske! Eders Befrielsesdag nærmer sig; Eders Konges Broder er i Eders Midte. Han er kommen, for igjen at plante de tre Lilliers gamle ærværdige Skjold i Frankrigs Hjerte; for at forkynde Eder, at under Lovenes og den offentlige Friheds beskyttende Herredømme Held og Fred igjen ere vendte tilbage blandt Eder. Ingen Tyran; ingen Krig, ingen Conscription, ingen Droits réunis! Nu, da I høre igjen Eders Monarks, Eders Faders Stemme, maa enhver Tilbageerindring om Eders udstandne Elendighed vige for nye Forhaabninger, alle Eders forrige Vildfarelser synke tilbage i evig Forglemmelse og alle Eders Tvistigheder opløse sig i hiin rørende Samdrægtighed, for hvilken han selv vil være Underpantet. — Høitideligen fornyer han i Dag alle de Løvter han allerede har gjort Eder; han brænder af Begjerlighed efter at opfylde dem alle, og ved sin Kjerlighed som ved sine Velgjerninger, at betegne hine lykkelige Øieblikke, der have tilført ham hans Undersaatter, og hans Undersaatter igjen deres Fader. — Leve Kongen!" (Lüb. Av.)

Øen Elba eller Elva, som er anviist Buonaparte til Opholdssted, ligger i det toscanske Hav, lige over for Piombino, hvorfra den skilles ved en 10 Mile lang Canal. I Oldtiden kaldtes den Æthalia. Den tilhørte fordum Fyrsten af Piombino, og udgjorde en Deel af hans Gebet, under Spaniernes Beskyttelse, der besadde her Fæstningen Portolongone; Fæstningen og Havnen Porto Ferrajo (med 3034 Indbygg.), der i Oldtiden kaldtes Portus Argous, fordi Argonauterne skulle være løbne ind her, tilhørte Storhertugen af Toscana. Den blev tilligemed flere Øer i de nyere Tider henlagt under General-Gouvernementet Toscana, der igjen ophøiedes ved Senatusconsult af 2 Marts 1809 til et Storhertugdømme, og til en af Rigets Storværdigheder, der ved Decret af 6 Marts 1809 blev forundt Fyrstinde Elisa, Buonapartes Søster og Fyrsten af Luccas og Piombinos Gemalinde. Den indbefatter $7\frac{1}{2}$ □ Mile og har 12,120 Indbyggere. Den frembringer Jern (hvoraf Italien forbruger 2,800,000 Centner), Granit, Marmor, mineralske, jernholdige Vande, Vine, Olie, lidet Korn og Veed, Salt (aarlig 54,000 Centner). Det høieste Bjerg, Capuana, er over 3000 Fod høit. Blandt de mange Forbjerge er il capo illa calamita, Ulykkens Forbjerg, det bekjendteste og i samme findes Magnetsteen. Indbyggerne i Landsbyerne ere for det meste Fiskere. Fordum har Øen tilhørt Apianernes Slægt, men Keiser Carl V. overdrog den til den mediceiske Familie. Comus I. de Medicis, første Storhertug af Florenz, byggede paa den nordvestlige Kyst en Stad, som han kaldte Cosmopoli, opførte der et Slot, og gjorde Staden til Hovedsæde for den af ham stiftede Ridderorden St. Stephani.

Postefterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Den ny franske Constitution, som den 6 d. M. er bleven ophøjet til Fundamentallov, bestaaer af 29 Artikler og er undertegnet af Fyrsten af Benevent, som Præsident. Dens vigtigste Bestemmelser ere følgende: Den franske Regjering er monarkisk og arvelig i den mandlige Linie; Ludvig XVIII kaldes af det franske Folk af egen Drift til Tronen; den gamle Adel faaer sine Rettigheder tilbage, den ny beholder sine arvelig; Æreslegionen vedbliver med alle sine Forrettigheder; den udøvende Magt beholder Kongen, som i Forening med Senatet og det lovgivende Corps concurrerer ved Lovenes Affattelse; begge Corporationer kunne indbydes af Kongen til at sysselsætte sig med Gjenstande, han finder hensigtsmæssige; enhver Lov maa sanctioneres af Kongen; Senatet, som skal bestaae i det mindste af 150 og i det højeste af 200 Medlemmer, udnævnes af Kongen. Senatorværdigheden bliver arvelig i den mandlige Linie, efter Førstefødselsretten; Senatet beholder de nærværende Dotationer, men de Senatorer der udnævnes for Fremtiden have ingen Deel deri; Prindserne af den Kongel. Familie og Kongel. Blod have Ret til at være Senatorer; hvert Departement afsender ligesom hidtil Deputerede til det lovgivende Corps; det lovgivende Corps har Ret til at forsamle sig hvert Aar d. 1 Octbr; Kongen kan overordentlig sammenkalde, udsætte, ja opløse det, men i sidste Fald maa Valgcollegierne formere i det seneste inden 3 Maaneder et nyt lovgivende Corps; intet Medlem af Senatet eller det lovgivende Corps kan arresteres, uden Corporationens foregaaende Authorisation; ingen Skat kan paalægges, uden det lovgivende Corps's og Senatets Samtykke; Domstolene blive som de have været; Samvittighedsfrihed og fri Gudstjeneste garanteres; alle Religioners Sjelesørgere nyde lige Rettigheder og Beskyttelse; Pressefriheden haandhæves; Statsgjelden garanteres og Nationaldomainernes Salg er uigjenkaldeligt; enhver Fransk kan blive ansat i alle Civil- og Militairposter; alle existerende Love blive ved Kraft, indtil de lovlig erklæres for ugyldige; Civilcodexen skal hedde: de Franskes borgerlige Lovbog; Ludvig Stanislaus Xaver skal udraabes til Konge, saasnart han har aflagt Eeden ꝛc. — — Den provisoriske Regjering har erklæret alt hvad der i Buonapartes Navn er skeet siden hans Afsættelse, for aldeles ugyldigt; Parises Municipalamt har besluttet, høitidelig at takke Senatet for Buonapartes Afsættelse. — General Barclay de Tolly har d. 2 April udstedt en Parolbefaling, hvori han byder sine Soldater at ansee de Franske for de Allieredes Venner, og at deres Vaaben kun nu maa være rettede mod de faa Ulykkelige, der endnu omgive den ærgjerrige Napoleon. — Keiseren af Rusland har forundt F. af Schwarzenberg St. Andreasordenens store Baand og Demantsinsignier. — D. 8 April blev Buonapartes Statue, under Folkets Jubelraab, nedtaget, og en hvid Fane med Lilier sat i dens Sted. — Ludvig XVIII er nu 58 Aar gammel og ligger i London syg af Podagra; i Deptford sættes 2 Kgl. Jagter istand, for at føre ham til Frankrige. — Endnu den 8de April var Buonaparte i Fontainebleau. Den største Deel af hans Soldater havde forladt ham. Han skal føie Anstalter til sin Afreise til Elba. — Ludvig XVIII Broder, Monsieur, er, efter 25 Aars Fraværelse, ankommen den 12te d. M. til Paris, hvor han blev modtagen med stor Høitidelighed. — Buonaparte er d. 12de afreist fra Paris med en stærk Escorte. Det hedder, at Maret og Gen. Bertrand ledsage ham. Keiseren af Østerrige ventedes den 14de til Paris. Paa Veien fra Orleans til Blois har man taget 44 Mill. som Buonaparte lod føre did. Ogsaa Kronens Demanter og Sølvtøi har man bemægtiget sig igjen. — Buonaparte har i et Brev til Keiser Alexander samtykket i at trække sig tilbage til Elba med den tilbudne Pension af 6 Mill.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 36.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 3 Maji 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Det var den 10de April 1796, at Buonaparte aabnede Feldttoget i Italien med Seiren ved Montenotte, og det var den 18de April 1797, at Fredspræliminairerne med Østerrige bleve undertegnede i Leoben. Dette Feldttog maatte nødvendigt sætte Buonaparte i stor Anseelse hos det franske Folk og den franske Regjering. Han erobrede Lande, udskrev uhyre Skatte, forskaffede Frankrig udleveret de romerske Museers og Galleriers vigtigste Konstværker, og det vaticanske Bibliotheks og Cabinets største Sjeldenheder. Det sidste var i to Aartusinder noget uhørt, og hvormeget end Nyfrankernes Forguderie maatte søge at forsvare denne Adfærd, saa er det dog vist, at Italiens Konstværker og Oldsager havde et helligt Krav til at blive paa de Steder, hvor de ikke allene havde Aarhundreders Hævd, men hvor de classiske Egne maatte forøge deres Værd. Det havde været en let Sag for Monarker som Carl den Femte ɔc. at lade bortslæbe disse Skatte og tilegne sig dem; men uden Tvivl følte man i ældre Tider, hvilken Ærbødighed man skylder Konstens Hjem, og ansaae det for uværdigt, at erobre hvad man ikke saae sig istand til selv at frembringe. Desuden var Roms Konstværker det eneste, der trak Næring til denne fattige Stad, og ved at berøve den disse, berøvede man den Alt. At Buonaparte allerede den Gang ikke meente det synderlig alvorligt med Republicanismen, skjønnes tydeligen deraf, at han i Fredspræliminairerne i Loeben bragte Europas ældste Republicanere, Venetianerne, under fremmed Herredømme. Lykken havde hidtil fulgt ham Skridt for Skridt, og selv hvor han med 1200 Mand seer sig omringet af 4000 Fiender, tager han disse til Fanger, istedet for at de burde taget ham. Han vendte nu tilbage til Paris og blev modtagen i Triumph som Fædrenelandets Befrier. Man overøste ham med Fester, Æresbevisninger og Hyklerier. Endelig pønsede man paa et Tog, som det først hedte, mod Engelland, men, som det siden viste sig, til Ægypten. Over de sande Bevæggrunde til dette besynderlige Tog er endnu udbredt et tæt Slør. Vel har man troet, at det var det svage Directorium, som ønskede at blive befriet for en Mand, det ansaae for ligesaa frygtelig som byrdefuld; men denne Maade at blive af med ham paa, synes alt for urimelig. Snarere maa man antage, at Buonaparte selv, som den Gang vel neppe ahnede Muligheden af at oprette en Keisertrone paa den franske Republiks Ruiner, men dog følte en uimodstaaelig Drivt til at spille en Herskerrolle, havde udklækket det Anslag, at erobre Ægypten, for i det mindste at kunne sætte sig paa Pharaonernes gamle Kongestol. Videre gik den Gang neppe hans Ønske. Saa enfoldigt kunde Directoriet aldrig være, at det ikke skulde have indseet, at der var endnu alt for meget at gjøre for de franske Hære i Europa, til at de allerede skulde tænke paa Erobringer i en anden Verdensdeel, og Drømmen om at gaae fra Ægypten til de engelsk-ostindiske Besiddel-

ser var alt for barnagtig til at nogensinde Directoriet kunde have troet, at bringe den til Virkelighed. Men at Buonaparte, der, som Erfaringen siden ogsaa udviiste, stolende paa sin Lykke, fandt intet umueligt, vel kan have tænkt paa, naar han først var en Pharao ogsaa lettelig kunne blive en Stormogol, er i det mindste saare sandsynligt. Den, som imidlertid blev det første Offer for dette dristige Foretagende, var Schweiz, da Skatten i Bern, som man ansaae for større end den virkelig var, bestemtes til hiint kostbare Tog. Buonaparte afseilede med en Flaade af 194 Seilere, og 40,000 Mand af de bedste Kjærnetropper, anførte af de første Generaler, i Maji 1798 fra Toulon, og nogle 1000 Lærde, Konstnere og Professionister ledsagede ham. Havde Nelson, som det var overdraget, at opsøge denne Flaade, ikke paa en saa ubegribelig Maade famlet omkring og streifet frem og tilbage førend han omsider fandt den ved Abukir, saa havde alle de store Begivenheder, der siden udviklede sig af dette Tog ligesom af et eneste Frøkorn, været forebyggede, men Forsynet vilde det anderledes; Buonaparte lander lykkelig ved Alexandrien, møder en uventet Modstand, men indtager alligevel Cairo, følger efter Ibrahim Bay til Syrien, taler ved Cheops store Pyramide til Tyrkerne som en Tyrk og kalder sig Muhameds Ven og Dyrker. Dersom han havde været saa lykkelig at udføre sin Plan, vilde han upaatvivlelig siden viist sig som en sand Muselmand, og gjort alt for at beskytte den muhamedanske Religion. Han stiller derpaa et Oprør i Cairo, hvis Indbyggere ikke saa godt, som siden efter Europæerne, kunde taale den Haardhed og Strenghed, hvormed Contributionerne bleve inddrevne; han giver dem et Slags Constitution, forfølger sin Marsch til Syrien; tager Jaffa med Storm; beleirer St. Jean d'Acre, men maae, efter 60 Dages Beskydning, mange Fægtninger og gjentagne Storme, ophæve Beleiringen, og vende med en liden Rest af sin Armee tilbage til Cairo; fratager Tyrkerne igjen Abukirs erobrede Fort, og laver sig i Stilhed til at forlade Ægypten. — Lucian Buonaparte havde underholdt ved Klogskab og Penge over Engelland en Brevvexling med sin Broder og underrettede ham om Frankrigs slette Stilling og Armeernes almindelige Uheld, men Directoriet lod ham forsætlig blive i Uvidenhed om de europæiske

Anliggender, formodentlig fordi Buonaparte i Cairo aldrig var der saa frygteligt som Buonaparte i Paris. Med to Fregatter og to mindre Fartøier seilede han den 23 Aug. 1799 lige i en engelsk Flaades Paasyn, fra den ægyptiske Kyst, og ankom til Frankrig, uden underveis at møde en eneste engelsk Fregat. Vor Tids Spaamænd og Seere finde ogsaa heri noget ganske overordentligt, men Aarsagen hvorfor ingen engelsk Krydser opbragte ham laae deri, at ingen skulde opbringe ham, fordi Engelland efter al Sandsynlighed i Forveien underrettet om hans Forsæt, at forlade Ægypten, gjerne saae det, overbeviist om, at med hans Fraværelse ogsaa hele denne Besiddelses Erobring vilde falde overende.

Under den svage Directorialregjering var Frankrig i den beklageligste Forfatning, og sin Opløsning nær. En Forandring var baade ønskelig og nødvendig; men alt dette kan ikke retfærdiggjøre Buonapartes Unddragelse fra en Armee, han som Høvding havde ført til fjerne Lande og forladt, da han deels saae, at der intet var at udrette mere, deels at en mere lovende Krands vinkede ad ham i Frankrig. Hvor slet Directoriet end styrede Statsroret, saa stod han dog paa en underordnet Post, som det var hans høieste Pligt at blive paa indtil den lovlige Magt kaldte ham derfra. De Mænd, som attraaede en Regjeringsforandring, kjendte Buonapartes Mod og Bestemthed, og valgte ham derfor til Redskab, men deres Hensigt har det neppe været, at han skulde beholde Dictaturen i Hænderne. Hvorledes Revolutionen d. 18de Brumaire blev udført, er bekjendt. At det var med Bajonnetten og sine Grenaderer og under Trommers Lyd at Buonaparte lod de Gamles Raad drive ud af Forsamlingssalen; at det var under glimrende Løvter om Folkesouverainitet, Republikens Udelelighed, Frihed og Lighed, hvilke Løvter siden høitidelig besværgedes, at Directoriet blev styrtet og Folket vundet, alt dette er ved Kjendsgjerninger beviisligt. Saaledes banede Buonaparte sig Veien til Consulatværdigheden. Han stod nu i Spidsen for 30 Millioner Mennesker, hvis Lykke og Ulykke laae i hans Haand. Man ventede alt af ham, og man havde Føie dertil. Med den Anseelse og Almeenkjerlighed, han besad, kunde han have gjort Frankrig lykkeligt. Af hans Republicanisme ventede man sig meget, og af hans Heltemod og Klogskab

Alt. Men hans Hu stod til et langt høiere Maal. Det var ham for lidt at være en Franklin eller Washington; han vilde være en Cæsar eller Cromwell. (Fortsættes.)

Uagtet intet i Grunden kunde være mig, og det Publikum, jeg appellerer til, ligegyldigere end hvad en ved Theatret ansat Souffleur, der hidtidtil ikke har kunnet bringe det saavidt, at lære saa megen Musik, som udfordredes til at souffiere i Syngestykker, ytrer om mine egne Compositioner og mit Foredrag af fremmede Componister — uagtet jeg baade som Embedsmand og som Kunstner holder det her under min Værdighed, at penneknige med en saa gemeen Pøbelpen, som Hr. N. T. Bruuns, aftvinge mig dog et Par, som Facta angivne aabenbare Usandheder i hans den 24 April i Dagen imod mig indrykkede Beskyldninger følgende Documenters Aftrykning til Oplysning af det Forhold, hvori han staaer til mig, mine af ham paaankede Spørgsmaale betræffende.

Til Svar paa hans Foreholden i Anledning af de Stykker af ham jeg har sat Musik til, af "den Føielighed, hvormed, han har gjort mine for nye kjøbte gamle Varer frugtbringende," aftrykker jeg her Ord for andet hans under Dato 30 April, forrige Aar, desangaaende tilskrevne egenhændige Brev.

"Modtag, kiere Hr. Professor, min inderligste "Tak for deres herlige Musik til mit Stykke. *) "Vel føler jeg tilfulde, hvor lidet min Erkiendtlig-"hed maa gielde hos Dem, i Sammenligning med "den almene Enthusiasme, hvorpaa de i Aftes "modtog de umiskjendeligste Prøver, men saa ær-"ligt og varmt som jeg her privat takker Dem, "saa oprigtigt skal jeg offentlig vedstaae, hvor uen-"delig meget mit Arbeide skylder Dem af det "Bifald det syntes at vinde. Maatte det nogen-"sinde staae i mine ringe Evner, virksomt at vise, "at min Taknemlighed for en Componist som Dem, "ikke blot bestaaer i tomme Ord, hvor glad skulde "jeg da ikke gribe Leiligheden! — Endnu skylder jeg "Dem min varmeste Tak for deres Iver for Cettis "Fremgang. Jeg haaber denne Rolle vil være et "Skridt til hans Fremtids Held, og at han, ledet

*) Husarerne paa Frierie.

"ved Deres Underviisning, ved Flid vil gjøre sig "end mere værdig til Deres Godhed. Da han "er mig broderlig kier, anseer jeg hans Vel som "mit eget, og beder Dem forene Deres Bestræbel-"ser med mine for ham hos Kammerherren og "Directionen."

Til Svar paa hans indviklede Beskyldning: at jeg ved min Methode og mit Forhold, som Sangens Bestyrer, "gjør Musikken krættendepiinagtig for de Syngende, naar de stundom maae see en vissen Taktpind, trods Rollernes Natur og Musikkens Aand, sætte en Sordine paa deres Spil," nøder mig min Stilling, med Hensyn paa den Skole, jeg søger at danne, til Offentliggjørelsen af følgende Promemoria til mig fra Directionen for det kongelige Skuespil af 13 Junii f. A. i Anledning af min Benefice.

"Directionen kan ikke lade denne Skuespil-"saison gaae til Ende, uden at bevidne Hr. Pro-"fessor og Ridder, Kapelmester Kunzen, hvor le-"vende den paaskjønner de mange og mangehaande "Fortienester, han atter i Aar, som Componist, "Syngelærer og Kapelmester har erhvervet sig af "Theatermusikken, og hvormeget den har ham at "takke for den levende Interesse og det Bifald, "hvormed Syngespillene afvigte Vinter ere søgte "og seete. Dette er Direktionen en saameget kiæ-"rere og helligere Pligt at bevidne Deres Veløyr-"dighed, da den med fuld Sandhed kan tilføie, at "dens fasteste og gladeste Haab om, at kunne bøde "paa det vist nok for Dieblikket uoprettelige Tab, "Sangen i en af Hr. Professorens meest udmær-"kede Elever har lidt, er bygget paa den trygge "Forvisning, at det er den Lærer, hun havde sine "senere ualmindelige Fremskridt at takke, ligesaa "magtpaaliggende som det nogensinde kan være os, "at Theatersangen hos os bliver i Yndest og Ære, "og at under en saadan Lærer og Bestyrer den "gode Skole aldrig vil eller kan uddøe eller synke "o. s. v."

Til Svar paa hans indviklede Beskyldning af Plagiat, i det han paastaaer at min altomgribende Hukommelsesgave til at erindre andre Mesteres Værker naar jeg componerer er almeen erkjendt, erklærer jeg Theateroversætteren N. T. Bruun for en Æreskjænder, indtil han har beviist, hvad han beskylder mig for.

Paa de øvrige Grovheder han ved denne Leilighed har overøst mig med holder jeg det for aldeles under min Værdighed at svare en ligesaa slet musikalsk Oversætter, som musikalsk Souffleur. At han finder Scheien søvndyssende, kan have sine gode physiske Aarsager i hans egne Organer, og at Naturens Røst ikke behager den bagvendte Smag, han har viist i Crispins Forvandlinger ved burlesk Ordunderlægning til høitidelig Musik, forundrer mig aldeles ikke.

F. S. Em. Kunzen.

Forklaring af Dagens Angreb paa min Personlighed.

Hvi hele Hæren, som mig Eene møder,
Kun mod mit Hierte vender alle Stik,
Skiøndt sikkert i min rammende Kritik
Mit Hoved eene dem for Hov'det støder?
De veed, at got det sidste for sig bøder,
Og sundt og stærkt kan trodse deres Magt;
Men at det første, kiælent, ømt og svagt,
Af mange dybe Saar alt længe bløder.

Baggesen.

Konstflidens Tilstand i Sjælland.

Det glæder Udgiveren, her atter at kunne meddele dette Blads Læsere en authentisk Efterretning om den saa blomstrende Raadvadske Fabriks seneste Tilstand, der gjør Bestyrerne ligesaa stor Ære, som den tjener til Beviis paa, hvor meget vi kunne undvære Udlandets Konstflidsfrembringelser, naar vi alvorligen ville. Upaatvivleligen vilde dette Fabrikanlæg vinde endnu mere i Flor og Styrke, dersom saadanne Fabricata, det seer sig istand til at levere, maatte blive forbudne at indføres fra andre Lande.

Tilstanden af det, Isenkræmmer-Lauget tilhørende, i Jægersborg Dyrehauge beliggende, Raadvad

Dams Fabriks Drivt i Aaret 1813.

I dette Aar sysselsatte Fabrikken 70 Personer, af hvilke, 19 Mestere, 26 Svende, 16 Drenge, 8 faste Arbejdere og 1 Daglejer. — Tilligemed Inspecteuren og hans Familie, en Fuldmægtig, en Skolelærer og en Kromand, samt Arbejdernes Koner og Børn, ernærede den da 174 Personer. Dens Bygninger ere i alt 17, hvoraf 2 Hammermøller, 1 Slibe- og Polere-Mølle, 1 Fiilhuggerie, 1 Jernstøberie, 1 Pande- og Saug-, 1 Spade- og Høvlejerns-, 1 Lee- og Skjæreknive-, 1 Kniv-, 1 Nagel-, 2 Klejn-, og 2 Tøj-Smedier, 1 Sporemager-, 1 Blikkenslager- og 2 Gjørtler-Værksteder, foruden mindre Værksteder og Vaaningshuse, af hvilke sidste et nyt til Beboelse for 6 Familier, er opbygt i 1813; samt en Kroe med privilegeret Bryggerie og Brænderie. Af denne Fabriks forskjellige Producter, ere i afvigte Aar solgte: 1759 Gros gule og hvide Metalknappe, 100 Par støbte Messing Lyseplader, 152 Gros Uhrnøgler, 15 Sæts Messing Dragkistebeslag, 51 Gros Messing Nøglehuller, 63 Par Messing Gardinbøjler, 792 Dosin Par Messing Hængsler i Sorter, 100 Dos. Messing Gardinskruer, 6 Pd. Uhrklokker i Sorter, 110 Par forsølvede Spænde- og Skrue-Sporer, 12 Stkr. forsølvede Lysestager, 54 Dosin Par Jern Bladhængsler, 188 Dosin Liigkisteskruer, 19 Stkr. Brødknive paa Brædt, 261 Stkr. Kaalknive, 1049 Par Jern Ildtøj i Sorter, 18 Stkr. Messing Ildtøjskroge, 107 Dosin Høvlejern, 57½ Dosin Huggejern, 6 Dosin Sætjern, 236 Stkr. Manskietjern, 820 Stkr. Hammere, 80 Stkr. Ildkister, 5 Stkr. Stangskruestikker, 18 Stkr. Stokmessere, 426 Stkr. Øxer, 229 Stkr. Muurskeer, 221 Stkr. Skibsskradere, 171 Stkr. Hængelaase i Sorter, 72 Par Støvletrækkere, 20 Stkr. Sukkersaxe, 2 Dosin Klokkefiedre, 2024 Dosin diverse File og Raspe, 1000000 Stkr. Søm i Sorter, 762 Stkr. Strigler, 726 Stkr. fortinnede Trendser og Brodoner, 228 Stkr. fortinnede Ride- og Kiørestænger, 106 Par fortinnede Stigbøjler, 38 Stkr. støbte Pressejern, 183 Stkr. støbte Staal Strygejern, 281 Stkr. støbte Strygboldte, 63 Stkr. støbte Fyhrtøjer, 2320 Stkr. støbte Jerngryder, 2 Stkr. støbte Jern Barkmøller, 21 Stkr. støbte Jern Mortere, 52 Stkr.

støbte Jern Portklokker, 16 Stkr. Blik Durchslage, 66 Stkr. Blik Vandkander, 313 Stkr. Blik Rivejern, 382 Stkr. Blik Lygter, 348 Stkr. Blik Skovordaaser, 84 Stkr. Blik Lyseforme, 4 Stkr. Blik Vandøser, 207 Stkr. Blik Lysestager og Plader, 30 Dosin Blik Lyseprofitter, 320 Stkr. laqveret Blikarbejde, 56 Stkr. Blik Skibsrankerter, 59 Stkr. Blik Sparebørse, 17½ Dosin Blik Penalhuse, 693 Stkr. Blik Tragte, 156 Dosin Blik Dukketøj, 39 Stkr. Blik Krudthorn, 12 Stkr. Blik Barbeerflasker, 12 Stkr. Blik Barbeerbækkener, 228 Stkr. fortinnede Jern Spiseskeer, 63 Stkr. Smørsøgere, 37 Stkr. Stegeriste, 149 Stkr. Kiøkken Fyhrstaal, 48 Stkr. Proptrækkere, 4 Stkr. Kaffebrændere, 2 Dosin Mejeredstiver, 60 Stkr. Kjøbgafler, 100 Stkr. Jern Haugeriver, 161 Stkr. Hyppejern, 12 Dosin Sylleskaste, 108 Stkr. Malmhaner, 22 Sats Messing Borbruller, 30 Stkr. Jern Hakker, 3757 Stkr. diverse Jern Gravespader, 315 Stkr. Bagkastskuffer, 4387 Stkr. flade smeddede Jern Stegepander, 70 Dosin Mejzleer, 100 Dosin Skjæreknive, 329 Stkr. diverse Skov og Langsauge, 42 Stkr. Skibs Stiksauge, 45 Dosin Foldeknive, 600 Stkr. Vimmelbore, 1 Sats støbte Jern Brænderte-Riste; samt, som her i Byen for Fabrikkens Regning forfærdiges, 802 Dosin Uld og Bomulds-Karter og 281 Stkr. diverse Hegler; tilligemed flere andre Isenkramvarer, Kakkelovne, mekaniske Hjul og meget mere, efter dertil givende Model, som ikke bestemt kan opgives, tilsammen af Værdie for 81000 Rigsbd. N. V. — Af Materialier er i samme Aar forbrugt: af indenlandske: gammelt Jern for 1015 Rbd., gammelt Messing for 3867 Rbd., gammelt Tin for 112 Rbd., Kartebræder for 898 Rbd., Skind til Karter for 354 Rbd., Olie for 37 Rbd., Talg for 18 Rbd., Diverses for 1813 Rbd.; af udenlandske: Stangjern for 17298 Rbd., Staaltraad for 3931 Rbd., Staal for 3119 Rbd., Steenkul for 1965 Rbd., Slibestene for 1064 Rbd., Blikplader for 667 Rbd., Kartesøm for 398 Rbd., Digler for 273 Rbd., Jernplader for 259 Rbd., Spansk Salt for 48 Rbd., Lygtehorn for 40 Rbd., Salpeter for 25 Rbd., Diverses for 267 Rbd.; Tømmer og Bræder for 1164 Rbd., af hvilke sidste, det meste er forbrugt til det nye Vaaningshuus. De i Fjor anmeldte under Arbejde værende nye Værksteder, og Udvidelse

af de allerede indrettede, ere nu bragte i fuldkommen Stand og bruges med største Virksomhed.

Indenlandske Efterretninger.

Forordning angaaende hvorledes de i Selskab eller Bander omreisende mistænkelige Personer skulle straffes, for Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen. (Slutning.)

§. 5. Dersom de ikke ere istand dertil, eller de derfor angivne Grunde ikke findes tilstrækkelige, saa og dersom de have aldeles forsømt at melde sig i saa Anledning hos Politiet, da skal en Undersøgelse dem angaaende skee. Saafremt der ved denne Undersøgelse ikke befindes videre graverende Omstændigheder, skulle de for denne Forseelse allene straffes med Fængsel paa Vand og Brød fra otte Dage til fire Uger.

§. 6. De samme Forskrifter skulle iagttages, naar flere end to voxne eenlige Mandfolk, som henhøre til de Haandteringer der drives ved Omreisen, reise sammen, uden at være forsynede med den i §. 1 ommeldte Øvrigheds-Attest.

§. 7. Dersom saadanne Familier eller eenlige Personer, som de ovenmeldte (§. 2-6) enten aldeles ikke ere forsynede med Passer, eller andre tilstrækkelige Beviser, eller og de have urigtige eller forfalskede Passer, da skulle de, foruden den Straf, der ellers staaer paa Løsgjængerie, Pasforfalskning og Reise med urigtige Passer, belægges med Straf fra fire Ugers Fængsel paa Vand og Brød, indtil to Aars Tugthuusarbeide. De hos dem værende smaae Børn skulle tages bort fra dem, og indtil videre forsørges.

§. 8. Reise andre Familier, som ikke henhøre til den fornævnte Slags, eller og flere eenlige Mandfolk, af anden Stand, tilsammen, uden at være forsynede med Passer, eller andre tilstrækkelige Beviser, men de dog kunne legitimere, at de ikke ere mistænkelige, og at de reise i Anledning af en tilladt Næringsvei eller anden Haandtering, da skulle de for denne Forsømmelse, hvori de have gjort sig skyldige, straffes med en efter Omstændighederne passende Pengemulkt. Kunne de ikke tilveiebringe saadanne Legitimationer, da skal med dem forholdes efter §. 7.

§. 9. Dersom to eller flere, med tilbørlige Pas-

ser eller andre tilstrækkelige Beviser forsynede Mandspersoner af den Classe, som søger Næringsvei ved Omreisen i Landet, reise med hinanden, uden at have den i §. 1 foreskrevne Øvrigheds-Attest, og en af dem fører med sig enten Vaaben, hvortil ogsaa regnes jernbeslagne eller med Blye fyldte Stokke, omarbeidede Segle, Leer og Øxer, eller og der hos ham findes Tyveredskaber eller Gift, da skulle de melde sig hos Politiet paa det Sted, hvor de opholde sig, og derhos godtgjøre Anledningen, hvorfor de reise sammen og føre Vaaben o. s. v.

§. 10. Dersom de ikke ere istand hertil, eller og de have forsømt at gjøre den befalede Anmeldelse, da bliver efter foregaaende Undersøgelse den hos hvem saadanne mistænkelige Ting findes, at belægge med Straf fra fire Ugers Fængsel paa Vand og Brød indtil sex Maaneders Tugthuusarbeide; dersom den der er i Følge med en saadan, har været vidende om, hvad den anden førte med sig, og deres Reisen med hinanden desuden efter de ovenstaaende Forskrifter (§. 4, 5) er at ansee som mistænkelig, da skal en saadan belægges med det halve af den i denne §. for den første, fastsatte Straf.

§. 11. Have de hverken Passer eller tilstrækkelige Beviser, eller og de føre med sig urigtige eller forfalskede Passer, da skal med dem forholdes efter Forskrifterne i §. 7. Dog skulle de, foruden den ellers paadragne Straf, dømmes til Tugthuusstraf fra et til fire Aar; hvorved dog den i forestaaende §. anførte Forskjellighed bør komme i Betragtning. Befindes det, at flere af dem, eller og alle have foranførte mistænkelige Ting hos sig, eller og at de have paa Veien havt Sammenkomster imellem sig eller med andre, da kan Straffen efter Sagens Omstændigheder skjærpes indtil Tugthuusstraf paa ti Aar.

§. 12. Ethvert Tyverie, som skeer ved Indbrud, Indstigen eller af Bevæbnede, og som ifølge den gjeldende Lovgivning skal belægges med vis Tids Tugthuus- eller Fæstningsstraf, skal, naar samme er begaaet af to eller flere voxne Mandfolk, belægges med en forhøiet Straf, fra en til fire Aars Tugthuus- eller Fæstnings-Arbeide, foruden den Straf som staaer paa Forbrydelsen, naar den begaaes af en Enkelt.

§. 13. Er Forbrydelsen af den Beskaffenhed, at Gjerningsmanden skulde for samme ifølge An-

ordningerne belægges med Fængselsstraf paa Livstid, da skal denne Straf, i Tilfælde at Tyveriet er begaaet af flere voxne Mandfolk, skjærpes med Straf af Kagstrygning.

§. 14. Den, som er Anfører for en saadan Bande, hvori der er tre eller flere voxne Mandspersoner, saa og den der giver de andre Anviisning om, hvad de ved Tyveriet have at foretage, skal, naar Tyverie begaaes af Banden, straffes med Fængselsstraf paa Livstid; og dersom denne Straf ogsaa ellers ifølge de nu gjeldende Anordninger skulde anvendes, skal der desforuden dømmes til Kagstrygning.

§. 15. Værter og andre Huuseiere eller Leiere, som tage til Huse de i §. 2 o. s. v. anførte Familier eller eenlige Personer, uden at anmelde saadant for Øvrigheden saasnart muligt, skulle straffes efter Omstændighederne med fjorten Dages Fængsel paa Vand og Brød indtil sex Maaneders Tugthuusarbeide; og i Tilfælde af Forbrydelsens Gjentagelse dømmes indtil fem Aars Tugthuusstraf.

§. 16. Iøvrigt skal det i Henseende til Passer og videre Forskrifter for Indenlandske og fremmede Reisende, saa og i Henseende til Løsgjængerie og Betlerie og Straffen herfor, naar den Paagjeldende er en Indenlandsk, forblive ved §. 11 i Patentet af 10 Junii 1803 angaaende Passer, samt naar den Paagjeldende er en Fremmed, da ved §. 49 i Forordningen af 17 April 1811 om Passer; ligesom og de nu gjeldende Anordninger skulle tages til Følge, for saavidt de ikke ved nærværende Forordning ere nærmere bestemte eller forandrede.

§. 17. Paa det at denne Vor Forordning desto vissere kan komme til almindelig Kundskab, og for at ingen skal kunne undskylde sig med Uvidenhed, skal et Exemplar af Forordningen opslaaes paa et offentlig Sted i hver Landsbye og i hvert Værtshuus. Dog skal Forordningen først træde i fuld Kraft fire Uger efterat den paa hvert Sted er bleven publiceret; og skal den paa det nøieste iagttages af alle Over- og Under-Øvrigheder, ligesom det ogsaa gjøres dem til Pligt at anvende den største Paapasselighed, i Henseende til dens Overholdelse.

Hvorefter alle og enhver sig allerunderdanigst have at rette. — Under Vor Kongelige Haand og Segl. — Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 23de Marts 1814. — Frederik R.

I det sidst udkomne Hefte af Universitetsannaler læses følgende Notice angaaende den botaniske Haves Oprindelse: "Den første Begyndelse til en botanisk Have ved Kjøbenhavns Universitet skete i Aaret 1600, da Studiigaardsbygningen af ny blev opført, saavelsom den derved beliggende Professor-Residenz; og til en medicinsk Have blev bestemt det derved beliggende Stykke Land. Denne Have var imidlertid 1621 ei endnu kommen i synderlig Stand, ligesom den ei heller havde nogen lønnet Gartner, men den Professor, som beboede den Residents, Haven laae til, maatte selv holde den vedlige. Indtil 1696, da Rasmus Bartholin legerede til dens Dyrkelse en Capital af 1200 Rd., havde den slet ingen Indtægt. Ved Rescript af 3 Feb. 1769 skjænkede Kongen den botaniske Have 2500 Rd., saaledes at Renterne deraf skulde anvendes til dens Fornødenheder. Imidlertid var 1752 anlagt en anden botanisk Have paa den Plads, hvor Amaliegaden nu ender mod Toldboden, hvilken Have Frederik 5 havde skjænket Universitetet. Tillige vedblev dog den gamle botaniske Have, indtil den Charlottenborgske Have blev allernaadigst skjænket og i Aaret 1778 indrettet til en botanisk Have for Kjøbenhavns Universitet, hvorefter den gamle, der i alle Henseender var ubeqvem til sit Øjemed, blev en Lysthave ved den Studiigaarden nærmest liggende Professorresidents (hvilken sidst, indtil Bombardementet, beboedes af Hr. Etatsraad Bugge)."

Kjøbenhavns Børs d. 3 Maji. Cours. Altona 2 M. 450, London $15\frac{1}{3}$ Rbdlr., Amsterdam $433\frac{1}{2}$, Spec. 470. — Specier solgtes til $28\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 67 pr. 100.

I No. 33, P. 517, i det indsendte Stykke om Landvæsenet, staaer: No. 211. 2den Sal, men skal være No. 271. 2den Sal.

Blandede Efterretninger.

Philadelphia, d. 1 Febr. 1814. En Orkan, som mellem den 23de og 27de Juli rasede i Vestindien, har paa de forskjellige Øer anrettet megen Ødelæggelse, mange Mennesker have tilsat Livet og mangfoldige Skibe ere forliste; det halve af Staden Nassau blev ødelagt tilligemed 130 Skibe som laae der; 42 Skibe forliste i St. Pierre paa Martinique og 30 Personer tilsatte Livet; 11 Skibe forliste ved Barbados og 15 ved St. Christoph. Paa Dominique og Guadeloupe har den anrettede Skade været uhyre stor; men det lader ikke til at Orkanen har naaet de danske Øer. Efterretninger fra St. Croix af 24de Juli melde intet derom. — Den 27 August om Aftenen blev Staden Charleston i Syd-Carolina hjemsøgt af en skrækkelig Orkan, som rasede nogle Timer og anrettede megen Skade i Staden, Havnen og saa meget af Egnen, som den gik over. — Den 12te Novbr. anrettede en kortvarig men skrækkelig Storm stor Ødelæggelse i Halifax Havn, et Par Linieskibe dreve paa Grund, en Fregat og et Par mindre Krigsskibe forliste aldeles, foruden mange Handelsskibe og der opbragte Priser. — Fregatten Essex har paa Kysten af Chili taget en Mængde engelske Hvalfangere. — Den 20de f. M. ankom her den af Congressen under 17de udstædte Act angaaende en almindelig Embargo, blot Kaperne og neutrale Skibe med Baglast ere fritagne. Denne Act skal staae ved Magt til 1 Jan. 1815, med mindre en Fred med England forinden skulde blive sluttet eller Præsidenten skulde finde det tienligt at ophæve den, hvilket da skal skee ved Proclamation. — Stort som Antallet af Bankerne her i Landet alt er, skabes der dog stedse nye; — 30 a 40 ville formodentlig i denne Vinter blive oprettede blot i de to Stater Nevyork og Pensylvanien og Beløbet af det circulerende Papiir vil derved forøges saa betydeligen, at det er at befrygte, det snart vil ophøre at bære Værdie med Species. Dette vil i alt Fald sikkert blive Tilfældet, naar Fred engang kommer og Udførsel af Species til China og Ostindien igjen finder Sted. En anden saare ubehagelig Følge af et saa uforholdsmæssigt circulerende Medium er, at en virkeligen unaturlig Dyrhed af alle Ting derved frembringes, meget byrdefuld for dem der have en vis Indtægt og ikke ere saa lykkelige at besidde virkelig Landeiendom. Mange Patrioter erklære sig høit mod den Forøgelse af Bankernes Antal og ønske Regjeringen skulde ikke give flere Charters for Banker, da disse bidrage til at svække Industrien, gjøre Folk dovne og ødsle, ved at smigre dem ved Udsigt til at skaffe sig Velstand paa Credit. (Hand. Tid.)

Postefterretninger.

Kronprindsen af Sverrig er d. 13de ankommen til Paris, som han, efter Forlydende, vilde forlade d. 19de, for at reise tilbage til Sverrig. --- D. 15 holdt Keiseren af Østerrige sit Indtog i Paris, og blev modtagen med stor Jubel. Keiser Alexander, Monsieur, Storf. Constantin, og Kronpr. af Sverrig vare gaaede Monarken i Møde, og ledsagede ham til det forrige Hotel Charost i Forstaden St. Honoré. --- Erkehertuginde Louise ankom d. 10de, under en Bedækning af Garde, fra Blois til Orleans med et meget talrigt Følge. Hun ledsagedes, som man siger, af en russisk General. D. 12te ankom hun til Rambouillet. Keiser Franz tog d. 16 meget tidlig til Versailles. Man troer, at han i Kleintrianon vil have en Samtale med sin Datter, og at hun vil udnævnes til Storhertuginde af Parma og Piacenza. --- Fyrst Metternich og Lord Castlereagh have hyppige Sammenkomster med Prindsen af Benevent, og, man troer, de vedkomme Freden. --- Med den store allierede Armee er nu, i Følge Vaabenstilstanden og med Keiser Alexanders Samtykke, foretaget en Dislocation. Tropperne skulle gaae i Cantonnering d. 10de. Det store Hovedqv. skal være i St. Cloud, men Keiser Alexander og Kongen af Preussens forbliver i Paris. Samtlige Corps blive ikke over 3 Uger, og nogle af samme kun 14 Dage, i disse Cantonnements, og tiltræde da strax deres Tilbagemarsch fra Frankrig. Alle Reserver, Transporter rc., have faaet Befaling, ikke at rykke videre frem. --- Gen. Barclay de Tolly er udnævnt til russ. Feldtmarschal. --- Marsch. Augereau er d. 11te ankommen til Lyon med den hvide Cocarde paa. Soult, som ei er bleven underrettet om hvad der er forefaldet i Paris, fordi Napoleon lod optage Courererne, havde endnu d. 11te et Slag ved Toulouse, som han maatte rømme for Engellænderne, og, som strax erklærede sig for Bourbonnerne. Nu er Soult underrettet om det Forefaldne, og vil underkaste sig den provis. Regjerings Befalinger. --- I Bordeaux skulle 100 Skibe, hvoriblandt mange Americanere, have overgivet sig; Engellænderne ere i Begreb med at gjøre en Bevægelse fra Bordeaux til Anjou og Limousin. --- Ved en Senatsbeslutning af 14 April er den provisoriske Regjeringscommission ophævet, og den provisoriske Regjering overdraget til Greven af Artois, under Titel af Kongerigets Generallieutenant, ~~indtil~~ Ludvig XVIII har antaget den ny Constitution. --- Erkebispen af Paris, Cardinal Maury, er bleven afsat, fordi han har vanhelliget sin Præsteværdighed i Napoleons Tjeneste, og han har nu trukket sig tilbage i det romerske Gebet. --- Det hedder, at Prindsregenten af Engelland agter at overvære Kongens Krøning i Paris. --- Lord Wellington ventes med det første til London. --- Napoleons Moder skal, som den hele Familie, have for adskillige Millioner Diamanter, som hun har gjemt som en Nødskilling. --- Napoleon var endnu den 17de i Fontainebleau. Han har havt heftige Nervetilfælde, hvorpaa der fulgte en fuldkommen Afmattelse. Lægen Korvisart var kommen til ham

fra Paris, og hans Sygdom havde antaget en alvorlig Caracteer. Han var allerede den 17de i Bedring, og skulde samme Dag afgaae til Elba, under Bedækning af 1500 Mand. --- D. 5 April udstedte Napoleon følgende Parolbefaling i Fontainebleau: "Keiseren takker Armeen for den Hengivenhed, den har viist, og fordi den har erkjendt, at Frankrig findes hos ham, ikke hos Hofkrybet og Hovedstadens Pøbel. Soldaten følger, i Lykke og Ulykke, sin Hærfører, hvor han fører ham hen; hans Ære er hans Religion. Hertugen af Ragusa har ikke næret samme Sindelav som hans Vaabenbrødre; han er gaaet over til de Allierede. Keiseren kan ikke billige de Betingelser, hvorpaa han har gjort dette Skridt; han kan ikke modtage sit Liv og sin Frihed af en Undersaats Haand. Parises Senat har vovet at byde over Regjeringen i Frankrig. Det har glemt, at det har Keiseren ene at takke for den Magt, som det nu misbruger; at han var det, som reddede deels dets Medlemmer fra Revolutionens Strømme, og beskyttede dem mod Folkets Had; deels fremtrak dem af Mørket. Senatet beraaber sig paa Artikler i Constitutionen, for at kuldkaste Constitutionen. Det tager ikke i Betænkning, at gjøre Keiseren Bebreidelser, uden at overveie, at det, som det øverste Statscollegium, selv har taget første Deel i alle Begivenheder. Det er gaaet saavidt, at forekaste den høieste Magt, at have forfalsket sine Actstykker; det er Verden vitterligt, at saadanne Konstgreb ikke behøvedes; et Vink var det Befaling og det har altid gjort mere end man forlangte af det. Keiserens Øre stod altid aabent for kloge og i god Hensigt fremsatte Indvendinger fra sine Statsembedsmænd; men han har bestandig forgjeves ventet dem for sin Trone. Hvad han har hørt var altid kun den meest ubetingede Billigelse af alt hvad han foretog, og et Beundringssprog og Bifald, der bar alle Sandhedens Præg. Var Enthusiasmen i Adresserne og de offentlige Taler hyklet, saa er Keiseren bleven skuffet af sin Troskyldighed; men de, som have ført dette Sprog, have selv at tilskrive sig de fordærvelige Følger af deres Hyklerie. De blues ikke, at tale om Skandskrifter mod fremmede Regjeringer, og glemme, at Nogle i deres Kreds selv udgav dem. Saalænge Lykken var deres Fyrste tro, bleve de hos ham, og der hørtes ingen Klage over Vældens Misbrug. Naar Keiseren har foragtet Menneskene, som man har bebreidet ham, saa vil Verden nu erkjende, at han havde nogen Grund dertil. Hans Værdighed er fra Gud og Folket, og kun didfra kan den fratages ham. Han har altid betragtet den som en Byrde, og aldrig som noget Attraaeværdigt. Naar han alligevel paatog sig den, saa skeete det i Følelsen af sin Kraft, og i Bevidstheden, at han blandt alle var den voxen; hans Lykke syntes ham hans Kald. Nu, da Lykken har erklæret sig mod ham, kunde kun Nationens tydelig udtalte Villie formaae ham til længere at dvæle paa Tronen o. s. v." (Efter Lüb. Avis.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 37.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 7 Maji 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Begivenhederne efter Buonapartes Tilbagekomst fra Ægypten vise os tilfulde, hvor meget et Folk kan blændes, naar den, som vil blænde det, sidder paa Beundringens Høisæde og har indtaget de under hans Fødder staaende Pygmæer til sin Fordeel; naar et ringe Antal Mennesker ved Forslagenhed forstaae, at holde den store, mindre dybtseende Hob i en Rµus, hvori den ikke formaaer at see de Snarer, der skulle hilde den. Toget til Ægypten, som havde kostet Frankrig Millioner *), 40,000 af dets bedste Krigere og en fortreffelig Flaade, uden at baade det det allermindste, var ikke engang en fransk Idee. Det var egentlig Leibnitz, der i Aaret 1672 foreslog den erobringssyge Ludvig XIV den, for at angribe de den Gang nooverwindelige Hollændere, som vare Datidens Engellændere, i deres Besiddelser i Ostindien. Hvor gammel denne chimæriske Idee altsaa i og for sig var, blev dog den pludseligen tilbagevendende Hærfører, efter alle disse frugtesløse Offere og et saa slet rygtet Ærinde, modtagen med Jubel i Frankrigs Hovedstad. Men ikke nok med det: han saae sig endog istand til at omstyrte den Regjering, der var berettiget til at fordre Regnskab af ham som General. At dette imidlertid kunde skee er det største Bevis paa Directorialregjeringens Svaghed. Den 18de Brumaire var i Grunden ikke andet end en Revolution frembragt ved militair Kraft, understøttet af civil Forslagenhed. Mange Medlemmer af Femhundrederaadet talte med Iver Republikens Sag; men Lucian Buonaparte var Præsident; Troppernes Anfører lader Trommen røre saa stærkt, at ingen menneskelig Stemme formaaede at trænge igjennem. Napoleon Buonaparte vaager uden for over sine Soldater, der tilraabte ham: leve Buonaparte; en Gardecapitain, der efter Femhundrederaadets Motion, ikke vilde stille sine Grenaderer under hans Commando, afsættes af ham paa Stedet; Lucian anvender al sin Veltalenhed for ganske at benytte den vundne Seir; om Natten udsteder neppe to Trediedele af Femhundrederaadet den Beslutning, at der intet Directorium gives mere, at 60 af dets Medlemmer ere udstødte, og at en midlertidig consularisk Fuldbyrdelsescommission, under Navn af den franske Republiks Consuler, hvoraf Buonaparte er een, skal være indsat med Directorialmagt. Om dette første Skridt til Buonapartes Enevoldsmagt kan siges at være kommen "fra Gud og Folket", indlade vi os her ikke paa at bestemme, men at hans lovlige Adkomst til Keiserkronen maa bedømmes efter dette Skridt, som den Kilde, hvorfra den udsprang, synes ikke at være underkastet nogen Tvivl.

Buonaparte vilde endnu beholde det udvortes Skin af en Republik, og lod sig give to Sideconsuler, der som saadanne kun figurerede: den erfarne Retslærd, Cambaceres, og den bekjendte Financier, Lebrun. Efterat Directoriet var styrtet,

*) Der gjordes et Laan af 80 Mill., men som dog ikke var tilstrækkelig.

git det øvrige saa godt som af sig selv. Til Ministre og Medlemmer af de forskjellige Corps valgte man saavel Generaler, der tildeels havde tjent under Buonaparte, som Skribenter, der forstode at stemme Folket, og paa hvis fuldkomne Hengivenhed man kunde stole. I den korte Tid af fjorten Dage blev en saakaldt Constitution færdig. Efter denne skulde den første Consul selv kunne kaare sin Eftermand, ene kundgjøre Love, beskikke Embedsmænd af nogen Betydenhed, erklære Krig, slutte Fred og Forbund, haandhæve Retfærdigheden, bestyre Financerne, vel, som det hedte, i Forening med de to andre Consuler, men, da den første havde en afgjørende og de to sidste kun en raadgivende Stemme, saa indseer man let, at den egentlige Magt var i Buonapartes Hænder, og at det kun syntes, som om han ikke besad den uindskrænket. Constitutionen kundgjordes offentlig, og hver valgdygtig Borger blev det overladt, at tegne sit Navn med ja eller nei. Men hvad slig en Stemmesamling har at betyde, veed enhver. Ikke at tale om, at de efter Lefebures Opraab til Paris sammenkaldte Soldater stemmede efter Samraab, saa er det ogsaa let begribeligt, at man ved saadanne Leiligheder sædvanlig først lader de Folk tegne deres Navn, hvis Stemme man i Forveien er vis paa, og efter disse følge da gjerne alle de andre, som Lammene efter Klokkefaaret. Borgerne vare besuden allerede kjede af Revolutionsurolighederne, og Buonaparte glimrede blandt de andre franske Hærførere, som Hesperus blandt Stjernerne. Fra dette Øieblik af see vi ham med større og mindre Langsomhed nærme sig igjennem tusinde Bugter det egentlige Maal for hans Ønsker: den franske Keisertrone. At de, som tilbagekaldte ham fra Ægypten og hjalp ham at styrte Directoriet, ikke vare enige med ham heri, skjønnes deraf, at endog hans Broder, Lucian, der spillede i hiin Revolution saa vigtig en Rolle, trak sig siden som Privatmand ganske tilbage, og selv Keiserens store Løfter uagtet, ikke vilde komme tilbage til Paris, for at sole sig i hans Storhed. I Grunden vare med Dictaturens Overdragelse til den første Consul alle attraaede Frugter af den franske Revolution tilintetgjorte, thi, under vise Raadgivere og med passende Indskrænkninger, saaledes som Nationalconventet foreskrev ham dem, kunde Ludvig XVI have gjort Frankrig lykkeligt, og for at faae en Dictator behøvede man ikke at ladet flyde saa mange Strømme af Blod.

Havde Buonaparte, strax efter Regjeringsforandringen den 18de Brumaire, fulgt Washingtons Fodspor, og, ligesom denne, efterat have gjort for sit Fødeland alt hvad dette kunde ventet og Patriotismen fordret, nedlagt Magten i samme Haand, som havde givet ham den, da havde man havt Grund til at kalde ham, om just ikke Napoleon den Store, saa dog Frankrigs Gjenløser og Menneskehedens Velgjører. Men langt fra at gjøre dette, see vi ham tvertimod hige efter at blive en Cæsar, ikke over Romere, men over Franske. Han glemmer at Cæsar i det mindste havde det forud for ham, at han var en født Romer. — En af Buonapartes første offentlige Handlinger, efter hans Udnævnelse til Consul, var at tilskrive Kongen af Engelland og Keiseren af Østerrige, skjønt uden de sædvanlige Formaliteter, et Brev, som blev ubesvaret. Ministeren Talleyrand oversendte strax derpaa Lord Grenville en Note, som indeholdt Præliminairer til en Nærmelse. Blandt de engelske Ministres Indvendinger var især den en af de vigtigste, at de ikke kunde underhandle med de Franske, fordi de siden Krigen bestandig ere blevne regjerede efter revolutionaire Grundsætninger. Selv Buonapartes ivrigste Modstandere harmedes over de engelske Ministeres Utilbøjelighed til at indlade sig i Underhandlinger med Consularregjeringen. Men betragter man Sagen med Upartiskhed, saa finder man hiin Indvending ikke saa ganske ugrundet. Hvor man saa ofte og pludselig kuldkaster og skaber Constitutioner, hvor disse ikke virkelig ere grundede paa Folkets almindelige Villie, men kun Virkningen af lykkelige Cabaler eller endog af Bajonnetters Overmagt, der er det sandelig vanskeligt at indlade sig i ordentlige Underhandlinger. Der behøvedes kun at opstaae en endnu lykkeligere og klogere Hærfører end Buonaparte med det faste Forsæt, at ville skabe en ny Regjering, og Consularregjeringen havde været styrtet paa samme Maade og ved samme Midler som Directorialregjeringen. De engelske Ministere havde altsaa ikke saa aldeles Uret, naar de paastode, at den ny franske Regjering ikke ydede nogen tilstrækkelig Garantie, og at Tiden ene kunde lære, hvilken Grad af Tillid, den fortjente. En Stat, som

i ti Aar ikke havde havt færre end fire Constitutioner, var virkelig vanskelig at underhandle med. Den Tale, som Pitt ved denne Leilighed holdt, er mærkværdig. Efterat have berørt de Uretfærdigheder, der vare begaaede mod Italien, Anfaldet paa Schweiz og Egypten, Anslagene i Ostindien, Forsøget at gjøre en Landgang paa Engelland, siger han: "Man vil paastaae, at ved Underhandlinger vil hans (Buonapartes) Interesse være os Borgen for hans Troskab? Men hvilken Interesse? Fred er ikke hans Interesse, i det mindste ikke Fredens Vedligeholdelse. At skille os fra vore Allierede, at lamme Ruslands Magt, at trække alle omkring, og imidlertid forstærke den revolutionaire Energie; det er hans Interesse, ligesom det er vor Interesse og vor helligste Pligt, at forhindre det af alle Kræfter. Krig allene lover hans Magt Vedvarenhed; Sværdet er hans eneste Fordring paa Frankrig, han er en Fremmed paa Frankrigs Bund, en Fremmed i Frankernes Hjerter. Han appellerer til sin Lykke, det betyder, hans Soldater og hans Sværd. — Blandt alle Regjeringer er den militaire Despotismus den mindst varige. Ingen Regjering kan bestaae længe, naar den ikke er grundet paa den offentlige Mening." Dette sagde Pitt allerede for 13 Aar siden. — Enkelte Republicanere, der endnu vare ubesmittede af den ny Aand, lod vel deres Stemme høre, men uden Nytte. Da Chenier i en Tale i Tribunatet sagde: at Fornuftens og Oplysningens Fiender forgjeves søgte at omstyrte den franske Revolutions Bygning, og at gjenindføre fanatiske Indbildninger og Feudalfordomme; at de ligesaalidet ville standse den menneskelige Forstands Gang, som de Inqvisitorer, der fængslede Galilæi, Jordens Løb, eller Fausts og Guttenbergs Fiender kunde forhindre Bogtrykkerkonstens Virkninger, da han sagde dette, var allerede store Fremskridt til dette sorte Maal gjorte, som han ved egne Erfaringer siden maatte stadfæste.

For desbedre at kunne overvinde de udvortes Fiender søgte Buonaparte med Eftertryk at betvinge, deels ved Strænghed og deels ved Mildhed, de i hele Krigens Løb uovervindelige Vendéer, og han var saa lykkelig at opnaae sin Hensigt. Krigen i Vendée er hidtil bleven alt for ensidig bedømt, og de, der førte den, stemplede med det ikke

billige Navn Oprørere. Man saae her en betydelig Deel af det franske Folk kjæmpe med den meest mageløse Haardnakkenhed for den gamle Kongeslægt, og den gamle Orden i Tingene. Lad end være, at denne Borgerkrig var blandet med Røverfærd; dens Hovedøiemed var dog ikke det, som Medpartiet vilde indbilde Verden. — Den første Consul løvede sig nu til, som det den Gang hedte, at erobre den Fred, han ved Underhandlinger ikke saae sig istand til at erholde. Han iler over Simplon og St. Gotthard, leverer ved Marengo, d. 14 Junii 1800, et Slag mod Østerrigerne, der Dagen i Forveien havde trukket sig tilbage for at undgaae det. Men General Melas, der seer Massena nærme sig ham, forandrer sin Plan, bereder sig til et Slag, og i de første Timer synes de Franskes Nederlag uundgaaeligt: de ansee sig allerede selv for slagne. Men med mageløs Tapperhed styrter Buonaparte sig paa de Flygtende, indgyder dem Mod, lader dem støde til den fremrykkende Reserve under Desaix, der lykkeligviis var kommen tilbage fra Egypten, udsætter sig selv for den heftigste Canonild, og ved den faldende Helt Desaix's Mod, var nu Fordelen igjen paa de Franskes Side. Slaget var endnu ikke ganske afgjort, og Buonaparte ventede næste Dag et nyt Angreb. Men der gjordes en for Fienden høist ufordeelagtig Convention. En Vaabenstilstand blev sluttet, og alle Fæstningerne imellem Po, Oglio og Chiesa de Franske indrømmede. Genua, Piemont og Lombardiet erholdt deres saakaldte Frihed igjen. Buonaparte ilede til Mailand, hvor han blev modtagen med Jubel, gav den cisalpinske Republik en midlertidig Regjering, og vendte over Lyon tilbage til Paris, hvor han vel tilsyneladende søgte at undgaae de for ham bestemte Høitideligheder, men d. 14 Julii, Revolutionens Aarsdag, synes man dog mere at give republicanske Fester for den ny Seir og Seierherre end for Revolutionen. Der yttredes vel allerede i offentlige Taler om den Fare, Republiken svævede i, men tydelig turde dog ingen mere tilkjendegive sin Mening. — Man fandt det raadeligt middelbart og umiddelbart at indskrænke Trykfriheden. Alle patriotiske Tidender bleve efter højere Befaling forbudne, og de Bogtrykkerier, hvorfra de udgik, ødelagte. Kun et lidet Antal politiske Tidender, under Politiets umiddel-

bare Opsigt, turde vedblive, og disse bleve skrevne i den Aand, Regjeringen og de i hele Skarer tilbagevendende emigrerede Præster og Adelige ønske det. Man raabte nu paa de gamle Forfatninger (les anciennes constitutions) og derved forstod man den catholske Religion, i sin gamle Form, Arveadel og Feudalvæsen. Rousseau, Raynal, Montesquieu, Mably, søgte man at skildre som Gudsfornægtere, Religionsspottere og Urolighedsstiftere. Man kunde gjøre det saameget lettere, som den første Consul selv offentlig havde erklæret Rousseau for en Sværmer. Blandt Journalister gaves der nok, der, med Liv og Sjel solgte sig til det nye Partie, og stødte i Basunen for det ved hver en Leilighed. — Efter at Regjeringen havde erklæret, at Proscriptionslisterne ere sluttede, og at de uskyldig forviste og forfulgte kunde vende tilbage, stimlede Emigranterne, især de Adelige og Geistlige, sammen fra alle Kanter. Bandlysningslisterne indbefattede henved hundrede Tusind Navne, og Reclamationerne beløb sig til 24,000. Mangfoldige fordrede deres allerede solgte Nationalgodser tilbage, og en Commission blev nedsat til at ordne Tingene. — De frihedselskende Borgere bleve snart foruroligede ved adskillige Consular-Anordninger, der syntes at bebude store Forandringer. Efterhaanden mærkede de tydelig, at Buonaparte vilde føre de republicanske Folkefeste tilbage til de fordum af Hoffet foranstaltede Folkeforlystelser, og fra nu af saae man ham endnu ivrigere forberede Alt hvad der gradvis kunde bane ham Veien til Tronen. Et Mordanslag paa den første Consul i Operahuset blev opdaget, og adskillige Mistænkte bleve arresterede og holdte fængslede i Temple *). Mange Vantroe droge dette Mordanslag i Tvivl, og ansaae det kun for et Paaskud til at bemægtige sig visse urolige og mistænkelige Udlændinge. Men et nyt Mordanslag med den saakaldte Helvedsmaskine, den tredie Nivose, blev i det mindste i sine Virkninger, alt for øiensynligt. Buonaparte og de, der sadde hos ham i Vognen, maatte ligesom ved et Vidunder blive reddede; hans Kudsk maatte just være beskjenket, maatte mod al Sandsynlighed just kjøre i Gallop igjennem den af Helvedsmaskinen spærrede snævre Gade; den med saa meget brændende Bly og Jern fyldte Tønde maatte antændes, i det Øieblik, da Buonapartes Vogn neppe var forbi, og først efterat hans Liv var i Sikkerhed maatte den dræbe saa mange uskyldige Mennesker paa Gaden og i de stærkt rystede og beskadigede Huse rundt omkring.

*) Man gav de i Temple arresterede Corsere og Italienere Skyld for dette Mordanslag; og en Ret, som hverken de Anklagede eller deres Forsvarere vilde erkjende for gyldig, fordømte Arena, Cerachi, Topino, Lebrund og Dermerveille til Døden. Man vil paastaae, men dog uden egentligt Beviis, at en gammel Familietvist, der allerede længe havde hersket imellem Buonaparterne og Arenaerne paa Corsica, skal have været Hovedaarsagen til den unge Joseph Arenas Ulykke.

Buonapartes Forgudere, saavel i som uden for Frankrig, havde her en ny Anledning til at betragte ham som et Væsen, der i alle sine Idrætter bevogtedes af en høiere Kraft, *) og Helvedsmaskinen var saaledes skikket saavel til at give Førsteconsulen en Nimbus af Vidunderlighed, som at aabne Veien til en arvelig Dictatur, og give despotiske Indretninger et Skin af Nødvendighed. I alle Departementer bleve saakaldte Specieltribunaler oprettede, hvis Medlemmer skulde udnævnes af den første Consul, og som skulde dømme alle saadanne Forbrydelser, der førte en legemlig eller infamerende Straf med sig. I Grunden vare disse Tribunaler intet uden en militair Politieret. En Deel af Tribunatet havde førend deres Oprettelse modsat sig dem; tretten Talere opløftede deres Røst, og 41 Medlemmer stemte imod dem; men med en Majoritet af 8 Stemmer gik Forslaget igjennem. (Fortsættes.)

*) Blandt Prydelserne over Buonapartes Loge i de fire første Skuespilhuse var en forgyldt Stjerne, snart under, snart over Logen. Man antog, at han troede paa en Lykkestjerne, som han stolede meget paa.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Eiverdrup.

38.

"Ja, hvad Fordeel skal jeg vel udgjøre af 4 Skjepper Land? Lad der endog voxe 3 Tønder Byg derefter; men hvad koster det saa at lade pløie flere Gange, harve, saae, meie, høste ind o. s. v., da jeg maa leie til alting?" sagde en ung Bødker, som havde faaet et Huus og et Stykke Jord paa

Landet for en Ugedags Arbeide i hans Profession til Godseieren." "Jo," svarede Seminaristen, hans Naboe: "Du kan udgjøre 500 Rdlr. deraf aarlig, alle Omkostninger fraregnede, ja maaskee mere; thi jeg har seet adskilligt ved det Kongl. Institut, som bekræfter denne min Sætning. Inddeel det Hele i fire Dele: deraf et Stykke med Kommen, et Stykke med Turnips, et Stykke med Kartofler, og det fjerde til forskjellige Kjøkkenurter: Løg, Rødder, Petersille, Roer, Spinat, Kjørvel, Carotter og deslige. Men det maae godt arbeides, tildeels gjødes; og naar Du hjelper en Bonde med hans store Kar, som han ikke vel kan flytte, saa faaer Du og sagtens nogle Læs Gjødning for gode Ord og Betaling. For de Penge, som Din Jord saaledes indbringer, kan Du bedre kjøbe Korn, end selv dyrke det, og lettere kjøbe Melk, end selv holde en Koe; thi paa saa liden en Lod at holde en Koe er næsten kun Legetøi, at en ung Kone kan sige: jeg malker selv, kjerner selv, gjør Oste selv, der kommer sandelig ikke meget ud deraf, især for en Professionist, som kan fortjene Penge; thi en fattig Huusmand bør have en Koe af flere Aarsager, og fornemmelig om han har smaa Børn; dog, mere herom siden."

39.

(To Pigers Samtale ved Kirken.)

"God Dag, Sophie! er Du her i Sognet?" — "Ja, Boel, Du veed jeg var i Kjøbenhavn hos Fisenteren, saa blev Jomfruen gift med en Componist i Kammeret, og fik en stor Gaard her ude." — "Ja, saa har Du da godt og rart der?" — "Ja og nei, ligesom Du vil. Vi ere rigtig nok 3 Piger og have ikke svært Arbeide, og Madamen er et godt Stakkel; men i det klare Maaneskin maa vi enten gaae i Seng eller nøies med en Bondeklodrian at spadsere med, og Tiden er mig saare lang; saa det er sandt hvad der staaer i en Vise, jeg ofte hørte min naadige Frøken synge, hvor jeg før tjente: Man muss in diesem Einsamkeit ja ganz und gar versauren." — "O, Vis, Vas — lad os tage Tingen som den er; her ere ogsaa raske Fyre, naar Du noget bliver bekjendt; Fyre, som meget overgaaer hine Lapser i Hovedstaden. Paa Herregaardens Skriverstue, Præstens Informator, Møllerens Søn, Kromandens Fetter, Skjøttens Broder, og flere andre. Vil Du have

en Kjæreste, men NB. i al Ære og Respekt, saa skal jeg nok tale et godt Ord for Dig." — "Ja vel nok; men her er ingen Komedie, Dandsebod og Lystighed." — "Hillemæn! hvor Du har en høi Gu. Din Madame, hører jeg, længes og efter Staden. Børn! hvad ville I her, naar I ei veed at skjønne paa Landets Gode? Ethvert Sted har sine Mangler, men og sine Fuldkommenheder. Rigtig nok have vi ikke her friske Tvebakker, fersk Kjød, Lax, Østers, fine Vine &c.; men vi have frisk Luft, god jevn Føde, sunde, veltænkende Kjærester, og dog noget Haab om at blive Koner med Hæder og Ære. Men hist kan du have 7 Elskere og faaer dog ingen af dem, endskjøndt Du har Cembrits Kjoler, store Ørenslanger og al denne Stads; thi Peer, Povel, Hans o. fl. veed Du er en Bondetøs, der er pyntet som en Comtesse; og da Du er fattig, saa vil ingen i den høiere Classe have Dig. Nei, min Pige, vil Du være agtet her, saa klæd Dig net og tarvelig og efter Din Stand, som en brav Bondepige i hjemmegjort Tøi og en rød bunden Trøie, og til Fadderstads noget Kramtøi." — "Ih, Du snakker godt, hvad ville da Folk sige i Staden? jeg kunde aldrig da komme til Fisenterens eller Skersantens, eller de rare Fruer, som jeg tjente hos, da de vare Frøkener. Farvel! Ja, ja, gid jeg igjen var i Staden!"

40.

Den, der har for mange Jern i Ilden, forbrænder de fleste. — Dette gamle Ordsprog er endog anvendelig for Landmanden; thi Sixtus eiede en smuk Bondegaard, arvede nogle Penge, vilde endnu gjøre Bygningerne skjønnere, rev ned og byggede op, og om kort Tid var Capitalen forsvunden. Sandt nok, han havde nu en herskabelig Boelig; men skulle følgelig nu leve blot af Jordens Afgrøde. Han læste oeconomiske Bøger og dyrkede i Marken Rug, Hvede, Byg, Havre, Erter, Turnips, Rodkaal, Klever, Esparsette Lucerne, Gulerødder, Valmue, Kartofler, og i Haven alle muelige skjønne Sager: havde Lysthuse, Keglebane, Iiskjelder, og herskabeligt var Alt. Udgifterne overstege Indtægterne, og han maatte og skulle sælge, og fik ikke det Halve for denne Stads; thi han glemte, at han var simpel Landmand og ingen Noblesse. — Publius derimod syndede ikke paa denne Maade. Han var Landmand, men tillige

ville være Pranger. Han handlede med Heste, Stude, Køer, Sviin, Faar, Smaakreature, Huder, Smør, Æg, Flesk o. s. v., og forsømte ganske sit Landbrug; omsider maatte han sælge med Tab, og blot Titelen: Hr. Pranger, havde han tilbage. — Saaledes i flere Tilfælde. Hovedsagen er Landbrug og fornuftig Dyrkning af det Nødvendige. Gaaer man videre, og glemmer, at Skomageren bør blive ved sin Læst, da er det Daarlighed. — "Men, min Gud, der ere dog flere blevne rige ved Prangerie!" — O, ja; men der hører Lykke og en egen Routine til, og som oftest er det Lapperie, at bygge sin Bestemmelse paa saa svag en Grundvold.

41.

At spare er en Dyd; men at være gnieragtig med Mad og Drikke til sine Folk er, størst Tab for Husbonden; thi Tjeneren gjør meget af, hvor der er, efter Talebruget, en god Mad-Plads. Sund og reenlig Føde i rette Tid, og passende Løn efter Tiderne, berettiger Husbonden til at fordre sit Arbeide gjort, naar kun Bestemthed og Sindighed veileder hans givne Befalinger. Nogen Frihed, nogen Lystighed maa ogsaa gives Folkene, og da kan man paa anden Tid desto bedre fordre Flid og Rolighed. At skjende paa een Tjener i de andres Paahør, bør sjelden være Tilfældet; men naar det er fornødent, da bedst at samme skeer under fire Øine, som har mange og store Fordele med sig for den tænkende Mand.

42.

Det er nu vanskeligt og kostbart at faae Ege- og Fyrretømmer til Bygninger; man faaer da at benytte sig af Bøgestolper og Løsholter. Naar disse ere saugskaarne eller tilhuggede jævnt i firkant, henlægges hvert Stykke paa to store Stene, og gjøres Spaane-Ild nedenunder, dog at de ei svies eller kulbrændes. Medens de endnu ere varme overstryges de med afkogt Sildelage eller Saltlage flere Gange, og tørres imellem. Dette bevarer Træet i mange Aar fra Forraadnelse. Dog, det er bedre naar Stolpen og Løsholten med sine Tapper og Huller ere tildannede som de skal være. Det samme er Tilfældet med Bjelker og Sparrer. Men Fodstykker maa være af Eeg, eller, i Mangel deraf, Fyr. Jeg har nogle Fag Huus, som saaledes har staaet 22 Aar. Dog tager dette saltede Træ ikke vel imod nogen Kalkning eller Farve.

43.

Tørt Brænde til Kakkelovnen giver dobbelt Varme, og forbruges kun det halve imod ligesaa meget grønt. Men den simple Bonde troer det ikke, bruger ikke denne Forsigtighed. Jeg vil slet ikke opkaste mig til Veileder for den dannede Classe af Borgere paa Landet og i Staden; de vide dette af Erfarenhed; men kun nogle faa Erindringer. Naar hele Kjævler hjemskoves, da er det bedst, strax at save Blokkene, bestemte til Kakkelovnen, ½ Alen i Længden, saa er det lettere at slække, og bedærver ikke saa ofte Væggene. Saaledes udspaltet sættes det i en Rundfavn og staaer Sommeren over til Mikkelsdag, da det sættes i Huus, og er da udtørret af Solen. Jo mindre det er slækket, desto bedre tørres det, og er lettere at indlægge i Kakkelovnen.

44.

Fugtighed i Værelserne, især paa Landet, er ofte et ubehageligt Tilfælde. Der sætter sig Paddehatte ved Fodstykker, og Mugenhed paa Klæderne; Skabe og Skuffer udbuldne, saa man el kan faae dem aabnede. Men i ethvert Værelse ovenfor Vinduerne bør være et Hul, som kan tillukkes med en liden Dør; aabnes denne, især om Natten og naar det blæser og ei er fugtigt Veir, 2 til 3 Gange hver Uge, da seer man at Fugtigheden forsvinder. Endog om Vinteren i Frostveir er det godt at aabne Hullet. Hvor man har en Blik Ventilator i Ruden, opfylder den Hensigten, og er meget nyttig daglig at aabne og indbringe frisk Luft.

Indenlandske Efterretninger.

Under 26 April d. A. er udkommen en Placat, angaaende Forstaaelsen af de Forskrifter i Fdg. af 5 Jan. 1813 og senere med Hensyn til Pengevæsenets Forandring udkomne Anordninger, hvori Freden nævnes som terminus a quo; i Følge heraf skal den under 14 Jan. d. A. afsluttede Fred med Storbritannien, Sverrig og sammes Allierede, betragtes som den Fredsslutning, hvorfra der bør

regnes, og de i Fdg. af 5 Jan. 1813 og samme vedføiede Tabel Litt. B. nævnte 2 Aar efter Freden ansees forløbne d. 14 Jan. 1816, saa at d. 14 Jan. 1819 ansees som det femte Aar, og at med denne Dag indtræder det sjette Aar efter Freden. De forhøiede Renter om 2 Aar efter Freden blive i Junii Termin 1816 at tilsvare for et fuldt Aar, hvilket ogsaa gjelder med Hensyn til Forrentningen af Statsforskrivelser, som Forordn. §. 15 har sat ved Siden af de ældste private Forskrivelser i Dansk Cour. Den i §. 26 hjemlede Opsigelsesret indtræder d. 14 Jan. 1816, saaledes, at Capitalen, hvis der ikke, i Overeenstemmelse med Forskrivningen og Forordningens §. 32 endnu tilkommer Debitor nogen Frist, fra bemeldte Dag af kan opsiges med den i førstnævnte §. givne Rettighed, ved hvilken Opsigelse den i Forskrivningen fastsatte Opsigelsestid bør iagttages, men hvor ingen særdeles Stipulation desangaaende finder Sted, bør Opsigelsen skee 3 Maaneder førend Betaling fordres til den i Provindsen gjeldende Omslagstermin. Efter lige Regler bliver der at forholde ved Anvendelsen af Forordn. §§. 52, 53, 55 og 57, sammenholdt med §. 36 samt alle senere Bestemmelser &c.

Torsdagen den 28 April sidstleden blev efter Rigsbankens Foranstaltning paa Exerceerpladsen offentlig forbrændt den Summa 5,189000 Rigsdaler Dansk Courant i Courantbanksedler og paa dansk Courant lydende Repræsentativer.

Kjøbenhavns Børs d. 7 Maji. Formedelst Bededagen blev ingen Cours noteret i Gaar. — I Dag solgtes Specier til 31½ Rbdk. og Committeesedler for 64 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Aloysius Reding, denne Schweizernes Leonidas, som har tilbragt en Deel af sin Levetid i spansk Krigstjeneste, erhvervede sig, i de smaa Kantoners Krig med de revolutionære Franske, en udødelig Berømmelse, og sine Medborgeres almene Beundring. Bern var allerede tagen, og deels ved Overmagt, deels ved Intriguer, havde de Franske tvungen de øvrige Kantoner til at hylde den store Republiks Love. Blot de smaae Kantoner vægrede sig endnu ved at omstyrte det

eedforbundne Friheds gamle ærværdige Alter, og i dets Sted at plante det moderne Frihedstræ. Med en frygtelig Hær drog Schauenburg mod disse frække Oprørere, der vovede at modsætte sig den franske Egenvillie. Med et par tusinde Mand stod Reding, ved Schindellegi, mod den hele franske Magt, ikke langt fra Morgarten, hvor, i det 14de Aarhundrede, 1300 sletbevæbnede Eedforbundne sloge 9000 Østerrigere, og erobrede ti Faner. Umuligt var det, med Haab om et lykkeligt Udfald, at stande i Kamp mod den franske Koløs; men denne lille Heltehær besluttede, liig hine Spartanere ved Thermopylæ, kjæmpende at døe. Ingen vilde opleve den Dag paa hvilken Fædrenelandets Love skulle omstyrtes, og, den hellige, ved flere Aarhundredes Old, saa meget meere dyrebar blevne Frihed, skulle rette sig efter fremmede Former. I en kort Tale formanede Reding sine Krigere; han anraabte de ved Morgarten faldne Fædres Maner; man tilsvoer hinanden Troskab indtil Døden og — fuld besluttet — forventedes Hovedangrebet. Men, Schauenburg ærede Heltens Mod. En Vaabenstilstand blev foreslagen, under hvilken en æreful Kapitulation skulle fastsættes. Paa Stand forsamlede sig Landsamfundet (Landsgemeinde) i fuld Rustning; og, tiideels med Blod og Støv bedækkede, fremstode Fædrenelandets Forsvarere. Schauenburg tilbød sig at lade dem beholde deres Vaaben, ikke at indqvartere nogen fransk Soldat i deres Kanton, og hos sin Regjering bestræbe sig for at udvirke at ingen Forandring skulle gjøres i deres natjonale Indretninger. Stormende var Forsamlingen; Nogle skar Tænder og raabte: at de langt hellere ville døe end underhandle med den troløse Fiende. Nogle talte for Capitulatjonen, og vare næsten vederfarede Lycidæ Skjæbne. Blottede Sværd blinkede; med Geværerne sigtede man paa hinanden; indtil endeligen, den redelige Korherre Schueller fremstod, og i milde Udtryk skildrede dem den Ulykke, som de ville bringe over deres Koner og Børn, naar de vilde udføre den fortvivlede Beslutning, at døe kjæmpende. Hans ærværdige Alder, Rygtet om hans bekjendte Patriotisme, og hans rørende Tale, gjorde Indtryk. Man undertegnede Kapitulatjonen, af hvis Punkter, siden efter ikke en eneste blev holdt. (Af: Meine Reise über den Gotthart &c. im Sommer 1801 Ister. Theil.)

Postefterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Den 16de havde Keiser Franz en Sammenkomst
med Erkehertuginde Marie Louise i Lille-Trianon; den
17de kom han tilbage til Paris, hvor han aflagde et
Gjenbesøg hos Monsieur; den 19de spiste han hos Er-
kehertuginde Louise i Rambouillet, og den 24de skulde
Erkehertuginden afreise tilligemed sin Søn til Wien.
Grevinde Montesquiou, Gouvernante, og Mad Soufflot,
Undergouvernante hos hendes Søn, skulle ledsage hen-
de. --- Keiser Alexander besøgte den 16de Marschal
Ney og spiste Frokost hos ham. Den 17de spiste alle
Frankrigs Marschaller hos Keiser Alexander. Den
16de var den Dag de Allierede, efter en sluttet Over-
enskomst, skulde rykke ind i Hüningen. I Besançon
skulle Fiendtlighederne være ophørte, og efter andre
Efterretninger skal baade Besançon, Befort og Schlett-
statt allerede være besatte af de allierede Tropper.
Strasburg skal i Følge Privatefterretninger have ladet
vaie den hvide Fane, og Commandanten, paa Grund
af en udbrudt Folkeopstand, have forladt Staden.
Landau har endnu den 19de skudt paa en fransk Oberst,
der var sendt som Deputeret fra Ludvig XVIII. Den
18de har det derværende Beleiringscorps faaet For-
stærkning af svært Skyts. Commandanten i Marien-
berg ved Würzburg har den 22de afsendt en Officier
til de Allieredes Hovedqvarteer i Anledning af Pladsens
Overgivelse. --- Commandanten i Antwerpen, Divi-
sionsgeneral Carnot (ikke, som det før hedte, den be-
kjendte Carnot), har paasat den hvide Cocarde, og der-
paa sluttet en Vaabenstilstand, der blev bekjendtgjort
ved en Proclamation, hvori han og hele Besætningen
erklærer sig for den ny provisoriske franske Regiering.
Ogsaa paa hele Øen Walchern har man paasat den
hvide Cocarde. --- I det sydvestlige Frankrig vedvarer
endnu Kampen, og meget Blod er til Unytte bleven
udgydet. Den 11te forefaldt et Slag mellem Soults
og Wellingtons Hær under Toulouses Mure. Den
13de gjorde den franske Besætning i Bayonne et Ud-
fald, hvori den engelske General J. Hope blev fangen,
og den engelske Armee mistede 5 til 600 Mand; blandt
de Faldne var 1 General og 1 Oberst. Gener. Hope
havde Dagen i Forveien ladet den franske Commandant
vide hvad der var forefaldet i Paris; den sidste lovede
at sige Beskeed næste Dag, da han istedet derfor gjorde
et uventet Udfald. I Italien er imellem Gr. Bubna
og Gen Serrant sluttet en Vaabenstilstand; de franske
Tropper besætte det forrige Frankrigs og de østerrigske
det forrige Savoyens Grændser. --- Generalerne og
Stabsofficiererne for Stammerne af 40 polske Regi-
menter ere blevne Keiser Alexander forestillede. Han
har lovet dem, at Hertugdømmet Warschaus Armee
skal have sine gamle Indretninger og stille den under

Storfyrst Constantins Befaling. --- Feldtmarschal Blü-
cher er nu kommet sig igjen, og den 16de saae man
ham spadsere i Palais royal; han bærer 17 forskjellige
Ordener. --- Greven af Artois har udnævnt et midler-
tidigt Statsraad, hvis Medlemmer ere Prindsen af Be-
nevent, Gr. Dalberg, Jaucourt, Beurnonville, Abbed
Montesquiou, Moncey og Oudinot samt Gen. Dessolles.
Bar. Vitrolles er Secretær. Det hedder at Ludvig
XVIII strax efter sin Ankomst til Frankrig vil gjøre en
Reise i de forskjellige Dele af Kongeriget. --- Napoleon
var endnu d. 20de i Fontainebleau. Han medtager
3 Bibliotheker og alle sine Vogne og Heste til Elba.
Han skal have sagt: "Jeg indseer ikke hvorfor man gi-
ver mig en Leide af 1500 M. til Elba. Jeg vil reise
ganske allene igjennem Frankrig. Hvad har jeg at frygte
for? Jeg har ikke tilføiet noget Menneske noget
Ondt." Gen. Lefebre ledsager Napoleon, men kun ef-
ter højere Befaling. Han og hans Corps have allere-
de d. 10de bevidnet Bourbonnerne deres Hengivenhed.
Jos. og Hier. Bonaparte havde ved Orleans samlet et
Antal Deserteurer, og brandskattet adskillige Landsbyer;
men man vil eftersætte dem og befrie Landet for deres
Nærværelse. --- Lucian Bonaparte har 1811 skrevet et
Heltedigt: Carl den Store, i 22 Bøger og 1600 Alex-
andriner, som er en Critik over Napoleons Regjering
og Person. --- D. 20de holdt Ludvig XVIII sit Indtog
i London. Prindsregenten sad hos ham i Vognen.
Ved Ankomsten i Hotel de Grillon var den østerr.
russ., spanske, portug. Ambassadeur, alle Cabinetsmini-
stere, og nogle 100 franske Adelsmænd Vidne til en rø-
rende Samtale mellem Prindsregenten og Kongen. ---
Paa den almindelige Fred arbeides med Iver. Nogle
engelske Regimenter, der skulde til Frankrig, have faaet
Contrabefaling og en Deel af Wellingtons Hær gaaer
til America. En betydelig Deel af de allierede Trop-
per gaae til Nancy; de svenske Tropper ere allerede
concentreret. Det hedder, at de gaae fra Rhinen lige
til Lübeck. --- I Hamborg vaier nu den hvide Fane fra
Michaelistaarnet, og man venter at Davoust med det
første vil overgive det. En Vaabenstilstand er sluttet
indtil den til Paris afsendte Courеer er kommen tilba-
ge. Siden den 28de har General Benningsen havt
sit Hovedqvarteer i Altona.

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos
Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet
No, 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 38.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 10 Maji 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Fra den Dag af, Helvedsmaskinen var sprungen, begyndte Buonaparte at antage en anden Caracteer og Levemaade. Forhen viste han sig bevaagen, især mod det Militaire, mod udmærkede Mænd, mod Lærde og Konstnere. Mange af de sidste havde fri Adgang til hans Huus og spiste ofte ved hans Bord; mod Fremmede var han høflig og gjæstfri. Deraf sluttede man, at han yndede Videnskaberne og Oplysningen. Selv naar man saae ham omgiven af Mennesker, om hvis Slethed og politiske Talenter der kun var een Stemme, troede man at han ogsaa her havde den gode Hensigt, at benytte alt til det Bedste, for at give det Hele tilbørlig Fasthed. Alle offentlige Blade kappedes om at udbrede hans Roes, og enhver af hans Handlinger, hvor betænkelig eller intet betydende den end maatte synes, betragtedes med en Ærefrygt, der ikke tillod at veie eller prøve et saa overordentligt Genies store og for Hverdagsmennesker uigjennemskuelige Planer. Et Øievidne, som paa den Tid opholdt sig i Paris, siger: "at Buonaparte er intet mindre end populair; at han synes kold, tilbageholden, og indgyder overalt mindre Kjerlighed end Ærefrygt og overlagt Agtelse. Han har saa Fiender, en overordentlig Mængde Tilhængere, og neppe en eneste Ven."

Buonaparte følte sig nu temmelig sikker som Regent. Jacobinernes fornemste Hoveder vare dragne ind i hans Interesse; Royalisterne ligesaa, overbeviste om, at alle de Anstalter, han gjorde, dog tidlig eller sildig, uden at han selv ahnede det, vilde føre Folket tilbage til deres gamle Souverainer; det ringe Antal Republicanere havde lært at indsee, at de Franske ikke vare skabte for Republicanismen; de øvrige Borgere var det ligegyldigt hvo der regjerte, naar de kun nøde den saa længe savnede Sikkerhed. Revolutionen havde kostet alt for mange og alt for frugtesløse Offere til at man ikke med Glæde skulde foretrukket en kun nogenlunde lovmæssig Forfatning, med al sin stive Hofetiquette, alt sit væmmelige Kryberie, al cidevants forekastede Uforskammenhed, for hiin lovløse revolutionaire Tilstand, der forbittrede de fleste Menneskers Liv. I ethvert andet Tidsløb end dette havde det heller ikke været saa let for Buonaparte, at bringe sine Planer til Modenhed; han kom som Læge til den hivende Republik netop i et Øieblik, da der var tilveiebragt en passende Ligevægt mellem gjenstridige Kræfter. I Henseende til sin egen personlige Sikkerhed tog han nu de allerstrængeste og ængsteligste Forholdsregler. Hans Consulargarde og hele militaire Bevogtning, som allerede siden nogen Tid ledsagede ham overalt, naar han lod sig offentligen see, blev talrigere, og omringede ham saa tæt, at hvert Angreb paa hans Person var en Umulighed. Han trak sig ganske tilbage i sin Families Skjød, ombyttede Thuillerierne, som han

strax efter sin Udnævnelse til Consul, var flyttet ind i, med det lille ubetydelige Malmaison; førte der en streng Hofetiquette, der kun gjorde ham tilgjængelig for nogle faa Ydmygsthengivne.

Moreaus herlige Seire bidroge vel meest til den saa uventede fredelige Nærmelse imellem Frankrig og alle europæiske Magter. Freden i Luneville blev sluttet den 9 Febr. 1809, paa østerrigsk Side ved Grev Cobenzl, og paa fransk Side ved Joseph Buonaparte. I Paris gjorde dens offentlige Kundgjørelse intet synderligt stort Indtryk. Man raabte hverken leve Republiken eller leve Buonaparte! Formodentlig indsaae vel allerede de fleste, at denne Fred ikke vilde være af Varighed, og at Buonaparte higede efter et ganske andet Maal. Hændelsen med Helvedsmaskinen havde ganske forandret Forholdet imellem ham og Folket. Man forudsaae tydelig, at der ovenpaa dette Slag, som havde drevet den første Consul tilbage i sin Borgs Inderste, og ganske omstemt de Franske, maatte følge store Begivenheder. Ogsaa med Neapel, Portugal og adskillige tydske Fyrster blev nu sluttet en saakaldt Fred. Fredsunderhandleren i Luneville, Joseph Buonaparte, mæglede ogsaa i Spanien Freden med Portugal. Hans Umage blev ikke ubelønnet. Han kom tilbage med en Formue af 18 Millioner, efterat han havde skaffet indsat hiin unge Prinds til Konge af Hetrurien, og faaet Storhertugen af Toscana til at give denne sine florentinske Lande. Mildere havde Lykken vel endnu neppe tilsmilet nogen Privatmand, der end ikke havde sine krigerske Gaver at takke for sin Ophøielse, thi adskillige Aar i Forveien skal Joseph Buonaparte ikke have været andet end en Skriver hos en Sagfører i Ajaccio. — Man arbeidede nu alt mere og mere paa at udslette hvert Spor af den forhen i alle Proclamationer til de italienske Folkeslag saa høit anpriste Republicanisme, og arbeidede kun paa at bringe Alting i nærmere Berørelse med den gamle monarkiske Regjerings Sæder og Vedtægter. Den 14 Julii, paa hvilken Dag man hidtil siden 12 Aar havde festligholdt Bastillens Ødelæggelse, blev bestemt til Fredsfesten. Istedetfor den store Marsplads, hvor de republikanske Fester hidtil holdtes, valgtes de elysæiske

Marker, hvor man i Monarkiets Dage pleiede at forlyste Folket; istedet for Frihedstemplet paa Marsmarken havde man opført et aabent zirligt Søiletempel, hvor Musikconservatoriet opførte en Concert, der lignede den, man pleiede at give i Thuillerierne paa den hellige Ludvigsdag; kort, alle de forrige republicanske Lege og Forlystelser havde faaet saa at sige en consularisk Skikkelse; men Folket var intet mindre end muntert. Buonaparte i den store Consularcostume og omgiven af et talrigt og glimrende Militaire, var med sin Familie Aftenen i Forveien i Theatre français, hvor man, efter gammel Skik, ligesom i alle øvrige Skuespilhuse, gav frie Forestillinger for Folket. Men i Forlystelserne paa de elysæiske Marker tog Førsteconsulen og hans Familie ingen Deel. — Keiser Poul, som allerede rustede sig mod ham, søgte Buonaparte at formilde ved at tilbagesende ham 700 russiske Fanger nyklædte og nybevæbnede; og den 8 Oct. 1801 sluttede den russiske Monark Fred med Frankrig. — Engelland stod nu næsten ene tilbage paa Kamppladsen, og, presset fra adskillige Sider, sluttede det nu ogsaa Fred med Consulen. — Efterat man havde sørget for den indre Ordens Tilveiebringelse ved at ansætte Præfecter, Underpræfecter, 3000 Fredsdommere, et Gensd'armerie, der traadte i den forrige Maréchaussees Sted, Specialtribunaler, søgte man nu tillige at indføre en herskende Religion. Journalister og Bladskrivere med deres Tilhængere forberedte Gemytterne paa den catholske Religion. Abbé Geoffroi, en bekjendt Skraaler, der forenede nogen Vittighed med Ondskab, gjorde sig, som Udgiver af Journal des débats, al muelig Umage for at gjøre Frankrigs bedste Hoveder fra det forrige Aarhundredes sidste Halvdeel mistænkelige og foragtede; søgte med en Tartüffes Hyklerie, at godtgjøre, at de alle forsætlig og overenstemmende havde virket til at undergrave al ægte Moral og gode Sæder, al Gudsfrygt og Lydighed mod Øvrigheden. Hans Pile var især rettede mod Voltaire og Rousseau. Selv den gamle Laharpe, han, som havde skrevet en bekjendt Lovtale over Voltaire, han, som i Begyndelsen af Revolutionen var Voltaires ivrigste Tilhænger, istemte ligeledes Fordømmelsesskraalet over denne sin fordums Lærer, som Eftersnakkere

siden i andre Lande kaldte det gamle Skarn i Ferney. Hykleres Tal forøgede sig nu med hver Dag, og ligesom man fra alle Sider sammenslæbte Bestanddele til den ny Keisertrone, der, lig det babyloniske Taarn, skulde naae til Himlen, men ligesom dette standsede midt under Bygningen, saaledes bragte man nu alskens Materialier sammen, for at opføre den catholske Religions Tempel med alle Attributer og Prydelser. Et Concordat blev i Forening med den paa den Tid kun lidet betydende Pave, færdig, og et foregivet almindeligt Nationalønske skulde derved været opfyldt. Man maa indrømme, at Buonapartes Politik kunde være saare godt tjent med en Religion, hvis første Bud er ubetinget Lydighed og Underkastelse *). Ogsaa en ny borgerlig Lov blev nu udarbeidet, efter mange Forberedelser og Raadsførsler; den blev snart almindelig indført i Frankrig, og en Tid derefter endog i de af dette Rige afhængige tydske Lande. Endnu stod tilbage at rense det lovgivende Corps for saadanne Medlemmer, der ikke vare efter Førsteconsulens Sind. Ved den første Udnævnelse af en Femtedeel af Lovgivere i begge Corps, bleve efter den første Consuls Forslag og Ønske, tyve Lemmer udstødte af Tribunatet og tredsindstyve af Senatet, fordi de havde været alt for frimodige i deres Yttringer. I deres Sted valgtes Mænd, der forstode bedre at føie sig efter Consulens Tykke. Denne Frem-

*) Sandheden skylder man her at sige, at nagtet Buonaparte gjorde den catholske Religion til den herskende, saa tillod han dog fuldkommen Religions- og Samvittighedsfrihed i sine vidtløftige Stater. Alle Religionsbekjendere uden Forskjel havde lige Adgang til alle Embeder og Værdigheder; og selv en Neger fandt her ved sine Talenter Leilighed til at opsvinge sig til General. Denne herlige Lysstraale udbredte sig fra Frankrig over Europas fleste og vigtigste Stater, og fordrev Fordommens mørke Sky. Skulde der endnu gives noget Land, hvor man, trods hiint Exempel, ikke følger Wessels store Bud: "hade Feil, men ei Personer", og hvor man vilde udelukke Mennesker endog fra den Jordbund, som hører os alle til, eller den Atmosphære, som Gud har skabt for alle levende Væsener, da er det sikkert saadanne høist ubetydelige Folkefærd, der endnu staae ligesaa langt tilbage i Cultur og Oplysning, som de i deres daarlige Indbildning troe sig ophøiede over alle andre Nationer.

færd fandt, som man kunde vente, sine offentlige Forsvarere blandt Parises Skribenter.

Midt under disse vigtige Forandringer og Begivenheder morede Pariserne sig med ganske andre Gjenstande. Arveprindsen af Parma, som Buonaparte havde udnævnt til Konge af Hetrurien, en ung veldannet Prinds paa nogle og tyve Aar, en Louis af det bourbonske Huus, i en glimrende spansk Gardeuniform, opholdt sig i Paris, hvor Indbyggerne i ti Aar ikke havde seet nogen Konge. Buonaparte viste sig meget venlig imod ham, men dog bestandig med den Mands Tone og Mine, der afsatte og indsatte Konger. Han lod til hans Hæder give Fester, skjønt ikke selv, men ved sine Ministere, og uden at være tilstede derved, som kostede adskillige Millioner, og som man siden Ludvig XIV Tid hverken havde seet saa prægtige eller glimrende i Paris. Mangen Pariser var endog saa troskyldig, at troe, at Buonaparte ved Enden af sin consulariske Løbebane vilde udnævne den unge Monark til Konge af Frankrig. De officielle Blade bebudede derfor Kongens Afreise tidligere end han maaskee tænkte paa. Han reiste snart derefter, og medtog en egenhændig Skrivelse fra Buonaparte, hvori denne anbefaler hans Fader, Hertugen af Parma, at modtage ham som Konge og med alle de Æresbevisninger, der tilkomme en Konge. Frugten af denne Reise var for den unge Prinds det herlige Toscana med $1\frac{1}{2}$ Mill. Indbyggere, og 3 Mill. Rdlr. Indkomster. At Toscana blev forvandlet fra et Storhertugdømme til et Kongerige strax efterat den ældste Republik i Europa, Venedig, var bleven indlemmet i en monarkisk Stat, maa betragtes som en Prolog til det store Skuespil, der skulde opføres i Frankrig selv. Mueligen vilde Buonaparte derved sætte de Franske paa Prøve. Paa at give Storhertugen af Toscana Skadesløsholdelse for sit tabte Land, tænkte man aldeles ikke; snart skulde han have den i Tydskland, snart i Italien. Som Underhandler ved Toscanas Ophøjelse til Kongerige fik Joseph Buonaparte naturligviis sin tilbørlige Andeel.

Lystighederne og Festerne til Ære for den unge Konge havde sat Pariserne i det muntreste Lune, og deres Jubel og Glæde var uden Ende. Paa de store, pragtfulde offentlige Parader, trængte

man sig igjennem de talrige Vagter, og raabte: Leve Buonaparte! Han benyttede sig af denne Folkets glade Stemning til at feire sin Contrarevolutions Aarsdag, og forbandt med sin 18de Brumaire den almindelige Freds Høitideligholdelse. Ogsaa denne var mere indrettet som en fordums Hoffest end en Folkefest, og blev holdt i de nærmeste Omgivelser af Thuillerierne. De glædedrukne Parisere tømte Forlystelsernes glimmerfulde Bæger indtil den allersidste Draabe og dansede og sang og hujede i deres bachantiske Ruus, uden at ahne de Kjæmpeslanger, der hvislede bag disse Hækker af Roser og Jasminer. I Buonapartes Kaardeknap glimrede denne Dag for første Gang den herlige Krondiamant.

Buonaparte følte sig for meget indskrænket ved den af ham selv indførte Constitution, og ønskede nu paa at skaffe sig den af ham attraaede Enevoldsmagt. Han begyndte med at give sin selvskabte cisalpinske Republik en ny Forfatning, der i mange Henseender kunde tjene som Indledning til den, han agtede at give Frankrig. Hist havde han overalt mindre Modsigelse at befrygte. En Nationaldeputation fra den cisalpinske Republik, som han havde ladet kalde til Lyon, ventede ham der, allerede i adskillige Uger, men Frygt for sit og sines Liv holdt ham tilbage i Paris. Rygter om farlige Anslag imod ham indløb fra forskjellige Kanter; alle muelige Sikkerhedsanstalter føjedes; en Mængde Mistænkte bleve heftede. Men endnu flere vigtige og mistænkte Personer blandt Generalerne bleve forviste for største Delen fra Paris til deres Landsteder, eller til meer eller mindre langt bortliggende Departementer, blandt andre Rewbell, ja selv Barras, som Buonaparte skyldte sin egentlige politiske Lykke; alle bleve de i de fjerne Departementer satte under Politiets specielle Opsigt. Mange tilbagevendte Emigranter af begge Kjøn bleve ligeledes forviste. Selv den gamle Laharpe fristede samme Skjebne. Udenlandske Magter bleve opfordrede til at lade de Emigranter, der opholdt sig i deres Stater, hefte, og drage til Undersøgelse.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Under 18 April d. A. er udfærdiget en Kongelig Fuldmagt for Contre-Admiral og Deputeret i det Kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium Kammerherre Steen Andersen Bille, Storkors af Dannebrogen og Dannebrogsmand, samt Oberst og Commandant i Nyborg Fæstning Christopher v. Lonborg, at fordre og til Vedkommende Kongelige Svenske Befuldmægtigede at overgive Norges Fæstninger, faste Pladser, offentlige Casser og Domainer. (Coll. Tid.)

Af Nyt Bibliothek for Læger, udgivet af Directionen for det classiske Litteraturselskab, er nu første Bind udkommen paa Hofboghandler Beekens Forlag. Paa en Tid, da al videnskabelig Forbindelse med Udlandet af mere end een Aarsag var bleven saa vanskelig, kunde det ikke andet end glæde hver Lægevidenskabens Dyrker, der ønsker at holde nogenlunde Skridt med Tiden, at finde her aabnet en ny og let tilgjængelig Kilde, der har sit Udspring fra et saa hæderværdigt og kundskabsrigt videnskabeligt Samfund. Ene et saadant Værk var, under Omstændigheder som de ommeldte, istand til at være den Tordenleder, som bortleder den Lynstraale, der under Tidernes haarde Tryk, truer at dræbe Sandsen for, og Attraaen efter videnskabelig Perfectibelitet. Blandt de interessante Afhandlinger, som dette Bind indeholder, findes ogsaa nogle Efterretninger om den berømte Rottbøll, som Anmelderen anseer for at have alt for stor Almeeninteresse til at han skulle tage i Betænkning ikke at anføre dem her: "En af Danmarks grundigste Lærde var Christen Friis Rottbøll, hvis Billede pryder nærværende Bind. Han blev født paa Horbyegaard i Sjelland den 3 April 1727, og deponerede 1745 fra Roeskilde Skole. 1748 blev han Alumnus paa Valkendorphs Collegium, og 1751 paa Eilertsens Collegium; 1754 Medikus ved Vaisenhuset; 1755 Doctor Medicinæ; 1756 Professor Medicinæ designatus. Efter nogen Tids Ophold i Upsal hos Linnée reiste han i Selskab med Holmskjold i Tydskland, Frankerig og Italien, og kom hjem 1761. Da Oeder forlod den botaniske Hauge blev han ansat i hans Sted, og foretog han en total Forandring med Planternes Ordning, som han indrettede ef-

ker det Royenske System med nogle Forbedringer. Han holdt Forelæsninger over adskillige Dele af Medicinen, især over Anatomien og Physiologien, han læste tillige over Botaniken indtil 1783. 1770 blev han Justitsraad, 1779 Etatsraad, 1784 Conferentsraad. Han var tre Gange gift, 1) med Ursula Schnabel; 2) med Johanne Elisabeth Mangor; 3) med Cathrine Hedevig Wohlert. Han døde den 15 Juni 1797. — Fra hans tidligste Ungdom af var hans Helbred svagelig, og hans utrættelige Studeringsflid svækkede det end mere. Ved denne Flid, ved et overmaade lyst Hoved, og en Drivt til Grundighed, som ikke tillader at blive staaende ved Overfladen, uddannede han sig til en Lærd af høi Rang. Suhm kalder ham Lumen Daniæ, Medicinæ scienita clarus, Latinæ Linguæ clarior, Botanices & Anatomiæ clarissimus. Hertil kan føies, at han havde meget gode Indsigter i Mathematik og Physik. — Rottbøll besad ikke allene Videnskaber, han var tillige videnskabelig sindet, han ønskede at udbrede gavnlig Kundskab, og havde Talent dertil. Mange af hans fordums Tilhørere ved hans Forelæsninger over Anatomie og Botanik ville mindes hans kundskabsrige, lyse, levende, høist interesserende Foredrag. Hans Skrifter ere udarbeidede med stor Flid. Den Vanskelighed, hvormed han tilfredsstillede sig selv, har berøvet den medicinske Verden et meget vigtigt anatomiskt Værk, som han vel efterlod sig i Haandskrivt, men i saadan Tilstand, at det neppe kan bringes i den tilbørlige Orden for at bydes Publikum. — Rottbølls blide, humane, videnskabelige Aand gjorde ham agtet og elsket som Omgangs Menneske og Ven. Han levede i Fortrolighed med Landets ypperste Mænd og grundigste Lærde. Stampe, Suhm, Luxdorph, Holmskjold, Kofod Ancher, Hjelmstjerne, hørte til hans daglige Kreds. Af de Studerende var han meget elsket, og mange duelige Mænd skylde hans Opmuntring, Veiledning og Understøttelse en stor Deel af deres videnskabelige Dannelse. — Hans Skrivter findes opregnede i Worms Lexicon, 2den og 3die Deel, samt i lærde Efterretninger for 1797.

Odense, d. 6te Maji. Den 7 Maji sælges i Heide ved Auction: for omtrent 36000 Rigsbankdaler N. V. Slesvig-Holstenske Repræsentativer, til 2½ Rd. Laaneinstitutssedler og Rigsbankassignationer, samt for 160 Rigsbankdaler Kobbermyndt, alt mod kontant Betaling i Sølvmyndt. — I Onsdagsmorges, kort før Dag, ødelagde en ulykkelig Ildebrand den skjønne nye Næsbyhovs Veirmølle her ved Odense, hvor man dog ikke erfarede noget derom, førend den laae i Aske. Der siges at flere Hundrede Tønder Korn skulle være brændt med. Ildens Aarsag vides ikke. Folkene forlode Møllen om Aftenen Kl. 7, og Værket stod da. En Lykke var det, at Vinden bar fra Vandmøllen og Vaaningshuset, som ellers neppe havde været at redde. Tabet er i denne Tid dobbelt beklageligt, da alle Bygningsmaterialier ere i saa uhyre Priis. — Igaar jordedes her en almindelig elsket, sielden, ædel Mand, Kammerherre v. Heinen. Et talrigt Følge af Honoratiores, af baade Civile og Militaire, samt den værdige Hedenfarnes Ordensbrødre, havde uindbuden indfundet sig, for at ledsage ham til Bisættelsen i St. Knuds Kirke hvor Stiftsprovsten i en skjøn følelsesfuld Tale tolkede alle Tilstedeværendes Følelser. Alles Hjerter vare, ved at forlade Kirken, sikkerligen eenige i Digterens, Claudius's Udraab: "Ach! sie haben einen guten Mann begraben!"

Paa Kisten læstes disse Linier:

Ved Kjerlighed, Venskab og Brodersind
drog han Manges Hjerter til sit;
taalmodig lidende, — fast i Troen paa Gud
gik han ind til den evige Hvile.

(Iversens Av.)

———

Kjøbenhavns Børs d. 10 Maji. Cours. Altona 483 a vista, London 2 M. 15½ Rbdlr., Spec. 495. — Specier solgtes til 29½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Den berømte Triumphvogn, som i Aaret 1806 blev ført fra Berlin til Paris og nu igjen føres fra Paris til Berlin, for atter at optage sin gamle Plads, har egentlig staaet over Brandenborger Porten, som blev opført og tilendebragt i Aaret 1793, og skal have kostet en halv Million

Rigsdaler. Den er bygt efter samme Plan som Propyleen (Forgaarden til Citadellet) i Athen, som Perikles lod opføre i den 85 Olympiade (437 f. Chr. F.) og som skal have kostet 2012 Talenter, 2.716,200 Rdlr., og hvoraf Levninger endnu sees. Hoveddelene af Brandenborger Porten, bestaaer af en Colonnade af 12 store korinthiske Søiler af Sandsteen. Af disse vende 6 mod Staden og 6 mod Parken; de have 5 Fod 8 Tommer i Gjennemsnit og ere 44 Fod høie. Mellem disse Søiler ere Skillevægge, der danne 5 Gjennemgange; den mellemste er af 18, de paa Siden af 12 Fods Brede. Paa Søilerne løber Architravet, Friesen og Hovedgesimsen i en lige Linie. Ved Siden af samme staaer en Attika, som over Mellemgjennemgangen springer frem ved Fronten, men paa Siden er trukken tilbage; henimod den midterste Deel er paa begge Sider anbragt Trappetrin, der danne ligesom en Frontespice, og komme sammen paa den mellemste Deel af Atticaen. Paa denne stod Qvadrigen eller Triumphvognen, efter antik Form, hvori Seiersgudinden staaer med Selerstegnene i Haanden. De 4 for Vognen staaende Heste ere 12 Fod høie. Hele Gruppen er modelleret af Shadow, af Brødrene Wohler i Potsdam forarbeidet i det Store af Træ, og siden drevet i Kobber af Kobbersmeden Jury i Potsdam; den er 16 Fod høi. Hele Portens Høide med Attika er 64 og med Gruppen 80 Fod. Det Hele skal have kostet en halv Million Rigsdaler.

For henved 1400 Aar siden førtes i samme Egn af Frankrig, hvor i dette Øieblik Krigsskuepladsen var, en Krig af Hunnernes Konge Attila, der omtrent i Aaret 451 gjorde fra Tydskland et Indfald i Frankrig med 500,000 Mand, og trængte saa langt frem, at han beleirede Orleans, der allerede var i Begreb med at overgive sig, da den franske Konge Merovæus, Gothernes Konge Theodoricus, den burgundiske Konge Gothalus og den romerske Statholder Ætius lode deres Armeer støde sammen, og overfaldt Attila saa uformodet, at han maatte ophæve Beleiringen. Derpaa forefaldt ved det ogsaa i nærværende Krig bekjendte Chalons et Slag, der varede hele Natten og igjen begyndte den næste Dag, hvori Attila mistede 180,000 Mand. Da han hørte, at Thorismund vilde hevne sin Faders Død, blev han saa fortvivlet, at han hellere vilde omkomme sig selv, end falde i Fiendernes Hænder, men han var saa heldig at undkomme, da Ætius, som befrygtede, at Gotherne og Frankerne skulde ved hans fuldkomne Undertrykkelse blive alt for mægtige, ikke tilbørlig forfulgte sin Seir. Attila var liden af Vext, men indjaged alligevel ved sin stolte Gang Frygt, og havde et skarpt og gjennemtrængende Øiekast. Han forstod fortreffelig at føre List med Magt. Han besad Forstillelsesævne, Finhed og Klogskab i udmærket Grad, udførte sine Foretagender med Dristighed, var grusom mod sine Fiender, men høimodig mod dem, der underkastede sig ham. Han forstod at benytte sig af Overtroen, og indbildte sine Soldater, at han besad noget Guddommeligt, og havde fundet Mars's Glavind, som man tilbad blandt Hunnerne, og at Skjebnen havde lovet den, der eiede dette, Herredømmet over hele Verden. Denne Verdensbetvinger døde Bryllupsnatten af — Næseblodet.

Den Titel Monsieur er i Kongernes Tid udelukkende bleven brugt om Kongen af Frankrigs anden Søn. Kongens Sønner, Brødre og deres Gemalinder kalde ham Monsieur. Det var den Gang, som endnu, vel Brug, at enhver kunde skrive til sin Fader, ꝛc.: Monsieur mon pere, men mundtlig kunde kun Prindser betjene sig af Udtrykket: Monsieur mon pere, Monsieur mon oncle. Det samme var Tilfældet med Udtrykket: Madame. Kun Prindser kunde mundtligen sige: Madame ma mere.

Den imellem de allierede Magter og Monsieur, Kongen af Frankrigs Broder, under 23 April d. A. i Paris sluttede Convention *), kan lade forudsætte, at

*) I Indledningen til denne Convention hedder det: da de allierede Magter have forenet sig i den Hensigt, at gjøre Ende paa Europas Lidelser, og at grundfæste dets Rolighed ved en retfærdig Fordeling af Kræfterne blandt de Stater, hvoraf det bestaaer; da de ville give Frankrig, efterat det har faaet en Regjering, hvis Grundsætninger yde den til Fredens Vedligeholdelse fornødne Borgen, Beviser paa deres Ønske, igjen at knytte venska-

Frankrigs deri bestemte Grændser ogsaa ville blive de samme ved Definitiv-Freden. Indtil 1 Jan. 1792 vare Frankrigs Grændser: mod Norden de forenede Nederlande eller Holland og Canalen la Manch, mod Vesten det atlantiske Hav, eller som det her kaldes, biscayiske Hav, mod Sønden de pyrenæiske Bjerge, hvorved det skilles fra Spanien, og Middelhavet, mod Østen Savoyen, Schweiz og Tydskland. Det var deelt i 38 Gouvernementer, hvori man talte henved 400 store Stæder, 1500 Landstæder, 100,000 Flekker og Landsbyer. Disse Gouvernementer regjeredes af Gouverneurer, og i sammes Fraværelse af Generallieutenanter. Rigets Fladeindhold var, Øen Corsica iberegnet, 10,000 □ Mile med omtrent 25 Millioner Mennesker, hvilket udgjorde en Befolkning af 2768 Mennesker paa hver □ Miil. Landmagten bestod af 156,453 Mand. Sømagten, som under Ludvig d. 14de bestod af 110 Krigsskibe, var allerede 1768, formedelst den Krig, som endtes ved Freden i Aachen 1748, hensmeltet til 70 Skibe, hvoraf ⅔ vare Li-

nieskibe. 1783 havde Riget 90 Linieskibe og 39 Fregatter. Financerne vare ved Revolutionens Udbrud, som bekjendt, i yderste Forfald. Statsindtægterne vare, efter Necker, 643 Mill. Livres. 1787 var Statsgjelden 5220 Mill. Livres. Af Geistlige fandtes i Frankrig 1785, 366,000, som havde 122 Mill. Livres i Indkomster, og blandt samme vare 15 Erkebisper, 111 Biskopper, 200,000 Munker og Nonner, og 46,000 Tiggermunke, der sammenbragte ved Betlerie 3,600,000 Livres. Munkene og Nonnerne beboede 54,000 Klostere. Som Keiserdømme indbefattede derimod Frankrig 13,286 □ Mile, hvoraf 13,166 regnedes paa det egentlige Frankrig og paa Lehnsfyrstendømmene og Jonien 120 □ Mile. Hertil maa endnu regnes Kongeriget Italien (1579 □ Mile med 6,371,627 Indb.) der stod under Napoleon. Det var deelt i 128 Departementer, og havde en Befolkning af 40,968,438 Sjele. Statsindtægterne vare 1807, 706,411,472 Fr., og de bestemte Udgivter 731, 735,686 Fr. Statsgjelden var 2000 Mill. Fr.

belige Forbindelser med samme; da de ogsaa, saasnart som muligt, allerede i Forveien ville lade det nyde Fredens Velsignelser, endog førend alle desangaaende nødvendige Bestemmelser ere gjorte, saa have de i Forening med Monsieur, Kongens Broder, besluttet at ophæve Fiendtlighederne mellem de respective Armeer og gjenoprette de forrige venskabelige Forhold. Derpaa følge 9 Artikler, hvis væsentlige Indhold er følgende: Fiendtlighederne til Lands ophøre, naar de commanderende Generaler og Fæstningscommandanter have tilkjendegivet, at de erkjende Monsieurs Autoritet; til Søes, saasnart Flaaderne og Havnene og de af franske Tropper besatte Søhavne have erklæret sig paa samme Maade; de allierede Magter romme det franske Gebet saaledes som det var den 1 Jan. 1792, ligesom de uden for disse Grændser liggende og af franske Tropper besatte Fæstninger rommes og overgives de Allierede; de skulle overgives i efterstaaende Tidsrum: Fæstningerne mellem Rhinen og Grændsen fra 1 Jan. 1792, inden 10 Dage efter Conventionens Undertegnelse; Fæstningerne i Piemont og i de andre Dele af Italien, som tilhørte Frankrig, inden 15; Fæstningerne i Spanien, inden 20 Dage, og alle andre Fæstninger uden Undtagelse, der endnu ere besatte af franske Tropper, saaledes, at Alting er overgivet den 1 Junii; Garnisonerne udmarschere med det Militaires og alle Grader Employes, Vaaben, Bagage og Privateiendom; de kunne medtage 3 Feldtstykker for hver Tusind Mand, de Syge og Saarede iberegnede; hvad der hører til Fæstningerne selv og ikke er Privateiendom overgives til de Allierede, og heri indbefattes ikke blot Artillerie- og Munitionsdepoter, men og hvert Slags Forraad, som Archiver, Inventarier, Planer, Kort, Tegninger ɩc.; Garnisonerne marschere etappemæssig tilbage paa de forskjellige Veie, man bliver enig om; de allierede Hære ophæve strax Blocaden af de faste Pladse i Frankrig; de franske Tropper, der høre til den italienske Armee, eller holde de faste Pladser i dette Land eller i Middelhavet besatte, tilbagekaldes uopholdelig af Monsieur; Stipulationerne i det foregaaende strække sig til Søpladserne, men de contraherende Magter forbeholde sig i Definitivfredstractaten at bestemme det Nærmere angaaende Arsenalerne og Krigsskibene, der befinde sig i disse Pladser, hvad enten de ere udrustede eller ikke; de franske Flaader og Skibe blive paa deres respective Stationer; men en umiddelbar Følge af Conventionen i Henseende til de franske Havne, er Ophævelsen af Blocaden til Lands og Vands, fri Fiskefangst og Kystfart, især den, der er fornøden til Parises Proviantering ɩc.; den Tidsfrist af 10 Dage, inden hvilken Fæstningerne ved Rhinen skulle rommes, strækker sig ogsaa til Fæstningerne, Forterne ɩc. i de forenede Nederlande.

Postefterretninger. (Efter Lübecker Av.)
Et engelsk Ministerielblad paastaaer, at Fastlands-
Magterne ville gjøre Fordring paa alle Ludvig XIV
Erobringer *). Lothringen, (for hvilket der allerede
er udnævnt en Statholder af Monsieur) Elsaß og
Franche comté ere bestemte som Belønning for Schwar-
zenberg og Blücher. Engelland kunde maaskee under
visse Omstændigheder lukke de ostindiske Farvande for
de øvrige Somagter, de Franske, Americanerne rc. li-
gesom Spanien de Sydamericanske. Ogsaa vilde det
fordre udelukkende den saa vigtige Stokfiskefangst ved
Newfoundland. --- I Wiener Avis er officiel bekjendt-
gjort d. 21 April, at Keiserinde Marie Luise skal ved
Fredsslutning erholde Hertugdommet Parma, Piacenza,
og Guastalle som Eiendom, som gaaer over til hendes
Søn, der strax antager Titel af Prinds af Parma og
Piacenza. --- D. 18de begav hele det franske Senat sig
til Keiseren af Østerrige. Fyrsten af Benevent holdt
en Tale, som igjen blev besvaret af Keiseren. Mo-
narken sagde blandt andet, at han i 20 Aar har kjæm-
pet med de Grundsætninger, der ødelagte Europa; at
han som Regent og Fader ved sin Datters Giftermaal,
har bragt sit inderlige Ønske, at ende Europas Lidel-
ser, et overordentlig stort Offer, og om end dette blev
frugtesløst, vil det dog aldrig angre ham, at have op-
fyldt sin Pligt. ---- D. 21de holdt Hertugen af Berri
sit Indtog i Paris. Marschallerne, General Desolles,
Nationalgardens Commandant, og et stort Antal fran-
ske Officierer vare gaaede ham i Møde. Ved Barrie-
ren ved Clichy blev han modtagen af Præfecten. Af-
delinger Nationalgarde til Fods og til Hest ledsagede
ham til Thuillerierne, hvor hans Fader, Monsieur,
modtog ham med et Favntag. Under Toget reed
Marschal Berthier paa hans høire og Moncey paa
hans venstre Side. --- Der ankommer alt flere og flere
høie Personer til Paris. Kronprindsen af Bayern,
Storfyrsterne Nikolaus og Michael, Keiser Alexanders
Brødre, ere paa Veien did. --- Magdeburgs Com-
mandant har sluttet en Vaabenstilstand, og vil nu un-
derhandle om denne Fæstnings Overgivelse. Wesel
har endnu ikke overgivet sig. Luxemburg skal have
underkastet sig den ny Regjering. Strasburg har
paasat den hvide Cocarde. ---- Gen. Grev Maison har
under d. 14de udstedt et Opraab til Soldaterne, hvor-
af sees, at der i de sidste Dage endnu herskede Splid
blandt de franske Tropper, og at Buonaparte endnu
har Tilhængere. I Opraabet foreholder Generalen
Soldaterne, at de lade sig forlede til at rømme, og
advarer de af Lilles Borgere, som gjøre dette, at af-
holde sig derfra. Han erklærer, at han vil lade enhver
Borger, der har begunstiget Desertionen, skyde. I en
Parolbefaling af 15de paaminder samme General Sol-
daterne om den af dem d. 14de i stort Antal udviste
Insubordination ved at trække ud af Porten under Ud-
raabet: leve Keiseren! Han befaler deri, at rette Ci-

*) Elsaß, Roussillon, anseelige Stykker af Neder-
landene, Franch Comté, eller Grevskabet Burgund
og Fyrstendømmet Oranien.

tadellets Canoner mod Porten rc. og byder at føie An-
stalter til at skyde paa alle Sammenrottelser af oprør-
ske Soldater. --- Hert. af Sachsen-Weimar har imid-
lertid sluttet en Convention angaaende en Vaabenstil-
stand og Demarcationslinie med Gen. Maison. ---
Kronprindsen af Sverrig har erklæret Nordtydsklands
Armee for opløst. De svenske Tropper befinde sig paa
Tilbagemarschen. En Opfordring fra Kronprindsen til
Gen. Carnot, at overgive Antwerpen, har været frug-
tesløs. --- Natten imellem d. 11 og 12te rømmede
Soult Toulouse, og trak sig tilbage til Nedre-Langue-
doc. Den flygtende Hær trak under Engellændernes Ca-
noner forbi, uden at de løsnede et Skud. D. 12 Kl.
8 rykkede en engelsk Division ind i Toulouse. De øv-
rige Divisioner forfulgte Soult; ogsaa hiin forlod snart
Staden, for at begive sig omkring i Landsbyerne.
Alle i Byen satte den hvide Cocarde paa. --- D. 20
April om Formiddagen Kl. 11 afreiste Napoleon Buo-
naparte fra Fontainebleau. 14 Vogne fulgte ham.
Til hans Escorte behøvedes 60 Postheste. De 4 Com-
missairer fra de allierede Magter, der ledsage ham, ere
den russ. Gen. Schuwaloff, den preuss. Gen. Köhler,
en østerr. og en eng. General. I hans Følge befinde
4 Officierer af hans Huus sig, og en Bager. Kun
faa Militaire ere afreiste med ham, og selv disse skulle
være til Sinds at forlade ham, saasnart han har ind-
skibet sig. I det Øjeblik han tiltraadte sin Afreise,
skal han have sagt til de omkring ham værende Officie-
rer og Underofficierer af den gamle Garde: "Jeg ta-
ger Afsked med eder. I de 20 Aar vi have været
sammen, har jeg altid været fornøiet med eder. Jeg
fandt eder stedse paa Ærens Bane. Alle europæiske
Magter have bevæbnet sig imod mig, en Deel af mine
Generaler ere blevne Forrædere mod deres Pligt lige-
som hele Frankrig mod sin. Med eder og de øvrige
Brave, der bleve mig tro, har jeg i 3 Aar beskyttet
Frankrig mod en Borgerkrig. Vær den ny Konge
tro, som Frankrig har valgt sig, og forlader eders
elskte Fædreneland ikke; det har desværre alt for læn-
ge været ulykkeligt. Beklager ikke min Skjebne; jeg
vil være lykkelig, naar jeg hører I ere det. Intet
havde været mig lettere end at døe; men jeg vil endnu
eengang betræde Ærens Bane, og nedskrive vor Daad.
Jeg kan ikke omfavne eder alle. Jeg omfavner derfor
eders General i eder alles Navn." Han lod sig der-
paa bringe sin Ørn, kyste den med de Ord: dyrebare
Ørn, maatte de Kys jeg giver dig, gjenlyde i Efter-
verdenen! Strax derefter steeg han i sin Vogn. Dette
Øieblik overraskede ham, og han fældte Taarer. For-
end sin Afreise spurgte han efter sin første Kammer-
tjener, Constant, som Dagen i Forveien havde faaet
en Gratification af 50,000 Fr.; men han havde skjult
sig, formodentlig fordi han ikke vilde følge med. --- Buo-
naparte har forlangt, at en Chemiker, en Botaniker og en
Astronom skal følge med ham til Elba. Han agter at sys-
selsætte sig der meget, og især at skrive sit Levnet. --- Sam-
færslen imellem Hamborg og Altona er igjen tilveiebragt.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 39.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 14 Maji 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Grundlagene til den consulariske Trone — thi anderledes kan man ikke kalde den republicansk-aristocratiske Vanskabning: Consularmyndigheden — vare nu lagte. Buonaparte saae sig omgivet af de stærkeste Bogborge, der i Fremtiden skulde grundfæste hans Magt og Storhed, alle de Personer, som han i fjerneste Henseende ansaae for at være hans Diemed imod, havde han faaet deels ryddede af Veien, deels paalagte den dybeste Taushed. Især var man meget stræng mod de i Anledning af Helvedsmaskinen Anklagede. En vis Chevalier blev, tillige med sin Medarbeider, dømt fra Livet, blot fordi de nogle Maaneder i Forveien havde arbeidet paa en lignende Maskine, som de paastode at være bestemt til Brug i Krigen. Efter Regjeringens Befaling, men uden lovlig Undersøgelse, bleve 130 franske Borgere landforviste, og blandt disse endog Vatar, Forlæggeren af en Journal. Præfecterne i alle Departementer fik Befaling, at opsøge alle Vaabenforraad, og for hvert skjult Vaaben, som opdagedes, lovedes Angiveren 3 Livres. De specielle Criminal-Retter, hvis Bisiddere Førsteconsulen ene kunde udnævne, dømte i eneste og sidste Instants alle Forbrydelser mod saakaldt offentlig Orden og Statens Sikkerhed. Ved Concordatets Oprettelse var den catholske Religion med dens Sjelemesser, hemmelige Skriftemaal, Aflad, Helgenbilleder og Reliquier, igjen indført. Concordatet blev sluttet den 15 Augusti 1801, betydningsfuld derved, at den var Buonapartes Fødselsdag, Pavens Døbedag og Frankrigs Skytspatronindes Høitidsdag. Strax efterat det var sluttet, sagde Førsteconsulen i sin Erklæring desangaaende til den i Paris holdte Kirkeforsamling: "Philosopherne ville vist være utilfreds med mig; jeg venter at de ville skrige imod mig, men enhver retskaffen Mand vil give mig sit Bifald, og Efterslægten skal afsige min Dom *). — Ikke aldeles betydningsløs synes den Omstændighed, at midt under alle disse store Begivenheder og ligesaa lette Erobringer af Lande som af Magt, var Øen Elba den, der modsatte sig Buonapartes Vælde endnu i samme Øieblik, de mægtigste Stater havde bequemmet sig til at slutte Fred med

*) Det er saare mærkeligt, at Buonaparte baade som Consul og Keiser ved meer end een Leilighed har offentlig erklæret sig mod Philosophien. I et officielt fransk Blad fortaltes, at man vilde vise Consulen J. J. Rousseaus Studerestue, men at han frabad sig dette, sigende, at han ikke ynder Sværmere og Fantaster. Da han som Keiser kom slagen tilbage fra Ruslandstoget, udgiød han i en Tale, hvori han næsten med eene Ord sagde, at Mennesker ikke vare andet end Maskiner og bør behandles som saadanne, sin Harme mod Philosopherne. Han sagde blandt andet, at de mørke "Metaphysikere" have været Aarsag til alle de Ulykker, der hjemsøgte Staterne — Hvor Buonaparte er bleven saa bekjendt med Philosophien, maa Himlen vide. Blandt Munkene i Brienne og paa Kamppladsene i Italien og Tydskland kan han neppe have studeret den.

ham, og først, efter at have anrettet et stort Nederlag blandt de beleirende franske Tropper ved et Udfald fra Porto Ferrajo, og efterat have mistet i det Hele 12,000 Mand, bukkede denne Heltesøe under, den 11 October 1801. Hvad mon Buonaparte havde sagt, dersom nogen den Gang havde fortalt ham, at denne ubetydelige Øe, tolv Aar derefter vilde blive hans ufrivillige Opholdssted — Maalet for hans grændseløse Ønsker og uslukkelige Æretørst? — Imidlertid havde nu Consulen tilkjæmpet sig Fred med sine Fiender, og man saae nu Machiavels Landsmand *) allerede med den ene Fod paa Frankrigs Trone, hvis Kuldkastelse havde kostet saa mange Strømme af Blod. Adskillige Lemmer af det engelske Oppositionspartie talte lydelig imod den Fred, Engelland havde faaet; de meente, at Trinidad og Ceylon var en ussel Skadesløsholdelse for den Gjeld af 300 Mill. Pd. St., Krigen havde paadraget Landet, endskjønt de heller ikke kunde nægte, at Freden var nødvendig, da Finanserne krævede den.

Buonapartes Familie høitideligholdt nu i Stilhed Louis Buonapartes Formæling med Førsteconsulens Stifdatter. Cardinal Caprara viede det unge Par i et eget dertil indrettet Capel, og General Murat lod endnu engang sit Ægteskab indvie af denne Prælat. Buonaparte var paa den Tid næsten aldeles usynlig og utilgjængelig. Sikkerhedsforholdsreglerne bleve aftalte i Statsraadets Sammenkomster om Natten, hvortil kun de troeste Medlemmer bleve kaldte. Politiet blev det paalagt at fuldføre alle anordnede Forholdsregler med største Hemmelighed og ikke at tilstede de offentlige Blade at tale det mindste derom. Selv over Politieministeren Fouchée vaagedes nøie. Efterat paa Veien til Lyon de største Sikkerhedsanstalter vare føiede, vovede

*) Ikke fordi han var født af samme Folkestamme som Machiavel, men fordi han practisk udøvede hvad hiin theoretisk foreslog. — Man har uden skjællig Grund forekastet Buonaparte, at han var Corsicaner; gid at aldrig nogen Regent maatte besidde større Lyde end den, ikke at være indfødt! Det Gode har hjemme overalt, og man tilegner sig Italiens fortreffelige Naturproducter, hvorfor skulde det være noget Land mindre formeent at tilegne sig dets fortreffelige Mennesker, naar de virkelig ere fortreffelige? Engellands største Astronom, Herschel, er en Tydsker.

endelig Buonaparte om Natten d. 9 Jan. ledsaget af sin Gemalinde, af fortrolige Generaler og sin Garde, at afreise til Lyon. Paa hele Veien fra Paris til Lyon opstilledes Detachementer af Linietropperne og Gensd'armeriet, der overalt modtoge den franske Consul, ledsagede ham fra Station til Station, og overleverede ham i hinandens Varetægt. — I Lyon selv føiedes ligeledes de største Sikkerhedsanstalter. Endog førend Consulens Ankomst blev det offentlig forbudet, at trænge sig hen til ham eller besætte i Forveien de Gader, han skulde drage igjennem. Ikke engang den der oprettede Æresgarde, men Consulens egen Garde, var det, som overalt omgav ham. Liguriske Deputerede, som ønskede at forestilles Consulen, kom ikke til at nyde denne Naade og maatte reise hjem igjen, fordi de uindbudne og uden foregaaende Forespørgsel havde indfundet sig. — I de fiorten Dage den første Consul opholdt sig i Lyon, blev ved Forhandlinger med en Committée af de cisalpinske Deputerede, den italienske Republiks Constitution færdig, men i en Generalforsamling af alle Deputerede erklærede Buonaparte ligefrem, at han blandt dem alle, 450 i Tallet — skjønt anbefalede af Moniteuren, som den cisalpinske Republiks meest oplyste og værdigste Mænd — ikke fandt en eneste, der var beqvem til at beklæde den første Præsidents Plads, og at han desaarsag selv vilde paatage sig det ham af Committeen foreslagne Præsidium. Den italienske Forsamling tiljublede ham sit Bifald saavel ved denne som ved hver foregaaende Deel af hans Tale. — Den italienske Republik havde nu faaet en Constitution, hvis Særkjende var, at den gav den regjerende Præsident al Magt i Hænderne. Imidlertid fandtes der dog Hyklere nok i Frankrige, der ophøiede denne Constitution til Skyerne og fremsatte den som et Mønster i sit Slags. — Mæt af Fester, Hyklerier og Kryberier vendte nu Buonaparte tilbage til Paris som en dobbelt Regent, men under en ikke mindre stærk Leide end han var reist derfra.

Den Ængstelighed for den offentlige Mening, som udmærkede Buonapartes hele Regjering, begyndte ved denne Leilighed at vise sig i sit rette Lys *).

*) Ingen Regjering end den Buonapartiske lærer os, hvor unyttig saadan Ængstelighed og alle dens Foranstaltninger mod den offentlige Menings

Intet offentligt Blad turde tale et Ord om de tal-løse Sikkerhedsanstalter og de tilsigtede Forandringer. Selv en skreven Bulletin desangaaende, som var i Omløb i Paris, blev undertrykt; dens Redacteur, en vis Fouilhoux, opstøvet af Politieministeren, arresteret og deporteret. Men ved sin Tilbagekomst erfarede Consulen til sin største Ærgrelse, at den i London udkomne franske Tidende: le courier de Londres havde optaget denne Bulletin, og bestandig vedblev at fortsætte den. Stifteren af den ny italienske Republik, der aldrig har kunnet taale de allermindste dadlende offentlige Ytringer, og, som stod i den falske Tanke, at kunne forhindre og svække dem endog udenlands ligesom han var vant til i de af ham underkuede Lande, lod en fransk Emigrant, Montloisier, der i Begyndelsen af Revolutionen havde udgivet et royalistisk Blad, udgive i Paris en ny Courier de Londres, hvori formelige ministerielle franske Bulletins meddeeltes, og hvis Udgiver tog den franske Regjering idelig i Forsvar mod de engelske Tidender. Men fra dette Øjeblik af var Udgiveren af den gamle Courier de Londres, en vis Peltier, endnu dristigere, og Buonaparte fordrede gjentagne Gange af den engelske Regjering at han skulde straffes, men forgjeves. Vel blev en lovlig Undersøgelse foranstaltet imod ham, men den faldt ud til hans Fordeel. I Paris blev imidlertid hans Journal tilligemed alle andre engelske Tidender paa det strængeste forbuden, og Politiet vaagede med utrolig og fuldkommen virksom Strænghed over dette Forbud. — Den consulariske Trykfriheds Historie kunde give Æmne til et saare morsomt Værk, og kun nogle Prøver ville mere end nok overtyde enhver om Tænkefrihedens, Oplysningens og Humanitetens Tilstand i denne machiavelliske Halvrepublik. De officielle og halvofficielle Blade, som Moniteuren, le Defenseur de la patrie, le Bulletin de Paris og Journal de Paris vare paa den Tid ivrigen syssélsatte med at gjendrive, saa godt som mueligt, alle mod Buonaparte, under hans Skjulthed og Fraværelse trykte

Undertrykkelse ere, udførtes de end med nok saa stor Strænghed. Intet af alt hvad der i hiint hele Tidsløb foregik, blev dulgt, og selv de saa omhyggelig skjulte og saa listig maskerede Nederlag, som Buonapartes Hære lede i Rusland, bleve med alle deres Omstændigheder dog almindelig bekjendte.

eller skriftlig fremsatte Efterretninger. Selv det engelske Parlament blev, trods Fredsunderhandlingerne i Amiens, ikke skaanet; alle Pariserblade eftersnakkede alt hvad Moniteuren sagde mod Engellænderne. La clef du Cabinet, som gjerne vilde give sig Mine af Oppositionsblad, vilde tale høit om nogle Forkeertheder, men der paalagdes den Taushed, under streng Straf. Decade philosophique, maatte ganske holde inde med Artiklen: les affaires de l'interieur, hvori de i Slutningen af hvert Stykke meddeelte Efterretninger om de vigtigste Begivenheder. En for længe siden indstuderet Operette: la Partie de chasse de Henry IV. turde ikke opføres, fordi den indeholdt nogle Coupletter til Ære for den almeenyndede Henrik og hans Efterkommere. Det blev endog Declamateuren Texier forbudet, at lade dem oplæse i sit Declamatorium. Pancoulsk, Forfatter til et Skrift: Mentor à Corinthe, gjorde nogle almindelig fornuftige Forslag, men som strede mod Consulens Hensigter, og hans hemmelige udbredte Regjeringsprojecter. Forlæggeren og Bogtrykkeren bleve heftede; dennes Presser formelig confisquerede, ligesom hiins hele Oplag af det aldeles uskyldige Værk, og Forfatteren — sendt til Cajenne. — Saaledes vare nu alle betagne af Frygt og Skræk, og, naar man undtager Aviserne, der alle vare fulde af den uendelige Folkejubel i Italien, og Consulens høje Tilfredshed med det trofaste Folk, saa vare alle øvrige Skribenter, der endnu havde mindste Følelse tilbage for Sandhed, bragte til at tie. (Fortsættes.)

Skjøndt Hr. N. T. Bruun i Bladet Dagen af 6 Maji foregiver, at mit Svar skal have været intetsigende, har dette dog havt den Følge, at han ved sine egne Erklæringer har stemplet sine skadelystne Beskyldninger til blotte Bagvaskelser. Enhver, der sammenholder begge hans Stykker i Dagen, maa deri blive enig med mig; thi nu endelig tilstaaer han selv, at han ikke har med Componisten at bestille, men siger: at have faaet grundede Aarsager til ikke at elske Manden. Altsaa af blot Had fornedrede han sig til hine skadelystne Beskyldninger! Og hvorfor hadede han Manden? Svar: fordi denne af Embedspligt, af Kunstfølelse gjorde Theaterdirectionen sin

Forestilling over dens Misbrug, en carricatur af fremsætte fremmede Compositioner. Deraf udsprang Vreden; derfor troede Hr. N. T. Bruun sig berettiget til i Fortalen til Crispinaden at beskylde mig for Kabaler.

At jeg til Kjerlighed paa Landet har benyttet et af mine ældre, her aldrig hørte, Arbeider, *) derover gjør han en skrækkelig Larm, ihvorvel han selv gav Anledning dertil. Det er endnu ikke længe siden, at Hr. Bruun foreslog mig til det Stykke: Salomons Dom at benytte mine Chor af Dannequinderne. Til al Lykke lod jeg mig ikke lede i Fristelse; hvor vilde han ellers ikke have havt Stef til at bagvaske mig?

Paa hans noget nærmere Bestemmelse af det mig tillagte Plagiat, behøvede jeg vist nok, efter den af Hr. Bruun valgte Form og Maade, endnu slet ikke at indlade mig. Jeg vil imidlertid, gandske til Overflod, anmærke følgende: Recitativerne i Holger Danske skulle saaledes f. Ex. være i et Slags Slægtskab med dem i Aline. Der har vi den store Musikkjender!!! Recitativer og Lighed!! Da Ordene og Declamationen bestemme næsten hver Componistens Tone, saafremt han ellers vil declamere rigtig, saa er det en reen Umulighed at benytte en anden Componist. Man spørge kun Musikforstandige, f. Ex. de Herrer Professor Zink, Weyse og Kuhlau. Arien Kjølige Druer i Don Juan og Drikkevisen i Dragedukken **) ere alt for bekjendte til, at ikke enhver skulde kunne indsee Beskyldningens Urimelighed. Den ene er, hvad den skal være, en Gadevise, den anden en lunefuld til Glæde henrivende Arie — lagt en Mand af Stand i Munden. Troer Hr. Bruun, at Mozart vilde have lagt sin Helt en Gadevise i Munden? Nok til Prøve! — — Bedst var det, om Hr. Bruun vilde overlade Bedømmelsen af mine Værker til sande, jeg siger sande, ikke bag Coulissen soufflerende Musikkjendere, og ikke give sig af dermed, førend han selv først kan — læse Noder.

Hr. Bruun har altsaa Intet beviist; og det bliver ved min forrige Erklæring. Han aner

*) Hundrede Componister have gjort det samme.

**) Man lægge Mærke til, at Hr. N. T. Bruun og hans musikalske Souffleur bag Coulissen med Flid i sit første Angreb taler om mine seneste Arbeider, men her om mit første.

det og selv, hvorfor han meget naivt lægger til: Ligheden kan være uforsætlig o. s. v., og længer hen: Iøvrigt er Beskyldningen for Plagiat (især naar den ikke er sand) con gusto en farlig Ting.

Saaledes nedstemmer Hr. Bruun endelig sine uværdige Beskyldninger, hvilke, naar jeg havde kaldet ham for Retten, vel endnu vare komne til at staae noget lavere. For Resten tænker jeg, at Publikum kun leer af den, der maa tage sine egne Fornærmelser tilbage.

F. L. Aem. Kunzen.

(Indsendt.)

Endskjøndt Hr. Udgiveren, ved i Skilderiets No. 36 at meddele Raadvad Dams Fabriks Drivt i f. A., mener, at den upaatvivleligen vilde vinde i Flor og Styrke, dersom Varer af de Slags, den leverer, blev forbuden Indførsel fra fremmed Sted, maatte det maaskee dog tillades derom at fremsætte Tvivl, da man virkelig bærer Tvivl derom:

Foruden at det til alle Tider har viist sig, hvilket ligger i Tingens Natur, at Kappelyst vækker Flor og Styrke, kommer, hvad Fabrikker især angaaer, den Omstændighed med i Betragtning, at deres Flor og Styrke maa, for at være statstjenlig, gaae frem med det almene Bedste. Det er ikke gavnligt, at en Fabrik florerer paa det øvrige Statslegems Bekostning. Ja, saadan Flor er i Tiden skadelig for Fabrikanten selv; thi dersom den Omegn, hvoraf han skal drage Saft og Næring, henvisner, saa vil hans ene florerende Træ sikkert ogsaa om kortere eller længere Tid vantrives og endelig udgaae.

Men uden at dvæle ved almindelige Theorier, som det vilde være for vidtløftigt her at udvikle, lad os see til benævnte Fabrik selv. Vi vælge af dens mangfoldige Artikler de to, hvoraf den i fjor har frembragt det største Antal. Disse ere: 1 Million Søm og 3757 Stkr. Jern Gravspader. Antaget for et Øieblik, at Regjeringen forbød Indførsel af fremmede Søm og Gravspader, og at Fabriken derfor udvidede og anstrængede sig saa meget, at den i Aar frembragte det dobbelte Antal, bruger da ikke Danmark om Aaret meer end 10 Millioner Søm og meer end 10,000

Spader? Og dersom med de for Jorddyrkningen og al anden Syssel ved Freden gjenvundne Hænders Brug af Søm og Spader tager til, som den rimelig gjør, vil man bruge endnu flere. Hvor tager man de Manglende fra?

Forudsat, at Regjeringen virkelig kunde holde fremmede Søm og Spader ude, saa fulgte jo deraf, at Jorddyrkningen, formedelst Mangel paa Spader, og Bygningers Opførelse, saavelsom tusinde andre Arbeider, hvortil Søm bruges, af Mangel paa Søm maatte standse, og neppe vilde Fabrikken florere eller styrkes ved saadan Standsning. Men formodentlig er Hr. Udgiveren derimed Indsenderen enig, at ingen Magt paa Jorden er i Stand til at holde et fremmed Søm ude fra det Land, hvor det nødvendig bruges og ikke haves. Af Forbud paa Indførsel vilde da nødvendig følge, at Søm og Spader indsneges. De gik, for hvem Indsnigelsen lykkedes, ind uden Afgivt og undersolgte altsaa de Indenlandske, hvorimod En og Anden, som i Indsnigelsen blev greben, ødelagdes, naar Straffen var brav høi, som den nødvendig maatte være, naar den skulde tilstrækkelig afskrække. Men naar Staten savner Indtægter, og enkelte Familier forarmes, falder det nok i Længden tilbage paa Fabrikken selv; thi der maatte jo paalægges andre Afgivter i Stedet, og billigen burde især Fabrikken bære disse. Hvad den altsaa paa een Maade vandt, tabte den paa en anden.

Skulde det da ikke være fra alle Sider bedre, at Jernkram og deslige ved Indførselen fra fremmed Sted betalte, som det nu gjør, en Afgivt ikke saa høi, at den frister til Indsnigelse, og ikke saa lav, at den jo baade er en Indtægtskilde, og at fremmede Fabriker rimeligen kunne undersælge de indenlandske? Det maatte dog være synderligt, om en Fabrik, som neppe ligger 2 Mile fra sit Hovedmarked, som der indfører sine Varer aldeles afgivtsfrit, som har Lettelse i Indførselstolden af det raa Jern, den til Forarbeidning indfører, som har en stor Deel af sin Capital til Laans af Regjeringen til en meget billig Rente og med en meget lempelig Afbetaling, og som i flere Aar har faaet en aarlig Productions-Præmie af en offentlig Stiftelse, ikke skulde kunne udholde Concurrence med fremmede for det meste ikke let indsnigelige Varer, hvilke foruden en temmelig høi Told maa bære Transport-Omkostninger, Assurance, Commissions-Gebühr og alle de Byrder, som med Vareførsel fra langtfraliggende Steder ere forbundne. Kan en Smed, alle disse Fortrin uagtet, ikke gjøre en Spade eller et Søm uden Tab, saa maatte vi ønske, at danske Hænder aldrig førte nogen Hammer. Der maa dog vel være noget, de kunne forarbeide om Kaps med Fremmede.

Indenlandske Efterretninger.

Kongelig Placat, hvorved Handel og Samqvem med Norge forbydes.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark rc. rc., gjøre vitterligt: At Vi, med Hensyn til hvad i Norge er foregaaet, samt til den fra den svenske Regjerings Side udkomne Kundgjørelse om de norske Havnes Blocade, have besluttet og herved allernaadigst befale følgende:

1) Ingen Passer maae udstædes for Reisende, til Norge, paa anden Vei end igjennem Sverrig.

2) Al Udførsel af Korn og Levnetsmidler, samt al anden Handel, Samqvem og Brevvexling herfra med Norge, den igjennem Sverrig undtagen, forbydes.

3) Ligeledes forbydes og alt Samqvem med ethvert Skib, der fører anden Orlogs- eller Handels-Flag, end saadant, som af Os eller andre europæiske Magter er erkjendt.

4) De, som forsee sig imod ovennævnte Forskrifter, straffes som Vore Mandaters modvillige Overtrædere, med Fængsel eller offentligt Arbeide, efter Dommerens Skjøn.

Hvorefter de Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 11te Maji 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

I allerunderdanigst Henhold til Hans Majestæts allernaadigste Bevilling af Dato 3die d. M. saa lydende:

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug udi Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken og Oldenborg, Gjøre vitterligt: Da Rigsbanken for Os allerunderdanigst har andraget, at ligesom,

i Overeensstemmelse med Vort aabne Brev af 30te Julii forrige Aar angaaende de 3de Bankinstituter, til hvilke Rigsbanken skulde dele sig, de i Christiania af den forhenværende Regjeringscommission udstedte Assignationsbeviser, lydende paa dansk Courant, og de sammesteds udstedte Interims-Bankanviisninger, lydende paa Rigsbankspenge Navneværdie, som ene udstedte for den norske Pengecirculation, nærmest maae ansees at henhøre til den norske Bankafdeling og til de norske Bankhæftelser, og da Rigsbanken derhos har formeent det efter Omstændighederne til Ordens Overholdelse vigtigt, at vedkommende Ihændehavere af ovennævnte Repræsentativer midlertidig og indtil en almindelig Opgjørelse, som sees imøde, kan finde Sted, ved Proclama blive indkaldte, saa ville Vi efter Rigsbankens derom allerunderdanigst gjorte Ansøgning og Begjæring, allernaadigst have bevilget og tilladt, ligesom Vi ogsaa hermed allernaadigst bevilge og tillade:

1) At Banken, amtviis i Danmark, med 14 Dages Varsel, forkyndt formedelst Læsning ved alle Underretter i Amtet og Indrykkelse i en af vedkommende Stifts Aviser, maae indkalde Ihændehaverne af de fra Aaret 1807, af den norske Regjeringscommission udstedte, paa Courant lydende Assignationsbeviser, og af de ved Foranstaltning af Rigsbankens Committee i Christiania udstedte Rigsbankanviisninger, til at melde sig paa Amtstuen, for at erholde saadanne Beviser eller Anviisninger ombyttede med Rigsbanksedler, samt endvidere indkalde de Vedkommende, som ikke under forbenævnte Indkaldelse kunde være indbegrebne, deels efter lige Varsel, kundgjort formedelst Læsning ved Vor Landsoverret samt Hof- og Stadsret i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, og Indrykkelse i den danske Statstidende og Addressecontoirets Efterretninger, at melde sig i bemeldte Kjøbenhavn i Banken selv, deels efter titnævnte Varsel publiceret fra Prædikestolene i Hertugdømmene, og indført i Hovedtidenderne sammesteds, at melde sig hos Bankens Committee i Kiel.

2) At Banken indtil videre maa fritages for at tilsvare alle de Repræsentativer af fornævnte Slags, som ikke inden bemeldte Varsels Udløb anmeldes, dog at vedkommende Ihændehavere af oftnævnte Repræsentativer i alle Tilfælde forbeholdes deres Ret ved en endelig Opgjørelse af Danmarks, Norges og Hertugdømmenes respective Andeel i Rigsbankens Forpligtelser.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette og for Skade at tage vare. Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, den 3die Maji 1814.

Frederik R.

Bevilling for Rigsbanken til med 14 Dages Varsel at indkalde Ihændehaverne af de fra Aaret 1807 af den norske Regjeringscommission udstedte, paa Courant lydende Assignationsbeviser, og af de, ved Foranstaltning af Rigsbankens Committee i Christiania, udstedte Rigsbanksanviisninger, for at erholde disse ombyttede med Rigsbanksedler m. v.

indkaldes herved samtlige Ihændehavere af de i den allernaadigste Bevilling nævnte Assignationer og Bankanviisninger, at melde sig paa de respective Steder inden 14 Dage efter de for hvert især allerhøist benævnte Publicationer, for at erholde de ihændehavende Assignationer og Bankanviisninger af det omhandlede Slags ombyttede med Rigsbanksedler. Iøvrigt tjener til Efterretning, at samtlige ikke udtrykkelig nævnte Repræsentativer eller Pengesedler ere udenfor nærværende Indkaldelse.

Rigsbanken i Kjøbenhavn, d. 7 Maji 1814.

Malling. Rosenstand Goiske. v. Schmidt-Phiseldek. Schönheyder. Lind. Feilberg.

Mariboe, d. 10 Maji. Den 20 April blev med militaire Æresbeviisninger begravet i Ribe den afdøde Fourier Siemiezko af det der og i Omegnen siden den 26 Febr. indqvarterede polsk-franske Lanciercorps. Regimentets Oberst og Officierer, saavelsom nogle derværende danske Officierer, samt en stor Mængde af begge Kjøn ledsagede Liget til Graven. Den Afdøde havde neppe naaet 22 Aar. Blandt Ceremonierne, som fandt Sted ved denne Jordefærd, var denne: At den Afdødes Hest ogsaa fulgte Liget. — En Hauge i Nakskov, der i forrige Aar kostede 2400 Rdlr. D. C., er i denne Tid solgt for 24000 Rdlr. D. C. — I Hr. Dr. og Professor Vedel Simonsens Udsigt over Nationalhistoriens ældste og mærkeligste Perioder 1ste Deel Side 20, læses følgende angaaende nogle Steder her i Lolland: "Mangfoldige Membraner, Documenter, Breve og andre Skatte, som

den catholske Geistlighed formedelst Reformationen, ikke kunde eller vilde bortføre, gjemte den hist og her i Landet, i Haab om enten at blive kaldet tilbage, eller i det mindste faae Leilighed til at afhente det skjulte igjen; Gjemmestederne vare i saa Tilfælde snart deres Gravsteder, snart deres Altre og snart deres Kirke- og Klostervægge, og saaledes indmuret i Klosternes og Kirkernes Mure gik Nigets herligste Skat forloren. Sagnet omtaler saaledes flere forskjellige Steder, hvor slige Skatte fra den Tid af skulle ligge forborgne; ja! selv i Cölln vidste man — efter en reisende Muurmesters Beretning — at den ene Pille i Mariboe Kirke skulde være tykkere end de andre og at Munkene ved deres Flugt fra Riget skulde have gjemt deres Skat og Papirer i samme." — Ved denne Leilighed og i Overeensstemmelse med ovenmeldte Sagn, kan Udgiveren ikke undlade at anmelde hvad Hr. Capitain og Muurmester Eegeroed i Kjøbenhavn for nogle Aar siden berettede ham: "at da nemlig hans Morfader arbeidede i Paris som Muursvend, fortalte en catholsk Munk ham, at der i een af Mariboe Kirkes Piller var indmuret en stor Skat." Det samme Sagn har ogsaa her i Mariboe fra utænkelige Tider af været i Omløb blandt de ældste Folk; og ved mundtlig Tradition forplantet fra Slægt til Slægt. Paa Grund heraf formener Udgiveren, at man med Vedkommendes Tilladelse kunde ved Hjelp af dertil indrettede Steenbore lettelig opdage ovenmeldte Pille, der i saa Tilfælde nødvendigviis maatte være huul. Den Skade som Pillerne, om endog ved et frugtesløs Forsøg, derved maatte lide, kan efter Sagkyndiges Omdømme lettelig igjen istandsættes, og det med en saare ringe og ubetydelig Bekostning, som ikke burde tages i Betragtning, naar det gjelder om at opdage og redde fra evig Glemsel endog kun et eneste ubekjendt Document, som kan udbrede et velgjørende Lys i Nationalhistoriens mørke og dunkle Irgange. — Seiladsen ved Bandholm er nu i fuld Gang. — Luften er endnu temmelig kold. En frugtbar Regn har i disse Dage vederqvæget Jorden. — I Gaar hørtes Kukkeren her første Gang. (Mariboe Av.)

Odense, den 10 Maji. Paa de Gaarde i Jylland, hvor allene staldes Stude, har man i denne Tid været meget allarmeret over at have solgt samme særdeles fordeelagtig til Holstenere, som nu af Mangel paa Penge ikke lade dem afhente, hvorfor de nu paa adskillige Steder faldbydes 6 til 800 Rdlr. Parret ringere end dem var accorderet. — Da Hamborgs Frigivelse nu ventes hver Dag, kjøres paa Speculation meget Proviant nu fra Holsteen derhen. Allene fra Egnen ved Kiel vare allerede i forrige Uge vel 30 Læs kjørte derhen. (Iversens Avis.)

Høiesterets Sager.

Mandagen den 16 Maji.

115. Justitsraad Rottbøll, contra: Johanne Marie Stephansdatter.
46. Christine Pedersdatter, contra: Jens Jørgensen.
47. Anne Hermansdatter, cont.: Jens Jørgensen.
55. Strandingscommissair Smith, cont.: Blachs Enke & Comp.
110. Overauditeur Schak, contra: Hans Gundersen.
49. Overkrigscommissair Ingerslev, contra: Capitain Sechers Enke.
17. Marie Harboe, c. Etatsraad Scharffenberg.
33. Kjøbmand Bøyson, cont.: Kammeradvocaten.
57. Sognefoged Nielsen, contra: Præsten Fenger.
15. Kjøbmand Clausen, contra: Kjøbmand Cloed.
44. Sognepræst Bock, contra: Grev Knuth.
105. Kjøbmand Staun, contra: Urtekræmmer Høeg.

Sager som behandles skrivtlig.

87. Overauditeur Schak, contra: And. August med flere.
1. Arvefæster Georg Dilling, contra: Christian Dilling.
25. Justitsraad Chr. Lange, contra: Fabriqveur Christensen.
57. Klædefabriqveur Torslow, contra: Matros Svendsens Hustrue.
38. Mægler Joh. Mohl, contra: Justitien.
52. Kjøbmand Theilgaard, contra: Bygmester Stilling.
53. Sognefoged Thomasen, cont.: Michel Bøtker.
60. Kjøbmand Steenbech, contra: Major Rømer.

Kjøbenhavns Børs d. 13 Maji. Cours. Altona $483\frac{1}{2}$ a vista, London 2 M. $15\frac{2}{3}$ Rbdlr., Spec. 505. — Species solgtes til 30 Rbmk., for Committeesedler blev givet 64 pt. 100.

Posteftterretninger.

H. K. H. Monsieur har ved et Decret af 22de f. M. udnævnt for hver af de 32 Militairdivisioner en Kgl. Commissair. Hensigten af hans Sendelser er at uddrede en nøiagtig Kundskab angaaende de Begivenheder, der have gjengivet Frankrig sine retmæssige Souverainer; at sikkre Fuldbyrdelsen af den provisoriske Regjerings Acter; at vælge alle de Forholdsregler, som udfordres til Regjeringens Gjenoprettelse og til Lettelse for dens Anliggenders Gang; at inddrage Underretninger om alle Grene af den offentlige Forvaltning. — Det lovgivende Corps har den 22de besluttet at sende Ludvig XVIII en høitidelig Deputation af 25 af dets Medlemmer i Møde, saasnart han betræder den franske Bund. — Da de paa Veien til Orleans og i andre Egne af Kongeriget anholdte Pengesummer tilhørte Kronen, saa har Monsieur befalet, at de skulle afleveres i den offentlige Skat, og at hele den franske Armee skal udbetales en Maaneds Lønning. Dog skal kun det under Vaaben staaende Mandskab nyde Godt heraf; alle fraværende Militaire opfordres derfor at vende tilbage til deres Corps. — Marschal Augereau har i Valence udstedt en Proclamation, hvori han siger til Soldaterne: at de ere løste af deres Eed ved Nationen, paa hvilken Souverainiteten beroer, at de ere det saa meget høitideligere ved den Mands Aftakkelse, der, efter at have bragt sit grusomme Herredømme tusinde Slagtoffere, ikke engang vidste at døe som Soldat. — Indførselstolden af adskillige Varer er i Frankrig bleven betydelig nedsat. — D. 22de f. M. kom Buonaparte igjennem Montargis; han sad i en Vogn med 6 Heste for, som ledsagedes af omtrent 26 Mand ridende Artillerie. I 6 andre Vogne, ligeledes med 6 Heste for, sadde de østerrigske, russiske, preussiske, franske og engelske Generaler; efter disse fulgte 20 Vogne med Bagagen og Buonapartes Betjentere. Forspænd og Haandheste, saavelsom nogle Cavalleriepiketer vare allerede komne derigjennem om Morgenen. Hvad der af Fodgarden laae i denne Canton stod under Gevær, og iagttog den dybeste Taushed. Igjennem disse Rækker kom Buonaparte til Staden. Han saae meget rolig ud, og hilsede venlig dem, som Nysgjerrighed havde lokket i Vinduet. Gen. Bertrand sad ved Siden af ham i Vognen. Efter en liden Dagreise vil han blive indskibet i

St. Tropez. — Efter nogle Rygter skal Keiseren af Rusland have erklæret, at han ikke forlanger nogen Contribution af Frankrig. — D. 26de ankom Ludvig XVIII i Boulogne. Til Calais var han d. 24de ankommen i en Kongl. Jagt, omgiven af 6 Linieskibe. Kongen, som lider noget af Gigt, steeg, da han kom i Land, ind i en Calesche. Han ledsagedes af Hert. af Angouleme, Prindsen af Condé og Hert. af Bourbon. Folket spændte Hestene fra Vognen og trak Kongen ind til Kirken, hvor der blev sunget et Te deum. En uhyre Mængde Mennesker, hvoriblandt et stort Antal Engellændere med den hvide Cocarde paa, var samlet. Man hørte intet uden Udraabet: Leve Kongen af Frankrig og Navarre! Leve Ludvig XVIII! o. s. v. — Ogsaa Marsch. Soult har nu erklæret sig for den prov. Regjering. — Fra London skrives under d. 29de, at Keiseren af Rusland ventes der om 14 Dage. Dronningens Pallads i St. James Park er paa det prægtigste og ganske ny bleven møbleret for ham. Prinds-Regenten og den høje Adel gjøre saadanne Anstalter til Keiserens Modtagelse, at man troer London har aldrig været saa glimrende som det vil være i Sommer. Begjerligheden at reise fra Engelland til Frankrig er saa stor at allene i 2 Dage 6000 Personer have forlangt Pas. — I Henseende til Valget af en Souverain skal der i det franske Senat have været 3 Partier; et for Bonapartes Søn og Keiserindens Vedblivelse som Regentinde; et for Eugen Beauharnois, og et, det stærkeste, for det gamle Kongehuus. — Adskillige Regimenter svenske Tropper ere ankomne til Lüttich, og marschere til Aachen. Man ventede i Lüttich Kronprindsens Hovedqvarteer. — Kongeriget Italien har afskaffet den forrige Regjering og indsat en provisorisk. I de desangaaende bekjendtgjorte Actstykker nævnes ikke Prinds Eugen. En Deputation er afsendt til de allierede Magters Hovedqvarteer, for at anbefale Italien til deres Beskyttelse. Landets Nationalcocarde er rosenrød og hvid, som det har paasat istedet for den hidtil værende franske. — I Bastia, Hovedstaden paa Corsica, var d. 11 April udbrudt en Opstand, foranlediget ved en Contribution af 500,000 Fr., som Gen. Berthier havde fordret. Ogsaa paa St. Fiorenzo, Øen Capraja og i Porto Ferrajo skal der være forefaldet Uroligheder. (Efter Lüb. Av.)

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 40.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 17 Maji 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Efterat Definitivfreden med Engelland var kommen i Stand, ponsede Buonaparte paa, at nærme sig, ihvorvel med forsigtige Skridt, sit længe attraaede Maal. Den ikkun ti Aar gamle Republik forekom ham uden Tvivl endnu alt for ung, til at gaae raskere frem, og mueligen frygtede han for, at en eneste Overilelse kunde fordærve Alt. Han begyndte altsaa med at lade Tribunatet forlænge hans Consulat endnu ti Aar, som et Bevis paa Nationalerkjendtligheden. Kun en eneste af det lovgivende Corps, Sieyes, stemte derimod, paastaaende at kun Folket havde Ret hertil, men Beslutningen gik alligevel igjennem, og blev af Tribunatet foreslaaet den første Consul. Denne benyttede sig med Finhed af Sieyes's Indvending, og sagde, at han kun af Folket *) kunde modtage et saadant Bevis paa Tillid. Istedet for at han først kun ønskede at være Consul endnu i ti Aar til, vilde han nu være det for Livstid, og begge de figurerende Viceconsuler indbøde ved et Decret til en saadan Stemme-Subskription, hvis Besørgelse blev overdraget til alle Præfecterne. Inden tre Uger skulde alle de aabnede Registere være sluttede, og indsendte, og hver Ikkestemmende skulde ansees som bejaende Stemme. Tribunatet, det lovgivende Corps og Seinedepartementet gave strax deres Ja. Det lovgivende Corps sluttede det sidste af sine intetbetydende Møder ved at lade en Deputation overbringe Buonaparte sin bifaldende Stemme, og sanctionerede i dette Møde uden Modsigelse alle foreslagne Love, paa en eneste nær angaaende en Vænge!! — Forslaget at oprette en Æreslegion og med denne en ny Militairadel, fandt endnu megen Modsigelse, og Buonapartes Villie gik denne Gang kun igjennem med 56 Stemmer mod 38. Men Slavestandens Gjenoprettelse havde derimod blandt disse republicanske Lovgivere 211 Stemmer mod 65.

Bøgerne for de Stemmelystne bleve allevegne aabnede, og mangt et militair og juridisk Manøvre anvendt til de stemmende Borgeres Indbydelse og Inddrivelse. Maaden, hvorpaa Stemmesamlingen skete var en af de pudseerligste, der vel nogensinde have fundet Sted i en civiliseret Stat. Enhver kunde stemme saa ofte han vilde og under hvilket Navn, han vilde. Registerne bleve sluttede, uden at nogen erfarede hvor, hvad og af hvem der stemtes *). Carnot, maaskee det stør-

*) Bestandig har Buonaparte villet overtale Frankrig til at troe, at hans Myndighed kom fra Folket. Endnu i sin sidste Parolbefaling, paa Brinken af sin Undergang, beraabte han sig paa den Værdighed, han havde faaet af Folket, men glemte at sige, hvorledes han havde faaet den.

*) Alt, hvad man omsider fik at vide, var, at af 3,577,379 Borgere, som havde givet deres Stemme, vare 3,568,885 for Consulatet paa Livstid. Tvivlere kunde man svare med Manden, der paa Spørgsmaalet: hvor mange Stjerner der gives, tillidsfuld angav et Tal paa Slump: "vil du ikke troe det, saa gaa hen og tæl dem!"

ste krigerske Genie, Frankrig har frembragt, og hvis store Planer det skyldte sine meest glimrende Seire, var den eneste, der havde Kraft og Mod nok til at sætte: Nei, med det Tillæg: jeg underskriver min Forviisning. Forviist blev han just ikke, thi dette havde opvakt for megen Opmærksomhed, men hans fuldkomne Tilsidesættelse udeblev ikke. Imidlertid var denne Stemmesamling ikke skeet uden foregaaende Forberedelser i alle offentlige Blade, hvorved Folket skulde stemmes til det forehavende Øjemed. Statsraad Regnault de St. d'Angely fremtraadte i sin Bulletin de Paris med en Afhandling, forfattet efter Buonapartes Ønske og i Dagens Aand. Med Spidsfindighedens og Videts Vaaben søgte han heri at undskylde Usurpationer, ja endog at bevise deres Nødvendighed, og forsikkrede: at Folket ønsker noget Varigt i de politiske Indretninger. — Uagtet de offentlige Embedsmænd havde i Paris, som overalt, undertegnet først, saa viste Folket i Hovedstaden sig dog meget træven. Politieministeren og Commandanten udstedte Circulairer og Generalordrer, og medens denne klager over Ildesindede, der, ved deres Intriguer udbredte Mistillid blandt Folket, for at hindre det i at give sin Stemme, og opfordrer Bataillonscheferne til at staae ham bi, for at afholde de Onde fra at forstyrre den offentlige Ro, forsikkrer Politiministeren Præfecterne i Departementerne, at Paris er roligt; at det ikke kan bringes i Oprør; at Consulen ikke trues af Complotter, uagtet alskens Rygter havde udbredt sig. — I Paris havde endnu neppe Tusind Borgere tegnet Ja, forend der fra Departementerne allerede hyppigen indløb Lister, fulde af Navne.

Hvad der i Senatet foretoges i Anledning af Forslaget at gjøre Buonaparte til Consul for hans hele Levetid, blev ikke bekjendt. Men d. 3 Aug. ankom, i en offentlig Audience, som Consulen gav de udenlandske Gesandter, Senatet i et stort larmende Tog til Thuillerierne; Audiencen blev afbrudt, og Senatet med sin Præsident, Barthelemy, i Spidsen, fremtraadte for Consulen. Efterat Præsidenten havde holdt en lang Tale, hvori han priste de overordentlige Tjenester, den første Consul havde gjort Frankrig, og forsikkrede, at Folket, som et Erkjendtlighedsbevis vilde bemægtige sig hans hele Liv og gjøre den højeste Statsmyndighed uforanderlig i hans Haand; efterat han havde holdt en Lovtale over Heltens og Regentens Storhed i Krig og Fred, overgav han ham det Senatusconsultum, hvorved det franske Folk gjør Napoleon Buonaparte for hans hele Levetid til første Consul, og hvortil Senatet proclamerer ham, i det det tillige anordner, at der skal oprettes et Mindesmærke for Freden. Buonaparte, der, som man lettelig indseer, allerede i Forveien var underrettet om det hele Spilleværk, tog i sin tilsyneladende Overraskelse et Papir op af Lommen, og oplæste et Slags Tale *), hvori han sagde i sit sædvanlige Sprog, at en Borgers Liv tilhører Fædrenelandet; at det franske Folk har villet, at hans skulde være det ganske helliget; at han adlyder dets Villie. Han sagde fremdeles, at Frihed og Lighed og Frankrigs Vel, ville være betryggede mod Skjebnens Luner og Fremtidens Usikkerheder. Senatet tog bort igjen, og den afbrudte Audience blev nu fortsat med Lykønskninger. Endnu samme Aften holdtes et Statsraad, som fortsattes næste Dag, og hvori et Senatusconsult der bestemte, at den franske Constitution, skulde paa ny organiseres, sendtes til Senatet. Ved dette Senatusconsult gjordes den første Consul til en saa uindskrænket Regent, som der næsten ikke findes Mage til i Europa.

Vilde man end undskylde Maaden, hvorpaa Folkets Samtykke til Consulatet paa Livstid, blev fremlokket og fremtvunget, saa kan man dog umuelig kalde den Enevoldsmagt, som dette Senatconsult giver den første Consul, lovlig. Det blev hverken forelagt Tribunatet til Undersøgelse, eller det lovgivende Corps til Antagelse eller Forkastelse; det havde altsaa, efter den samme Gang endnu

*) Uagtet Buonapartes Beundrere og Smigrere vidste at fortælle saa meget om hans mageløse Talegaver, saa er det dog vist, at han ikke kunde tale i bestemte og velvalgte Udtryk, hvilket aldeles ikke staaer i nogen Modsigelse med hvad der har været sagt om hans Talent, at holde energiske Taler til Soldaterne. Alle ere enige om, at han i sin Tale ideligen gjentager hvad han har sagt. Friherre Lagerbjelke siger i en officiel Depeche, i Anledning af den Audience han havde hos Napoleon (1810), hvor han samtalede med ham i 1½ Time, "at Keiserens Tale var saa afbrudt, og at han gjentog eet og det samme saa mange Gange, at det var ham særdeles vanskeligt, at fatte Alting i Erindringen".

gjeldende Constitution, aldeles ingen Lovskraft. Denne Tiltagelse af Enevoldsmagten var altsaa et værdigt Sidestykke til Buonapartes Indtrængelse i Femhundrederaadet i Spidsen for sine Grenaderer. Hvad forrige Gang udrettedes med Bajonetten, det udrettedes denne Gang ved List og Tilsidesættelse af den gjeldende Grundlov. At et saadant Skridt ingen Modstand fandt, er et talende Vidnesbyrd om den Slaphed og Lamhed, der herskede i alle øvrige Dele af Rigets Bestyrelse, og en sørgelig Varsel om, hvad en listig udtænkt og udført Despotismus, naar den eengang har faaet Toilen, kan vove at foretage sig.

De Forandringer, som Senatusconsultet gjorde i hele Regjeringsforfatningen, vare alle beregnede paa at spille Førsteconsulen Enevoldsmagten i Hænderne. Notablernes Lister afskaffedes, og Valgene skulde skee under en af Regjeringen selv udnævnt Præsidents Forsæde, der kunde ophæve og sammenkalde Forsamlingen. Enhver Forsamling var igjen deelt i Sectioner, hvis Præsident valgtes af den første. Det stod i Regjeringens Magt at lade Forsamlingerne sammenkalde eller ei; den ny Præsident i hver Session valgtes altid af Regjeringen; Medlemmerne af Valgforsamlingerne beholdt deres Post paa Livstid, og bleve derved uafhængige af Folket, medens det stod i Regjeringens Magt ganske at opløse Valgcollegiet. Alle Valgforsamlingers Medlemmer valgtes blandt Æreslegionen, altsaa for det meste blandt Militaire og saadanne Personer, som Regjeringen havde vidst at gjøre sig forbindtlige. Førsteconsulen sikkredes ganske mod al lovmæssig Modstand eller Modsigelse i Fremtiden; de criminelle og civile Domstole overgaves ganske til hans Egenraadighed. — Det vilde blive for vidtløftigt her udførlig at vise den grændseløse Magt, som Buonaparte tilegnede sig ved dette Senatusconsult; de anførte Prøver maa synes mere end nok. Der gives ikke en Linie deri, som jo røber hans herskesyge Hensigter, og hans Ringeagt for en paa Retfærdighed hvilende Statsforfatning. Selv den vise Lov, at ingen inden sit 40 Aar maatte blive Medlem af Senatet, ophævede han, for at have fri Raadighed til at udnævne sine yngre Brødre og Yndlinger til Senatører og Statsraader. — Tallet af Tribunatets Medlemmer indskrænkedes til det Halve, og selv dette kunde, ligesom det lovgivende Corps, opløses af Senatet.

Senatet havde længe vægret sig ved, efter Førsteconsulens Forlangende, at udstøde de Medlemmer, der ved at modsige ham havde paadraget sig hans Had; det vilde heller ikke samtykke i Forslaget til Consulatet paa Livstid, og vilde kun indrømme ti Aars Forlængelse; men begge Viceconsuler, som ellers aldrig vare komne ene, fremtraadte uformodet med Forslaget til et Consulat paa Livstid, som aldeles ikke fandtes i det Senatusconsult, der foranledigede dette Skridt. Til Belønning udnævnte Buonaparte ogsaa dem til Consuler paa Livstid *).

Moniteuren bluedes ikke ved, at anprise Folket, som man idelig beraabte sig paa, uagtet det ved alle Leiligheder traadtes dybt i Støvet, dette Senatusconsult, hvorved ikke allene den gjeldende Constitution var aldeles tilintetgjort, men som gjorde endog enhver anden god Constitution, ja endog enhver upartisk Retspleie, aldeles umuelig. Alle andre Leieskribenter og Leieblade stødte, efter Sædvane, med begge Kinder i Basunen, og kunde ikke noksom rose dette Mesterværk af Visdom og Retfærdighed. At opregne alt hvad Niddingsfærd og Hyklerie ved denne Leilighed sagde, for at skuffe og blænde den tankeløse Hob, og det ulykkelige Folk, er ikke Umagen værd. Stemplede med evig Skjændsel vil den tilkommende Historieskriver engang nævne alle hine Nedriges Navn, der saa grusomt have forraadt Sandheden for at kunne tilsnigre sig den forgyldte Rangles Titel og Udmærkelse.

At de offentlige Skribenter, under saadanne Omstændigheder, og i Tider, da der hverken gaves mere en Brutus eller Cato, ikke ligefrem skreve mod Usurpationen og dens Fremfærd, er ikke at undres over, thi, "hvor en Voldsmand holder Hof fattes vist ikke Pinebænke", eller Midler til at hendrage Lynstraalen paa hver frimodig Forfatters

*) Naar man kjender Maaden, hvorpaa Buonaparte har banet sig Veien til Enevoldsmagten, saa kan man ikke bare sig for at smile ved at høre ham sige i sin sidste Parolbefaling af 5 April: "Senatet i Paris har fordristet sig at byde over Frankrigs Regjering. Det har glemt, at det har Keiseren ene at takke for den Magt, det nu misbruger."

Isse, ikke at tale, at der var føiet saadanne Anstalter, der gjorde det umueligt at faae andre Ytringer offentliggjorte end dem, der vare efter Regjeringens Ønske. Men at Skribenter kunde fornedre sig til, at være Tyranniets Lovtalere, at de kunde beqvemme sig til at forfalske og fordreie aabenlyse Sandheder, det er skrækkeligt og utilgiveligt. — De største Voldsgjerninger vare nu constitutionsmæssige; det stod i en Enestes Magt, at omstyrte Rigets Grundlov, og at sætte Magtsprog og Vilkaarlighed i Lov og Rets Sted. Den første Consul indrømmedes endog den Ret, at føre Krig, rigtig nok med den Forudbetingelse: "forsaavidt Nationens Forsvar og Hæder krævede den" men med den Betingelse kunde saa let spilles Gjæk, at endog Krigen i Spanien siden betragtedes som en Krig, der førtes for Nationens Forsvar og Hæder.

Til Regjeringen var siden dens nye Projecter og Usurpationer indløbne saa utallige Denunciationer, at end ikke Politieministeren Fouché kunde holde sig paa sin Post. Politieministeriet blev ophævet, og overdraget Politiepræfecten under Stordommeren og Justitsdepartementets Minister, Regniers Overopsigt. Fouché blev tilligemed andre nye Subjecter udnævnt til Statsraad, fordi Buonaparte ønskede at have ham saaledes bunden lige under sine Øine i Statsraadet. Allerede den Gang var han meget formuende og havde kjøbt sig Godser af adskillige Millioners Værdie i Nærheden af Paris. De officielle Blade, som siden nogen Tid ved alle Leiligheder, hvor den offentlige Stemme lod sig forlyde, spottede over de Dadlendes Uvidenhed og politicomanie, og søgte at meddele velberegnede Berigtigelser, viste ogsaa i et eget Stykke Politieministeriets Forandring i det Lys, det skulde sees. Imidlertid saae man dog deraf, at der i Frankrig gaves tre forskjellige Grene af Politie, hvoraf den ene — police judiciaire — opsporede og vaagede over saadanne mistænkelige Personer, som Loven ikke kunde naae, og saadanne, der af Mangel paa tilstrækkelige Beviser, maatte frikjendes, men, som mistænkelige for Politiet, maatte angives hos Regjeringen, og efter dens Befaling berøves deres Frihed, der kunde været farlig for Staten. Denne Deel skulde nu ganske staae under Justitsministeren. En anden Green havte police eller police générale, der

strakte sig til alle Dele af Republiken, hvor den væbnede Magt stod overalt til dens Raadighed, kunde uden Anklage paagribe og paa den blotte Mistanke strax straffe. Arrestationer og Deportationer bleve under den nye Politiedirection alt hyppigere, og bestandig iværksatte hemmeligen. Temple rummede ikke mere det store Antal Arrestanter, og Statsfængslet i Vincennes blev nu udbedret og udvidet. Allene i August Maaned deporteredes nogle og fredsindstyve Personer af hver Stand og Alder. Ideeligen forvistes lidt dristig og lydelig talende Folk til fjerne Departementer. Endog Generaler, der opholdte sig i Paris, som Massena, Delmas, Augereau og mange flere bleve forviste til deres Godser, og de, som ikke havde Eiendomme langt fra Paris, til fjerne Departementer. End ikke Udlændinge vare fri for disse Forvisninger; blandt andre fristede den berømte Mad. Stael, Neckers Datter, denne Skjebne. Een af Medaarsagerne hertil var et af hendes Fader forfattet nyt Værk: Dernieres vues de politique etc., hvori der ivredes mod en Blanding af republicansk og monarkisk Regjeringsform, hvoraf Buonaparte netop paa den Tid havde betjent sig. Man lod Skriftet forbyde, uden at confisquere det; i de officielle Blade lod man det nedrive, især blev det ilde medtaget i Defenseur de la Patrie, som den Gang udarbeidedes af Barrere, under Politieministerens umiddelbare Indflydelse; den samme Barrere, der har gjort sig saa berygtet i Revolutionshistorien, og som nu stod i Regjeringens Tjeneste som et virksomt Redskab for Censuringvisitionen.

(Fortsættes.)

Oplysende Svar paa nogle Spørgsmaale, angaaende trende ubestemte Regler for Skakspillet.

Nogle af mine agtværdige Disciple have baade mundtlig og skriftlig forelagt mig følgende 3 Spørgsmaale, angaaende visse tvivlsomme Forskrifter for Skakspillet, hvis forskjellige Anvendelse i forskjellige Lande tidt yppar Ueenighed. For at forebygge deslige Ubehageligheder, et blot blandt mine hvis og agtværdige Disciple af begge Kjøn, men ogsaa

blandt andre Skakspilyndere, hvis Antal dagligen tiltager i Hovedstaden, anseer jeg det for Pligt, offentlig at bekjendtgjøre min eenslige Mening derom. Da i øvrigt de fleste, fortrinligste Skakspillærere allerede have fastsat, som Regler, hvad jeg her antager; og min Bestræbelse eene gaaer ud paa, at anføre Grunde derfor: haaber jeg, at man ei vil tiltroe mig andet, end en simpel Besvarelse af tyjentagne Forespørgsseler.

1) Adskillige Skakspilautorer, f. E. Gustavus Selenus [en Hertug af Brunsvig, der under dette Navn har udgivet en gammel Foliant over Skakspillet o. s. v.] Philidor, og Stein, o. fl. fastsætte i deres Værker den Regel, at man, ved at begynde Partiet, ei bør gjøre mere end et eneste Træk ad Gangen: og alligevel saae jeg i Polen, Østerrige, og i flere Egne af Tydskland, at endog gode Spillere begyndte med to Bønder, eller en Officeer og en Bonde.

2) Hine Autorer paastaae ligeledes, at man ingenlunde er forpligtet til, at byde nogen anden Person Skak uden Kongen selv: og alligevel er det en temmelig almindelig Skik, at advare Dronningen, ja, undertiden endog Taarnet.

3) Endelig mene de, at enhver Spiller bør have Lov til at tage Modstanderens samtlige Brikker, for at opnaae sin Hensigt, den fjendtlige Konges Skakmatt. Nogle, skjøndt rigtig nok kun overfladelige Spillere, uden grundig Kundskab om Spillets egentlige Væsen og Natur, paastaae desuagtet for Alvor, at man ei tør berøve Fjenden alle Trupper, men i det mindste bør lade ham en Bonde. Thi, sige de, i modsat Tilfælde, kaldes Spillets Udgang roi depouillé, og holdes for remis eller uafgjort.

I adskillige Udgaver af hine Mesteres Værker udelades undertiden Forskrifterne for Skakspillet enten gandske eller dog for en Deel. Hvor naturligt altsaa, at begyndende Spillere tvivle, hvorledes man skal forholde sig, naar de angivne 3 Spørgsmaal møde, og foraarsage Stridigheder! Men disse Herrer kan jeg trøstig forsikre, at de anførte Autorer, deres Taushed uagtet, ere af den her angivne Mening. Thi i de mange hundrede Mønster-Partier, de have skjenket os, finder man a) ikke et eneste Spil, der begynder med 2 Træk paa eengang; b) heller ikke et eneste, hvor nogen anden Person end Kongen advares; c) ligesom man ogsaa af deres mangfoldige, f. E. Philips Stammas 100 Finalexempler, eller Problemer, lærer, hvorledes man kan gjøre en enkelt, gandske blottet Konge Skakmatt med Taarn og Konge, med 2 Løbere og Kongen, med Springer, Løber, og Konge, o. s. v., hvorved man tydeligen overbevises om, at vore ypperste Lærere ikke have erkjendt det saakaldte roi depouillé for en Regel. Vist nok kunne Spillere aftale og antage, hvilken Vedtægt de ville; og deslige Conventioner kunne forøges i Uendelighed. Men det synes dog rimeligt, at den første Stemme tilkommer vore Mestere, og at følgeligt i Tilfælde af Stridigheder, hvor Aftalen er forsømt, Den, der følger classiske Autorer, bør have Autoriteten for sig. Erfaringen lærer noksom, at næsten alle med Føie yndede Spil have deres Regler, der kunne tilbageføres til fornuftige Grundsætninger: og naar nye Conventioner skulle aftales, bør de prøves efter det samme Spils oprindelige Aand og Organisation. Hvor langt mere bør dette finde Sted ved et Spil, hvis Anordning og Sammensætning kaldes et Mesterstykke af den menneskelige Sjels Opfindelsesevne, og hvis Udførelse beroer paa en saa nøie sammenhængende, og viiseligen forudseet Beregning, at det i Sandhed ei har noget tilfælleds med ethvert andet Spil, end Navnet, med mindre man vil trøste sig dermed, at Schiller endog kaldte enhver skjøn Kunst et Værk af Sjele-Evnernes frie, harmoniske Spil. Hvor Mesterne tie, formode vi derfor, at de alligevel have bestemt Reglerne efter modent Overlæg: og det være mig da tilladt, at opsøge og i mueligste Korthed at fremstille deres Grunde!

I.

Efter min uforgribelige Mening kan Ingen ved Begyndelsen have flere og større Rettigheder, end siden under hele Partiet. Men da tør man jo aldrig gjøre mere end eet Træk, undtagen ved Rokkeringen: og selv her holdt de Gamle eet Træk ad Gangen for en hellig Lov. Thi endnu hos Gustav Selenus finde vi, at der udfordres 2 Skridt til Rokkeringen, eet for Kongen og eet for Taarnet. Forrettigheden af det første Træk kan ei afgjøres uden ved Lodtrækning. Har dette nu, som de grundigste Kjendere paastaae, i sig selv allerede en betydelig Fordeel, nemlig Angrebets Muelighed, hvorved Modstanderen nødes til det under-

ordnede Forsvarsspil: saa begriber man let, at et Angreb af 2 Fjender maae være dobbelt skadelig, og den Følgende med sine 2 Træk komme for sildig. Herved ophæves nu strax eet af Skakspillets største Fortrin, den herlige Ligevægt, hvorom jeg siden kommer til at tale.

2.

Hvorledes forklarer man Oprindelsen til det i nyere Tider indførte gardez la reine, som Skakspillærerne ikke tillode? Jeg mener, saaledes! I Skakspillet behøver man ikke at tage den fjendtlige Konge: han er allerede tabt, naar han ei mere kan bevæge sig. Men en paa Spillets Væsen grundet Regel byder, at Kongen i slig en mislig Stilling alligevel ikke er tabt, ifald han ikke paa samme Tid tillige bliver truet eller angrebet af Fjenden. Thi i modsat Tilfælde kaldes Spillets Udgang patt, og erklæres i Tydskland for remis eller uafgjort. En nødvendig Følge af hin Regel blev nu, at man maatte byde Kongen Skak, true eller advare ham. Dette skeer imidlertid ingenlunde af Høflighed for den forfulgte Konge, som Mange troe, men blot, for at jage ham, hvis Person man ikke tager, saalænge fra den ene Plet til den anden, indtil han uundgaaeligen maae erklære sig for fangen. Den urigtige Idee om Betydningen af det ældgamle Skak Kongen! [d. e. Konge, forsvar dig, eller jeg tager dig!] har forført de Nyere, at paastaae, at man burde vise Dronningen den samme Høflighed, som Kongen. Men kan denne Paastand ansees for en Regel, da Spillets Udfald ikke beroer paa Dronningens, Taarnets, o. s. v. men blot paa Kongens Skjebne?

Hvorfor skulle vi da advare Dronningen, Taarnet og andre Fjender, som vi efter Spillets samtlige Regler have Lov til at tage, og som vi fornuftigviis bør tage, fordi de ei alene kunne forhindre og vanskeliggjøre vor Seier, men ved en og anden gunstig Vending for Modstanderen endog forberede vort eget Fald? For sildig vilde vi da angre vor utidige Ædelmodighed. Vel indvende Adskillige: Mesteren vilde vise sig desstørre, om han gav en tabt Dronning tilbage, og alligevel vandt Spillet; og jeg tilstaaer gjerne, at den Fornøielse, at overvinde Modstanderen, endskjøndt han har Overvægten af en Dronning, hører til de største Nydelser, just fordi dette Tilfælde er yderst sjeldent.

Men en Regel skal jo gjelde for Alle: og hvad Mesterens frivillige Godhed tilstæder os, ere vi ikke beføiede til at forlange af Begynderen, og den mindre Øvede. Overalt har jeg stedse givet mine Disciple det velmeente og velgjørende Raad, aldrig at forlange en taget Brikke tilbage. Thi det Vigtigste for dem er, ved ethvert Træk at overlægge i Forveien, og fra Begyndelsen af at vænne sig til en uafbrudt Opmærksomhed. Ikke saa sjeldent endda indtræffer jo desuden det Tilfælde, at man, Modstanderens store Overmagt uagtet, kan redde sit Spil ved et échec perpetuel, eller forceret Patt: og Skakspilyndere kunne ikke for kraftigt opfordres, til betids at erhverve sig en Færdighed i den Kunst, med Held at betræde disse Udveie, der tidt lede os ud af en truende Labyrinth. Thi væbnet med denne Færdighed, behøver man ei at forlange noget Stykke tilbage, eller at frygte for nogen Overmagt.

Anmærkning til 2. Min Ven, Herr Italiaender paa Christianshavn, een af Skakspillets fortrinligste Kjendere og Yndere, har meddeelt mig saare interessante Ideer over adskillige Regler, der i sin Tid offentlig skulle bekjendtgjøres. Blandt andet siger han over det sædvanlige gardez la reine Følgende:

"Enten burde man ikke tage et eneste Stykke uden Advarsel, eller ogsaa nægte Dronningen dette Fortrin. I Grunden vinder Ingen ved at forlange en Brikke tilbage. Den svage Spiller mister derved lidt efter lidt den Kraft, at kunne beherske sin Opmærksomhed; og den Stærkere al Glæde over sin Triumph, da den Overvundne ikke vil undlade, at bebreide ham det tilbagegivne Stykke. Det hændes desuden ofte nok, at man for en større Fordeels Skyld, [enten for at redde sig ud af en farlig Stilling, eller for at gjøre Modstanderen forceret matt,] forsætligen opofrer sin Dronning. Vel kan man nu have gjort enten et rigtigt, eller et falsk Bestik. Men i begge Tilfælde bør det gjorte Træk være uigjenkaldeligt." —

Bifalder Læseren ikke min Vens Mening? I det mindste have de bedste Spillere i alle Lande stedse været eenige deri; og de fortrinligste Skakspillærere byde ligeledes: pièce touchée, pièce jouée, d. e., den eengang rørte Brikke bør trækkes! Den, der allerede har erhvervet sig nogen Færdighed, kan ikke haabe at opnaae en vis Grad af

Fuldkommenhed, uden i denne Post at være strenge imod sig selv. Men der forstaaer sig af sig selv, at sligt et Strenghedsbud ikke bør anvendes paa Begyndere, der kun ved Øvelse og idelig Tilbagetagen af deres Brikker kunne lære Spillet. Den nogenlunde færdige Spiller derimod gjør vel i at paalægge sig denne Nøiagtighed og Correcthed, der i Grunden blot beroer paa en Vane, medens idelig Tilbagetagen underretter vor Modstander om vort Spils svage Sider: og for des lettere at bringe det til denne gode Vane, spille man en Tidlang sit Parti om en Ubetydelighed! Sandelig, man betragte Skakspillet, fra hvilken Side man vil; saa skal denne Kjendelse staae ved Magt! Anseer man det for et Slags Krig i det Mindre; da stemmer det overeens med Tactiken, at man ei tilstæder Fjenden, at forbedre sine Feil. Behandler man det derimod som blot Spil, da indtræffer det dobbelte Tilfælde, at man enten spiller om Penge, eller, som man pleier at sige, om Æren. Hvad forstaaer man da ved det sidste Udtryk? Jeg mener, det forudsætter, at begge Spillere stiltiende indgaae en Veddestrid, hvori Enhver af dem ved en mere omfattende, nøiere sammenhængende, og bedre forudseet Beregning stræber at overbevise Modstanderen om sin Overlegenhed i Calculen. Men her bliver strax den forhen anførte Regel, piéce touchée, piéce jouée, en vigtig Prøvesteen. Thi naar Enhver har Lov til, at overveie sit Træk, saalænge han vil; og efter det gjorte Træk alligevel kun i mindste Maade røber, at han ønskede det forandret: saa tilkjendegiver han jo derved, at han ikke har calculeret rigtigt, og indrømmer følgelig sin Modstanders bedre, correctere Spil. Desuden gives der endog temmelig gode Spillere, der ikke ere i Stand til strax paa Timen og stedse at opdage Modstanderens begaaede Feil. Hvi ville vi da ved Trækkets Tilbagetagen gjøre dem opmærksomme paa vore Svagheder; opfordre dem til mere Eftertanke og et bedre indrettet Angreb; og unde dem den Glæde, at smile over vor Mangel paa Fasthed? Naar to Mestere offentlig spille enten om Penge, eller om Æren, vil man derfor aldrig opleve, at Nogen af dem tillader sig, to Gange at berøre den samme Brikke, langt mindre, at tage det gjorte Træk tilbage.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Hr. Landmaalings-Inspecteur og Ridder S. Brunn har nylig udgivet: Tabel for de Danske Regningsmynters Sammenligning med Sølv-Courant o. s. v. Denne Tabel er udarbeidet med Hensyn til Forfatterens, i Aaret 1807, udgivne Haandbog for inden- og udenrigs Mynts, Maals og Vægts Sammenligning, hvilken, formedelst Pengevæsenets Forandring 1813 og Coursens uventede Stigen, ei uden videre Regning kan afbenyttes, og er særdeles nyttig, ja nødvendig, for dem, der allerede eie Forfatterens Haandbog. Den, saavelsom Forfatterens øvrige særdeles nyttige tabellariske Arbeider med Hensyn til Mynt- og Pengevæsenet, faaes hos Hr. Hofboghandler Schubothe paa Børsen.

Nye Sager til Doms i Lands-Over- samt Hof- og Stadsretten.

260. P. Beiggien, contra: Hedemarck.
261. S. Jensen, contra: Schmetzer.
262. F. K. Juul Wind Greve af Friis, contra: Schmetzer.
263. B. K. Burmeister, contra: Ohmann.
264. Any Erfeldt, contra: A. A. Gottschalch.
265. J. J. Limkilde, contra: P. Staun.
266. H. A. Høeg, contra: Koppen.
267. L. Muus, contra: S. H. David.
268. C. Black, contra: A. N. Møgelberg med flere.
269. P. Glerup, contra: C. T. Kiær med flere.
270. L. Schmidt, contra: N. F. Schmidt.
271. Proc. Høyer, contra: S. Kragelund med flere.
272. H. Rasmussen, contra: Schmidts Enke.
273. Proc. Palme, contra: J. Hansen med flere.

Kjøbenhavns Børs d. 17 Maji. Cours. Altona 495 a vista, London 2 M. 16 Rbdlr., Spec. 515. — Species solgtes til 31 Rbmk., for Committeesedler blev givet 61 pr. 100.

Man læser nu i et Tysk Blad, at da Gen. Kutusov ifior havde reddet det russiske Rige, lod Keiser Alexander ham, foruden andre med yderste Finhed udtænkte Naadesbevisninger, tilstille den største Perle af Keiserkronen, og i dens Sted indfatte i Kronen en Guldplade, hvorpaa Kutusovs Navn var indgraveret. (Iversens Av.)

Posteftcrretninger. (Efter Lübecker Av.)

I Mailand er den 20 April forefaldet en Statsrevolution, i Følge hvilken en provisorisk Regjering er udnævnt og den hidtilværende er afskaffet. Den officielle Mailandske Tidende meddeler Aktstykkerne i den Anledning, hvoraf erfares følgende: Den 21 April lod Divisionsgeneral Pino udgaae en Proclamation, hvori han kundgjør, at Generalcommandoen over den bevæbnede Magt i Hovedstaden er ham overdraget, og hvori han beder sine Landsmænd roligen at oppebie de allierede Magters Beslutninger. Samme Dag lod Almeenraadet i Mailand bekiendtgjøre, at det i Anledning af de forefaldne Uroligheder har forsamlet sig paa en overordentlig Maade; at den har udnævnt en provisorisk Regjering, og stillet Folket under de allierede Magters Beskyttelse; at den vil sende en Deputation til disse Magters Hovedqvarteer. Ligeledes have de forsamlede Valgcollegier samme Dag ladet udgaae en Proclamation til det italienske Folk, hvori de skildre det Italiens ulykkelige Skjebne i en Tid af 18 Aar, og hvori de tilkjendegive det, at alle Individer og Authoriteter ere løste fra deres Eed til en Souverain, som allerede heitidelig har nedlagt Italiens Krone, og at en ny Eed skal sværges Regentskabet. Den 23de fattede Valgcollegierne den ny Regjerings Grundlove, efter hvilke den ny italienske Stat erklæres for uafhængig under denne eller hver anden Benævnelse, de allierede Magter behage at give den; en liberal Constitution gives den, i hvilken den lovgivende og dømmende Magt skilles fra hinanden, og som antager Caracteer af en Nationalrepræsentation; Valgcollegierne have Ret til at forfatte en saadan Constitution; Regjeringen bliver monarkisk, arvelig efter Førstefødselsretten, og overdraget til en Fyrste, der ved sin Byrd og sine øvrige personlige Egenskaber kan bringe Folket til at glemme hvad det hidtil har lidt under den forrige Regjering 2c. ---- Ved Urolighederne i Mailand havde Finantsministeren Prina samme Skjebne som den ulykkelige Fersen i Stokholm; han blev sloifet ihjel af Folket; adskillige Senatorer bleve mishandlede, og tvungne til at tage Flugten. Folket raabte overalt: vi ville have en tydsk Konge! ---- Den 26de lod den Keiserlige Østerrigske Commissair H. Marq. af Sommariva bekjendtgjøre: at han i de allierede Magters Navn tager alle de Departementer, Stæder, Flekker og Pladse i Kongeriget Italien, som endnu ikke ere besatte af de Allierede, i Besiddelse, og at han erkjender det ny Regentskab saavelsom de offentlige Embedsmænd, der befinde sig paa deres Post. ---- Det østerrigske Hovedqvarteer er den 28de brudt op fra Verona; det hedder, at de østerrigske Tropper have besat Mantua og Peschiera d. 25de og Mailand d. 28de. Vicekongen skal have i Sinde at gaae til München. Den 21de skulde østerrigske Tropper rykke ind i Venedig, i hvis Havn Engellænderne allerede skulle være ankomne. Napoleons Statue var taget ned om Natten, for at forskaane det for Pøbelens Raserie. I det Neapolitanske skal der være forefaldet Uroligheder, og

et Troppecorps er desaarsag sendt did. --- Engellænderne, under Lord Bentinck, have den 16de f. M taget Genua med Storm efter et heftigt Bombardement. Gen. Fresia vægrede sig ved at erkjende Ludvig XVIII. Staden og Fæstningen med alle Krigsskibe, Marine- og Krigsforraad ere provisorisk blevne besatte af Engellænderne. --- Prinds Camilla Borghese (Buonapartes Svoger) har d. 19de opfordret alle under hans Befaling staaende Tropper at erkjende den prov. Regjering og paasætte den hvide Cocarde. Monsieur har ladet alle Douanetribunaler og Douaner ophæve. --- Der er givet Befaling, at Ludvig XVIII Ankomst paa fransk Bund skal overalt kundgjøres ved Artillerie-salver. --- I Bordeaux's Havn ere 17 eng. Skibe med Colonialvarer indløbne. Prinds Eugen Beauharnois har ligeledes erklæret sig for den ny Constitution. Man forsikkrer at Ludvig XVIII vil bandlyse al Luxus fra sit Hof, og at den Kongel. Familie kun vil beboe eet Slot, Thuillerierne. Han har allerede betydelig nedsat adskillige Paalæg. --- Den 24de holdt Napoleon Natteleie i Lyon. Da han lider af en Betændelse, saa gjør han kun korte Dagreiser. Ved hver Station venter ham et Bad. --- I Morning Chronicle paastaaes: at Murats Fremfærd ingenlunde er efter de Allieredes Ønske. Efter hans Ankomst i Bologne blev foruden de neapolit. Tropper et østerrigsk Corps satte under hans Commando, fordi han lovede at operere mod de Franske, men alle Paamindelser uagtede rørte han sig dog ikke af Pletten. Men desuagtet vedblev han overalt at hæve Skatter og fylde sin Casse dermed. Lord Bentinck klager meget over hans Fremfærd siden Tractatens Undertegnelse, hvorved han aabenbar synes at holde med begge Partier. Den eng. Regjering har frigivet alle de Ting, der var lagt Beslag paa i Colonierne i Surinam. --- Mastricht skulde d. 3 Mai overgives til de Allierede; Fæstningen Wesel d. 6te til Preusserne. Jülich har aabnet sine Porte. --- De russiske Armeer forlade med det første Frankrig i 5 Corps: Det første paa 25,000 Mand og 15,000 Heste, det andet paa 40,000 M. og 20,000 H., det tredie paa 40,000 M. og 20,000 H., det fierde paa 40,000 M. og 18,000 H. Det femte, som udgjør Reservecorpset og indbefatter Keiserens Hovedqvarteer, paa 35,000 M. og 15,000 H. Foran de 4 første Colonner gaae 4 Colonner Cosakker. Til disse Troppers Tal kommer endnu Detachementer Krigsfanger og Gjenhelbredede, saa at det Hele kan anslaaes $\frac{1}{3}$ høiere. --- 4 østerr. Cuirass. og 10 Grenad. Regimenter ere paa Hjemmarschen fra Frankrige. Der paastaaes at de skulle udgjøre Wiens Garnison, hvor de forskjellige allierede Staters Acqvisitioner og tilkommende Grændser skulle bestemmes, og Tydsklands indere Anliggender ordnes. --- Bondeurolighederne i Frankrig skulle et endnu være ganske dæmpede; Hovedveiene ere fri, men Biveiene usikkre. --- Erkehertuginde Marie Louise reiste d. 22de til Østerrige.

Kjøbenhavn. Trykt hos N. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 41.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 21 Maji 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Den 21 Aug. mødte Buonaparte første Gang i Senatet som Præsident, omgivet af sine Mammelukker og sit Militaire, som paa hele Veien did, havde slaaet en Skandse omkring ham. Toget var prægtigt og Modtagelsen glimrende. I hans Følge vare begge de andre Consuler, Ministerne, Statsraader ic. Ti Senatorer modtoge ham ved Trappen og førte ham ind i den af Gardister rigelig omgivne Forsamlingssal. Hans Brødre, Lucian og Joseph, der som Medlemmer af Æreslegionens Overforvaltningsraad ogsaa vare blevne Medlemmer af Senatet, aflagde deres Eed for ham; de øvrige Senatorer gjorde ligesaa. Ordene "Frihed og Lighed" forekom ikke i Eedsformularen, hvilket ogsaa var meget viseligt, thi "Ufrihed og Ulighed" havde i alt Fald passet bedre her. Statsraader gjorde, som Regjeringens Talere, Forslag til Senatusconsulter, der naturligviis strax bleve antagne. Paa Hjemveien fra dette Pragttog tilhylede den maabende og af saa megen Glimmer blændede Pøbel Førsteconsulen sin vilde Jubel.

Buonaparte saae nu for saavidt sine Ønsker opfyldte, og der manglede kun end den udvortes Straaleglands, som hos Mængden er nok til at opvække blind Beundring og enfoldig Tilbedelse. Adskillige Millioner vare allerede anvendte paa Thuilleriernes, Malmaisons og St. Clouds Forskjønning og Udmøblering; paa det sidste især sparedes intet, for at give det en Glands, det som Kongesæde aldrig tilforn havde havt. Ved adskillige af de forrige Kongelige Slotte anlagtes Jagtdistricter, og fra Engelland hentedes en Mængde Hunde og Jagtheste. De allerede talrige Domestikers, Hofofficianters ic. Tal blev forøget; et Hoftheater og Hofcapel bleve anlagte, fire Palaispræfecter udnævnte, og Madame Buonaparte fik fire Hofdamer. Ligesom hendes Gemal havde ladet sin Kaarde smykke med Krondiamanten, saaledes prydede hun nu sit Cabinet med den ulykkelige Dronnings Guldtoilette, som hidtil var undgaaet Revolutionens alt opslugende Malstrøm. Til hendes fuldkomne Forherligelse manglede kun endnu eet: en talrig Omgivelse og Opvartning af Gammeladelige, men dette mødte store Vanskeligheder. Disse syntes ganske at have trukket sig tilbage i Mad. de Montessans Huus, hvilken Dame havde været viet til Hertugen af Orleans's venstre Haand. De tilbagevendte Adelige levede ganske for sig selv, og toge aldeles ingen Deel i det ny Hoflevnet og alle de glimrende og yppige Forsamlinger og Selskaber, som førte did.

Saaledes havde nu de gamle Galliers Efterkommere, efter at have ladet deres retmæssige Konge døe paa Retterstedet, efter at have udgydet i og uden for Frankrig Strømme af Blod, for at tilkjæmpe sig en republicansk Forfatning, nedlagt deres Frihed for en Enestes Fødder, og seet hver Skygge af deres i ti Aar attraaede Herlighed for-

svinde i denne Vældiges Soelglands! Og hvo var da egentlig denne Eneste? En hidtil ene som Kriger bekjendt Mand, der kun i enkelte dristige og lykkelige Foretagender fordunklede en Pichegru, Massena, Moreau og de mange store Hærførere, den franske Revolutionskrig, som enhver Nationalkrig, maatte avle blandt et Folk af fem og tyve Millioner — en Kriger, der ikke allene var født af en Folkestamme som allerede længe nærede Had mod Frankrig, men som endog selv engang i sit Fødeland havde kjæmpet imod det. En Nations Frihed er en Løve, der foragter og trodser Jernlænker saalænge den er fri, men som den mindste Dreng kan spotte, naar den først eengang er lokket ind i Træburet.

Buonapartes store Forkjerlighed for sin Familie (Nepotismus) begyndte at vise sig i sit sande Lys, da han udnævnte sine to Brødre, Lucian, i sit 29de, og Joseph, i sit 32te Aar, til Senatorer, uagtet en kort forhen ophævet Lov og et saadant Embeds Værdighed fordrede, at en Senator i det mindste skulde være 40 Aar gammel. At den første Consul, der gik ud fra ganske andre Grundsætninger i Statsvæsenet end den beskedne General Washington og den gamle jevne Bogtrykker Benjamin Francklin, ansaae det fornødent for sin egen Anseelse at hæve sin Familie, var, om just ikke republicansk, saa dog menneskeligt og tilgiveligt. Men at han saa hurtig og uden Hensyn til sande Fortjenester og udmærkede Naturgaver hævede sine Beslægtede saa overvættes høit, ja at han tilsidst endog gjorde sin Familie til en Planteskole for ny Konger og Fyrster, det er noget, som end ikke den ivrigste Forsvarer af hans egne Talenter og de Tjenester han, efter Pligt og Skyldighed, havde gjort Frankrig, vil kunne undskylde.

Det synes her at være passende at dvæle lidet ved den Buonapartiske Families Maleriegallerie. Men da Efterretningerne om denne i sig selv ubekjendte og forhen umærkelige Slægt ere saa faa og kunne kun samles af Skrifter, hvis Forfattere stundom synes at være alt for lidenskabelig indtagne imod den, saa er det nødvendigt at være yderst streng og særdeles varsom i sit Valg, og kun at fremsætte saadanne Kjendsgjerninger, som hidtil uigjendrevne, maa betragtes som rigtige indtil de offentligen modsiges eller erklæres for urigtige.

Buonapartes Moder, Mad. Lætitia, som man siden bestandig hørte nævne i de offentlige Blade under Titel af Hend. Maj. Keiserinde Moder, var, som forhen anført, Enke efter en corsicansk Advocat. Hendes Modstandere paastaae, at hun i sin Ungdom, som een af Corsicas berømte Skjønheder yndede Galanterier, og vist er det, at hun var en stor Veninde af den franske Gouverneur Marquis de Marboeuf. Ved Buonapartes Udnævnelse til Førsteconsul var hun allerede 51 Aar gammel, og en ivrig Tilhænger af den catholske Religion. Hendes Forgemakker skulle bestandig have været opfyldte med Præster og i hendes Dagligstue og Sovecabinet fandtes en overordentlig Mængde Reliquier, som hun havde samlet paa sin Reise i Italien. Hun var forsynet enten med en Finger, Tand, eller anden Deel af de fleste Helgene, der nævnes i Almanakken, eller og med en Stump Lærred, et Halstørklæde eller en Sandale ɔc. Sine Reliquier skal hun have testamenteret Paven. Hendes kjereste Brevier fik hun i Italien foræret af Cardinal Maury, og det skal, som man paastaaer, nedstamme fra St. François, hvis egenhændige Commentar findes skreven i Margen. En Præst, som foregav at være kommen lige fra Jerusalem, solgte hende et Kraveeen, der efter hans Forsikring havde tilhørt en Apostel. Under Pave Pius VII Ophold i Paris stod hun i stor Gunst hos den hellige Fader, og havde endog Tilladelse at overvære hans Andagtsøvelser i Enrum.

Joseph Fesch, Napoleon Buonapartes Oncle, er født i Ajaccio d. 3 Jan. 1763, hvor han var opdragen som Chordreng i et Kloster. 1782 skal han være kommen i algiersk Fangenskab, og da han den Gang ikke var ældre end 18 Aar, saa er den Paastand ikke usandsynlig, at han kan have antagen den muhamedanske Religion, især da han levede i dette Fangenskab indtil 1790. Aaret derpaa skal han være bleven constitutionel Præst i Ajaccio, hvor han, efter at være bleven løskjøbt, var vendt tilbage. Men 1793 nedlagte han sit Kald, og da Buonaparte i de følgende Aar seirede i Italien, tog han den geistlige Ornat paa igjen, og blev, ved Napoleons Proclamering til Førsteconsul, Erkebisp i Lyon, hvilket allerede i Monarkiets Dage indbragte 45,000 Livres aarligen. Paven prydede ham i Aaret 1802 med det romerske Purpur. Hvad der

isvrigt fortælles om denne Prælat forbigaaes her, da man i Fremtiden kan vente at faae mere authentiske Efterretninger om hans Levnet, end man hidtil har havt.

Joseph Buonaparte, den ældste af alle 5 Brødre, er født d. 7 Jan. 1768. Han skal i sin Ungdom have studeret i Rom, men hvad han siden har været vides ikke med Bestemthed. At han adskillige Aar inden sin Ophøielse har staaet i Tjeneste hos en Procurator i Ajaccio synes temmelig vist. Førend han blev Konge levede han for det meste med sin Familie paa Slottet Mortfontaine; men i hans Hotel i Paris gjorde han store Figurer. Militaire Talenter synes han ikke at besidde, og derfor brugte hans Broder ham kun i saadanne politiske Forretninger, der vare særdeles indbringende, indtil han omsider saae Leilighed til at sætte ham paa Spaniens Trone. Da det kun var faa Aar efterat han havde conditioneret hos Procuratoren i Ajaccio, at han (1797) blev udnævnt til Gesandt ved det romerske Hof, saa kan man ikke antage, at han i saa kort en Tid kan have lært hvad der udfordres til at være en duelig Diplomatiker, og det synes høist rimeligt, at han, som adskillige Forfattere paastaae, kun spillede en Figurants Rolle i de store diplomatiske Skuespil. Han besidder ellers den for en Diplomatiker vigtige Egenskab, at kunne godt tie, og det var vel ogsaa af denne Aarsag at Buonaparte især yndede ham meest af alle sine Brødre.

Lucian Buonaparte er født 1772. Efterat have været Præsident i de Gamles Raad ved Revolutionen d. 18 Brumaire, blev han Minister for det Indre og derpaa Gesandt ved Fredsslutningen med Spanien og Portugal. Allerede under Consularregjeringen anslog man hans Formue til 30 Millioner. Paa Landet eiede han det prægtige Lystslot Plessis, og i Paris et fyrstelig indrettet Hotel, hvor han førte et Liv, der ikke føres mere glimrende af de yppigste Prindser i Monarkiets Dage. Han havde stor Lighed med Regenten, der efter Ludvig XIV Død tog Regjeringen. Han elskede den høieste Pragt og det meest forfinede Vellevnet, men hans Caracteer roses endog af dem, der ellers laste alt hvad der hører til den buonapartiske Familie. Han var gjæstfri og forekommende mod enhver, og besad intet af den dumme

Bandestolthed, der saa ideelig minder os om Holbergs Jeppe paa Bjerget. De skjønne Konster ynder og beskytter han, og han eier selv en Maleriesamling, der næst efter de offentlige Samlinger ansees for den kostbareste i Europa. Han skal besidde udmærkede Gaver, og nogle sætte ham i den Henseende endog over hans Brødre Napoleon og Joseph. I hans politiske Grundsætninger er han urokkelig, og det var nok snarere denne Urokkelighed end hans Mesalliance, som stiftede Uenighed imellem Napoleon og ham. Medens Napoleon opsvingede sig til Keiser af Frankrig og Konge af Italien trak han sig ganske tilbage i sin Villa i Nærheden af Rom, hvor han, tilfreds med de uhyre Skatte, han i en Tid af fire Aar havde samlet, og døv for Indbydelserne til at vende tilbage til Frankrig, for at modtage en gammel Kongekrone af sin almægtige Broders Keiserlige Haand, ene levede for Konsten og sin Familie. End ikke en eneste af sine Børn sendte han til Frankrig, for at nyde nogen Begunstigelse. Han blev for nogle Aar siden, enten forsætlig eller uforsætlig, paa en Søreise opbragt til Engelland, hvor han fortsatte sit sædvanlige philosophiske Liv i Nærheden af London. Man har ogsaa fremsat mange haarde Beskyldninger imod ham, men da de hidtil ere ubeviste, saa fortjene de ikke at omtales her.

Ludvig Buonaparte er født d. 4 Sept. 1778; han har altid ført et sorgløst Liv og ikke været synderlig betænkt paa at samle store Skatte; men endnu førend han blev gjort til Konge af Holland beboede han i Paris et prægtigt Hotel, som den første Consul havde beboet førend han valgte Thuillerierne til sin Residents. Hans Gemalinde var en Stifdatter og Yndling af Napoleon, som havde ophøiet ham til Rigs Connetable (i Monarkiets Dage den fornemste Kronbetjent i Frankrig, som havde Rang næst efter Prindserne af Blod og havde Overbefaling over hele Krigsmagten). Hollænderne yndede ham som Konge, fordi han befordrede deres Handel og Skibsfart, som deres Hovednæringsgreen, men dette var netop Aarsagen, hvorfor hans Broder kaldte ham derfra og indlemmede Riget i Frankrig. Man har saavel hollandske Ducater som prægede hollandske Rigsdalere med hans veltrufne Portrait, og

Omskrift Napoleon Louis, Koning v. Holland. I sin Samtale med Friherre v. Lagerbjelke (1810) yttrede Napoleon følgende mærkværdige Ord angaaende sin Broder Ludvig: "Jeg elsker og høiagter Kongen af Holland; han er min Broder, og jeg er alligevel endnu i Misforstaaelse med ham. Jeg har qvalt Følelsen af Blodsbaandet, for ene at høre den almene Interesse." — Ludvig har efter sin Afsættelse gjort Reiser i Schweiz 2c. under det antagne Navn Greve af St. Leu.

Hieronymus Buonaparte er født den 15 Nov. 1784. Han var først gift med en americansk Kjøbmand Pattersons Datter, med hvem han havde avlet et Barn, hvis Broder, et smukt ungt Menneske, for adskillige Aar siden var her i Kjøbenhavn med et americansk Skib, som Privatmand, men da dette var en Mesalliance, som hans Broder Napoleon ikke vilde erkjende, saa lod han sig formelig skille fra hende, og ægtede d. 22 Aug. 1807 en Prindsesse af Würtemberg, og blev den 1 Dec. s. A. udnævnt til Konge af Vestphalen. Han var altsaa kun 23 Aar gammel, da han blev Konge.

Buonapartes Søstre have været i Besiddelse af en særdeles stor Formue. Den rigeste var Marie Pauline, Enke efter General Leclerc, der, som Buonapartes Svoger, betroedes det høist vigtige Tog til St. Domingo, uagtet ingen skal have været mindre skikket dertil end han, men som, hvor uheldigt det end faldt ud for Frankrig, dog var yderst indbringende for ham. Han remitterede saa utrolig store Summer til Frankrig, at hans Enke allerede i Aaret 1804 ansaaes for den meest Formuende i denne rige Familie. Hun ægtede derpaa Prindsen af Borghese, som blev udnævnt til Keiserlig fransk Stordignitaire og Generalgouverneur over Departementerne paa hiin Side Alperne.

(Fortsættes.)

Oplysende Svar paa nogle Spørgsmaale, angaaende trende ubestemte Regler for Skakspillet. (Slutning.)

3.

Den formeentlige Regel om roi depouillé fylder man efter min Formodning kun saare mangelige Spillere, der tidt vinde eller tabe i Midten af Spillet, medens en stor Mængde af Trupper endnu lever paa begge Sider. Kyndige Mænd erindre derimod, hvor ofte Mestere tilsidst afgjøre Slagets Skjebne ved en eneste, vel anført Bonde. Man høre mine Grunde imod denne slet udtænkte Vilkaarlighed!

a) Endskjøndt man med Hensyn til Angreb og Forsvar mere end eengang har sammenlignet Skakspillet med den virkelige Krig; saa findes dog i Organisationen selv nogle Poster, der udgjøre en væsentlig Forskjel. Thi i Skakspillet foraarsager Terrainet aldrig nogen Vanskelighed: og de stridende Kræfter ere fra Begyndelsen af paa begge Sider baade i Qvantitet og Qvalitet fuldkommenlige. Kun den større Rigdom af Aandsnærværelse og Opfindelse kan afgjøre Alting. Naar nu Spillets underfulde Interesse beroer paa den idelige Afvexling af Planer, som den Ene søger at tilintetgjøre, og den Anden atter at understøtte ved nye Ideer; naar det just er denne frivillige Anstrengelse, der yder saa mange gode Hoveder en sjelden Nydelse, især, om de med Selvbevidsthed kunne sige, at have overvundet en viis Kæmpe ved større Viisdom: hvi ville vi da opofre denne ved megen Umag erhvervede Glæde for en Urimeligheds Skyld, der ligefrem modsiger Spillets Aand og Væsen? Et eneste Exempel vil oplyse det Modsigende i Vedtægten! Hvad? om min Modstander havde mistet alle Soldater, som jeg dog ei kunde overvinde uden Anstrengelse, og kun beholdt et eeneste Taarn; skulde da denne Elephant have Lov til, ustraffet og uden Modværge at nedtræde alle mine Krigere indtil en eneste Bonde, og siden, ved uafladelig Skak, at gjøre Tilendebringelsen af Spillet umuelig? Har man mere Beviis behov, at kun Folk uden egen Kunstfærdighed og Bekjendtskab med Mesternes consequente Spil have indført slig en modstridig Vedtægt?

b) End videre gjelder ogsaa her, hvad vi før have sagt om den misforstaaede Regel, angaaende gardez la reine. Spillerens Pligt byder, at rydde Alting af Veien, der forhindrer Hovedhensigten, den fjendtlige Konges Skakmat. Hvorfor skulde man da tilsidst lade ham et utageligt og uovervindeligt Stykke, der gjør Fuldendelsen af Spillets umuelig?

c) Endelig igjentager jeg her en mærkværdig Kjendsgjerning. I nogle Aarhundreder have de ypperste og berømteste Autorer lært os, hvorledes man kunde sætte en blottet Konge matt med enkelte Stykker, eller fremtvinge et Patt, ei at tale om andre sindrige Problemer. Skulde da deres Arbeid være spildt? Skulde deres Autoritet ei mere gjelde? Jeg mener, det bør ei være Tilfældet. Enhver Afvigelse fra vore mesterlige Formænds Mønster og Lære, der ikke kan ansees for en virkelig og væsentlig Forbedring, synes mig utilladelig.

Gid denne korte Besvarelse af igjentagne Foresporgseler maatte finde Skakspillers og mine Velynderes Bifald, og for Fremtiden forebygge en Deel Ueenigheder! Skulde i øvrigt en og anden Kunstven maaskee ønske, at høre min Mening over andre Poster af Skakspillets Theorie: da er jeg, endog uden Honorar, hjertelig gjerne villig til at adlyde enhver tillidsfuld Opfordring.

Offenburg,
kongelig Skakspillærer ved Militair-Instituterne i Kjøbenhavn.

I Anledning af den ærede Recensents Yttringer i Litteraturtidenden No. 17, om min Erindringsbog for Sandhedsyndere, maa jeg bemærke: Beskyldningen mod Irenæus tilhører Kotzebue, og den omtalte Straf falder altsaa paa ham. — At nogle Sententser ere mindre træffende, besidde mindre Fynd og Velklang end Andre, er uundgaaeligt, hvor flere ældre og nyere Forfattere have bidraget. — Hvad Titlens Ubestemthed angaaer, da er det vitterligt, at mange Skrivter findes, hvis Titler langt mindre antyde Indholdet. — Da begge mine Herrer Recensenter have ønsket det, vil jeg her henvise til de Stykker der tilhøre mig selv; de ere: Pag. 5, No. 1; P. 6, No. 1, 2; P. 7, No. 2; P. 8, No. 1, 2, 3; P. 9, No. 1, 2; P. 10, No. 1, 2; P. 14, No. 2; P. 16, No. 1; P. 19, No. 2; P. 21, No. 1, 2; P. 23, No. 1, 2; P. 25, No. 2; P. 26, No. 1; P. 27, No. 1; P. 28, No. 1; P. 29, No. 2; P. 30, No. 2, 3; P. 31, No. 1, 2; P. 33, No. 1; P. 35, No. 2; P. 37, No. 2, 3; P. 39, No. 1; P. 43, No. 1; P. 46, No. 2; P. 47,

No. 1, 2; P. 48, No. 1; P. 50, No. 3; P. 51, No. 1; P. 57, No. 1, 2.

J. C. Lange.

(Indsendt.)

At det er gavnligt at give Køerne om Foraaret, forinden de komme paa Græs, Kartofler, for at aabne Melkeaarene, erfares af Følgende: I dette Foraar har man paa en Gaard i Sjelland givet til Malkekøerne, som bleve fodrede med Byghalm og een Gang Høe om Dagen, og som paa dette tørre Foder gave daglig 105 Potter Melk, til hver Koe ½ Skjeppe Kartofler daglig, og Halm og Høe som sædvanlig. Dagen efter dette Foder gave bemeldte Køer istedet for 105 Potter Melk, da 180 Potter, og det forbedrede sig indtil 200 Potter om Dagen. Vel vare Kartoflerne mere værd end 100 Potter Melk, men naar derved Køerne sættes i bedre Stand, betaler det sig ligesaavel, som at give dem Sæd, hvilket er brugeligt i andre Provindser, hvor deels gives dem Rivelsen, deels halvtørsken Byg eller Havre, og i Almindelighed efterskes saa reent som paa Øerne.

Indenlandske Efterretninger.

En Borger her i Kjøbenhavn har udsat 300 Rbdlr. S. V. for den bedste Besvarelse af følgende Opgave: "Hvilke ere de meest hensigtsmæssige Midler til i en stor Stad og navnlig i Kjøbenhavn, at forebygge og afværge Tyverier." 100 Rbdlr. S. V. for den næst bedste. Afhandlingerne kunne skrives paa Dansk, Tydsk eller Fransk og indleveres til 1ste Sept. hos Grosserer Nielsen i Nyhavn No. 35, som indestaaer for Præmierne.

Kjøbenhavns Børs d. 20 Maji. Cours. Altona 525 a vista, Amst. a vista 48⅓, London 2 M. 16⅔ Rbdlr., Spec. 540.

I Dag (d. 21de) solgtes Specier til 32½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 60 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Chateau-Briand (Forfatter til Atala) har udgivet i Frankrig en Piece "om Buonaparte,

Bourbonnerne og Nødvendigheden for Frankrigs og Europas Held at hylde disse" hvoraf følgende er en Prøve. I Feldtoget til Moskau maatte de Saarede af Mangel paa Charpie forbindes med Høe, naar dette ogsaa fattedes, lod man dem døe. I Snee-Ørkener saaes her Europas Seierherrer og Frankerigs Stolthed, 600,000 Krigere omvanke, uden Styrke til at bære deres Vaaben, blot indhyllede i de blodige Huder af de nys fortærede Heste. Hele Eskadroner fandtes om Morgenen ihjelfrosne i deres opreiste Stilling til Hest som Spøgelser i Iissletterne. Flokke af Krager og halvvilde Hunde vare de eneste Vidner til vore Soldaters Lidelser. Det følgende Foraar talte man over 160,000 Liig og opbrændte paa eet eneste Baal over 24,000. Pestagtige Sygdomme avledes af Konskriptionen, af Armeer paa Millioner Soldater og Strømme af Menneskeblod. Men hvad gjorde vel Bonaparte, dengang han saa grusomt afmeiede Frankerigs Blomster. Han fløi tilbage til Thuillerierne og ved Kaminen omgivet af sit Hofkryb, sagde: "her er det dog bedre end ved Berezinas Bredder". Hiin Smigeryngel fandt sin hele Trøst i, at Keiseren intet havde manglet, at hans Sundhed ikke havde lidt det mindste (hvo mindes ikke denne til Væmmelse gjentagne Forsikkring?). Bonaparte er en mislykket stor Mand. Den Høimodighed, som karakteriserer en Alexander, en Cæsar, en Henrik 4de, en Ludvig 14de, som især udgjør Helten og den sande Konge, fattedes ham aldeles. Naturen nægtede ham enhver menneskelig Følelse. Hans temmelig omfattende Hoved er Mørkhedens og Forvirringens Sæde. Alle Ideer, selv de gode, kunne finde Indpas; men forsvinde strax igjen. Det meest fremragende Træk i hans Karakteer er en ubøielig Stivhed, en Jernvillie; men som allene er bygget paa Vold og Undertrykkelse. Indbildningskraften behersker ham; af Fornuften lader han sig ikke styre. Hans Planer ere Virkninger af en pludselig Bevægelse, en øiebliklig Indskydelse. Ustadig som hans Landsmænd, har han noget af en Histrio og Charlatan i sin Karakteer. Han spiller alleslags Roller; i Cairo er han Renegat, i Paris den kristelige Religions Gjenstifter. Hans Roller ere forud indstudeerte. I eet Nu bestemmer han Kongers og Portbetjenters Skjæbne, daterer fra Kremlin en Theater-Forordning og lader den Dag et Slag holdes nogle Pariser Fruentimre hæfte. Født til Ødelæggelse, bærer Bonaparte det Onde i sig med samme stolte Fryd, som en Moder sit Foster. Menneske Lykke er ham en Vederstyggelighed; saaledes sagde han en Dag: "der gives endnu nogle lykkelige Folk i Frankerig, nemlig Familier, som ikke kjende mig, som leve paa deres Landsteder af 30 til 40,000 Livres Renter; men jeg skal nok vide at finde dem", og han har holdt Ord. Da han engang saae sin Søn lege, sagde han til en Biskop, som var nærværende: "Min Hr. Biskop! troer De at saadan en Ting har en Sjæl?" Men nu Ulykkens Mand! ville vi spørge dig med dine egne Ord: Hvad har Du gjort af det saa herlige Frankerig? jeg vil ikke sige af de Hundredetusinde men af de fem Millioner Franzoser, som vare vore Paarørende, vore Venner, vore Brødre? Hvorhen har Du ikke udbredt Ødelæggelsen? Gives der i nogen Jordens Afkrog vel en Familie, som Følgerne af dine ødelæggende Tog ikke rammede? Spanieren paa sine Bjerge, Illyreren i sine Dale, Italieneren under sin skjønne Himmel, Tydskeren, Russen, Preusseren kræve af Dig under deres Stæders Gruus deres Sønner, som du myrdede, deres Telte, Hytter, Slotte og Templer, som Du gav Luerne til Priis. Du har nødt dem at komme til Os, og i dine Palaier oplede deres bortranede blodbestænkte Eiendomme. Hele Verdens Stemme anklager Dig; thi midt i Civilisationen og i et oplyst Aarhundrede myrdede Du med en Attilas Sværd og en Neros Grundsætninger. Giv endelig Slip paa dit Jernscepter, stiig ned af den Ruindynge, Du havde samlet om Din Trone. Vi forjage dig, som Du forjog Directoriet. Bort! Istedetfor anden Straf være Du Vidne til den Glæde, dit Fald foraarsager i Frankerig, og med Naseriets Taarer i Øie skue Du den atter fremspirende Almeenlykke. Med disse Ord give vi den Fremmede Løbepas; men hvo skal da erstatte ham? Hvo? — Kongen. — — — — — — — Conskriptionen omtales blandt andet saaledes: Conskriptions-Loven, hvor alt forener sig, hvad det fineste og sindrigste Tyranie kunde opfinde, for at pine og aldeles fortære Folkene, vil vorde et evigt Mindesmærke for Buonapartes Regjering; det er Helvedes sande Lovbog. Frankrigs Generationer blive ved samme udviste som Træerne i en Skov, aarlig fældtes 80,000 Ynglinger. Men

dette var kun hvad Døden regelmæssigen fordrede; ofte blev Conskriptionen fordoblet og forhøiet ved overordentlige Udhævninger; ofte fortærede den sine tilkommende Offre forud, ligesom et Ødeland gjør Laan paa sine tilkommende Indtægter. Man tog tilsidst uden at tælle; paa den lovlige Alder, paa de til Døden paa Valgpladsen fornødne Egenskaber, blev ikke mere seet, og Loven var i denne Henseende beundringsværdig eftergivende. Man gjorde Indgreb baade i Barndoms- og Oldings-Alderen, den Afskedigede, den ved en Anden Erstattede, toges; den fattige Haandværkers Søn, tre Gange løskjøbt med den fattige Faders ringe Eiendom, maatte gaae med. Sygdom, legemlig Svaghed og Bræk vare ingen Befrielses-Grund mere. Bevægelige Colonner gjennemstrøge vore Provindser som et fiendtligt Land, for at fratage Forældre deres sidste Barn. Naar man klagede over saadan Afskyelighed, heed det: de bevægelige Colonner bestode af smukke Gensd'armer, som kunde trøste Mødrene og erstatte dem deres Tab. Istedet for en fraværende Broder fremslæbede man den man fandt tilstede; Faderen maatte indestaae for Sønnen, Konen for Manden, ja man udstrakte Ansvarligheden til de fjerneste Slægtninger, ja endog til Naboerne. En heel Landsbye maatte Een for Alle og Alle for Een indestaae for dem der vare fødte i samme; man lagde Exekutions-Mandskab hos Bønderne, som maatte sælge deres Seng for at føde dem, indtil de i Skovene forstukne Conskriberte vare komne tilstede. Ofte blandedes den yderste Dumhed med yderst Raahed, man fordrede tit Børn af Folk, der vare saa lykkelige ei at have nogen, tit søgte man paa voldsom Maade Eiermanden til et Navn, som kun var til i Gensd'armernes Lister, eller en Conskriberet, som allerede havde gjort Tjeneste i 5 til 6 Aar. Frugtsommelige Koner ere blevne pinede til at opdage det Sted, som skjulte deres Førstefødte. Fædre bragte deres Sønners Liig frem for at bevise, at de ikke kunde skaffe dem levende. Endnu var nogle mere formuende Familier tilovers, som havde frikjøbt deres Sønner, hvilke de havde bestemt til Embedsmænd, Godseiere og de Stænder, den selskabelige Orden gjør fornødne i et stort Land; ved Decretet om Æresgarderne bleve ogsaa disse leverede til den almindelige Slagterbænk. Agtelsen for Menneskeliv og for

Frankrig var sjunket saa dybt, at man kaldte de Conskribeerte: Kjød for Canonerne. Ofte afhandledes mellem Menneskekjøds-Leverandeurerne det Spørgsmaal: hvorlænge en Conskribeert vel kunde holde? Nogle regnede 36, andre 33 Maaneder i Gjennemsnit. Buonaparte selv sagde: "jeg har 300,000 Mennesker i aarlig Indtægt." Han har i sin 11aarige Regjering ladet henslagte 5 Millioner Franskmænd, hvilket er langt mere, end alle vore Borgerkrige under Johan, Carl V, Carl VI, Carl VII, Henrik II, Carl IX, Henrik III og Henrik IV, have bortrevet i tre Aarhundreder. I de sidste 12 Maaneder har Buonaparte (foruden Nationalgarden) udhævet 1,300,000 Mand, altsaa over 100,000 om Maaneden; og man vover at sige, han har allene brugt Befolkningens Overskud! — Hvad der er paafulgt, var ikke vanskeligt at forudsee: alle fornuftige Mennesker sagde, Conskriptionen, som udtømmer Frankrig, vil sætte det blot for et Indbrud, saasnart det bliver alvorlig angreben. Aareladt af sin Bøddel til den sidste Blodsdraabe, kunde det blodløse Legeme kun gjøre en svag Modstand. (Fortsættes.)

I Paris ere i denne Tid 238 keiserlige, kongelige og fyrstelige Personer forsamlede.

(Lüb. Av.)

I Hamborg ere, foruden Marschal Davoust, Præfecten Breteuil og General-Politiecommissair d'Aubignose blevne afsatte fra deres Poster ved den fra Paris didsendte Gen. Gerard. De have maattet give de Boliger, de ulovligen havde bemægtiget sig, tilbage til deres forrige Eiere og paa deres egen Bekostning flytte ind i andre. Man haaber, at de samtligen ville blive dragne til Regnskab for de af Banken udtagne Penge. (Disse anslaaes til 7 a 8 Mill. Mark Banco). (S. Bl.)

Journal de Paris fortæller følgende Anecdote om Buonaparte. Da han kom tilbage fra Moscou fik han med eet det Indfald, at ville forsone sig med Paven. Han reiste til Fontainebleau og hyklede det ømmeste og andægtigste Sindelav, og besvor den hellige Fader dog endelig at antage hans Forslag. Pius svarede kun eet Ord: Comoedia! Da Napoleon kom i Harme og løftede Armen op, raabte Paven ganske koldsindig: Tragoedia! (S. Bl.)

Postefterretninger. (Efter Lübecker Av.) De den 2 Maji begyndte Demoleringsarbeider i Lübeck have den bedste Fremgang. Qvinder og Børn, der udgjøre ¾ Dele af de Arbeidende, arbeide lige ivrigen paa at nedbryde disse den franske Despotismus sidste Levninger i Tydskland. Allerede den 14de vare 64,000 Cub. Fod Jord og Gruus bragte tilbage i deres gamle Leie. --- Marschallerne Moncey, Ney, Marmont, Lefevre, Jourdan, Brune og Serrurier vare i Ludvig XVIII Følge i Compiegne. Berthier holdt ved denne Leilighed en passende Tale. --- I St. Ouen har Kongen udstedt en Erklæring i Anledning af den af Senatet d 6 April foreslagne Constitution, hvis Grundlag han finder godt, men hvoraf et stort Antal Artikler dog bære Præg af den Overilelse, hvormed de bleve forfattede. "Besluttet at antage en liberal Constitution, ville Vi" --- hedder det i denne Erklæring --- at den skal være viselig sammensat, og da Vi ikke antage nogen, der uomgængeligen maa forbedres, saa sammenkalde Vi til den 10de Junii d. A. Senatet og det lovgivende Corps, i det Vi forpligte Os, at forelægge dem det Arbeide, som Vi ved en af begge disse Statscorps Midte udvalgt Commission have ladet forfærdige, og at give denne Constitution følgende Garantie som Grundbasis: Den repræsentative Regjering haandhæves, saaledes som den nu bestaaer, inddeelt i 2 Statscorps, nemlig, Senatet og det af Departementernes Deputerede bestaaende Huus; Skatterne tilstaaes ved frie Bevillinger; den offentlige og private Frihed sikkres; Pressefriheden respecteres med Forbeholdenhed af de nødvendige Anordninger for den offentlige Rolighed; Gudstjenestens Frihed garanteres; Eiendommen er ukrænkelig og hellig; Nationalgodsernes Salg er uigjenkaldeligt; Ministerne, som ere underkastede Ansvar, kunne af et af de lovgivende Huse forfølges og af det andet dømmes; Dommerembederne ere for Livstid, og den dømmende Magt uafhængig; Statsgjelden garanteres; Pensionerne, Graderne, militaire Ærestegn, ligesom den gamle og den ny Adel vedblive; Æreslegionen, hvis Decoration Vi ville bestemme, haandhæves; enhver Fransk tilstedes Adgang til Civil- og Militairposter; endelig, intet Individuum kan drages til Ansvar for sine yttrede Meninger og Domme. --- D. 3die Maji holdt Kong Ludvig sit høitidelige Indtog i Paris, hvor ved Barrieren Seinedepartementets Præfect holdt en Tale i det Nøglerne til Hovedstaden overleveredes Hs. Maj. Siden gik Toget til Cathedralkirken, hvor Te Deum blev afsjungen, og Alles Øine vare henvendte paa Ludvig XVI Datter (født 1778) der ydmyg og med taarefulde Øine knælede her for den Ueendelige. Derpaa gik Toget til Thuillerriernes Slot. Om Aftenen var hele Staden illumineret. Paa Ludvig XVI Bro afbrændtes et prægtigt Fyrværkerie, hvormed Festen sluttedes. --- Lord Wellington er ankommen til Paris. -- De Allieredes Tropper føie alvorlige Anstalter til at rømme Frankrig, og vende tilbage til deres Hjem. -- Landau og Kehl ere nu ogsaa blevne besatte af allierede Tropper. Antwerpen skulde rømmes ligesom og Bergen op zoom d. 3 Maji, og besættes af hollandske og engelske Tropper. --- Vicekongen af Italien er d. 6te under Navn af Greve af Malmaison ankommen over Verona og München til Carlsruhe. --- Et anseeligt østerr. Corps rykkede den 26 f. M. ind i Mailand. --- D. 21 ankom Paven uventet til Rom. --- Det hedder at Hamborg først skal overgives til de Allierede d. 31 Maji. D. 8de beløb de til de Franske i Hamborg gjorte Leveringer sig allerede til 125 Mill. Fr. Men endnu langt større Tab har Staden lidt ved de i Forstæderne og de omliggende Landsbyer afbrændte Huse, hvis Værdie vedkommende Eiere endnu ikke have kunnet opgive for den, efter Davousts Befaling, nedsatte Commission, der skal forfatte en Generaloversigt over alle Fordringer paa Regjeringen. Ødelæggelsen har været saa stor, at man ikke kan gjenkjende Hamborgs forhen saa fortryllende Omegn. Derhos ere mange Mennesker blevne et Offer for Hospitalsfeberen. -- Davoust har overgivet Commandoen over det 13 Corps og de i Hamborg værende Tropper til Divis. General Grev Gerard, efter Monsieurs Befaling. --- Efter Reisendes Udsigende ere Eckmühl og Gen. Loison arresterede og bragte til et Lyststed i St. Georgsforstad, hvor de bevogtes. Hogendorp er reist til Holland. --- Erkehertuginde Marie Louise er med sin Søn ankommen d. 4de i Schafhausen, hvorfra hun reiser til Wien. Lystslottet Schönbrunn indrettes for hende. --- Ved Riga har Isgangen d. 30 April foraarsaget overordentlig stor Skade. Alle ved Düna staaende Huse og Boder ere blevne oversvømmede eller af Isen beskadigede. 10,060 Skpd. Hamp, der vurderes for en Mill. gik til Spilde derved, og dreve ud i Søen. --- Dronningen af Westphalen reiser til sin Gemal i Bern, og paastaaer at hun vil dele med ham hans Skjebne. --- Man troer, at Fyrst Metternich vil gaae til Italien, for at have Forsædet ved dette Lands Organisation. --- Kronprindsen af Sverrig er d. 1 Mai afreist fra Paris, for at vende tilbage til Norden. --- Da Marschallerne af Frankerig gjorde Ludvig XVIII deres Opvartning i Compiegne, fik han just et Anstød af Gigt, efterat han havde ladet sig nævne deres Navne, og talt til dem med inderlig Bevægelse. To Officierer af hans Huus vilde understøtte ham, da han reiste sig, men han greb to Marschallers Arme, og sagde: Paa dem, mine Herrer Marschaller, vil jeg i Fremtiden støtte mig. De har altid været gode Franske; vel haaber jeg, at Frankrig ikke skal behøve deres Kaarde mere, men skulde det være Guds Villie, at De endnu engang maa drage den, saa følger jeg med Dem, hvormeget end min Gigt maatte plage mig. Alle Marschallerne sagde nu med een Stemme: "Sire, behag at betragte os som Deres Trones Støtter; vi ville alle vove det yderste for den." --- Da Hertuginden af Angouleme traadte ind i Thuillerriernes Slot, hvor hun havde tilbragt sin Barndom, faldt hun i Besvimelse, og maatte bringes ind i hendes Værelse.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 42.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 24 Maji 1814.

Svar paa Angrebet mod Raadvad Dams Fabrik i Skilderiet No. 39.

(Indsendt.)

Da denne Fabrik ikke, som andre Fabriker, nyder Toldfrihed, har Lettelsen i Tolden alene sparet den i det Høieste omtrent 200 Rdlr. D. C. aarligen.

Den Understøttelse, den har nydt af en offentlig Stiftelse, og som den med Taknemmelighed paaskjønner, har i 7 Aar udgjort omtrent 4600 Rdlr. D. C., altsaa aarlig omtrent 670 Rd. D. C. Man vil lettelig indsee, at dette forslaaer til dens Udgivter ligesaameget som 1 mod 1000; thi de kongelige Skatter udgjøre i 8 Aar omtrent 15800 Rd. D. C., eller aarlig omtrent 1750 Rd. D. C., og hertil er endnu meget at tillægge, saasom Lønninger, Reparationer m. m., f. Ex. Fabrikens Udgivter i 1812, hvorfor intet erholdes igjen, vare omtrent 22000 Rdlr. D. C., og i 1813 ville de overstige denne Sum betydeligen. At Fabriken har en Capital af Hs. Majestæt Kongens Casse, hvoraf svares 4 PC. S. V., og hvorfor er givet Prioritet i dens Bygninger og øvrige Ejendomme, er sandt, men dette er jo ikke mere fordeelagtigt for den, end det vilde være for enhver anden, der havde Prioritet i sin Gaard. Paa samme Maade har Fabriken flere Penge i Hænde, hvoraf svares samme Renter, og alle Capitalerne ere anvendte til dens da- og nuværende Bygninger og Indretninger. — Hvad dens Drivt angaaer, da maae Interessenterne selv tilskyde de dertil fornødne Penge, som i nærværende Tid beløbe sig til en ikke liden Capital.

Havde Fabriken en Kongelig Casses Penge til sin Drivt, uden at svare Renter, og den i visse Aar var fritagen for Skatter og Afgivter, da vilde Interessenterne ansee det for en stor Lykke; men det er ingenlunde Tilfældet. Den har erholdt Prioritet imod at stille Sikkerhed. I Engelland derimod er det almindeligt og ikke nogen Sjeldenhed, at den, der anlægger nogensomhelst Fabrik, som producerer hvad ingen forhen har produceret, erholder udelukkende Privilegium i det mindste i nogle Aar. Men har imidlertid denne Fabrik nydt denne Beskyttelse, og kan det nægtes, at den har frembragt saadanne Ting, som aldrig forhen have været gjorte i Danmark?

Besynderligt er det iøvrigt, at Indsenderen vælger kun 2de Sorter af Fabrikens Producter, uden at nævne nogen af de andre, og at han paastaaer, at denne Production ikke er tilstrækkelig til at forsyne hele Landet. Hvorfra veed da Indsenderen dette? Kjender han videre til Fabrikens Drivt, end hvad han har læst derom i No. 36 af dette Blad? Hvilket formodes han ikke gjør. Deri staaer rigtig nok anført hvad der er solgt fra Fabriken, men dermed er jo ikke beviist om der ikke har været forfærdiget mere. Det havde derfor været bedre, om han havde forespurgt sig i saa Henseende forinden han offentlig fremsatte sine Tanker; thi der laae endnu tilbage paa Fabriken ved Aarets Udgang circa 3000 Stkr. Spader, og dersom Indsenderen, der veed at der kan forbruges

aarlig 10,000 Spader, vil nu bestille 10,000 Stkr. Spader, skal samme, endskjøndt 5 Maaneder allerede ere forløbne, endnu blive ham leverede inden 1ste Dec. Heraf sees altsaa, at Indsenderen ikke kan bedømme Fabrikens Kraft. Hvad Sømmene angaaer, da kunde vel aldrig nogen tænkende Mand faae saa latterlig et Indfald, at forlange Forbud paa samme, som en Artikel, hvoraf der i Landet forbruges maaskee nogle Hundrede Millioner, hvilket for endeel ved Toldvæsenet vil kunde erfares. Desuden ejer Fabriken jo ingen Vandhammer til at forfærdige Søm ved.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Buonapartes Stifsøn, Eugen Beauharnois, er født 1782. Han blev ved et Senatusconsult af 17 Marts 1807 udnævnt af Napoleon, der antog ham i Søns Sted, til Vicekonge af Italien. Han var altsaa neppe 25 Aar gammel, da hans Stiffader gjorde ham til Vicekonge medens han allerede d. 17 Marts 1805 havde skabt Kongeriget Italien og forbeholdt sig selv Kronen. Eugen ægtede d. 14 Jan. 1806 Kronprindsessen af Bayern, Auguste Amalie. Om hans Caracteer og Bedrifter lader sig af dem, som ikke kjende ham personligen, kun lidet sige, da alle de Efterretninger, man kan have om ham, ere af franske Forfattere, og fremkomne i Tider, da, som Buonaparte i sin sidste Parolbefaling selv sagde, "intet uden ubetinget Bifald og Beundring hørtes."

Joachim Murat er født d. 25 Marts 1771 og hans Krigsbedrifter have allerede forhen i Korthed været beskrevne. Han ægtede d. 20 Jan. 1800 Buonapartes Søster, og som hans Svoger banede han sig snart Vejen til de høieste Statsværdigheder, blev, skjønt af ringe Byrd, fra en simpel Jæger i Ardenneregimentet og siden Rytter i Ludvig den 16des Livvagt, i saare faa Aar Prinds og Storadmiral af Frankrig, Storhertug af Berg og endelig (1806) Konge af Neapel. I sin Ungdom var han bestemt til den geistlige Stand, men han følte større Lyst til Soldaterstanden, og en lykkelig Skjebne førte ham ind i den store Militairskole i Paris, hvor han stiftede Venskab med sin Meddisipel, Napoleon Buonaparte. Han er

unægtelig i hele den buonapartiske Familie den, der besidder de største Militairtalenter og det meest uforfærdede personlige Mod. At han er en udmærket General ville end ikke hans Fiender kunne nægte ham.

Efterat vi saaledes have skildret de vigtigste Medlemmer af Buonapartes Familie, uden just at være bleven vaer mange glimrende Talenter og Fortjenester iblandt dem, vende vi igjen tilbage til den første Consul.

Ikke mindre partisk end imod sin Familie viste Buonaparte sig mod alle dem, der havde tjent under ham i Italien, aldeles tilsidesættende alle dem, der havde tjent under Moreau i Tydskland, og især yderst partisk mod dem, der havde været med ham i Aegypten. Den unge Duroc gjorde han til Gener. Gouverneur over sine Slotte, og til virkelig Cabinetsminister, igjennem hvis Hænder alt hvad der hørte til hele Armeen maatte gaae, hvis Samtykke var nødvendigt førend Krigsministeren kunde gjøre noget Forslag, og uden hvis Protection og Forestilling man ikke lettelig kunde vente sig Consulens Samtykke, eller maaskee ikke engang et Svar. General Menou, som enhver troede han vilde behandle meget haardt ved hans Tilbagekomst fra Aegypten, udnævnte han til det vigtige Embede, Administrateur general i Gouvernementet Piemont. Denon gjorde han til General-Directeur over alle store Konstinstituter i Frankrig, og tilsidesatte derved de største og ældste Lærde og Konstnere. Iran, en ung Chirurg gjorde han til Overchirurg over Invalidernes Hotel, hvilken Post var lovet Overchirurgen ved den Moreauske Armee. Marcel, der havde indrettet et lidet Bogtrykkerie i Aegypten, udnævnte han til Directeur for Republikens Bogtrykkerier med 60,000 Livres Indkomster, uagtet 300 havde meldt sig til denne Post, og begge de andre Consuler havde givet Pierre deres Stemme.

Det consulariske Hofs Stivhed har en Dansk Mand, daværende Kammerjunker og Lieutenant, J. Adeler, i sine Reisebemærkninger allerede 1803 givet os en veltruffen Skildring af. Etiquetten forekom ham stivere end ved mangen en Fyrstes Hof; alt hvad der vilde frem maatte gjøre Cour og bukke. Efter Consulens Tilbagekomst fra Lyon saae man i mange Dage derefter Thuilleriernes Slotsgaarde opfyldte med Kareter, og enhver Embedsmand, efter

de, der ønskede at være det, trængte sig frem, for at lykønske Consulen. Mærkeligt nok er det, at denne Forfatter allerede den Gang sagde, at Buonaparte er kun lidet elsket, især i Egnen af Paris, og at endog de Militaire ere utilfreds med ham.

Ved denne Fremstilling af Buonapartes Consularliv i et Lys, som man i hans Stormagts Dage hverken turde vise ham eller tillade sig at see ham, ville hans blinde Forgudere og Tilhængere maaskee udraabe: "han var dog en stor Mand! Alt hvad han gjorde sigtede til store Hensigters Opnaaelse. Han handlede saaledes, fordi hans store Planer nødvendig forlangede det. Han maatte betjene sig af Conscriptionen, fordi han ikke paa andre Maader kunde føre Krig; han maatte gjøre sine Brødre, Søstre og Fettere til Konger og Dronninger, fordi hans Politik krævede det; han maatte fortsætte Krigen, fordi han ikke paa nogen anden Vei kunde finde Freden; han maatte undertrykke alle andre Nationer, for at hæve Frankrig til den høieste Pynt af Glands og Herlighed."

Den første Paastand "han var dog en stor Mand!" kan man ikke besvare bedre end med følgende Ord af Voltaire: "Det er vanskeligere at definere en stor Mand end en stor Konstner. I en Konst, i et Haandværk kaldes den, der langt overgaaer sine Medbeilere, eller, som er i Ry for, at overgaae dem, en stor Mand i sin Konst, og synes ikke at behøve mere end en eneste Fortjeneste. Ogsaa er det lettere at nævne dem, der have frabedet sig Tillægsnavnet stor Mand, end dem, som burde været tillagt. Det synes at denne Benævnelse forudsætter nogle store Dyder. Hele Verden er enig om at Cromwell var sin Tidsalders kjækkeste General, den dybiste Politiker, den Dueligste til at anføre et Partie, et Parlament, en Armee; men ingen Skribent har imidlertid givet ham Titel af stor Mand, fordi han med alle sine store Egenskaber ikke besad nogen stor Dyd. — Det synes at denne Titel kun falder i et lidet Antal Menneskers Lod, hvis Dyder, hvis Arbeider og hvis Lykke have været glimrende.

(Fortsættes.)

Historisk Kronike.

(Fortsat.)

April.

D. 2den. Den provis. Regjering decreterer, at Paven i de Stæder, han kommer igjennem, skal af de civile og militaire Authoriteter modtages med de ham skyldige Æresbevisninger, og at Kong Ferdinands Broder, der mod al Folkeret, efter Buonapartes Befaling, er bleven anholdt i Perpignan, strax skal frigives, og med en til hans høie Byrd passende Bedækning, bringes indtil Grændserne af Spanien. — Keiser Alexander erklærer den fra Senatet til ham sendte Deputation, at han, til Beviis paa det varige Forbund, han agter at slutte med det franske Folk, vil frigive alle i Rusland værende franske Tropper (hvis Tal anslaaes til 200,000 Mand).

D. 3die. I Frankfurt udkommer en Erklæring fra de allierede Magter, hvori Aarsagerne til Fredsunderhandlingernes Afbrydelse anføres.

D. 4de. Napoleon lader om Morgenen sin Armee passere Revue. Marschallerne og Generalerne allerede underrettede om hvad der er forefaldet i Paris, tale derom, og med Forsæt, saa lydelig, at Buonaparte kan høre det. Men denne lader som han ikke agter derpaa. Da Revuen er forbi, gaaer Marsch. Ney, efter Aftale med de andre Marschaller, ind i Buonapartes Cabinet, og spørger om han ikke har hørt noget om den store Revolution i Paris? Han svarer med største Rolighed, at han ikke har hørt et Ord; Marschallen rækker ham de Pariser Journaler, og Buonaparte lader som han vil læse dem. Marschal Lefebvre træder i det samme pludselig ind og siger i en yderst hastig Tone: "Det er ude med Dem! De har aldrig villet høre Deres troeste Tjeneres Raad: nu har Senatet kundgjort Deres Afsættelse." — Nogle Mile fra Lyon forefalde Fiendtligheder. — Den provis. Regjering byder: at alle forsamlede Conscriberede skulle vende hjem; at alle Vaabenbilleder 2c. der have betegnet Buonapartes Regjering, skulle tages bort; at ingen Tidender eller Flyveskrifter maa tillade sig Skjældsord 2c., mod den ophævede Regjering. — Keiser Alexander tilkjendegiver den prov. Regjering, at han har udnævnt sin General Pozzo di Borgo til Deputeret hos samme.

D. 5te. Adskillige Generaler begive sig Kl. 11 til Hertugen af Bassano, der næsten ene er omkring Buonaparte, og bede ham at bevæge denne, til ikke at gaae paa Paraden. Men Buonaparte vil ingenlunde lade sig afholde derfra. Kl. 11½ giver han Hertugen af Bassano et Udkast, som denne maatte redigere og undertegne. Efter denne Plan skulle 20,000 Mand, som Buonaparte har tilovers, tage Veien til Italien, og om muligt, søge at forene sig med Vicekongen. Medens Hertugen er sysselsat hermed, siger Buonaparte, som gaaer nedslagen op og ned i Værelset: er jeg saa lykkelig, at komme derhen, saa er jeg vis paa, at Italienerne holde med mig. — Efter at have været 8 til 10 Minutter paa Paraden, gaaer han igjen ind i sit Cabinet. Han lader Hert. af Reggio kalde og spørge, om Armeen vel vil følge ham? Hertugen svarer: "nei, Sire, De har nedlagt Kronen." — "Ja under visse Betingelser." — "Soldaterne, svarer Hertugen, forstaae ikke saadanne Distinctioner; de troe alle, at de ikke maa adlyde Dem mere." "Er det det sidste Ord, siger Buonaparte? Nu ville vi oppebie de Efterretninger, der komme fra Paris, hvor jeg har sendt Bud hen i Aftes." — Nogle Øieblikke herefter komme nogle Marschaller, og Ney først. "Har De udrettet noget?" spørger Buonaparte. — "Tildeels, Sire, men intet i Henseende til Regjeringsfølgen; Revolutionen gjør ingen Tilbagegang; den har taget sit Løb; det var for sildigt; i Morgen vil Senatet hylde Bourbonnerne." — "Hvor skal jeg da leve med min Familie?" — "Det vil komme an paa Der. Majestæt, f. Ex. paa Øen Elba med 6 Millioner aarlige Indkomster." — "Sex Mill., det er for meget, da jeg nu ikke er andet end en Soldat — jeg seer nok, jeg faaer at finde mig i min Skjebne. (høitidelig Pause.) — Velan! saa siger jeg da alle mine Vaabenbrødre det sidste Farvel." — Han beder Generalerne at forlade ham. — — Napoleon udsteder i Fontainebleau følgende Parolbefaling: "Keiseren takker Armeen for den Hengivenhed, den har viist ham, og derfor, at den har erkjendt, at Frankrig er hos ham, og ikke hos Hofkryb eller Hovedstadens Pøbel [1]. Soldaten følger i Lykke og Ulykke hvorhen hans Feltherre fører ham [2]; hans Ære er hans Religion. Hertugen af Ragusa har ikke næret denne hans Vaabenbrødres Tænkemaade; han er gaaet over til de Allierede. Keiseren kan ikke bifalde den Betingelse, under hvilken han har beqvemmet sig til dette Skridt; han kan ikke tage sit Liv og sin Frihed af en Undersaats Haand. Senatet i Paris har tiltaget sig den Myndighed at raade over Frankrigs Regjering [3]) Det har forglemt, at det allene har Keiseren at takke for den Magt [4]), som det nu misbruger; at det var ham, der deels redded dets Medlemmer ud af Revolutionens rivende Strøm, og beskyttede dem for Nationens Had, deels drog dem frem fra deres Mørke [5]). Senatet beraaber sig paa Artikler i Constitutionen, for at kuldkaste Constitutionen [6]). Det blues ikke ved at gjøre Keiseren Bebreidelser, uden at betænke, at det selv, som det første Statscorps, har taget den største Deel i alt, hvad der er skeet [7]).

1) Hvorfor just nu haane Hofkrybet og Hovedstadens Pøbel? Har ikke baade hiint og denne viist den blindeste Forgudelse ved Kroningsfester, ved Fødselshøitide-lighederne, og den inderligste Deeltagelse ved Bulletinerne om Smaating, og Napoleons fortreffelige Sundhed under og efter sit Tog til Rusland?

2) Kun ikke til Ægyptens brændende Ørkener og Ruslands isklædte Slætter, for at omkomme hist i Sandørkener og her i Iisslætter.

3) Med større Ret end den fra Ægypten hjemkommende General Buonaparte tiltog sig at raade over den daværende Directorialregjering og de Gamles Raad.

4) Ikke ham, men Nationen har det at takke for sin Magt. Keisermagten er ikke yngre end Senatormagten.

5) Altsaa var Talleyrand, Sieyes, Pastoret og saa mange flere hadede af Nationen, og ikke kjendte længe førend man havde tænkt paa Napoleon? --- Iøvrigt er det meget caracteristisk, at Napoleon her selv vil kaste Skygge paa sit eget Værk, og sige, at hans øverste Regjeringscorps, som han selv havde givet Magten, bestod af Medlemmer, der maatte beskyttes mod Nationens Had og drages frem af Mørket!

6) Beraabte man sig da ikke paa Artikler i Constitutionen i Revolutionen d. 18 Brumaire, før at kuldkaste Constitutionen? En Constitution er hellig saalænge de, der have svoret paa at hævde den, holde den hellig. Men enhver Constitution hviler paa gjensidige Pligter.

7) Dette modsiger igjen hvad ovenfor er sagt. Har Senatet Keiseren allene at takke for sin Magt, stod det ikke til dette at raade over Regiering, saa kan det jo heller ikke havt Deel i Begivenhederne; thi da det,

Det er gaaet saavidt, at det forekaster den høieste Magt Forfalskning af dets Acter. Verden veed, at der ikke behøvedes saadanne Konstgreb; et Vink var det en Befaling [8]), og det har stedse gjort mere, end man har forlangt af det. Keiserens Øre var til enhver Tid aabent for kloge og i reen Hensigt forebragte Indvendinger af hans Statsbetjente; men har stedse forgjeves ventet dem for sin Trone. Hvad han hørte, var ingensinde andet end den meest ubetingede Billigelse af alle de Forholdsregler, han foretog, og et Beundrings- og Bifalds-Sprog, som bar alle Sandhedens Kjendetegn [10]). Var Enthusiasmen i Adresserne og de offentlige Taler hyklet, da har Keiserens Godtroenhed [11]) bedraget ham; men de, som have ført dette Sprog, have sig selv at tilskrive de fordærvelige Følger af deres Hyklerie [12]) De undsee sig ikke ved at tale om Haanskrivter imod fremmede Regjeringer, og forglemme, at Nogle af deres egen Midte selv redigerede dem. Saalænge Lykken viste sig deres Fyrste tro, forbleve de hos ham, og opløftede ingen Klage over Magtens Misbrug. Dersom Keiseren har foragtet Menneskene, som man har bebreidet ham, da vil Verden nu erkjende, at han har havt Grund dertil [13]). Hans Værdighed er givet ham af Gud og Nationen; kun saa-

som Napoleon selv siger, ikke var andet end Undersaatter, saa kan jo en saadan Deeltagelse ikke betragtes som nogen frivillig Handling, men ene som et Lydighedsbevis, Undersaatten skylder sin Enevoldsherre. Paa den ene Side skal Senatet ikke have Magt til at deeltage i Begivenhederne, og paa den anden bebreider man det, at det har deeltaget deri!

8) Og hvorfor? Fordi det maatte frygte for Despotismens alt sønderknusende Torden.

9) Dette beviste rigtig nok de strænge Forfølgelser mod Forfattere og det skrækkelige Censurvæsen, der udmærkede hele den Buonapartiske Regjering!

10) Det er tungt, at en Mand med Buonapartes guddommelige Genie ikke bedre kunne skille Sandhed fra Løgn.

11) Om den har man aldrig hørt tale før nu.

12) Hvor Despotismen fører Spiret, der avles Hyklere af sig selv ligesom Snyltner hvor der er Aadsler.

13) Det vil Verden ligesaalidet nu som forhen; der gaves Mennesker i Tusindtal, der holdt med en Nero, Caligula o. fl. saalænge Lykken tilsmilede disse Tyranner. Man kan sige her hvad Rousseau sagde ved en anden Leilighed: Mennesket er godt, men Menneskene due intet.

ledes kan den fratages ham [14]). Han har stedse baaret den som en Byrde, og aldrig anseet den for noget Attraaværdigt [15]). Naar han desuagtet paatog sig den, skete det i Følelse af sin Kraft, og med den Bevidsthed, at han allene af Alle var den voxen [16]); hans Lykke syntes ham hans Kald [17]). Nu, da Lykken har erklæret sig mod ham, kunde kun Nationens tydelig udtalte Villie formaae ham til længere at dvæle paa Tronen. Skal han ansee sig som den eneste Hindring for Freden, da vil han gjerne bringe Frankrig dette sidste og mindste Offer. Han har derfor sendt Fyrsten af Moskwa og Hertugerne af Vicenza og Tarent til Paris, for at indlede Underhandlinger. Armeen kan være rolig; dens Hæder vil aldrig geraade i Modsigelse med Frankrigs Vel." — Keiser Franz befaler sin Stats- og Conferenceminister, Gr. Zichy, at i alle Kirker i de østerrigske Stater en høitidelig Takkefest skal holdes i Anledning af Pavens Befrielse.

D. 6te. Overgeneral Benningsen udsteder i Hovedqvarteret Pinneberg en Parolbefaling, hvori, efterat have skildret Fiendens barbariske Fremfærd med at lade Landsbyer omkring Hamburg og Haarburg stikke i Brand, erklæres, at alle de, der have gjort sig skyldige i Mordbrand, skulle, naar de tages til Fanger, uden Personsanseelse, behandles som Mordbrændere, og straffes paa Stedet. — Senatet antager enstemmigen den ny, af 29 Artikler bestaaende franske Constitution, hvori Ludvig Stanislaus Xaver erklæres for Konge af Frankrig.

D. 7de. En Demarcationslinie for de allierede Magters Tropper i Frankrig bestemmes.

D. 8de. Marschallerne Marmont, Macdonald, Ney og Minister Caulincourt møde for Keiseren

14) Hvorfra han har faaet den vide vi alle. Man maatte ikke troe, at der gaves et Forsyn, dersom man kunde tvivle et Øieblik paa, at Gud har frataget ham Magten, og man maatte være døv for hele Frankrigs Jubel ved hans Fald, dersom man nægtede, at Folket takkede Gud derfor af sit ganske Hjerte.

15) Og dog var det denne Byrde, for hvis Skyld han bortmeiede Frankrigs Ungdom og udbredte saa megen Elendighed over saa mange Lande!

16) Et Pralerie, som, i et Øieblik, da Fienderne stode i Frankrigs Hovedstad, næsten er uden Mage i Historien.

17) Det var netop Frankrigs Ulykke. Vee den, der ikke har andet at stole paa end Lykken! Dens Gunst er, som alle Tyranners Gunst, et svagt Spindelvæv.

af Rusland med den hvide Cocarde paa, og spørger: hvor han vil see den franske Armee drage forbi? Keiseren og Kongen af Preussen ride Hæren i Møde, og den første uddeler ved denne Leilighed Foræringer af 3 Mill. Fr. Beløb. — Marschal Augereau ankommer til Paris. — Napoleons Statue i Paris bliver, under Folkets Jubelraab, nedtaget, og i dens Sted opsættes en hvid Fane med Lilier.

D. 10de. Erkehertuginde Marie Louise ankommer til Orleans. — Valenciennes paasætter den hvide Cocarde.

D. 11te. Marschal Augereau ankommer til Lyon og har den hvide Cocarde paa. — Maubeuge paasætter den hvide Cocarde. — Den ny franske Constitution oversendes Ludvig XVIII. — Napoleon udsteder i Fontainebleau sin Aftakkelsesact, hvori han siger: da de allierede Magter offentlig have kundgjort, at Keiser Napoleon er den eneste Hindring, der staaer i Veien for Europas Fred, saa erklærer han, at han frasiger sig Frankrigs og Italiens Trone for sig og sine Arvinger, og at der gives intet Offer, end ikke Livet, som han jo er beredt til at bringe Frankrigs Tarv. — I Bastia, Corsicas Hovedstad, forefalder en Opstand i Anledning af en ved General Berthier fordret Contribution. Folket bemestrer sig Citadellet, afvæbner Besætningen, nedsætter en midlertidig Regjering, og sender Deputerede til Lord Bentinck i Livorno. — Imellem F. M. Gr. Bubna og General Serrant sluttes en Overenskomst, efter hvilken alle Fiendtligheder ophøre. — Hele Staden London illumineres i Anledning af den i Frankrig forefaldne store Begivenhed.

D. 12te. Erkehertuginde Marie Louise ankommer til Rambouillet. — Grev Artois, Kongerigets Generallieutenant, ankommer til Paris, efter 25 Aars Fraværelse, og modtages med stor Jubel. — Landgreven af Fyrstenberg bringer, som Skyndebud fra Fyrsten af Schwarzenberg, med 106 blæsende Postillioner foran, Efterretningen om Paris's Indtagelse til Wien.

D. 13de. Kronprindsen af Sverrig ankommer til Paris. — Den provisoriske Regjering lader udgaae et Opraab til Soldaterne, hvori den tilkjendegiver dem, at de ere løste fra den Eed, de have svoret Napoleon, og at en Prinds af fransk Blod er bestemt til deres Regent. — Over 30,000

Mand allierede Tropper udmarschere fra Paris. — To Deputerede fra den overblevne Deel af Hert. Warschaus 40 Regimenter, under Gen. Dambrowsky, der vare overladte Buonaparte, overlevere Keiser Alexander deres Underkastelse, og Monarken sætter Hert. Warschaus Armee, under Storf. Constantins umiddelbare Befaling. — Den Wiener Hoftidende melder officiel, at Keiserinde Marie Louise skal ved Fredsslutningen erholde Hertugdømmerne Parma, Piacenza og Guastalle, der gaae over til hendes Søn, som strax antager Titel af Prinds af Parma og Piacenza.

D. 14. Den provisoriske Regjeringscommission ophæves og den provisoriske Regjering overdrages til Monsieur, under Titel af Kongerigets Generallieutenant, indtil Ludvig XVIII har antaget den ny Constitution. — Commandanten i Hüningen, Oberst Chancele, indgaaer en Overeenskomst med Chefen for Beleiringscorpset Gen. Bar. Zoller, hvori han og hans Garnison erkjende den provis. Regjering.

D. 15te. Keiseren af Østerrige holder sit høitidelige Indtog i Paris.

D. 16de. Keiseren af Østerrige afreiser til Versailles. — Erkehertuginde Marie Louise har en Sammenkomst med sin Fader i lille-Trianon. — Imellem den af Vicekongen af Italien anførte Armee og de allierede Magters Armee i Italien sluttes en Militairconvention.

D. 17de. Samtlige franske Marschaller spise hos Keiser Alexander. — Monsieur udnævner i Paris et midlertidigt Statsraad. — Vicekongen af Italien udsteder i Hovedqv. i Mantua en Proclamation til sin Armee. — Kronprindsen af Sverrig erklærer den tydske Nord-Armee for opløst.

D. 18de. Gen. Grenier paatager sig i Følge Vicekongens Befaling, Commandoen over den franske Armee i Italien.

(Fortsættes.)

Kjøbenhavns Børs d. 24 Maji. Cours. Altona 2 M. 487½, a vista 500, Amsterdam a vista 454½, London 2 M. 16⅞ Rbdlr., Spec. 520. — Species solgtes til 31 Rbmk., for Committeesedler blev givet 61 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Buonaparte har mødt adskillige Ubehageligheder paa sin Reise. I Orgon stimlede Bønderne sammen og paastode han skulde raabe: leve Kongen! I Avignon, som har lidt saa meget ved Revolutionen, havde det nær gaaet ham ilde, og uagtet man havde ladet Vognen holde i en afsides Gade, og bestilt Posthestene derhen, havde Folket dog samlet sig om hans Vogn, og var i Færd med at begaae Udskeielser, da en Officier betimelig ilede til, drev Folket fra hinanden og lod Vognen galloppere afsted. Buonapartes Ansigtstræk vare meget forandrede, hans Farve endnu gulere end sædvanlig og hans forrige Holding ganske forsvunden. Paa næste Station fra Avignon tvang Folket ham til at raabe: leve Ludvig XVIII! Han befinder sig nu ikke mere paa fransk Bund og har indskibet sig ombord paa en eng. Fregat, i Havnen Frejus, hvor han gik i Land, da han kom tilbage fra Aegypten. Dagen i Forveien havde han en Samtale med Prindsesse Borghese, og bad hende indstændig at følge ham, men hun afslog dette ganske. I Avignon skal han være bleven frygtsom, og fremskyndte ikke allene sin Reise, men endog forklædte sig. I Frejus skal han have været ifort en østerrigsk Uniform; han bar tillige en russisk Pelts og en preussisk Chacot med en hvid Cocarde. Hans Skjæg var langt, hans Øine hule, hans Mine ængstelig. Han skyndte sig at komme paa den Fregat, der skulde føre ham til Elba. Den engelske Major Kampbell, der ledsager Buonaparte til Elba, hvilken Øe nu tilhører Engelland, skal være reist forud, for at berolige Indbyggerne, der have gjort Mine til at modsætte sig Buonapartes Optagelse, og forberede dem dertil. I Lyon skal Buonaparte have kjøbt sig en Bibel, og han skal have i Sinde at gjøre en Samling af alle de Flyveskrifter, der have Hensyn til hans Afsættelse. Den Garde af 800 Mand, som han skal have paa Elba, er den 30te April gaaet igjennem Lyon, og bestaaer af Mammelukker, Grenaderer og Lanzierer, der ere tagne af den forrige Keiserlige Garde. — Hvor meget der er sandt af alt dette, kan ingen sige, da alle offentlige Stemmer nu ere imod ham, ligesom de forhen vare for ham. I Paris kalder ham, efter engelske Blade, den almindelige Mand endnu bestandig Keiser, og mange tale endnu med Agtelse om ham som Kriger. Allermindst taale Militairpersoner, at der gjøres haanende Bemærkninger over ham. En Officier skjød paa een af Paris's Gader en Mand ihjel, der sang og solgte en Spottevise om ham.

Engelske Blade berette: at Gouverneuren paa Slottet i St. Vincennes (1 Miil fra Paris) har ved at oversende den Skrivelse, hvori han erkjender den provisoriske Regjering, erklæret, at han kun kan overlevere Nøglerne til det ham betroede Statsfængsel i Ludvig XVIII egne Hænder, eftersom der under hans Bevaring findes en Statsfange, hvis Navn vil sætte hele Europa i Forbauselse. Man formoder nu, at denne er Ludvig XVI Søn, om hvem det hedte, at han under Revolutionen døde i Tempeltaarnet. (Kotzebue har i sine Erindringer fra Paris, et Stykke med Overskrift: "den foregivne Dauphin", i hvis Indledning han siger, at der i Frankrig endnu gives en stor Mængde Mennesker, som ikke allene fuldt og fast troe, at Ludvig den Syttende lever endnu, men endog anføre temmelig rimelige Grunde derfor. Denne foregivne Dauphin hedte Jean Marie Hervangault, var en Skrædersøn fra St. Lo og havde stor Lighed med Ludvig XVII. Hans Historie skal blive anført i næste No.)

Den franske Æreslegions-Orden skal forandres saaledes: Istedet for Buonapartes Billede kommer Henrik den Fjerdes; istedet for Ørnen Lilierne. Omskriften: Ære og Fædreneland vedbliver.

Man veed nu, at under den forrige Regjering i Frankrig, underholdtes allerede i Aaret 1805, 300,000 i Politielisten indskrevne Spioner, hvoraf 50,000 forrettede Tjenesten i Hovedstaden. Foruden disse maatte ogsaa alle Huserere, Kjedelflikkere, Marionetspillere, Bierfidlere, Bjørnetrækkere og alle dem der lade vilde Dyr see for Penge m. fl. erhverve Tilladelses-Pas, indskrives i Politielisten og gjøre samme Eed som de lønnede Spioner, at aabenbare alt hvad de saae og hørte. Alle disse Afskum blive nu vist brødløse, da en god Regjering ikke trænger til slige Støtter. 220,000 Glædestøser vare under samme Forpligt.

Postefterretninger. (Efter Lübecker Av.)

Imellem Vicekongen af Italien og General Bellegarde er den 23 April sluttet en ny Militairconvention, efter hvilken Fæstningerne Venedig, Palmanuova og Leanago, saavelsom Mantua indrømmes Østerrigerne. De skulle ogsaa besætte Mailand og alle øvrige Dele af Kongeriget Italien. Indtil det sidstes Skjebne er afgjort blive de italienske Tropper rolige i deres Standqvarteer, men under General Bellegardes Befaling. Ogsaa med de i Departementerne paa hiin Side Alperne staaende franske Tropper er sluttet en Overenskomst, efter hvilken de første forlade disse Departementer indtil 1ste Maji, vende tilbage i det gamle Frankrigs Grændser og overlade de Allierede Alessandria, Gavi, Savona, Turin, Fenestrelle ꝛc. med alle tilhørende Tøihuse og Magaziner. Grev Bubna er Gouverneur i Piemont indtil Kongen af Sardiniens Ankomst. --- Prinds Eugen var under sit Ophold i Mantua udsat for store Farer. Den italienske Hær vilde have sin for mange Maaneder resterende Sold betalt, og Generalerne Palombini og Paolucci syntes at ville modsætte sig hans Afreise. General Bellegarde havde han at takke for sin Redning. Den 26 April udstedte han en Proclamation til Kongeriget Italiens Folkeslag, hvori han fortæller hvad han alt har gjort for deres Vel i en Tid af 9 Aar; at politiske Begivenheder tvinge ham til at forlade dem og gjøre Opfyldelsen af et Ønske, han engang nærede, og de ved tusinde Leiligheder yttrede, uvis. Han ender med, at Soldaterne altid, hvor Faren er størst, vil ihukomme Navnet Eugen. --- D. 23de ankom i Livorno de Geistlige, som, efter Buonapartes Befaling, holdtes fangne paa Corsica. --- Kongen af Neapel har d. 4 April tilskrevet Paven et meget caracteristisk Brev, hvori han siger, at han med alle Troende har glædet sig over den hellige Faders Tilbagevendelse til Italien og ladet holde Takkebønner i hele sit Kongerige og de af hans Tropper besatte Lande; at det er hans Ønske snarest at see Kirkens Overhoved i Christenhedens Hovedstad igjen indsat i sin Værdighed og i Udøvelsen af sin til Verdens Lykke saa nødvendige Magt; at han, uagtet Vaabenlykken har gjort ham til Herre af de Stater, Hans Hellighed besad, da han blev nødt til at forlade Rom, saa dvæler han dog ikke med at sætte dem igjen under hans Regjering, og at frasige sig sin Erobringsret; at dersom han var mindre bekjendt med de Fyrsters Sindelav, hvis Bundsforvandt han er, saa vilde han troe at burde bie med Regjeringens Tilbagegivelse, da det er hans faste Villie ikke at gjøre andet end hvad der stemmer overeens med disse høimodige Fyrsters Hensigter, men da han kjender disse, saa iler han med at bevidne sin Ærefrygt for den hellige Stoel og en med saa høie Dyder prydet Pave. Han beder endelig Paven at lade ham vide, naar og ved hvilken Act han vil tage sine Stater i Besiddelse ꝛc. --- I Florenz har Kong Joachim ladet bekjendtgjøre, at Landet faaer sin fordum saa elskede Regent tilbage. ---- De allierede Tropper vedblive at fortsætte deres Tilbagemarsch fra Frankrig. Ogsaa det danske Hjelpecorps har tiltraadt sin Tilbagemarsch i 3 Colonner. --- D. 4 Maji holdt de eng. Tropper, under Gen. Graham, deres Indtog i Antwerpen. Den til Commandant udnævnte østerr. Gen. Künigl erklærede i en Proclamation, at Antwerpen igjen hører til Belgien og kun midlertidig besættes af Engelænderne. Droits réunis blev afskaffet. -- Den franske Commandant i Bayonne har sluttet en Vaabenstilstand med de Engelske. --- Arveprindsen af Oranien er incognito ankommen til London. --- Det hedder at Fredstractaten med de allierede Magter og Frankrig vil vorde undertegnet inden 5 Uger, og at Frankrige frasiger sig alle Fordringer paa Ostindien, men de franske Fabrikstæder tilstede ikke Indførslen af eng. Manufacturvarer. --- Den engelske Gesandt ved Prindsregenten af Portugals Hof, Lord Strangford, skal have forlangt af ham Øerne Maderas og St. Catharinas Afstaaelse, og en Station i Brasilien for eng. Skibe, og da dette Forlangende blev nægtet have begjert sine Reisepasse. I London ere i dette Øjeblik 2 portug. Gesandter, der begge have forladt deres Post, for, som man siger, at overvære en Congres i Paris. --- Af Wellingtons Hær afgaae med det første 10,000 Mand og en stærk Artilleriepark til America. --- I en officiel Taksigelse fra det eng. Admiralitet til Underoffic. og Matroserne paa den Kgl. Flaade for deres Anstrængelse ved at bidrage til Europas Befrielse, loves, da Krigen med America endnu ikke tillader at sætte Flaaden ganske paa Fredsfod, kun at beholde dem i Tjeneste, der have tjent den korteste Tid. 15 Linieskibe aftakles strax, og sendes til Catham. Den eng. Hofstidende har erklæret alle ital. Havne tilgjængelige for eng. Skibe. Til fr. Havne kunne endnu ingen Skibe udklarere, men det er Kjøbmændene tilladt, at angive Varerne paa Toldkamret, da Udklareringen vil blive tilladt om faa Dage. --- Da Ludvig XVIII holdt sit Indtog i Paris havde Schweizersoldater besat Vagterne i Thuillerierne. Sex Regimenter af den gamle Garde skulle i Fremtiden udgjøre den Kgl. Garde. Prindsen af Condé er udnævnt til det Kgl. Huses Stormester. Blandt de Personer, der skulle udgjøre dette Huus ere følgende mærkelige: Storalmosenier: Talleyrand Perigord, Erkebisp af Rheims; første Kherrer: Hert. de Duras, de Villequier, de Richelieu og de Fleury; Capitainer ved Garden: Hert. d'Havre, Prinds de Foix, Hert. af Grammont og Luxembourg (altsaa ikke, som det hedte Berthier og Marmont). Garderobens Stormester: Grev de Blacas; Garderobemester: Marquis d'Avary; Stormarschal de Logis: Marquis de la Suze; Storceremoniemester: Marquis Dreux de Brézé. --- Fyrsten af Schwarzenberg skal, som det hedder, have et eget Fyrstendømme i Tydskland. Ødelæggelserne i Hamborg overgaae al Beskrivelse, og den af de Franske anrettede Skade er uberegnelig.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kiøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 43.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 28 Maji 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

En upartisk Sammenligning imellem Buonaparte og Cromwell viser os, at den første har næsten intet forud for den sidste, ja, at Protectoren endog kan sættes over Keiseren, naar man betænker, at han i det mindste døde udvortes lykkelig og efter at have endt den frygtelige Rolle, han havde paataget sig at spille. At han ikke lod sig udraabe til Konge af Engelland beviser, at han besad større Klogskab og forstod bedre at styre sin Ærgjerrighed end Buonaparte, thi med hans Hoved og hans Myndighed havde det været ham en meget let Sag. — Buonaparte har lige saalidet som Cromwell udmærket sig ved nogen stor Dyd. Alle hans Hyklere have vidst meget at fortælle om hans Tapperhed, Magt, Viisdom og Aandsstorhed, men aldrig fremførte de noget Træk af virkelig Menneskekjerlighed og Godmodighed: to Egenskaber, der aldeles ikke syntes at ligge i hans Caracteer. Hvad Godt gjorde han mod de Stater, der, tvungne af Omstændighederne, opoffrede Mennesker og Skatte, for at tilfredsstille hans umættelige Ærgjerrighed? Medens han raabte paa, at alle de, der holdt med ham, skulle vorde store og mægtige, lønnede han deres Hengivenhed med Utaknemmelighed, mindede dem ideligen om deres Afmagt og truede med at knuse dem ved den mindste Tvetydighed i deres Adfærd. Saaledes behandlede han sine Bundsforvandte den ene efter den anden, og brugte dem som Redskaber til sine Hensigters Opnaaelse, indtil, udmarvede og udpiinte, de vendte den sidste Kraft, han levnede dem, mod ham selv.

Archimedes's Ord: skaf mig et Fodbred uden for Jordkloden, og jeg skal rokke den, gjelde ogsaa i den moralske Verden. Man indrømme mig først en eneste falsk Forsætning, og jeg skal bevise tusinde paafølgende Eftersætningers Sandhed. Buonapartes Talsmænd søge altid at gjøre deres Modstandere vaabenløse ved det Ord: Politik. At han trængte med Grenaderer ind i en Raadsforsamling; at han gjorde sig til Dictator; at han indførte den meest grændseløse Despotismus; at han foretog sig saa mange uforsvarlige og oyselige Handlinger, alt det undskyldes med det eneste Ord: Politik! Skal en saadan Undskyldning kunne gjelde for Fornuftens og Retfærdighedens Domstoel, saa maa man af samme Grund ogsaa kunne undskylde alle ældre og nyere Tiders Tyranner. En Nero, til hvis Undskyldning endnu kan lægges den, at han levede over 1800 Aar tidligere end Buonaparte og regjerede over Hedninger, maatte da forekomme os saa reen som en Engel. Men vee den Tidsalder, der vil undskylde Udaad med Politik og umenneskelig Uretfærdighed med Nødvendigheden! Dobbelt vee det Land, der hylder den jesuitiske Grundsætning: Hensigten helliger Midlet!

De Franske syntes langt fra ikke at ahne hvad den første Consul egentlig førte i sit Skjold. Medens han som Overhoved for en Republik skabte et nyt Kongerige, Etrurien, og gav det en Prinds af det Bourbonske Huus til Konge, sagde man of-

fentlig om ham (i Clef du Cabinet Marts) "at han aldrig vilde opfylde det daarlige Haab, eller nære den Attraa: selv at være Konge; ja, at hans Laurbær kun vilde plettes af en Trone." I Skuespilhuset tiljublede Folket ham: "Jeg skaber Souverainer, og gider selv ikke være det." — Imidlertid sagde den vise Grey, der ikke lod sig blænde af saadanne tomme Ord, allerede d. 22 April 1801 i Underhuset: "at hvor store end Buonapartes Talenter maatte være, maatte man dog, for at beundre ham, oppebie det Øieblik, han havde vundet den største af sine Seire: Seiren over sin Herskesyge."

Buonaparte havde nu gjenvundet Freden, men dette var ham ikke nok. Carl den Stores Billede svævede ham for Øinene, og i at ligne ham manglede der endnu saare meget. Han begyndte midt i Freden med at udvide Republikens Grændser, og Senatspræsidenten Barthelemy kaldte dette hans ny Løbebane. Mærkeligt er det, at et af de første Lande, han forenede med Republiken, var Øen Elba, som den, ved sin Beliggenhed nær ved den italienske Kyst, ikke var uvigtig. Han begyndte saaledes med en liden ubetydelig Øe og endte med et Kongerige af første Rang — Spanien. Klogskab bød ham at begynde med de smaa, for siden at kunne bruge dem desto bedre mod de store. Ogsaa Piemont indlemmedes i Frankrig, fordi "Kongen af Sardinien havde afstaaet sin Trone til sin Broder, Victor Emanuel, en foregiven erklæret Fiende af de Franske", og Republiken vandt derved 650 ☐ Mile Land og $2\frac{1}{2}$ Mill. Indbyggere, ikke at tale om, at den piemontesiske Silke i Fremtiden ei maatte udsendes til andre Lande end Frankrig. I Piemont var Gjæringen stor og Hadet mod de Franske ubegrændset; men det maatte alligevel bukke under for Overmagten. Parma maatte friste samme Skjebne, og ved dets Indlemmelse tilligemed Piacenza og Guastalla i den franske Republik vandt denne 90 ☐ Mile og 300,000 Indbyggere. Men alt dette skeete under Republicanismens Maske, og i en Proclamation, som den commanderende General lod udgaae, sagde han: "Toskanere! I see i Franskmændene et Folk af Venner, der ligesaavel vide at ære den monarkiske Regjerings Grundsætninger hos fremmede Folk, som det hjemme er de republicanske fast hengiven." — Hvorledes det gik det forhen saa lykkelige og fri Schweiz, da Buonaparte "mæg-

lede i dets Tvistigheder, med den Kraft, som egnede den store Nation, i hvis Navn han talde", er noksom bekjendt, og staaer med blodige Bogstaver skrevet i det nittende Aarhundredes Krønike. At anfalde smaa værgeløse Stater; at rive dem til sig ved at opvække Uroligheder, stifte Partier, og paatvinge dem nye Regjeringsformer, som Buonaparte fandt bequemmest til at naae sine Hensigter, det var en let Sag, for det den Gang allerede mægtige Frankrig, men undskyldes kan det næsten endnu mindre end det voldsomme Anfald paa Spanien adskillige Aar derefter, da Masken var kastet og Verdensbetvingerens Plan laae aaben for Alles Øine. At Frankrig i en Tid af sex Uger kunde paa saadan en Maade bemægtige sig to souveraine Stater, der forøgede dets Grændser med 600 ☐ Mile, uden at nogen modsatte sig denne Vold, vidner tilfulde om den Slappelse, hvori 15 blodige Aar havde bragt Europa. Man forudsaae upaatvivlelig, hvortil alt dette engang vilde og maatte lede, men den gjensidige Interesse i Europa var endnu alt for deelt, og Dianatemplet maatte staae i Lue, førend man med forenede Kræfter vovede at rive Herostrat Mordbrænderfaklen ud af Haanden. Paris blev nu det Dommersæde, hvor de tydske Staters Skjebne afgjordes, og hvor Gesandter fra alle tydske Rigsstænder strømmede samme for at høre deres endelige Dom.

Engelland allene synes i dette politiske Jordskjelv at være bleven sig selv tro, og være aarvaagen mod den truende Kjæmpe. Det maatte have været meget kortsynet, om det ikke havde indseet, at Buonaparte higede efter et langt større Maal, end det, han ved Freden havde naaet. At man midt under den engelske Gesandt Lord Withworths Nærværelse gjorde Tilberedelser til en Landgang paa Engelland, opvakte kun svage Forhaabninger om den med Frankrig sluttede Fred, og at Buonaparte behandlede denne Gesandt med saa stor Ligegyldighed, at han ved sin Tilbagekomst fra en Kystreise endog lod ham bie tre Uger paa en Audience, kunde ikke andet end forbittre den engelske Regjering. Begunstiget af mange lykkelige Omstændigheder havde den første Consul tilvungen sig en uventet Fred, der var ydmygende for Engelland, men han lod det alt for meget føle sin Vælde, og tænkde sig hiint mægtige Rige dybere sjunken end det virkelig var. Han regnede for meget paa den

i Irland herskende Urolighedsaand, som hans Hyklere uden Tvivl havde skildret ham med overdrevne Farver, og hans fyrige, af Lykken beruusede Indbildningskraft fik ham til at troe, at det var ligesaa let at gaae med en Flaade til Engelland som med en Armee til Moscou. Men han bedrog sig. Ved Havet adskilt fra det øvrige Europa levede paa den truede Øe endnu et Folk, hos hvilket den skjønne Blomst, Borgerfrihed og Almeenaand, stod i sin herligste Flor, medens den var visnet i saa mange andre Stater, og som var for stolt, tappert og frit til at kysse fremmede Lænker. En ny Krig begyndte, ikke med Sværdet, men med Munden og Pennen. I Parlamentet og i de offentlige engelske Blade talde man lydeligen mod Buonaparte. Dette saarede hans Stolthed og Forfængelighed alt for mærkeligt. Istedet for at betænke, at Storbritannien paa den Tid var det eneste Land, der nød Trykfrihed, at denne Frihed udgjør en væsentlig Deel af den engelske Constitution, og at man i Engelland ikke, som i Frankrig, kunde berøve Folket denne første Dæmning mod Despotismus, dette faste Baand imellem Regjeringen og Folket, forlangte han Undersøgelser og lovlige Forfølgelser mod dem, der havde skrevet imod ham i Engelland, og indbildte sig endog, at det skulde forbydes Parlamentet at tillade sig anstødelige Taler imod ham. Han beklagede sig endog personligen over saadanne Fornærmelser hos Lord Withworth. De franske officielle Blade skaanede imidlertid heller ikke, trods den engelske Gesandts Nærværelse, den engelske Nation og Regjering. De vare opfyldte med de groveste og bittreste Udfald, som fandt et Eccho i alle de andre Blade og Tidender. I Paris fik man ingen anden engelsk Avis at læse end the Argus, som udgaves efter den franske Regjerings Foranstaltning, og alle franske Blade, selv de officielle, oversatte de i denne Tidende indførte høist fornærmelige Artikler mod den engelske Regjering. Kun et eneste engelsk Blad, the Weekly-Messenger, der af gode Grunde hyklede for den franske Regjering, tillod man at komme til Paris. Dette skete medens man havde Fred med Engelland og i Paasyn af den engelske Gesandt. De franske officielle Blade begyndte nu at give sig Mine af, at ville fortælle deres Læsere hvad de fripostige Deboere tillode sig i deres Taler og Skrifter mod den store Consul, men dette skete saa radbrækket og van-

skabt, at de bedste og stærkeste Træk ganske udslettedes. Fra den Tid af blev det Skik i Frankrig, at fordreie, forkorte og forhulle alle engelske Efterretninger, og, efter Continentalsystemets Indførelse, havde de franske Bladskrivere udelukkende Privilegium paa, at fortælle offentlige Løgne efter engelske Blade, og de kunde saa meget dristigere opvarte deres Læsere dermed, som det var saa yderst vanskeligt at faae de engelske Tidender selv. — Ogsaa i Henseende til de slemme Efterretninger fra Domingo var man yderst hemmelighedsfuld; thi man befrygtede, at det skulde komme Folket for Øre, at denne vigtige Øe tabtes, fordi Buonaparte havde betroet sin ligesaa uduelige som pengegridske Svoger, Leclerc, en Commando, han aldeles ikke var voxen. Folket søgte man imidlertid at adsprede ved Udstillinger og Forevisninger af den ny Orden, der skulde træde i Hellig-Aands Ordenens Sted. Ogsaa pønsede man paa en Æreslegions Oprettelse.

Den ved Hoffet herskende Stivhed blev med hver Dag utaaleligere, og især maatte den engelske Gesandt ved mangen en Opfordring og Anmodning finde sig høilig krænket. Da man anlagte Hofsorg i Anledning af Leclercs Død, blev det ogsaa paalagt denne Gesandt at indfinde sig ved Condolence Audiencen i dyb Sorg. Ved alle saadanne Consularaudiencer maatte han tillige med alle de andre Gesandter bie hele Timer i Forgemakket. — I sine Udladelser mod den engelske Gesandt skaanede Buonaparte langt fra ikke Engelland. Saaledes sagde han i en Samtale med Lord Withworth, at Ægypten tidlig eller sildig dog engang vilde komme under Frankrig, det være nu ved Portens Fald eller ved en Overenskomst med den. Naar man veed hvad en saadan Trudsel havde at betyde i den første Consuls Mund, kunde man neppe fortænke Engelland i, at det var ængstelig opmærksomt paa hans Skridt. — Blandt saa meget andet, der maatte forbittre Engellænderne, var ogsaa Oberst Sebastinis saare mistænkelige Sendelse til Tripolis, Ægypten, Syrien og de joniske Øer, (16 Sept. 1802), hvis Reisebemærkninger Moniteuren meddeelte. Imidlertid kunde denne Sendelse have blevet meget lærerig og vigtig for Europas Regenter, dersom de havde lagt Mærke til hvad en rigtig nok raa Barbar, men ikke destomindre stor Menneskekjender, den Gang anførte til Forsvar for sin Politik. Da Dgezar Pascha gav Oberst Se-

bastini en Audience, fortalde han ham en Fabel, for at retfærdiggjøre de Grunde, hvorfor han 1799 viste Buonaparte Modstand. "En sort Slave," sagde han: "der paa en lang Reise havde udstaaet alle Slags Mangel, kommer paa en liden Mark, hvor der voxer Sukkerrør; han dvæler der, nyder den kostelige Saft, og fatter den Beslutning, at sætte sig ned paa Marken. Snart derefter kommer en Reisende forbi; denne raaber venlig: Salamalek (Fred være med eder)! Gaa Du Fanden i Vold! svarer den sorte Slave. En anden Reisende træder hen til ham, og spørger ham: hvorfor han saa hæsligen besvarede Hilsenen. Det havde jeg mine Grunde for, svarede han: havde jeg besvaret Hilsenen venligen, saa var dette Menneske kommet mig nærmere paa Livet, havde sat sig ved min Side, deelt min Føde, fundet den god, og omsider fortrængt mig gandske derfra." — Den med Europæernes Politik gandske ubekjendte Barbar, hos hvem man fandt Ministere uden Næse og Øre, med eet Øie, indsaae bedre end mangen europæisk Statsmand, hvortil Buonapartes Venskab kunde lede. Havde mangen Stat i Europa strax besvaret hans Salamalek, ligesom hiin sorte Slave, med et djærvt: "Gaa Fanden i Vold!"; havde man, som Dgezar Pascha, fra Begyndelsen af frabedet sig hans Venskab, da havde det neppe været ham mueligt, at bringe sin Magt til en Hoide, der omsider blev saa ødelæggende for Europa. Men man lod sig uophørlig blænde af hans søde Løvter, og betænkde ikke, at hans Venskab var farligere end hans Fiendskab; at alt tjente ham til Middel og Redskab, og at de Stater, der havde viist ham de største Tjenester, vare de, han mindst gjorde sig nogen Betænkning af at opoffre.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Placat for Kongeriget Danmark.

Hans Kongelige Majestæts til Danmark &c. &c. Præsident, Deputerede og Tilforordnede i Rentekammer-Collegio kundgjøre herved til alle Vedkommendes Efterretning: at de ved Rentekammer-Placat af 27de Martii 1813 bekjendtgjorte Bestemmelser, i Henseende til den ved Forordningen af 8de Februarii 1810 i Kongeriget Danmark for 8 Aar paabudne Indkomstskat, har det allernaadigst behaget Hans Kongelige Majestæt ved allerhøiest Resolution af 6te i denne Maaned nærmere at fastsætte derhen:

1) at de Angivelser, som Yderne skulle gjøre for indeværende Aar af de Indtægter, de have havt i afvigte Aar, og for hvert af de følgende for Skattens Svarelse tilbageværende Aar af de Indtægter, de i hvert foregaaende Aar have havt, skulle lyde paa Rigsbankpenge Navneværdie, og Indkomstskatten derefter i Rigsbankpenge Navneværdie beregnes med de anordnede 4 og paa Bornholm 2 Procent af Beløbet, efterat i dette ere fradragne de, som frie for Indkomstskats Svarelse, bevilgede Summer;

2) at disse Summer maae, i Stedet for hvad ved bemeldte Forordning af 8de Februarii 1810 er fastsat, for Indtægterne i afvigte Aar, som til Skatten for indeværende Aar angives, være bestemte: a) for enhver, der lever paa Landet eller i saadanne Steder, hvor ingen directe Afgivt af Consumtionsvarer oppebæres, til de første 100 Rigsbankdaler Navneværdie af den rene Indkomst; b) for enhver, som boer i Kjøbstæd, hvor Afgivt af Consumtionsvarer svares, til de første 200 Rigsbankdaler Navneværdie af den rene Indkomst; c) for samtlige af Hans Kongelige Majestæt beskikkede Embedsmænd i det Hele til de første 600 Rigsbankdaler Navneværdie af den aarlige Gage eller Løn, som i rede Penge udbetales dem; og d) for entledigede Embedsmænd i det Hele til de første 400 Rigsbankdaler Navneværdie af den Pension eller de Vartpenge, som dem allernaadigst ere tillagte, og for Enker efter Embedsmænd til de første 400 Rigsbankdaler Navneværdie af den Enkepension, de nyde; samt

3) at de afgivtsfrie Summer skulle aarligen for hvert af de følgende Aar, med Hensyn til den da gjeldende Sølvværdie-Cours, vorde bestemte og derefter af Rentekammeret ved Placat bekjendtgjorte.

Rentekammeret, den 7de Maji 1814.

Placat. — Hans Kongelige Majestæts til Danmark &c. &c. Præsident, Deputerede og Tilforordnede i Rentekammer-Collegio bekjendtgjøre herved til alle Vedkommendes Efterretning: at Hans Kongelige Majestæt har under 23de i denne Maaned allernaadigst resolveret, at til nu for Tiden at

tilveiebringe forskudsviis Betaling til Vedkommende for endeel militaire Fornødenheder af Heste, Vogne, Hornqvæg, Smør, Ost, Gryn, Tobak, Brændeviin, med mere, som i indeværende Aar ere, i Anledning af Conjuncturerne, reqvirerede fra Nørre-Jylland, skal, til denne Byrdes ligeligere Fordeling, af alt, saavel privilegeret, som uprivilegeret, Ager og Engs, samt Skov- og Mølleskylds Hartkorn i Kongeriget Danmark, Bornholms Land undtaget, strax efter denne Placats Bekjendtgjørelse erlægges 2 Rigsbankdaler Navneværdie pr. Tønde Ager og Eng og 1 Rigsbankdaler Navneværdie pr. Tønde Skov- og Mølleskyld.

Rentekammeret, den 24de Maji 1814.

———

Den 25de d. M. om Eftermiddagen Kl. $7\frac{1}{2}$ aflagde Hr. Gely-Latour en Prøve med at gaae ind i en gloende Ovn paa Exercerpladsen, hvortil han havde indbudet det Kongelige Danske Videnskabers Selskab i Kjøbenhavn, af hvis Medlemmer følgende indfandt sig: Admiral Winterfeldt, Prof. Kall, Overhofmarskal Hauch, Etatsraad Thorkelin, Prof. Herholdt, Prof. Wad, Geheime-Conferentsraad O. Malling, Conferentsraad Schlegel, Prof. Mynster, Prof. Ørsted, Prof. R. og J. Müller, foruden endeel andre Videnskabsmænd. Overhofmarschallen lod sit Thermometer, under to af de Tilstedeværendes Opsigt, holdes i Ovnen. Den steg til 130 Grader, og var ved nærmere Eftersyn sprunget og det derpaa værende Papir svedet. En anden af de Tilstedeværende holdt sit Thermometer i Ovnen, og den steg til 145 Grader, som er langt over kogende Vands Varme. Hr. Gely-Latour gik derpaa ind i Ovnen; adskillige af de Tilstedeværende fulgte efter ham, men kunde ikke udholde at blive der i 1 Minut. Hr. Gely Latour havde taget en Flaske med Viin og noget Mad ind med sig i Ovnen, og fortærede sit Maaltid ganske muntert, i det han forsikkrede Tilskuerne, at han befinder sig meget vel og kunde blive der en heel Dag. Imidlertid tørrede han dog ideligen Sveden af sig, og da han, efter en lille Halvtimes Forløb, kom ud af Ovnen, slog hans Puls 160 af de smaa Slag. Han udførte saaledes sit Experiment til alle Sagkyndiges Fornøielse. At han besidder et hidtil ubekjendt Middel til at modstaae Ildens og Hedens Virkning, er uden for al Tvivl, og hans Konst fortjener den høieste Grad af Opmærksomhed og Beundring.

Af Napoleons Levnet, ved J. K. Høst, er andet Binds første Afdeling udkommen. Denne, især i nærværende Dieblik, almeeninteressante Levnetsbeskrivelse, indeholder de i Napoleons Historie saa særdeles mærkværdige Aar 1805—6. Uagtet Tingenes Stilling saa betydelig har forandret sig siden 1ste Bind udkom, er Forf. dog bleven sin Plan tro, og kun i de sidste Ark sporer man, at den hidtil Frygtelige ikke er mere frygtelig. — Skriftet faaes hos Forlæggeren, Boghandler Steen.

I Anledning af Hr. Dr. og Prof. Vedel Simonsens Udsigt over Nationalhistoriens ældste og mærkeligste Perioder, angaaende nogle Steder i Lolland, læses endvidere i Mariboe Avis (see Skilderiet No. 39.): "Meget af det de catholske Geistlige ikke bortførte eller skjulte, opbrændte de derimod af Had eller Hevn paa Stedet selv. Saaledes stod der endnu til Th. Br. Bircherods Tid skrevet paa en Pille i Nakskov Kirke, at en derværende Munk i det han drog ud af Landet og intet andet Middel vidste at hævne sig med, end at opbrænde alle de Membraner, og Documenter, som til den Tid vare i hans Værge. — Dog ikke allene den catholske Geistlighed, indvortes Tvedragt og Borgerkrig har bidraget til vore Litteraturskattes aldrig noksom beklagede Forliis eller Formindskning. — Da Lübeckerne 1510 gjorde Landgang paa Møen, bortførte de derfra Byen Stegeø Archiv. Ved den svenske Invasion 1658-60 blev Raadstue Archivet i Nakskov bortført eller lagt øde. Præsten i Thorebye paa Lolland, Mag. Augustin Poulsens prægtige Bibliothek, som bestod af Bøger og Haandskrivter i forskjellige Sprog, hvilke han paa sine vidtløftige Reiser i Europa, Asien og Africa havde samlet, blev ogsaa, tilligemed de af ham selv forfattede Skrifter borttagne af de Svenske. Saaledes er ogsaa ved en utilgivelig Skjødesløshed og Ligegyldighed, Fuglse Kirkebibliothek blevet ødelagt. Himlen bevare Udgiverens 17 Aars Plejebarn, Provindsialbogsamlingen her i Mariboe fra slig en sørgelig Skjæbne!"

———

Kjøbenhavns Børs d. 27 Maji. Cours. Altona a vista 500, London 2 M. $16\frac{1}{2}$ Rbdlr., Amsterdam 2 M. $454\frac{1}{2}$, Spec. 525. — Specier solgtes til $31\frac{2}{3}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet $63\frac{1}{2}$ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

H. K. H. Prinds Carl Johan, har udstedt følgende Proclamation: Kronprindsen af Sverrig til sine Vaabenbrødre: Soldater! En Erobrer, ligesaa frygtelig i sine Planer som ved sine Midler, truede at rive Europa til sig, og bragte Tydskland til at sukke under Vægten af hans Vælde. Sverria fattede den ædle Beslutning, at medvirke til Tydsklands Folkeslags Befrielse, men forend det kunde sende sine Forsvarere paa fremmed Bund, maatte det sikkre sig mod et Grændseland, der stod under den almindelige Fiendes Indflydelse. Ved at forhindre et nordisk Forbunds Dannelse har eders Konge sparet Fædrenelandet den Ulykke, at blive en Provinds af et andet Rige, men han kunde ikke sikkre ders Frihed, uden at give det svenske Folk Nordmændene til Venner. Høitidelige Tractater bleve sluttede; de vare Sverrig Borgen for Norges Forening, og Kongen af Danmark har, ved at afstaae sine Rettigheder til dette Land, ved Freden i Kiel, givet disse Tractater en hellig og uforkrænkelig Caracteer. — Soldater! Inden disse Tractater ere fuldbyrdede, gives ingen Ro for os! ingen Ro for vore Familier! ingen Lykke for Norden! — Soldater! Tydskland er frit, og I have bidraget til dets Befrielse. En Prinds, som Nordmændenes Bedste var betroet til, vil opoffre deres Lykke, i det han, mod Nationens Villie, vægrer sig ved at fuldbyrde en Tractat, der foruden de andre Fordele, der bleve Danmark tilstaaede, har givet dette Hertugdømmene Slesvig og Holsteen tilbage, som denne Prinds engang maa ønske at beherske. Naar han vedbliver ikke at ville høre Pligtens og Fornuftens Stemme; naar vi ere satte i den sørgelige Nødvendighed, at gjøre Tractaternes Indhold og Sverrigs Rettigheder ved Vaabnenes Magt gjeldende, saa erindrer Eder, Soldater, at det ikke er den norske Nation, vi bekrige, at det kun er Forlederne, som skulle straffes, og de Mennesker, der vedblive at herske over dem, som vi have at bekjæmpe. Skaaner forblindede Brødre, der ved at komme tilbage fra deres Vildfarelse, ville indsee, at den svenske Regjering, i det den ønskede begge Landes Forening, ikke havde nogen anden Hensigt, end at sikkre Nordens Rolighed, og gjøre Norge frit og uafhængigt. — Soldater! Gjennemtrængt af samme Tillid, med hvilken jeg harført Eder til de Kyster, vi ere i Begreb med at forlade, vil jeg lede Eder til at opfylde den hæderfulde Pligt, hvortil Fædrenelandets Tarv kalder Eder. I ville opfylde den, fordi I ere Svenske! Gud vil velsigne vor Sag, fordi den er retfærdig! — Givet i mit Hovedqvarteer i Lübeck den 21 Maji 1814. Carl Johan.

Menneskevennen Wilberforce har den 3 Maji i Underhuset foreslaaet, at anholde hos Prinderegenten i en Adresse, at benytte sig af de nærværende Omstændigheder til Slavehandelens almindelige Afskaffelse. I den Tale, han ved denne Leilighed holdt, sagde han: at saalænge Buonaparte havde Magten kunde Nationerne ikke forene sig om at afskaffe denne Handel. Hvad Buonaparte angaaer, da holder han ham, formedelst hans Grundsætninger, for en endnu langt større Fiende af Menneskeheden end formedelst hans Erobringer; man kan i Henseende til hans aabenbare Forhaanelse af alle existerende Grundsætninger i Religion og Moral regne ham blandt den menneskelige Lyksaligheds bestemteste Fiender. Han vilde aldrig have samtykket i Slavehandelens Afskaffelse ꝛc.

Prindsregenten af Engelland har sendt Feldtmarschal Blücher nogle smukke Heste til Foræring, og Staden Paris forærer Fyrsten af Schwarzenberg en Æreskaarde.

I London gjøres kostbare Forberedelser til de allierede Magters Modtagelse.

Den Rigscatechismus, der under Buonapartes Regjering var indført og brugtes i Religionen til Despotismens Grundfæstelse, er afskaffet. I Parises Diocese bruges allerede den gamle Catechismus.

Blandt Ludvig XVIII nye Ministere nævnes Talleyrand, General Desolles, Abbed Montesqiou, Bar. Louis og Hr. Monteciel.

En Skrivelse fra Marseille af 30 April fortæller, at de franske og engelske Fregatter, der skulde bringe Buonaparte til Øen Elba, ere vendte tilbage til Toulon, og skulde have udsagt følgende, (som imidlertid trænger til Bekræftelse). Da de naaede Høiden af Tropez, bleve de af de derværende engelske Linieskibe opfordrede til at udlevere Buonaparte, hvortil de omsider, efter nogen Vægring, saae sig nødsagede. Man formodede, at hine Linieskibe havde faaet Befaling, at bringe ham til

Botany Bay. Men man forsikkrer, at han, i det han havde betraadt eet af hine Linieskibe, snublede over et Toug og faldt i Søen, uden at det var mueligt at redde ham. — I Paris var der ankomne Deputerede fra Elba, for at bede om, at anvise Buonaparte et andet Opholdssted end paa deres Øe. — De Commissairer fra de allierede Magter, der have ledsaget Buonaparte igjennem Frankrig, ere komne tilbage til Paris. Alt hvad man har sagt om hans Ængstelighed og Forklædning paa hans Reise stadfæster sig fuldkommen. Saasnart Folket stimlede sammen, blev han bleg, begyndte at græde og var bange for at blive ombragt; men naar han igjen troede sig uden for al Fare, var han særdeles modig, og talte meget, men uden Sammenhæng. Hans Hoved syntes Dag for Dag at blive mere forvirret. Uophørlig yttrede han det Ønske, at gaae til Engelland, og forlod derimod Frankrig med største Taalmodighed. Mindre Tro fortjener det Rygte, at han paa sin Reise skal have sagt til Marsch. Augereau: I Europa er for mig intet mere at gjøre; men Asien venter sin Mand. Ligesaa lidet kan man indestaae for den Efterretning: at den engelske Fregat, Buonaparte var gaaet ombord paa, er seilet til Gibralter. Men saa meget er vist, at den af Hr. Montcabrier commanderede Corvette, paa hvilket det blev Buonaparte tilladt at gjøre Lysttouter omkring Øen Elba, har faaet Contraordre.

Keiser Franz har tilladt Fyrst Schwarzenberg, til Belønning for hans udviste Tjenester at føre paa det første Feldt af sit Vaaben det østerr. Vaabenskjold med et opretstaaende Sværd, og lovet at forære ham et Herskab i Ungern, der skal gaae over til hans mandlige Arvinger i lige Linie. — D. 11 d. M. tog Keiseren Domkirken i Paris og dens Skat i Øjesyn. Skatmesteren viste ham blandt andet Carl den Stores Krone, som fordum fandtes i Skatten i St. Denis, og yttrede den Formodning at det var den samme, der fordum gjemtes i Domkirken i Aachen. Keiseren svarede: "denne Tvivl kan jeg hæve. Den Krone af Carl den Store, som fandtes i Aachen, har en derværende Canonicus sendt mig til Wien, og er nu i mit Værge."

Imellem de østerrigske Grenaderer og de Kgl. franske Soldater opstod nyelig Uenighed i Anledning af den grønne Qvist, som de Østerr. Soldater bære paa deres Huer. Fyrst Schwarzenberg har ladet den fr. Armee tilkjendegive, at dette fra umindelige Tider blot er et af det østerr. Milit. Reglement foreskrevet Feldttegn, som Soldaterne bære i Freds- og Krigstider.

I den lille Bye Kenzig i Schweiz havde nylig Postmesterens Hest slaaet Benet over paa en hos ham indqvarteret Cosakofficiers Hest, og da Postmesteren vægrede sig ved at betale ham Hesten, satte Officeren Ild paa hans Huus om Natten, og 80 Huse lagdes derved i Aske. Mordbrænderen er arresteret, og Sagen indberettet til Keiser Alexander.

(Slutningen af det i No. 41 afbrudte Stykke af Chateau-Briands Pjece.) "Mennesketabet var imidlertid ikke den største Ulykke, Conskriptionerne medførte; den maatte ogsaa kaste os og hele Europa tilbage i det dybeste Barbari. Haandværker, Kunster og Videnskaber bleve ved den paa uforsvarligste Maade tilintetgjorte; thi et ungt Menneske, som veed han er bestemt til Døden i sit 18de Aar, opoffrer sig neppe til at lære en Videnskab. Nabofolkene maatte for deres Forsvar gribe til samme Midler, og, ligesom vi, frasige sig Civilisationens Fordele, og alle Folkeslags, der ligesom i Gothernes og Vandalernes Tider laae i bestandigt Haandgemæng med hverandre, stode virkelig Fare for, at see hine Tiders Elendighed igjen at fornyes. Med det almene Selskabs Baand sønderrev Conskriptionen ogsaa de enkelte Slægters, fra Vuggen af vandte til at betragte sig som Dødens Offre, adløde Sønnerne ei mere deres Fædre; de bleve dovne, vilde og udsvævende i Forventning af det Øieblik, da de skulde drage ud i Verden paa Mord og Plyndring. Hvor kunde da Religions og Morals Grundsætning slaae Rødder i deres Hjerter? Fædre og Mødre i de lavere Folkeclasser ydede ei heller deres Børn den vanlige Omhue og Kjerlighed, de belavede sig tidlig paa at tabe dem; de vare ei mere deres Rigdom og Støtte, men meget mere en Sorgens Gjenstand og en Byrde. Deraf hiin Følelsens Forhærdelse, som fører den lige Vei til Egoisme, til Ligegyldighed mod Godt og Ondt, og mod selve Fædrelandet, som qvæler Samvittighed og Anger, og gjør et Folk modent til Trældom, idet den betager dem Afskyen for Lasten, og Beundringen for Dyden."

Posteefterretninger. (Efter Lübecker Av.)

Efter den svenske Regjerings Begjering er i Lübecker Avis bekjendtgjort følgende: Det brittiske Ministerium har d. 29 April tilkjendegivet den i London residerende Gesandt, at Prinsregenten har anseet det for hensigtsmæssigt, at tilstille Admiralitetets Lords Commissairer den Befaling, at foranstalte en noie og streng Blocade af de norske Havne, og at enhver af Folkeretten billiget Forholdsregel skal gribes og udføres mod alle de Skibe, der efter denne Bekjendtgjørelse maatte vove at krænke denne Blocade. --- Fra Aarau i Schweitz skrives: der tales nu meget om nye Landefordelinger og der er mange Afskrifter i Omløb, hvoraf følgende er det Væsentlige: Marie Louise bliver Hertuginde af Parma og Piacenza; Mailand faaer en østerrigsk Prinds som Erkehertug; Vicekongen af Italien bliver Storhertug af Würzburg, Fulda og Aschaffenburg og Kgl. Bayersk Agnat; Toscana faaer sin forrige Herre, Erkehertug af Würzburg; Modena faaer Erkehertug Ferdinand; Baden afstaaer Pfalz, Overland, Nellenburg, Constanz, Breisgau indtil Dreisdam, og faaer i sammes Sted hele Elsaß indtil de Vogesiske Bjerge (Sundgau undtagen) indtil Speier og Geroldsheim. Würtemberg faaer de ovenanførte af Baden afstaaede Lande, Fürstenberg og Sundgau; men afstaaer derimod Mergentheim; Darmstadt faaer det, paa venstre og hoire af Rhin; Baiern faaer Mergentheim, hele Nederpfalz, Starkenburg og Lindenfels, og afstaaer Tyrol til Østerrige. Østerrige faaer i Italien Mailand, Mantua, Venedig og Dalmatien; Rusland faaer hele Polen og Danzig. Preussen faaer alle sine forrige Lande, Jülich og Berg, og den Ret, at secularisere sine geistlige Lande; den samme Ret faaer Sachsen. Hvad der er tilovers paa den venstre Rhinbredde faaer Hessencassel, Hert. af Nassau, og dernæst Leiningen. Frankrig faaer de østerrigske Nederlande indtil Brügge; den øvrige Deel tilfalder Holland. Fæstningerne Mainz og Strasborg sloifes. I Frankfurt am Mayn forhandles og fastsættes den tydske Constitution. Kongen af Neapel, hedder det, afstaaer dette Rige til Kongen af Sicilien, og faaer derimod Sardinien. Sardinien faaer i dets Sted sit Savoyen, Piemont, og Montferat, og til Erstatning Genua, og, Mantua fraregnet, det østerrigske Lombardie, under Titel af Konge af Italien. Den hidtilværende Vicekonge faaer, efter andre Efterretninger, for sig og sine Arvinger en Deel af det forrige Venetianske med Titel af Hertugdømme. Efter Forlydende skulle ogsaa de hannoverske Lande faae en betydelig Tilvext af Fladeindhold, hvorved de tillige bedre rundes. Man nærner allerede adskillige Bestanddele af denne Forstørrelse, hvorved Hannovers Indkomster erholde en meget betydelig Forøgelse. --- Kongen af Neapels Armee har, efter Gr. Bellegardes Opfordring, trukket sig tilbage til det Neapolitanske, og man venter Kongen snart tilbage i hans Hovedstad. --- Corsica har forlangt af Lord Bentink at indlemmes i Engelland. --- Da adskillige af de Allieredes Commandanter og Intendanter, endog efter Overenskomsten af 23de April, imod deres Foresattes Hensigter, have tilladt sig at hæve Contributioner, udskrive Requisitioner rc., saa har Kong Ludvig under 5 d. M. ladet udgaae en Anordning, som sætter Skranker for disse Misbrug. --- 71 Kister med diplomatiske Aktstykker fra Holland, der have været hensatte i Ministeriet for de udenlandske Anliggender i Paris, skulle, efter Kgl. Befaling, gives den hollandske Regjering tilbage. Ligeledes skulle de Konstskatte, Kostbarheder og den øvrige Eiendom, der tilhøre tl at de første spanske Familier, og som Napoleon d. 12 Nov. 1808 har belagt med Beslag, tilbagegives. --- Ved et af Gr. af Artois udstedt Decret af 21 f. M. er den franske Somagt indskrænket til 13 Linieskibe, 21 Fregatter, 27 Corvetter og Brigger, 15 Aviso- og Postskibe, 15 Floitesk. og Gabarrer, og 60 Transportskibe. Kun 2 Admiraler skulle være ansatte derved, den ene i Brest og den anden i Toulon. --- Prinds Eugen er d. 9 ankommen til Paris. --- Moniteuren leverer en Mængde Lykønskningsadresser fra enkelte Departementer og Stæder til Kongen, og dennes Svar. --- En af de første Følger af den sidste fr. Regjeringsforandring var: at de i Castellet Iff i Marseille arresterede Statsfanger; Maj. Russillon, Ridder af Fortjenesteordenen, Karl d'Hozier og Rochelle, der for en Deel Aar siden vare indviklede i Moreaus Sag, ere blevne satte i Frihed af Folket. --- For Staden Bordeaux var Napoleons Afsættelse en stor Lykke. Den var kun besat af 2500 Engellændere, og 6000 Franske fra Lyon var i Anmarsch imod dem, med Tilladelse at plyndre Staden i 3 Dage. --- Efter adskillige Courerers og Reisendes Beretning er det endnu bestandig ikke ganske roligt i Frankrig, og Mange kom Tingenes fuldkomne Forandring for rask til at de strax kunde finde sig i den ny Orden. Publicums Stemning i Paris er ligeledes meget forskjellig. En stor Deel er opbragt mod Senatet fordi det i Constitutionsacten har erklæret sine Medlemmers Værdighed for arvelig. Nogle ville derfor have en forandret Constitution; andre gaae i deres Enthusiasmus for det Bourbonske Huus saavidt, at de ville aldeles ingen Constitution, men paastaae Kongen sat paa Tronen uden al Indskrænkning. Om Natten forsamlede en talrig Folkehob sig, som raabte: "ned med Senatet!" Man troer derfor at Hovedstaden med det første vil blive stærkere besat med Tropper. Iøvrigt ere de Store, i Militair- som i Civilstanden, af ligesaa forskjellige Meninger som Folket. --- Allerede d. 9 Mai afreiste fra Paris en Postinspecteur, for at besørge Heste til Keiseren af Rusland og Kongen af Preussens Reise til London. --- I Nottinghamshire ere nye Uroligheder udbrudte. Nordamerica vil med Eftertryk fortsætte Krigen mod Engelland. Regjeringen har desaarsag gjort et Laan af 6 Mill. i Skatkammerbeviser og af 25 Mill. Dollars. Den har forbudet Bomuldstøjers Indførsel fra hele Europa. Ogsaa Spanien sender fra Cadix 12000 Mand, der skulle lande i Mississippi, og frarive Americanerne Louisiana.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 44.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 31 Maji 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Kun Nøden havde tvunget Engelland til at slutte Freden med Frankrig, og med Grund sagde Pitt, "at han ikke havde billiget Freden, fordi han ansaae Betingelserne for de bedste, men fordi, under de daværende Forhold, en Fred paa disse Vilkaar syntes ham fordeelagtigere end Krig". Jo mere altsaa Freden var nødtvungen, desto mere maatte Engelland vaage over, at Frankrigs vundne Magt ikke forøgedes alt for meget. Imidlertid kan end ikke den ivrigste Modstander af Engelland nægte, at Frankrig, endog efter Freden, misbrugte sin Overmagt til at indlemme Parma og Piacenza i Republiken; at tvinge Holland til at tjene til dets Hensigter, lig en erobret Provinds; at raade egenmægtig over Schweiz's Grændser og Forfatning, og krænke Malthas ved Fredsslutningen bestemte Uafhængighed, der ene betryggede Engelland mod Frankrigs Eneherredømme i Middelhavet, i det den ved Maltheser-Ordenstungens Ophævelse i Spanien, Bajern og en Deel af Tydskland, havde tabt al Kraft. Buonaparte derimod kunde ikke andet end finde Freden meget fordeelagtig til at befæste og udvide sin usurperede Magt. Havde det engelske Ministerium agtet mere paa hans Besværinger over de engelske Skribenters Forhaanelser mod hans Personer, havde det, efter en Geheimeconseil-Befaling, uden Domstolenes Kjendelse, forjaget de fornemste Medlemmer af det bourbonske Huus fra Engelland, saa vilde den første Consul høist sandsynligen vist sig mindre stræng mod de brittiske Øer og mindre virksom i at nedværdige dem. Men Hawkesbury gav intet bestemt Svar paa Buonapartes officielle Klage, og de franske Tidender i Engelland vedbleve at skjælde. Imidlertid blev dog Udgiveren af Journalen l'Ambigu, Peltier, som forhen er omtalt, formelig anklaget for Kings Bench. Men hans Sagfører, Mackintosh, forsvarede ham i en mesterlig Tale, hvori han sagde blandt andet: "Nu er, fra Palermo til Hamborg, ikke en eneste Presse mere fri paa det faste Land. I Engelland allene gives endnu en fri Presse, beskyttet ved vore Love, og ved Nationens Mod og Tapperhed. Det er en gyselig, men stolt Tanke, at hiin Frihedens Bygning, som vore Forfædre opførte, staaer endnu urokket, staaer endnu ene midt blandt den civiliserede Verdens Ruiner. Vogter eder derfor, ved utilbørlig Strænghed at undertrykke Lysten til at undersøge udenlandske Forhandlinger". Peltier blev imidlertid dog erklæret for skyldig af de Edsvorne, men Straffens Bestemmelse opsat til næste Møde. Ved de siden gjenudbrudte Fiendtligheder faldt den naturligviis aldeles bort.

Ved Freden havde Frankrig, som vi have seet, vundet meget. Engellands Fordeel bestod derimod kun i Øerne Trinidad og Ceylon, som vare de eneste af alle dets Erobringer, det beholdt. Alt det øvrige skulde gives tilbage. At dets Sømagt, som en Følge af dets Seire til Søes, var voxen fra 100 Linieskibe og 133 Fregatter til 200 Linie-

skibe og 227 Fregatter, var en Virkning af dets Marines Fortreffelighed. Imidlertid havde Frankrig dog endnu af sine 80 Linieskibe 39, og af sine 64 Fregatter 35 tilbage, altsaa en langtfra ikke ubetydelig Sømagt, der, ved Siden af dets betydelige Landmagt, altid maatte kunne give det anseelig Vægt i den politiske Veieskaal. — Den franske Regjering har siden, efter Krigens Gjenudbrydelse, idelig beraabte sig paa, at Engelland kun havde sluttet Freden paa Skrømt, og at den var intet uden en Vaabenstilstand. Men saalænge det er umueligt at bevise, hvad Engelland vilde have gjort, og saalænge man ikke har andet end tomme Declamationer til at godtgjøre dets Utilbøielighed til Fred, kan man med lige saa liden Bestemthed sige, at Engelland har villet Krig, som at den franske Consul har villet Fred; vist er det, at han i den hele Række af Aar, han beherskede de Franske, førte dette Ord i Munden med Kaarden i Haanden. For os bliver her intet andet tilbage, end af Kjendsgjerninger at udlede, hvo af begge de stridende Parter har givet først og meest Anledning til Fiendtlighedernes Fornyelse, da dette Spørgsmaals Besvarelse siden vil vise, hvo der har bidraget meest til Europas paafølgende Ulykker.

Vi have allerede hørt, at Sebastini's Sendelse opvakte megen Misnøie i Engelland, og mistænkelig var den unægtelig. Vel forsikkrede Talleyrand Lord Wihtworth, at den grundede sig paa Handels-Motiver; men at sende en fransk Oberst som Handelsagent til Tripolis &c., synes alt for besynderligt. Imidlertid havde Lord Wihtworth d. 18 Febr. 1803 en Samtale af 2 Timer med den første Consul, hvori denne selv skildrede denne Sendelse som militair nødvendig. Han sagde blandt andet: at for at beholde Fred maatte Amienstractaten opfyldes; Mishandlingerne i offentlige Skrifter, om ikke ganske undertrykkes, saa dog sættes Skranker for; og hans bittreste Fiender (her sigtede han til Georges og Andre) nægtes den Beskyttelse, man offentlig giver dem; thi enhver Vind fra Engelland blæser ham intet uden Had og Fiendtlighed i Møde. — Havde den brittiske Regjering ikke viist sig saa fiendtlig imod ham, saa vilde han gjort Alt for at bevise sin Tilbøielighed til Forsoning, sin Deeltagelse i Skadeserstatning saavelsom Indflydelse paa det faste Land, kort, Alt hvad der kunde give Satisfaction og bevise hans Venskab. Da Whitworth gjorde ham opmærksom paa Sebastinis Sendelse, og den Virkning, den har havt i Engelland, sagde Buonaparte, at dersom det havde været hans Hensigt, at erobre Ægypten, saa kunde han have gjort det med de Tropper, han sendte til Domingo. Hvor meget han imidlertid kunde ønske at eie Ægypten som en Colonie, saa holdt han det dog ikke Umagen værd at vove en Krig for det, hvorved han vilde mere tabe end vinde, især, da tidlig eller sildig Ægypten dog vil komme til Frankrig, enten ved det tyrkiske Riges Fald eller ved en Overenskomst med Porten *). Moniteuren vidste af en Samtale imellem Buonaparte og Senatet ikke at anføre andet derimod end at, en Deel af de i den engelske Beretning anførte Omstændigheder, nemlig den første Consuls Tale til Whitworth, vare materialiter falske. Men Sagen var nok den, at man ugjerne ønskede Samtalen offentliggjort. Imidlertid beviste Erfaringen siden, at Whitworths Beretning var meget velgrundet.

Af Consulens Svar til Whitworth have vi seet: at han havde tre Bevæggrunde til Krig: den

*) Indiens Erobring synes at være en Yndlingsidee, som Buonaparte gik frugtsommelig med lige fra det Øieblik, han begyndte at spille sin militair-politiske Rolle, indtil sit Tog til Rusland 1812, og som Engelland havde største Grund til at frygte for. Allerede i Publicisten af 10 Februarii 1801 hedder det: "Der tales om ikke mindre end Forflyttelsen af det Russiske Riges Residents til Constantinopel, under et græsk Riges Navn. Dette skal udføres ved Hjelp af de Franske, som siden i Forbindelse med Russerne skulle trække igjennem Asien henad det brittiske Rige i Ostindien. Gode Tidskrifter omtale denne Plan". Moniteuren leverede en Russers Skrivelse til en Ven i Hamborg, London d. 17de Febr.: "Kan man tvivle paa," hedder det deri: "at 30,000 Russer og 20,000 Franskmænd jo ere istand til at trække igjennem Persien, og inden 2 Maaneder at være i Hjertet af Indien?" I Journal des defenseur anbefaledes et Skrift: Plan til et Landtog til Indien, og anføres deraf: at 35,000 Russer skulle forsamle sig i Astrakan, og 35,000 Franske skulle bringes fra Rhinarmeen til Skibs paa Donau lige ind i det sorte Hav; derfra til Taganrok, og fra Taganrok til Lands til Astrakan. Herfra skulde Russerne og Franskmændene seile over det caspiske Hav til Astrabad, og fra Astrabad vare de i 45 Dage ved Indus's Bredder.

ene var national, nemlig Amienstractatens Opfyldelse; de to andre, Trykkefrihedens Indskrænkning i Engelland og Buonapartes Fienders Forfølgelse, vare derimod aldeles personlige. At et heelt Rige skulde indvikles i Krig, fordi dets første Øvrighedsperson troer sig fornærmet i Skrifter, der udkomme i et Land, hvor enhver, der kan føre en Pen, har Lov til at sige Kongen selv de djærveste Sandheder, naar han kun afholder sig fra at fornærme hans personlige Værdighed, det var virkelig at gaae alt for vidt, og at tvinge en anden uafhængig Stat til at unddrage de Mennesker sin Beskyttelse, som Buonaparte ansaae for sine Fiender, var en urimelig Fordring. Her bliver altsaa kun Spørgsmaalet: hvis var Skylden: at Amienstractaten ikke blev opfyldt? I en officiel Artikel af d. 22 Febr. klagede den franske Regjering, at der, trods Fredstractaten, endnu bestandig fandtes brittiske Tropper i Alexandria og paa Maltha; at Regjeringen gjerne vil have Fred, men at der i Engelland gives to Partier, hvoraf det ene vil Fred og det andet Krig; at saalænge denne Kamp varer, maa 500,000 Franske være beredte til at forsvare Regjeringens Forholdsregler; at allene kan Engelland nu ikke mere kjæmpe med Frankrig. Denne Artikel indeholdt desuden mange haarde Udtryk imod Engelland. Buonaparte havde nu offentligen kastet Stridshandsken. — D. 8de Marts sendtes et Kongelig Budskab til Parlamentet, hvori Kongen beretter, at der i de franske og hollandske Søhavne gjøres betydelige Rustninger, og, endskjøndt disse ikke synes at have noget andet Formaal end Colonialexpeditioner, saa synes Forsigtighedsregler dog at være nødvendige, da Udfaldet af Discussionerne med den franske Regjering endnu desuden er uvist. Den 10de Marts bebudedes, at der var givet Befaling, at Melitsen skulde forsamle sig og i paakommende Tilfælde være beredt til at bryde op. I Frankrig fandt man denne Efterretning om disse alvorlige Skridt meget overraskende. Talleyrand gjentog sin Forsikkring, at den første Consul elskede Fred; Whitworth erklærede: at det, man gjorde i Engelland, var intet uden personlige Sikkerhedsforholdsregler, som Rustningerne i de hollandske og franske Havne, Armeens betydelige Forøgelse midt i Freden og Hensigterne paa Ægypten, fuldkommen retfærdiggjorde. Talleyrand havde ikke andre Grunde at

modsætte ham end Førsteconsulens fredelige Sindelav. Skriftlig lod man den engelske Gesandt vide, naar man ikke fik en fyldestgjørende Erklæring angaaende Engellands Rustninger, vilde 20,000 Mand rykke frem mod Hannovers Grændser, i Calais og paa de forskjellige Puncter af Kysten vilde der anordnes Leire, i Schweiz ville de franske Tropper fremdeles blive og til Italien vilde der marschere friske Tropper. Hele Engellands Befolkning vilde være nødsaget til at gribe til Vaaben, og Engellands Udførselshandel i alle af den franske Magt besatte Lande vilde komme til at standse. Denne djærve Trudsel kunde ikke andet end opirre Cabinettet i St. James. Hvad der gjød endnu mere Olie i den allerede luende Ild, var Buonapartes Adfærd ved en Cour i Thuillerierne den 13 Marts. Med øiensynlig stor Bevægelse traadte han hen til Whitworth og sagde: "Saa har De altsaa besluttet at føre Krig? I 15 Aar have vi ført Krig, og De vil føre den i endnu 15 Aar? De tvinger mig dertil." Derpaa henvendte han sig til Grev v. Markof og Ridder Azara, der stode ikke langt derfra, sigende: "Engellænderne ville have Krig; men ere de de første, der drage Sværdet, saa skal jeg være den sidste, der stikker det i Skeden igjen. Man overhænge fra nu af kun alle Tractater med et Sørgeflor." Han gik derpaa rundt, og henvendte sig efter nogle Minuter igjen til Whitworth: "Hvortil Rustninger? Mod hvem Forsigtighedsregler? Jeg har intet eneste Linieskib i de franske Havne. Men vil De gribe til Vaaben, saa skal jeg ogsaa gjøre det; vil De slaaes, saa vil jeg ogsaa. De vil maaskee kunne dræbe Frankrig, men aldrig skrække det." — "Man vil ingen af Delene," svarede Whitworth: "man vil gjerne leve i god Forstaaelse med Frankrig." — "Saa maa man ogsaa bære Agtelse for Tractater. Vee dem, der ikke agte Tractater! De skulle hos hele Europa staae til Ansvar derfor." — Buonaparte var for bevæget, tilføier Whitworth, til at han ansaae det for raadeligt at fortsætte Samtalen; han svarede derfor intet, og Consulen forføiede sig derpaa tilbage til sit Værelse, i det han gjentog de sidste Ord.

"Man maa lægge Mærke til," siger Whitworth: "at dette foregik i 200 Menneskers Overværelse, hvoriblandt der ikke var een, der ikke følte det overordentlig Usømmelige i denne Adfærd, og

den fuldkomne Mangel af Værdighed og Anstand ved denne Leilighed." — Det synes, at denne Behandling var forhen overlagt; thi da Whitworth besværede sig derover, svarede Talleyrand: den første Consul havde fundet sig personlig fornærmet ved den engelske Regjerings Bebreidelser, og anseet det for sin Pligt, at retfærdiggjøre sig i Overværelse af de europæiske Magters forskjellige Ministere. — Buonaparte vilde endnu bestandig give sig Mine af, at det var ham, der vilde beholde Fred, men at det var Engelland, der ikke ønskede andet end Krig. Derved troede han, at gjøre sin Sag til hele Europas. De franske Blade turde ikke tale et Ord om Rustningerne, men udbredte bestandig Forhaabninger om en fredelig Udsoning, medens man erfor fra Holland (d. 21 Martii), at den ved Helvoetsluis liggende Expedition for det første ikke afgaaer til Louisiana; at der er franske Tropper paa Marschen til Grændserne af Holland, og at man, efter Frankrigs Begjering, føier Anstalter til at underholde et betydeligt Troppecorps. I Hamborg-Correspondent vidste den franske Gesandt, ved Magistratens Hjelp, at faae indrykket et høist fornærmeligt Stykke mod Engelland, hvilket denne Tidendes Udgiver havde nægtet at optage. Den engelske Regjering erklærede dette Stykke for "den groveste og plumpeste Pasquil", og besværede sig over denne Krænkelse af den fri Rigsstad Hamborgs Uafhængighed, og denne lave Maade at udbrede Skumlerier mod Kongen *).

(Fortsættes.)

*) Under ingen Regjering er Pressen bleven mere misbrugt og undertrykket paa eengang end under den Buonapartiske. Han, som havde indført den utaaleligste Censurtvang, han, som, ikke nøiet med at have kuet Ytringsfriheden i sine egne Stater, endog vilde berøve Engelland sit største og herligste Klenodie, fordi han personlig fandt sig krænket derved — han tvang Magistraten i Hamborg til at indrykke et aabenbart Skandskrift over den engelske Regjering, hvori siges om det Kongelige Budskab: "at man er uvis om det er en Virkning af Forræderie, Afsindighed eller Svaghed". Ingen Regjering har saaledes ladet haane fremmede Magter i offentlige Libeller end Buonaparte, hvilket ogsaa udgjorde en af Anklagelsespuncterne imod ham. Vel sagde han i sin sidste Parolbefaling: "at hans Hyklere ikke undsee sig ved at tale om Haanskrifter imod fremmede Magter, og forglemme, at nogle af deres egen Midte selv redigerede dem". Men det er en elendig Undskyldning. 50 Millioners uindskrænkede Beherskter, Jordens mægtigste Monark, "den Helt, som Forsynet selv havde anseet nødvendig til sine Hensigter", burde sandelig ikke, naar man fordrer ham til Regnskab, skyde Skylden for saadanne Handlinger paa sine Skrivere, allermindst naar han selv nogle Linier i Forveien har sagt: "at hans Vink var en — Befaling". Men saaledes gaaer det med alle Despoter. De ville bruge alt, selv Pressen, som Middel til deres uværdige Hensigters Opnaaelse. Mod andre ville de have Lov til at sige alt, hvad deres Ondskab kan udtænke, men vee den, der vover at røre ved dem og deres Handlinger! Burde han end, som Palm, paa et fremmed Gebet, vil Magten dog vide at rive ham ud af hans Families Skjød, og istedet for Modbeviser bruge Flinter imod ham!

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer er, under den 20de Maji d. A., udfærdiget en Bekjendtgjørelse saaledes lydende: "Ved allerhøieste Resolution af 17de dennes har Hs. Maj. Kongen allernaadigst befalet Kamret, at bekjendtgjøre til Enhvers Efterretning; at hvo, som agter at forsende Stuver af de efter Forordningen af 2den April d. A. stempelpligtige Manufacturvarer fra et Sted i Landet til et andet, har, naar saadan Stuv er over 10 Alen, og derpaa er intet Stempel, at henvende sig i Kjøbenhavn til Stempelforvalteren paa Kjøbenhavns Toldbod; og i de andre Steder til Told- og Consumtions-Hovedcontoiret i den befalede Toldbod- eller Contoirtid, for at erholde den fornødne Stempling; og at derimod Stuver paa 10 Alen eller derunder kunne fremdeeles, om de endogsaa skulle være ustemplede, forsendes med den behørige Told- eller Passeerseddel."

Placat. — Hs. Maj. Kongen har, under Dags Dato, afgivet følgende Resolution til Finants-Collegium: I Betragtning af de af Vort Finants-Collegio anførte Grunde, have Vi fundet Os allernaadigst foranlediget til, at ansætte Værdien af de 3 i Hertugdømmene Slesvig og Holsteen gangbare Slags Kobberskillemynter, nemlig de i Aaret 1771 udprægede Eenskillingsstykker, de Slesvig-Holsteenske Sechslinger, og de i Aaret 1812 for Danmark i Omløb satte 12skillingsstykker, hvilke alle, ifølge §. 3 i Forordningen af 13de Octbr. 1813, skulde

gaae og gjelde for 2 Rbskill. Stykket, til $1\frac{1}{5}$ Rigsbankskill. Stykket, saa at Ingen i Fremtiden er forbunden til at modtage dem i Betaling til en høiere Værdie. Derhos vil det i Henseende til Størrelsen af den Sum, som Private ere forpligtede til at modtage i benævnte Skillemynter, have sit Forblivende ved Bestemmelserne i den 4de §. af den citerte Forordning, og vil deres Modtagelse i de Kongelige Casser, til samme Beløb som hidtil, ikke blive nægtet. — Finants-Collegium, den 21de Maji 1814.

Aalborg, d. 26de Maji. En ulykkelig Ildsvaade opkom d. 22de d. M. i Hals Bye paa en Tid, da de fleste Familier laae i den dybeste Søvn. Vindens Heftighed gjorde al Redning umuelig, og i en Tid af een Time opbrændte 24 større og mindre Steder, hvorved 30 Familier bleve Huusvilde og mistede Alt, da Intet kunde reddes, saa at endog 4 Heste og 8 Køer indebrændte. (Aalb. Av.)

Odense, d. 26 Maji. Det dramatiske Selskab i Kierteminde har til alle Indvaanernes Fornøielse hver fiortende Dag givet Forestillinger hele Vinteren igjennem, og endte samme forleden med en Comoedie, som indbragte omtrent 400 Rdlr. D. C. til Fordeel for Byens Fattige. — Den 22de løb en Beltsbaad paa Grund ved Indløbet til Kierteminde, og — uagtet al anvendt Flid og Hjelp af Søefolkene sammesteds — forliste og sloges itu. Et stort Tab for Eieren paa denne Tid, især, da Tømmeret er saa dyrt og sjeldent. — Ved Eibye Mølle-Sluse her ved Odense er fanget i Aaen en Stør, som er over $3\frac{1}{2}$ Alen lang. Det ved disse Dages stærke Nordost Storm havde Høivand maae have fort den herind i Aaen fra Stranden. (Iversens Avis.)

———

Kjøbenhavns Børs d. 31 Maji. Cours. Altona a vista $491\frac{1}{7}$, London 2 M. $16\frac{1}{2}$ Rbdlr., Amsterdam 2 M. $455\frac{5}{8}$, Sper. 520. — Specier solgtes til $31\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet $63\frac{1}{2}$ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Indtil forbi Lyon gik Buonapartes Reise uforstyrret, men der, saa og hele Veien derfra til

Aix yttrede det varmere sydlandske Blod sig i uafbrudt Skrigen, Banden og Haansudtryk; i Saint Cannat slog Pøbelen hans Karethvinduer itu og fra den Tid af fandt han det nødvendigt at paatage hiin russisk østerrigsk preussiske Maskeradedragt. Ved Aix blev Vognen holdende og fik Forspand uden for Byen, og dennes Porte bleve lukkede, alligevel ansaae man det fornødent, at formaae Underpræfekten til at ledsage den med sin Gens d'arme til Grændsen af hans District for at hindre de larmende Pøbeloptrin. I Begyndelsen af Reisen spiste Buonaparte allene, men efterat Commissairene havde viist ham den Tjeneste at redde ham af den rasende Pøbels Hænder, nedlod han sig til at spise i deres Selskab, dog ikke uden kjendelig Frygt for at vorde forgivet; den første Dag spyttede han hvert Bid ud, næste Dagen bad han, at Maden maatte blive lavet af hans Kok, som blev tilstaaet, og nu spiste han med kjendelig Graadighed. Paa Landreisen iagttog han en mørk Taushed, men saasnart han fik Øie paa Søen, blev han mere livelig og snakkede meget, men uden Sammenhæng. Man vil paastaae: at han i en Samtale med Marschal Augereau har sagt: "Alt er ude for mig i Europa, men Asien venter en Mand!" I et Posthuus denne Side Lyon spiste han allene og ytrede Mishag at Commissairerne sadde for længe tilbords, han gik derfor ud og tilbagelagde Kl. 9 om Aftenen et Stykke Vei; Stedets Præst fulgte for at have et Øie med ham, og hørte ham synge den — ogsaa i Ludvig 16des Trængselstid anvendte — Sang af Operen Rikard Løvehjerte: O Rikard, o min Konge, al Verden dig forlader! Da Klagesangen var endt, gik Præsten nærmere, og Buonaparte spurgte: om han var Præst? — Ja, Sire, jeg er Præsten her paa Stedet. — Har deres Egn lidt meget? — Meget Sire, den er ødelagt ved Requisitioner. — Det er Krigens uundgaaelige Følger … Hr. Pastor, sagde Buonaparte lidt efter, i det han saae op mod Himlen, tilforn vidste jeg Stjernernes Navne, jeg har glemt dem alle igjen; veed De, hvad det er for een? — Det har jeg aldrig vidst, svarede Præsten, og dermed var Samtalen tilende. I en Kroe i Provence viste Buonaparte en Svaghed, Aandsforvirring og Frygt, som gjorde det næsten umuligt for Commissairerne at berolige ham. Han var reist forud til

denne Kroe, som hedder la Calabre; her fandt Commissairerne ham med Hovedet støttet paa begge Hænder, og badet i Taarer. Han sagde dem: at man havde vist bestemt, at skille ham ved Livet, og at Værtinden, som ikke kjendte ham, havde ved Samtale udsagt: man afskyede Keiseren som en Skurk, og vilde kun indskibe ham, for at drukne ham! Her vilde han hverken spise eller drikke, uagtet de Omværende spiste af samme Mad, men lod hente Brød og Vand fra sin Vogn, og spiste deraf med Graadighed. I hans Samtaler roste han sig tit af de Velgjerninger, han troede at have beviist Frankrig, paastod han havde aldrig tilføiet Nogen noget Ondt og klagede over Menneskenes Utaknemmelighed, men erklærede tillige, at han foragtede dem i høieste Grad. I Henseende til Krigen tilstod han vel, at han havde drevet det forvidt, men undskyldte det med Frankrigs eget Ønske at forstørre sig. Engang raisonnerede han saaledes: "man dræber sig af Kjerlighed, det er Daarskab; man dræber sig fordi man har mistet sin Formue, det er Feighed; man dræber sig fordi man ikke vil leve vanæret, det er Svaghed. At overleve Tabet af et Rige, og taale de groveste Mishandlinger af sine Medlevende, det er sandt Mod." Paa eet Sted truede man en af hans Folk med Sabelhug, fordi han ikke vilde strax raabe: Kongen leve; paa et andet Sted, hvor han fik Forspænd, sagde en Qvinde til Commissairerne: "for Himlens Skyld, giv ham til Pris for os, han har tilføiet Dem og os saa mange Lidelser. Det er ikke Grusomhed, det er Retfærd." Han forsømte paa sin Side ingen Forsigtighedsregel; engang (formodentlig efter et saadant Pøbelanfald) fandt man ham og alle hans Folk forsynede med hvide Cokarder, hvoraf han maa have havt Forraad; naar Faren var forbi antog han igjen en selvtillidsfuld Tone. Engang forsøgte han ogsaa paa, at indgive den østerrigske Commissair Mistroe mod Rusland og Preussen. Da han saae Havet kunde han ikke bare sig for at gyse, da han havde den Troe, at man vilde drukne ham. Om Lyon talede han undertiden i en Tone, som viste, at han havde gjort et Slags Regning paa denne Stad.

Gazette de France beretter følgende: Buonaparte foretrak, at indskibes paa en engelsk Fregat, men den for ham bestemte franske Corvet fulgte dog efter ham. Corvettens commanderende Capitain, Montcabrier, der var Øienvidne til Alt, ankom d. 12 Maji til Paris, hvorfra han igjen er afreist. Han har meddeelt følgende Efterretninger: Buonaparte vidste allerede førend han nedlagde Regjeringen, at Øen Elba vilde blive ham anviist til Opholdsted. Han benyttede sig derfor i de sidste Øieblikke af sin Magt, og gav hemmelig Befaling, at 2400 Mand af den italienske Armee, uformærkt skulde indskibe sig til Øen Elba. Disse gik virkelig i Land i Porto Ferrajo. De vidste ikke at Buonaparte havde nedlagt Regjeringen og at de vare løste fra deres Eed. Da han nu steg i Land bevidnede den engelske Capitain ham sin Forundring over, at træffe franske Tropper paa Øen Elba. De Efterretninger, han indhentede i den Anledning, gjorde ham raadvild. Han bad derfor Skibscaptainen Montcabrier, for ikke at paadrage sig Ansvar, at ile til Paris, bekjendtgjøre der denne overordentlige Hændelse, og forlange for ham og sig nye Forholdsregler. Han tog Buonaparte igjen ombord, og krydsede i Mellemtiden omkring i Middelhavet. Montcabrier har frabedet sin denne Forretning, og er nu allerede paa Veien til Middelhavet, for at opsøge den engelske Fregat. Hvilke Forholdsforskrifter han har faaet i Paris, er ubekjendt. Imidlertid berette igjen andre Blade, at Gen. Bertrand under den 4 Maji har skrevet fra Porto Ferrajo, at han er landet med Buonaparte paa Øen Elba, og at denne befinder sig der bedre, end han i Begyndelsen haabede.

Den foregivne Dauphin. — Denne sælsomme Historie, der saavidt jeg veed, endnu ikke er bleven bekjendt i Tydskland, vil vække saameget større Forundring, naar jeg forsikkrer, at der gives endnu en stor Mængde Mennesker i Frankrige, som ikke allene fuldt og fast troe, at Ludvig den Syttende lever endnu, men endogsaa anføre temmelig rimelige Grunde derfor. Hvis der ikke forekom aabenbare Fabler i denne Sag, maatte man i det mindste tilstaae, at den var muelig. Hele Historien er i øvrigt bleven lovformelig bekjendtgjort; jeg vil meddele Læseren den, først saaledes som den fortælles af Gouvernementet og Domstolene, og siden saaledes som Helten i Historien og hans Tilhængere vilde have den troet. — I. Saaledes som den fortælles af Gouvernementet og Domstolene: — Jean Marie Hervaugault var en Skrædderson fra St. Lo, af tækkelig

Figur, Ansigtstræk, der havde megen Lighed med Ludvig den Sextendes, blond, rank, fyrig, af et godmodigt Udseende, hurtig Fatning, og som ypperlig kunde hykle Uskyldighed; altsaa et Menneske med mange gode Anlæg, men uden Opdragelse. Man formoder, at han var et Slegfredbarn af den forrige Hertug af Valentinois, som eiede Godser i Normandiet. Revolutionens underfulde Begivenheder gjorde ham noget ør i Hovedet; han saae, at saamange Mennesker havde svinget sig i Veiret fra Støvet, og det vilde han nu ogsaa prøve paa. I September Maaned 1796 rømde han bort fra sin Faders Huus, vankede omkring paa Landet og udgav sig for at være Søn af en anseelig Familie, som Revolutionen havde styrtet i Ulykke. Hans Ungdom, en uskyldig Mine og Sandsynligheden i hvad han fortalte, skaffede ham allevegne en gunstig Modtagelse og Understøttelse. Han havde intet Pas, men ingen spurgte ham derom. Han blev dristigere, vovede nu ogsaa paa at spille sin Rolle inde i Byerne, og kom til Cherbourg. Men her blev han snart arresteret som Løsgjænger. Skrædderen, hans Fader, fik det at vide, skyndte sig til Cherbourg, for at tage imod ham, og undredes ikke lidet, da han fandt ham rigelig forsynet med Penge og Klenodier. Han tog ham igjen tilbage med sig til St. Lo, hvor det unge fyrige Menneske dog ikke længe holdt ud at blive; han rømde anden Gang sin Vei, streifede omkring i Departementet Du Calvados, og nu, da han var voxet baade paa Legeme og Sjel, opspandt han sit Æventyr endnu bedre end første Gang. Snart gav han sig ud for en Søn af Prindsen af Monaco, og snart for en Søn af Hertugen af Ursel i Nederlandene. Saaledes steg han fra Trin til Trin; det varede ikke længe, inden han allerede var i Slægt med Ludvig den Sextende, med Keiser Joseph den Anden og med Kongen af Preussen; da hans Sikkerhed var i saa stor Fare, reisde han i Fruentimmerklæder, og foregav, at han var nylig kommen tilbage fra Engelland, hvor han havde bragt sin emigrerede Fader Penge. — Mange, overmaade mange Folk af Rang og Opdragelse bleve skuffede, thi han snigrede deres gamle Fordomme; især toge Damerne sig af ham, thi den smukke Yngling talde til deres Hjerter. Hans Æventyr begyndte at vække nogen Opsigt, da han atter blev arresteret i Fruentimmerdragt, og nu blev han bragt

til Bayeux i Fængsel. Denne By ligger kun 10 Mile fra St. Lo; hans Fader kom anden Gang for at befrie ham, og i Betragtning af hans Ungdom var man ogsaa anden Gang saa skaansom blot at udlevere ham i hans Faders Vold. Han skulde nu blive Skrædder; denne Tanke var ham utaalelig, og han rømde ogsaa tredie Gang. — I October Maaned 1797 er han i Diligencen imellem Laval og Alençon, og er klædt i en ganske simpel Mandsdragt. Ikke langt fra Alençon stiger han ned af Vognen og gaaer henad en Landsby til, som hedder les Joncherets. Natten overrumpler ham, og han beder en Bonde om Natteleie. Man viser ham hen til Demoiselle Talon-Lacombes Huus, hvor han vilde finde mere Beqvemmelighed. Han gaaer derhen, siger, at han er af Familien Montmorency, at han ejer baade Slot og Godser ved Dreux og vanker omkring forladt og forfulgt. Damen interesserer sig meget levende for ham, giver ham Klæder og Penge, som han lover at tilbagebetale ved sin Ankomst til Dreux. Han lever en Tidlang godt her, spiller den fornemme Herre, og forærer, for Exempel, Staldkarlen, der sadler hans Hest naar han vil ride en Tour, en Louis. — Omsider maae han dog beqvemme sig til Afreisen, og Demoiselle Lacombe følger med ham til Dreux, for der at faae sit Udlæg godtgjort. De komme lykkelig dertil, men baade Slot og Gods ere forsvundne. Hvad kan være naturligere end dette? Revolutionen forklarer alleting. Halvtredsindstyve Louis fattigere, men derimod rigere paa Erfaring vender Damen tilbage. Den unge Helt bliver stedse dristigere og dristigere. I Mai Maaned 1798 vover han sig i Diligencen til Meaux (kun otte Stationer fra Paris) og stiger af i Vertshuset. Her giver man ham rigtig nok at spise, men nægter ham Natteleie, fordi han reiser uden Pas. En parisisk Kjøbmandskone, Madame Laravine, som just opholder sig i Meaux, forbarmer sig over ham, og tillader ham at sove i hendes Varelager. Denne Artighed giver ham Mod til at vove mere hos hende, og det lykkes ham. Han fortæller hende, at han er en riig Forpagters Søn fra Damery, og at han nu er paa Flugten for at undgaae Rekrutteringen. Madame Laravine forærer ham endnu fire Louis, og han hyrer sig en Plads i Diligencen til Strasburg. (Fortsættes.)

(Af Kotzebues Erind. fra Paris i 1804.)

Posteftterretninger. (Efter Lübecker Av.)

Kronprindsen af Sverrig har d. 25de d. M. indskibet sig i Travemünde, hvorfra samme Dag Regimentet Royal suédois gik ombord. Den 26de forled en Deel Svenske Officierer Lübeck, for at indskibe sig i en anden Havn i Østersøen. Kronprindsen forærede sin Wert i Lübeck en kostbar Gulddaase, prydet med hans Navnechiffre af Diamanter. I Følge en efter H. K. Hs. Befaling i Lübecker Avis indrykket Bekiendtgjørelse vare, efter Breve fra Marstrand af 6 Maji, 20 norske Skibe, tildeels ladede med Korn, og en Mængde Smaafartøier tagne og indbragte til benævnte Havn. --- Imellem Neapel og Tunis er sluttet en Vaabenstilstand, og man haaber at Freden og med den de i Tunis fangne Neapolitaneres Befrielse snart vil paafølge. --- Fra Florenz have d. 3die en Deel østerrigske Troppeafdelinger begivet sig til Siena, Pisa, Livorno og andre toscanske Stæder, for at garnisonere der. --- I Mailand ere de østerrigske Generaler Gr. Bellegarde og Gr. Klenau ankomne. Hele Staden var ved den førstes Ankomst illumineret, og i Skuespilhuset blev han modtagen med almindelig Jubel. Valgcollegierne, der have erklæret deres Forsamling for permanent, sendte en Deputation til ham med deres Præsident, Gr. Giovio, i Spidsen, som holdt en passende Tale. -- Paven er ikke i Rom, som det hedte, men i Cesena. Dronningen af Etrurien, som, efter Napoleons Befaling, har været 30 Maaneder indspærret i et Kloster, fordi han vilde spare en Pension af 400,000 Fr., blev d. 23 Jan. sat paa fri Fod af Kongen af Neapel. ---- I Genua fandt Engellænderne 269 Metalcanoner, 23 Jerncanoner og et uhyre Forraad af Patroner og Kartætsker. --- En Escadre engelske Krigsskibe, under Commod. Kodrington, skal udløbe fra Halifax i Nyskotland og støde til Cochrane. Ogsaa et Troppecorps skal indskibes, for at tilintetgjøre den americanske Krigsmagt i de canadiske Vande. Den 2 Maji undslap lykkelig en til Falmouth gaaende engelsk Paketbaad, som havde 180,000 Pd. ombord, en americansk Caper, efter en haardnakket Fægtning. Man troer at Fredsunderhandlingerne med America ikke ville finde Sted i Gothenborg, men i Haag. ---- Ludvig XVIII Gemalindes Ligkiste, der har været bisat i Westminsterabbedie, skal ufortøvet bringes til Frankrig, for at bisættes i St. Denis. Freden har bragt Vareprisene i Engelland mærkelig til at synke, i Fabrikstæderne er derfor Handelen standset, fordi Kjøberne vente, at de raa Materialier skulle falde endnu mere. --- I Overhuset foreslog Lord Grey d. 11te og i Underhuset Hr. Wynne d. 12te en Adresse til Prindsregenten, for at formaae ham til at ophæve de norske Havnes Blocade, men den førstes Forslag blev med en Stemmeflerhed af 81 Stemmer og den sidstes med 229 mod 71 forkastet. Parlamentet har bevilget Hertugen af Wellington og hans Arvinger til Belønning for hans udviiste Tjenester 13,000 Pd. aarligen, og bestemt, at til denne aarlige Pensions Ombytning 400,000 Pd. skulde anvendes til at kjøbe

Landgodser for Hertugen. De til Lorder udnævnte Generaler, Graham, Hill og Beresford, blev anviist en aarlig Rente af 2000 Pd. --- Keiser Franz har tilladt Fyrst Schwarzenberg og hans Efterkommere i lige Linie, at føre det østerrigske lothringske Vaaben i det første Feldt af sit Familievaaben, og forlehnet ham og disse med et Herskab i Ungern. Keiseren har ligeledes befalet, at hans Armee i Frankrig skal i Forening med den østerrigske bære den hvide Cocarde, da han derved vil give Kongen og det franske Folk et Beviis paa sit Venskab og sin Deeltagelse i Øjeblikkets lykkelige Begivenheder. ---- Madam Lætitia Buonaparte er tilligemed hendes Broder, Cardinal Fesch, reist til Rom. Det hedder at hun skal have en aarlig Indkomst af 300,000 Fr. --- Joseph Buonaparte har leiet Slottet Allemand ved Nolle, hvor han vil tilbringe Sommeren. Ludvig Buonaparte har forlangt Passe til Grätz i Steyermark, i hvis Nabolav han har en liden Eiendom, og derfra vil han reise til Rom. Hieronymus Buonaparte er ankommen til Schweiz under Navn af Grev v. Brecken. --- Kronprindsessen af Sverrig, der for sin Sundheds Skyld, opholder sig i Frankrig, har aflagt et Besøg hos Kongen og den Kgl. Familie. Kong Ludvig har udnævnt Greven af Artois til Generaloberst over alle Nationalgarder i Frankrig, alle Medlemmer af det provis. Statsraad saavelsom Hr. Ferrand og Cantsleren til Statsministere, Hr. Ambray til Cantsler af Frankrig, Prindsen af Benevent (Talleyrand) til Statssecretair for de udenlandske Anliggender, Abbe Montesquiou til Statssecretair for det Indre, Gen. Gr. Dupont til Statssecretair for Krigsvæsenet, Bar. Louis til Statssecr. for Financerne, Baron Malouet til Statssecr. for Søvæsenet, Hr. Ferrand til Generaldirect. for Posterne, Gr. Beugnot til Generaldirect. for Politiet og Hr. Brenger til Generaldirect. for de directe Paalæg. --- Det hedder, at Kongen har udnævnt Prinds Eugen til Marschal. --- Ministeren Statssecret. har i en Dagsbefaling kundgjort en ny Organisation af Hæren. Alle Militairpersoner, men især de, der uden Tilladelse, befinde sig i Paris, skulle ufortøvet begive sig til deres Corps, eller ved længere Dvælen ansees som de havde givet Slip paa deres Post. Marsch. Soult og Suchet ere ankomne til Paris. The Courier indeholder endnu adskillige hidtil ubekjendte Puncter af den ny franske Constitution. Kongens Indkomster ere, foruden hans Private- eller Krondomainerne, bestemte til 25 Mill. Fr. hvoraf han selv lønner sine Civil- og Militairbetjeninger. Hans Broders Indkomster ere, hans Privateiendom uberegnet, fastsatte til ¼ Deel, og hans Nevøs til en Sextendedeel af ovennævnte Sum; Conscriptionen er afskaffet; Hærens Størrelse i Krig og Fred bestemmes ved Loven ligesom og Recruteringsmaaden. Det samme gjelder om Marinen. Krig kan kun besluttes af det lovgivende Corps og Senatet, paa Kongens Forlangende, men disse Kamres Decret sanctioneres af Kongen.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 45.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 4 Junii 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Medens hiin Mundkamp stod paa, vidste den første Consul at hævne sig paa Engelland langt føleligere, ved at føie militaire Foranstaltninger mod Engelændernes Smughandel i de tydske Grændsedepartementer, ved Schelde og Maas. Derved blev Handel paa Frankrig meget vanskelig og kostbar; adskillige store Transporter Contrebande bleve tagne, og mange Kjøbmænd bragte til Bettelstaven. Rigsstæderne Frankfurt, Nürnberg, Hamborg advaredes, ikke at lade deres Handelshuse tjene til Canaler for engelske hemmelig anvendte Penge. — Medens Engellænderne klagede over voldsom Fremgangsmaade mod deres Skibe og Eiendom, uden at være istand til at kunne faae nogen Skadeserstatning hos den franske Regjering, sendte denne Personer til Storbritanniens og Irlands vigtigste Søstæder som Handelsagenter og Consuler. Engelland nægtede ikke allene at erkjende dem i denne Egenskab, fordi endnu ingen Handelstractat med Frankrig var sluttet, men kastede endog Mistanke paa dem, især da nogle af dem vare af Militairstand. Engelland paastod, at de have havt Befaling at lodde de Havne, hvori de skulde residere, og optage Tegninger deraf. Denne officielle Anke maa ansees for grundet, da den franske Regjering ikke har benægtet den.

I Europa indløb den 24 April den Efterretning, at Engellænderne den 21 Februari virkelig havde rømmet Hollænderne Cap; ogsaa blev Aegypten rømmet den 17 Marti; men Klippen Goree var endnu ikke tilbagegivet Frankrig, og Malta vilde Engellænderne paa ingen Maade rømme. Som Grund til det sidste anførtes i Hawkesbury's officielle Svar af 15 Marti paa Andreossy's Note: at Frankrig efter Fredsslutningen ikke har agtet paa Schweiz's Uafhængighed, som det garanterede; at det i Italien ved nye Anmasselser har udvidet sit Gebet, og at Engelland derfor vil tilbageholde af sine Erobringer en Compensation for Frankrigs vigtige Gebets-Forøgelser paa det faste Land; at der lod sig meget befrygte af Sebastianis fornærmelige Beretning; at de Betingelser, paa hvilke Øens Rømning kunde følge, ikke ere opfyldte; at Rusland har vægret sig ved at garantere Ordenens Uafhængighed, saafremt Malteser-Tungen ikke afskaffedes; at Preussen har aldeles ikke svaret paa Indbydelsen til Medgarantie; at Spanien har ophævet det spanske Priorat o. s. v.; at Omstændighederne altsaa havde ganske forandret sig; at Tractatens Betingelse nu ikke mere kunde opfyldes; at Engelland vilde handle yderst daarligt i at forlade en Øe, som man har garanteret saa stræng Uafhængighed, da Øen, saasnart de engelske Tropper vege, vilde være en fransk Provinds. — Andreossy affærdigede i sit Svar af 28 Marti Hovedbesværingerne meget kort som Sophisterie og noget, man hemmelig havde forbeholdt sig, men udbredte sig meget vidtløftig over de engelske Pressers skamløse Forhaanelser, over de bittre larmblæsende Taler i Parlamentet, over foragtelige

Pamphleter og Pasquiller, og den Beskyttelse, som Røvere og Snigmordere, f. Ex. Georges, finde i London. — Omtrent paa samme Tid leverede Hamb. Correspondent den forhen omtalte deri indtvungne høist fornærmelige Artikel. Paa det venskabelige Forslag fra fransk Side fulgte nu et laconisk Svar, uden Datum og Underskrift: "Civilregjeringen kunde overgives Ordenen, men Fæstningsværkerne vilde blive bevogtede af Hs. Majestæts Tropper". — Den 26 April gjorde Whitworth mundtlig følgende Forslag til en Convention: 1. At Malta overlades de brittiske Tropper paa 10 Aar; 2. at Øen Lampadusa overlades Engelland; 3. at Holland rømmes af de franske Tropper. Han tilføiede, at han, hvis ingen Convention paa disse Betingelser blev inden 7 Dage sluttet, havde Ordre, at forlade Paris. Frankrig svarede, efter at det i Avisartikler paa det groveste havde fornærmet Engelland, ganske sindig den 2 Maj: Lampadusa kunde den første Consul ikke afstaae, fordi det ikke tilhørte Frankrig *); vilde Engelland gjøre en Forandring med Malta, maatte det handle derom med Spanien, Holland og de garanterende Magter, Østerrig, Rusland og Preussen; men det tilkommer ikke Førsteconsulen at indlede Underhandlingen. Holland vil blive rømmet, saasnart Amienstractatens Betingelser for alle Verdensdele ere opfyldte. Whitworth forlangte den 3 Maj sine Passe, for at kunne reise den 4de. Den franske Regjering foreslog nu en Middelvei: at Malta skulde overgives til een af de tre garanterende Magter: enten Østerrig, Rusland eller Preussen. Whitworth opsatte sin Reise, affendte til Engelland en Coureer, og fik den 10de det Svar: at det gjorte Forslag var uudførligt, deels fordi Keiseren af Rusland vægrede sig ved at række Haand dertil, deels fordi den bliver blandt Hs. Majestæts retfærdige Fordringer. Engellands Ultimatum var: at Frankrig ikke skal lægge Hindringer i Veien for Øen Lampadusas Afstaaelse til Engelland; at dette bliver i Besiddelse af Malta (efter en hemmelig Artikel i 10 Aar), indtil Lampadusa er bleven besat som Militairpost, hvorpaa Malta skal overgives til Indbyggerne, og erkjendes for en uafhængig Stat. Holland rømmes en Maaned efter en paa dette Grundlag sluttet Convention; Kongen af Etrurien, den italienske og liguriske Republik erkjendes af Engelland; Schweiz rømmes af de franske Tropper; Kongen af Sardinien anvises et passende Gebet i Italien. Talleyrand gav derpaa den 12 Maj et Svar, hvori han beraaber sig paa nylig ankomne Depecher, som paa ny forsikkre om den russiske Keisers Deeltagelse, og mener, at den engelske Gesandt sikkert vil faae andre Instructioner, saasnart Kongen af Engelland er bleven underrettet om den russiske Keisers Sindelav. Men denne Note blev uden Virkning. Whitworth bevidnede, at han havde modtaget dem, og forlangte Pas. Da dette ikke strax paafulgte, sendte han anden Gang Bud, for at fremskynde det, og forlod endnu samme Dag Paris. — "Vel synes det, siger Bredow — een af de faa tydske Forfattere, der vovede i de Dage at tale med Frimodighed om de politiske Anliggender — efter de sidste Forslag og Svar, at Engelland ene er Skyld i den ny Krig. Men man glemme ikke de tidlige Drillerier fra fransk Side, de aabenbare Forstørrelser og de hemmelige Planer, og hvorledes kunde man vel svække Kraften af den Bevæggrund: Nu maa der sættes Skranker for Frankrigs trædske, herskesyge Forstørrelses-System; om 10 Aar er det maaskee ikke muligt. For den sædvanlige Justits var Frankrig sluppen med en Afbigt og Æreserklæring; men for den mere dybtgrandskende og længer forudskuende Politiks Domstoel lyder Kjendelsen over Frankrigs Brøde langt haardere. Selvvedligeholdelsens Pligt og den billige Følelse af egen Værdighed undskylder tildeels Engelland &c." — At Engelland nu saa hurtig afbrød Underhandlingerne, var nødvendig; thi medens de franske Blade affecterede fortsatte Fredsforhaabninger, lod den første Consul rykke 7000 Mand ind i Holland, sætte Vlissingen i Beleiringsstand og gjøre det Lovforslag: at de for Aarene 11 og 12 bestemte 60,000 Conscriberede skulde stilles strax, for at completere Fredsetaten, og at der desuden skulde conscriberes 60,000 Mand til et Reservecorps, for i fornødent Tilfælde at sætte Armeen paa Krigsfod; langs med Kysterne bleve fra Calais til Cherbourg alle Krigsfartøier igjen armerede, kort, man-

*) Et sjeldent Exempel paa Samvittighedsfuldhed! — Denne ubeboede Øe ligger imellem Malta og Kysten af Tunis, med en Havn, der ikkun kan rumme 6 til 7 Linieskibe. Den ansaaes for Malteserordenens Eiendom.

ge og betydelige Rustninger blive fra alle Sider gjorte, endskjøndt alting saa godt som i Smug. I Engelland derimod iværksatte man ligefra den 7 Marts Krigsrustningerne ganske aabenlyst. Imidlertid reiste Whitworth meget langsomt og ankom ikke førend den 15 Maj i Calais, hvorhen den franske Regjering endnu sendte ham en meget omstændelig Note den 13de. Ogsaa Andreossy paaskyndte ikke sin Reise; han forlod først London den 16de, uagtet det allerede var almindelig bekjendt der d. 14de om Middagen, at Whitworth havde forladt Paris. Efter 13 Maaneders Fred var saaledes Krigen igjen formelig udbrudt imellem disse to Kjæmpestater.

Vi have opholdt os noget længe ved Forspillet til denne store Tragoedie, fordi den blev det Svælg, som siden opslugede Europas Lykke og tilsidst Napoleons Keiserkrone. Vi overlade det til enhver Upartisk, at uddrage Resultaterne af de fremsatte uomstødelige Kjendsgjerninger.

Havde Buonaparte virkelig havt i Sinde, at vorde Frankrigs og hele Menneskehedens Velgjører, saa havde han aldrig havt bedre Leilighed dertil end netop i dette Øieblik, da det gjaldt om at binde Venskabsbaandet med Engelland end fastere, istedetfor at sønderslide det med Vold. Ved et sjeldent Sammenstød af Omstændigheder stod han ved glimrende militaire Talenter blandt Frankrigs 30 Millioner som Saul iblandt Folket, og havde erhvervet sig en Tillid, der kun som Lykkens første Yndling kunde blive ham til Deel. Men den samme ustadige Gudinde, som havde sat ham saa høit, kunde ikke bevare ham fra at blive svimmel paa det gyldne Bjergs Tinde, og han maatte tjene til Bevis paa, at selv de, der forekomme os at være de første blandt Mennesker, ikke destomindre ere og blive Mennesker.

Med raske Skridt gik nu Buonaparte frem mod sit bestandig attraaede, skjønt aldrig opnaaede, Maal: at kue og tilintetgjøre Engelland. Men Midlerne, han havde i Hænderne imod det, vare i Grunden svage, og det følte han ogsaa. Han befalede at lægge Embargo paa alle saavel franske som udenlandske Skibe, men da han vidste hvad Engelland vilde vinde ved en Embargo, saa lod han sig ikke nøie dermed, men tillige erklære alle Engellændere i Frankrig for Krigsfanger. Han bemægtigede sig ogsaa, som man kunde ventet, Churfyrstendømmet

Hannover. Den commanderende General, Feldtmarschal Greve af Walmoeden, havde allerede i Forveien faaet Befaling, i paakommende Tilfælde at slutte en kun nogenlunde billig Capitulation for hans hele Corps. Dette skeete ogsaa den 5te Julii, og man saae, ved en Convention i Suhlingen, med Forbauselse en tydsk Provinds paa 570 □ Mile med 1 Mill. Indbyggere overvældes af et fransk Troppecorps paa 20,000 Mand, uden at nogen tydsk Fyrste prøvede paa at ville tage det tydske Riges truede Sikkerhed i Forsvar. Kongen af Engelland vilde ikke bekræfte den i Suhlingen sluttede Convention, svarende: "at Churfyrsten af Hannover var en anden Person end Kongen af Storbritannien." Maaden, hvorpaa Hannover blev behandlet, kunde tjene til Forsmag paa, hvorledes Frankrig i Fremtiden vilde behandle alle sine erobrede Lande i Tydskland. Buonaparte sendte henved 20,000 Mand neppe halvklædte og halvmonterede Tropper did. De bleve klædte med hannoverske Fabricater og forsynede med hannoverske Heste. En Mængde af de skjønneste Heste af de Kongelige Stalde ꝛc. bleve sendte til Frankrig til Brug for Buonaparte, hans Consulargarde og hans Familie. En stor Deel Hjorte bleve levende fangne og førte paa otte Vogne med sex Heste for til Paris, for at tjene som Vildt i Mad. Buonapartes Dyrehauge. Skytset slæbtes med saadan Gridskhed til Frankrig, at de Canoner, der vare for vanskelige at transportere, bleve gjennemsaugede og bragte stykkeviis did, for at omsmeltes; Landet maatte lønne og føde Armeen; Tropperne lod man uophørlig afløse; og medens man lod de velklædte og monterede drage hjem, sendte man halvklædte og umonterede i deres Sted. Saaledes vedblev man at udpine og udsuge det arme Land, som uden Sværdslag havde overgivet sig til den saa forroste franske Høimodighed. Et eneste skjønt Træk af de Franske fortjener imidlertid at nævnes, da det dog kan afsone een af Consularregjeringens mange Forbrydelser mod Menneskehedens helligste Rettigheder. Göttingen blev, i Betragtning af dets berømte Høiskole, forskaanet for Indqvartering, endskjøndt det iøvrigt maatte svare saavel de tunge Krigsskatter som overordentlige Requisitioner. — Men med Hannovers Besættelse havde Buonaparte ogsaa bibragt Engelland det vigtigste Stød, han saae sig istand til at bibringe det. Alt hvad han

fra den Tid af lige indtil sit sidste Regjeringsaar gjorde, for at kue Engelland, vare kun convulsiviske Anstrængelser. Hvad han engang sagde om Frankrig, at jo mere dets Fiender anstrængte sig for at gjøre det mindre og svagere, desto større og mægtigere blev det, var netop anvendeligt paa Engelland. Den Vælde, det som Sømagt higede efter, voxte med hver Dag, og dets Marine lignede i denne Kamp et Træ, der jo mere man vil beskjære det, kun voxer desto frodigere og bliver desto greenrigere og løvfuldere. Hvor skarpsynet Buonaparte end var, saa indsaae han dog neppe, at en Landmagt kan, hvor stor, hvor mægtig, hvor øvet den ender, med Tiden overvindes af andre Landmagter, da Naturens evig gjenfødende Kraft nok vil sørge for at bringe ny Armeer paa Benene, selv i de af Krigen meest hærjede Lande, men at det forholder sig ganske anderledes med en Sømagt, da der skal megen Tid, Lykke og Anstrængelse til at forskaffe sig Flaader; og at der udkræves langt mere til at danne gode Søkrigere end til at danne gode Landkrigere. Det var at forudsee, at Engelland ved sin overlegne Marine vilde tidlig eller sildig faae Eneherredømmet over Havet, og dette Herredømme, eengang erhvervet, lader sig ikke saa let gjøre stridigt eller fratage, som Eneherredømmet over det faste Land, der, som Erfaringen til alle Tider har viist, er og bliver et Hjernespind — et babylonisk Taarn, der staaer for en stakket Tid, men som ogsaa desto hastigere jordrystende falder sammen. Udelukkelsen fra Fastlandet og Handelsforbindelsens Afskjærelse var det, som først Consulen og siden Keiseren truede Engelland lige ivrig med, men for sildig. Med et fortreffelig dyrket, productrigt Land, der tæller over 16 Mill. Indbyggere og ved Havet af Naturen befæstet mod hvert Angreb, med de rigeste Colonier i alle Verdensdele, hvoraf end ikke Napoleon kunde erobre et Fodbred, med 1100 Krigsskibe kan man lee ad alle pralende Banlysningsacter, og alle barnagtige Anstrængelser. (Fortsættes.)

Anecdoter om Erkehertuginde Maria Louise.

(Indsendt.)

Da Bonapartes huuslige Forhold og især hans Forhold til Keiserinde Marie Louise er de Fleste

kuns lidet bekjendt, troer Indsenderen, at det ikke vil mishage Læseren, at finde her oversat følgende Anekdoter af det engelske Maanedsskrivt "la belle Assemblée" for Februar 1812. Den fra Frankrig flygtede General Sarrazin nævnes som Meddeler af disse Brudstykker, hvilke maaskee af denne Aarsag ville tabe en Deel af deres Troværdighed, forsaavidt de ere Bonaparte ugunstige.

Keiserinde Maria Louise blev ved sin Ankomst til Compiegne meget overrasket ved, at finde i sine Værelser det samme Huusgeraad, som i de, hvilke hun beboede i Wien. Berthier havde ladet Alt pakke ind og sende derhen med Postvogne. Han var nærværende da Marie Louise blev saa behagelig overrasket og modtog hendes Tak for den Opmærksomhed. Hans Svar var, at han alene havde udført Keiserens Befaling. "Jeg formodede det min Herre", sagde Hendes Majestæt til ham, "men jeg bør takke Dem for Deres Iver, i saaledes at opfylde min Gemals ringeste Ønsker." — Berthier havde drevet Bonapartes Gallanteri saa vidt, at han havde sendt derhen mange Dyr, hvoriblandt ogsaa var en Kanariefugl, som sang behagelig og var meget afholdt af Marie Louise.

Vi kunne letteligen forestille os, at Bonaparte, da han første Gang var ene med sin unge Brud, efter nygifte Mænds Skik gjorde hende de heftigste Kjærlighedsforsikkringer. Blandt andre saadanne brugelige Talemaader sagde han og, at han vilde ansee sig selv for den lykkeligste Mand, dersom han, ved sin Omhu for, at forekomme hendes mindste Ønsker, kunde have den Lykke, at gjøre sig hendes Kjærlighed værdig. Marie Louise svarede, at det ikke vilde blive meget vanskeligt, da hun havde elsket ham før hun saae ham. Uagtet den søde Følelse, med hvilken denne Forsikkring maa have fyldt Bonapartes Bryst, syntes han dog tvivlsom og svarede hende, "Jeg takker Dem for den smigrende Kompliment, De har den Godhed at gjøre mig, og beder Dem troe, at jeg ikke skal undlade Noget for at fortjene den." — "Jeg siger Dem kun hvad jeg virkelig mener, svarede Marie Louise; jeg er af en Familie, i hvilken Kjærlighed til Hæder er arvelig, og De har faaet saa megen, at min Tilstaaelse ikke kan blive mistænkt." Man forsikkrer, at Bonaparte ved disse Ord ikke længer kunde skjule sine Følelser; han kastede sig paa Knæ for Keiserinden, som hurtig reiste ham op; de om-

favnede hverandre om. — Da Bonapartes Lykke ikke vilde have været fuldkommen, dersom dette blev ubekjendt, benyttede han sig af den første Leilighed til at lette sit Hjerte, ved at meddele Begivenheden til Berthier, Duroc og andre Fortrolige, hvilke hver paa sin Side sørgede for, at Fortællingen kom i Omløb og til Publicums Kundskab.

Efter sin Ankomst til Paris blev Marie Louise besøgt af det gamle Hofs fornemste Tilhængere. Forstaden St. Germains hidtil ubøielige Adel, som standhaftigen havde afslaaet alle Bonapartes Indbydelser, kunde ikke modstaae Lysten til, at meddele en østerrigsk Erkehertuginde den dybe Sorg, de i disse 15 Aar havde følt over hendes Tantes sørgelige Ende. "Det er forgjeves", svarede Fyrstinden, "vi søge at modsætte os Skjæbnens Bud. Alt for megen Godhed bragte mine ulykkelige Slægtninge paa Skaffottet. Det er muligt min Gemal og jeg kunne have samme Skjæbne, men det er sikkert, at det vil blive af en anden Aarsag." Keiserindens værdige Tone, et dybt Suk, der undslap hende og nogle Taarer, hvilke en saa sørgelig Erindring fremlokkede, gav hele Forsamlingen et høit Begreb om hendes Karakteers Ædelhed, hendes Forstands Rigtighed og hendes Sjæls Følsomhed.

Følgende Anecdote, tjener til at vise, at Bonaparte ikke skrækker hele Verden *). Da han besøgte Skibsværfterne i Boulogne gjorde Keiserinden en Tour i det Indre af Havnen. Ved Tilbagekomsten saae hun Bonaparte, som stod og ventede paa hende. I det hun forlod Fartøiet gleed hendes Fod og hun vilde have faldet, dersom ikke General Vandamme, der holdt hendes Haand, havde hjulpen hende, ved at slaae Armen om hendes Liv. Bonaparte, som med Ingenieuren stod omtrent 10 Skridt derfra, blev det vaer; han løb derhen og sagde temmelig vredladent: "Hvorledes, Madam! forstaaer De endnu ikke, at bruge Deres Fødder rigtig?" Marie Louise saae rolig hen til ham, uden at blive forvirret af denne uventede Tiltale, og sagde spøgende: "Skulde man ikke troe, at De

*) Man bemærke overalt, at dette er skrevet i Begyndelsen af 1812. Skinner hans Stjerne endnu rædselsfuldt og grumt, da er det ikke længer Andre, men ham selv, den truer.

aldrig har gjort et Feiltrin i Deres Liv, ved at høre Dem tale saaledes." Denne Bebreidelse blev gjort i en med Blidhed og Værdighed blandet Tone, som allene kan forskaffes ved Naturens Gunst og Velgjørenheden af en ypperlig Opdragelse. Skjøndt kun lidt vant til Paamindelser følte Bonaparte hvor megen Uret han havde og svarede meget ydmyg: "jeg beder Madam, De vil undskylde min Heftighed og henregne den alene til den, ved Tanken om den Skade, et Fald kunde gjøre Dem, opkomne Frygt." "Naar det er Tilfældet, sagde Keiserinden endnu smilende, tilgiver jeg Dem. Giv mig Deres Arm!" Saa megen Ynde tvang Corsicaneren til at trække saaledes paa Smilebaandet, at han viste sine gule Tænder, hvilket, siden hans Udnævnelse til Keiser, sjelden hændtes ham i Boulogne. En Maler kunde have leveret os et herligt Malerie, ved at aftage Begges Ansigtstræk i dette Øieblik. Bonaparte er meget styg, men for at faae et rigtigt Begreb om ham, maa man have seet ham ved Siden af Marie Louise, af hvem vi ikke kunne give nogen sandere Beskrivelse, end ved at bemærke, at hun er i Skjønhed og Ynde, hvad Bonaparte er i Plumphed og grove Sæder. Den anførte Begivenhed indtraf i Bologne d. 25de Mai 1810. Uden Garde passerede Bonaparte og Marie Louise gjennem en uhyre Menneskeklynge, som med Sværmerie raabte: "Længe leve Keiserinden!" men sjelden hørtes Raabet: "Længe leve Keiseren!" Havde han været ene, skulde han nok have vogtet sig for, at gaae ud, uden at have foran og om sig en Sværm af Generaler og Officierer. Han kjender nøie nok de Franskes ædelmodige Karakteer til at være overbeviist om, at Marie Louise er en bedre Sikkerhedsvagt for ham, end alle hans Kyradserer og polske Landsedragere; hvilket beviser, at Ludvig XVI og Marie Antonettes Mord kan allene tillægges nogle faa lave Sjæle, og at den franske Nation er uskyldig i det; Aarhundreders Erfaring bekræfter, at intet Folk overgaaer det Franske i Kjærlighed til sine Fyrster.

Indenlandske Efterretninger.

Kongelig Placat, som indeholder yderligere Forbud mod Handel og Samqvem med Norge.

Vi Frederik den Sjette, af Guds Naade Konge til Danmark ꝛc. ꝛc., gjøre vitterligt: At uagtet det ved Vor allerhøieste Placat af 11te d. M. er befalet, at ingen Passer maae udstedes for Reisende til Norge paa anden Vei, end igjennem Sverrig, lizesom og at Udførsel af Korn og Levnetsmidler til Norge, samt al anden Handel, Brevvexling og Samqvem herfra med bemeldte Land, den igjennem Sverrig undtagen, skal være forbudet; saa er det dog bragt i Erfaring, at der gives dem, som søge ved alle muelige Midler, deels at underholde Samqvem og Forbindelse med Norge, deels at tilbringe dette Land Korn og Fødemidler, og deels paa utilladelige Veie at begive sig didhen. Vi ville derfor ikke allene have disse Vore Bud paa nye indskjerpede, men befale end videre herved, at Enhver, som herefter befindes at overtræde Vort givne Forbud mod Handel, Brevvexling og Samqvem med Norge, eller at forsøge paa at begive sig fra Vort Rige og Vore Hertugdomme til dette Land paa anden Vei, end igjennem Sverrig, skal ikke allene paa det strængeste vorde anseet og straffet efter fornævnte Vor allerhøieste Placat af 11te d. M. dens 4de §, men endog, naar han befindes at have paa en underfundig Maade søgt at opnaae sin Hensigt, have sit Liv forbrudt.

Hvorefter alle Vedkommende sig allerunderdanigst have at rette. Givet i Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn, d. 28 Maji 1814.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Frederik R.

For Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen er, under 31 Maji d. A., udstedt et Patent af samme Indhold som ovenstaaende Placat.

Til latinsk-juridisk Examen have i dette Qvartal 7 Candidater fremstillet sig. De til den skriftlige Prøve fremsatte Spørgsmaal ere følgende:

Af Natur- og Romer-Retten.

1. An datur jus ecclesiasticum universale? (Gives der en almindelig Kirkeret?)
2. Utrum res in illa accessionis artificialis specie quae specificatio vocatur, cedit materiae domino, an specificanti? (Hvem tilfalder Tingen ved den Art af den konstige Tilvext, som kaldes Specification, enten Materiens Eier eller den Specificerende?)

3. Quomodo intelligenda est regula juris publici universalis salus publica suprema lex esto "adeo ut veris hujus disciplinae principiis conveniat?" (Hvorledes bør man forstaae den efter den almindelige Statsret gjeldende Regel "Almeenvel bør være det borgerlige Selskabs Grundregel"?)
4. An bellum punitivum jure gentium convenit? (Er Straf Krig lovlig efter Folkerettens Grundsætninger?)
5. Qua ratione jure romano haeredes et legatarii eorumque jura et obligationes differunt, idemque discrimen an jure patrio obtinet? (Hvilken er efter den Romerske Ret Forskjellen mellem Arvinger og Legatarier, samt disses Rettigheder og Forpligtelser? Kan en lignende Forskjel gjøres efter vore Love?)

Høiesterets Sager.

Fredagen den 3 Junii.

87. Over-Auditeur Schack, contra: Borger og Møller August med flere.
120. Advocat Dreier, contra: Jørgen Hansen.
117. Overauditeur Hielm, contra: Niels Hartvig og Peter Joseph Ziegler.
116. Overauditeur Schack, cont.: Peter Wallesen.
18. Capellan Monrad, c. Elias Pedersen med flere.
57. Sognefoged Nielsen, cont.: Præsten Fenger.
105. Kjøbmand Staun, c.: Urtekræmmer Høeg.
118. Overauditeur Schack, c.: Niels Christensen med flere.
33. Kjøbmand Boyson, cont: Kammeradvokaten.
121. Advocat Dreier, contra: Caspar Henrich Birch.
122. Advocat Treschow, c.: Mads Hansen Aland.
107. Kammerjunker og Stiftamtmand Jessen, contra: Capitain v. Hoppe.
114. Grosserer Sally, contra: Kjøbmand Hasse.
88. Overauditeur Hielm, cont.: Gaardmand Lars Jacobsen.
11. Marie Harboe, contra: Etatsraad Scharfenberg.
44. Sognepræst Hr. Boeck, contra: Grev Knuth.
101. Capitain v. Kummeste, c.: Frue Kummeste.
105. Overkrigscommissair Dahl, c. Aarhuus Bye.

Kjøbenhavns Børs d. 3 Junii. Cours. Hamb. 2 Maaneder 495, a vista 500, London 2 M. 16⅔ Rbdlr., Spec. 530. — Specier solgtes til 31¾

Rbmk., for Committeesedler blev givet 60½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Portoferrajo, den 7de Mai. Den 3die dennes henimod Kl. 6 om Aftenen landede en engelsk Fregat i vor Havn; man erfarede, at den forrige Keiser Napoleon med endeel Russiske, Engelske og Østerrigske Officierer af Generalstaben, og 2 franske Generaler, der ledsagede ham, befandt sig paa denne Fregat. En af Officererne kom i Land, og efterat han havde meddeelt Kommandanten den officielle Efterretning, føjedes hele Natten igjennem de nødvendige Anstalter til Modtagelsen. Folket bevidnede sin Glæde; der blev foranstaltet en Illumination og alle høie Embedsmænd opfordrede at biwaane Indtogs-Ceremonien. Den anden Dags Morgen Kl. 4 blev under militair Eskorte, en af den forrige Keiser sendt Fane bragt ind i Staden, der plantedes under endeel Artillerisalvers Torden paa Fortet della Villa. Saasnart Napoleon med sit Følge var steget i Land, hilsedes han fra Fæstningen og Rhedens Forter med 100 Kanonskud, hvilke Fregatten besvarede med 24 Skud. Ved hans Indtrædelse i Staden vare alle Tropper under Vaaben; han blev der modtaget af adskillige høie Embedsmænd, Geistligheden og et stort Antal Indbyggere. Efterat Mairen havde holdt en kort Tale, overraktes ham Stadens Nøgler. Herpaa begav Napoleon sig i et glimrende Tog, hvortil alle Civil- og Militairpersoner, saavelsom Geistligheden stødte, til Kathedralkirken, hvor et høitideligt Tedeum blev affjunget; derfra gik Toget til Mariepalæet, som midlertidig er bestemt til hans Vaaning, hvor han igjen modtog Opvartning af de fornemste Embedsmænd. Han talte med enhver med den største Munterhed, i det han gjorde endeel Spørgsmaale med Hensyn til Landet og dets Beliggenhed. Ved denne Leilighed bemærker man følgende Steder: "Da jeg har indseet at man ikke førte Krig mod Frankrig, men mod mig, har jeg for denne Stat alt for megen Forkjærlighed til ikke at gjøre Alt, hvad der kunde være den nyttigt. Min Tronafstigelse er ogsaa et lidet Offer, som kan være Frankrig tjenligt, og jeg har bragt det dette Offer i en

god Hensigt." Efter en kort Hvile steg han med sit Følge til Hest for at besee Fæstningerne Maricana, Campo, Capo, Liveri og Rio. Efterat han var kommet tilbage, gav han et kosteligt og stort Taffel. Om Aftenen var hele Staden igjen illumineret. (Selv samme Dag aftakkede Brigadegeneral Dalesme Øens Gouverneur og overlod Regjeringen til Napoleon). Den 5te steg Napoleon igjen til Hest for at tage den 5 Mile herfra beliggende Havn Longone i Øiesyn med videre. Folkets Tilløb var meget stor, uden at derved Roligheden i ringeste Maade forstyrredes. Man mærker ikke til Napoleon har meget Tyende. Der er vel nogle prægtige Heste og Vogne udskibede. Men man venter endnu flere Sager og et Troppecorps fra de allierede Magter.

Iblandt de franske Officierer og Soldater og de allierede Tropper forefalde dagligen Tvekampe i de elysæiske Marker. Det franske Senat, hvis tidligere Føielighed mod Buonaparte man ikke vil tilgive, har mange Stemmer imod sig i Frankrig. En af de stærkeste og kraftigste gjenlyder i en af en vis Lefebure forfattet "Adresse til Buonapartes Senat", som læses af alle Franske med stort Bifald. Den indeholder et heelt Synderegister, og er et talende Vidnesbyrd om den i Frankrig gjenindførte Pressefrihed.

Det hedder, at Hannover skal forøges med Hessen og Brunsvig, og at disse Landes Besiddere skulle have Skadesløsholdelse paa hiin Side Rhinen.

Ved Underhandlingerne i Chatillon skal Buonaparte omsider have besluttet sig til, at give Slip paa Italien, Øen Elba undtagen, og dette skal have givet Anledning til, at denne Øe bestemtes til hans Opholdssted.

Antallet af de franske Tropper af hvert Slags Vaaben skal i Fremtiden kun udgjøre 220,000 M.

Ved Ludvig XVIII Indtog i Paris stode de allierede Souverainer i Vinduer og saae paa den hele Høitid. Da deres Tropper kom forbi Pavillonen faldt, paa et af Keiser Alexander givet Tegn, alle Laurbærgrenene fra de russiske Soldaters Hatte. Kongen af Preussen gik med begge sine Sønner i Kirken, klædt i en simpel blaa Kjole og hvid Vest uden Ordenstegn. — Nogle Dage efter Indtoget gjorde 200 Damer Hertuginden af Angouleme deres Opvartning, hvidt klædte og smykkede med lutter Lilier.

Postefterretninger. (Efter Lübecker Av.)

Pariser Blade forsikkre, at Fredstractaten allerede er sluttet, men af visse Grunde ikke vil blive bekjendtgjort førend nogen Tids Forløb. Ogsaa i London har man et Rygte, at Lord Castlereagh allerede i de første Dage af Junii vil ankomme med Fredstractaten i Hovedstaden. Derimod paastaaer et engelsk Blad, at Fredscongressen vil blive holdt i London, og Forbundet til Ære for det engelske Folk, der har medvirket saa kraftigen til denne Fred, kaldes Londoner Forbundet. Preussen skal, som det hedder, ikke allene have Provindser af betydeligt Omfang til Skadeserstatning; men tillige store Pengesummer. Man troer endnu bestandig, at Huset Murat vil faae Øen Sardinien for Neapel, men at Kongen af Sardinien vil faae Skadesløsholdelse i Italien. Som den største nævnes Genua. Kong Ferdinand af Sicilien har d. 24de erklæret, at han hverken har givet eller vil give Slip paa sine Fordringer paa Neapel. --- Den af de Dovstummes Undervisning saa fortjente Olding, Abbé Sicard, der under den forrige Regjering paa Grund af sin Hengivenhed for Bourbonnerne var falden i Unaade, er bleven indbudet til Keiser Alexanders Taffel, og Monsieur og Hertugen af Berry forestillet. --- I Slottet St. Leu ved Montmorenci spiste nylig Keiseren af Rusland med Prinds Eugen (fordum Vicekonge) og hans Moder og Søster (fordum Dronning af Holland) til Middag. Man mærker overalt, at Prinds Eugen bevidnes Opmærksomhed saavel af de allierede Fyrster som af den Kgl. franske Familie. --- De allierede Troppers Tilbagemarsch fra Frankrig over Basel, Kehl, Frankfurt og Nederlandene vedvarer. --- Magdeburg skulde d. 23de f. M. i Følge en Overenskomst, rømmes af de Franske. Til at modtage Gen. Grev Tauenzien, der skulde rykke ind der d. 25de, havde fire Selskaber af unge Fruentimmer dannet sig, hvoraf det ene, bestaaende af 96 af de anseeligste Borgeres Døttre, skulde, tilligemed et Digt, overlevere en Sølvofferskaal med 8000 Rdlr., der vare samlede for saarede og syge Krigere blandt Magdeburgs Qvinder; det andet, bestaaende ligeledes af Borgerdøttre, skulde række Gen. Tauenzien ved Porten i en Guldpocal Hædersdrikken, og kaste Laurbær blandt Krigerne; de to andre skulde overlevere en Fane og en Standart. De unge Kjøbmænd byde en smuk Hest med en kostbart broderet Saddel, Handelsbetjenterne et Par Guldsporer. Om Aftenen vil Staden illumineres. --- D. 21de er Marienberg og Würzburg bleven rømmet af den franske Garnison. Den forrige franske Commandant i Torgau, der hidtil stod under Opsigt, er bleven beskyldt for, at have sænket, imod Capitulationen, 6000 Geværer, og man har ført ham til Torgau, for at aflægge Regnskab paa behørigt Sted. Man vil vide, at det er skeet med endnu andre 12000 Geværer. Ogsaa fornyer det Rygte sig, at betydelige Skatte ligge begravede i Torgau. Der skal sendes Commissairer did fra Berlin, for at undersøge Sagen. --- General Grev Benningsen skulde d. 31 Maji holde sit høitidelige Indtog i Hamborg, hvis Senat allerede d. 26de igjen har paataget sig Regjeringen, og i den

Anledning udstedt en Proclamation til Indbyggerne. Fra d. 18de af udkom ogsaa igjen Hamb. unparth. Correspondent i sin forrige over et Aarhundrede gamle Form. --- Man veed endnu ikke hvad Tid Keiser Frantz reiser tilbage til Wien, men man troer, at det vil skee meget snart. --- Ungern har siden 1812, med Indbegreb af de Recruter der endnu skulle stilles, leveret 150,000 M., hvoriblandt 10,000 monterede Velitter, der allene have kostet 4 Mill. Desuden har det betalt rede 4 Mill. i Subsidier. --- Kong Ludvig skal have udnævnt de Herrer Ferrand, Ambery og Montesqiou til Medlemmer af den Commission, der skal prøve Udkastet til den ny Constitution, og forelægge det sidste i Statsraadets og det lovgivende Corps's næste Møde. --- Hr. Jos. Hamony, Neveu af Patriarchen i Jerusalem, for Tolddirecteur i Cairo og derpaa Chef for en Janitscharescadron, er udnævnt til Commandant for det Kgl. fr. Mamelukcorps. Alle Oberster ved Armeen har Kongen forundt den gyldne Lilies Ordens-Decorationer. Hertugen af Orleans er kommen fra Sicilien til Paris, hvor ogsaa hans Moder (Philip Egalités Enke) med det første ventes. Hun skal boe i det erkebispelige Pallads, som Cardinal Maury har maattet rømme. --- Gen. Carnot er ankommen fra Antwerpen og Admiral Verhuel fra Texel i Paris. Kongen udmærker paa en meget hædrende Maade Hr. Deseze og Fru Montboisiere, Malesherbes Datter (Deseze og Malesherbes vare Ludvig XVI Forsvarere). Laanet af 5 Millioner hos Grundeierne og Indbyggerne er bestemt til de allierede Troppers Underhold og for disses og de fr. Hospitaler. Den nuværende Stemning i Frankrig sees bedst af et nylig udkommet Manifest til Ludvig XVI Mordere, der læses meget, og er forfattet i en høist lidenskabelig Tone. I samme hedder det: at de Mennesker, som endnu ville herske, ere de samme, som have ophævet alle Forrettigheder, ledet d. 14 Juli, 5 og 6 Oct. overalt deres ulykkelige Fyrste til at flygte fra sit Pallads; discateret Constitutionen af 1790, stemt for Kongens Afsættelse, bragt ham og Dronningen paa Skaffottet; solgt den øverste Magt, efter at have bøiet Hovedet for Mirabeau, til en Marat, Robespierre, Danton, St. Just, Barrere og Tallien; foranstaltet Druknelser i Nantes, Ihjelskydninger i Lyon, Septembers Mordscener etc. og dette Synderegister endes med, at det er de selvsamme Personer, der have indkaldet Buonaparte, sat ham paa Tronen, tiljublet hans Tyrannie Bifald, tiltryglet sig Titler, Værdigheder og Ordensbaand, og overgivet til hiint menneskeopslugende Uhyre 5 Mill. Franske i et Tidsløb af 13 Aar; der have givet Hert. af Enghiens Snigmordere, Moreaus Forfølger, Pichegru's Qvæler, Navn af den Store; der ved troløse Taler have forberedet Frankrigs Affolkning, Familiers Ødelæggelse, Alternes Omstyrtning, Præsternes Indspærring og den ulovlige Besiddelsestagelse af Spanien, Holland, Tydskland og Italien; der have prækket Drab, Snigmord, Plyndring og Mordbrand og lovet dem, der udmærke sig ved Blodsudgydelser, Belønninger etc.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 46.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 7 Junii 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Den første Consul begyndte nu paa den store Plan, som han i de efterfølgende Aar søgte at bringe til Modenhed ved Midler der satte hele Verden i Forundring. Efter at de Franske havde besat Elbens Bredder, vilde de aldeles ikke tilstede engelske Varers Gjennemgang. Vel blokerede Engellænderne, til Gjengjeld, Elben og Weser, i det feilslagne Haab, at tvinge Stænderne i det nordlige Tydskland til at formaae Frankrig at lade Elbfarten være fri, men de engelske Handlende led temmeligen ved den franske Spærring, skjønt deres Varer nu banede sig nye Veie til Lands, og til Søes denne Handel næsten ene kunde drives af de engelske Kjøbmænd, der vidste at beskytte den. Derimod led adskillige tydske Rigsstæders Handel ganske overordentligen; Schlesiens Lærredshandel, der indbragte over 8 Millioner, var standset, og alle schlesiske Vexler bleve tilbagesendte fra Hamborg, hvis egen Handel ogsaa standsedes og vanskeliggjordes; Danmarks Elbfart var forstyrret. Preussen sendte nu en Gesandt og Hannover to Deputerede til Buonaparte; men de kom tilbage med skjønne, skjønt desværre kun tomme Løvter. Engelland svarede de ogsaa did sendte Gesandter, som skulde formaae det til at ophæve Blocaden: at Betingelsen derfor var: de Franske skulde frigive Elbfarten og begge Floder skulde ikke være besatte af franske Tropper. Rusland arbeidede meest paa, igjen at tilveiebringe fredelige Forhold, men dets Bestræbelser vare frugtesløse. Det eneste Buonaparte, som det hedte, vilde tilstede, var engelske Varers Forsendelse paa Elben og Weser under neutralt Flag, men Cuxhaven vilde han ikke romme og engelske Skibe vilde han ikke tillade, at passere hine to Floder. Hannover maatte meest føle Virkning af den første Consuls Harme. I 6 Maaneder havde de didsendte franske Tropper, hvis Tal var blevet forøget til 36,000 Mand, kostet Landet 17,500,000 Fr., af hvilke den største Deel gik til Frankrig, da Hannoveranerne, som forhen anført, maatte klæde og føde Tropperne, der ikke fik nogen Sold. Men den græsrigeste Vænge kan tilsidst blive bar, naar den udsultede Hjord er for stor og dvæler der for længe. De Franske maatte derfor søge et andet Overdrev, hvor Græsset endnu ikke var saa aldeles afædt, og det fandt de i Hamborg. General Mortier reiste til denne Stad, for at understøtte de hannoverske Stænders Ansøgning om et Laan, og Hamborgerne maatte nu rykke ud med dette Laan af 1,700,000 Mark Banco, mod 4 PC. Rente, der, saavidt man veed, aldrig blev betalt. Til Underpant gav man Kongen af Engellands umiddelbare og Patrimonial-Godser.

Førsteconsulen begyndte nu i sin Kamp mod Engelland ret for Alvor at benytte sig af sine saakaldte Bundsforvandte, hvoraf nogle i de fleste Henseender lignede hiin Dverg i Fabelen, der allierede sig med Kjæmpen, og ved sit fuldendte Seierstog havde mistet en Arm, et Been og et Øie. Den, som

Buonaparte først henvendte sin Opmærksomhed paa, var "Ham, som boer langt under Havet, og med Guld er stærkt begavet". Vel ønskede Holland, at blive neutral, da det indsaae, at en Krig vilde drage dets fuldkomne Undergang efter sig, men Frankrig formanede det, for Alting ikke at gjøre sig latterligt, og betænke, at det, naar det vilde nyde Fordele af sine Forhold med Republiken, heller ikke maatte trække sig tilbage i critiske Øieblikke, da begge Staterne ved høitidelige Forbund, ved Offensiv- og Defensivallianecer vare paa det nøieste forenede sammen. En Følge af dette paatvungne Venskab var, at ogsaa de i Holland værende Engellændere bleve erklærede for Krigsfanger; og de Passagerer, der ankom med engelske Paketbaade til Holland, en engelsk Commissair, der opholdt sig i Briel, ja endog en Coureer, der skulde afgaae til Engelland, bleve arresterede af det franske Militaire, uagtet den engelske Gesandt, Liston, endnu residerede i Haag. Vel paalagde ham den engelske Regjering, strax at paastaae disse Fanger løsgivne; men han fik intet fyldestgjørende Svar, og forlod derfor ogsaa strax Holland. Denne Republik kaldte derpaa og sin Gesandt tilbage igjen fra London. Engelland blev her intet andet tilovers end, som det i et Kongel.-Budskab hedte: i Tillid til Forsynet, at anstrænge alle Fædrenelandets Kræfter. — En fransk General, Victor, fik nu, "efter Førsteconsulens udtrykkelige Befaling", Commandoen over den bataviske Armee; de franske Troppers Tal forøgedes anseeligen; Krigsskibe maatte udrustes, og Canonbaade bygges. Imidlertid blev den største Deel hollandske Kjøbmandsskibe opbragt til engelske Havne, og end ikke Fiskerbaade skaanedes, fordi Engelland paastod, at de kunde bruges mod en Landgang, og at endog Soldater, forklædte som Fiskere, spionerede paa disse Baade og udøvede Fiendtligheder mod engelske Fartøier. De franske Blade have, med den i de Dage sædvanlige Sledskhed, søgt at vise denne de Engelskes Fremfærd mod fattige Fiskere fra en meget sort Side, men ganske uden Grund har Engellændernes Foregivende vel neppe været. Man sige hvad man vil om Engellænderne: smaalig Skadefryd og lav Pengegridskhed ligger i Almindelighed mere i Nyfrankens end i Britens Caracteer. — Alle hollandske Anliggender bleve nu ledede i Paris. Hollænderne maatte ved en Convention af 25de Junii forbinde sig til at lønne 18,000 Mand franske Tropper, væbne og underholde 16,000 Batavere, lade bygge 5 Linieskibe, 5 Fregatter, og desuden Canoneerchalouper. Ved en Tillægs-Convention af 1 Nov. maatte det endnu desuden paatage sig at underholde 18,000 Mand. — Den italienske Republik maatte især føle Vægten af Buonapartes Overmagt. Den blev tvungen til at tage Deel i Krigen; den skulde forøge sin Armee til 60,000 Mand, bygge i en fransk Havn 2 Fregatter og 12 Canoneerchalouper, som Førsteconsulen under Krigen kunde raade over, og til hvis Byggelse der skulde anvises 4 Millioner Lirer; 5000 Mand italienske Tropper skulde komme til Frankrig, for at deeltage i Landgangen paa Engelland. Folket viste imidlertid nogen Vrangvillighed, men ved egne dertil udnævnte yderst strange Commissioner vidste man at sammendrive de Conscriberede. Desertionerne vare meget hyppige, thi "Borgeren", hedte det: "vilde ikke indsee, hvor nødvendig en bevæbnet Magt var for at grundfæste en Stats Uafhængighed". Saaledes fulgtes her Spot og Skade ad. Den strængeste Censurtvang blev indført, og, ikke engang nøiet hermed, forlangte og fik Buonaparte, foruden Forfatteren af et trykt Skrift, der indeholdt Anstødeligheder imod den franske Nation, Capitain Ceroni, ogsaa Lovgivningsraad Cicognera, og Brigade-General Teulié, straffede, fordi de i Privatbreve havde rost dette Skrift. Ceroni slap med 3 Aars Forvisning, Cicognera og Teulié mistede deres Embede, og bleve anviste bestemte Opholdssteder. Saa vidt var det kommet med den italienske Republiks Frihed, under Buonapartes Præsidentskab. — Den liguriske Republik maatte ligeledes bidrage til Frankrigs uhyre Rustninger ved at give sin hele Flaade, d. e. nogle Galeier, til Frankrigs Naadighed, og derved fik Engellænderne Leilighed til at tilintetgjøre Genuas Handel, hvortil især de mod den italienske og liguriske Republik udrustede engelske Capere virkede meget. Som Frankrigs Bundsforvandt blev Genua, fordum Middelhavets Herskerinde, bragt til en saadan Usselhed og Armod, at der af Genuesere og italienske Republicanere opstod militairorganiserede Bandithorder, især ved Novi, der droge plyndrende omkring og udskreve Brandskatter. Parma, administreret af franske Soldater, maatte give hvad det ikkun kunde til-

veiebringe, og da dette ikke var tilstrækkeligt solgte man endog den afdøde Hertugs Allodialgodser, uden at agte paa Dronningen af Etruriens Forestilling, at disse Godser ikke havde tilhørt hendes Svigerfader som Hertug, men som Privateier. Ogsaa Etrurien maatte føle Virkningen af Frankrigs Venskab. Livorno blev erklæret i Beleiringsstand, og alle der liggende Skibe belagte med Embargo. Gjennemmarschen for 8000 Mand til Kirkestaten blev befalet, og strax derefter 3000 Mand florentinske Tropper og 1 Mill. florentinske Lirer forlangte som Subsidier, endskjøndt Statscassen var ganske udtømt. Paven, der alt for vel følte at han skyldte Førsteconsulen sin nye Tilværelse, slap for saavidt med, efter dennes Ønske, at gjøre fire franske Bisper, Fesch, Boisgelin, Cambaceres og Bernier til Cardinaler, men Ancona og Civitavechia bleve dog besatte af franske Tropper, som Paven maatte underholde, og, for at bestride Udgivterne, maatte han udskrive overordentlige Contributioner, der med yderste Strænghed bleve inddrevne og i høieste Grad forbittrede Folket mod de Franske. Neapel vilde gjerne blive neutral, men Frankrig vilde ikke tilstede det. Det lod et Corps, under Gen. St. Cyr rykke ind i Kirkestaten, for at besætte Neapels Havne. Kongen gjentog paa det eftertrykkeligste sin Neutralitetserklæring; en Coureer blev sendt til Wien og Petersborg, og Discussionerne vare, som det hedte, saa alvorlige, at den franske Gesandt, Alquier, allerede føjede Anstalter til at forlade Neapel. Men Gen. St. Cyrs Ankomst gav Tingene en anden Wending. De Franske bleve ikke meget venskabelig modtagne; i en Landsby begyndte man endog at ringe med Stormklokken, men man vidste at raade Bod paa en saadan Halsstarrighed ved at lade 7 Indbyggere skyde, og efterhaanden ankom saa mange franske Tropper, at hver Tanke om Modstand blev et Hjernespind. De leirede sig især i Tarento og Otranto, og byggede her, som i Ankona, lette Fartøjer til at forstyrre Handelen paa det adriatiske Hav. Disse Troppers Underhold maatte Neapel betale og kostede maanedligen 100,000 Rigsdaler. Deres Tal i det sydlige Italien anslog man til 60,000 Mand, og alle de italienske Stater tilsammentagne maatte underholde 100,000 franske Soldater. Imidlertid opnaaede den første Consul ikke ved alt dette sit Hovedøjemed. Den engelske Handel paa Neapel blev ikke afbrudt; thi Regjeringen fandt den Gang bedre sin Regning ved at holde, skjønt hemmeligen, med Engelland. — Schweiz maatte forbinde sig til at underholde 16,000 Schweizere i fransk Tjeneste, og, i Tilfælde af, at Frankrige angribes, endnu at lade hverve 8000 M., som det hedte, paa fransk Bekostning; at forbyde Frankrigs Fiender Gjennemmarschen, og ikke at slutte nogen særskilt Fred, naar dette eengang havde forlangt dets Hjelp. Spanien forbandt sig til i en Offensiv- og Defensivalliance at levere den franske Republik 15 Linieskibe og 24,000 M. Landtropper, og, dersom disse ikke skulde være tilstrækkelige, at stille al den Land- og Somagt, det saae sig istand til at tilveiebringe. At Engelland ikke den Gang strax erklærede Spanien Krig er noget, som man endnu ikke saa let kan indsee; men man skulde næsten formode, at det ikke ønskede at faae flere Fiender, end det virkelig saae sig nødsaget til, og at det den Gang endnu ikke havde saa vidt udseende Planer, som Frankrigs grændseløse Herskesyge og uafladelige Pønsen paa dets Undergang siden modnede hos det. Uden Tvivl var det heller ikke Spaniens Alvor, at opfylde hiin Tractats Betingelser. — Det var paa samme Tid, at Frankrig solgte Louisiana til de nordamericanske Fristater for 60 Mill. Fr.

(Fortsættes.)

Rettelser. — P. 595. Lin. 8: 1809 læs: 1801. — P. 596. L. 18: 700 læs: 7000. — P. 612. L. 1 i Anmærkningen: lærer os, læs: lærer os bedre. — P. 678. L. 10 nedenfra: Sebastinis læs: Sebastianis. — P. 691. Lin. 26: Sebastinis læs: Sebastianis.

Indenlandske Efterretninger.

De til dansk juridisk Examen i dette Qvartal fremsatte Spørgsmaale ere følgende:

1. Kan en Enke skifte den af hende antagne Laugværge efter Behag?
2. Bør den Hustruen af Ægtemanden tillagte Morgengave bedømmes efter Lovens Grundsætninger om Gaver i levende Live eller om Gaver, der først opfyldes efter Giverens Død?

3. Er den ved D. L. 5—3—1 befalede Lovbydelse fornøden naar Selveiergaarde bortsælges ved offentlig Auction?
4. Bør det saakaldte furtum rei minimæ hos os ansees og straffes som Tyverie?
5. Naar en efter Loven inhabil Dommer afsiger Dom i en omtvistet Sag i hvilken Inhabilitets Exception ikke er blevet fremsat imod ham, bør da den afsagte Dom i alle Tilfælde ansees for nefterrettelig?

Mariboe, d. 3 Junii. Den 30 Maji blev paa Stokkemarke Kirkegaard begravet en ubekjendt Mandsperson, der for nogle Dage siden var funden opdreven fra Stranden ved Lindholm. I hans Buxelomme fandtes et Signet og en Spiseskee af Horn. — For nogen Tid siden blev her i Omegnen ved Mariboe givet paa Auction for en særdeles god Malkekoe over 800 Rdlr. D. C. — Natten imellem første og anden Pindsedag sidstleden lynede det meget stærkt. Tilsidst faldt en skyllende Pladsregn med en uhyre Mængde guult Sædstøv af de saakaldte Koeblommer, (Engkobbeleie, calta palustris) som den almindelige Mand her antog for Svovl. Den bidende og skarpe Kulde af N. V. vedvarer endnu, hvorved Græsset og Kornet sættes meget tilbage. (Mariboe Av.)

Kjøbenhavns Børs d. 7 Junii. Cours. Hamb. 2 M. 510, Amst. 2 M. 483½, London 2 M. 17½ Rbdlr., Spec. 550. — Specier solgtes til 32½ a 32¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet 61 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Blandt de Modsigelser, som Lübecker Aviser i denne Tid vrimle af, fortjener især følgende, angaaende Napoleon, at mærkes:

"Napoleon, som d. 24de har overnattet i Lyon, lider af en Inflamation, og gjør derfor kun korte Dagreiser. Paa hver Station venter ham et Bad."

I Artiklen fra Portoferrajo af 7 Maji hedder det: "at Napoleon er meget munter og har til Hest taget Fæstningsværkerne i Øiesyn."

"Fra Elba er der ankommen Deputerede i Paris, for at bede om, at maatte anvises Buonaparte et andet Opholdssted end deres Øe."

I Skrivelsen fra Portoferrajo berettes, "at man har løsnet der 101 Canonskud ved hans Ankomst, afsjunget et Te Deum og illumineret hele Staden."

Fra Marseille skrives under d. 30 April, "at Napoleon er druknet, i det han, ved at bestige et engelsk Linieskib, der havde Befaling at bringe ham til Botany Bay, var snublet over et Toug, og faldet i Vandet: uden at man var istand til at redde ham."

Fra Portoferrajo skrives "at han er ankommen der, og som Øen Elbas nye Souverain, bleven modtagen med store Æresbevisninger."

Gazette de France fortæller, "at Buonaparte, efterat han allerede var stegen i Land paa Elba, blev taget ombord igjen af den engelske Skibscapitain, der ikke vidste hvad han skulde gjøre, da han blev franske Tropper vaer, som Buonaparte hemmelig og forend sin Afsættelse havde sendt did."

I Artiklen fra Portoferrajo meldes ikke et Ord om, "at Buonaparte allerede engang tilforn var landet der."

I Lübecker Avis af 20 Maji hedder det: "den eng. Maj. Kampbell, som skal ledsage Buonaparte til Elba, er reist i Forveien til denne Øe, som nu tilhører Engelland ꝛc."

I Artiklen fra Portoferrajo hedder det derimod, at "Buonaparte har sagt til Brig. Gener. Dalesme: at han har forbeholdt sig Souverainitet over, og Eiendomsret til Øen Elba, og at alle Magter have givet deres Minde dertil."

Genua Avis indeholder følgende Efterretninger om Napoleons Ankomst til Øen Elba. Han kom paa en engelsk Fregat d. 3die dertil og tog ind i det for ham indrettede Maire-Pallæ. Man paastaaer, at han er ved godt Lune; munter i Omgang og ved Bordet, og, saavidt man kan mærke, ganske tilfreds med sin nye Bestemmelse. Han taler om et Palæes, et Theaters Opbyggelse og om store Veies Anlæg paa denne Øe. Han lader bygge Stalde og Remisser for 50 Heste og ligesaa mange Vogne. Han trækker sig tidlig om Aftenen tilbage, og staaer hver Morgen Kl. 4 op for at ride ud. Hos ham ere Generalerne Bertrand og Drouet, og

man siger, at en stor Deel af hans Familie snart vil følge ham efter. Han bærer en grøn Uniform og paa Hatten en hvid og rød Kokarde med 3 Bier. Han synes i Særdeleshed at gjøre meget Væsen af de engelske Officierer. Han taler ofte med dem om den politiske Omskiftelse og sin Tronafsættelse. Ved denne Leilighed har han ofte anført Aarsagen, hvorfor han overlevede sin Ulykke, sigende: naar han havde ombragt sig vilde han have givet sine Fiender Anledning til stor Glæde, og foraarsaget sine Venner derimod megen Smerte. — Vi have her i Genua et talrigt Armeecorps kommende fra Spanien, størstedeels Engellændere og Sicilianere. — Den i Havnen værende Flaade bestaaer af 6 engelske Linieskibe og 3 Fregatter.

Efter et Schweizerblad fører Napoleon nu den Titel: Hs. Maj. Hertugen af Elba. D. 6te Maji (2 Dage efter sin Ankomst) holdt den ny Hertug med sine høje Embedsmænd et geheime Statsraad, hvori alle denne Øes Forvaltningsgrene bleve tagne i Overveielse. Monarken anviste 200,000 Fr. til et prægtigt Lazareths Opførelse, og lod sig forelægge vidtudseende Planer angaaende Øens Bjergværker og Metalfabrication.

Man læser nu følgende djerve Brev fra den spanske General Palafox, Saragossas modige Forsvarer, til en fransk General L...., der havde opfordret ham til at underkaste sig Joseph Buonaparte: "De Begivenheder, som have tildraget sig i de sidste 2 Maaneder, burde have overtydet Dem om, at De, naar De skriver til mig, maa allene tale Ærens og Fornuftens Sprog. Havde alle øvrige Folkeslag rystet Tyraniets Aag af sig, som vi, saa vilde De ikke været her, men saalænge det behager Gud, at lade Dem blive hertillands for vore Synders Skyld, ville vi søge at fortjene deres Agtelse ved en ædel og høihjertet Fremfærd. De forlanger, at jeg til Spaniens Vel skal nedlægge Vaabnene; men naar begyndte Frankrigs Overhoved at lægge saadan Vægt paa et Folk, som af Alle maa være ham det meest fremmede, saavel i Betragtning af dets Religiositet, dets Vaner og Sæder, som ved dets Hengivenhed for dets retmæssige Souverain? Det er sandt, Spanierne reise ikke meget, men forend Deres Keiser kom til os, for at bringe os Lykke og Velfærd paa Spidsen af hans Bajonetter, kjendte de allerede fuldkommen det Slags Lykke, som var bleven Hollænderne, Schweitzerne, Italienerne, Tydskerne, Polakkerne og især hans Undersaatter og Bundsforvandte til Deel, hvilke han slæbede, bundne som Galeislaver, til vore Grændser, for der at opplante sit, med hele Europas Blod farvede Banner. Store Gud! hvilke Goder der tilbydes os af den Franske Revolutions Arving, der er ligesaa grusom som Attila, kun at Hiin dog besad mere sand Sjelsstorhed, end denne Tyran, som I ville indføre i vor Midte, for at opsluge os; thi Attila udtalede lydelig sine herskesyge Hensigter. Da han faldt ind i Italien, kaldte han sig ikke Folkets Ven og Bundsforvandt; hans Bander kaldte sig ikke den store Nation; Italienerne havde ikke som vi i 12 Aar bortødslet deres Skatte for ham, givet ham deres Flaade, betroet ham deres Vaaben. Da Attila saae Pave Leo den Store, nedlagde han, gjennemtrængt af Ærefrygt, sit Sværd for ham, og Rom blev frelst. Og denne Pave havde ikke, som Pius den Syvende, forladt sin Residents, for at paasætte Attila Kronen. Naar man har kaldt denne Guds Svøbe, hvad vil Eders Keiser da vorde kaldt af Efterkommerne? — I forlange, vi skulde nedlægge Vaabnene, for at betrygge Spaniens Rolighed. Men Hvo har forstyrret Roligheden, som vi nøde fra Ferdinand den Katholskes Dage af, indtil den Dag, da I satte Foden paa vor Jord. Kun eengang blev denne Rolighed forstyrret: dengang, da vi kæmpede mod halve Europa, for at sætte en Franskmand paa den Spanske Trone. Og nu ville Franskmændene, til Gjengjæld derfor, sætte en Korser i Spidsen for os? — I sige, Spanierne ere forførte af deres Munke. Jeg tilstaaer, de have ikke bidraget lidet til at skaffe Junot ud af Lissabon og Joseph Buonaparte ud af Madrid, men vi troe ogsaa, at denne Tjeneste, de have beviist Spanien og hele Europa, er allene tilstrækkelig til at forsøne dem med alle sande Venner af Orden og Menneskehed. De ender Deres lange Brev med Trudsler; men Arragoniens Marker, og 42 Storme paa Saragossa maatte dog have overbeviist Dem om, at Spaniernes Hjerter kunne ikke rystes af nogen Frygt. De taler om evig Krig. Vi vide meget vel, at naar Eders Tyran vil den, ville I den ogsaa ..." — Jeg tvivler ikke paa, at I jo ville gjøre Alt, for at besudle mit ulykkelige Fædreland med Blod; men vider, at vi ere ligesaa

haardnakkede som I; at I, for at underkue, maa tilintetgjøre os. Lykken kan for et Dieblik forraade den hellige Sag, men vore Hjerter ville I aldrig vinde, saalænge I ere Undertrykkelsens Redskaber. Forglemmer ei, at en Haandfuld Spanske Christne, som trængte frem fra Asturiens Bjerge, trættede i 7 Aarhundrede Maurernes Magt, og at Maurerne dog tilsidst bleve uddrevne af Spanien." — Palafox, General over Armeen i Arragonien.

De tydske Aviser meddele nu først følgende smukke Proklamation, som Keiser Alexander udstædte i Rusland 1812 efter Moskaus Indtagelse af de Franske: "Det russiske Riges Ære er ved Moskaus Indtagelse ingenlunde skjændet, thi alt det Uheld, som Fienden vilde berede os, skal falde tilbage paa hans eget Hoved. Vi have taget de sikkreste Forholdsregler for at gjøre Fiendens Triumph til hans uundgaaelige Fordærvelse. Kun Mure uden Indvaanere og uden Levnetsmidler har han forefundet; og vore Tropper trække sammen omkring ham. Han er kommet ind i Rusland med 300,000 Md., størstedeels af forskjellige tvungne Nationer. Den ene Halvpart heraf har Sværdet og Sygdomme ødelagt; med den anden er han rykket ind i Moskau; men kun af Følgerne skal man bedømme Beregningerne ved dette Indtog! Han er ikke kommet i et Land, hvor hvert af hans Skridt udbreder Skræk, og hvor Indvaanere og Armeer kappes om at kaste sig i Støvet for ham; Rusland er ikke vant til at lade sig beherske, det vil til sidste Mand forsvare sine Love, sin Gudsdyrkelse, sin Eiendom, sin Frihed. Almægtige høieste Væsen! giv dit Folk Mod og Kraft i den retfærdige Sag, for hvilken det strider, at det, i eget Forsvar triumferende over Fienden, ogsaa maa tilkjæmpe andre Fyrster og Folk Uafhængighed og Frihed!!"

I Frankfurt er nu et Flyveblad i Omløb, med Trykkestedet Fontainebleau 1814, og Overskrift: Keiser Napoleon til det Franske Folk. Det Hele bærer Opdigtelsens tydeligste Præg. Napoleon taler deri, som en bodfærdig Synder, og forsikkrer, at Europas Fyrster ere i dette Øjeblik et Redskab i Guds Haand, ligesom han selv har været det saalænge det behagede ham, at ydmyge Dem. Han vil aldrig fatte eller understøtte noget Anslag, der gaaer ud paa at bemægtige sig den øverste Magt, hvilket Løvte han skylder

de faa Tappre, der ere blevne ham troe og mueligen kunne gjøre frugtesløse Forsøg. De Franske beder han, ikke at lade deres hele Had og Forbandelse hvile paa ham ene, men at betænke, at de Store, Ministerne og Statsraadet misledede ham. François de Nantes's træske Planer vare Aarsag i Droits réunis og Decretet af 8 Febr. 1812 var dennes og en vis Gassons Værk. Droits des Douanes & d'Enrégistrement indførtes efter de listige og bedragerske Colins og Neuchatels Indskydelser, som han maatte give efter for. Fremdeles nævner han som Redskaber for Despotiet, Defermont, Jaubert, Regnault o. fl. — Det hele synes at være et Vehikel for at kunne sige visse Personer adskillige Sandheder.

Ludvig XVIII har anordnet følgende: Hans Broder, Monsieur, Greven af Artois, skal igjen føre Titel af Generaloberst for Schweizerne; hans Fetter, Prindsen af Condé Titel af Gener. Oberst af Linieinfanteriet, hans Neveu Hert. af Angouleme Titel af Gener. Oberst for Cuirasserne og Dragonerne, hans Neven Hert. af Berry antager Titel af Gener. Oberst for Chasseurerne og de lette Landseryttere, hans Fetter, Hert. af Orleans, Titel af Gener. Oberst for Husarerne, hans Fetter Hert. af Bourbon, Titel af Oberst for det lette Infanterie. De Generaler, som den provis. Regjering har udnævnt til Functioner af Gen. Oberster faae Titel af Gener. Inspecteurer af de forskjellige Vaabenarter, under de til Gener. Oberster udnævnte Prindsers Befaling.

De franske Brigadegeneraler skulle i Fremtiden føre Titel af Feldtmarschaller, men Divisionsgeneralerne skulle kaldes Generallieutenanter. Generalernes og Officiererernes Uniform bliver den samme, som hidtil.

Kong Ludvig har befalet, at Undersøgelsescommissairer skulle begive sig til alle Fængsler for at undersøge de Arresteredes Tilstand og Aarsagen til deres Heftelse. Derved ere de meest uhørte Misbrug blevne opdagede. I Bicetre allene fandt man et stort Antal Mennesker, for hvis Heftelse man ikke kan angive en eneste lovlig Grund. Ganske vilkaarlige Befalinger, der ofte ikkun vare skrevne paa en Charte-blanc, var den eneste Grund til deres Indspærring. Alle disse Ulykkelige skulle nu sættes paa fri Fod.

Hvor nøje Kongen forhen har gjort sig bekjendt med de franske Generalers militære Karakteer, har Man ogsaa et Beviis paa deri, at da Marschal Moncey vilde kaste sig for hans Fødder, forekom Hs. Maj. ham med disse Ord: "i mine aabne Arme skal De kaste Dem; jeg kjender meget vel alt det Gode De har gjort og alt det Onde, De har forhindret" hvorpaa Hs. M. omfavnede Marskallen, som var meget rørt.

Marsch. Oudinot er bleven udnævnt til Overstcommanderende for det Kgl. Grenad. Corps og Jægerne til Fods, Ney til Overstcommand. for Cuirassererne, Dragonerne, Jægerne og Landsedragerne til Hest, F. M. Grev d'Escars til Command. for Monsieurs Carabinercorps, Gen. Ltn. Dessoles til Chef for Monsieurs Generalstab, som Gen. Ob. for Frankrigs Nationalgarde. — Hert. af Angouleme er udnævnt til Storadmiral af Frankrig, Marsch. Macdonald til een af Capitainerne for den Kgl. Garde.

Kongen har tilladt de for 1815 Conskriberede at vende hjem; men de som af sig selv have Lyst til at være Soldater, kunne ogsaa blive det.

Kardinal Maury skal nu virkelig efter allerhøieste Befaling rømme sit erkebiskoppelige Pallads, som efter ham skal beboes af en ikke-geistlig Person af høi Rang.

De Pengesummmer, som en Konge af Frankrige ved sit Indtog i sin Hovedstad fordum pleiede at udkaste blandt Folket har Ludvig XVIII værdigere anvendt ved at lade dem fordele i Lazaretherne og Hospitalerne.

I Sphithead forventes til d. 4de Juni henimod 50 Linieskibe, der, deelte i to Flaader, skulle give de allierede Souverainer ved deres Nærværelse der en Forestilling af en Søetræfning. — Ifølge Efterretninger fra Maltha er Pesten udbrudt paa Øen Gozzo.

I Overhuset have Hert. af Sussex, (Kongens Søn); Hert. af Glocester, og Lorderne Grey, Essex, Grenville, Roslyn, Klifton, Wentworth, Fitzwilliam, Stanhope, Lauderdale og Norfolk nedlagt en Protest mod de norske Havnes Blokering.

I Portsmouth har man den 16de f. M. begyndt at sætte de franske Krigsfanger i Frihed. 1000 engelske ere allerede komne tilbage til Engelland, og ligesaa mange franske ere sendte tilbage til Frankrig. 4 til 5000 ere allerede desuden sendte did.

I London hedder det: at Kongen af Preussen vil formæle sig med Hertuginden af Holsteen-Oldenborg; Kronprindsen, hans Søn, med Erkehertuginde af Østerrige og Hertugen af Berry med Storfyrstinde Anna, Keiseren af Ruslands yngste Søster.

Der er alt kommet en Deel engelske Kjøbmænd til Paris, som især befatte sig med Indkjøb af Diamanter, der her ere bedre Kjøb end i Engelland.

Hds. Majestæt Keiserinde Marie Louise, Hertuginde til Parma og Piacenza er med sin Søn ankommen til Schönbrunn. Høistsamme blev der modtaget af den Allerhøieste Keis. Kongel. Familie og af det i Mængde tilstrømmende Folk hilset med de varmeste Ønsker.

— Frue Stael Holstein vil nu udgive sit Skrivt over Tydskland, som forgangen Aar blev forbudet.

De mange Fyrsters og andre høie Fremmedes Ophold i Paris indbringer dagligen de derværende Restaurateurer og Huuseiere 1,200,000 Franker. Uagtet Huusleien er stegen der ⅔ Dele i Prisen, falder det dog vanskeligt at faae gode Værelser.

Hvor store Summer end Napoleon har udskrevet i Frankrig, forsikkrer man dog, at han skal have bragt det i en Gjeld af 1400 Mill. Franker og at Regjeringen vil blive nødsaget til at tage sin Tilflugt til Papirmynt.

Antallet af de Kgl. franske Huustropper skal bestaae af 30,000 Mand.

Man anslaaer Antallet af alle franske Tropper, naar Garnisonerne fra alle Fæstningerne igjen ere vendte tilbage til Frankrig, til flere end 300,000 Mand, hvoriblandt 50,000 Officierer.

Buonapartes store Ceremonievogn bliver, ligesom hans Statue, der har staaet paa Toppen af Støtten paa Vendomepladsen, sendt til Rusland. Det sidste skal krone det Monument, der skal forherlige i Moscau Mindet om de russiske Hæres store Seire.

Den 31te Maji holdt General en Chef Benningsen under stor Jubel sit høitidelige Indtog i Hamborg. — De før Foreningen med Frankrig i Hamborg gjældende Love traadte samme Nat Kl. 12 igjen i Kraft.

Postefterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

I Følge Efterretninger fra Paris synes Fredsunderhandlingerne at nærme sig deres Ende. Dagligen finde Conferencer Sted hos Ministeren, Fyrst Metternich. Fredsunderhandlerne ere: fra Østerrigs Side Fyrst Metternich og Statsminister Grev Stadion; fra Ruslands Side Grev Nesselrode og Rasumowsky; fra Engellands Side Lorderne Castlereagh, Aberdeen, Cathcart og Chevalier Stuart; fra Preussens Side Statsc. Frh. v. Hardenberg, og endelig fra Frankrigs Side Fyrsten af Benevent. De 4 ovenanførte Hoffer underhandle i alle allierede Hoffers Navn, og i fuldkomneste Forstaaelse med hinanden. Freden med Frankrig og Grundtrækkene af de øvrige europæiske Forhold ville sandsynligviis med det første blive bestemte. Man taler om Underhandlinger, der strax efter Fredsslutningen med Frankrig skulle aabnes i Wien, hvis Gjenstand vil være alle interesserede Magters formelige Accession og de enkelte Deles Bestemmelse efter de tilværende Forbund. Man troer, at denne Verdensfred vil blive undertegnet af de allierede Magter førend deres Afreise fra Paris i Slutningen af Maji Maaned. (Efter Voß's Berliner Avis skal den allerede være sluttet.) Fra Paris skrives under den 17de, at den allerede er sluttet, eller i det mindste staaer paa Nippet at blive det. Hovedpunkterne skal være: Frankrig bliver som det har været den 1 Jan. 1792, med det Løfte: at det ved den Definitivtractat, der ville bringe alle europæiske Magters Anliggender i Orden, faaer en Gebetsforøgelse med 6 til 700,000 Sjele; ogsaa skal det beholde alle de inclaverede Lande, som førend 1 Jan. 1792 ikke hørte til Frankrig, f. Ex. Comitatet Avignon, Mühlhausen 2c. Frankrig faaer Øen Bourbons (efter Andre Isle de France) og to Comtoirer paa Kysten af Coromandel i Ostindien (efter Andre to Comtoirer paa Coromandel og et paa Kysten Malabar, under den Betingelse, ikke at anlægge der Forter). Fremdeles Øen St. Domingo, Martinique, Guadeloupe og de øvrige franske Antiller. Den halve Deel af det Skyts og Krigsforraad, der er blevet fundet i Fæstningerne og de faste Pladse uden for Grændserne af det gamle Frankrig, hvilke i Følge Conventionen af 23 April ere blevne rømmede af de franske Tropper; ligeledes det halve Antal af de Skibe, der ligge i Antwerpen, Genua, Venedig 2c. Som Erstatning for Krigsfangernes Pleie betales ingen Contribution; og ingen Konstskatte eller Malerier skulle bortføres. Ved den Congres, som skal ordne Tydsklands og Italiens Anliggender, skal Frankrig have en befuldmægtiget Minister. — Pariser Blade af 18de forrige Maaned nævne blandt andre Betingelser for Freden med Frankrig: at Flaaden skal reduceres og Armeen bestaae af 230,000 Mand; at Frankrig kan holde 10,000 M. Landmilits, som øves 4 Maaneder om Aaret. Fredstractaten bliver ikke bekjendtgjort førend den er ratificeret af Prindsregenten i London. I Pariser Blade kaldes Keiser Franz bestandig: "Keiser af Tydskland". — Den paa den ostindiske Station commanderende Admir. Stirling er af en Krigsret bleven overbeviist om, at have taget Betaling for Coffardiefareres Convoyeren. Han maa give Slip paa al Befordring i den eng. Sømagt og maa lade sig nøje med halv Løn. — I Newyork, Massachusets, Konnektikut og andre Stater af den amer. Union er man meget misfornøjet med Krigens Vedvaren og med Regjeringens Forholdsregler, især Embargoen. Den eng. Krigsmagt i America skal General Picton commandere. Præsidenten Maddison begynder at yttre et fredeligere Sindelav. Nonimportationsacten er bleven tagen tilbage. Louisiana skal være i fuld Opstand mod Nordamerica. — Og den Commission, som Ludvig XVIII har udnævnt til at forfatte et Udkast til en Constitutionsplan, nu har fuldendt sit Arbeide, saa skal dette overgives til en af 18 Medlemmer (9 af Statsraadet og 9 af Lovgivningscorpset) bestaaende Commission til videre Prøvelse. — Hertugen af Wellington har antaget en Gesandtskabspost ved det franske Hof, og vil over Madrid og London vende tilbage til Paris. — I Underhusets Møde d. 13de blev paa en Beretning fra W. Dundas, Lord-Commiss. ved Adm. Amtet, bevilget for Marinens Tjeneste 18,952,000. Paa Hr. Thierney's Spørgsmaal om de forskjellige Artikler tilsammentagne overstege Udgiften i afvigte Aar, eller om Formindskelse har fundet Sted, svaredes at en Formindskelse af 700,000 Pd. har fundet Sted, og at i Følge de sidste Begivenheder 3 Mill. kunde spares.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kiøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 47.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 11 Junii 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Salget af Louisiana til de nordamericanske Fristater var formodentlig en Finantsoperation af den første Consul, for at kunne bruge de derved indkomne Penge til at bestride de uhyre Omkostninger, den forberedede Landgang paa Engelland udkræver, endskjøndt det ikke kan nægtes, at Nordamerica kunde drage langt større Nytte af hiint vigtige Land, end Frankrig, der ikkun kunde benytte sig deraf som Colonie. En anden Grund for dette Salg synes ogsaa at være den: at Buonaparte befrygtede, at Nordamerica, i Tilfælde af en Krig, vilde forene sig nøiere med Engelland, og han troede altsaa paa denne Maade at kunne skille Engelland ved en Bundsforvandt, og skabe sig en Ven af en Fiende. Spanien følte sig derimod meget krænket, deels ved den Ilsomhed, deels ved den Hemmelighedsfuldhed, Underhandlingerne bleve drevne med. Den spanske Gesandt ved Congressen i Washington gjorde, som man siger, den Forestilling, at Louisiana endnu aldeles ikke tilhørte Frankrig, da dette i Tractaten i St. Ildefonso, hvorved hiint Land blev afstaaet, havde forpligtet sig til at udvirke, "at Kongen af Etrurien skulde blive erkjendt af alle Hoffer," men at dette hidtil ikke var skeet." Spaniens fiendtlige Sindelav syntes endelig at være bleven aabenlyst derved, at en fransk Armee, under General Augereau, forsamlede sig paa de spanske Grændser ved Bayonne, og at Kongen af Spanien lod stærkt recrutere. Det spanske Hof henvendte sig derpaa til den russiske Gesandt, Markoff, i Paris, der fik Sagen saavidt bilagt, at den første Consul tillod, at Spanien, istedet for at yde den tractatmæssige Hjelp af Mandskab og Skibe, kunde betale maanedlige Subsidier i Penge. En Convention blev desangaaende sluttet d. 30 Oct., men dens Indhold er ikke bekjendt, endskjøndt det hedte, at de maanedlige Subsidier bestemtes til 4 Mill. Fr., foruden en overordentlig Sum af 30 Millioner. Spanien undskyldte sig med for Engelland, at det blot var skeet, for at vinde Tid, og paa indirecte Veie forsikkrede man det engelske Ministerium, at man, saasnart der gaves Leilighed, vilde søge at gjøre sig fri for denne Forpligtelse; der er heller ingen Tvivl om, at denne Forsikkring var ærlig meent. Imidlertid betalte Spanien allerede i Jan. 1804 1½ Mill. til Frankrig, medens Engelland tilstod det Neutralitet, og lod de americanske Skatte komme uforhindrede til de spanske Havne. Engelland indsaae formodentlig allerede den Gang, at Spaniens Venskab var det lige saa vigtigt som dets Fiendskab farligt; Buonaparte derimod følte alt for vel, at hans Interesse var Hoffet i Madrid aldeles fremmed, og at det kun som en Vasal af ham eller ved et Medlem af hans Familie, kunde bringes til at danse som en Marionet ved hans Politiks hemmelige Traade. — Portugals Prindsregent erklærede vel den strængeste Neutralitet, men det nyttede kun lidet. Allerede den Gang gjeldte, hvad Buonaparte adskillige Aar derefter offentlig erklærede om alle Mag-

ter, i Henseende til de sydlige Stater, at de enten maatte være Frankrigs Venner eller Fiender. Baade i officielle og halvofficielle franske Blade klagede man nu over, at en engelsk Caper er indløben med en fransk Prise i Algarvien, og landsat der Mandskabet; at en engelsk Fregat var indløben med en fransk Prise i Lissabons Havn; at en fransk Capitain paa en Brig ustraffet var bleven angreben af Portugisere; at franske Krigsfanger fra et engelsk Skib vare blevne arresterede i Belem og, paa den franske Gesandts (General Lasnes) Forlangende, ikke frigivne. Nu hedte det, at en Regjering, som ingen Villie havde i den Forfatning, den havde sat sig, ikke kunde være neutral, om den ogsaa vilde. Man paalagde Portugal, at lukke sine Havne for Engellænderne, da i modsat Fald en fransk Armee skulde igjennem Spanien rykke ind i Landet og besætte alle dets Havne. I sin Forlegenhed vendte den portugisiske Regjering sig til Rusland, med hvilket det allerede 1799 havde sluttet en Defensivalliance. Imidlertid rykkede ingen franske Tropper ind i Portugal, og det beholdt et Slags Neutralitet, der, efter de Forhold, det stod i til Frankrig, næsten var et Spottenavn, imod at betale 16 Mill. Fr. Saaledes var ikke blot Krigen, men ogsaa Neutraliteten, en rig Indtægtskilde for den første Consul.

Den franske Regjering havde nu en Armee af flere end 100,000 Mand i Hannover, Italien, Helvetien og Holland, der ikke kostede det ringeste og levede paa Andres Bekostning. Og Udgivterne til den øvrige Deel af Hæren i Frankrig, og især de truende og pralende Rustninger paa Kysten, maatte Venner og Fiender, Hannover, Hamborg, Holland, Italien, Spanien, Portugal og Schweiz bestride. Saaledes kunde den franske Consul, ved at undertrykke og udpine andre svagere Stater, tilveiebringe en frygtelig Magt, og uden Skaansel bleve alle Hjelpekilder fra disse afhængige Nabolande, der tilsammen indbefattede henved 18,000 □ Mile og 40 Mill. Mennesker, voldsomt indledede i de franske Canaler. Man kan uden Overdrivelse anslaae den hele franske Armee i Slutningen af Aaret 1803 til 400,000 Mand, hvoraf henved 200,000 M. stode ved Kysterne af Bayonne indtil Brest og fra Brest til Ostende. I sin Enekamp mod Engelland kunde Frankrig nu bruge denne hele uhyre Stridskraft mod dette. Det var

især den engelske Handel, der skulde knækkes; alle Havne skulde, saavidt som mueligt, lukkes for den. Hvert Product fra det engelske Gebet eller fra de engelske Fabriker blev paa det strængeste forbuden at indføres baade i Frankrig, Holland, den italienske Republik og Genua. *) Den første Consuls Hovedplan var, i det mindste tilsyneladende, at gjøre en Landgang paa Engelland. Allerede i Slutningen af Aaret havde man 1000 fladbundede Fartøier færdige; fra alle Egne i Frankrig marscherede Tropper til Canalen, og franske Blade kaldte nu denne Hær Engellands Armee. Buonaparte selv, hedte det, havde erklæret sig for dens Overgeneral. Man nævnte ogsaa de Personer, Generalstaben skulde bestaae af. Buonaparte afreiste den 24de fra Paris til de nordlige Departementer, opholdt sig især i Bologne, og kom først den 11 Aug. tilbage til St. Cloud. Førend hans Afreise havde Ministeren Portalis omsendt en Anvisning, med hvilket Ceremoniel den første Consul skulde i Stæderne modtages af Geistligheden. Medens Reisen stod paa var Moniteuren opfyldt med de holdte Taler og yttrede Æresbevisninger. Blandt de mange, der ved denne Leilighed gjorde sig latterlige, var især Præfecten i Calais. Han sagde: "For at betrygge Frankrigs Lykke og Hæder, for at tilbagegive alle Folkeslægter Handelens og Havets Frihed, for at befæste Freden paa Jorden, skabte Gud Buonaparte, og hvilede!"

Man vedblev at bygge Baade og sætte Tropper i Bevægelse. Ministeren Chaptel opfordrede Stæderne og Departementerne til at bygge Skibe, og forsikkrede, at Regjeringen vilde med Fornøielse modtage alt lige fra Linieskib til det letteste Trans-

*) Medens Buonaparte saaledes vilde standse den engelske Handel ved at udelukke engelske Fabricater fra det faste Land, var netop den franske Luxus stegen til en forhen ukjendt Høide. Damernes Yppighed i den Henseende overgaaer al Beskrivelse. De klædte sig i de kostbareste ostindiske og engelske Manufacturvarer, og disse vare dem uundgaaelig nødvendige til deres daglige Pynt. Selv ved Buonapartes Hof kunde eller vilde man, som alle de, der have besøgt Paris, bekræfte, ikke undvære engelske Fabricater. Medens man paa den ene Side kagstrog og brændemærkede dem, der havde mindste Handel med Engelland, saae man, ved Hjelp af Licencer, hele Skibsladninger engelske Varer ankomme i franske Havne.

portskib. I Moniteuren hedte det, at man tegnede sig med stor Beredvillighed, men i hele Frankrig syntes man langt fra ikke at være saa tilbøielig til at understøtte dette Donquixotske Tog. De Conscriberede maatte drives sammen med største Strænghed, og den, som ikke mødte, blev behandlet som Deserteur. Da alle Forberedelser nu vare gjorte, troede man Toget ret for Alvor skulde gaae for sig. Buonaparte afreiste virkelig den 4 Nov. til Bologne, men var allerede d. 18de kommen tilbage igjen til St. Cloud, og Engellænderne spottede ikke uden Føie "over Corsens Vandskræk og hans overmodige Trusler". Men nu fandt man det fornødent, at spørge i Moniteuren: "Hvo har hørt disse Trusler? Naar har den første Consul, der ene styrer alle Krigsanliggenderne, nogensinde sagt: at han vil sende en Armee til Engelland? Han har hidtil sagt: man leire sig i Texel, ved Ostende, St. Omer, Brest, Bayonne. Er det overmodige Trusler, naar man i Krigstider forsamler Armeer i Leire?" — Strax derpaa hedte det igjen: den første Consul vilde ikke stille sig i Spidsen for Expeditionen, og tilsidst syntes det i Slutningen af Aaret ganske uvist, hvor og naar Toget vilde gaae for sig, eller om det nogensinde vil finde Sted, eller om maaskee ikke Hensigten var, at holde Engelland i en urolig Virksomhed, og ved uafladelige Rustninger til Modværge at udtømme det. Sandelig, et ypperligt Udtømmelsesmiddel! Holde 200,000 Mand paa Benene og bygge Baade i Tusindtal for at holde Engelland i urolig Virksomhed? Hvilken skarpsindig Politik! — Det thydske: "wir haben uns bedacht!" der yttrede sig saa aabenbart ved hiin Erindring i Moniteuren, maatte naturligviis være Engelland et tilstrækkeligt Beviis paa, at den tilsigtede Landing i Engelland var et ligesaa vildt og planløst Project, som det mislykkede og menneskespildende franske Tog til Ægypten. Men den engelske Regjering vidste med lige saa stor Klogskab at drage Nytte af Førsteconsulens Rodomontader, som af den patriotiske Stemning, Trudslerne fra fransk Side maatte vække hos hver Britte. Skjøndt den Enfoldigste maatte kunne indsee, at den franske Armee vilde finde sin Grav i Bølgerne længe førend den naaede den engelske Kyst, lod det brittiske Ministerium dog som det virkelig frygtede for Buonapartes Overfald, for saaledes at holde Folkets Energie i Aande, og siden, som Erfaringen ogsaa viste, at bruge den mod Frankrig selv. Man gjorde de kraftigste Forberedelser til at afværge en Landgang, og ved Aarets Ende talte man i Engelland og Skotland, foruden Linietropper, Reservearmeer og regelmæssig Milits, 380,000 Mand Frivillige. Alting øvede sig og greb til Vaaben i hele Storbritannien. Vel hedte det paa den Tid, at de engelske Soldater betydede intet ved Siden af de franske, og at de løbe som Harer naar de kun saae en fransk Uniform, men Wellingtons Heltedaad i Spanien har siden overtydet de Franske om, at det ikke var saa ilde bevendt med den brittiske Tapperhed, som mange den Gang troede. (Fortsættes.)

(Indsendt.)

Da Freden blev sluttet den 14de Januarii, da de fleste Ting siden den Tid ere faldne meer eller mindre, da engelske Skibe ere komne til Kjøbenhavn: saa synes det dog utænkeligt og ubegribeligt, at een Ting: Medicinal-Vare, som er saa vigtigt og nødvendigt, at det gjelder Menneskers Sundheds Vedligeholdelse og Livs Bevarelse, ikke kan falde end det Mindste i Prisen uden Fornærmelse for Vedkommende, da de ikke allene faae deres pro Cent, men endog pro labore, som ingen Anden faaer; Kjøbmanden faaer sine pro Cent, men intet for Arbeide; Haandværkeren for sit Arbeide, men ingen pro Cent. Den, som vil oplyse Indsenderen om dette, vil han være megen Tak skyldig.

(Indsendt.)

Da Landsbye-Skolelæreres Løn, efter Convention af 26de April 1743, paa Grund af Forordningen 23de Januari 1739, er bestemt til 10 Rdlr. aarlig, saa spørges: om de ei nu ere berettigede, efter Cancellieplacat af 28de December 1813, at oppebære ovenskrevne 10 Rdlr. i Rigsbankpenge Sølvværdie, eftersom alle lovbestemte Størrelser efter bemeldte Placat skulle beregnes og betales i Rigsbankpenge Sølvværdie? Dette ønskes af en Sagkyndig besvaret i nærværende Blad.

Indenlandske Efterretninger.

Odense, den 7de Junii. Det er en Følge af Tingens Natur, at de Stæder i et Land, der, saa at sige, ligge paa Landeveien, eller hvorigjennem næsten alle Militairtransporter maae passere, føle Krigens Byrder ulige mere end andre. Herunder høre af Fyens Kjøbstæder fortrinlig: Nyborg, Odense og det lille Middelfart. For at give andre afsides Boende et nogenlunde Begreb herom, vil det formodentlig kunne interessere at see følgende Beregning af en Odense Indvaaner over sin havte Indqvartering siden 1807. Samme har været uden Ophør i disse samfulde syv Aar, men afvexlende, saaledes at bemeldte Mand paa sin Gaard, der hører til de almindelige, har i ovenmeldte Tid havt som høieste Antal paa Gangen 12 Mand, og som det laveste 2 Mand. Uden Overdrivelse antager han da for den hele Tid i Gjennemsnit 4 Mand daglig. For Aarets 365 Dage udgjør dette et Antal af 1460, og i de 7 Aar altsaa ikke mindre end 10,220 Mand. Da nu kun yderst Faa, saavidt bekjendt, nogentid have taget de reglementerede Bespiisningspenge af Mandskabet, kunde følgelig en Gaardeier her i Byen, for hvad Krigen i denne ene Post hidtil har kostet ham, paa een Gang beværte et Corps paa omtrent 10,000 M. — Vore Køer kom her i Odense først i Gaar paa Græs, som endda er heelt maadeligt. Da i Aar kun en liden Deel af Byens Jorder ere under Hvile, skal Antallet være meget indskrænket, og af den Strænghed, hvormed det er blevet de talrigste Huusfamilier, som ingen private Jorder eie, nægtet at faae sine sædvanlige 3 Køer græssede, maa Man slutte, at aldeles Ingen i Aar har over to, og Huse paa 3 a 4 Beboere ikke mere end 1. Ved Trommeslag er desuden den gamle Skik, at udsætte Køer paa Andres Navne, reent afskaffet, da der erlægges en Mulct af 5 Rigsbankdaler, naar det skeer. (Hempels Av.)

Ved Placat af 20 Maji d. A. har det allernaadigst behaget Hs. Majestæt Kongen at anordne saaledes: "Da de udenfor Vor Kongelige Residentsstad Kjøbenhavn gjeldende Love, hjemle de Personer, som høre til en Officiers Huusstand, Deelagtighed i det militaire Værneting, men det dog i flere Henseender kan ansees tvivlsomt, hvorvidt denne strækker sig, ligesom Vi og have fundet, at den uden Skade kan lade sig indskrænke til enkelte Tilfælde, saa have Vi fundet for godt at anordne, som følger: §. 1. I Almindelighed bør Militairpersoners Hustruer, Enker, ligesom og deres Børn og Tjenestefolk, naar disse ikke staae i virkelig Krigstjeneste, henhøre under de civile Domstole. §. 2. Dog bør i de Tilfælde, hvor en Fæstning eller Skandse maatte være beleiret eller erklæret i Beleiringsstand, Officierernes Hustruer, Børn og Tjenestefolk, som de der have hos sig, være vedkommende militaire Ret undergivne. §. 3. Ligeledes bør de Officiertjenere, som følge et Corps, Regiment, eller Armeeafdeling, enten i Cantonnement eller paa Marsch, svare under det militaire Forum."

Kjøbenhavns Børs den 10de Juni.

Ved Auction solgtes i Dag: 7 hele Actier i den danske og norske Speciesbanke 600 til 596 Rbdlr. Stykket, 7 qvart dito i dito 145 til 144 Rbdlr. Stkt., 1 transport. Statsfondsbevis paa 133½ Spec. 74 Rbdlr., 1 Annuitetsbevis paa 100 Rdlr. for 27 Rbdlr., og 1 Brandcasse-Annuitet paa 100 Rdlr. for 28 Rbdlr. (foruden 8 pC. Omkostninger.

Cours. Hamb. 2 M. 510, a vista 516⅔, London 2 M. 17½ Rbdlr., Spec. 530. — Species solgtes til 31¾ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

En engelsk Officier ombord paa Skibet Undaunted, der har bragt Buonaparte til Elba, beretter følgende i en Skrivelse af 4 Maji: De vil sandsynligvis erfare, at Buonaparte af egen Drivt har foretrukket vort Skib for den franske Fregat Dryade; han troede at være sikkrere paa den engelske Fregat end paa den franske. Paa Veien lige indtil det Sted, hvor han blev indskibet, trængte Folkehoben sig omkring hans Vogn, og hængte hans Billede op saa nær ved samme, at Benene naaede ind i Vinduet. Bertrand og Drouet vare hans eneste Selskab, og hans Følge bestod af 60 Tjenere og andre Ledsagere. Hans Kok besørgede hans Taffel, thi han har sin Feldteqvipage

med sig. Over Bordet var han meget glad, ganske rolig, og snakkede vidtløftig om hver Gjenstand. Han forespurgte sig meget nøie angaaende alle Søvæsenets Gjenstande. Engelland, sagde han, er paa hele Jorden det eneste Land, der besidder Æresfølelse og Caracteer; i begge Henseender har det Fortrinet for alle. Han talte meget om Elba, og søgte med Ængstelighed at faae Underretning om de Partier, som forhen havde hersket der, og paa hvilken Fod det stod imellem den og Barbariets Stater. Han bad Capitain Usher at besøge hans Søster, som han i Frejus har efterladt syg. Under Samtalen moraliserede Buonaparte, og paastod, at det kostede mere Selvovervindelse at leve end at døe under ulykkelige Forhold.

Fra Porto Ferrajo skrives, at den nye Hertug af Elba har anholdt hos de allierede Magter om 200 Canoner og en engelsk Fregat, for at afholde Sørøvere, men at han har faaet Afslag. — Man taler ogsaa om Øen Elbas snart forestaaende Besættelse af et allieret Troppecorps paa 8 – 10,000 Mand. Een af Bonapartes første Handlinger ved sin Ankomst, paastaaer man, skal have været, at fordoble Afgivterne.

I Livorno ankom den 10de f. M. 3 smaa Fartøier fra Øen Elba, der førte et hvidt Flag, i hvis Midte der var en rød Stribe med 3 Bier. Dette Flag opvakte almindelig Opsigt, og de i Mængde forsamlede Folk tilkjendegav Skipperen paa alle Slags Maader sin Uvillie. — Ogsaa i Civitavechia er d. 8de f. M. ankommen et Skib, der førte et saadant Flag, og hvis trykte Patent førte i Overskriften den Titel: Keiser Napoleon, Souverain over Øen Elba &c. Hieronymus Bonaparte, har den 20de forr. M. besøgt sine Brødre Ludvig og Joseph i Lausanna og paa Slottet Allaman ved Genfersøen, og reiste derpaa den 21de tilbage til Bern.

I London vedbliver man at føie Anstalter til at modtage Keiser Alexander og Kongen af Preussen paa den meest glimrende Maade. Man troer, at de ville afreise fra Paris den 4 Junii. Ved den store Sømønstring i Portsmouth skulle 50 store Linieskibe indfinde sig og sættes i 2 Slaglinier, hvoraf hver skal have sine underordnede Fartøier, Brandere, Signalfregatter, Corvetter &c. I Woolwich skal Linieskibet Nelson, det største og skjønneste, som nogensinde er bygt i Engelland, løbe, i

begge Monarkers Overværelse, af Stabelen. Prindsregenten lader forfærdige to Ørne, næsten i naturlig Størrelse, med udspredte Vinger, af massivt Guld, der paa Taffelet skulle sættes lige for Keiseren og Kongen af Preussen, fordi begge disse Regenters Vaaben er en Ørn. I St. Jamespark skal der afbrændes prægtige Fyrværkerier, hvis Forfærdigelse er overdraget til Fyrværkerne fra Woolwich og adskillige Chinesere. White's Klub, et sluttet Selskab, vil i Burlingtons Have give de høie Gjæster et Bal, hvor der, foruden et prægtigt Telt, skal opføres en midlertidig Bygning, der foruden adskillige andre Sale vil indbefatte en Dansesal af 200 Fods Længde og 64 Fods Brede, en Kgl. Spisesal af 90 Fods Længde og 60 Fods Brede, og en Spisesal for de andre Gjæster af 230 Fods Længde og 70 Fods Brede. Enhver bliver i Midten 30 Fod høi, og har en dobbelt Række af Søiler, imellem hvilke alle allierede Nationers Flag og alle i denne Krig udmærkede Hærføreres Vaaben ere anbragte. De skjønneste og største Lysekroner, som de engelske Fabriker levere, ville oplyse Salene med 3000 Voxlys, og imellem Træerne ville couleurte Lamper fremstille Ruslands, Østerrigs, Preussens, Frankrigs og Engellands Kroner. Hver Subskribent betaler 20 Guineer, og faaer derfor 4 Billetter. Begge Monarker overtrækkes 300 Billetter for deres Følge.

Mange af Engellands Store og Rige, der vare reiste til Paris, ere allerede vendte tilbage igjen, og have ikke faaet deres Forventninger tilfredsstillede. De sige, at der hersker i denne Stad stor Forvirring.

Paa et prægtigt Bal, som nylig blev givet i Paris, hvorpaa de 3 Souverainer vare, kom Wellington ind midt under Dandsen, som strax ophørte, da Alles Øine vendte sig imod ham. Blücher traadte ham imøde, de stode en kort Tid tause for hinanden, hvorpaa disse 2 Helte tilligemed Hettmann Platow begyndte en fortrolig Samtale, der varede over 3 Timer.

Keiser Frantz har under sit Ophold i Paris blandt andet ogsaa beseet de vidtløftige underjordiske Gange, som strække sig fra Observatoriet hen til Steenbrudene udenfor Byen, hvorom vor Bu[illegible]e fortæller i sin Reise til Paris, at den jacobinske Pøbel under Revolutionen mistænkte Astronomerne for at de der opbevarede Vaaben &c. — Forleden

har Monsieur besøgt Invalidehuset og tømmet et Glas paa de gamle Krigeres Sundhed.

Det russiske Senat har besluttet at give Keiser Alexander det Tillægsnavn: "den Velsignede" og tre Senatorer ere sendte til Paris for at overbringe Keiseren denne Beslutning.

Hr. Ferrand har forfattet en Lovtale over Ludvig den Sextendes Søster, Elisabeth.

Canova i Rom arbeider i denne Tid paa Modellen til en Billedstøtte af Kjæmpestørrelse, 25 til 30 romerske Palmer høi, forestillende den romersk-catholske Religion. Den skal opstilles som et Mindesmærke om Pave Pius VII Tilbagekomst til Rom i Vaticanets Kirke lige over for den hellige Petrus's Billedstøtte.

I Civitavecchia landede d. 8 og 9 Maji 4 Skibe fra Corsica med Geistlige, som Napoleon havde ladet deportere derhen. Man venter med det første mange flere.

I Marseille og Rennes har været Uroligheder i Anledning af at droits réunis skulle vedblive. Folket brak Døren ind hos Directeuren, sønderrev Registerne og raabte: ingen droits réunis! Ogsaa i Paris forsamledes d. 10de og 11te en Mængde Arbeidsfolk, og begjerte Arbeide, men Rytteriet jagede dem fra hverandre.

Henad Belgien paa de gamle franske Grændser er trukken en Douanelinie, og ikke allene Indførslen, men ogsaa Udførslen af adskillige Artikler til og fra Frankrig er paa det strængeste bleven forbuden. — Ogsaa i Seine og Oise-Departement har man udskrevet 1,600,000 Fr. til de allierede Troppers Underhold.

Den foregivne Dauphin. — I. Saaledes som Historien fortælles af Gouvernementet og Domstolene. (Fortsættelse.) Omtrent en Miil fra Chalons forsvinder han, og Postillionen og Postføreren vente ham længe forgjeves. Han gaaer til Landsbyen Mery, og vil udkramme sit Eventyr paa Slottet Guignancourt, men her troer man ham ikke, han bliver arresteret og bragt for Fredsdommeren i Cernon. Paa Spørgsmaalet: om hvem han er? svarer han med en hemmelighedsfuld Mine, at derpaa har han intet at svare. Man udleverer ham til Chalons. Her bliver han atter spurgt om sit Navn, og han svarer med Stolthed: "at man vil kun alt for tidlig erfare det." —

Omsider siger han, at han hedder Louis Antoine Jean François de Longueville, at hans Fader er død, at hans Moder er en vis Madame Sainte-Emilie, som boer i Benzeville ved Pont-Audemer i Departementet de l'Eure. Man maae dog tilstaae, at omstændeligere kan ingen lyve. — Fra nu af, i Arresten i Chalons, affecterer Hervaugault en fornem Tone og et hemmelighedsfuldt Væsen; han vækker Nysgjerrighed, giver Vink, og kort sagt, det varer ikke længe, inden man hvisker hinanden i Ørene: det er Dauphin! Ludvig den Sextendes Søn! — Slutteren troer selv denne Fabel, og fortæller den videre. To Kjøbmændskoner fra Chalons, Saignes og Felize, indvies i Hemmeligheden, Rygtet udspredes snart, ingen tvivler mere — hans Udseende, hans Væsen — man behøver blot at see ham, raabe de troende Sjæle, ved første Øiekast kan man kjende ham! Alle Indbyggerne i Chalons af de fordums privilegerede Classer hverves lidt efter lidt til Fortrolige og Tilhængere, alle kappes om at understøtte den sidste ulykkelige Green af deres Kongestamme. Hans Taffel besættes hver Dag med allehaande Lækkerheder, hans Værelser møbleres meget ziirlig; man holder Læremestere til ham; Slutteren er lydig og ærbødig; hans Arrestant faaer Lov at spadsere naar han behager, men bestandig forklædt i Fruentimmerdragt; Fængselet forvandles næsten til et Lystslot. — Imidlertid vare de Indviede ikke altid vaersomme nok; i deres Hjertens Glæde lode de mangengang et og andet Ord slippe sig af Munden; Øvrigheden blev opmærksom, og, efterat hiin Maskerade havde varet nogle Maaneder, holdt man skarpere Forhør over Hervaugault. Snedig og med Gebærder, som stadfæstede det Modsatte, erklærede han nu selv, at han er en Skrædersøn fra St. Lo. Man skrev til Faderen; Sandheden af hans Udsagn blev bekræftet, og man dømte ham til en Maaneds Arrest. Denne milde Straf ansaae de Indviede snarere som en Seier de havde vundet; under Forhøret havde de bævet for, at Arrestantens virkelige Stand skulde blive opdaget. For, efter udstanden Straf, at unddrage ham Politiets Aarvaagenhed, forsyner man ham rigelig med Penge, ja endogsaa med Juveler, og hjelper ham videre fort. Han er meget vel tilfreds med dette Udfald, og begynder nu at spille sin Rolle i Departementet Calvados, og fornemmelig i

Vire. Her gjør han kun faa Proselyter, bliver atter arresteret, og dømmes dennegang med Strenghed til to Aars Arrest. Da Indbyggerne i Vire blot ansaae ham for en ung Døgenigt, saa vilde han have tilbragt disse to Aar i en meget slet Forfatning, dersom de Trofaste i Chalons ikke uafladelig havde understøttet ham, hvorved Madame Saignes førde den trøsterige Brevvexling. Denne Kone meende ham det virkelig godt; hun ønskede ogsaa, at han skulde anvende sin Fangenskabs-Tid paa at undervise sig, men han overgav sig til Drik, og efter to Aars Forløb forlod han Fængselet endnu slettere, end da han kom derind. Madame Saignes hentede ham selv fra Vire, for at bringe ham tilbage til Chalons i Kredsen af hans trofaste Venner. Der blev alleting paa det Herligste forberedet til hans Modtagelse; han kommer, bliver complimenteret, man strøer Blomster for ham, man behandler ham med udmærket Ærbødighed, og Overflødigheds-Hornet udtømmes atter over Skræddersønnen fra St. Lo. — Politiet kom snart paa Spor efter ham, men de Trofaste fik Nys derom; man raadslog og fandt for godt, at sende Dauphinen paa en Reise. Hans Reiseroute indrettede man saaledes, at han allevegne fandt Fortrolige, som vare underrettede om hans høje Byrd, og viisde ham den sømmelige Opmærksomhed. Saaledes var han een Gang i Reims, to Gange i Vitry-le-Francois, og ofte paa adskillige Landgodser; og hvor han kom afvexlede Baller, Concerter og allehaande Fester. I Vitry boer han pragtfuldt og beqvemt i Madame de Rambecourts Hotel; hendes Gemal følger ham som hans Skygge, opvarter ham med den største Omhu, og spiller, saa at sige, hans Kammerherre. Paa Sanct Ludvigs Dag, der var Dauphinens Navnedag, giver man en glimrende Fest, hvorved Damerne synge Sange til hans Ære. I de fortrolige Kredse kalder man ham bestandig: mon prince! Man lader hans Portrait spadsere omkring som Dauphinens; man fortæller, at Paven har selv trykket et Mærke paa hans ene Been, for engang igjen at kunne kjende ham derpaa; man meddeler hinanden et Brev fra en Biskop, som ligeledes er bleven ført bag Lyset og skriver til den unge Landstryger i de ærbødigste Udtryk; og dette Exempel overtyder endogsaa mange, som endnu tvivlede. Der dannes allerede et Slags Hof

om Ludvig den Syttende, han har Favoriter, vil snart besætte de store Hofcharger, og der findes endogsaa Navne af Betydenhed mellem hans Tilhængere. Alle blusse af Enthusiasme, og ere villige til at bringe ham de største Offere. Mænd af Rang og Byrd prise sig lykkelige ved som Kammertjenere at yde ham den laveste Tjeneste. Gniere blive ødsle, naar de blot kunne have den Lykke at beværte ham. Naturligviis kunde alt dette ikke undgaae det aarvagne Polities Opmærksomhed; Politieministeren i Paris, Fouché, erfoer alt hvad der tildrog sig i Vitry, og paa eengang gjorde en Arrest-Ordre Ende paa den hele Comedie. Men endogsaa ved denne Fængsling opførde Hervaugault sig med en Stolthed, med en Værdighed, som bestyrtsede alle; hans bedrøvede Tilhængere omringede ham med den dybeste Ærbødighed; een af dem bad meget rørt om Tilladelse at torde omfavne ham; men Skræddersønnen rakde ham ganske skjødesløs sin Haand at kysse paa. Den allerførste Aften efter hans Fængsling blev der foranstaltet et prægtigt Gjæstebud i Arresten. Man beder om han maae sættes paa fri Fod, man vil stille Borgen for ham, men forgjeves. Man kan altsaa ikke gjøre andet, end paa enhver mulig Maade at lette ham hans Fangenskab. Han blev stedse serveret overmaade kostbart, og var allerede saa forvænt, at da man engang bragte ham en Høne, en Due, Salat og Creme til Aftensmad, fandt han ikke dette tilstrækkeligt, men kastede det paa Gulvet. Notariussen Adnet kaldte ham endogsaa i Fængselet Monseigneur, og blev naadig belønnet derfor, ved at faae Navn af mon petit page, mon petit valet de chambre d'amitié. (Min lille Page, min lille Venskabs-Kammertjener.) — Saaledes bliver han ganske rolig og med Værdighed ved at spille sin Rolle. Naar han gaaer i Messen, bærer en Tjener en Pude og en Bønnebog efter ham. Han udnævner sig en Secretair, som i hans Navn maae underskrive: Louis Charles. "Naar man bærer et stort Navn," siger han til Dommerne, "saa er man udsat for Forfølgelse." — Mairen i Vitry saae sig omsider nødt til at indskrænke ham, formedelst det store Tilløb, og tillige at sætte Grændser for de umaadelige Tilsendinger af Mad og Viin. De nødvendigste Personer undtagen, maatte man have en Tilladelses-Attest for at besøge ham.

(Fortsættes.)

Postefterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

I Spanien synes en ny Borgerkrig at ville ødelægge Frugterne af den store Seir over Frankrigs Overmod. Resultatet af hvad franske og engelske Blade siden en Tid af 8 Dage have meddeelt angaaende denne Gjenstand ere følgende: Den 2 Maji blev holdt i Madrid en høitidelig Sørgefest til Erindring om de spanske Helte Daviz, Velarde og andre, der faldt for Fødelandet den 2 Maji 1808. Cortes have decreteret, at denne Sørgefest skal gjentages hvert Aar samme Dag, paa hvilken hele Nationen skal bære Sorg. Fremdeles have de decreteret, at en Mindesteen skal oprettes paa det Sted, hvor Ferdinand VII blev (d. 24 Marts) modtagen af den første Nationalarmee, ligesom der og af de erobrede franske Canoner ɩc. skal paa Constitutionspladsen i Madrid oprettes en støbt Billedstøtte af Ferdinand VII med den Indskrift: Den 2 Maji 1808 svor den spanske Nation at afkaste det franske Aag; i April 1814 opfyldtes dens Ønske, og Ferdinand VII besteg Tronen. Imidlertid var det paafaldende, at Ferdinand reiste saa langsomt, og opholdt sig saa længe i Catalonien, da man havde større Grund til at vente, at han snart vilde vende tilbage til sin Hovedstad. Men man vidste af tidligere Efterretninger, at Spanien var deelt i Partier, og at en Deel var misfornøiet med den ny Constitution, formodentlig fordi den hæmmede Fordele af de hidtil, efter alle Reisendes Beretning, herskende store Misbrug. Disse Misfornøiede have rimeligviis dicteret den Skrivelse af 2 Maji fra Barcellona, der læstes i offentlige Blade og hvori det hedte: at Cortes truende ville foreskrive Kongen Love, stridende mod Tronens Værdighed; at den ny Constitution i Grunden kun er republicansk, og den udøvende Magt for indskrænket; at Cortes for det meste bestaae af ubekjendte Folk, hvoraf neppe 2—3 ere Mænd af Betydenhed. Endnu gives det et tredie Parti, der slog sig til de Franske, da disse udbredte sig over Landet, og dette hades af de to andre Partier. I Valencia har imidlertid en Hob Misfornøiede samlet sig omkring Kongen; især ilede de Store, og blandt dem, foruden de Adelige, ogsaa Prælaterne til ham; ligeledes er General Copons med et 10,000 Mand stærkt Troppecorps paa hans Side. Kongen, opfordret af Cortes til at fremskynde sin Reise til Hovedstaden, hvor hans Nærværelse er saa høilig nødvendig, udstædte den 4de Maji i Valencia et vidtløftigt Decret, som den 11te Maji blev bekjendtgjort i Madrid, hvori erklæres, at de tidligere Juntar og Cortes, først i Cadix og siden i Madrid, ikke kunde betragtes som nogen lovlig Regjering, at Pressen er bleven misbrugt og at Constitutionen af 1812 er et Indgreb i Tronens Rettigheder. Han erklærer fremdeles Cortes for opløst, Constitutionen for tilintetgjort, og hines videre Forhandlinger for Majestætsforbrydelse, men lover paa det høitideligste at regjere retfærdig. Efter denne Beslutnings Bekjendtgjørelse skal Folket have erklæret sig for Kongen. De vigtigste Medlemmer af Cortes bleve arresterede, men den hele Revolution endtes dog uden Blodsudgydelse. Hvad Cortes vare sindede at gjøre, vidste man endnu ikke, men endnu d. 6te erklærede de, ikke at ville forandre et Ord i Constitutionen. Dersom det er sandt hvad engelske Blade berette, at Ferdinand VII's Fader Carl IIII der endnu lever i Rom, skal have forestillet de allerede Mægter, at Spaniens Krone tilhører ham, ikke hans Søn, og at han ligesom Ludvig XVIII ønsker at bestige sine Fædres Trone, saa vil dette give ny Tønder til den allerede blussende Ild. I Følge de Depecher, som Gen. Bathurst d. 26de skal have faaet fra Wellesley, skal Ferdinand VII, efter at den ny Constitution aldeles er bleven forkastet, virkelig have holdt sit Indtog i Madrid i Spidsen for et Corps spansk Garde. En spansk General lod Cortes's Forsamlingssted omringe, og befalede dem i Kongens Navn at gaae fra hinanden. Folkehoben slog sig til det Kongel. Partie, og efter et stort Tumult blev Cortes tvungen til at forlade sit Forsamlingssted. — Hert. Wellington, som allerede d. 15de, paa sin Reise til Spanien, var ankommen til Toulouse, ventes med Længsel i Madrid.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 48.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 14 Junii 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

I Engelland var man i den største Spænding, da man, efter mange foreløbende Rygter, erfarede, at Buonaparte virkelig var afreist d. 30 Decbr. 1803 til Bologne, men Frygten for en fransk Landgang maatte aldeles tabe sig, da Helten, istedet for at gaae ombord, paa sin Flaade, reiste tilbage til Paris, hvor han ankom den 6 Jan., ja Frygten maatte saa meget mere forvandles til hoverende Latter, som det endog var bleven Journalisterne forbudet, fra 9 Jan. 1804 af at tale om hvad der foregik paa Søen og i Havnene, og ingen privat Brevvexling fra Canalens Kyster turde finde Sted. I Frankrig holdt man sig imidlertid skadesløs for denne Latter, ved at forsikkre, at Engellands Forsvarsanstalter kostede Staten 10 Guineer hver Minut — ligesom om Frankrig havde sine Angrebsanstalter for intet! — medens man i Engelland hevnede sig saa godt man kunde ved sjungne og prædikede, trykte og kobberstukne Angreb paa Nyfrankerne og deres Førsteconsul. Men, naar man undtager de bestandig fortsatte Avisfeider, saa var Krigen imellem begge disse Kjæmper, der hver paa sin Side ved Havet næsten var lænket til sin egen Bund, intet uden en Caperkrig, hvori Britterne naturligviis maatte være langt heldigere end de Franske, og de erobrede ogsaa paa samme Tid adskillige ikke uvigtige vestindiske Øer. Vel gjorde ogsaa de Franske en Deel Priser, især i Ostindien, men dette kunde intet mindre end opveie de uhyre Omkostninger, der medgik til den skrømtede Landgang, eller det Tab, den franske Handel led ved den engelske Blocade og de engelske Krydsere, under Nelson, i Middelhavet. De Franske raabte vel bestandig paa den Skade, de tilføiede Engelland ved den truede Landgang, men de talte ikke et Ord om hvad denne Trudsel kostede dem, eller hvad den muelligen kunde lede til, naar den, som rimeligst var, blev uopfyldt. Det er overalt mærkeligt, at endnu ingen Monark i Europa har tiltalt sine Fiender i en saadan Tone som Buonaparte, hvis Krigserklæringer, Bulletiner og Manifester lød som om de kom fra en Attila; Engellænderne skulde tilintetgjøres, Russerne skulde drives tilbage til Sibiriens Ørkener, og ved meer end een Leilighed sagde han til Europas første Regenter: at de have ophørt at regjere i det Øieblik, de ikke føiede sig efter hans Tykke.

Medens det franske Militairdespotie saaledes udstrakte sine Polyparme over Europa, og Alting truedes med at sætte Menneskeheden tilbage i Hunnernes Tidsalder, saae man dog i Frankrig selv adskillige til Almeenoplysning sigtende Indretninger opstaae, der ydede Menneskevennen et Glimt af Trøst. Der oprettedes overalt i Riget Lyceer og Secundærskoler, og Nationalinstitutet fik en forbedret Indretning. At de Videnskaber, som Politiken ikke kan støde sammen med, maatte, selv under en saadan Militairregjering, kunne blomstre, er begribeligt, thi hvorfor skulde en Delalande eller Delille ikke ligesaa godt kunne leve under en Na-

poleon som en Aristoteles og Seneca under en Alexander og Nero.

Ufornuftigt vilde det være at nægte, at Buonaparte har gjort meget for Videnskaberne; uretfærdigt at fragaae, at Frugterne af Frankrigs store Lærdes og Videnskabsmænds Bestræbelser under hans Regjering jo have været mange og ypperlige; men man maa tillige indrømme, at de aldrig turde komme i mindste Berørelse med hans Politik. Selv Delille maatte udelade af sit Digt La pitié de Steder, hvor de Emigreredes Seiersindtog paa deres gjenerobrede Godser skildredes med livlige Farver, og sætte i deres Sted Lovtaler over den gjenoprettede Gudstjeneste, endskjøndt Buonapartes Vælde ikke kunde forhindre, at en ubeskaaren Udgave af dette Værk bebudedes i London, hvor Forfatteren selv adskillige Gange havde oplæst det, og hvor især Slutningen endnu var i levende Erindring. At imidlertid Fru Stael-Holsteins Roman Delphine, efter den franske Regjerings Forlangende, blev under Straf forbuden i Sachsen, og at man tilraadte Forfatterinden at forlade de franske Stater, i det mindste Paris, kunde nok ikke saa meget tilskrives Bogen selv, som den Omstændighed, at denne Forfatterinde næsten ene holdt sig til saadanne Mænds Selskab, der ikke vare Venner af Regjeringen. Iøvrigt lod denne passere Alt, saafremt man kun skaanede den selv og afholdt sig fra at politisere anderledes end den ønskede det. Man sporede, i det mindste under Consularregjeringen, intet til hiin Collegialdespotisme, der troer at have Menneskehedens helligste Rettigheder i sin Vold, og, som behandler en Nations aandelige Repræsentantere, dets fortjente Skribenter, med Haanhed og Ringeagt, eller, som skyende Publiciteten, indhyller sine Handlinger i et uigjennemtrængeligt Mørke. Den første Consul skal, som man forsikkrer, have erklæret sig imod Censurens Indførelse og den Anordning, at alle trykte Skrifter skulde foreviises Politiet førend de offentlig falholdtes. Saalænge en Regent tænker saaledes kan ikke enhver Embedsmand, lige fra Ministeren til Posekigeren, handle egenraadigen, og skaffe sine Uretfærdigheder et Skjul, selv bag Lovens Palladium, eller Forfatterens hellige Kald, som Sandheds og Retfærds Tolk, sættes i lige Rang med den foragteligste Forretning i Staten. Denne Tænkemaade gjorde Buonaparte saa meget større Ære, som Midlerne, hvorved han var kommen paa Frankrigs Trone, gjorde det næsten nødvendigt for ham, at bortfjerne Alt hvad der i mindste Henseende kunde bidrage til at rokke dens svage Støtter. Det er overalt ikke saa meget Førsteconsulen som Keiseren, at man kan bebreide Tænkefrihedens Undertrykkelse og Publicitetens Banlysning.

De egentlige franske Tidender vare nu sande Antipoder af de engelske, og man kunde være forvisset om, at de ikke indeholdt en Linie, som jo var efter Regjeringens Ønske og Sind. Ligesom man i Engelland virker paa den offentlige Mening ved at optage i Aviserne alt uden Forskjel, og den Bevidsthed, at man har Lov til at skrive hvad man vil, giver dem saa meget større Interesse, saaledes vare derimod de franske Aviser, under Buonapartes Regjering, intet uden et Middel til at fremstille Statens og Armeernes Anliggender i et saadant Lys, som Førsteconsulen vilde de skulde sees. Gjenstande og Begivenheder, hvis sandfærdige Kundgjørelse mueligen kunde være ufordeelagtig for Regjeringen, bleve enten forbigaaede med Taushed, eller fremstillede saa fordreiede og vanskabte, at ingen Upartisk mere kunde fæste Lid til de franske Avisefterretninger. Selv Moniteuren, der siden d. 7 Nivoso Aar 8 var det eneste officielle Blad, tabte meget af sin Authenticitet, da den, formodentlig for ikke at være ansvarlig for alle Artikler, erklærede: "at fra 7 Nivoso Aar 8 ere de Actstykker fra Regjeringen og de constituerede Authoriteter, der findes i Moniteuren, officielle." Det egentlige Regjeringsblad kunde altsaa nu optage Alt hvad man fandt sin Regning ved at bekjendtgjøre, uden at det egentlig kunde tilskrives Regjeringen. De franske Blades Upaalidelighed og Partiskhed ville endnu længe gjøre det umueligt at levere nogen sandfærdig Historie om Frankrigs Statsforhold og Statsbegivenheder under Buonapartes hele Regjering; thi uagtet de engelske Presser nok sørgede for, at intet af alt det, som Buonaparte lagde Dølgsmaal paa, blev ubekjendt, saa var den ved Krigen stegne Forbittrelse dog alt for stor, til at de engelske Journaler kunne betragtes som nogen reen og usvigelig Kilde. Om de i Vendée i Høsten 1803 udbrudte Uroligheder har man saaledes aldeles ingen bestemte Efterretninger.

Fra nu af syntes Buonapartes Hensigt, at gjenoprette den franske Trone, at blive alt mere og mere aabenlys, og alt hvad han foretog sig pegede derhen; men at han endnu ikke var enig med sig selv om Midlerne er at formode. I Julii Maaned udkom i London en mærkværdig Proclamation i Monsieurs eller Greven af Artois's Navn, der stadfæstede hvad Courier de Londres og andre engelske Blade havde fortalt. "Den 26 Febr. nemlig ankom en anseet og mægtig autoriseret Person (man kaldte ham en preussisk Officier, Maier, thi Buonaparte havde i den Anledning henvendt sig til Lucchesini) hos Kongen af Frankrig i Warschau, og gjorde Hs. Maj. i de artigste, men tillige alvorligste Udtrykke det forunderlige Forslag, at frasige sig den franske Trone, og forlange af alle Medlemmer af Huset Bourbon samme Afkald; til Belønning for dette Offer vilde Buonaparte give Skadeserstatning, ja endog være Borgen for en glimrende Tilværelse." *) Men Kongen overrakte den 28 Oct. det Svar: "Jeg forbytter ikke Hr. Buonaparte med hans Forgjængere; jeg agter hans Tapperhed, hans militaire Talenter, og vil vide ham Tak for meget Godt, han har gjort mit Folk. Men tro den Rang, min Byrd giver mig, skal jeg aldrig frasige mig mine Rettigheder. Som den hellige Ludvigs Ætling vil jeg end i Lænker vide at agte mig selv. Som Franz den 1stes Efterfølger vil jeg i det mindste kunne sige som han: "Vi have tabt Alt, kun ikke Æren." Kongen underrettede derpaa Monsieur om hvad der var foregaaet, og paalagde ham, at meddele de øvrige Prindser af hans Blod Efterretning derom. De forsamlede sig d. 23de April og erklærede, at de af deres ganske Hjerte samtykkede i hvad Kongen havde sagt, og ikke vilde give Slip paa deres Rettigheder. Imidlertid havde den samme Sending igjen indfundet sig hos Kongen d. 14 Marts, og forlangt nogle Forandringer i Formen af Svaret. Man syntes at befrygte, at det kunde forbittre Overconsulen, og at han kunde bruge sin Indflydelse til at forøge Kongens Ulykke. Kongen forandrede imidlertid intet, sigende: Buonaparte vilde have Uret, dersom han beklagede sig, thi, om man havde kaldet ham en Rebeller og Usurpateur, saa havde man ikke sagt andet end Sandhed. Den Souverain, der, efter Buonapartes Forlangende, vilde ansee sig for nødsaget til at nægte mig sin Beskyttelse, vilde jeg beklage, og gaae. Jeg frygter ikke Armoden; jeg vilde, om det skulde saa være, spise tørt Brød med mine Trofaste. Men det behøver jeg ikke at frygte for; saavidt vil det ikke komme med mig; dersom mine troe Undersaatter i Frankrig erfarede min Tilstand, kan De være forvisset om, jeg vilde snart være rigere end jeg er." Mod denne med saa mange specielle Omstændigheder fremsatte Fortælling maatte Hamborger Correspondent af 9 Sept. indrykke en Skrivelse fra Paris af 31 Aug., der havde en halvofficiel Caracteer: "disse Ludvig XVIII gjorte Forslag ere Opdigtelser af ørkesløse og ildesindede Personer." I den franske Manheimer Avis af 30 Sept. læstes som "meddeelt Artikel": "I Følge indhentede authentiske Underretninger ere de i adskillige offentlige Blade udbredte Paastande, at den første Consul har gjort Skridt til at begynde Underhandlinger med de franske Prindser, aldeles ugrundede." Moniteuren modsagde ikke hiin Fortælling, og Preussen taug. Der er heller ikke mindste Grund for, at drage den i Tvivl.

*) Man vilde, hedte det, tilintetgjøre Regieringen i Algier, Tunis og Tripolis, og anvise den bourbonske Familie disse Stater. Andre talde om Polens Gjenoprettelse.

(Fortsættes.)

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

45.

Ja, i den Tid man kunde faae Bygningsmaterialier, da var det en ubetydelig Bekostning at opføre et Landsbyehuus; men nu, da Brædder, Lægter, Sparrer o. s. v. neppe er at faae for Penge, saa gjelder det om at behjelpe sig som man kan. Eeg kan man dog faae paa nogle Steder, dog saare dyrt; men af skjært Bøg kan man meget godt saugskjære Stolper, som da maa gjennemtrækkes med Saltlage, hvilket jeg forhen har yttret, kan staae i hele halve Sekler. Af Bøg kan man meget godt skjære Bjelker, Sparrer og Brædder, hvilket sidste er noget langsomt, men bliver ganske antagelig Bygningstømmer. Af Elle har man Lægter. De ere vel noget krogede; men til

Straatag, bunden fast med Vidier (bedre og varigere end Tækkegarn) kan det slet ikke sees udvendigt, naar Taget er godt lagt. — Teglsteen ere nu meget kostbare; men en Skorsteen kan sikkerlig opføres fra Grunden af blotte raae Steen, (NB. naar de ere vel tørrede, og helst fjorgamle) lige indtil Piben, der bør være af brændt Steen; dog denne Jagttagelse: at Grunden lægges af flade Kampesteen, 1 Alen høit fra Gulvet, paa det at de raae Steen ikke skulle drage Fugtighed; thi skeer det, da hensmuldre de, og foraarsage ofte hele Skorstenens Omstyrtning. — Af Erfaring kan jeg her fremsætte disse Yttringer; thi i Fjor byggede jeg et smukt Huus af Bøg, Elle, og kun Fodstykkerne af Eeg; thi dertil duer hverken Fyr eller Bøg. Væggene ere murede med raae veltørrede Steen, og siden tykt udrappede med Kalk og Gruus, og endelig kalkede. Det staaer nu ganske ubeskadiget. De mindre Dørre ere af tynde Bøgebrædder, kun Stuedørre og Vinduerne af Fyr. Hvor man just ikke vil spendere udvendig Vurf og Kalkning paa raae Steens Vægge, da svømmer man dem med en Leervælling, der er blandet med fiin Gruus, og siden overklæder hele Væggen med Rør, som ere paahæftede med udflakte Hesselkjeppe. Dette forhindrer Fugtighed og især Vinterveirliget at virke paa de raae Steen, som saa ofte ellers smuldre dem. — Gavle kan meget godt bruges dukkede af sammenvredet Havrehalm, og saadan en færdig Gavl, vel opført, holder en simpel ud af Vægbrædder; men der maa lidt Øvelse til at gjøre det retskaffent. — Indvendig maa de raae Steen - Vægge sættes fulde af smaa Pinde, for at holde paa Kalkvurfen; thi ellers falder alt af ved Kakkelovnsvarmen og Dunsten i Stuerne. — Mere herom siden.

Kjøbenhavns Børs den 14de Juni.

Cours. Hamb. 2 M. 49 $\frac{2}{3}$, London 2 M. 16 Rbdlr., Amsterdam 2 M. 438 $\frac{1}{2}$, a vista 441 $\frac{2}{3}$, Spec. 500. — Specier sølgtes til 30 a 30 $\frac{3}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 63 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Et fransk Skrift indeholder følgende Betragtninger: "Man maae tilstaae, at der just ikke er

beredt Napoleons Eftermand noget rosenstrøet Leie. Et af de første Midler til at bringe Staten i Orden skulde her som andensteds være Krigsstandens Formindskelse, og Forvaltningens meest muelige Simplificeren; men vi skrækkes over de Vanskeligheder, som her frembyde sig. Regjeringens Sikkerhed maa og i en saaledes rystet Stat som Frankrig for største Deel afhænge af Armeens Sindelag, og have vi ikke seet, at en af Bourbonnens første Akter har været, at tilsikkre de Militaire deres Charger og Pensioner. Men det kan ikke engang blive derved. Netop Freden vil forøge den franske Regjerings Forlegenhed. 300,000 Krigsfanger, som befinde sig i Rusland, Tydskland og Engelland, vende om kort Tid tilbage; det er næsten lutter gamle Krigere, som under hele Revolutionen Intet andet have lært, og ellers ingen Næringsvei forstaae. Anskaffe disse, kun til Eventyr og Krige vante, Mennesker, der vanskelig ville vænne sig til denne nye Tingenes Orden, Underholdning og nyttig Virksomhed, (der ellers lod sig saare let finde ved saa mange i Krigen afbrændte Stæders Opbyggelse!) saaledes at de hverken skulle falde Almeenheden til Byrde eller ved Mangel paa Sysselsættelse blive farlige for Statens Rolighed, — vil blive en af de vanskeligste Knuder for Regjeringen at løse. God Villie og ædel Hensigt har uden Tvivl vor nye Fyrste; men saa agtværdige disse Egenskaber ere, saa ere de dog ikke tilstrækkelige i en saadan Tingenes Stilling og Forfatning som den, hvori vi fra Revolutionen befinde os. Dieblikkets Enthusiasme er for levende til at kunne være varig, og maa ikke blænde Regjeringen. Et usaligt Arvegods er fra den forrige Regjering overladt Frankrig; Pandoras Æske er kastet mellem den jublende Mængde. De forrige Tiders Feil ere for dybt indgroede til let at kunne udryddes. Den største Ulykke er fremfor Alt Opdragelsens Tilstand, som under hele Revolutionen har været af saadan Beskaffenhed, at den mere gik ud paa at fordærve Gemyttet end at forbedre det! En anden foruroligende Udsigt frembyder de mange tusinde Politieagenter og Spioner, som brugtes under Bonapartes Regjering, hvilke man hverken ganske tør lade af Sigte, ei heller efter liberale Grundsætninger betjene sig af. For det første maa dog Regjeringen især søge, saavidt mueligt, at forene alle Partier, og dertil ere Talleyrand og Berthier vel skikkede."

I Paris ere allerede over 30 russiske Officierer omkomne i Dueller og paa andre Maader, foranledigede ved Stridigheder med de franske Officierer.

Keiserne af Østerrig og Rusland vedblive at tage de vigtigste Anstalter i og omkring Paris i Øjesyn. Da Keiser Franz nylig besøgte de Blindes Institut, skrev en Lærling i hans Nærværelse følgende Ord: "i Dag føle vi dybt, at Lyset er os berøvet, da vi maa undvære den Glæde, at see vor Befrier." Ogsaa til Ære for Keiser Alexander prægedes nylig en Mynt, da han besøgte Mynten.

Kongen af Preussen har foræret Hr. Texier, Overlæge ved Hospitalet i Versailles, som har optaget adskillige fangne og stærkt saarede preuss. og russ. Officierer i sit Huus, en Gulddaase med hans Navnechifre i Diamanter, ledsaget af en smigrende Skrivelse.

Keiser Alexander mønstrede d. 30 f. M. sin Garde i Paris. Paa hans høire Side befandt Keiser Franz, Kongen af Preussen og Storf. Constantin sig. De forsamlede Tropper, blandt hvilke og den preuss. og bad. Garde befandt sig, udgjorde tilsammen 50,000 Mand.

D. 25 Mai døde i Piacenza Divis. General Gratien, Command. af Æreslegionen, Reunionsordenen, og Storkors af Dannebrogen.

Allerede d. 4 Maji er al Recrutering ophørt i Wien. Man formoder, at Prindsregenten af Engelland endnu i Sommer vil gjøre en Reise til det faste Land, og ved denne Lellighed besøge sine tydske Arvelande.

Marquis de Riviere, Gr. Armand v. Polignac, Maj. Rousillon, Rochelle de Brecy, Charles d'Hozier, Armand Gaillard og Bouvet de Cozier, som alle have været indviklede i Pichegrüs og Georges's Proces, ere i en Audience blevne Ludvig XVIII forestillede, der beklagede deres lange Fangenskab og forlehnede dem med Lilieordenens Decoration. — Hr. Gouin, een af det bourbonske Huses troefaste Tilhængere, har overrakt Kongen det Tørklæde, som Ludvig XVI paa sin Henrettelsesdag havde i Lommen. — De Deputerede fra Lovgivningscorpset, som Buonaparte pleiede at modtage i den første Sahl, modtages, ligesom Senatorerne ogsaa af Ludvig XVIII i Fredssahlen.

De franske Damers nye Hofdragt, som Hertuginden af Angoulême havde paa i den store Audience d. 29de f. M. og som alle Damer i Fremtiden maa have paa, naar de ville have Adgang til Thuilleriernes Pallads, bestaaer af en hvid Silkeklædning med langt Slæb og Hovedpynt af Kniplinger.

Paa de ny 5 Frankstykker, der præges i Paris, sees Kongens Brystbillede med Omskrift: Louis XVIII, Roi de France, og paa den anden Side det franske Vaaben med Omskrift: Domine salvum fac Regem. Der skal ogsaa præges Guldstykker.

D. 29de f. M. døde den forhenværende Keiserinde Josephine (Rose Tascher de la Pagerie), Buonapartes første Gemalinde og Prinds Eugens Moder, paa Slottet Malmaison, efter 3 Dages Sygeleie, i sin Datters og Søns Arme. Hun er født paa Martinique d. 24 Jun. 1768, blev Enke efter General Alexander Beauharnois d. 23 Julii 1794, gift med General Buonaparte d. 8 Marts 1796, og skilt fra ham d. 16 Dec. 1809.

Prinds Eugen og Prindsessen hans Søster, have trukket sig tilbage til St. Leu. — Det hedder, at Marschal Davoust (Eckmühl) skal have forlangt at begive sig til Buonaparte paa Øen Elba.

Siden 1791 indtil dette Øieblik har Frankrig ikke havt færre end 7 Constitutioner.

Tallien, der styrtede Robespierre, og som saa ivrigen modsatte sig Revolutionen i November 1799, at han blev forviist til Departementet Nedre-Charente, er nu kommen fra Spanien tilbage til Paris, hvor han teer sig som en meget enthusiastisk Royalist; skjøndt han endnu 1798 regnedes blandt de heftigste Jacobinere.

Efter engelske Blade, gik foran Buonaparte, da han holdt sit Indtog paa Elba, tre Violinspillere og 3 Pibere.

Under Artiklen Skaane d. 3 Junii læses følgende: H. K. H. Kronprindsen er, foruden Regimentet Royal suedois, ankommen her. Med det første ville alle Regimenterne være forsamlede og beredte til i Forening med Generalerne Adlerkreuz's og Essens Armeecorps at agere mod Norge, hvis dette, imod Forventning, skulde modsætte sig den mindelige Forening med Sverrig.

Den foregivne Dauphin. — I. Saaledes som Historien fortælles af Gouvernementet og Domstolene. (Slutning.) Imidlertid blev hans Forbrydelse endnu stedse ikke anseet fra nogen politisk Synspunkt, men blot overantvordet Politie-Retten (police correctionelle) til Undersøgelse og Afstraffelse. Madame Saignes blev ogsaa arresteret som Medskyldig, men da man ikke kunde overbevise hende om noget, blev hun igjen sat paa fri Fod. Hervaugault blev derimod henimod Slutningen af Aaret 1802 for Bedragerie og Misbrug af Folkets Lettroenhed dømt til fire Aars Arrest i Tugthuset i Ostende. Saavel Hervaugault som Gouvernements Fiscalen appellerede begge fra denne Dom. — Sagen skulde nu paadømmes i Reims; men paa eengang kommer der en ny og meget vigtig Skuespiller frem i denne Tragi-Comedie. Den gamle Prælat L. d. S. Biskop i V., en Olding, der var almindelig agtet for sin Redelighed, sine strenge Sæder og sin Lærdom, holder sig overtydet om, at Hervaugault virkelig er den ægte og rette Dauphin. Han har endogsaa talt med de Chirurger, som havde aabnet den formeente Dauphins Liig i Tempeltaarnet, og de have forsikkret ham, at det var ikke den rigtige Dauphin. Han beslutter at befrie sin unge Monark, laaner store Summer, forlader sit Embede, kommer til Reims, corresponderer ved Slutterens Hjelp med Arrestanten, og troer omsider at være fuldkommen vis i sin Sag. Dauphinens Død anseer han for en politisk Løgn af National-Conventet. Han troer sig ogsaa kaldet til at give den forsømte Prinds en bedre Opdragelse; hans Hensigter ere rene og ypperlige; han sender ham Bøger, blandt andre engang le Genie du Christianisme (Christendommens Aand) af Chateaubriant, og Sørgespillet Athalia; men herpaa faaer han til sin Forundring dette Svar: "Vil De gjøre Nar af mig? alt dette kan jeg udenad!" — Hvad den gamle Prælat frygter meest for sin unge Ven, er Deportation. For at hindre dette, gjør han alle mulige Anstrængelser; han opfordrer endogsaa sine Venner i Paris. Han forfatter en Liste over de Personer, til hvem han vil betroe Dauphinens Skjæbne, og herpaa finder man blandt andre, Navnene Brissac, Neckar, Madame de Stael, Montesson, Roquelaure, Angouleme, Talleyrand, Puysegur, Boufflers, La-

harpe o. fl. a. Nogle troe ham, andre ikke, nogle give ham Navnet Blondel og den ny Joad. Man betjener sig af Ziffersproget; man gjør endogsaa det Project at formæle Dauphinen med en ung Frenke af det kongelige Huus. Hervaugault vægrer sig i Begyndelsen ved et samtykke deri, thi han har (som vi siden skulle faae at høre) svoret den portugisiske Dronnings elskværdige Søster Huldskab og Troskab; men omsider giver han efter af Statsgrunde, og der besluttes at man paa hans Vegne skal beile til hende. — Men førend alle disse Underhandlinger ret komme i Gang, blev Processen endnu engang offentlig undersøgt for Criminal Retten i Reims, og oven i Kjøbet i Paahør af en talrig Mængde Mennesker, som aabenbar hældede over til den Anklagedes Partie, knurrede høit imod Gauvernements Fiscalen, og derimod beklappede Hervaugaults Forsvarer med Enthusiasme. Men Dommerne lode sig ikke føre vild; de stafæstede den første Dom. Medens de endnu deliberede i et andet Værelse, saae man den ængsteligste Forventning malet i Alles Ansigter! Hervaugault hørde sin Dom med koldt Blod og et spodsk Smiil, og hans Tilhængere bleve endnu mere haardnakkede ved deres Mening, istedet for at lade sig overtyde af Dommernes Grunde. Man blev ved at give ham kongelig Opvartning i Fængselet. Blandt andre Ting havde han et Sølv-Bæger prydet med Bogstaverne LC (Louis Charles); han sagde til Slutteren, at det var hans Ziffer. Ingen af hans Tilhængere faldt fra; deres Iver fordobbledes tvertimod, og den ærværdige Biskop fra V. stod bestandig i Spidsen. Ja, denne sidste indskrænkede ikke engang sin Iver til Gaver og gode Raad; han vilde ogsaa være virksom, og da han erfoer, at man vilde bringe hans illustre Myndling fra Reims til Soissons, besluttede han paa Landeveien at rive ham ud af hans Forfølgeres Hænder. Dette unge Project af et gammelt Hoved blev røbet, man bemægtigede sig Biskoppen samt hans Papirer, og fandt deri Beviser for, at han virkelig vilde have ladet Skræddersønnen fra St. Lo, spille Dauphinens Rolle. Han nægtede det heller slet ikke, men erklærede reent ud, at han virkelig holdt Hervaugault for at være Dauphinen. Gouvernementet havde Medynk med den gamle Mand, og satte ham paa fri Fod. Den vilde og

saa have behandlet Hervaugault med Mildhed, dersom han blot paa nogen Maade havde staaet til Forbedring; men da han atter hurtig skaffede sig et Partie i Soissons, saa har man ladet ham forsvinde. — — — II. Saaledes som Helten i Historien, og hans Tilhængere, vilde have den troet. — Men for nu at finde det begribeligt, hvorledes saa mange anseelige og fornuftige Folk kunde lade sig skuffe af denne raa Yngling, maatte man have hørt ham selv fortælle sin Historie. Med megen Følelse mindedes han, hvorledes hans Fader Ludvig XVI endnu i Fængselet havde underviist ham i Historien og Geographien; med den ærlige Sandheds Tone talde han om en Hund, som hans Moder, Marie Antoinette, havde holdt saa meget af og kaldt Fidele. De mindste Omstændigheder afmalede han med barnlig Fyrighed, og glemde heller ikke, at hans Fangevogter Simon havde endogsaa skræmmet ham op af Søvne om Natten, for at overtyde sig om, at han ikke var ført bort. "Jeg maatte," — blev han ved, — "forrette de allerlaveste Syssler; min Helbred leed meget derved. — Den 9de Thermidor lindrede saa mange af Revolutionens Slagtofferes Skjebne, og ligeledes min; man gav mig bedre Klæder, sundere Kost, man tillod mig endogsaa min Alders Lege. Min Søster fik Lov at komme til mig, at spise med mig, at lege med mig. Hvilket Øjeblik, det første da vi igjen vare blevne forenede! (Han græd bitterlig, naar han talde derom). Imidlertid blev min Helbred dog bestandig svagere, Fængselsluften vilde have dræbt mig, men Gud havde besluttet at sende mig Hjelp. — En Dag, henimod Slutningen af Maj 1795, just da jeg vilde til at slumre ind, nærmede en af mine Bevogtere sig til mig; jeg havde altid yndet denne Mand for hans Sagtmodighed, og han hviskede til mig: Gode Barn, her i Fængselet vilde Du snart døe; men Folk, som elske Dig, endskjøndt Du ikke kjender dem, lade Dig ved mig sige, at dersom Du kan tie, saa ville de snart bringe Dig til et Sted, hvor Du skal blive fri, og faae Lov at lege med andre Børn paa Din Alder. — Jeg slugede ethvert af hans Ord, lovede ikke at ville lade mig mærke med nogenting, og ventede længselsfuld paa Opfyldelsen af hans Løfte." — Næste Dags Aften paa samme Tid, kom en Vogn, læsset med reent Linned, ind i Gaarden; og

man plejede da altid igjen at læsse den med ureent Tøi. Under dette Linned laae et Barn paa min Alder Øjult, som saae meget sygeligt ud. En stor og stærk Mand, der var klædt som Matros, tog mig i Favnen og puttede mig ind mellem en Dynge gammelt Linned, og kun en lille Aabning beskjermede mig for at qvæles. Det sidste jeg saae i mit Fængsel, var det sovende syge Barn, som blev lagt i min Seng. Jeg blev temmelig haardt kastet op paa Vognen, som holdt uden for Døren, og derpaa uden videre Hindring kjørt til Chaillot. Saasnart vi vare komne ud af Temple, løftede man mig en Smule i Veiret, men ved Barrieren blev jeg atter ganske tildækket. I Passy bar man mig, endnu stedse indsvøbt i Linned, ind i en lav Stue, hvor man satte mig fuldkommen i Frihed. Her saae jeg tre ubekjendte Mænd, der styrtede ned for mine Fødder, og syntes at være ude af sig selv af Glæde. Man klædte mig hurtig i Fruentimmerdragt, satte mig i en Postchaise, og tog Veien til Vendee til Rojalisternes Armee. — Hvorledes det egentlig hang sammen med min Befrielse, fik jeg først lang Tid derefter at vide. Efterat Robespierre var styrtet, bleve de herskende Partier indbyrdes uenige; mange holdt det for bedst igjen at indføre Konge-Magten; man nærmede sig til Rojalisterne i Vendee, man stod i Underhandlinger med dem ved Convents-Medlem Ruelle, og en af de første Puncter, hvori disse Underhandlinger bestode, var min Udlevering, hvortil Velfærds-Committeen dog føjede den Indskrænkning, at den maatte dølges i Begyndelsen, og at der skulde lægges et andet Barn i mit Sted. Efter langvarige og heftige Debatter indrømmede Rojalisterne dette. Vanskeligheden bestod blot i at finde et Barn, som man kunde udgive for mig. Grev Louis de Frotté paatog sig dette, og sendte derfor Abbee Laurent til Normandiet, ledsaget af hans Adjutant Dühamel. I St. Lo overtale de en Skrædder, ved Navn Hervaugault, til at opofre sin Søn, der lignede mig meget, for den almindelige Velfærd, imod at udbetale ham en Summa af 200000 Livres. Man forsikkrer Skrædderen i øvrigt, at han skal slet intet have at frygte for sin Søns Liv, og man fortaug endogsaa for ham, at Barnet ved en stærk Dosis Opium skulde dysses i en dyb Søvn."

(Fortsættes.)

———

Postefterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Paris, d. 1 Junii. Dagsmoniteuren indeholder følgende: "I Dag Kl. 5 have talrige Artilleriesalver forkyndt Hovedstaden: at Freden med Østerrige, Rusland, Engelland og Preussen er undertegnet. Denne Efterretning har opvakt den meest levende Glæde, og denne første Følelse sammensmeltede strax med den almindelige Taknemmelighed for en Velgjerning, der saa lykkelig betegner Huset Bourbons Gjenindsættelse paa den franske Trone." Moniteuren haaber i næste Numer at kunne levere Fredstractaten. I Følge en Bekjendtgjørelse fra Krigsministeren skal Fredens Afsluttning feires i alle Stæder og befæstede Pladse i Kongeriget ved 200 Canonskud. — Alle de allierede Tropper have allerede faaet deres Marschordre. Tilbagemarschen skeer i Dagmarscher af 1, 1½ i det Høieste 2 Mile, og hver tredie Dag skal der holdes Hviledag. — Hertugen af Angouleme er d. 27de f. M. under Folkets Fryderaab og Nationalgardens Paraderen ankommen til Paris. Ogsaa den regjerende Hertug af Brunsvig er ankommen til Paris. — Kongen af Sardinien har d. 20de f. M. holdt sit Indtog i sin Hovedstad Turin til Hest. – Foran ham red de østerrigske Generaler Gr. Bubna og Neipperg. — 2 Regimenter allierede Tropper gaae til Sicilien. — Et upaalideligt Rygte siger, at Buonaparte vil faae Oen Corsica imod at give Slip paa de ham tilstaaede 6 Mill. — D. 15de f. M. holdt Kongen af Spanien (Ferdinand VII) sit Indtog i Madrid. Fra Aranjuez til Madrid, 7 spanske Mile, trak Folket hans Vogn. I Følge et Kgl. Decret skal Staden Madrid, foruden den gamle Titel: den lovlige og Keiserlige ogsaa føre Titelen den heltemodige Stad. Kongen har udnævnt Hr. Maconaz, som Napoleon i lang Tid holdt fangen i Vincennes, til Justitsminister. *). Man forsikkrer, at Inquisitionstribunalet ved et Kgl. Decret igjen er bleven oprettet, men dette Tribunal, hedder det, som allerede siden Revolutionen har ophørt at være frygteligt, er gaaet frem med det 18de Aarhundredes Tidsaand! (En sørgelig Compliment for denne Aand!) Den af den forrige Regjering udnævnte Gouverneur i Cadix, er bleven arresteret, og afløst af Hr. Villa Vicencio, som er sendt did af Kongen. Over 35 Personer ere blevne arresterede i Madrid. — I Corsica er det endnu ikke roligt. — Dr. Heß i London, har udgivet et Skrift om Værdien af Hansestædernes Frihed, der læses med megen Bifald. — Major Churchill af Garden, og een af Hert. af Wellingtons Feldtadjutanter har bragt Depecher fra Hertugen til London, hvori Hertugen melder: at den brittiske Armee er nu ganske skilt fra den allierede Magt og fuldkommen beredt til at vende tilbage til Engelland; han beder derfor om Forskrifter angaaende Troppernes Indskibning. — Endskjønt Anliggenderne i Europa have taget en gunstig Vending og Portugal derfor er ganske sikkert og roligt, saa paastaaes dog, at Prindsregenten ikke for Øieblikket agter at forlægge sin Regjering fra Rio Janeiro til Tajos Bredde, efterdi hans gamle Moder ikke skjøtter om at reise over det atlantiske Hav. — Den i Canada commanderende engelske General, Sir George Prevost, har foreslaaet Americanerne en Vaabenstilstand. Den americ. Regjering indgik den, saafremt Stilstanden vil finde Sted saavel til Søes som til Lands. Man troer derfor, at Sagen vil komme istand. Men i Newyork frygter man overordentligen for et nyt Bombardement og en Landgang. — Det hedder, at den unge Prindsesse Charlotte af Wallis aldeles ikke vil lade sig forestille Kongen uden af hendes Moder. — Østerrigerne vedblive at rømme Frankrig. De forskjellige Marscher igjennem Basel havde allerede været tilende, dersom der ikke i det indre Frankrig var indtruffen Omstændigheder, om hvilke man endnu ingen udførlige Efterretninger har, der foranledigede, at Tropperne have gjort adskillige Dages Holdt. De igjennem Schafhausen trækkende Tropper have faaet Befaling at gjøre Holdt ved Mengen, hvor de gaae i Leir. Hele Linien langs med Rhinen synes at blive besat af allierede Tropper, uden at man veed hvorlænge denne Forholdsregel vil vare.

*) Makonaz udmærkede sig allerede 1808 ved den Modstand, han i Madrid viste de af Napoleon trufne Foranstaltninger, og til Straf maatte han hensukke adskillige Aar i den Napoleonske Bastille — Vincennes, hvor han uden Tvivl havde maattet ende sine Dage, dersom Napoleon ikke var bleven styrtet. Hans Plan med Ferdinands uventede Frigivelse bliver iøvrigt nu tydelig.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 49.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Løverdagen den 18 Junii 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Allerede førend den første Consul vilde kjøbslaae med Ludvig XVIII om hans Arverettighed til Frankrigs Trone, vare adskillige Forberedelser til en monarkisk Regjeringsforms Indførelse gjorte. Ved et Senatusconsultum af 4 Jan. 1803 oprettedes i Frankrig 31 Senatorier, eet i hvert Appellationsdistrict, og med et saadant Embede fulgte en Gaard og en aarlig Indkomst af 20,000 til 25,000 Fr. i Nationaldomainer. Den første Consul forbeholdt sig at bortgive Senatorierne til Medlemmer af Senatet, efter dettes Forslag, for Livstid. Paa denne Maade forenede Buonaparte sin Fordeel paa det nøieste med Senatets, og Frankrig var nu saaledes deelt imellem en Hob Begunstigede, som det var paalagt at opholde sig i det mindste 3 Maaneder hvert Aar i deres Senatorier, for at besørge den første Consuls overordentlige Ærinder, og gjøre umiddelbar til ham Indberetninger desangaaende. At disse 31 Satraper adløde deres Lykkes Skaber som en sand Dalai-Lama, er begribeligt, og at de affindigste Erobringsplaner, de skrækkeligste Opfordringer til at bortmeie Frankrigs Ungdom, de taabeligste Forslag til at stoppe hver redelig Næringskilde bleve billigede, samtykte og beundrede af saadanne vellønnede Yndlinger, er ikke mindre begribeligt, i en Tidsalder og i et Land, hvor Egennytten allerede længe havde hersket med største Vælde. Næst Senatorierne var Æreslegionen een af de gyldne Lænker, hvormed Buonaparte vidste at fængsle det franske Folks Frihed og gjøre det til en Boldt for Despotismens Luner. At sande Fortjenester belønnes og hædres af Statens Overhoved er ikke mere end billigt. Naar denne Belønning, uden stor Bekostning for Almeenhed, kun bestaaer i et udvortes Tegn, hvis egentlige Værdie er idealsk, virkelig kan blive en Spore til sande store Handlinger, da er dets Indførelse i Staten en priselig Gjerning. Hvo mindes ikke her de Underværker, Grækere og Romere stiftede ved en Oliegreen eller Egekrands? Men skal et saadant Hæderstegn opfylde sin Bestemmelse, da bør den Haand, det kommer fra, være reen, den, som modtager det, fortjene det, og deres Tal, som det forundes, ikke være Legio; thi det gaaer ofte Regenten med Hæderstegn som Jean Paul med hans Phantasie og Vittighed: at han ikke veed at holde Maade med sin Rigdom. Æreslegionen havde stor Lighed med et Arcanum, der er godt i alle Sygdomme. Ikke blot Krigere, der havde udmærket sig paa Valpladsen, men ogsaa Konstnere og Lærde optoges i denne Orden. At Spottefugle, som Campe beretter, kaldte den Légion d'horreur, beviser vel i Grunden intet, da denne Orden talte saa mange virkelig fortjente Mænd, men det synes dog at vidne om, at man selv i Frankrig undredes over, at saa mange af Rædselstidens Lykkefristere vare blevne Medlemmer af denne Legion. Saavel i det lovgivende Corps som i Tribunatet, hvor man siden nogen Tid havde bifaldt alle Regjeringens Foretagender, reiste der sig et stærkt Partie mod

Æreslegionens Oprettelse, skjønt Rødderer, som Regjeringens Taler, holdt en Lovtale derover, og forsikkrede: at denne Orden understøttede alle republicanske Love, befæstede Revolutionen, udryddede Arveadel ꝛc. Alle Partier vare imidlertid enige om, at yttre deres Mishag, og man paasted lydeligen, hvad siden ogsaa virkelig indtraf, at denne Legion indeholdt Spiren til Arveadel, Privilegier og Arvelighed, kort, til alt det, som man ved Revolutionen havde stræbt at udrydde. Civilpersoner, sagde man, belønnes her ved militaire Udmærkelser, og en Officier, der bestormer en Skandse, vil nu staae langt over en Montesquieus udødelige Genie. Kraftigst talde Chauvelin i Tribunatet. Et særeget Corps's personlige Udmærkelser, sagde han, vække en Partikularaand og føde Tvedragt; Legionen truer os med Tilbagevendelsen af Laugsaanden, der vanskaber de bedste Tanker, forgifter de ædleste Hensigter, og tilintetgjør al Frihed og Lighed. Blandt Forslagets Talsmænd udmærkede Lucian Buonaparte sig ved en truende, næsten bydende Tone mod sine Modstandere. Hans vigtigste Indvendinger vare: at Udmærkelse uden Magt falder ingen besværlig og bør ingen skrække; at Legionens Medlemmer have ingen Fordring paa Embeder, udgjøre ingen Stand, intet Laug ꝛc. Men alt hvad han indvendte var i Grunden kun Spidsfindighed. En Orden, hvis Medlemmers virkelige eller foregivne Fortjenester ere af saa forskjellig Natur, og hvor Montesquieus Genie og den Officier, som bestormer et Batterie, belønnes med een og den samme Udmærkelse, kunde allermindst under en republicansk Regjering med Rette bifaldes. Men det var vigtigt for Buonaparte, at omgive sig med Ringmure af Mænd, som han havde gjort sig forbindtlig og saa at sige at betegne dem til at være hans Trones Støtter. Det besynderligste var, at hvert Medlem af Legionen maatte paa sin Ære sværge: at ville ved alle Midler, som Retfærdighed, Fornuft og Ære billige, modsætte sig hvert Foretagende, der sigtede til Feudal-Forfatningens og de dertil hørende Titlers Gjenoprettelse, og af al Magt medvirke til Friheds og Ligheds Forsvar. Hvo kan bare sig for at smile, naar man betænker, at de samme Medlemmer, som aflagde denne Eed, bleve siden Lehnsherrer af hele Hertugdømmer, og antoge Titel af Baroner, Grever ꝛc. Med Grund betragtede Buonaparte dens Ordenslemmer som Støtten for sin tilkommende Trone, og han havde i det mindste det Haab, at deres Kjerlighed til Guld og udvortes Hæder vilde bøde paa deres Mangel af personlig Hengivenhed.

Havde Buonaparte ved sin forehavende Landgang virkelig tiltruet sig Freden med Engelland, saa er der ingen Tvivl om, at han havde uden videre Omstændigheder ladet sig udraabe til Keiser. Dog Umueligheden at kunne udrette noget mod Engelland til Søes forandrede ikkun hans Midler, ikke hans Plan. — Man feiler meget ved at troe, at Moreau's Forvisning, Hertugen af Enghiens, Pichegrüs og Georges Henrettelse enten vare beregnede eller nødvendige Midler til Buonapartes Keiservælde. De man snarere betragtes som nogle af de mange lykkelige Hændelser, der, lige fra hans Fremtrædelse paa den store Skueplads, betegnede næsten hvert af hans Skridt. Det var som om Skjebnen selv havde udvalgt ham til et Maal for sine besynderligste Luner og som om den vilde vise Verden, at der ligesaa vel i Virkelighedens som i Phantasiens Rige gives Aladdiner og Underlamper.

Efterat disse Grundstene til den monarkiske Regjerings Indførelse vare lagde, indtraf den vigtige Begivenhed, der gav Buonaparte Leilighed til at fremskynde sit længe paapønsede Værk. Den 16 Febr. 1804 lod Gouverneuren i Paris, General Murat, udgaae en Generalordre, hvori han tilkjendegav Soldaterne: at 50 Røvere, med Georges og Pichegrü i Spidsen, ere ankomne i smaa Hobe fra Engelland til Paris, didkaldte af et Menneske, der endnu staaer i Tjeneste, og som allerede er overleveret i Nationaljustitiens Hænder — af General Moreau. Deres Forsæt var, at myrde den første Consul og overgive Frankrig til Borgerkrigens Rædsler og alle af en Contrarevolution flydende Ødelæggelser; men 10 af Røverne ere allerede heftede; General Lajolais, Underhandleren ved denne Helvedes Sammensværgelse, ligger i Lænker; Politiet er paa Spor efter Pichegrü og Georges, og man lurer paa 20 nye Røvere, som endnu ventes. — Justitsministeren Regnier talde ligesaa bestemt i sin Indberetning til Gouvernementet, som indeholdt næsten en summarisk Fortælling om den formeentlige Sammensværgelse. Man skulde nu troe, at der ovenpaa saa bestemte Forsikkringer fra officielle Authoriteter vilde umiddelbar følge de uomstødeligste Beviser. Men dette var ingenlunde

Tilfældet; det varede derimod længe førend de lovlige Undersøgelser toge deres Begyndelse. Imidlertid havde man fulgt her en i de fleste civiliserede Stater ubekjendte Rettergangsmaade: først at fordømme, siden undersøge og derpaa anklage; men denne bagvendte Form var uden Tvivl ikke uden Hensigt. Man vilde især styrte Moreau, om hvem Regnier i sin Indberetning sagde, at Regjeringen hidtil tilskrev det af ham yttrede onde Lune og forsætlige Utilfredshed hans Undragelse fra offentlige Forretninger, hans tvetydige Forbindelser, hans meer end uforsigtige Taler. — Pichegrû blev fængslet 11 Dage tidligere end Moreau (d. 28 Febr.). Hvis han virkelig havde sammensvoret sig med denne, hvorfor undveg han da ikke? hvorfor opholdt han sig 11 Dage i en Stad, hvor eet af de vigtigste Lemmer af den foregivne Sammensværgelse allerede var arresteret? Man svarede vel, at han gjorde Regning paa en Folkeopstand ved Efterretningen om Moreaus Heftelse; men da dette ikke var indtruffet i 11 Dage, saa havde han jo dog største Grund til at opgive dette Haab, om han end virkelig havde næret det. Georges kjørte (d. 9 Marts om Aftenen) i en Cabriolet ved Paagribelsen, ja man fortalde endog i offentlige Blade, at han en Tidlang havde tjent ukjendt som Brændedrager i Thuillerierne. Naar man betænker, at denne Mand var yderst stærk af Lemmer og udmærket for, at han havde gjort sig berygtet som Chouanschef, saa veed man ikke hvad man her skal laste meest, enten Georges's Dumdristighed, eller den første Consuls tro hengivne Folks store Mangel paa den Sands, der var saa nødvendig for dem, der vilde tjene ham. Men det hele Foregivende er for urimeligt til at man bør fæste mindste Tro dertil; det var kun et Paaskud til at bortfjerne alle fremmede Personer fra Slottet, og afskaffe de fleste Betjentere. At Hovedstadens talløse Spioner ikke kunde sammenbringe flere end 47 Personer, hvoraf den største Deel var Haandværksfolk og Qvinder, er et Bevis paa, at den hele saakaldte Sammensværgelse hverken havde den Sammenhæng eller det Formaal, som Regjeringen vilde indbilde Folket. Baade Moreau og Pichegrû vare for kloge til at troe, at man med en Haandfuld saadanne Mennesker kunde omstyrte Regjeringen. (Fortsættes.)

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

46.

"Hør, Else! har du læst de slemme Skoser, der staaer i Skilderiet om Landsby-piger med Kam i Haaret?" — "O ja! men lad dem kun skrive, min Tøs! saadan Aftenpost-Sladder; du og jeg vil dog blive ved at pynte os efter vor Tykke. Mon vi ikke være ligesaa gode som en eller anden fornem Jomfrue, og ligesaa kjønne, og ligesaa dydige. Men vidste jeg, hvo der saadan havde skrevet om os; ja, ja, skrive kan jeg ei igjen, men, men —." — "Det er en let Sag, du seer hans Navn under dette Lapperie." — "Mon han mener sin egen Byes Piger?" — "Nei, saa min Sex, gjør han ikke: han lader Pennen løbe, og tænker, naar man slaaer imellem en Flok Hunde!!! dog fy! Lignelsen er absurd, som min Frue forhum sagde, naar der var en hæslig Lugt. Men veed du hvad, min Søster! Vi skulle nok hævne os paa ham. Vi ville gaae op paa Comtoret, og sige Avistrykkeren, at han vil afertere, at ingen honet Pige maa tjene der i Huset, og naar han da ingen Fruentimmer faaer, uden Bonderklodse, saa seer det maadeligt ud med Vaskning, Madlavning, Reengjøren o. s. v.; thi brygge og bage og malke, det kan enhver Maren Amme; men vi, som have tjent i Kjøbenhavn, forstaae allene det fine, det anstændige Huusvæsen." — "Nei, min Søster! det er Snavs: for den, der har Penge, faaer nok Folk, enten en eller anden; men vi kan nok hævne os alligevel. Jeg skal fortælle dig, hvorledes det gik med den rige Forpagter i X., for en Snes Aar siden. Folkene bleve vrede paa ham, baade Karle og Piger; thi han gav dem rigtig nok god Føde og Løn, men han gik og hængte over dem altid, og altid skulde de arbeide, og enhver Ting eftersaae han, om det var gjort Ret, ellers maatte det gjøres om igjen, og han skrev noget i Konomis Makosis herom; strax bleve Folkene og deres Venner obstinace over hans Malisiøsvurenhed, og lovede ham en Ufærd, som der staaer i Bogen om Riber Hexer. Viveke gik hen til en gammel Mormoder, som kunde lidt mere end Fade vor, lagde i alle Folkenes Navn 4 Kroner paa Sengen; hvad skeer? Forpagteren blev forgjort. Jeg fortæller,

som jeg har hørt af en Pige, jeg tjente i Gaard med, som var Halvsøster til Vivekes Næstsødskendebarns Mand, og det er saa vist, som 3 og 5 er 9. Hys! der kommer Madamen og kalder paa mig. Farvel! Farvel!"

47.

"Naar skal dog denne Kulde og Blæst faae Ende?" siger Søren. — "Naar vor Herre vil," svarer Degnen. — "Ja, Faer kan sagtens snakke, han har de Kløver og Rapgræs, og det andet Snavserie; men vi stakkels Bønder —." — "Ja, I have en Nød — kan I give saa mange Penge ud ved en anden Leilighed, saa ynker jeg jer ikke. Veiret blir nok godt igjen, naar Tid er. Det er allerbedst, at lade vor Herre raade; thi hvad kan denne Klynken dog hjelpe. Forandrer I noget af Blæst, Storm og Kuld med Eders Mukken og Klynken. Naar det nu siden regner, og det varer for længe, saa er det atter galt. I ere altid utilfreds — endog i Vinter, da I fik 150 Rdlr. for 1 Tønde Rug og 250 Rdlr. for en Favn Brænde. Jeg føler, ligesaa vel som I, at det er ubehageligt med saa mange Ting, der just ikke ere efter vore Ønsker; men jeg lader 5 være lige, skjøndt jeg har smaae Børn, liden Indkomst og en sygelig Kone. I seer mig dog aldrig at hænge med Hovedet!" — "Ja," sagde Søren, "derfor har Faer og lært sin Bog; men vi ere eenfoldige." — "Du siger det nok, men du troer, og flere med dig, at du er saare klog. Ville nogen for Alvor sige, at du var eenfoldig, fik han vist paa Kjæften. Nei, du har dog lært din Christendom; fornuftig anvendt, vil den lære dig, at være forsigtig i Medgang, taalmodig i Modgang. Det hjelper kun lidet, at have hele Næver fulde af Hundrededalers-Sedler, naar du ikke er Herre over dig selv. Jeg eier ikke 20 Rdlr., og er maaskee gladere end de fleste; thi jeg tænker paa Menneskets Bestemmelse, at vi burde have Fortrin for Dyrene, da vi kunne tænke, tale, haabe o. s. v.

(Indsendt.)

Ønsker Indsenderen virkeligen at oplyses i Henseende til det i Kjøbenhavns nyeste Skilderie No. 47 fremsatte om Medicinal-Vare, og er hans Hensigt reen, da vil han uden Tvivl hos enhver

af Sundheds-Collegii Medlemmer, især hos dets Assessorer Pflugmacher og Blau, kunde faae den forlangte Oplysning, naar han nævner sig; men er han en af de Herrer, der i en Deel Aar have gnavet paa Apothekernes Ære og Velfærd, eller en af deres Trompetere, henvende han sig til det 22 Capitel 9 og 10 Vers i Jesu Sirachs Viisdom.

Indenlandske Efterretninger.

Igjennem det Vestindisk-Guineiske Rente- og General-Toldkammer er, under den 10 Junii d. A., udfærdiget en Placat af følgende Indhold: "Det har behaget Hs. Maj. Kongen under 6te f. M. og 6te Dennes allernaadigst at beslutte: at alle endnu gjeldende Forbud mod Guld-, Sølv- og Skillemynts Udførsel fra Danmark over Belterne til Hertugdømmene og derfra til fremmed Sted; samt den under 28 Oct. 1811 allerhøiest befalede Indskrænkning i Forsendelse af Bankosedler og Repræsentativer skulle være ophævede. Hvilket herved bekjendtgjøres til almindelig Efterretning."

D. 14 Juni omskiftede Hs. Høifyrst. Durchl. Frederik Christian, Hertug til Slesv.-Holst.-Sønderborg-Augustenborg, det Timelige med det Evige, paa Augustenborg, af Brystbetændelse, efter nogle Dages Sygdom i sin Alders 49 Aar. Han er født d. 28 Sept. 1765, formælede sig den 27de Maj 1786 med Prindsesse Lovisa Augusta, Søster til Hs. Maj. Kongen, og succederede d. 13 Nov. 1794. Han efterlader 3 Børn, to Prindser og en Prindsesse. Videnskaberne dyrkede og yndede han med ædel Iver, og de trykte skriftlige Arbeider, man har fra hans Haand, vidne om en oplyst og ophøiet Sjel.

Mariboe, d. 13 Junii. Efter Indberetning til Øvrigheden vare Priserne paa Korn og Fedevarer samt Creaturer i afvigte Maji Maaned her følgende: 1 Td. Hvede 16 Rbd., 1 Td. Rug $11\frac{2}{3}$ Rbd., 1 Td. Byg $7\frac{1}{2}$ Rbd., 1 Td. Havre $4\frac{2}{3}$ Rbd., 1 Td. graae Ærter 14 Rbd., 1 Td. hvide Ærter 14 Rbd., 1 Pd. røget Flesk 80 ß., 1 Pd. fersk Flesk 64 ß., 1 Pd. Kjød 32 ß., 1 Pd. Smør 72 ß., 1 Pd. Ost 24 ß., 1 Pd. Talg 3 Rbmk., et Slagtenød 80 a 100 Rbdlr., et Faar 10 Rbd., et Sviin 80 a 90 Rbd. (Mariboe A.)

Kjøbenhavns Børs den 18de Junii.
Cours. Hamb. 2 M. 500, a vista 505.

London 2 M. 16⅔ Rbdlr., Amsterd. 2 M. 446¼, Spec. 515. — Specier solgtes til 31 a 31¼ Rbmk., for Committeesedler blev givet 62 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Da vort Fædreneland efter syv Aars Lidelser nu atter kommer til at nyde den saa længe attraaede Hvile, som en Følge af den imellem Frankrig og de allierede Magter gjenoprettede gode Forstaaelse, kan det ikke andet end ydermere glæde hver Fædrenelandsven at erfare, at Moniteuren af 2 Juni meddeler den imellem Frankrig og Østerrig og dets Bundsforvandte sluttede Fred, undertegnet d. 30 Mai 1814. Fredstractaten bestaaer af 33 Artikler og er undertegnet af Prindsen af Benevent paa fransk Side og af Fyrst Metternich og Grev Stadion paa østerrigsk Side. Dens Hovedindhold er følgende: Kongeriget Frankrig beholder sine Grændsers Integritet saaledes som de vare d. 1 Jan. 1792, men faaer en Forøgelse af dets Gebet, saaledes som det indbefattes i den i Tractaten bestemte Demarcationslinie; Holland, stillet under Huset Oraniens Overherredømme, skal have en Gebetsforøgelse; Tydsklands Stater skulle være uafhængige og være forbundne ved et føderativt Baand; Schweitz skal vedblive at regjere sig selv uafhængig; Italien, de Lande undtagne, som Østerrige faaer tilbage, skulle bestaae af uafhængige Stater; Øen Malta og dens Dependencer skal tilhøre Kongen af Storbritannien, som igjen tilbagegiver Frankrig de Colonier, Fiskerier, Comtoirer og Etablissementer, som det den 1 Jan. 1792 har besiddet i Havene og det faste Land af America, Africa og Asien, med Undtagelse af Øen Tabago, og St. Lucie, Øen Frankrig og dens Dependencer, nemlig Øen Rodrigues og Sechellerne, som afstaaes til Storbritannien; ligesom og med Undtagelse af den Deel af St. Domingo, som ved Basler Freden er bleven Frankrig overladt og som afstaaes til Storbritannien; Hs. Maj. Kongen af Sverrig og Norge tilbagegiver Frankrig Øen Guadeloupe; de Franskes Rettighed at drive Fiskerie paa den store Banke af Newfoundland, paa Kysterne af denne Øe, i Nabohavene og i St. Laurentsbugten sættes paa samme Fod, den stod d. 1 Jan. 1792; Engelland tilstaaer Frankrig i Henseende til Handel

og Persons og Eiendoms Sikkerhed indenfor Grændserne af det brittiske Herredømme paa det faste Land af Indien samme Lettelser, Privilegier og Beskyttelse, som begunstigede Nationer nyde; derimod forbinder Frankrig sig til ikke at anlægge Befæstninger i de Etablissementer, der tilbagegives det, og som ligge indenfor Grændserne af det brittiske Herredømme paa det faste Land af Indien, og ikke at sende flere Tropper did end der til Politiets Vedligeholdelse ere uomgjængelig nødvendige; af bevæbnede og ubevæbnede Krigsskibe og Krigsfartøier, ligesom og Skibsartillerie og Skibsmunition ꝛc., der findes i Søpladsene, deles saaledes, at Frankrig faaer ⅔ Dele, og de Magter, som disse Pladse tilhøre ⅓; dog indbefattes heri ikke de Skibe og Arsenaler, der findes i de Søpladse, som førend d. 23 April ere faldne i de Allieredes Hænder, eller de, der findes i Holland, nemlig Flaaden i Texel; Antwerpens Havn skal i Fremtiden kun være en Handelshavn. Indbyggerne i de Lande, som ifølge denne Tractat, faae andre Beherskere, tilstaaes en Tidsfrist af 6 Aar til at disponere over deres Eiendom, og at vende tilbage til det Land, de finde for godt at vælge; de allierede Magter give Slip paa alle de Summer, de for Contracter, Leveringer og Forskud, som i de forskjellige Krige ere blevne ydede den franske Regjering, ere berettigede at fordre af Frankrig; ligeledes frasiger Frankrig sig hver saadan Fordring til de allierede Magter; Nationaleiendomme, der tilhøre franske Undersaatter saavel i de forrige Departementer af Belgien, den venstre Rhinbredde og Alperne, der ligge uden for Frankrigs gamle Grændser, sikkres deres Eiere. (Efter Lsb. Av.)

Den foregivne Dauphin. — II. Saaledes som Helten i Historien, og hans Tilhængere, vilde have den troet. (Slutning.)

"I Tempeltaarnet vare kun tre Personer Medvidere i Hemmeligheden: Slutterens Kone, den ovenmeldte Vægter, og Fængselets Vadskermand. Den sidste var det, som bar mig ned, og i Passy overleverede mig til Herrerne de Frotté, du Chatelier og Abbee Laurent. — To Timer efter min Befrielse kom den berømte Læge Dessault, til hvis Omhu jeg var betroet, til Fængselet. En alt for

stærk Dosis Opium havde bragt Barnet, der laae i min Seng, i en Søvn, der lignede Døden. Dessault vilde røre ved det, uden at vække det; men da han lagde Haanden paa dets Legeme, mærkede han at det var forskjelligt fra mit, og udstødte et Skrig. Hans Forundring forvandledes til den heftigste Skræk, da han ved nærmere Besigtelse ikke længer kunde tvivle om, at det jo var et ganske andet Barn. Næsten i en heel Time blev han i den største Forfærdelse. Han eftertænkde det store Ansvar han havde, den Fare, hvori hans Hoved svævede, og besluttede omsider at dække sig selv, ved at sende en hemmelig sandfærdig Rapport til den offentlige Sikkerheds Committee. Her præsiderede Rovère, som var Medvider i Hemmeligheden, og efterat hans forbausede, rasende Collegers første Heftighed havde lagt sig noget, beviisde han for dem, at her var Taushed det bedste Middel, især da det fremmede sygelige Barn ventelig vilde døe, og det altsaa da var en ganske let Sag at indbilde hele Europa, at den virkelige Dauphin var død. Men Dessault blev fremkaldt og overøst med saa bittre Bebreidelser, at Sorg og Ærgrelse kastede ham paa Sygelejet, og han døde. Saaledes gik det ogsaa den Lille, som havde indtaget min Plads. Dessaults Efterfølger aabnede Liget, mærkede ogsaa vel, at det ikke var mig, den virkelige Dauphin, og betjende sig derfor i Forhøret af den tvetydige Vending: "nous sommes procédes à l'ouverture d'un cadavre, que les commissaires nous présentèrent comme celui du fils de Louis Capet." (Vi have skridet til Aabningen af et Cadaver, som Commissarierne foreviisde os som Liget af Ludvig Capets Søn.) — Imidlertid rullede jeg henad Landeveien med mine Befriere. Den friske Luft og Vognens Rysten bragde mig i Førstningen i en Afmagt. Men da jeg havde vant mig til begge Dele, voldte det fri Syn af Naturen mig en ubeskrivelig Fornøjelse. Legems-Bevægelsen, som jeg i saa lang Tiid havde maattet undvære, og den gode rundelige Næring, hvormed man forsynede mig, styrkede min Helbred øjensynlig. Vi kom lykkelig til Rojalisternes Hovedqvarteer i Belleville, hvor man lod mig boe paa Slottet med en Slags Gouvernante. Man sendte Bud efter Charette, som just ikke var tilstæde. Han besøgde mig med Stofflet, betragtede mig

meget nøje, var kold og knap paa Ord, men beviisde mig al mulig Ærbødighed. — Hvorledes Freds-Underhandlingerne bleve afbrudte ved Republikanernes Troløshed, er bekjendt. Den ulykkelige Expedition ved Quiberon havde en sørgelig Indflydelse paa min Skjebne. Cabinettet i St. James, og de franske Prindser, især Grev Artois, vilde slet ikke høre tale om et indskrænket Monarchie, som Rojalisterne vare villige til at samtykke, og hvorfor Republikanerne havde udleveret mig. Ved Hjelp af den snedige Puysaye blev jeg opoffret for denne politiske Tristighed. Charrette selv, som jeg ofte ledsagede til Hest, forbød mig alvorlig at aabenbare min Stand. Rygtet om min Død fandt mere og mere Tiltro. De Faa, der vare bedre underrettede, tordte ikke vove at udsætte saavel sig selv som mig for den truende Fare. Omsider forlangde Engelland, at jeg skulde udleveres, deels under Paaskud at bevise min Persons Identitet, deels fordi de coaliserede Magter jo desuden maatte erkjende mig. Jeg gik altsaa om Bord ved Kysten af St. Jean de Monts, og ledsaget af Chevalier de la Roberie landede jeg paa Jersey, hvor Prindsen af Bouillon modtog mig med udmærket Højagtelse. Chevalier de la Roberie havde en Erklæring, som var underskreven af Rojalist-Cheferne, hos sig, hvorved de erklærede mig for Ludvig den Sextendes Søn og Arving. Dette gjorde Hertugen af Bouillon ligeledes i Stilhed. Podagraen hindrede ham fra at følge mig lige over til Engelland. — Ved min Ankomst til London blev jeg strax ført hen til Hertugen af Harcourt, de franske Prindsers Gesandt ved det engelske Hof; han modtog mig med Kulde og gjorde mig nogle uforskammede Spørgsmaal, som jeg heller intet Svar værdigede. Grev Artois vilde ikke modtage mig, og nu var det øjensynligt, at man havde Hensigter, hvis Udførelse jeg var i Veien. Imidlertid udvirkede Chevalier de la Roberie mig en hemmelig Audience hos Kongen, for hvem man havde dulgt mange Ting. Endskjøndt hans Majestæt ikke, ifølge hans Ministres Raad, kunde erkjende mig offentlig, lod han mig dog indrømme et Værelse paa Slottet; jeg fik anstændig Opvartning, og han omgikkes mig meget faderlig. Undertiden legede Kongen med mig som et Barn, og ved den Leilighed kom jeg endogsaa engang til at give ham et

Dreslgen. — Min Onkel, Greven af Artois, var saa rasende over den Mildhed, hvormed jeg blev modtaget, at han engang lod en af sine Kokke forgifte min Suppe. Man opdagede hans Forehavende endnu i rette Tiid, og skyndte sig at give mig Modgift. Kongen vilde lade min Onkel arrestere; jeg bad for ham og afvendte Hævnens Lynstraale. Men nu var mit Liv ikke mere sikkert i Engelland, og Kongen besluttede derfor, endskjøndt han nødig vilde miste mig, at sende mig til Rom og Portugal, forsynet med de varmeste Anbefalinger. — Ledsaget af en gammel tro Tjener og overøst med Foræringer, begav jeg mig paa Reisen. Blandt Foræringerne var der en guldbeslaaet Maghogni-Træes Æske, hvori der laae en Instrux for Prindser, der ere bestemte til Thronen. Kongen af Engelland havde skreven den med sin egen Haand, og Tabet af dette Klenodie var mig allersmerteligst, da jeg siden blev berøvet alle mine Eiendomme. Jeg gik ombord ved Portsmouth og landede efter en lang Søfart i Havnen Ostia; derfra gik jeg til Rom, og leverede Pius den Syvende en egenhændig Skrivelse fra Kongen af Engelland. Paven blev høist forundret, omfavnede og velsignede mig; ja, han vilde endogsaa hemmelig salve mig, og for bestandig at kunne gjenkjende mig, lod han brænde det franske Vaaben paa mit høire Been, og disse Ord: vive le roi! (Kongen leve!), paa min venstre Arm. Dette skedte i tyve Cardinalers Paasyn. Herpaa drog jeg igjennem Spanien til Portugal. — I Spanien saae jeg ingen andre af mine Paarørende end Hertuginden af Orleans, som kastede sig for mine Fødder, uden at jeg var istand til at forhindre det. Jeg gjorde ikke et eneste Skridt for at blive forestillet ved Hoffet i Madrid, da jeg nok vidste, at det var Frankrige underdanigt. I Portugal derimod blev jeg modtaget paa en Maade, der endogsaa overgik min Forventning. Aldrig skal jeg glemme Lissabon, Tajos Bredder og Palladset Quelus! Der lærte jeg først at kjende Kjerlighed. Dronningen, som var mig overordentlig bevaagen, lovede mig sin indtagende Søsters, Princesse Benedictines Haand; hun var Enke efter Prindsen af Brasilien. Dronningen anvendte alt muligt, for at interessere de europæiske Potentater for min Skjebne. Hende har jeg at takke for, at ni Souverainer (Portugal, Engelland, den tydske Keiser, Preussen, Sardinien, Sverrige, Danmark, Rusland og Paven) ved deres Gesandter lode underskrive en Erklæring, hvorved jeg blev formelig erkjendt og lovet Bistand. Denne Erklæring maa ligge i det portugisiske Hofs Archiver. — Imidlertid havde Revolutionens Ebbe og Flod atter medbragt andre Begivenheder og Planer. Rovère og Pichegrü kaldte mig til Frankrige, og troede sig visse paa deres Sag. Med et smerteligt Levvel forlod jeg det ædle gjæstfrie portugisiske Hof og min elskede Benedictine; jeg kom i Land i Hamburg, reiste derfra til Berlin, og havde i Potsdam en hemmelig Audience hos Kongen, som modtog mig med Agtelse og Godhed. Derfra ilede jeg til Schweitz, og ventede der paa Pichegrüs Landgods Bellevau, Efterretninger fra Frankrige; de kom ogsaa; man skrev mig til, at Tidspunkten var gunstig, og at jeg ufortøvet skulde indfinde mig. Jeg reiste bort i Fruentimmerdragt, og var allerede kommen til Auxerre, da jeg erfoer, at mit Partie havde tøvet forlænge, og at den 18de Fructidor havde tilintetgjort alle mine Forhaabninger. Da jeg allerede var saa vant til Skjebnens Storme, blev jeg ved at være taalmodig; jeg forandrede strax min Reiseroute, og kom paa smaa Dagreiser til Departementet Calvados, hvorfra jeg haabede at kunne rømme over til Jersey med en Fiskerbaad. Jeg gik ogsaa virkelig ombord, men nogle engelske Krydsere joge mig tilbage til Kysten. Her blev jeg arresteret, som en mistænkelig Person, og bragt til Cherbourg. Jeg undveeg, faldt i Hænderne paa en Røverbande, kom næsten nøgen til Paris, blev tarvelig understøttet af nogle af min Faders gamle tro Tienere, vilde, ifølge deres Raad, flygte til Tydskland, blev underveis ved Chalons atter anholdt, udleveret, fordømt — og Resten veed Læseren allerede." — Man maae tilstaae, at det er næsten ubegribeligt, hvorledes en raa Skrædderson fra St. Lo kunde opspinde et saa konstig sammensat Æventyr. Det er ogsaa den Indvending, som hans Tilhængere endnu gjøre. Fortællingen, sige de, bærer Sandheds Præg, og hvis man ikke har skaffet Dauphinen ganske ud af Verden, saa vil han enten tidlig eller seent igjen komme frem, bringe de gyldne Tider tilbage over vore Dale og hjelpe sine trofaste Venner til Ære og Værdighed.

(Af Kotzebues Erindringer fra Paris i Aaret 1804.)

Posteſterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Paris, d. 4 Junii. I Forgaars tiltraadte Hs. Majeſtæt Keiſeren af Øſterrig ſin Tilbagereiſe herfra til ſine Stater, og i Dag ere Deres Majeſtæter Keiſeren af Rusland og Kongen af Preuſſen afreiſte til London, hvorfra de efter nogen Ophold vil begive ſig over Holland til Wien. I Frankrig begynder man at præge nye fem Franks Stykker med Kong Ludvig den XVIII Billede. Om en kort Tid ſkal præges Guldmynter. Hs. Majeſtæt har ſkjænket alle Marſchaller, Davouſt undtaget, Ludvigordenens Kors.

Genua, d. 25 Maji. Breve fra Piacenza af 19de melde, at den 17de var dertil ankommen Grev Strafoldo, ſom Keiſerlig Commiſſair, for i Erkehertuginden Keiſerindens Navn at tage Staterne Parma og Piacenza i Beſiddelſe.

Fra Frankfurt meldes under 1ſte Junii: at Hs. Majeſtæt Keiſeren af Øſterrig forventes dertil den 4de, og vil holde ſit høitidelige Indtog i Allerhøiſtſammes Hovedſtad d. 14de eller 15de.

Rom, d. 21 Maji. Juſt nu indtræffer den ſikkre Efterretning, at Hs. Pavelige Hellighed d. 24de d. M. vil indtræffe i Hovedſtaden. Til Høiſtſammes høitidelige Modtagelſe gjøres de meeſt glimrende Foranſtaltninger. Den 14de kom Madam Lætitia Buonaparte og Cardinal Feſch hertil.

Lucca, den 16 Maji. Hs. Excell. Grev v. Stahremberg forventes med det første hertil, for i Hs. Maj. Keiſeren af Øſterrigs og de allierede Magters Navn at tage Beſiddelſe af diſſe Stater.

London, d. 28 Maji. Den ruſſiſke Flaade, der hidtil laae til Ankers i Blackſtares, gaaer i to Diviſioner under Seil til Rusland. — Lord Gambier gaaer beſtemt til Haag for der at underhandle med den americanſke Geſandt om Fred.

Løwen, den 28 Maji. Man paaſtaaer, at 20,000 Mand hollandſke Tropper marſcherer i 2

Colonner for at beſætte Brabant og Stæderne langs Floden Maas.

Berlin, den 9 Junii. Den 7 Junii kom Major og Fløiadjutant Grev v. Stolberg — Werningerode — hertil og overbragte den mellem Hs. Majeſtæt Kongen af Preuſſen og Sine Allierede paa den ene Side og Hs. Maj. Kongen af Frankrig og Navarra paa den anden Side ſluttede, den 30te Maji ratificerede Freds- og Venſkabs-Tractat.

Madrid, d. 17 Maji. I Gaar havde den overſte Retspleie den Ære at foreſtilles Hs. Maj. Kongen. Paa den til Kongen holdte Tale ſvarede Hs. Majeſtæt følgende: "Jeg vil opbyde alle mine Kræfter for at ſikkre mit Folks Lykke og beſkytte vor hellige Religion." Aftenen iforveien var Kongen gaaet hele Staden igjennem til Fods, hvorved Folket atter udbrød i et nyt Jubelraab. Overalt tonede Muſik, overalt ſaae man Glædesild, og fornam den overordentlige Udbrud af et ſig lykkelig følende Folk. — I Gudsmoderens Kirke blev den 16de dennes for at høitideligholde Kongens lykkelige Tilbagekomſt, og anraabe Himlen om Høiſtſammes Opholdelſe og lang Levealder, ſjunget et høitideligt "Vi love dig Gud." — I alle Dele af vort ſtore Monarchie er nu den fuldkomneſte Harmonie tilveiebragt, og vi nyde den dybeſte Rolighed; ogſaa er ikke det ringeſte Spor forhaanden til, at ſamme i nogen Deel af Spanien videre ſkulle forſtyrres.

Den 8 Junii døde i Berlin den kongelige preusſiſke berømte Capelmeſter Himmel, 50 Aar, af en langvarig Sygdom.

Subſcriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Høckes Enke, i ſtore Helliggeiſtſtrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.
Ellevte Aargang. No. 50.
Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.
Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.
Tirsdagen den 21 Junii 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Vi komme nu til en rædselfuld Begivenhed, som tildrog sig paa samme Tid. Den er i Buonapartes Liv een af de Pletter, som ingen Politik, ingen Undskyldning med Nødvendigheden, ingen personlig Forkjerlighed kan aftvette. Ved Arresterede, Spioner og Forrædere havde man bragt i Erfaring, at paa den høire Bredde af Rhinen, især i det Badenske, Emigranter vare forsamlede, blandt hvilke, som det hedte, Dûmouriez og en fransk Prinds befandt sig, som forklædte opholdte sig i Offenburg. Om Aftenen den 14de Marts gik to franske Troppecorps fra Strasburg i al Stilhed over Rhinen, det ene ved Kehl, det andet ved Rheinau. Det første, bestaaende af 1200 Mand, deels Infanterie, deels Cavallerie, anført af en Aide de Camp, som i dette Diemed egentlig var kommen fra Paris, besatte Kehl og alle Stæder paa Landeveien til Offenburg, omringede denne Stad, lod sig af det derværende Politie opgive nogle Emigranters Bolig, og heftede tem. Henimod Middag rykkede Colonnen igjen ind i Strasburg, efterat den havde afleveret sine Fanger, 15 i Tallet, i Citadellet. Den anden Colonne, under Generalerne Ordener og Freirion, marscherede med Canoner til Ettenheim, og arresterede her blandt andre Emigranter af Betydenhed, Hertugen af Enghien. Dûmouriez fandtes ikke, men vel en forhen værende Oberst Dûmontiez. De Arresterede bleve førte til Strasburg og derfra strax til Paris, hvor Hertugen ankom d. 20de om Aftenen. Ved Indgangen til Temple fandtes en Befaling, at han skulde bringes til Vincennes. Her ventede ham allerede en Militair-Commission, der var anordnet af Gouverneuren i Paris, som man kunde vente vilde være upartisk i Valget af denne Blodrets Medlemmer. Den bestod af General Hûlin, som allerede havde udmærket sig 1798, da Bastillen blev bestormet, 5 Oberster som Dommere, 1 Capitain-Major som Auditeur og en Capitain som Actuarius. Umiddelbar efter sin Ankomst blev Prindsen, uagtet han var saa træt af Reisen, at han under Forhøret neppe kunde holde Dinene aabne, dog stillet for denne Ret, og anklaget for: 1) at han havde ført Vaaben mod den franske Republik; 2) at han havde tilbudet den engelske Regjering, det franske Folks Fiende, sin Tieneste; 3) at han havde optaget hos sig Agenter fra denne Regjering, forskaffet dem Midler til at opspinde Anslag i Frankrig, og smeddet med dem Planer mod Statens Sikkerhed; 4) at han havde stillet sig i Spidsen for en Bande Emigrerte og andre Engellands Leiesvende paa Grændserne af Frankrig, i Breisgau og det Badenske; 5) at han havde søgt at stifte Forbindelser i Strasburg, for at opvække en Opstand i Nabodepartementerne, og bevirke en for Engelland gunstig Diversion; 6) at han var en Befordrer og

Medskyldig af det mod den første Consuls Liv stiftede Complot, og var bestemt til, i Tilfælde af et lykkeligt Udfald, at komme til Frankrig. Prindsen blev afhørt i Henseende til hver enkelt af disse Puncter; han svarede med Fatning og Værdighed; men hverken Beviserne mod eller Forsvaret for Hertugen ere blevne bekjendte. Efterat han til Slutningen havde erklæret, at han ikke kunde sige mere end hvad han havde forklaret, blev han ført bort, og Commissionen dømte ham enstemmigen til Døden, "som den, der havde gjort sig skyldig i Spionerie, Brevverling med Republikens Fiender, og Foretagender mod dens indvortes og udvortes Sikkerhed; i Følge den militaire Lov af Aaret 5 og den ordentlig criminelle Lovbog af Aaret 1791, efter hvilke hvert Foretagende mod Republiken og hver Sammensværgelse, der sigtede til at ryste Staten ved Borgerkrig eller styrte den retmæssige Overmagt, straffes med Døden". Denne Dom forelæstes den Anklagede i Consulargardens Nærværelse, og endnu samme Nat, den 21de Marts, om Morgenen Kl. 2, blev Hertugen skudt i Skoven eller Slotsgravene omkring Vincennes. Nogle paastaae, at han blev skudt af Grenadererne af Buonapartes italienske Garde, andre paastode, at det skete ved et Detachement Gensd'armes d'Elite, og atter andre, at de Gemene af begge Corps vægrede sig ved at fyre, men at een af de øverste Officierer skjød Prindsen ihjel med en Pistol. — En saadan uhørt Voldsgjerning, der, som man paastod, var udøvet efter Buonapartes udtrykkelige Befaling, kunde ikke andet end sætte hele Europa i Forfærdelse og avle den bittreste Harme. Fra nu af var paa hele Jorden ingen Plet, som Buonapartes Vælde og Indflydelse naaede hen til, mere sikker for hans Tyrannie. Hertugen af Enghiens Mord var en skrækkelig, men tydelig, Erklæring til alle Magter: at ingen Folkeret, ingen neutral Bund, ingen Menneskerettighed gaves mere i den Altsønderknusendes Øine. For at retfærdiggjøre det paa Enghien begangne Mord, og vise Nødvendigheden deraf, bekjendtgjorde Justitsministeren Regnier strax d. 24 Marts en af Regjeringen allerede tidligere opdaget Brevverling, som den engelske Minister Franz Drake i München i 5 Maaneder havde ført med lønnede Agenter i Frankrig. Hvorvidt dette Foregivende virkelig var grundet eller ei, la-

der sig ikke med Vished bestemme, da Beviserne for denne Intrigue, de af den franske Regjering bekjendtgjorte Actstykker, vare i dennes Hænder, og der udkræves altsaa mere end denne Regjerings blotte Ord, naar man ubetinget skal antage dem for at være i alle Henseender uforfalskede, især da denne Regjering har været Dommer i sin egen Sag. At Mehée de la Touche, der mistænkt som Deeltager i Anslaget med Helvedsmaskinen, var — med Rette eller Urette veed ingen — bleven forviist til Øen Oleron, og derfra flygtet til Øen Guernsei, kan have tilbudet Drake sin Tjeneste, og at denne under de Forhold, Frankrig den Gang stod i til Engelland, ikke fandt det ufordeelagtigt under saadanne Omstændigheder at laane Mehées foreslagne Plan Øre, er ikke usandsynligt, skjøndt just ikke beviist. Som Fiende var det naturligt at Engelland søgte at tilføie den franske Regjering al den Skade, den kunde, og, sine Grundsætninger tro, kunde det ikke andet end understøtte hver Plan til at styrte den usurperede Regjering og gjenoprette den retmæssige Trone, det være nu ved aabenlyse eller hemmelige Midler. Hvad altsaa Engelland gjorde her mod Frankrig som Fiende kunde umulig undskylde Enghiens Mord. Om ogsaa alt det, som den "hemmelige Ret" i Vincennes beskyldte denne Prinds for, var, som det ikke er, beviist, saa er det unægteligt, at hans Paagribelse paa fremmed Bund ved en fransk Militairmagt var den skrækkeligste Krænkelse af Folkeretten, og den samme Buonaparte, der fordrede af Engelland, at det skulde, trods den der indførte Trykkefrihed, forbyde sine Skribenter at skrive imod ham, burde dog have havt saa megen Agtelse for Folkeretten, at lade de den Gang ulykkelige Arvinger af en Trone, han havde ranet, i det mindste forundes Fred og Sikkerhed, uden for deres Fødelands Grændser. Men deels vilde Buonaparte nok her eengang for alle vise Bourbonnerne, hvor farligt det var, endog for deres Liv, at nærme sig Grændserne af deres Fædrenerige, deels var dette en ny Anledning til at gjøre det ret indlysende for det franske Folk, hvor meget man fra alle Sider pønsede paa at berøve det dets Lykkes Skaber, og hvor nødvendigt det var, at gjøre ethvert Forsøg til at skille det ved denne Mageløse umuligt, ved at gjøre Regjeringen arvelig i hans Fa-

mikle. Hvad der end mere syntes at gjøre et saadant Skridt nødvendigt var en anden af Spencer Smith, efter Foregivende, stiftet Intrigue i Stuttgard, og en saakaldt cisrehnanisk Confoederation, der gik ud paa i alle Lande imellem den gamle franske Grændse, Havet og Rhinen, i hvilke især Confoederationens Medlemmer sagdes at befinde sig, at stifte en almindelig Opstand, for derved at bidrage til de Franskes Fordrivelse og Indførelsen af den gamle Tingenes Orden. — Uagtet det ikke er usandsynligt, at adskillige af disse Intriguer mod Buonapartes Regjering virkelig have fundet Sted, saa synes det i det mindste underligt, at de netop indtrof saaledes Slag paa Slag, paa en Tid, da de ikke kunde komme Magthaveren beleiligere til at paasætte sig den franske Keiserkrone og gjøre den arvelig i sin Slægt. (Fortsættes.)

I Anledning af Spørgsmaalet om Byggemaaden med Leer og Halm, i Skilderiet No. 13. d. A.

Af en Ven er Udgiveren af Bladet Søndags-Aftens Læsning underrettet om, at i Skilderiet skal forleden i et No., som dog tilfældigt er undgaaet mit Øie, være frembragt Ønske om en fuldstændig Underretning angaaende Bygninger af Leer med iblandet Straae. I Anledning deraf troer jeg mig pligtig at nævne følgende:

I sidstafvigte Efteraar havde Hr. Greve Reventlov paa Pederstrup med den ham egne Velvillie overladt mig paa nogle Uger een af sine Huusmænd, som havde hos ham Selv forestaaet Opførelsen af omtrent en halvsnees Stykker saadanne Bygninger, omkring ved Pederstrup. Den første af disse saae jeg i October 1811; jeg tilstaaer, at jeg syntes ikke synderlig om den: hverken kunde jeg ret gjøre mig Begreb om Arbeidsmaaden; heller ikke var jeg dristig nok til at fatte fuld Tillid til Beskaffenhed, Varighed og Udholdenhed mod Vinteren. I Sommeren 1813 mod Junii Maaneds Ende saae jeg den atter, da havde den overlevet to Vintere, staaende aldeles vel, og havde faaet i Sommeren 1812 adskillige Naboer, af samme Material og Beskaffenhed. Et Huus af dem, indrettet til Beboelse af to Familier, var allerede benyttet i Vinteren 1812—13; man havde fundet det langt lunere end sædvanlige Huse; og ifølge deraf behøvedes langt mindre Brændsel. Fire af Bygningerne fra 1812 bleve uden Tag, Vinteren over: om, med Villie og efter Beslutning dengang, eller, af Mangel paa Arbeidere nok, husker jeg ei tilvisse: men dette veed jeg, at i Sommeren 1813 ere 4 opførte fra Grunden af igjen, som vare færdige allerede i Julii Maaned, indtil Taget, og kunde da let være førte under Tag: men disse lod Greven med Villie blive staaende, aldeles uden allermindste Beskyttelse hverken paa Væggenes Sider eller deres øverste Kant; ligesom de forrige havde staaet, den afvigte Vinter igjennem. Bemeldte fra 1812, saae jeg i Junii Maaned 1813 i med at faae Tag over sig, og med Forundring bemærkede, at Vinteren aldeles ingen Skade havde gjort dem: tillige saae jeg da og endvidere i Julii Maaned ved nogle faa Timers nye Ophold der, hvorneml man behandlede Væggenes Udsider; man havde 1812, om jeg ikke feiler, brugt at paaføre dem en Slags Vurfning: men man var siden falden paa, om ikke det maaskee var nok saa got ligesom det var nemmere, at søge Udsiden hærdet og fæstnet mod Luft, Veir og Fugtighed, ved at formere Glatheden og Tætheden af Væggens Flade ved Paagnidning og Afpudsning med Strygebrættet allene, uden at komme mere Leer derpaa eller Kalk eller nogen anden Vurf: nogle farvede Anstrøg ere deels, og vil deels end mere, blive prøvede: ved hvilke de ei vil komme til at savne de Afvexlinger for Øiet af forskjellige Farver efter Behag, da man uden Tvivl vil kunne faae Valg mellem endeel adskillige Couleurer: men derom mere, naar med Tiden man faaer sanket flere Erfaringer.

At i andre Lande, Skotland, Sverrig, endeel Egne i Tydskland, dette Slags Mure ere sædvanlige, er bekjendt: imidlertid erindrer jeg ikke at have læst om nogen anden saa stor Bygning af dette Slags, som den os af Hr. Kammerjunker Bruun Neergaard beskrevne Vedevogs Fabriks Bygning ikke langt fra Stokholm, i Nærheden af Arboga, 53 Al. lang, 20 Al. viid, 2 Etager høi, med Fløie, og som saavidt skjønnes, er af dette Slags, da det hedder den er af Leer. Beretningen derom indeholdes i et Brev til Hr. Professor Wad fra Hr.

Kammerjunkeren, i Raffns Bibliothek, 25 Binds første Hefte. For at bedømme Betydenheden af Bygningens Størrelse og Bestemmelse tillader jeg mig at lade være samlede Efterretningen om Værket. At baade for endeel af Læserne og for mig, endeel Udtrykke ere noget fremmede, fordi vi ei forstaae de Ting, finde vi os i: andre blandt Læserne kan de være mere bekjendte.

"Vi gik Touren", hedder det i Brevet: "over Kongsøe og Arboga til Vedevogs Staal- og Jern-Manufactur; een af Eierne, Auditeur König, var hjemme. Bogholder Sjøberg, som er en Elev af den berømte Mechanicus Hagstrøm, viste mig omkring; vi vare først inde i et Huus, hvor der var 1 Stangjernshammer med en Pressebælg efter Akkerens Opfindelse, men som ingen Fortrin havde for de almindelige. Stællingen er af Takjern. 3 Stokke ere i samme Huus indrettede til 6 Kniphammere, hvoraf ikkun 3 vare i Gang. Man havde først tænkt, alle kunde gaae paa engang, men det vilde ei være gjørligt, da det ville frembringe for stor en Rykning i selve Stokkene. Her ere 3 Hærder, som have hver 4 Ildsteder, og drives med en Bælg efter Vidholms Opfindelse. Her er og et Valtse og Skjæreværk; er der Vand nok, saa skjæres 6 a 800 Skpd. om Aaret: det drives ved gydede Hjul af 3½ Al. Diameter."

"Værket skal være anlagt 1600 og nogle 40, og hedde Quernbakke. Det første Skjøde, som man har derpaa, er fra 1672. Det har 2 Gange været i Kongens Hænder, som gjør, at det har enkelte Privilegier, som andre ei have, f. Ex. at give 6 Par Spød (en Svensk Straf, man hidses halv nøgen op paa en Pæl og slaaes med Hesselqviste, 40 Spød regnes for Livstraf)."

"Indtil 1801 havde hver een arbeidet for sig, da indviedes det nye Huus af Leer den 6 November. Det bestaaer i en Hovedbygning og 2 smaae Sidefløie. Hovedbygningen er 53 Al. lang og 20 Al. breed. I første Etage er emplaceret i 2 Rader 10 friestaaende Herder, som hver have 4 Ildsteder; her arbeide omtrent 100 Mennesker. Neden under denne Etage gaae 2 Stkr. Vædertrommer, hver 50 Al. lang, samt 10 Tommer i Qvadrat: fra disse gaae igjen 40 mindre i en ret Vinkel: i disses nedre Ende er en Indretning, at Væderets Mængde kan forøges og formindskes ved en Klokke. Disse Vædertrommer drives ved 4 Bælge efter Vidholms Indretning. De sættes i Gang ved et Hjul af 3 Al. Diameter, hvortil Vandet føres under Jorden igjennem en Rende af 200 Alens Længde fra en Dam, som ligger 4 Al. høiere."

"I øverste Etage i samme Huus er 116 Skruesteene, ved den ene Side paa Længden arbeides Laase, ved den anden Saxe og for Enden Knive og Gafler. Arbeiderne kan fortjene 4½ til 5 Mk. daglig. Det meeste gjøres paa Accord; her ere 50 Mestere, de øvrige ere Lærlinge. Man kan med Rette sige, at det drives fabrikmæssigt her; en Kniv gjøres ei af een, den gaaer igjennem 15 forskjellige Hænder forinden den er færdig, hvorved naturligviis opnaaes en større Grad af Fuldkommenhed. Saxe og Gafler gaae næsten igjennem ligesaa mange Hænder. Her siseleres, damaskeres og forgyldes ogsaa. Jeg saae et Gangværk til større og mindre Skruer, samt et Presværk med 4 Presser."

"Vandet, som der var en stor Mangel paa i Aar, er fra Bårsaaen som kommer fra Linde."

"En Kniphammer og paa tvende Steder 5 Slibestene og en Poleer-Skive skal ombygges."

"Her er en Staalovn, med 2 Kister, hvori gaaer 50 Skpd. Stangjern af Gangen. Det meste Jern kommer fra Vora og Linde Bergslag."

"Her er endnu længere nede i et Huus, som skal ombygges, 3 Spighammere, 4 Kniphammere og 1 Stangjernshammer."

"Fiint Smedearbeide gjøres her for omtrent 200,000 Rdlr. aarlig; det grovere er ei let at bestemme, da det beroer meget paa Vandet, da Slibe- og Valse-Værket let kan indbringe meget. Værket tilhører nu de Herrer Schou, Schwan, Wahrendorff, König og Settervall, som kjøbte det i Aar af Hollenkreutzes Creditorer for 80,000 Rd., samt Værktøiet for 3000 Rdlr. Deres Priiscourant er meget billig, og man kan sige, at alt gjøres her meget got." Saavidt af Brevet.

Da i Sverrig, hvor man længe har kjendt og brugt denne Bygningsmaade, og hvor man ikke har Savn paa andre Bygningsmaterialer, bliver valgt denne Art af Bygning (dersom ikke jeg feiler, i at forstaae saaledes Udtrykket: det nye Huus af Leer) ved et Værk af den Betydenhed, og det to

Etager og af den Vide, 20 Alen, saa det maa bære en svær Vægt af Tagværket. Maa man ikke da synes, at deri er et Beviis for den Overbeviisning man der, hvor man kjender den, har om dens Godhed? Vores opmærksomme reisende Landsmand gjør ingen Bemærkning over noget at dadle derved: ligesom heller ingen over Valget af denne Byggemaade, formodentlig fordi deslige være ham maaskee jevnligen forekomne paa hans Reiser.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Som en Prøve paa den nylig afdøde Hertug af Augustenborgs oplyste og humane Grundsætninger anføres følgende skjønne Tanker om den offentlige Mening, der forekomme i en Tale, Han har holdt i Aaret 1795, som Universitetets Patron, i hvilken vigtige Post han virkede saa meget til det lærde Skolevæsens og den offentlige Undervisnings Forbedring.

"Uvidenhed og Overtroe kunne endnu upaaankede have deres Spil, mørke Fordomme kunne paanøde Sandheden Taushed, Lidenskaber yttre sig med vildt Raserie. Sindighed og Retfærd have ikke opslaaet deres Pauluner iblandt os. Men skulde hine Oplysningens Dage derfor aldrig oprinde? skulde Menneslægten aldrig vandre i Fornuftens og Sandhedens Lys? skulde Sjælens Myndighed stedse kun kunde vorde faa Vises Arvedeel? — Nei, Medborgere! lader os ikke mistvivle om vor Slægts fremskridende Udvikling, lader os ikke falde af fra vor Troe til denne; at vor Bestræbelse for, at det stedse skal vorde bedre paa Jorden, ingensinde maae forekomme os den latterligste blandt Daarskaber, at vor virksomme Iver for det Gode i Verden ingensinde maae kjølnes. — Først i denne Oplysningens Tidsalder naaer altsaa den offentlige Mening sin Modenhed, og faaer høi Agtværdighed. Den vil selv da ikke være ubedragelig, men den vil aldrig vitterlig hylde Vildfarelsen, aldrig kunne længe bedrages. De klarseende, de stedse vaagne Videnskabens og Sandhedens Venner ville da være i stor Mængde, og udspredede overalt. Vildfarelsen vil saa meget mindre kunne dølge sig for disse talrig forenede og derved mægtige Fiender. I hver Skikkelse, i hvert Klædebon ville de erkjende den, fremstille den i sin Nøgenhed for Mængdens Øine; og Mængden, der bestandig kun vil Sandhed, men hvis bedre dannede Øre da og bedre vil kunne modtage Sandhedens Stemme, vil ile sin miskjendte Veninde Sandheden villig imøde. Da vil den fornærmede Egenkjerlighed, der udgyder sig i Skjeldsord, den forklædte Herskesyge, og den galdesyge Avind, der yttrer Had og hevngjerrig Sindelag, den religiøse og politiske Fanatismus, der slynger Forfølgelsens Bandstraale, ikke mere torde udraabe: vor Stemme er kun Gjenlyd af den offentlige! hvad vi nu yttre, og forkynde, er Nationens Mening, Sindelag, Troe, Villie! Disse selvtiltagne Ordførere blive da strax erkjendte i deres sande Skikkelse, og deres Uforskammenhed besvaret med foragtende Kulde eller med Haan. — Den offentlige Mening vil i sin Modenhed være stræng, men retfærdig, ubevægelig og ubestikkelig; den vil vedbørligen vurdere Mennesker og Ting, og anvise dem det behørige Sted. Den vil erkjende Fortjenesten, uden Bihensyn til Fædreland, borgerlig Indflydelse, Stand og Haandtering; den vil agte og ære hiin, og tidlig eller sildig hævne den undertrykte eller forsømte Fortjeneste paa dens Fiender. Den vil hylde Talentet, men dettes Glands vil ikke dølge Skrøbelighed og Feil, ikke kunde give Lasten en elskværdig Skikkelse; den vil ikke tilstede, at enkelt Mand opløftes til Afgud, hvis Ord ere idel Sandhed, hvis Handlinger fortjene blind Efterabelse, og hos hvem alting tilgives, alting undskyldes; den vil ikke af nogen enkelt Mand, af noget litterarisk eller politisk Partie, kunde misbruges til Ærgjerrigheds og nedrige Lidenskabers Redskab. Bevogtet og ledet af de klarseende oprigtige Sandhedsvenner, gjennemtrænger den hver Maske, bag hvilken nedrig Egennytte, Svig, Avind eller Herskesyge kunne skjule sig. — I Oplysningens Tidsalder vil endelig den offentlige Mening i fuld Maade godtgjøre sin Veldædighed; thi den vil yttre den meest velsignende Indflydelse paa Folkets sædelige Forædling, og Almeenvellets Fremme. — Den vil understøtte, og fremme Borgernes Moralitet. Ved det den drager hver Enkelt for sin Domstol, offentlig revser Laster og Daarskab, og giver dem til Priis for Foragt, men tilveiebringer Dyd og Fortjeneste almeen Kjerlighed, Tillid og Bifald, vil

den give Sædeligheden forhøiet Interesse. Meget vil undlades, for at undgaae dens Daddel; meget gjøres, for at vinde Navn af en god Borger. Selv Forfængelighed og Ærgjerrighed blive ved den Sædelighedens Venner og Lovenes Vogtere. Alle ville synes gode, og ved denne almindelige Vedbestrid ville mange virkelig vorde og være gode. — Den offentlige Mening forjager i Oplysningens Tidsalder Uduelighed og Dumhed fra de offentlige Anliggenders Forvaltning, og tilintetgjør disse et Almeenvæsens Forstyrreres ødelæggende Indflydelse; thi kun i Mørket kunne Uduelighed og Dumhed naae Magt og Anseelse. I Lysets Tidsalder maae de flye; de finde da ingen Tillid, intet Tilhæng, ingen Underdanighed; de staae der uden Støtter, som de trænge til for at holde sig i Veiret, og finde hiin sindige Modstand, som de ikke kunne bortrydde, siden de dertil fattes Klogskab og Forudseenhed, men som de endnu mindre kunne overvinde, da de dertil mangle Kraft. Tømmen maae falde ud af deres afmægtige Hænder, og blive Talent og Indsigt til Deel. Den offentlige Mening gjør da og Despotismens Opkomst vanskelig, og alt i det den opstaaer, bereder hiin denne en tidlig Grav. Enkeltes egennyttige Selvraadighed, som ingen eneste politiske Form stedse kan betrygge de offentlige Anliggenders Bestyrelse for, vil ikke let og ikke længe herske over det Folk, der beherskes af en modnet offentlig Mening. Saasnart den Maske, under hvilken denne Selvraadighed finder Underkastelse, erkjendes for Maske, blive de tilbedede Herskere forladte af deres Tjeneres og Venners feige Skare, og hverken Talent eller fordums Fortjeneste vil kunne beskytte dem for Had og Straf. — Saaledes bliver i Lysets Alder den offentlige Mening Borgerfrihedens Vogterinde, det sikkre Værn mod Eenfoldigheds og Vankundigheds Ødelæggelser, en Befordrerinde af Sædelighed og Lydighed mod Lovene. Dens Udsagn, der indgives af Fornuft og Sandhed, maae finde Lydighed, maae ogsaa tjene de Vældige til Regel. Det bliver den Stjerne, de maae følge, for at undgaae opslugende Afgrunde. Saa stor og velgjørende er den offentlige Menings Indflydelse i dens Modenhed, i Oplysningens Alder, da klart Lys skal oplyse Hovederne, velgjørende Ild opvarme Hjerterne, og Indsigt, Sindighed og Retfærd skulle herske. — Og at hidkalde denne Tid, opdrage ved Folkets Dannelse den offentlige Mening, dette, akademiske Medborgere! er Deres Kald. Deres videnskabelige Kundskaber, og end mere, Deres ved hensigtsfuld Anspænding ophøiede Sjelevner, og den Aands-Bøielighed, De ved forsat Øvelse erhverve, betrygge Dem hos Deres Medborgere den Indflydelse, som tilkommer den større Indsigt, det modnere Talent, den overvægtige Aand, og ikke kan unddrages disse. Ved disse Fortrin bliver i den Kreds, hvor De skulle leve, Deres Mening efterhaanden den gjeldende Mening, Deres Dom den afgjørende Dom, Deres Sindelag det herskende Sindelag. De ere altsaa ved Tingenes naturlige Løb anviste til at lede, og opdrage den offentlige Mening. (Slutningen i næste No.)

Kjøbenhavns Børs den 21de Juni.

Cours. Hamb. 2 M. 500, a vista 505. London 2 M. 17$\frac{1}{8}$ Rbdlr., a vista 17$\frac{1}{4}$, Amsterd. 2 M. 465, Spec. 515. — Specier solgtes til 31$\frac{5}{4}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

Den ny franske Constitution er nu bleven offentlig bekjendtgjort. Den bestaaer af 53 Artikler, og indeholder i det Væsentligste følgende: Loven er lige for alle Franske, deres Titel og Rang maa være hvilken den vil; de kunne alle paa lige Maade faae borgerlige og militaire Betjeninger; intet Menneske tør forfølges eller arresteres uden i de Tilfælde, Loven bestemmer og i den Form, den foreskriver; Religionsfrihed tilstaaes og Enhvers Gudsdyrkelse beskyttes, men den catholsk-apost. romerske Religion bliver Statsreligionen; de Franske have Ret til at lade bekjendtgjøre og trykke deres Meninger, naar de rette sig efter de Love, der sætte Skranker for denne Friheds Misbrug; Conscriptionen er afskaffet; den udøvende Magt tilhører Kongen allene; han er Statens Overhoved; erklærer Krig, slutter Freds-, Alliance- og Handelstractater; udnævner til Embedsmænd i alle offentlige Forvaltninger, og udsteder de fornødne Anordninger til Lovenes Fuldbyrdelse og Statens Sikkerhed; den lovgivende Magt udøves tilsammen af Kongen, Pairernes Kammer og de Departements-

deputeredes Kammer; Kongen foreslaaer Love; Lovforslaget sendes efter Kongens Godtbefindende til Pairernes Kammer eller de Deputeredes, undtagen Loven angaaende Paalæg, der sendes strax til de Deputeredes Kammer; Kongen allene sanctionerer og promulgerer Lovene; Pairernes Kammer er en væsentlig Deel af den lovgivende Magt; Kongen tilkommer det at udnævne Pairerne, og deres Tal er uindskrænket. Han kan indrette deres Værdighed paa forskjellig Maade, og bestemme den for Livstid eller gjøre den arvelig; først naar de ere 25 Aar have de Adgang til Kamret og naar de ere 30 en delibererende Stemme; Cantsleren af Frankrig har Forsædet i dette Kammer; alle dets Raadslagninger ere hemmelige; det dømmer alle Majestætsforbrydelser og alle i Loven bestemte Angreb paa Staten; de Deputeredes Kammer skal bestaae af Deputerede, der vælges af Valgcollegierne; hvert Departement skal have ligesaa mange Deputerede som hidtil; de Deputerede vælges hvert 5te Aar, saa at Kamret hvert Aar har ⅕ Deel nye; hver Deputeret maa være 40 Aar; dette Kammers Forsamlinger holdes offentligen, men 5 Medlemmers Begjering er tilstrækkeligt til, at den formeres til en hemmelig Committee; intet Paalæg kan anordnes uden begge Kamres Samtykke og Kongens Stadfæstelse; Kongen sammenkalder begge Kamre hvert Aar, prorogerer dem, og kan opløse de Departements-Deputeredes Kammer, men i dette Tilfælde maa han sammenkalde et nyt Kammer; Ministerne kunne være Medlemmer af Pairernes eller de Deputeredes Kammer; de have Adgang dertil og maa høres naar de forlange det; de Deputeredes Kammer har Ret til at anklage Ministerne og kalde dem for Pairernes Kammer, der ene har Ret til at dømme dem; de nu bestaaende Domstole og Tribunaler, vedblive; de nuværende Handelsretters Indretning vedbliver ligeledes; Indretningen med de Eedsvorne vedbliver; Godsers Confiscation som Straf er afskaffet; Kongen har Ret til at benaade og at formilde Straffen; Civillovbogen og de nu bestaaende Love, der ikke stride mod nærværende Constitution, blive ved Kraft indtil de lovlig forandres; Æreslegionen vedbliver; Kongen vil bestemme dens indere Indretning og Decorationer. (Efter Lüb. Av.)

Den 3die Juni blev den forrige Keiserinde Josephines Lig ført fra Slottet Malmaison til Sognekirken Ruel. Blandt Ligfølget var Prindsen af Meklenborg, de franske Marschaller, franske og udenlandske Generaler, Senatorer rc. Erkebispen af Tours forrettede under Biskopperne af Evreux's og Versailles's Bistand Gudstjenesten. Erkebispen holdt en Ligtale over den Afdøde. Liget blev bisat i en Blykiste, hvori fandtes en med sort Klæde overtrukken Trækiste. Fyrstindens Indvolde jordedes i et Skrin. Sørgegudstjenesten varede til Kl. 5 om Aftenen. (S. Bl.)

I London er offentlig bleven bekjendtgjort en Brevvexling, som det engelske Publicum læser med overordentlig Deeltagelse: Dronningen til Prindsessen af Wallis. Slottet Windsor, d. 23 Mai 1814. Dronningen anseer det for sin Skyldighed, ikke at spilde nogen Tid, for at underrette Prindsessen af Wallis om, at hun har modtaget en Efterretning fra hendes Søn, Prindsregenten, hvori denne siger, at da Hd. Majestæts Hensigt, at give i næste Maaned to store Galladage er bleven offentlig bekjendtgjort, saa maa han erklære, at han anseer sin egen Nærværelse ved Hoffet for aldeles nødvendig, og han ønsker, af Grunde, som han ene kan bedømme, at man bestemt maatte vide, at det er hans faste og uforanderlige Beslutning, ikke at mødes med Prindsessen af Wallis ved nogen Leilighed, enten offentligen eller privat. "Dronningen er altsaa sat i den ubehagelige Nødvendighed, at tilkjendegive Prindsessen af Wallis, at det ikke er hende muelig at see Hd. K. Høihed i sine Cirkler." — Prindsessen af Wallis, lover i sit Svar til Dronningen, at hun vil føje sig efter Prindsregentens Villie. Til den sidste skrev hun følgende Brev: "Sir, ugjerne maa jeg endnu en Gang gjøre det Skridt at henvende mig til D. K. Høih. og bringe til Deres Kundskab Afskriften af en Note, som jeg har havt den Ære at modtage fra Dronningen samt at tilføje det Gjensvar, som jeg har anseet det for min Skyldighed at give. Det vilde være frugtesløst for mig at efterforske Grundene for den foruroligende Erklæring, at De har fattet den faste og urokkelige Beslutning, ikke at mødes med mig ved nogen Leilighed enten offentlig eller privat. I den Henseende behager D. K. H. kun at betragte Dem selv som Dommer. Af mit Svar til Hd. Maj. vil De erfare, at kun Agtelse for Hd. Maj.

udbrjor den Grund, der afholdte mig fra at gjøre min Ret til at møde i de offentlige Audiencer i næste Maaned for Hd. Maj. gjeldende. Men, Sir, paa det man ikke skal formode, at D. K. H. Ord har en Betydning, jeg forfærdes for, føler jeg mig forbunden til, at spørge D. K. H. hvilke Omstændigheder, der retfærdiggjøre det af Dem gjorte Skridt? Jeg skylder mig selv, min Datter, og Nationen, som jeg har at takke saa meget for min Æres Retfærdiggjørelse, at minde D. K. H. om det, De veed, at efter aabenbare Forfølgelser og hemmelighedsfulde Efterspørgsler om ubekjendte Anklagelser, mine Fienders Ondskab er falden ganske tilbage paa dem selv, og at jeg, ved Kongen, efter hans Ministeres Raad, har, efter min fuldkomne Retfærdiggjørelse, faaet min Rangs fulde Rettigheder ved Hoffet tilbage. Siden Hs. Majestæts beklagelsesværdige Sygdom, har jeg i Parlamentets og Nationens Aasyn forlangt, at man skulde bevise mig min Brøde, eller behandle mig som uskyldig. Jeg er bleven erklæret for uskyldig, og vil ikke lade mig behandle som skyldig. Sir, maaskee vil De vægre Dem ved at læse dette Brev. Men Verden maa vide, at jeg har skrevet det, og den vil erkjende, hvorfor jeg ved denne Leilighed afstod fra min Stands Rettigheder. Der kan imidlertid komme Leiligheder (een er, som jeg haaber, langt borte) hvor jeg maa fremtræde offentligen, og D. K. Høiheds Nærværelse ogsaa er nødvendig. Kan D. K. H. beregne hele Omfanget af Deres Erklæring? Har D. K. H. glemt Deres Datters nær forestaaende Formæling, og Muligheden af vor Kroning? Jeg giver Slip paa mine Rettigheder i det Tilfælde, hvor deres Forsvar ikke er uundgaaelig nødvendigt, for at trøste Dronningen, saa meget det er mig muligt, i den ubehagelige Stilling, hvori D. K. H. har sat hende, ikke fordi jeg er mig bevidst nogen Dadel, eller fordi jeg drager disse Rettigheders Tilværelse eller min Ret til at nyde dem, i Tvivl. Sir, Tiden, De har valgt til dette Skridt, gjør det saa meget farligere. Mange høie Fremmede ere allerede ankomne i Engelland, blandt andre, som jeg har erfaret, den høie Arving af Huset Oranien, der har ladet sig melde som min tilkommende Svigersøn. Af Deres Selskab er jeg paa en uretfærdig Maade udelukket. Andre ventes, hvis Rang ligner Deres, for at feire med D. K. H. Europas Fred. Min Datter vil første Gang fremtræde med den Glands, der tilkommer dette Riges formodede Arvings nær forestaaende Giftermaal. Denne Tidspunct har D. K. H. valgt, for uskyldigen at behandle mig paa det uværdigste, og af alle Hs. Majestæts Undersaatter afholdes jeg allene af D. K. H. fra at møde paa min Plads, for at dele den almindelige Glæde, og berøves den stolte og behagelige Følelse, der er hver Moder, undtagen mig, tiladt. — Jeg er Sir D. K. H. tro Ægtemage Caroline P. (S. Bl.)

Staden Antwerpen har ansøgt hos Ludvig XVIII om, at faae de fra dens Kirker bortslæbte Malerier af Rubens og andre store Mestere tilbage. (S. Bl.)

Indvaanerne i Koblenz havde opreist en Støtte med en pralerisk Indskrift i Anledning af Napoleons Tog ind i Rusland 1812. En russisk General, som i Vinter indtog Staden, har ladet sætte derunder: "Seet og approberet af den commanderende russiske General i Koblenz 1813." (S. B.)

For nogen Tid siden besøgte Keiseren af Marokko Tanger. Han kom ei ind i Byen, men lod Consulerne hente til sig, for at impdtage deres Opvartning. Han begav sig herfra til Mekinez og siden til Marokko. Stedse sine engang antagne Regjerings Grundsætninger tro, holder Muley Soliman Orden og Rolighed i sit Rige. — I de Europæiske Magters Forhold med denne Stat er der i de senere Aar ikke foregaaet nogen Forandring. Magadore og Tetuan ere de eneste Havne, hvor nogen Handel drives med Europa. — Den epidemiske Sygdom, som nyligen rasede i Cadix og Gibraltar, blev lykkeligen hindret at komme til Marokko, formedelst de tagne Forsigtighedsregler. Ingen smitsom Sygdom har paa flere Aar været gængse her. — Breve fra Gibraltar sige, at Qvarantainen er aldeles hævet paa Malta, og at man har ved en høitidelig Taksigelsesfest feiret den smitsomme Sygdoms Ophævelse. Efter senere Efterretninger fra Malta skal Pesten imidlertid paa ny være udbrudt paa Øen Gozo. (Hand. Tid.)

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststrædet No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 51.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 25 Junii 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Medens man med saa stor Støi bekjendtgjorde den Drackeske Brevvexling og ved truende Revolutionsplaner og alle dermed forbundne Rædsler søgte at sætte Skræk i Folket, holdtes i Temple ideligen hemmelige Forhører over de Anklagede. De Eedsvorne bleve, ved et Senatusconsultum, paa 2 Aar suspenderede i Sager, der angik Sammensværgelser mod Staten og den første Consuls Person; de Anklagede skulde fremstilles for en af 6 Dommere bestaaende Ret. Forhandlingerne skulde være offentlige og Dommen kunne appelleres til Cassationstribunalet. Denne Ret blev først aabnet d. 28 Maj, og der medgik med de foreløbige Forhører langt mere Tid end man havde ventet. Denne Offentlighed er meget afstikkende mod den Hemmelighedsfuldhed, der brugtes mod Hertugen af Enghien, som dømtes og dræbtes i een Nat, medens hine sadde i hele Maaneder arresterede førend Dommen afsagdes. En Prinds af kongeligt Blod, den sidste Spire af sin Stamme, overgiver man til en Standret, og en Georges og hans Medskyldige lader man offentlig dømmes!

Pichegrü skal blandt andet have erklæret: at han var kommen tilbage til Frankrig, fordi han, kjed af de mange Skumlerier i franske Blade, efter hvilke han snart stod i Spidsen for fremmede Armeer, snart i Spidsen for fremmede Raadsførler, troede det var det bedste, han kunde gjøre. Han nægtede iøvrigt at have staaet i Brevvexling eller havt Sammenkomster med nogen i Frankrig, vilde ikke tilstaae noget, hvorved andre kunde compromitteres, og vægrede sig ved at underskrive Forhøret, paastaaende at de fleste Spørgsmaale vare fremsatte paa en lumsk og ærerørig Maade. Imidlertid fandt man ham den 6 April om Morgenen død i Sengen. Moniteuren af 8 April og andre Pariser Blade meddeelte en Efterretning desangaaende, hvis Løgnagtighed maatte falde enhver i Øinene. "Den 5 April, hedte det her, gik Pichegrü ved Midnatstid til Sengs. Neppe var Opvarteren gaaet bort, før han tog et under hans Hovedpude liggende sort Silketørklæde frem, bandt det om Halsen, befæstede paa begge Enderne en Pind, og dreiede det saalænge omkring de kirtelfulde Dele af Halsen, indtil Aandedrættet standsede; nu befæstede Pichegrü Pinden bag Øret, og lagde sig paa samme saaledes, at den gik løs som et Slags Knævel. *) Pichegrü var noget før, fuldblodig, og havde spist stærkt Aftenen forhen; det var altsaa uundgaaeligt, at han tilsidst maatte i denne Forfatning finde Døden, som han søgte." Det er ubegribeligt, hvorledes et Regjeringsblad turde driste sig til at fremsætte offentlig en saa haandgribelig Løgn, og

*) Hvo havde seet dette? Den, som havde seet det, maatte jo og kunnet forebygge det?

endnu ubegribeligere, at Pariserne, der meget vel vidste hvorledes det virkelig var gaaet til, ikke raabte omtrent paa samme Maade som Grevinde Ursine til Italieneren Marinelli: "Pichegrû er myrdet!"

At det er umueligt at et Menneske kan qvæle sig indtil Aandedrættet er ophørt, og alligevel endnu beholde saa megen Samling, at det kan sætte en Knævel bag Øret, og lægge sig derpaa, er en Løgn, som passer sig i Münchhausens Reiser, men som man ikke burde ventet fremsat i et Regjeringsblad. I Paris gik imidlertid mange Rygter, der efter en Generals Forsikkring til sine Soldater, "vare udspredte af Ildesindede": at Pichegrû, da han ikke vilde bekjende noget, var bleven legemlig martret; man talde om forbrændte Fodsaaler; man nævnte endog den første Consuls Livmameluk, som den, der hiin Nat var bleven sendt til Pichegrûs Fængsel. Uden at undersøge disse Rygters Sandhed er det dog vist, at Pichegrû er bleven myrdet, uden Lov og Dom.

Georges nægtede reent ud alt hvad der angik andre end ham selv. "Jeg er i eders Vold, sagde han; der har allerede været Slagtoffere nok; jeg vil ikke være Skyld i, at deres Tal forøges." Men om sig selv tilstod han, at han var kommen til Paris, for at angribe den første Consul med aabenbar Vold, saasnart en fransk Prinds var ankommen. Til den Ende havde han søgt at sammenbringe en Magt, for at angribe Consulen med samme Vaaben, som hans Escorte og Garde føre. Denne Plan var, sagde han, aftalt med de franske Prindser, og skulde ogsaa udføres i Samforstaaelse med dem; thi Planens Hovedøiemed har været, at sætte en bourbonsk Prinds, Louis Stanislaus Xavier, forhen Monsieur, som han erkjender som Ludvig XVIII, i den første Consuls Sted. Georges sidste Ord i det næstfølgende Forhør var, at han havde intet at tilføie mere. Moreau, nægtede i Begyndelsen Alt, især at han havde talt med Pichegrû, dog omsider tilstod han, at han havde havt to Sammenkomster med ham, men beraabte sig paa, at han havde svaret Pichegrû saaledes, at han var gaaet utilfreds bort fra ham. Paa Præsidenten Hemarts Spørgsmaal: hvorfor han ikke havde angivet det, svarede han: jeg vil heller staae med Fienden end spille en Angivers Rolle. Forhørene bleve ikke endte førend den 3 Juni, da

Generalprocureuren fremlagde Conclusionerne, hvori paastodes, at der gaves en Sammensværgelse, hvis Formaal var at oprette Bourbonnernes Trone, og hvis Lemmer deelte sig i 7 Classer. Moreau hørte til den anden Classe, nemlig de, der havde i Paris forenet sig med de fra Engelland komne Anklagede. Da Dommen endelig var afsagt turde intet Skrift eller Flyveblad angaaende de Domfældte mere falbydes, sælges eller uddeles, under Straf af Heftelse. Ikke at turde sige sin Mening om en offentlig afsagt Dom, var noget, som kun kunde finde Sted under en Regjering, der lader den Anklagede, den ikke kan overbevise om den Beskyldning, der gjøres ham, qvæle sig selv med et Silketørklæde i Fængslet.

De fleste, der vare dømte fra Livet, appellerede til Cassationstribunalet; for andre bade Beslægtede, under Madam Buonapartes, hans Søsters og Stifdatters Beskyttelse, umiddelbar hos Napoleon om Naade, og Moniteuren forsømte ikke hver Gang at underrette Almeenheden om, hvo der havde kastet sig for hans Fødder i St. Cloud, og hvorledes han med Ømhed havde reist dem op og benaadet dem. Han, som havde givet de tydeligste Prøver paa, at hele Frankrig var for ham et stort Skakbræt, og dets Indbyggere i hans Øine intet uden livløse Pinner, havde her Leilighed til at vise sig som den Høimodige. Georges vilde ikke appellere, og endnu mindre bede om Naade. Moreau vilde heller ikke appellere. Georges og 11 Andre bleve d. 25 Juni offentlig henrettede, og 8, der vare dømte fra Livet, bleve benaadede med Deportation, dog saaledes, at de først skulde sidde 4 Aar i Fængsel. Moreau blev, ledsaget af General Savary, under en Bedækning af Gensd'armer, d. 22 Juni afsendt til de spanske Grændser, for i en spansk Havn at indskibe sig til Nordamerica. Et ikke uvigtigt Bidrag til Folkets Stemning er det, at man under Georges og hans Medskyldiges Henrettelse hørte adskillige Stemmer raabe: leve Kongen! og at Moreau underveis overalt, hvor man kjendte ham, blev modtagen med Æresbevisninger, og i Perpignan især med stor Enthusiasmus.

At Pichegrû og Georges vel have havt den bestemte Hensigt, at stifte en Contrarevolution mod den første Consul, er af alle Omstændigheder klart.

Ogsaa synes det uden for al Tvivl, at Moreau i Tilfælde af, at Planen var kommen til Modenhed vist ikke havde vist sig aldeles uvirksom i denne Sag. Dertil giver hans tidligere Forbindelse med Pichegrü og den af ham selv tilstaaede Kjendsgjerning, at han havde talt to Gange med Pichegrü under hans sidste hemmelige Ophold i Paris, stor Formodning. Men at Planen endnu ikke var fuldkommen aftalt, mindre bragt til Modenhed, og at Regjeringen selv efter de Anklagedes Paagribelse havde givet sig Umage for at bringe en Sammenhæng deri, som den hidtil manglede, synes af alle Omstændigheder at fremlyse. Naar Pichegrü virkelig havde staaet i nogen noie Forbindelse med Moreau, hvorfor blev han da i Paris endnu efterat den første var arresteret? Naar han havde sammensvoret sig med Georges, hvorfor ankom denne da nogle Maaneder sildigere? At Pichegrü blev qvalt i Fængselet er det tydeligste Bevis paa, at man ikke havde lovlige Beviser mod ham, thi Frygt for Følgerne af hans offentlige Henrettelse har neppe været Bevæggrunden til denne næsten uhørte Fremgangsmaade mod en Mand, hvis Talenter Republiken skyldte et heelt Riges Erobring.

Den rette Sammenhæng med den hele Sammensværgelse vil endnu længe være indhyllet i et Mørke; thi Rettergangsmaaden var her ikke saa fri for Krogveie, som man skulde formode. Af de Anklagede besværede Exmarquis de Riviere sig, at man i Forhørerne havde ladet ham sige andet end han virkelig havde sagt: Picot paastod man havde, efterat han havde modstaaet glimrende Løvter, ved Pinsler aftvunget ham Bekjendelsen, og fragik sine tidligere Forklaringer. Derimod udsagde andre Anklagede mere i de offentlige Forhører end de havde tilstaaet i de foreløbige Undersøgelser. Saaledes sagde Armand Polignac, at han var kommen til Frankrig, vis paa, at Gen. Moreau vilde bidrage til den Revolution, der skulde sætte Bourbonnerne paa Tronen, men at han angrede dette Skridt saasnart han erfarede, at Moreau vilde være Dictator.

Denne Sammensværgelse gav den franske Regiering først og fremmest Anledning til at betrygge sig mod Emigranterne. I og omkring Paris bleve alle amnesterede Personer satte under Politiets Opsigt, og turde uden Politiepræfectens særegne

Tilladelse ikke forandre deres Bopæl. Selv i Rhinegnene vare de ulykkelige Emigranter ikke mere sikkre. I det Badenske blev det dem paalagt at rømme Landet inden tre Gange 24 Timer, fordi "de vare farlige for det tydske Riges Roelighed." I Baiern, Würtemberg og Salzburg gik man noget mildere frem imod dem; men Kur-Erkekantsleren maatte forvise Adskillige fra sine Stater. — Ogsaa søgte man ved denne Leilighed at gjøre de engelske Ministere mistænkte ved alle Hoffer.

Vi forbigaae her hvad det engelske Ministerium har sagt til sin Retfærdiggjørelse og Addingtons høitidelige Forsikkring, at den engelske Regjering ikke vidste noget af Drakes Planer ꝛc., da det vilde lede os til alt for vidtløftige Undersøgelser. Ikke kan det nægtes at det røbede en Attraa efter at synes reen og ubesmittet, hvilket den franske Regjering ikke engang brød sig noget om, da tvertimod fremturede i at krænke Folkeretten. For at krone Værket formastede den sig endog til, at lade den engelske Charge d'Affaires, ved den nedersachsiske Kreds, Ridder Rumbold arrestere ved et Detachement franske Tropper af 240 Mand paa hans Landsted i Nærheden af Hamborg. Kun paa Kongen af Preussens alvorlige Forestilling, som Directeur for den nedersachsiske Kreds, blev han frigiven; han turde imidlertid ikke vende tilbage til Hamburg, men blev bragt til Cherbourg og paa Søen overleveret til en engelsk Fregat. Man havde beskyldt ham for Spioneri ꝛc., men da de Papirer, man fandt hos ham og fratog ham, ikke bleve offentlig bekjendtgjorte, saa har man Grund til at troe, at man havde taget Feil af deres Indhold. Efter Rumbolds Heftelse erklærede Ministeren Talleyrand i en Note af 5te November alle franske Agenter i Udlandet: at den franske Regjering ikke vilde erkjende det engelske Corps diplomatique i Europa, saalænge det brittiske Ministerium ikke afholder sig fra, at overdrage sine Ministere noget Slags Krigs-Agentskab. — Fra nu af syntes ingen engelsk diplomatisk Person at kunne være mere sikker ved noget Hof, som stod under den første Consuls Indflydelse; thi hvor let var det ikke for ham, at gjøre ethvert diplomatisk Ærinde til et Krigsagentskab!

Men det, som denne Sammensværgelse især maatte tjene den første Consul til, var, den arvelige Enevoldsmagts Indførelse, og man havde neppe gjort saa meget Væsen af hiin Sammensværgelse, dersom man ikke havde anseet den for et saare beqvemt Middel til Keiserkronens Oprettelse. Forspillet begyndte med adskillige offentlige Yttringer. - Præsidenten Fontanes sagde i en Tale i det lovgivende Corps: at Sammensværgelsen ydermere vil vise Nødvendigheden af, alt stærkere og stærkere at befæste den Grundstøtte, hvorpaa Frankrigs Vel hviler. Den første Consul sagde i en Audience, hvor Nationalinstitutet lykønskede ham i Anledning af Complottets Opdagelse: "der gives Storme, som tjene til at befæste en Regjerings Rødder." I Adresser fra Departementerne talde man endnu tydeligere, og især ønskede Staden Lyon kun en saadan Tingenes Orden, der indrømmer en eneste Familie Forrettigheder, for desto mere at befæste de Rettigheder, alle have tilfælles og som kan tilintetgjøre hver Tanke om en Sammensværgelse. Endelig fremkom Regjeringsbladet Moniteuren med en Artikel af engelske Blade, som siger: "Efter adskillige Breve fra Paris er det offentlige Ønske, at Regjeringen maatte erklæres arvelig i Buonapartes Familie. Den første Consul skal siden den sidste Opdagelse have været uroligere og mørkere end sædvanlig. Dette er den naturlige Tilstand af en Regjering, der beroer paa et eneste Menneskes Tilværelse (altsaa vare de to andre Consuler intet uden Figuranter?) uden Orden i Regjeringsfølgen, uden en af Mennesker og Partier uafhængig Lov." — Altsaa beskytter en arvelig monarkisk Regjeringsform mod Sammensværgelser? Var ikke Henrik IV, Carl I, Gustav IV og saa mange flere arvelige Monarker, og faldt de ikke ligefuldt for Sammensværgelser? Men det var ikke dem den første Consul frygtede saa meget for; det var Kronen der blændede ham med sin Glands; det var den, han troede kunde passe saa godt til de Laurbær, der allerede prydede hans Isse. Men da han ikke havde Taalmodighed til at bie indtil muеligen man engang frivillig rakte ham den, og Alting hos ham skulde gaae Slag paa Slag, saa troede han det var paa den høieste Tid at fuldføre hvad han allerede to Aar forhen saa ivrigen havde attraaet.

(Fortsættes.)

I Anledning af Spørgsmaalet om Byggemaaden med Leer og Halm, i Skilderiet No. 13. d. A.

(Fortsættelse; see forr. No.)

Hvad angaaer Behandlingen, da skal derom med det første blive leveret Underretning, naar jeg faaer modtaget en Efterretning, jeg først ønsker mig, og seer om kort Tid imøde. Og desimidlertid giver mig den Frihed at nævne adskillige deels Mænd deels Steder, til hvilke den ærede Spørger vil kunne behagentligen henvende sig med fuld Tillid til disse Mænds Velvillie, af hvilke de Fleste tillige vil kunne forevise deels fuldendte Bygninger deels smaae Begyndelses-Prøver. Der nævnes saa forskjellige Egne, for at sætte Læsere istand til at vælge de sig nærmeste, at henvende sig til.

I de første Numere af indeværende Aargang er i Bladet Søndag-Aftenslæsning leveret nogen Underretning om nogle af de iblandt os gjorte Anvendelser af denne Maade. At noget heraf her vil findes gjentaget, maa jeg bede bemeldte Blads Læsere med Godhed undskylde, da denne Tidende vil komme i mange Læseres Hænder, som fornævnte Blad ei formodes at være komne for Øie.

De første Mure af dette Slags jeg veed noget om her i Landet ere opførte ved Esrom af Hr. Oberst og Ridder Necke paa Fredensborg eller af Skotlænderen Coulthard ved Pleielt-Bye, eller af Frue Elphinstone; veed jeg ei tilvisse; men af enhver blandt disse er for endeel Aar siden bygget saaledes: og man vedbliver, saavidt jeg, uden at have faaet Leilighed til den Fornøielse at see dem, har erfaret, at være veltilfreds med disse saaledes opførte Bygninger. Det for Landboens Tarv saa omhyggelige Rentekammer lod derefter opføre sammenlignende Prøvebygninger, om hvilke Hr. Etatsraad og Ridder Arentz, Committeret i Rentekammeret, villigen tillader sig spurgt, og meddeler redebon at begjærende Oplysning: Efterretningen om disse Prøver har Publicum at takke Meddelelsen i Hr. Professor Olufsens lærerige Annaler. I Øiesyn vil Bygningerne selv kunne tages i Udhusene ved Skovfogedboligerne i Teglstrup, Horserød og Valbye; ligesom ogsaa i Char-

kottenlunds Skov blev i afvigte Sommer 1813 bygget et Huus af samme Slags: og paa en Byemark, tilgrændsende til Dyrehaven, flere Længder uden Tvivl paa en nybyggende Gaard: den første Længde har jeg seet, næsten færdig; og der taledes da om Opførelsen af flere derefter. Manden, som forestod Arbeidet ved disse, nævnede Hr. Skovrider Schade i Nødeboe ved Frederiksborg, som den Mand, til hvem man kunde henvende sig, dersom man ønskede ham til en saadan Bygnings Opførelse. End videre er paa Kjøbenhavns Amt under Bestyrelse af Hr. Amtsprovst og Ridder Hammond i Aaret 1812 opført tre Bygninger, ikke saaledes som forbemeldte, af æltet Leer med Straa i blot lagt op og klappet til, og slættet af eller hugget glat med en Greeb, men af store formede raae Steen af Leer med iblandet Straae: den Maade, som ogsaa af Rentekamret er anvendt ved Hørserød og Neide. Foruden den Underretning om Behandlingen som læses i Annalerne, har i Særdeleshed de Herrer Udgivere af Handelstidenden meddeelt deels Hr. Ingenieur-Capitain Ræders Tanker og Efterretning i et af Hr. Prof. Begtrup til samme indleveret Brev fra velbemeldte Hr. Capitainen, deels derefter fuldstændigere Beskrivelse og Bemærkninger. Forsaavidt den ærede Medborger, som ønsker sig underrettet, ikke maatte vide anden Leilighed til at læse disse Handelstidendens Meddeelelser, (et Blad, som det et vil fortryde nogen fremad attraaende Landmand at holde, da det har i de senere Aar leveret mange Landboen nyttige Stykker) da tør af de agtværdige Herrer Udgiveres, Hr. Justitsraad Lehmanns og Hr. Hofjunker Raverts, elskværdige Attraae for det Gavnliges Udbredelse, aldeles gjøres Regning paa den velvilligste ihændehavende Oplysning for enhver som det maatte behage derom at henvende sig til nogen af dem; ligesom samme Tillid aldeles kan haves til enhver af de foran benævnte Mænd, saavelsom de, hvis Navne fremdeles ville blive heri at læse. Den særdeles behagelige Overbeviisning herom hos mig grunder sig paa Æren og Opmuntringer for mig af de Leiligheder mig ere forundte til de Flestes personlige Bekjendtskab iblant dem; og de øvriges agtværdige Rygte. — I Nærheden af Frederiksborg har Hr. Justitsraad og Ridder Stutmester Nielsen med Godhed lært mig kjende

en særdeles smuk og god Bygning, (Stedets og Bygherrens Navn har jeg glemt) til hvilken der var isteden for Straae brugt Lyng at ælte i Leret.

Men den største Anvendelse af Leer med Straae uden Formning til Steen er vist nok her i Landet gjort ved Pederstrup pr. Mariboe af Hr. Greve Reventlow. For nogle Aar siden, veed jeg ret, nu 4 a 5, fik Hr. Greven af den unge Coulthard fra Pleielt ved Esrom sat en Prøvemuur i Haven. Da denne ved at staae uden Bedækning, udsat for Veirligets Paavirkning, et Par Aars Tid igjennem, saavidt jeg erindrer, blev ved at holde sig vel, da først fattede den høie Eier Beslutningen at opføre en Bygning saaledes: dette blev foretaget, som foran meldt, 1811.

En af Huusmændene, (om jeg ret husker, før noget vant til at tømre og snedkre) som havde arbeidet med Coulthard ved den satte Prøvemuur i Haven, blev nu antaget til at forestaae denne følgende Bygning: og denne har nu siden ved de fortsatte Arbeider efterhaanden faaet mere og mere baade Lyst og Duelighed og Færdighed til at gjøre det ret got, saa det for ham og hans vante Medarbeidere gaaer ret brav, baade hurtigt, og saavidt jeg kan skjønne, virkeligen bliver vel gjort. Foruden Arbeiderne ved Pederstrup var han i Sommeren 1813 paa Engestofte ved Mariboe, for efter Hr. Oberste Wichfeldts Ønske der at sætte et ligedant Huus. Og derefter paa Nordfeldt paa Møen, i lige Hensigt, efter Ønske af Eieren Hr. Kammerherre og Cancelliedeputeret Bülow. Fremdeles var samme Mand fra Pederstrup med mig, ligeledes efter Hr. Grevens Tilladelse, til Kjøbenhavn, imod Enden af Høsten, for derfra at følge med her til Jylland og at føre ogsaa nogle smaa Begyndelsesmure eller Bygninger op. Imidlertid under nogle Dages Ophold der blev han først af Hr. Consul de Coninck paa Frederikslund antaget til at sætte Begyndelsen til en der forehavende Bygning. Det er bekjendt, at Hr. Consulen har af Stamp opført en heel Gaard, og bidraget til flere lignendes Opførelse andensteds, til fuldkommen Nytte og Tilfredshed, saavel hos ham selv som hos enhver anden, hvor Arbeidet er gjort og fremdeles behandlet med tilbørlig Omsorg og Flid. Til en behøvende Bygning mere der ved Gaarden af samme Slags var Grunden lagt: til nærmeste Foraar

var den følgende Opførelse bestemt. Opmærksomheden for Leer med Straae som eene Byggematerial var i de senere Aar voxet; ogsaa Hr. Consulen var det kjært, ved Bekjendtskab og et eget Arbeide dermed at kunne gjøre Sammenligning mellem dette og Stamp. Straaleervægge opsættes ikke i deres fulde Høide paa eengang, eller med eet, men sædvanligen kuns en Trediedeel af Høiden paa Gangen; man kalder dette en Omgang. En saadan Omgang blev ved Frederikslund sat paa den værende lagte Grund, som ellers havde været bestemt for en nye Stampbygning; de øvrige to Omgange vil blive, formoder jeg, nærmeste Foraar eller Sommer fuldførte. Ved uventede Arbeider blev mit Ophold forlænget endnu nogle Dage i Byen; jeg benyttede da Mandens Nærværelse til at lade med høie Vedkommendes Tilladelse sætte et Par smaae Begyndelsesprøver ganske nær Kjøbenhavn, egentlig i det Øiemed, at der maatte kunne findes nogen mere Leilighed til at tage et saadant Stykke Bygning selv i Øiesyn deels for Mænd i Byen selv, som ved Eiendomme paa Landet kunde behøve Bygning med taaleligstmuelige Bekostning til et eller andet Smaabrug, deels for Mænd fra Landet, hvem det ved Leilighed af Ophold i andre Forretninger i Byen maatte være ikke ukjært at see et saadant Stykke. Med Hensyn til Lerets Nærhed blev Opførelsen bestemt i en af Stadens Sand- og Leergrave; i Formodning om det tjenligste Leer, først i den længstfraliggende, den ved Jagtveien mellem Frederiksberg og Vibenshuus, nær ved Tagenshuus og Jagtveismøllen. (Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Slutningen af den afdøde Hertug af Augustenborgs Tanker om den offentlige Mening; see forr. No.

"Men ere De overtydede, at det er Deres Kald at være den offentlige Menings Ledere og Opdragere, o! da ville De aldrig fornedre Dem til at være dens Hofsinder, som med Fornægtelse af Sandhed og Deres egen Menneskeværdighed smigre for den. De ville aldrig ved ussel Frygtsomhed lade Dem bevæge til at istemme den, naar den farer vild, og er uretfærdig. De ville ikke nedrigen tale nogen af Dem erkjendt Fordoms Sag, for ikke at tabe hos Mængden. De ville ikke strøe Virak for nogen af Dem ringeagtet Mand, fordi han er Mængdens Yndling. De ville ikke, ogsaa kaste en Steen efter den overvundne og uskadelige Daare, for at forsones med Mængden, eller tigge dens Klap. De ville ikke fornægte en Ven, en Velgjører, fordi han miskjendes, eller hades af Mængden. Slige Skjændigheder ere fremmede for den sjæleopløftende Videnskabs Bekjender; de vilde røve ham de bedre Menneskers Agt og Tillid, og hans Indflydelse paa disse var tabt for bestandig. — Men selv i den tilladte Bestræbelse efter Folkestemmens Bifald ville De vide at holde Maade. Langt fra Dem være hiin ængstelige Beregning af den Indflydelse, Deres Forhold og Adfærd kan have paa Deres Medborgeres Mening. Anseer blot disses Bifald, som den tilfældige Belønning for Deres redelige Medvirkning til det Gode; men aldrig være det det sidste Maal, De have for Øie. De, Sandhedens indviede Discipler, forstaae at vurdere Folkegunstens Værdie. Denne maae De ikke søge for at hylde en barnagtig Forfængelighed, eller ved dens Hjelp at opnaae ærgjerrige Hensigter. Aldrig maae De overmodige overlade sig til dens Nydelse, men betjene sig af den som Middel til høiere Maal. Og er Dem Folkemeningen imod, da oppebier med mandig Rolighed bedre Dage, og stræber ikke ved Nedrigheder at gjøre Ubesindigheder gode. — De skulle ved Folkets Opdragelse bringe den offentlige Mening til Modenhed. Som Skribenter skulle De lede denne Mening, ikke forkynde den. De, der opkaste sig til den offentlige Menings Ordførere, ere stedse mistænkelige. De skulle som Ungdommens Lærere hos deres Lærlinge udvikle, grunde, befæste Følelsen for det Høie, det Moralskskjønne, for Sandhed og Dyd. Men overhovedet skulle De udbrede saadan Oplysning, der bebuder sig ved Retfærd og Velvillie, ved Sindighed og Sædelighed. Har end enhver anden Oplysning en relativ, ofte tvetydig Værdie, da er Værdien af denne afgjort og stedsevarende. Kun ved den kan Folket blive værdigt til, at Sandhed og Frihed skulle boe hos det; kun af dens Hænder kan det erholde Sandhed og Frihed."

Et Tillæg til den Danske Statstidende No. 52 indeholder den imellem Danmark og Storbri-

tammten d. 14 Jan. 1814 i Kiel sluttede Fredstractat. Dens Hovedindhold har allerede været anført i No. 14 af Skilderiet f. d. A., dog er Artiklen angaaende Coloniernes Tilbagegivelse ved de i Lüttich d. 7 April 1814, paa hvilken Dag Ratificationerne af Hovedtractaten udvexledes, sluttede Tillægsartikler, bleven forandret.

Den 16de d. M. er udstedt en Forordning for Kongeriget Danmark, hvorved Afgivten for Brændevinsbrænden samt for Consumtionen af indenlandsk Brændeviin bestemmes.

Aalborg, d. 12 Juni. Efter Almanaken have vi nu Sommermaaned; men Mange, især Gamle og Svagelige, maae endnu tye til Kakkelovnen. En stærk vedholdende Storm i de sidste Dage har desuden gjort betydelig Skade paa Frugttræerne, hvis overflødige Blomster ellers lovede riig Afgrøde. (Aalb. Av.) — (Ogsaa i Egnen omkring Kiøbenhavn have Frugttræerne Overflødighed af Blomster, der nu tildeels have sat en betydelig Mængde Frugt.)

Ribe, den 21 Junii. Skrivelse fra en Beboer paa Randbøl Hede af 17 Junii 1814. — Sidstafvigte Onsdag Formiddag opkom en Hedeild ved en udflyttet Gaard fra Colonien Frederikshaab, som anrettede megen Ødelæggelse. Ilden rasede med en Vælde, som næsten ingen Hedebeboer i disse Egne mindes at have seet Magen til. Den nordre Deel af det tilgrændsende Waarbasse Sogn leed særdeles meget. Nogle Beboere i Colonien Frederiksnaade og Moltkenberg, Eieren af Gaarden Slaug og Lille Almstok mistede deels deres bedste Hedestrækninger, deels deres Englod. Ogsaa nogle Torv og enkelte Stykker af Rugagre brændte. Samme Dag og samme Tid bleve trende Gaarde, hvoraf en særdeles stor og velbygget, i Landsbyen Jordrup lagte i Aske. Beboeren fik næsten intet reddet. Det ulykkelige Tilfælde indtraf tillige, at Byens Smed, under sin Iver for at redde for andre, indebrændte. — Rugen tegner i Aar kun ringe. Den er næsten overalt tynd, plettet og kort. Ogsaa Vaarsæden lider særdeles meget af den vedvarende Kulde og Tørke. Hvor Sæden stager bedre, er det tildeels en Følge af et forbedret Jordbrug. Saaledes har jeg hos en Mand, hvis Lod begrændses af Hede, seet Kløver, Vaarhvede og Hør, som lover ypperlig Afgrøde. (Riber Avis.)

Kiøbenhavns Børs den 24de Juni.
Cours. Hamb. $505\frac{1}{3}$ k. S., $508\frac{3}{4}$ l. S. Amsterd. 460 l. S. London 17 Rbdlr. 56 ß. k. S. Spec. 520. — Specier solgtes til $31\frac{1}{2}$ Rbmk., for Committeesedler blev givet $65\frac{1}{2}$ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Engelske Blade meddele nu den imellem de allierede Magter og Keiser Napoleon d. 11 April sluttede Tractat, hvorved denne frasiger saavel for sig, sine Arvinger og Efterfølgere, som for alle Medlemmer af hans Familie al Souverainitets- og herskabelige Rettigheder til Frankrig, Kongeriget Italien, og hvert andet Land. Keiser Napoleon og Keiserinde Marie Lovise beholde for Livstid deres Rang og Titel. Keiserens Moder, Brødre, Søstre, Cousins og Niecer beholde ligeledes, hvor de end maatte opholde sig, Titel af Prindser og Prindsesser af hans Familie; Øen Elba beholder han saalænge han lever som et Fyrstendømme med fuldkommen Souverainitet, og desforuden 2 Mill. Fr. i aarlig Indkomst, hvoraf 1 Mill. tilfalder Keiserinden; til hende overlades Hertugdømmet Parma, Piacenza og Guastalle, der gaaer over til hendes Søn og hans Efterkommere i lige Linie; Prindsen skal føre Titel af Hertug af Parma rc.; de allierede Magter forpligte sig til at skaffe Øen Elbas Flag Respect hos de barbariske Magter, og Forholdene skulle være de samme som med Frankrig; en for alle Afdrag og Byrder fri Indkomst af $2\frac{1}{2}$ Mill. Fr. tilstaaes Napoleon og hans Familie i Frankrigs store Bog, og denne skal tilhøre Prindserne og Prindsesserne af hans Familie som fuldkommen Eiendom med fri Raadighed; disse Indkomster skulle fordeles saaledes: Napoleons Moder 300,000 Fr.; Kong Joseph og hans Gemalinde 500,000 Fr.; Kong Ludvig 200,000 Fr.; Dronning Hortensia og hendes Børn 400,000 Fr.; Kong Hieronymus og hans Gemalinde 500,000 Fr.; Prindsesse Elise 300,000 Frank.; Prindsesse Pauline 300,000 Fr.; desuden beholde de deres

bevægelige og ubevægelige Eiendom, af hvilken Natur den end maatte være, og nyde Indkomsterne deraf; Keiserinde Josephines aarlige Indkomst nedsættes til 1 Mill.; Prinds Eugen skal have et anstændigt Etablissement uden for Frankrig; de Besiddelser, Napoleon har i Frankrig, som Domainer, eller som Privatgods, der tilhører Kronen, de Summer, han har tilgode i den store Bog, eller som ere satte af ham i Frankrigs Bank, Forstactier eller paa andre Maader, og han overlader Kronen, tilbageholdes som Capital, der ikke maa overstige 2 Mill., for at anvendes til Fordeel for de Personer, hvis Navne findes paa en Liste, som Keiseren vil undertegne og som vil vorde den franske Regjering tilstillet; alle Krondiamanter blive i Frankrig; Napoleon tilbagegiver den offentlige og de andre Statscasser alle de Penge, der efter hans Befaling ere blevne udtagne deraf, de, som ere skrevne paa Civillisten undtagne; Napoleon tillades at medtage og beholde 400 Mand Frivillige, Officierer, Underofficierer og Soldater af hans Garde. — Tractaten er undertegnet af Metternich, Stadion, Rasumoffsky, Nesselrode, Castlereagh, Hardenberg, Ney, Caulincourt.

Keiseren af Rusland og Kongen af Preussen, som nu ere ankomne til London, modtages allevegne hvor de lade sig see med den lydeligste Jubel, og af en talløs Mængde. Staden London gav dem d. 18de d. M. en Fest, der kostede 20,000 Guineer.

Den preussiske Statscantsler Friherre von Hardenberg og Feldtmarschal Blücher ere ophøiede i Fyrstestanden, den sidste under Navn af Fyrst Blücher v. Wahlstadt; Generalerne York, Kleist, Bülow, Tauenzien, Gneisenau i Grevestanden.

I alle franske Havne tør nu, saalænge Krigen mellem Engelland og Amerika staaer paa, intet Skib udrustes for de krigførende Magters Regning, og ingen Fransk tør tage Deel i Rustningen.

Da man nylig anmeldte Prinds Eugen under Navn af Grev Beauharnois hos Ludvig XVIII, skal denne have sagt: lad Prinds Eugen komme ind.

Ingen Udlænding, med mindre han har faaet et Naturalisationsbrev af Kongen, skal have Sæde i Pairernes eller de Deputeredes Kammer i Frankrig.

Lord Wellington har d. 24 f. M. holdt sit Indtog i Madrid, hvor han blev modtagen med udmærkede Æresbeviisninger. Kongen af Spanien har, efter sin Tilbagekomst i sine Stater, ophævet alle af Cortes udstedte Acter. Klosterne i Spanien skulle oprettes igjen og gives deres fratagne Eiendom tilbage.

Kong Joachim har ophævet Conscriptionen i Neapel og indført det forrige Recruteringssystem.

D. 24de holdt Paven sit høitidelige Indtog i Rom. Kongen af Spanien, Carl IV, hans Dronning, Dronningen af Etrurien, Infanten Don Francesco, Hertuginden af Chablais, med deres Hofetat vare kjørte den hellige Fader i Møde. Kongen af Sardinien havde begivet sig til Vaticans Kirken, hvor han kastede sig for Pavens Fødder, for at kysse dem, men den hellige Fader søgte at afholde ham fra dette Ærbødighedsbevis ved at omfavne ham. Om Aftenen var hele Rom paa det herligste illumineret.

Marsch. Davoust er i al Stilhed, saa at sige incognito, uden mindste Følge afreist fra Hamborg til Paris.

Kongen af Preussen har fra Hovedqvarteret Paris d. 3 Juni udstedt en Kundgjørelse til sin Armee, hvori han tilkjendegiver den sin Tilfredshed med dens udviste Tapperhed, og hvori det hedder: "Krigere! I have ikke skuffet min Tillid eller Fædrenelandets Forventning. Femten Hovedslag, næsten daglige Fægtninger, mange med Storm tagne Stæder, mange erobrede faste Pladse i Tydskland, Holland, Frankrig betegne eders Vei fra Oder til Seine, og ingen Nædselsdaad har plettet den.

Universitetet i Göttingen erholder paa Prindsregenten af Engellands Bekostning et Exemplar af alle nogenlunde mærkværdige Bøger, som ere udkomne i Storbritannien siden Aaret 1806, i hvilken Tid bemeldte Bibliothek ingen engelske Bøger har kunnet faae. (St. Tid.)

Subscriptionen paa dette Blad modtages hos Bogtrykker Höeckes Enke, i store Helliggeiststræder No. 144.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 52.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Tirsdagen den 28 Junii 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Den Snildhed, hvormed Keiserværket blev forberedet og drevet, fortjener Beundring, og de Traade, der satte denne konstige Maskine i Bevægelse, vare saa fine, at kun faa formaaede at øjne dem ret tydeligen. Allerede i Marts blev i Senatet, man veed ikke af hvem, det Forslag: at gjøre den højeste Magt arvelig i Buonapartes Familie, bragt paa Bane. Carrion Nizas, en Tribun, der siden anbefalede dette Forslag, meget ivrigen i Tribunatet, sagde: "at dette langt fra ikke var, som nogle troe, det endelige Resultat af noget, som allerede længe har været paapønset, forberedet med ligesaa konstig Færdighed som urokkelig Villie af den første Consul. Denne har ydermere været den sidste, der deeltog i den hellige Sammensværgelse for Fædrenelandet, som siden d. 18 Brumaire blev udkastet." — Hvad der i dette Tidsløb forhandledes i Senatet blev ikke bekjendt, og dette viser allerede tilfulde, at der var Stemmer imod hiint Forslag; thi ellers havde Moniteuren sikkert ikke undladt, at underrette Folket om den patriotiske Stemning i Senatet. Sieyes nævnes især som den, der virkede imod den arvelige Keisermagt. Senatets Adresse til den første Consul (d. 27 Marts) hvori det takker for de Dracktiske Actstykkers Meddelelse, er fuld af ubestemte Udtryk, og igjennem en Sky af Virak og en kjendelig Ængstelighed for at ville ud med Sproget, fremskinner dog Ønsket, at Forslaget ikke maatte blive fuldført. Der tales deri "om en Overnationalret, der skal skjærpe de offentlige Embedsmænds Ansvarlighed, og sætte Conspiratorerne et Tribunal, forsynet med den fornødne Magt til at bevare et stort Folks Sikkerhed og Tilværelse, der beroe paa dets Overhoveds Sikkerhed og Tilværelse." Senatet kunde ikke have talt om en Overnationalret, dersom det havde været dets alvorlige Mening, at gjøre Keisermagten arvelig i Buonapartes Familie. Det behøvede i sidste Tilfælde ikke at tale saa forblommet, da den første Consul neppe havde taget det ilde op, om det ligefrem og uden Omsvøb havde tilbudet ham Kronen.

Moniteuren, som hidtil aldeles ikke havde bekjendtgjort noget Officielt angaaende Senatets Forhandlinger, skyndte sig med at levere sine Læsere General Perpignons Lykønskningsadresse til Buonaparte i Toulouse, i hvis Slutning det hedte: "Rigets Skaber, Lovgiver, Frelser udraabes som den eneste værdige til at regjere det, til at forevige dets Magt og Varighed. — Jeg holder inde — — — Henreven af min Følelse og min personlige Hengivenhed, ahner jeg maaskee allerede Hemmeligheder og Ønsker, der næres i mit som i Deres Hjerte, men hvis Aabenbarelse De har forbeholdt Dem." — Ovenfor sagde han: man skal udraabe Førsteconsulen som den eneste Værdige til at regjere, og her kalder han det Hemmeligheder! Men Perpignon havde neppe vovet at tale om disse Hemmeligheder saa lydelig, dersom han ikke havde

været overtydet om, at det var saaledes, man ønskede han skulde tale.

Den første Consul besvarede ikke Senatets Adresse førend efter fire Ugers Forløb, og denne lange og usædvanlige Dvælen lader sig ikke forklare anderledes, end at man imidlertid søgte at vinde flere Stemmer i Senatet for den arvelige Enevoldsmagts Indførelse.

I sit Svar (d. 27 April) begynder Consulen strax med de Ord: "Deres Adresse har været Gjenstanden for min ivrigste Eftertanke. De har anseet den højeste Magistraturs Arvelighed for nødvendig til at beskytte det franske Folk mod vore Fienders Complotter, og de Uroligheder, der udspringe af kjæmpende Ærgjerrighed." — Det, som Førsteconsulen her lader Senatet sige, har det aldrig sagt, maaskee aldrig tænkt, men det blev siden nødsaget til at sige det, da man havde lagt det Ordene i Munden.

Sammensværgelsers Forebyggelse er den Axel, om hvilken alle Ideerne i Førsteconsulens Svar dreie sig, og Hovedgrunden for den af ham attraaede arvelige Enevoldsmagts Indførelse. "Det franske Folk har intet at føje til den Ære og Hæder, hvormed jeg er omgiven, sagde han, men det er min helligste og tillige mit Hjertes dyrebareste Pligt, at betrygge dets Børn den Lykke, det har erhvervet, ved en Revolution, som har kostet det saa meget."

Gaaer man tilbage til Grundvolden for den arvelige Regjeringsforms Indførelse, saa var det ikke Frygt for Sammensværgelser, som ei derved kunde forebygges, ikke heller Frygt for at Efterkommerne skulde komme til at nyde mindre Lykke under den efterfølgende end den nærværende Regjering, hvilket ligesaa lidet lod sig forebygge derved, da Forudvidenhed ikke faldt i de Dødeliges Lod, men Ønsket, at forekomme de med Valgregjeringen forbundne Uleiligheder og de deraf flydende Tvistigheder, at man gjorde Regjeringen arvelig i en eneste Familie, for paa denne Maade, at lade Fødselen gjøre Udslaget, og udrydde enhver Sæd til Stridigheder; thi det, der var anvendeligt og nødvendigt i allerede existerende monarkiske Stater, var ingenlunde anvendeligt og nødvendigt i en Republik, hvor det ved Constitutionen var fastsat, at den første Consul skulde kunne vælge sig en Eftermand. Deels var den første Consul kun her den

første Borger i Staten, deels var Valgrettigheden ikke i Folkets Hænder.

Senatet overgav den første Consuls Opfordring til en Specialcommission af 10 Medlemmer. Men førend denne endnu afgav sin Erklæring, gjorde uventet Tribuenen Curée d. 30 April i Tribunatet det formelige Forslag, at Regjeringen skulde betroes til en Keiser, at den skulde gjøres arvelig i den nuværende Consul, Napoleon Buonapartes Familie og at de først udkastede Statsindretninger skulde definitiv besluttes. Curée og adskillige andre Medlemmer af Tribunatet holdt til Forslagets Anbefaling lange Taler, der næste Dag bleve aftrykte i Moniteuren, og som i Hovedideerne lignede hinanden, som den ene Draabe Vand den anden. Alle indeholdt de den Modsigelse, at den Familie, der har været i Besiddelse af den højeste Magt, ved Udartelse 2c. havde mistet sine Rettigheder, medens de, i et og samme Aandedræt paastode: "Arvelighed giver i en Statsindretning den første Fasthed, gjør Ende paa enhver pinlig Uvished i Henseende til Fremtiden og er det eneste Middel, der kan betrygge mod Valgregjeringens mange Onder." Men for at sætte en Sminke paa denne Modsigelse forsikkrede de: "at endnu intet andet Dynastie har været til, der kan opvise saadan Glands og saadanne Fortjenester, som den regjerende." Snart skulde saaledes Magten gjøres arvelig i Buonapartes Familie, for at betrygge Folkets Lykke, og snart fordi intet Dynastie besad saadan Glands og saadanne Fortjenester, som dette. I det ene Øjeblik vilde man lade som det gjordes for Folkets Skyld, og i det andet forsikkrede man, at det skete af lutter Taknemmelighed for den første Consuls Fortjenester af Fædrenelandet.

De fleste Tribuner grebe denne gunstige Leilighed, til at lade deres Talegaver glimre og lægge deres patriotiske Sindelav for Dagen. Ene Carnot vovede at gjøre Indsigelser, og, skjønt disse, som man kunde vente, vare frugtesløse, saa viste det dog, at flere maa have været af hans Mening, da han ellers neppe havde dristet sig til, saa aabenbar at modsætte sig den alvældige Consuls Ønske og Villie. Han talde, efter Omstændighederne, djærvt, men langt fra ikke saa djærvt, som han kunde eller som han vilde, hvis ikke saa mange Forhold havde bundet hans Tunge. "Den første

Consul", meente Carnot: "fortjener Nationalerkjendtligheden, om ikke for andet, saa dog for den ny Lovbog; men deraf følger ikke, at man skal bringe ham Friheden til Offer. Da Buonaparte tiltraadte Consulatet, var det let at indsee, at han tænkde videre. Man saae en Mængde monarkiske Indretninger træde i de republicanskes Sted, men beroligede til samme Tid Sindene mod Frygten for den arvelige Magts Tilbagekomst. Endelig foreslog man Consulatet paa Livstid; jeg stemmede derimod, og bliver mig selv tro naar jeg stemmer imod Arveligheden". Han anførte derpaa Grundene for sin Mening. Han talde ligesom i en prophetisk Aand, da han sagde, "at den romerske Republik ikke har varet længer end Keiserdømmet, og at Cæsar, der gjorde det første Forsøg, at tilrive sig Enevoldsmagten, faldt som dens første Offer"; thi den franske Republik havde staaet endog længer end det franske Keiserdømme, og dets første Keiser blev tillige den sidste af sit Huus.*) — "Et gunstigt Øieblik til Frihedens faste Grundsættelse var efter Amiensfreden. Buonaparte havde svoret, at forsvare den; og havde han givet os den, udødelig Fortjeneste var bleven hans Lod. Men istedet derfor vil han gjøre af Frankrig sin Arveeiendom." — "Der gives for den nærværende Regjering", sagde Carnot; "intet andet Middel til at befæste sig end Retfærdighed, end Omsorg for, at Gunsten ikke seirer over Fortjenester og Talenter. Men man siger, at Nationen forlanger denne Magts Arvelighed. Er de offentlige Embedsmænds Mening da Nationens frie Stemme? Vilde maaskee den modsatte Meningserklæring ikke være forbunden med Fare? Er Pressefriheden ikke saaledes undertrykt, at de ærefrygtsfuldeste Reclamationer ei fortrykkes mere i de offentlige Blade? — O, blev da Friheden kun givet Mennesket for at overbevise det om, at det ikke kan nyde den?"

Af denne Tale leverede Moniteuren kun Brudstykker, og det vilde heller ikke været raadeligt, at aftrykke den fuldstændig. I Tribunatet søgte adskillige at gjendrive Carnots Grunde, og især holdt Carrion Nizas en lang Tale imod ham, der blev meget beklappet af de talrige Tilhørere.

*) Mærkeligt nok er det, at den, som Cæsar brugte til at forskaffe ham Dictaturen paa Livstid, ogsaa var en Tribun, og hedte Curio.

Carnots Ord var en Stemme i Ørken; allerede den Gang var Buonapartes Vink de høieste Statscollegier en Befaling. Den 3 Maj blev Curées Forslag antaget af Tribunerne, som alle, paa Carnot nær, underskreve i Protocollen, og end ikke Joseph Moreau, en Broder til den nylig arresterede General Moreau, undslog sig derfor. Den 4de Maj overbragtes Senatet dette Votum af 6 Tribuner, og Vicepræsidenten, François de Neufchateau, svarede Ordføreren med de sædvanlige Floskler: at det var Nationens Ønske; at man vil, at Frihed, Lighed og Oplysning ikke skulle gaae mere tilbage; at den store Mand, som har laant Aarhundredet sit Navn, skal aldeles hellige sin og sin Families Tilværelse det franske Folk. — Naar man har læst een af de ved denne Leilighed holdte Taler, saa har man læst dem alle; thi det var som om Lyden kom fra en eneste Mund og forplantede sig igjennem tusinde Talerør. Tribunatets Votum og Neufchateaus Tale overbragte en Deputation den første Consul, og endnu samme Dag, den 4 Maj, besvarede Senatet dennes Foredragende af 25 April. Ogsaa i dette Svar taldes vidt og bredt om at befæste den erobrede Frihed; om at nyde Ro efter Seiren, og at finde denne Ro i den arvelige Regjerings Overdragelse til en Eneste, der skal forsvare Frihed og Lighed, og bøie sine Fasces for Folkets souveraine Villie. Men især meente Senatet, at en saadan af Lovene indskrænket Regjering var det eneste, der kunde lægge Tømme paa den farlige Rivalitet i et med talrige, af store Feldtherrer anførte, Hære bedækket Land, at den er en uovervindelig Hindring for alt blodigt Anarchies afsindige Anstrængelser, for det dristige Tyrannies Heftighed, og for de troløse Anslag, der komme fra en endnu farligere Despotismus, som, udspændende i Mørke sine frygtelige Garn, med hyklersk Taalmodighed oppebier det Øieblik, den kan kaste Masken og svinge Jernkøllen. Kun en saadan Regjering, arvelig i en Eneste, betroet en Slægt, hvis Skjebne er uadskillelig fra Revolutionens, kan yde Nationalgodsernes Eiere og de tilbagevendte Emigranter Sikkerhed, være et Skjold mod Complotterne, tilintetgjøre Tanken om at gjenoprette den bourbonske Trone, og holde Geniets Palmer og Seirens Laurbær evig faste. Denne arvelige Regjering kan ene overdrages Napoleon

Buonaparte og hans Slægt. Man maa tillige garantere tilkommende Slægters Lykke. Men ovenpaa Valgregjeringens Storme maa ikke følge et slet organiseret Regentskab. Frihed og Lighed maa være hellig; Folkets Souverainitet aldrig miskjendes, og Nationen aldrig mere nødes til at tage sin Magt tilbage, for at hevne sin krænkede Majestæt. Senatet tænker, at det maa være det franske Folk høist magtpaaliggende: at overdrage Napoleon Buonaparte, Republikens Regjering, som arvelig Keiser.

I de næste Dage blev i Senatet og Statsraadet ivrigen arbeidet paa de nye Statsindretninger. Hvorvidt Senatets Forslag, siger Bredow, bleve antagne, forkastede, forandrede eller fuldstændiggjorte, lader sig ikke bestemme, da det Memoire, som var vedføiet den første Consuls Svar, ikke er bleven bekjendt. Men kan man antage, at Senatet i sit Forslag især har bestemt de Puncter, der omtales i dets Gjensvar, saa vil en Sammenligning imellem dette og det paafølgende Senatsconsultum lære, at man har fundet, at Adskilligt ikke lod sig forene med Nationalchefens Souverainitet". *)

Som Opponenter mod det arvelige Keiserdømmes Indførelse nævnes, foruden Sieyes, Lanjumais og den forrige Bisp Gregoire. Medens man hemmelig raadslog om denne vigtige Sag, leverede Moniteuren dagligen Adresser fra Stæder, Sogne og Corporationer, der alle ønskede et arveligt Keiserdømme. De Grunde, der angaves deri, vare stundom heel pudserlige. Saaledes sagde det lovgivende Corps blandt andet: "Neppe tæller han (Napoleon) 34 Aar, og allerede ere hans Livs Begivenheder underfuldere end de Eventyrer, med hvilke man smykkede de gamle Dynastiers Vugger". For at stemme og lede den offentlige Mening udkom ogsaa adskillige Flyveskrifter, der alle tilraadte at indføre et arveligt Keiserdømme.

Saa mange Forberedelser og Anstrængelser

*) Modsigelserne ere høist i Øine faldende. Senatet taler om Folkets Souverainitet; Senatsconsultet af 18 Maj indrømmer Keiseren Souverainiteten. Senatet taler om Frihed og Lighed, om Republik &c., og Senatsconsultet indeholder lutter Bestemmelser, der kun passe for en arvelig Eenevoldsregjering.

kunde, under saa gunstige Omstændigheder, umuelig blive frugtesløse. Den 18 Maj decreterede Senatet, under Consul Cambaceres Forsæde, det Senatusconsult, der tilkjender den første Consul Keisertitelen, og bestemmer at den Keiserlige Værdighed skal være arvelig i hans Familie. Senatet, omgivet af mange Troppecorps, forføiede sig strax derpaa til St. Cloud, og Cambaceres overgav derpaa den første Consul Decretet. Den Tale, som Cambaceres ved denne Leilighed holdt, var fuld af de Tirader, man i de Dage var saa vant til at høre. Keiseren svarede: "Alt, hvad der kan bidrage til Fædrenelandets Vel, er væsentlig forbunden med min Lykke. Jeg antager den Titel, De finder fordeelagtig for Nationens Hæder. Jeg underkaster Arveligheds-Loven Folkets Sanction *). Jeg haaber, at Frankrig aldrig vil angre den Ære, hvormed De omgiver min Slægt. I det mindste skulde min Aand ikke mere blive hos mine Efterkommere, dersom de ophørte at fortjene den store Nations Kjerlighed og Tillid."

Endnu d. 18 Maj, altsaa førend Folket havde givet Arvelighedsloven sin Sanction, ophøjede Keiseren sine Brødre Joseph og Ludvig, den første til Storvalgherre og den sidste til Rigsfeldtherre, som de allerede ved Senatusconsultet vare udnævnte til Prindser med Titel "Keis. Høihed", og dernæst en Rigserkecantsler (Cambaceres), en Rigserkeskatmester (Lebrun), og 18 Rigsmarschaller.

Lucian og Hieronymus vare udelukkede af den i Senatusconsultet nævnte Arvefølge; eller i det mindste i Senatusconsultet forbigaaede med Taushed. Aarsagen til denne Unaade var, at Keiseren med yderste Mishag havde seet, at de havde giftet sig langt under hans Stand, thi under deres Stand kan man ikke ret vel sige, uden at saare Sandheden alt for meget. Hieronymus havde ægtet d. 30 Dec. 1803 i Baltimore i Nordamerica en Miss Patterson, Datter af en derværende formuende og retskaffen Kjøbmand, endskjønt den franske Gesandt ved de americanske Sta-

*) Efterat han allerede den 20de Maj høitidelig havde ladet sig proclamere i Paris som de Franskes Keiser, og efterat han i det i Moniteuren samme Dag aftrykte Senatusconsultum af 18de Maj havde kaldet sig "Napoleon af Guds Naade &c. de Franskes Keiser"!!!

ter, efter engelske Blade, havde gjort Indsigelser derimod. I det halvofficielle franske Blad Publicisten læste man: "De americanske Aviser tale ofte om Hr. Hieronymus Buonapartes Ægtefælle. Det er mueligt at Hr. Hieronymus, et ungt Menneske, som endnu ikke er 20 Aar gammel, har en Maitresse; men det er ikke sandsynligt, at han er gift, da efter de franske Love et ungt Menneske, som endnu ikke er 20 Aar, eller ydermere endnu ikke 25 Aar, ikke tør indgaae nogen Forbindelse, uden sine Beslægtedes Samtykke og uden at have opfyldt de i Frankrig foreskrevne Love. Hr. Hieronymus er imidlertid først født i Dec. 1784." — Det blev ham forbuden at vende tilbage til Frankrig med mindre han vilde skille sig fra sin Kone. Hvorledes Hr. Hieronymus, der i dette Ægteskab havde avlet et Barn, siden forsonede sig med Keiseren, hans Broder, og endog i højeste Grad forskaffede sig Monarkens Naade, ville vi siden erfare, naar vi komme til at omtale hans Skilsmisse fra Miss Patterson og hans indgangne nye Giftermaal. — Lucian var dette hele Aar igjennem i Italien og turde ligeledes ikke vende tilbage til Frankrig. Han havde dobbelte Synder paa sig. Ikke allene havde han, mod sin Broders Villie, ægted sin Maitresse, skjønt det, som man meget rigtig anmærkede, "dog er bedre at ægte sin egen end en Andens Maitresse", men man skyldte ham ogsaa for mange Forbindtligheder fra d. 18 Brumaire, og da man allerede kjendte hans Lyst til Pragt og Vellevnet under Consularregjeringen, saa var det vist nok raadeligst, at holde ham i en vis Afstand fra Keiserens glimrende Omgivelser. Det synes overalt, som det ikke var Lucians Hensigt, der saa kraftig virkede for sin Broder d. 18 Brumaire, at denne skulde gaae saa vidt som han virkelig gik, og enten det nu var af virkelig Republicanisme, eller fordi han troede, at Napoleon tiltog sig hele Magten medens der dog egentlig kun tilkom ham en Deel deraf, nok er det, der har den hele Tid ikke hersket nogen virkelig Harmonie mellem begge Brødrene. (Fortsættes.)

Rettelse. — I forrige No., P. 803, Lin. 5, staaer: umueligt, læs: mueligt.

Subscriptions-Plan.

Det er nu otte Aar siden jeg med Hans Majestæt, Kongens, allernaadigste Tilladelse samlede i Archiverne, især i det geheime Archiv, en sjelden Skat til Kong Christian den Andens Historie. Min Christian IIdens Fængselshistorie, mine Afhandlinger om nogle fremmede Troppers Ophold her i Landet under denne Konge, om den pavelige Legat Arcembold ꝛc., tjene til Beviis paa, hvor mangfoldige og vigtige de Oplysninger ere, som jeg eier til denne saa miskjendte Konges Historie. Da alle Dokumenter, som kunde tjene til at oplyse samme, hidtil aldeles laae skjulte, og, undtagen de faa, Gram har brugt til sin Afhandling om Christian II's. Reformationsforsøg, ei ere afbenyttede af nogen: saa kan man let begribe, hvor urigtig og ufuldstændig enhver Fremstilling af denne ulykkelige Monarks Bedrifter maatte blive, og hvor eensidig, hvor falsk, da den ene skreves efter Klager og Skamskrifter.

Desto mere ondt gjorde det mig, at jeg, tvunget af meget ublide Kaar, maatte opsætte Udarbeidelsen af denne Konges første sande Historie, for at anvende min Fritid til at erhverve mig hvad det daglige Livs Ophold udkrævede. Da imidlertid alle mine Bestræbelser at komme i en gunstigere Stilling, sloge Feil: saa har jeg, for at de møisommeligen samlede Skatte ei unyttede skulde døe hen med mig, endelig anspændt mine sidste Kræfter og anvendt al den Tid, jeg har kunnet erobre, paa Udarbeidelsen af:

Christian den Andens første sande Historie,

ene udarbeidet
efter Dokumenter,
med Kongens Portrait.

Da Arbeidet vil blive af betydeligt Omfang, (omtrent 36—40 Ark) og Trykomkostningernes Kostbarhed endnu vedvarer: saa indbydes herved alle Videnskabsmænd, især vort Fædrelands Histories Yndere, ved Subscription at understøtte dette Arbeide. Jeg ønskede, at der kunde begyndes

med Trykningen jo før jo heller, og da Oplagets Størrelse skulde bestemmes efter Subskribenternes Antal: saa ombedes enhver, at sende Planen snarest muligt tilbage enten til mig eller til Hr. Hofboghandler Schubothe i Kjøbenhavn. — Bogens Priis vil komme til at staae imellem 3 og 4 Rbdlr. for Subscribenterne; Bogladeprisen vil blive forhøiet.

Roeskilde, d. 1ste April 1814.

H. Behrmann.

I Anledning af Spørgsmaalet om Byggemaaden med Leer og Halm, i Skilderiet No. 13. d. A.

(Fortsættelse; see forr. No.)

Der blev sat en Omgang til en lille Hytte at lægge Arbeidsredskaber ind i. Derefter blev i en ved Byen nærmere Sand- og Leergrav strax uden for Nørrebroe, den nærmeste ved den jødiske Nations Kirkegaard, sat et lignende Stykke. Ved begge, især den sidste, fandt den Feil Sted, at Grundvolden ikke har tilbørlig Høide, som bør være 18, 20 a 24 Tommer: men de dertil medgaaende Steen ville til en saadan Hensigt blevet alt for kostbare: man nøiedes da med at kunne vise Væggenes Beskaffenhed, og advarer mod Grundvoldens Ufuldstændighed. Paa det første Sted forrettedes Arbeidet af Manden og en Karl her fra Jylland, der ønskede Bekjendtskab hermed; paa det sidste Sted havde jeg tillige to andre Karle her fra Jylland, i samme Hensigt: af disse tre blev Arbeidet der gjort, meest blot under Mandens Tilsyn. Dette nævnes, fordi der muligen kunne efter Vinterens Forløb befindes Forskjel i Arbeidets Godhed, som kunne hidrøre deraf, at det sidste var gjort af uvante Hænder; thi virkelig forekom det mig, at de vante Hænders Arbeide ogsaa her havde noget Fortrin, saa simpelt som end Arbeidet synes, og tildeels virkelig er. Formedelst den sildige Aarstid blev ikke sat mere end den ene første Omgang paa hvert af disse Steder, ligesom paa Frederikslund. Ogsaa formedelst den sildige Aarstid maatte jeg opgive Ønsket at faae Manden med

her til Jylland, helst da paa ham endnu hvilede Løvte om at fuldføre den ved Nordfeldt paa Møen begyndte Bygning endnu for Vinter, hvilket ogsaa Hr. Kammerherre Bülow har sagt mig at være bleven til Fornøielse udført, under Tilsyn tillige af hans derværende omhyggelige Avlsforvalter Jung.

Ligesom Hr. Greve Reventlou paa Pederstrup fik først en Prøvemuur sat af Coulthard, saaledes har og Hr. Proprietair Ridder de Bang ved Sparresholm faaet i Sommer ogsaa om jeg ret husker af ham sat et Stykke Muur til Prøve. Til en Begyndelse her i Jylland er ogsaa deels i Sommer et lille, deels i Efteraaret et lige Stykke sat her, vel ikke af øvede Hænder, men ved dem, der modtoge den foranbemeldte Anviisning af Manden ved Smaaprøverne uden for Kjøbenhavn.

Saaledes staae nu til Prøve i denne Vinter, hvis Begyndelse ikke manglede Fugtighed, og Fremgang ikke fattedes Snee og Frost, 4 Bygninger ved Pederstrup i Lolland, Vægge nemlig, i fuld Høide, aldeles uden Tag eller noget andet Slags Bedækning, af hvad Navn nævnes kan, enten paa Sider eller øverste Kant; et Stykke paa Sparresholm; en Omgang paa Frederikslund; ligeledes en Omgang i hver af de to bemeldte Sand- og Leergrave ved Kjøbenhavn, og her hos mig i Jylland. Det vil nu komme an paa, om de alle vil holde Prøve.

Forsaavidt det maatte behage Nogen at ville tage dem ved Hovedstaden i Øiesyn, da tør haabes Anviisning dertil med Godhed meddeelt af Hr. Oberste og Ridder v. Heide, Chef for det respective Veicorps, eller Hr. Capitain v. Tronier, eller Hr. Premierlieutenant v. Wenzel, ligesom i Særdeleshed Hr. Møllebygger og Bygmester Jørgensen, Eier af Jagtveismøllen ved Tagens Huus, og af de under Arbeide værende nye Bygninger paa de afbrændte Pladse 106 og 107 i Pederhvidtfeldtstræde, har været Øievidne ved Arbeiderne og har lovet at give derom Forklaring til enhver Begjerende, hvilket falder denne brave og vakkre Mand saa meget beqvemmere, som det ene Prøvestykke er strax ved hans paaboende Mølle. Fremdeles har endnu den i sin Jordlods Benyttelse særdeles driftige og for alt Landbrugsarv opmærksomme og heldigt virksomme Mand Jørgen Knudsen paa Frederiksberg, som ligeledes har baade selv været Øievidne ved Arbeidet paa

det Sted ved Jagtveien, og desuden har seet de lignende i Charlottenlund Skov og paa den Byemark nær Dyrehaven, hvis Navn og Bygherre jeg ikke med Vished erindrer.

Foruden foranførte er og paa Alkestrup, tre Mile fra Kallundborg i Nærheden af Faarboe Kro, opført et Leerhuus, ved et Par svenske Arbeidere. Hr. Grosserer Schartau, Medeier af Gaarden, har sagt mig, at Arbeidet er ikke just fuldkommennet, imidlertid for deres Skyld, som nemmere kunde see denne end een af de andre Bygninger, nævnes den, og som villige til Anviisning dertil tør jeg nævne et Par mig bekjendte gode Mænd i Nærheden, Hr. Forpagter Borger paa Egemark, og Hr. Pastor Walther i Vallekilde.

For adskillige, som ei have Hr. Prof. Olufsens oeconomiske Annaler ved Haanden, tør det ansees ikke uvelkomment at see Meddelelsen om de af det Høikongelige Rentekammer foranstaltede sammenlignende Prøvebygninger, da det vist nok maa formodes at ville blive vigtigt iblandt os, at kunne komme til Bygning af nemmere Materialier end de hidtil vante.

(Fortsættes.)

Indenlandske Efterretninger.

Udtog af et Brev fra Husum af 24 Juni 1814. — Veirliget er her endnu stedse meget koldt og Markfrugterne lide meget derved. Man kan derfor neppe gjøre Regning paa en rig Høst. Rapsæden, Hveden, Rugen og Byg have lidt meget, ligeledes savnes Græsset meget, hvorfor Kjød og Smør formodentlig vil blive dyrt; dog kan endnu meget forandre sig inden Efteraaret. — Skibsfarten og Handel ere endnu ikke saa levende her som man var berettiget at haabe efter Opnaaelsen af den forønskede Fred. Ved sidste herværende Marked vare Boderne opfyldte med de skjønneste indenlandske, engelske, franske og tydske Varer. Men den ved Omstændighederne foraarsagede Pengemangel var vel Aarsag i at kun faa Kjøbere indfandt sig. Gaderne vrimlede af alle Slags Gjøglere og Musikanterne opvartede for intet med Musik. Ligeledes saae man atter Helgolænderinder klædte i Silke, Sirts og Kniplinger, istedet for at de i forrige Tider iførte sig deres tarvelige hjemmegjorte Klæder. Især udmærkede sig deres Klædning ved Farverne og sammes Snit, og da disse Fruentimmer alle vare ranke og velskabte, gjorde de megen Opsigt og fik en Mængde Tilbedere.

I Mariboe Avis læses følgende: (Indsendt den 20 Juni 1814.) — Da enhver ædel Handling, som da den øves i Løndom, kuns ved Leilighed overkommes, bør drages for Lyset, saa kan Indsenderen ikke nægte sig den Fornøielse offentlig at bekjendtgjøre, at der paa Kjerstrup imedens det andre Steder har kostet 4, 5 a 6 Rbmk., er solgt godt frisk Smør for 1 Rbmk. 8 ß. N. V., og at den høie Eier har befalet det udleveret i smaae Vægt paa det den Fattige og mindre Formuende især kan nyde godt af hans velgjørende Hensigt.

Under 16 Maj er udkommet en Forordning for Kongeriget Danmark, hvorved bestemmes, at, da de Omstændigheder, som foraarsagede, at Afgivterne af Brændeviinsbrænden maatte erlægges ved Kornvarer istedet for Penge, ere ophørte, saa skal denne Afgivt og den dertil svarende Consumtionsafgivt for indenlandsk Brændeviin ydes i samme Størrelse, som de ere befalede at erlægges ved Tarifen af 1 Febr. 1797 og Forordningen af 25 Maj 1804. (Hand. Tid.)

De Herrer Grosserer von der Pahlen og Overkrigscommissair Sommer lade udenfor Østerport tæt ved Farimagsveien opføre en hollandsk Mølle, hvorved anbringes den Indretning, hvorpaa den americanske Capitain James Barron under 24 Marts d. A. har erholdt 10 Aars udelukkende Bevilling. Den bestaaer nemlig i, at Møllen istedet for 4 Vinger erholder 8 Arme, imellem hvilke 4 Seil udspendes. Herved skal opnaaes, at Møllen kan male ved meget svagere Vind, end de paa den almindelige Maade byggede Møller. Denne her omtalte Mølle er allerede saa vidt færdig, at Armene ere paasatte. — Udgiverne haabe i sin Tid, naar Møllen er bleven færdig og prøvet, at kunne blive i Stand til at meddele det Offentlige Resultaterne af denne, som det synes, med flere Fordele forbundne Indretning. (S. B.)

Kjøbenhavns Børs den 28de Juni.

Cours. Hamb. 2 M. 525, *a vista* 530. London 2 M. 18½ Rbdlr., *a vista* 18⅔. Spec. 535. — Specier solgtes til 32¼ a 32 Rbmk., for Committéesedler blev givet 63½ a 65 pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Om Hoitidelighederne ved Deres Majestæter Keiseren af Ruslands og Kongen af Preussens Ankomst læses følgende omstændelige Efterretninger fra London den 14 Junii. Den 7de dennes Kl. 9 om Morgenen skulde de os besøgende Monarker tage ud fra Dower, og Veiene til den Kant vare derfor fra Daggryet af fulde af Vogne, Ryttere og Fodgjængere; men Keiseren af Rusland unddrog sig dog deres Syn, ved at stige ind i sin Gesandts Grev Lievens Vogn, hvori han aldeles ukjendt overraskede sin Søster Hertuginden af Oldenborg, i hvis Hotel han ankom Kl. henimod 2, hvilket da strax blev omringet af den jublende Mængde, hvem Keiseren ofte viste sig for paa Balkonen. Prindsregenten vilde have kjørt Monarkerne imode, men i det han belavede sig dertil, overraskedes han med et Besøg af Kongen af Preussen og hans Sønner, som ligesaa ubemærkede vare traadte af i Clarence House Kl. 3, og kort derefter tillige af Keiser Alexander. Alle de fyrstelige Personer bleve en tum Tid sammen, og Kl. 9 lod Keiseren af Rusland sin Ankomst melde hos Dronningen. Strax efter Ankomsten til Dower havde Kongen af Preussen ved egenhændige Breve udnævnt Marschal Blücher til Fyrste af Wagstadt, Baron Hardenberg til Fyrste af Hardenberg, General York til Greve af Wartenberg, og General Bülow til Greve af Dennewitz. Den nye Fyrste af Wagstadt kom til London samme Dags Eftermiddag Kl. 6, og hans Indtog lignede en fuldkommen Triumph; 2de Oberster førte ham op til Prindsregenten, som strax omhængte ham et blaat Baand med sit Portrait, rigelig besat med Diamanter, hvilket Marschallen modtog knælende og med et Haandkys. Paa Veien fra Palladset til hans længe bestemte Bopæl krøbe nogle af den jublende Mængde op i Vognen til Marschallen, og hele Natten igjennem var Pladsen der udenfor fuld af Folk. Om Onsdagen den 8de besaae Monarkerne Haverne i Kensington, Cumberlandhouse, og besøgte Kl. 5 Dronningen, og spiste hos Prindsregenten til Middag. Torsdag besøgte man St. Paulskirken, Kl. 2 holdt Prindsregenten et stort Ordenscapitul af Hosebaandsordenen, hvori Kongen af Preussen optoges, tillige forelæstes Keiser Frantses Tilladelse for Prindsregenten, samt Lorderne Liverpool og Castlereagh at modtage det gyldne Skinds Orden, uden at aflægge den sædvanlige Eed. Derefter overgav Lordmajoren og Londons Formænd en Lykønskning for Freden. Om Fredagen saae Monarkerne et Heste-Veddeløb ved Ascot, og spiste hos Dronningen paa Windsor. Om Løverdagen besaae Keiseren af Rusland og Hertuginden af Oldenborg Englands Bank, begave sig derfra til St. James, hvor Londons Lordmajor og Ældste overrakte en Adresse fra Staden London, hvilken Hs. Maj. besvarede paa Engelsk. Paa samme Tid overbragtes ogsaa Kongen af Preussen en lignende Adresse, som han besvarede paa Tydsk, der strax oversattes paa Engelsk.

Tillige blev det russiske Handelsselskab forestillet sin Souverain. Til Middags spiste begge Monarkerne hos Grev Liverpool, og begav sig derfra til den italienske Oper, hvor Prindsregenten tog Plads imellem Begge, og Tilskuerne, hvoraf Huset naturligviis var fuldpreppet, fordrede God save the King, som Monarkerne sang med. Efter denne Sang indfandt ogsaa Prindsessen af Walles sig i hendes Loge, og blev hilset med fuldkomneste Agtelse saavel af Monarkerne som af Prindsregenten. Efter Operen spistes til Aftens hos Lord Castlereagh. Om Søndag Formiddag bivaanede Kongen og hans Slægtninge Gudstjenesten i Westminster Kirke, men Keiseren og Storfyrstinden i et Privatkapel i Welbek-Street. Derefter spadserede begge Majestæter i Hydepark med et Følge af over 100 Personer, og igjennem en forfærdelig Trængsel af Tilskuere. Om Aftenen gav Prindsregenten et kongeligt Maaltid. Om Mandagen seilede begge Monarkerne med Prindsregenten paa Admiralitets Barken til Woolwich, hvor de bestege Linieskibet Nelson, paa 120 Canoner, og modtoges og omgaves med alle mulige ved saadan Leilighed anvendelige Hoitideligheder. Derefter besaae de Toihuset, og lod sig vise Opstianingen af Congrewske Raketter under Opfinderens Bestyrelse. I Kasernerne indtog man Forfriskninger og vendte tilbage over Greenwich. Til Middags spistes denne Aften hos Marqvis Stafford, og Natten tilbragtes hos Grevinde Cholmondeley med Bal og Souper. Imorges (den 14de) ere Monarkerne reiste til Oxford, og ville underveis besee Blendheimhouse, hvor Lord Spencer vil beværte dem. Næste Løverdag vil Staden London give Souverainerne den længe omtalte store Fest, hvis Omkostninger anslaaes til 20,000 Guineer. I Portsmouth gjøres Anstalter til en Lystfægtning til Søes. --- I Gaar forelagdes Parlamentet dette Aars Udgivts-Budget, som er for England og Irland tilsammen: 75,624,571 Pd. Sterl. (omtrent 9000 Mill. Rd. DC.) Laanes skal hertil 24 Millioner.

Wien, d. 16de Juni. Vor Hoftidende indeholder følgende: Hs. Keis. Kongel. Majestæt er d. 13de dennes indtruffen til Weinzierl hvorhen den keiserlige Familie havde begivet sig den 12te. Allerhoistsamme forbliver den 14de i sin Families Skjød. I Aften kommer Keiseren til Schønbrun og i Morgen agter Hs. Majestæt at holde sit hoitidelige Indtog i den Keiserl. Residentsstad.

Fra den norske Grændse d. 6 Juni. Det svenske Hovedqvarteer forventes til Gothenborg, i hvis Naboskab 14,000 Mand Infanterie og 3000 Mand Cavallerie samler sig.

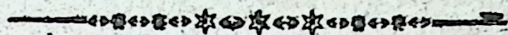
Af Prinds Christian ere de norske Rigsstænder sammenkaldte paa ny. Ogsaa England opbyder alt for at Norges Afstaaelse kan afgjøres i Mindelighed.

Sverrig holder 60,000 Mand regulaire Tropper. Norge stiller i de sidste Tider 30 til 32,000 M. Fodfolk og 4 til 5000 Mand Rytteri.

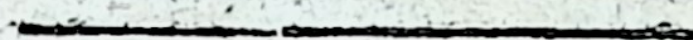
Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Høeckes Enke.

Nyeste

Skilderie af Kjøbenhavn.

Udgivet af S. Soldin.

To og tyvende Bind.

Kjøbenhavn, 1814.
Trykt paa Udgiverens Forlag, hos P. H. Höeckes Enke.

Nyeste
Skilderie af Kjøbenhavn.

Ellevte Aargang. No. 53.

Udgivet og forlagt af Boghandler S. Soldin.

Forsendes, i Følge Kongel. allernaadigst Tilladelse, med Brevposterne.

Løverdagen den 2 Juli 1814.

Bidrag til Dagens Historie.

(Fortsættelse.)

Napoleon var nu med en uindskrænket Magt de Franskes Keiser. Hans Eed lød, efter Senatsconsultets 53 Art. saaledes: "Jeg sværger at forsvare Republikens Heelhed; at agte og skaffe Agtelse for Concardatets Love og Gudstjenestens Frihed; at agte og skaffe Agtelse for Rettighedernes Lighed, den politiske og borgerlige Frihed, Uigjenkaldeligheden af Nationalgodsernes Salg; ikke at udskrive nogen Skat eller paalægge nogen Afgivt, uden i Overenstemmelse med Lovene; at hævde Æreslegionen, og at regjere ene med Hensyn til det franske Folks Interesse, Lykke og Hæder *)."

Denne Eedsformular indeholder i Korthed Keiserens Pligter, men i Hovedtingene saa ubestemt, at en Keiser of Marocco og en Keiser af Frankrig i lige Grad ikke skylder noget Menneske paa Jorden Regnskab for sine Handlinger. Keiseren sværger at forsvare Republikens Heelhed, men hvad forstaaer man ved Republikens Heelhed? Den blev jo aldrig heel? Fra Madrid til Hamborg gaves der jo ikke et Land, ikke en Landsby, som Napoleon jo troede, at kunne indlemme i det franske Rige? At sværge at forsvare Republikens Heelhed var altsaa, i det mindste efter Napoleons Grundsætninger, det samme som at sværge en evig Krig; thi da der ikke var Grændser for hans Erobringssyge, saa var der heller ingen Grændser for Republikens Heelhed, især da de erobrede Lande ikke betragtedes som Provindser, men som incorporerede Dele af det franske Rige, ja endog Tydske og Hollændere fik Benævnelse af franske Undersaattere. At Keiseren sværger, ikke at ville udskrive nogen Skat eller paalægge nogen Afgivt, uden i Overenstemmelse med Lovene, betyder i Grunden intet, da Art. I. siger: at Retfærdigheden forvaltes i Keiserens Navn, af de Statsbetjenter,

*) I et i Aar udkommen lidet Skrift: "Gespräch zwischen dem Präsidenten des Senats Grafen v. Lacavede und der Gräfin D--m--s, über die am 14 Nov. 1813 an den Keiser Napoleon gehaltene Rede und dessen Antwort", gives en egen Forklaring over Begrebet "Hæder", saaledes som Napoleon, i det mindste i de sidste Aar, vilde det skulde forstaaes. "Hs. Maj. vilde", hedder det: "gjøre det til en Lov for hele det faste Land, at det er en Hæder, naar et fremmed Land indlemmes i det franske Rige; at det er en Hæder, naar fremmede Undersaattere lade sig slagte for Hs. Majestæts Ære; at det er en Hæder, naar Nationerne nedlægge deres Formue og Blod paa Frankrigs Offerbord; at det er en Hæder, at plyndres eller misbandles af franske Soldater; at det er en Hæder at regjeres af den franske Keiser, fordi derved alle Mennesker, især hans Statsbetjentere, spare at tænke; thi Hs. Majestæt kan ikke lide, at andre Mennesker ogsaa tænke."

han udnævner. At han vil regjere ene med Hensyn til det franske Folks Tarv, Lykke og Hæder ere tomme Ord, da det staaer i Keiserens Magt, at bestemme hvad han forstaaer ved Tarv, Lykke og Hæder. Historien kan ikke opvise nogen Erobrer lige fra Alexander til Kuli-Chan, som jo vilde kunne godtgjøre, at efter de Begreber, han forbinder med disse Benævnelser, hans Foretagender sigtede til Undersaatternes Tarv, Lykke og Hæder. At erobre Verden var Macedoniernes Tarv, under en Alexander, at bemægtige sig Persernes Rigdomme en Lykke, og at overvinde den mægtige Darius en Hæder. Overalt have de Ord: "Nationens Tarv, Hæder og Lykke" under Napoleons Regjering faaet en ganske egen Betydning, og vare intet uden en Forgyldning paa malurtbittre Piller.

Verden saae her med Forundring en Regjering indført, der i sin Form neppe har havt sin Mage — en Republik med en souverain Keiser i Spidsen, der efter at han allerede var proclameret til Keiser, skulde ved Folkets Stemmegivning sanctioneres i denne Værdighed. Her vare altsaa tre Slags Regjeringsformer forenede i een: den republicanske, den monarkiske og i en vis Henseende Valgregjeringen.

Embedsmænd, som Regjeringen indsatte, og Medlemmer af Æreslegionen, som Keiseren udnævnte, ledede Valgene, af hvis Lister Udnævnelser efter Keiserens Befaling skete. Valgcollegierne kunde endog opløses eller de opgivne Candidater tilbageviises. Tribunatet havde vel Tilladelse at tale om Lovforslag, det lovgivende Corps at stemme og Senatet at raadslaae derover; men Keiseren kunde efter 72 Art. misbillige en Lov, eller, naar ham saa tykkedes, lade den bekjendtgjøre som Lov. Selv naar det lovgivende Corps forkastede den, synes den alligevel at kunne faae Lovskraft *).

Denne saaledes opførte Bygning var, naar man ikke bryder sig om Fasthed i mødende Storm og Uveir, skjønt bygget paa Sand, meget konstig, ja beundringsværdig sammensat i alle sine Dele. Fra Keiseren udsprang al Magt ligesom fra en eneste Kilde, og derfra udbredte den sig igjen over den hele, med tusind Led sammensatte Kjæmpestat. Præfecter, skjønt hver især en liden Regent i sit Departement, havde dog ingenlunde saadan Magt, at han kunde blive Regjeringen farlig. Under dem stode igjen Underpræfecter, der vaagede over hine. Æreslegionen, der siden blev forøget til 10,000 Medlemmer, var udbredt over hele Riget, og disses Egenfordeel bandt dem til den mægtige, allevegne frygtede Keisertrone. Frygt og Haab regjerede her det Hele. Haabet om glimrende Naadesbevisninger og udmærkede Ophøielser tvang ligesaa meget som Frygten for at miste hvad man allerede besad, til ved trofast Hengivenhed for den ny Keiser, at hige efter at naae hvad man ønskede, og bevare hvad man havde naaet.

Hvad der under disse Omstændigheder maae betragtes som høist mærkværdigt var, at Nationalinstitutet — det Samfund, der indbefattede Frankrigs lærdeste og viseste Mænd, besluttede allerede nogle Dage førend det organiske Senatusconsults Udstedelse, efterat et Medlem havde foreslaaet at stemme angaaende det arvelige Keiserdømme, med Stemmeflerhed: at det, som Institut, ikke havde nogen Deel i Statsforretningerne, og at i saa Henseende ingen Stemme tilkom det. Dette var et Beviis paa, at den meest oplyste Deel af det franske Folk ikke vilde samtykke i Napoleons Udnævnelse til Keiser, og dette fremlyser ogsaa deraf, at Regjeringen optog dette Forhold meget ilde, især da den erfarede Indholdet af adskillige ved denne Lei-

*) I Etat actuel de France (P. 9.) beskriver en, efter Foregivende, fra Frankrig flygtet Engellænder, muligen med lidt overdrevne Farver, men i Hovedsagen nok temmelig rigtig, det lovgivende Corps's Forretninger i dets Møder i Slutningen af Aaret 1804 og i Begyndelsen af 1805, paa følgende Maade: "et Møde i det lovgivende Corps blev anvendt til at modtage Dedicationen af en Bog; en andet til at opsætte en Adresse. Engang til at bestemme en Dag til at anordne Ceremoniellet ved Indvielsen af Keiserens Brystbillede i Forsamlingssahlen; en anden Gang til at bestemme Ceremoniellet selv. Adresserne og Ceremonierne ved denne Støttes Hensættelse sysselsatte i dette Corps de fleste Møder. Da det adskillige Gange skeete, at der ikke kom nogen Befaling fra Keiseren, udsatte det Mødet, under det Foregivende, at det hverken havde Love at forfatte, gjennemsee eller rapportere. Anordningen angaaende Kroningen sysselsatte dette Corps i adskillige Møder.

lighed holdte Taler, og at Napoleon paa Institutets Forespørgsel hos Ministeren for det Indre: hvad Tid den kunde gjøre Keiseren sin Opvartning, nægtede at tilstede det en Audience. Den 9 Juni fik det endelig Tilladelse, men Keiserinden, hedte det, var upasselig.

Allerede d. 25 og 26 Maj maatte Besætningen i Mainz sværge den ny Keiser, og først to Dage derefter aabnedes Registerne, hvori enhver kunde tegne Ja eller Nei; men man havde ikke længe Tid til at betænke sig, thi allerede 14 Dage derefter bleve Registerne sluttede, og allerede d. 28 Maj havde man i Kirkerne, efter Befaling, givet sin Stemme, thi den Dag sang man for første Gang ved Gudstjenesten, istedet for Domine salvum fac Consulem, og Domine salvam fac republicam, to Gange: Domine salvum fac Imperatorem nostrum Napoleonem. (Herre bevar vor Keiser Napoleon!)

(Fortsættes.)

Prøve af Edike til oeconomisk Brug.

De senere Aars Erfaring har tilstrækkeligen viist, at Ediken, hvori man har nedlagt Agurker, ej har havt den Styrke, som udfordres til at kunne bevare disse og andre deri nedsyltede Vegetabilier fra Bedærvelse paa længere Tid. Jeg har derfor ikke anseet det for overflødigt, at meddele nedenstaaende Forsøg, som enhver let og uden synderlig Bekostning selv kan anstille med Ediken, inden den i ovenmeldte Diemed anvendes.

Man kommer 2 Lod Edike i et temmelig stort Viinglas, sætter hertil, under bestandig Omrøren, lidt efter lidt 30 Gran renset kulsuur Potaske eller Viinsteensalt. Ved Tilsætningen af Viinsteensaltet skeer der en Brusning. Ved at iagttage hvormeget Viinsteensalt der udfordres til Brusningens Ophør, erfares Styrken af Ediken, og dersom 2 Lod af denne behøver 30 Gran Viinsteensalt til Brusningens Ophør, da kunne Vegetabilier med Sikkerhed nedlægges og bevares i denne Edike.

Edike derimod, som ikke viser ovenmeldte Styrke, eller behøver en ringere Mængde Viinsteensalt til Brusningens Ophør, bør ej anvendes til Nedsyltning af Agurker og andre Vegetabilier. — Kjøbenhavn, d. 29 Jun. 1814.

Lund,
Stadsphysicus.

I Anledning af Spørgsmaalet om Byggemaaden med Leer og Halm, i Skilderiet No. 13. d. A.

(Slutning; see forr. No.)

Forsøg med adskillige Bygningsmaader.

"Da det er af megen Vigtighed, at almindelige Landbygninger blive opførte med den mueligste Besparelse af Træmaterialier og Omkostninger, helst naar samme kan forenes med mere Styrke og Varighed, end den af Bondealmuen hidindtil brugelige Bygningsmaade af klinede Vægge eller Bindingsværk, saa har Rentekammeret ladet gjøre nogle Forsøg med efterstaaende forskjellige Bygningsmaader, nemlig:

1) Grundmuur af brændte Muursteen paa den ydere, og af ubrændte lufttørrede Muursteen paa den indvendige Side af Muren.
2) Grundmuur af ubrændte lufttørre Muursteen.
3) Grundmuur af store $11\frac{1}{2}$ Tommer lange og $5\frac{1}{4}$ brede lufttørrede Muursteen, hvori er indæltet Straae eller Horskjæver.
4) Leervægge, opført af æltet Leer med Straae.
5) Af stampet Jord, (Pises)."

"Saaledes er Stuehuset ved det afbrændte Skovfogedhuus i Teglstrup Indhegning ved Helsingøer, hvor endeel Muursteen af det afbrændte Huus havdes i Forraad, opført paa de tre Sider efter den under No. 1 anførte Maade, og den fjerde Side af bemeldte Huus efter No. 2."

"Stuehusene ved de nye Skovfogedboliger i Hørserød Indhegning paa det andet Kronborgske, og i Neide Vesterskov paa det Frederiksborgske Skovdistrikt, ere opførte efter den under No. 3, og Udhusene ved Skovfogedhusene i Teglstrup, Hørserød og Valbye Indhegninger ere byggede efter den under No. 4 anførte Maade."

"Stuehuset ved den nye Skovfogedbolig i Valbye Indhegning paa det første Kronborgske Skov-

district, og Ledevogterhuset i Fuglehave Indhegning ved Hirschholm ere opførte efter No. 5, af stampet Jord."

"Grunden eller Fundamentet til forbemeldte Huse er opført af Kampesteen 1½ til 2 Fod over Jorden, ligesom Tagskjægget efter Reglen i det mindste gives 1 Alens Længde, for at Tagdryppet ikke skulde beskadige Væggen. De udvendige Mure af Stuehusene ere opførte af 1½ Steens Tykkelse og Udhusenes Leervægge af 20 til 22 Tommers Tykkelse."

"Stuehusene ere forsynede med et stærkt Kalkpaaslag, og for at samme desto bedre kan forbinde sig med Muren, ere Fugerne gjorte dybe og indvendig noget bredere end udvendig."

"For at bespare Bræder, og fornemmelig for at give Husene mere Sikkerhed for Ildsvaade, er ved bemeldte Huse de saakaldte Leerlofter anbragte, som bestaae af stærke Trærafter, eller lige Stiler, der blive omvundne med Straae, som er vel indæltet i Leer, og inddrevne imellem Bjælkerne i dertil indskaarne Fuger eller paaslagne Lister, hvorefter Loftet afpudses og hvidtes samt belægges ovenpaa med Leer i lige Høide med Bjælkerne eller lidt derover. Da denne Leermasse foraarsager en temmelig Tyngde paa Bjælkerne, saa maa samme, hvor de ei understøttes af indvendige Skillerumsvægge, lægges noget nærmere end sædvanligt, eller bedre ved at indlægge saakaldte Blindebjælker. Foranførte 4 Skovfogedhuse og 1 Ledevogterhuus ere opførte under vedkommende Skovriders Tilsyn, ved commanderte Folk, som til saadant Arbeide for det meste vare uøvede; imidlertid ere disse Bygninger ikke allene opførte med mindre Bekostning, men ere endog mere varme og sikkre for Ildsvaade, samt, forsaavidt det endnu kan skjønnes, langt stærkere og varigere end de sædvanlige klinede eller Bindingsværkshuse."

"Da Bygningsmaterialerne til saadanne Huse, nemlig Kampestene og Leer, for det meste paa Landet findes ved Bygningsstedet, eller i Nærheden, saa koste samme lidet eller intet, og Arbeidet kan Bonden selv og med sine egne Folk forrette."

"Men især vil til almindelig Bondebrug og Huusmandsboliger de af Leer og Straae opførte Bygninger fortjene Opmærksomhed, da denne Bygningsmaade er den simpleste og fordrer ingen Konst

eller andre Redskaber end en Jerngreb og et Lod. Leren trædes som til Muursteen eller klinede Vægge, hvorved det 6 til 8 Tommer lange Straae indæltes, og de af denne Masse opførte Vægge synes at være uforgjængelige og behøve ingen Paaslag af Kalk."

"Foruden foranførte Bygninger er et Tørvehuus opført ved det nye Krudtværk, som under Oberste Reckes Bestyrelse er anlagt ved Esrom Canal, efter den under No. 4 anførte Bygningsmaade, med Leerloft, hvilken Bygning synes at være meget hensigtsmæssigt."

"Skotlænderen Coulthard har paa en Parcel af Pleielt Bye i Nærheden af Esrom opført Udhusene til sin Gaard af Leer og Straae; skjønt denne Grund ligger paa et høit Sted, udsat for alle Vinde, kan man dog endnu ikke, efter 6 a 8 Aars Forløb spore mindste Skade af Luftens Paavirkning."

"Paa samme Maade er en Bondegaard i Pleielt opført, og flere have begyndt at forsøge denne Bygningsmaade til Bønderhuse."

"Et Udhuus, 30 Alen langt, 10 Alen bredt, 3 a 4 Alen høit, har kostet, efter Accord, 200 Rdlr. at opføre, nemlig Leervæggene."

(Af: Nye oeconomiske Annaler, 1ste Bind, 2det Hefte, 1812.)

Nogle fremdeles Bemærkninger skal fremdeles følge fra dettes Indsender.

Udg. af Bl. Søndag-Aftenslæsning.

Om Agerdyrkning og Landvæsen.

Af Pastor Wedel i Ewerdrup.

47.

"Men hvor længe skal denne Middagssøvn vare?" siger Sextus til sine Folk og især Avlskarlen: "Kl. er nu over 3, og I veed, at der skulde rives og stakkes Høe." — "Hillemæn," svarer Mads: "ikke saa sriff! er Hosbond ikke fornøiet med mit Arbeide, saa vil jeg gaae strax, jeg kan faae 10 Tjenester for en, og især da jeg kun har de lumpne 500 Rdlr. i Løn." — "Ja, gaae du kun, om du tør. Kost og Løn faae I

alle i rette Tid, og Frihed have I at sove hver Middag 1 god Time; men i Høeveir bør I ikke sove, da det gjelder om at stække Høet før Regnet kommer." — Mads blev studs, kastede sin Rive og gik sin Vei til sin Svoger, der var rig, og boede i et andet Sogn. Morgenen derpaa sendte han 2 Karle at hente sin Kiste; — men Sextus gjorde Forbud, stevnede Mads for en Politieret, han blev dømt alvorlig, især da det blev beviist, at han vilde have overtalt de andre Folk ogsaa til at løbe; han maatte betale anseelige Bøder endog til Fattigkassen, kom igjen i sin Tjeneste og skulede som en Hønsetyv, da hans rige Svoger ikke kunde eller torde beskytte ham. Men Sextus opsagde ham strax i de andre Folks Paahør at qvittere Tjenesten til næste Fardag. Dette virkede saa meget, at de følgende Avlskarle dog vare lidt mere høflige; men Sextus havde næste Sommer megen Uheld paa sine Creature, der stod i Tøier paa Marken: en eller anden Koe blev slaaet lam, Rebene overskaarne eller bortstjaalne, 1 Sviin styrtet i en Tørvegrav, Plovtøiet splittet ad over hele Ageren o. s. v. Man havde vel Mistanke, men intet kunde bevises. Endelig blev Mads Soldat; der tvinges han til at være høflig; men hans onde Natur udbryder en og flere Gange, han straffes og atter straffes. Han bliver desperat, slaaer sig til Drik, og engang i sin Fuldskab praler af, at han saa og saaledes havde hevnet sig paa hans Hosbonds Qvæg. Sextus faaer det endelig at vide. Man har Vidner paa hans Mund; men lader ham dog ei tiltale; thi hans Skarnagtighed yttrede sig i flere Tilfælde i Soldaterstanden. Han drak, stjal, skjældede, sladdrede, løb Spidsrod atter og atter, og endelig endte han sin Bane i Slaveriet, først som ærlig Slave, siden efter gjentagne Forbrydelser som uærlig og evig Slave.

48.

"Hvad vil der blive af," siger Jeppe, "dersom Alting saaledes skal falde i Prisen? Jeg kjøbte, som du veed, af Mogens et Par Lpd. Smør her hjemme til 5 Rd., og da jeg efter lang Kjørsel kom til Kjøbenhavn, bød man mig kun 20 Mk.; saaledes gik det næsten med mit hele Torvelæs. Jeg maatte sælge det $\frac{1}{2}$ Gang ringere end det kostede i min Bolig, og saa 4 Dages Fraværelse, Hestefoder, Logement, Bompenge, Fortæring, Slid

paa Heste og Vogn — jo, det er en kjøn Regning." — "Men Jeppe, du kunde jo have faaet ved Juletider 8 Rdlr. for 1 Pd. Smør." — "Ja rigtig nok; men jeg troede at det endnu skulle stige høiere. Jeg havde lovet min Qvinde og Pige hver til et Bull og grønne brede Silkebaand, men nu blev der, Draalen splide! ikke noget af. Naar jeg regner fra Juul til nu har jeg tabt rene 5000 Rdlr. paa mit Prangerie; thi Hestene var ingen Pris i paa Markedet, og nu det Kløverfrøe jeg har: jeg taber et Par Mark eller mere paa Pundet." — Morten svarede: "Det skader dig ikke. Vi to have lige stor Skyld paa vore Gaarde og lige gode Lodder; jeg pranger aldrig; jeg kjører aldrig til Torvs til Kjøbenhavn, og endnu kommer jeg vel saa godt ud af mine Ting som du; thi jeg er for det meste hjemme og passer Folk, Kreature og Avlingen. Du er den halve Tid borte fra Hjemstanden; hvad du profiterer paa en Maade, taber du ved Forsømmelse hjemme. Mit Korn, som jeg kan undvære, sætter jeg i Sviin, Heste og Qvæg, for at fede. Prangerne komme til mig; thi de veed, at jeg har gode Vare. Altid har jeg fjorgammelt Rug, Byg og Havre: det er en sand Fordeel. Jeg lever dog godt i mit Huus; thi naar jeg engang imellem kommer til Kjøbstaden, saa faaer jeg adskillige Fornødenheder, vel sandt, noget dyrere end i Kjøbenhavn, men saa gjør jeg Reisen paa $\frac{1}{2}$ Dag. Et Stykke Oxekjød og Bergefisk og ferske Sild kjøber jeg undertiden, og min Qvinde bager en herlig Æggekage; thi jeg synes det er Fjas at sælge Æg, og siden selv spise Kartoffler og altid røget Flesk. Nei, jeg vil leve godt, men jeg hjelper og dem som ere i Trang med 1 Td. Korn, og 1 Lpd. Flesk o. s. v." — "Ja, du snakker godt nok, Morten, men dersom alle tænkte som du og ikke vilde kjøre med Torvelæs til Hovedstaden, hvor skulle da Kjøbenhavnerne faae Føde fra?" — "Vel, lad dem kjøre, som boe i Nærheden, men du og jeg, der har 12—14 Mile til Kjøbenhavn: Mon det kan betale alle Omkostninger, især at kjøre derind med Korn???"

En simpel Indretning til at vande Enge.

Hr. Lenormand, Professor i Naturlæren ved Centralskolen i Turn, har beskrevet en meget simpel Indretning til Engenes Vanding, som man

seer paa Bjergene i den Egn og som er opfundet af en Bonde. Følgende er denne Indretnings Beskrivelse og Historie. Paa den meest ophøiede Deel af denne Eng seer man en lille Kilde, som aldrig udtørres, og som i umindelige Tider flod bort, uden at man havde tænkt paa Midler til at drage Fordeel af den. Den var saa ubetydelig, at den ved sin naturlige Fald vandede i det høieste i Længden en Jordstrimmel af 51 Toiser 1 Fod 10 Tom. og i Breden 19 Fod. I de tørre Aarstider saae man allene det Stykke Jordsmon bedækket med grønt Græs, medens den hele øvrige Eng var tør. Da Bonden engang tænkte over et Middel til at gjøre Engen mere indbringende, saa indsaae han, at denne Kilde var ham til ingen Nytte, fordi den løb alt for langsomt og havde ikke Vand nok; den trak sig i Jorden, førend den gjennemløb noget stort Rum. Han tænkte, naar han i nogle Timer samlede Kildevandet i et tilstrækkeligt stort Bassin, og naar han siden lod det paa engang udrinde, han da kunde gjøre det muligt, at det gjennemløb hele Engen, i det han gav Vandet den til Vandingen fornødne Hurtighed. Med dette i Tankerne grov han et tilstrækkeligt stort Bassin, for deri at opfange alt det Vand, som udrandt af Kilden i 6 Timer, og hver 6te Time aabnede han Slusebrettet, som lod alt Vandet udrinde i mindre end eet Qvarteer. Engen, som indeholdt omtrent 6 Skp. Land, bedækkedes strax i første Aar med en prægtig Høst, og alle Naboer løbe hen, for at see denne Indretning. Imidlertid mærkede Manden snart, at denne Opfindelse, hvor god den i sig selv var, paalagde ham et stærkt Baand, fordi man maatte aabne Slusebrettet hver 6te Time, og da maatte vente, indtil Vandet var udrindet, før siden igjen at lukke Slusen. Han ponsede derfor paa et Middel, til at befri sig fra dette Baand, og det lykkedes ham ved Hjelp af efterfølgende simple og sindrige Indretning. Han anlagde en Vandbeholdning, som ikkun rummede halv saameget, som det forrige, det vil sige, den kunde fyldes i 3 Timer. Paa hver af de modstaaende Sider byggede han en Træstillads, til at bære en Hævert, som havde Formen af en Vægtskaal, hvis ene Arm bar en Vandspand, medens den anden var befæstet ved Slusebrettet. I en Afstand af 2 Tommer fra den øverste Kandt af Bassinet og ved Vandspanden er et lidet Siderør, som gyder Vand i Spanden, naar Bassinet er fyldt til det Punkt. Spanden har et Hul i Bunden, hvorigjennem der rinder mindre Vand end der flyder ind, saa Spanden snart bliver fyldt. Dens Vægt gjør da, at Slusebrettet aabnes og Vandet udstrømmer af Vandbeholdningen. Spanden tømmes ogsaa efterhaanden, men i længere Tid end Vandbeholdningen, og da Slusebrettet derpaa bliver tungest, falder det ned, og Spanden kommer igjen paa sit Sted under Røret. Paa denne Maade lukkes og aabnes Vandbeholdningen af sig selv. (Hand. Tid.)

Rednings-Bombe.

I Handels- og Industrie-Tidenden for 1812 No. 3 (ogsaa indført i Skilderiet) have Udgiverne alt gjort opmærksomme paa den engelske Søe-Lieutenant John Bell's Opfindelse, ved Hjelp af en Bombe at kaste et Toug i Land fra et strandet Skib, hvorved det blev muligt at redde Mandskabet. Denne Opfindelse er af Vigtighed og blev derfor og belønnet af det Londonske Selskab til Kunsternes Opmuntring. — Senere har en Capitain Manby udfundet en lignende Maade at redde Skibbrudne. Hans Opfindelse er bleven undersøgt og har fundet megen Bifald. Der omhandles nu i Parlementet at tilstaae Capt. Manby en Belønning for denne Opfindelse, hvorved, som Taleren udtrykker sig, ikke alene brittiske Sømænds Liv reddes, men hele Verdens Sømænd, da Opfindelsen nu er bleven gjort saa simpel og saa let, at den ene behøver at være kjendt, for at blive almindelig antaget. — Capt. Manby har opfundet tre Morterer af forskjellig Størrelse; den største udkaster en Kugle fæstet til et Reeb i en Fjerdedeel Miil; den anden fører den 300 Yards, og den mindste 100 Yards. Det er vel sandt, at Skibene ikke altid strande saa nær Kysten; men naar man betragter med hvor stor Mængde det hænder, vil denne Opfindelses praktiske Nytte være indlysende. — Den største af Morterene kan bæres af 2 Mand paa en Bærebor; den anden endnu lettere, og den tredie kan een Mand bære paa Ryggen. — Mr. Wilberforce bemærkede, at mange Mennesker vare reddede paa Nordost Kysten af York Shire ved Capt. Manby's Opfindelse, og Mr. Lacon, at Besætningen af Skibet Venus, som forrige Sommer strandede ved Yarmouth, og bestod af 7 Mand,

ene skyder denne Opfindelse deres Liv. — Denne Sag er af Parlementet overdraget til en Comitees Undersøgelse. (Handels-Tid.)

Indenlandske Efterretninger.

Kjøbenhavn, d. 1 Juli. Virkningerne af den tilbagevendte Fred have langt fra endnu ikke viist sig i den Grad, som man havde haabet. Vor Cours staaer endnu bestandig imellem 500 og 550, og dette er en vigtig Aarsag til, at Handelen ikke kan drives med Eftertryk. Under en saa trykkende Cours og saa betydelig medgaaende Omkostninger bliver det kun faa Handlende muligt, at forskrive Varer. Medens der i Handelen hersker en stor Dvale, og Standsningen i alle Næringsgrene som en Følge deraf er betydelig, ere Prisen paa de fleste Livets Fornødenheder næsten ligesaa dyre som før Freden. Rugen er i de sidste Tider endog stegen noget, og et Pund Oxekjød koster endnu 15 Mk. DC., som beregnet i rede Sølv, udgjør omtrent 10 ß. Andre Fødevarer ere ligeledes meget dyre. Et Pund sjællandsk Schweizerost koster 6 Rdlr. DC., og et Pund maadelig Lax 12 Rd. DC.! De fleste andre Artikler, som Brændeved, &c. ere næsten ligesaa dyre, som i Fjor, da Coursen var 2000 og derover. Paa Gjenstande der henhøre til Livets Behageligheder, er næsten ikke at tænke, med mindre man er forsynet med Penge i Skjæppetal. Jordbær, som Tode kaldte Nordens Druer, og som saa mange Mennesker pleie at gotte sig med om Sommeren, ere vel at faae, men til 24 Rd. DC. Pundet. Dyrehaugen, der i fordums Dage tjente Kjøbenhavns Indvaanere til uskyldig Moro, kunde nu med Ret kaldes den dyre Hauge, thi blot en Flaske simpelt Øl koster her 2 Rdlr. DC., og man seer derfor langt fra ikke mere saa mange Folk vandre derud i Aar, som de forrige Aar. Overalt befinder den sig i en saa sørgelig Forfatning, at den kunde give Emne til den sørgeligste Elegie, og det er sært nok, at i en, i visse Henseender, saa poetisk Tidsalder, som den, hvori vi leve, endnu ingen Skjald har stemt sin Guldharpe til et Sørgeqvad over Dyrehaugen. Naar man undtager en Feuerfresser, nogle udstoppede Dyr, et Par Gynger og nogle Spillemænd, saa ere alle Dyrehaugens fordums Herligheder ligesom ved en Troldom forsvundne. Imidlertid er Hovedstaden dog ikke ganske blottet for vinteragtige Sommerforlystelser. Den Franckske Trop fra Odense vedbliver at give Forestillinger paa Hoftheatret, opfører endog das Donauweibchen, som end ikke det store Theater hidtil har seet sig istand til, og mangler ikke fuldt Huus, naar det giver dette Stykke, saa man kan sige:

Naar Dig ingen Karper byder
Nøjes Du med tørre Jyder!

Odense, den 28de Juni. Den saakaldte Maarkat har nu ogsaa faaet Indpas her i Odense, hvor den huserer slemt i endeel Gaarde. Dette skadelige Dyr udbreder sig alt mere rundt om paa Landet her i Fyen, og anretter frygtelig Ødelæggelse paa Æg, Høns, Kyllinger, Ællinger og Gjæslinger, saa at skal det vare ved, vil om kort Tid alt Fjærkræe være forsvunden. Selv den strunke Stork gaaer det ikke bedre. Flere Gange har dette Blad allerede i foregaaende Aaringer gjort opmærksom paa Nødvendigheden af at standse denne Plage, uden at Man har hørt der hidtil er virket alvorlig til dens Udryddelse, hvilket dog ved Anviisninger, Præmier eller andre Opmuntringer vel maatte være muligt. (Hempels Avis.)

Kjøbenhavns Børs den 1ste Juli.

I disse Dage solgtes her ved Auction: Et transportabelt Statsfondsbeviis, udstædt for 4000 Specier, hvoraf svares Rente 3 pCt. i Species for 65 Rbd. 3 Mk. N. V. pr. 100 Specier; et consignabelt Bankfondsbeviis for 1100 Specier, ee dito for 1000 Specier, et dito for 900 Specier for 58 Rbd. 3 Mk. N. V. pr. 100 dito; 18 Actier i det kjøbenhavnske Brandassurance-Compagnie paa Varer og Effecter for 449 a 475 Rbd. N. V. Stykket; 30 dito i det almindelige Brandassurance-Compagnie paa Varer og Effecter for 55 a 58 Rbd. N. V. Stkt.; 10 hele Actier i Speciesbanken for 626 a 628 Rbd. N. V. Stkt.; 6 quart dito i samme for 157 Rbd. 3 Mk. N. V.; 5 Actier i Sukkerraffinaderiet St. Croix for 478 a 495 Rbdlr. N. V.; 5 dito i det asiatiske Compagnie for 85 Rbd. N. V.; et Brandkasse Annuitetsbeviis for 525 Rd., bærende 3 pCt. Rente for 29 Rbd. N. V. pr. 100.

Cours. Hamb. 2 M. 516⅔, a vista 520⅚. London 2 M. 18½ Rbdlr., a vista 18⅓. Spec. 520. — Specier solgtes til 31½ Rbmk., for Committeesedler blev givet 64½ pr. 100.

Blandede Efterretninger.

(Af Lübecker Avis.)

Wien, d. 17de Juni. Efter et Aars Fraværelse kom Hs. Majestæt Keiser Frants igaar tilbage til sin Residentsstad. De til Toget hørende Personer samlede sig allerede i Morges en Galla i og ved det K. K. Thereſiske Ridderacademie. Hs. Keis. Kongl. Majestæt, ledsaget af de böhmiske Stænders Livvagt, hvortil Hs. Kongl. Hhd. Erkehertug Kronprindsen i sit Regiments Uniform, og Hs. K. K. Høihed Erkehertugen, Storhertug af Würzburg sluttede sig, kjørte fra Schönbrun til Akademiet og satte sig Kl. 10 til Hest. Toget, hvis Pragt og Glimmer er vanskelig at beskrive og vidner om Keiserstatens Magt og Rigdom, gik derpaa under en vedvarende Canonild og alle Klokkers Ringen til den gamle Kärtnerport, hvor Hs. Maj. Keiseren og Kongen blev modtaget af Øvrigheden og hilsedes velkommen med en skjøn Tale. Toget gik derpaa til St. Stefanskirken, hvor et høitideligt "Vi love dig Gud," blev affjunget. Klokken 1 ankom Hs. Majestæt til Hofburg. Om Aftenen var saavel Staden som Forstæderne illumineerede.

Paris, d. 15 Juni. Journal des Debats paastaaer, at Bonaparte befalede i Moskau at præge en Mynt, der paa den ene Side skulde have den Omskrift: "Napoleon, de Franskes Keiser og Czar over alle Russer;" paa den anden: "I Himmelen regjerer Gud, paa Jorden Napoleon." — Vor Konges Kroning skal være fastsat til den 25 August. — General Bertrand har ikke forladt Elba; man har forvexlet ham med en Officier af samme Navn. — I Løverdags afreiste Hertugen af Angouleme til Brest, for som Storadmiral af Frangrig at tage Havnen der i Øiesyn.

Madrid, d. 3 Juni. Alle Efterretninger fra det Indre lyde gunstigen for den Kongelige Regjering.

Livorno, d. 1ste Juni. Den 29 Maj indtraf her et hurtig seilende Skib fra det i Genua stationerede Admiralskib til det i vore Vande værende Skib Indus med Befaling, øieblikkelig at gaae under Seils med de her garnisonerende sicilianske Tropper. Begge de engelske Skibe skulle samle sig i Vandene ved Porto-Ferrajo og paa en betegnet Høide aabne de af Admiralen forseglede bekomne Ordrer.

Sverrig. Hs. Kongl. Høihed Kronprindsen af Sverrig er kommen til Stokholm og meget høitidelig modtaget.

Carlsruhe, d. 19 Juni. Siden den 16de befinder Hds. Maj. Keiserinden af Rusland sig i Baden.

Rastadt, d. 17 Juni. De østerrigske Tropper trække nu bort; derimod forblive de russiske Tropper her saalænge til Keiser Alexander er vendt tilbage fra Engelland for i Selskab med sin høie Gemalinde at vende tilbage til Rusland.

Holland. Den souveraine Fyrste i Nederlandene var neppe kommet tilbage fra Paris til Haag, før han allerede igjen forlod sin Residents for at begive sig til London. Den 12te indtraf de russiske Storfyrster Michael og Nikolaus ind til Amsterdam, besøgte den følgende Dag den ved Peter den Stores Ophold især mærkværdige Bye Saardam, og fortsatte, efter at de havde beseet Stadens øvrige Mærkværdigheder, den 14de igjen sin Reise videre frem over Utrecht.

Berlin, d. 25de Juni. Ved en den 15de fra London afgaaet og igaar Middags hertil indtruffen Courer, som ogsaa af Privatskrivelser, erfare vi, at de høie Monarker agte at opholde sig i London til den 23de eller 24de. Siden vil Hs. Majestæt Keiseren af Rusland gaae over Haag til Carlsruhe; Hs. Majestæt Kongen af Preussen gaaer over Boulogne og Dijon til Neufchatel, en Provinds som endnu ingen preussisk Monark beærede med sin Nærværelse. Begge Monarker samles da igjen, som man paastaaer, i Carlsruhe eller i München.

England. Den russiske Flaade, der var i Begreb med at afseile, har faaet Contraordre, og den vil endnu ikke afgaae i een Maaned, da Keiser Alexander med endeel af sin Garde vil indtræffe paa en og samme Tid i sit Rige. Den vil da, naar den forlader Engelland, først gaae til Cherbourg, for at hente Tropper ombord. Hertugen af Orleans er kommen til London, for, som man paastaaer, at formaae de forbundne Magter at tilbagegive Neapel til sin Svigerfader, Kong Ferdinand af Sicilien. Der skal dog allerede være disponeret over Neapel, men Kong Ferdinand erholde Skadesløsholdelse.

Kjøbenhavn. Trykt hos P. H. Höeckes Enke.